POLIROM

O. Nimigean

Rădăcina de bucsau

O. Nimigean

Rădăcina de bucsau

roman

Prefaţă de Bogdan-Alexandru Stănescu

Editura Polirom
2010

© 2010 by Editura POLIROM

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506

Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, Bl. B3A, sc. 1, et. 1, sector 4, cod 040031,

O.P 53, P.O. BOX 1-728, 030174

ISBN eBOOK: 978-973-46-2098-2

ISBN 978-973-46-1776-0

Redactor: Alina Radu

Coperta: Carmen Parii

Pe coperta: Felix Aftene, *Himere*, 2006

ulei pe pînză

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepseşte penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată de elefant.ro

Orice asemănare cu persoane din realitate este nesemnificativă.

„Doamne, fie-Ţi milă de fiul meu, pentru că e lunatic şi pătimeşte rău: adesea cade în foc şi adesea în apă.“ (Matei, 17, 15)

1. Joker

Izbesc uşa înţepenită cu piciorul. Cobor din tren. Efectul de tunel. Nu văd nimic în jur. Sar liniile de cale ferată. Intru în curte. „No, o zîs că să vii!“ Păşesc peste prag. Mă izbeşte frigul din bucătărie. Soba de tablă – stinsă. Podelele – nemăturate. La mama nu îndrăznesc a privi. Inspir. Abia acum ridic ochii. Stă sub plapumă, în capul oaselor, sprijinindu-se în perna ridicată la perete, cu părul alb scăpat de sub baticul negru, suptă la faţă, înfofolită în scurta mea veche de fîş, „scurta de camuflaj“, cu mînecile destrămate, prin care iese un fel de căptuşeală mucedă de vată. Roade un biscuit fărîmicios, din cei ieftini, care se vînd la kilogram. Ca înainte de revoluţie. Scurta şi plapuma sînt pline de firmituri.

— Ai venit?

— Am venit.

Încearcă să se ridice, dar o îneacă tusea. O tuse ca un acces de epilepsie, cu zvîcnete şi convulsii. Hîrîie gros, sec. Dă din mînă cu biscuitul, să am răbdare, îşi revine ea.

Mă aplec peste pat şi o sărut pe frunte. Mă apucă – aproape că m-a-nşfăcat – cu mîna cealaltă, parcă şi deznădăjduită, şi triumfătoare în acelaşi timp, şi mă pupă apăsat pe obraz. M-a zgîriat cu cei cîţiva ţepi din bărbie.

— Dragă, eu sunt foarte bolnavă. De trei zile nu m-am putut da jos din pat ca s-aprind focu’. Mînînc biscuiţi. Mi-i dor de-o supă. Fă-mi o supă!

Scot din geantă pîinea cu seminţe (astă-iarnă: „Ce pîne, dragă! Asta da, pîne! Nu ce aduce la Tomoroagă la magazin!“), plasa de clementine, kilogramul de kiwi („Dragă, atîta-mi plac chivele! Întîi am crezut că sunt cartofi, oare de ce-mi aduce el mie cartofi?!“), rotiţa de caşcaval „Sofia“ (parc-o aud, la fiecare îmbucătură: „Doamne, gustos mai e, dragă!“), punga de merlucius (se plîngea că în satul ăsta n-ai de unde cumpăra o bucată de peşte şi tare i-ar fi poftă de un peşte prăjit în făină de porumb; merlucius mi-a ieşit în cale – ca pe vremuri: eu şi Zelda, abia căsătoriţi, ne plimbăm prin Constanţa şi la fiece colţ dăm peste o tonetă cu merlucius –, merlucius am luat). (Bine, dar merluciusul e foarte bun!)

Aprind lumina. Frigul din bucătărie, dezordinea, mirosul de stătut, figura descărnată a mamei, calendarul ortodox de lîngă sobă, plin de stropi şi de murdărie de muşte, maşina Singer, încărcată cu bulendre, dulapul verde de scîndură, cu suluri şi cutii deasupra, scaunele cu furnirul cojit...

— Ţi-am adus peşte! Ziceai că ţi-e dor de peşte! Fac focul şi mîncăm. Numai un pic, să-mi las geanta dincolo!

— Dincolo-i frig! Dacă nu m-am putut ridica!...

— Las’ că nu-i chiar atît de frig, sîntem la mijlocul lui martie!

Zic. Dar e frig al naibii, mi-au îngheţat mîinile şi picioarele. Cînd mi-e frig, mă simt şi mai stingher. Stingher, străin. Poate nu străin, mai degrabă extrem de vulnerabil. Totuna. (Rugăciunea lui Cleopa! Doam... Nu se leagă.) Deschid uşa de la dormitor – „camera mea“. Cuvintele sfîntului, ca de la sine: „Multora li se pare că dacă ar fi în altă împrejurare, ar fi mai buni. Aceasta este numai o închipuire şi o recunoaştere a înfrîngerii lor morale. Adam a pierdut credinţa în rai. Iov şi-a întărit credinţa plin de bube pe gunoi“.

Plin de bube, pe gunoi...

„Dincolo.“ Semiîntuneric. Odaia, neschimbată de cînd o ştiu. Patul în care-a murit tata de cancer la vezică, „pişînd sînge“ învelit în foi de varză – ultimul leac minune, după

ceaiurile lui Neamţu, „omul care vede prin oameni“, sau Valeriu Popa (care din ei?), vindecători din *Flacăra* lui Păunescu (cînd am fost la Valeriu Popa, la Bucureşti, printre blocuri...). Scaunele tapiţate. Pînza uzată, roasă, lucioasă. Masa. Sfeşnicul de alamă, cu lumînarea albă de parafină de la Iordanul din iarnă. Rafturile mici (tata, dîndu-le cu baiţ: „Gata, le lăsăm să se uşte!“), ultima sa lucrare de tîmplărie. Înalte pînă sub geam, doldora de bepeteuri. Volume din colecţia de artă de la „Meridiane“. Întreaga serie Torouţiu, *Studii şi documente literare*. O răsfrîngere în geamul de sticlă al bibliotecii vechi, încărcate pînă la refuz. Între sticlele glisante, Maiorescu în fotografia de bătrîneţe, din semiprofil. Zugrăveala (tanti Lucreţia Horşak trage cu rolul şi imprimă arabescurile de la colţuri cu nişte tipare de carton, mînuind o pensulă din care se preling stropi de vopsea). Cupele candelabrului s-au umplut de muşte moarte. O pecingine verzuie destramă supracopertele tomurilor. Soba de teracotă. Crăpăturile din pereţi şi tavan.

Îmi arunc geanta pe covor, lîngă masă. N-am pus decît nişte chiloţi, nişte perechi de ciorapi, două tricouri. Şi, ca *porte-bonheur*, o minge portocalie de tenis-de-masă.

Telefonul Rafilei. „No, o zîs că să vii!“ Ghemuit pe canapeaua din garsonieră, cu capul în mîini. Tremur. O văd rece în pat. Sau agonizînd inconştientă. Zelda nu vorbeşte. De cînd s-a mutat singură în camera cealaltă, refuză să vorbească. „N-are rost, divorţăm.“ N-o cred în stare. Mă iubeşte. Dar acum a înnebunit.

Cu totul, doă’ş’cinci de milioane în bancă. Plus cinci milioane *cash*. Plus speranţa unor resturi de plată, adică mai nimic.

Joi mă dezagregasem. Mi-am pierdut coeziunea interioară, n-am mai văzut decît zidul. Un zid imaterial, negru. Un zid de jur-împrejur. Fără impulsul animalic de-a o porni, aş zăcea şi-acum cu capu-n mîini pe canapeaua descusută din garsonieră.

Cunosc teoretic întregul mecanism. De ce naiba nu mi se atenuează reacţiile mentale şi, mai ales, cele fiziologice, frica şi tremurul mîinii, tăierea genunchilor, chircirea testiculelor?!

Anesteziată, aparent dezamorsată. Rîzi, glumeşti, o uiţi şi deodată tremurul!

Întind mîna cu degetele răşchirate. E aici, deşi nu se vede. Simt vibraţia.

Totuşi, zidul negru a devenit gri.

M-aş vrea altundeva. (Într-o cameră cu uşa zăvorîtă?)

Din bucătărie, izbucneşte tusea spasmodică a mamei. Senzaţia că la următorul icnet se epuizează.

În capul oaselor, cu baticul alunecat pe spate, mama dă din cap ca o rockeriţă. Îîh! Îîh! Îîh! Îîh! Îîh! Îmi face din nou semnul acela al ei, să am răbdare. Scoate un sunet ascuţit, de gaie, şi rămîne cu arătătorul ridicat şi buzele întredeschise, ca şi cum mi-ar cere un plus de atenţie, urmează un anunţ important. Nu urmează decît o nouă serie de tuse. În sfîrşit, reuşeşte să articuleze, cu ochii împăienjeniţi:

— Dacă n-ar fi tusea asta!...

Continuă însă din ce în ce mai locvace:

— Dragă, am rugat-o pe Rafila să mă dea cu unguentul pe care mi l-aţi trimis voi (ce i-am trimis? „Voltaren“?), cred că de-acolo mi se trage. I-am spus proastei să nu toarne mult şi să frece-n dreptul plămînilor, da’ proasta a-ntins pînă jos. I-am strigat să şteargă, unde să mai şteargă, a pătruns în piele... Of, mămucuţă care m-ai făcut, că în rău ceas m-ai făcut!... Mai bine mă strîngeai de gît şi mă aruncai pe apă!... Toată viaţa mi-a fost dat să trăiesc printre tanăi!... Aşa şi tat-tu, nu-l scoteai dintr-a lui. Îi spuneam, măi Gavrilă, ascultă-mă şi pe mine, de ce nu vrei şi tu să fim şi noi în rînd cu lumea, dacă nu te pricepi, fă ce-ţi spun eu şi nu te mai mişca aşa, lipa-lipa... Uite-aşa se mişca, adormea pînă să calce şi cu celălalt picior. Nu ştia decît să umble beat, cu pădurarii lui, şi să cînte. Ce-i drept, cînta foarte frumos, avea voce, numai operă şi operetă, aşa l-am şi cunoscut... Of, mămucuţă, de ce nu m-ai făcut pe mine bărbat, aş fi ştiut eu cum se trăieşte!... Toţi vor să-ţi smulgă şi să te jupească! Pînă şi frate-miu’, moş’tu’ Andrei, care i-am lăsat hectarul de la mama să-l lucreze, şi-a trecut, dragă, hectarul pe numele lui! Auzi ce-mi scrie, am scrisoarea de la el pe dulap, dă-mi-o să-ţi arăt! Sus pe dulap! Nu-i mai ajunge nici lui, să-mi ieie hectarul de la mama! Nu c-aş scoate cine ştie ce de pe el, că i l-am lăsat în

folosinţă lui moş’tu’ Andrei şi ne trimetea patru milioane pe an şi-un săcuieţ de făină de porumb, ca-n bătaie de joc!..

— Lasă-l şi dumneata acuma, e mort de-o jumătate de an!

— Da’ de ce să-l las, dragă?! El mi-a lăsat mie hectarul de la mama?! Nu-l las, mînca-l-ar vermii să-l mînînce! Dă-mi scrisoarea de pe dulap, să-ţi arăt ce scrie! Să vezi cu ochii tăi!

— Spune din gură! Vreau s-aprind focul.

— Nu, dar să vezi cu ochii tăi!

— Las’ că te cred pe cuvînt!

— Zice, dacă vrei hectarul de la mama, du-te cu actele la notariat! Adică el, porcalanul, nu ştie cum a fost atunci, cu colectivizarea, cînd i-au luat mamei pămîntul, dar ea l-a-mpărţit, că, dac-o să cadă comuniştii, să ne revină la fiecare?... Hectarul meu era devale, aş lua acum cel puţin cinci milioane pe el. Mama ne-a lăsat pămîntul la cei care n-am făcut facultate, aşa a fost înţelegerea, că noi i-am ţinut pe cei care-au făcut facultate. După revoluţie a rămas la Andrei, să-l folosească, eu nu puteam să mă deplasez la vîrsta mea. Ne trimetea patru milioane pe an şi nişte făină, că nu s-a făcut, că n-a ieşit... Ş-acuma-mi spune-n bătaie de joc să-mi scot pămîntul de la notariat! A fost, dragă, fratele meu, am avut încredere în el şi el mă trimite la notariat! Ba să-l mînînce vermii! Ă... ra! Unde nu-s eu sănătoasă, acum aş porni-o, pe loc, dar nu mai pot, nu pot, la optzeci şi trei de ani nu mai ajung eu acasă! Trebuie să te duci tu!

— Uite-acuşi! E un accelerat la ora nouă!

— Şi tu mă iei în rîs?! Îi lăsăm pe toţi să rîdă de noi ca de nişte proşti?! Să-şi bată toţi joc de noi?! Să ne ungă casa cu cîcat?! Vezi cum eşti tu?! Crezi că mie mi-i de hectar? Mi-i că rămîn bătaia lor de joc! De ce să-mi smulgă ei mie hectarul de la mama?! Şi ce, mi-ar strica şi mie să am la CEC cinci milioane?!

— Hai să discutăm altădată, ce Dumnezeu!

— Nu ştiu cum eşti tu, Ţicule! Ţie nu-ţi pasă, dragă, c-ajungem de rîsul lumii?! Vrei să lăsăm ce-i al nostru?! Vrei să ne-ncalece?! Tu nu ştii cum e lumea, nu te condamn, dar eu am trăit cu ei şi-i ştiu de ce sînt în stare! Trebuie plesniţi peste ochi fără milă cînd întind mîna!

— Lasă, dom'le, discuţia asta! Nu-nţeleg de ce nu poţi şi tu să-ţi vezi liniştită de bătrîneţe, de boală!

(Înţeleg prea bine. Mă zgîrie pe ficat.)

— Tu nu ştii ce-nseamnă singurătatea, să n-ai cu cine vorbi!... Cui să-i spun şi eu ce am pe suflet?! Cui să-mi vărs şi eu tot amaru' şi tot necazu'?! Că am avut o viaţă numai de amar şi de chin. Văleu, mămucuţă! Aici îs înconjurată de străini şi de duşmani. Cînd te văd aşa, îmi vine să mă duc pe ceea lume!

Îşi propteşte fruntea-n podul palmei şi reîncepe să tuşească. O tuse scremută, ostentativă, cumva teatrală, adică îmi arată ea mie cît e de nenorocită, cum se zbuciumă, cum suferă, cum n-are pe nimeni.

Adun cenuşa cu cîrligul. Caut lopăţica.

— În ce pun cenuşa?

— Deşartă ligheanul de sub masă!

Un lighenaş de alamă, crăpat, plin cu tot felul de nimicuri, coji de săpun, perii de rădăcină, punguţe de plastic mototolite, legate cu sforicele.

— De trei zile n-am mai făcut focul. Vezi că borcanul cu motorină e în verandă! Ciucălăi mai sunt?

Întreabă cu un glas resemnat, în care ghicesc acuzele nerostite.

— Mă descurc eu, stai liniştită!

I-am dat de înţeles prin ton că, gata, convenim un armistiţiu, ne potolim, amînăm gîlceava pe mai tîrziu.

Arunc cenuşa în spatele casei, bîjbîind pe sub geamurile de la verandă. Respir aerul tare, submontan. Mă uit în jur. Se întrezăresc, în întuneric, crengile prunilor. Mai sus, pe

vîrful coastei, coroanele descărnate ale nucilor. Nu miroase nici a iarnă, nici a primăvară. Am nimerit între anotimpuri. Pe cer, de dincolo de pojghiţa lăptoasă de nori, pîlpîie luceafărul.

— Unde-ai stat atîta? Ai închis găinile?

— N-am închis nici o găină. Mai ai găini? Am dus cenuşa.

— Mai am cinci. Am rugat-o pe Rafila să le-arunce o farfurioară de grîu. Du-te să le-nchizi!

— Dacă mă rogi frumos... Dar s-aprind întîi focul.

— Întîi clăteşte ligheanul de cenuşă şi pune-l înapoi sub masă!

Înmoi ciucălăii în motorină. Îi las să se îmbibe (mama zice „îmbimbe“). Inspir mirosul ca de lampă, scot ciucălăul şi-l bag repede pe gura sobei, ca să nu picure. Peste ciucălăi clădesc artistic vreo cîteva surcele, dintr-un lighean roşu de plastic, ferfeniţit (o bucătărie a lighenelor – un altul se găseşte pe scăunelul dintre sobă şi masă, ligheanul pentru spălat vasele). Deasupra surcelelor aşez cu grijă două lemne groase. Căpăcelul din mijlocul plitei s-a pierdut, nu l-a mai înlocuit. Ca să nu iasă fum, potrivesc pe roate o oală pe jumătate plină cu apă. Chibritul – hîrş! O bufnitură. Motorina ia foc. Prin crăpături şi pe sub fundul oalei se strecoară un fum negru, înecăcios.

— Iar afumă!

— Afumă! Poate de la asta tuşesc. N-am mai curăţat soba. Ai s-o cureţi tu! N-am curăţat nici horneţul de mai bine de doi ani. Ai să-l chemi pe Şoni!

(Şoni? Beţivanul de peste calea ferată?)

— Dau drumul la uşă, înveleşte-te bine!

Rămîne nemişcată, doar cît şi-a ascuns mîinile în mînecile scurtei.

— Înveleşte-te, dau drumul la uşă!

— Mie nu mi-i frig, sunt învăţată cu frigul!

— Înveleşte-te cînd îţi spun!

Apucă neconvinsă, în silă, de un colţ de plapumă şi-şi bagă mîna în mînecă, la loc. Focul duduie, soba începe să tragă, fumul mai scapă doar pe dedesubt, de la încheieturile de tablă, scămos ca şi cum s-ar fi stins nişte lumînări.

— Afumă de peste tot. Trebuie unsă!

— Caută în cămară, sub stelajă. E acolo un lighean (alt lighean...) în care-ai să găseşti o punguţă (altă punguţă...) cu lut. Să înmoi lutul şi să ungi!

— Mîine dimineaţă. Acum facem mîncare. Îţi prăjesc peşte. Vrei peşte? Parcă nici nu mai afumă aşa tare.

— Afumă la început. Acuma, dacă n-am făcut foc de trei zile, a pornit mai greu. După aceea trage, dar tot afumă. Trebuie curăţată soba. Şi curăţat horneţul.

— Peşte, zic. Vrei să prăjesc peşte?

— Da’ n-are oase?

— Numai şira spinării. Merlucius. Mai ţii minte merlucius?

— Nu.

— Merlucius, numai de ăsta se găsea pe vremea lui Ceauşescu.

— Nu ştiu, dragă, că la noi în comună nu se aducea peşte. Iar cînd se aducea, nu mai apucam. Ultima dată l-am rugat pe Mişca să-mi vîndă un peşte, mi-a cerut o sută de mii, dar i-am dat, că eram dorită, dar era numai spini. Era să mă-nec, nu mi-a mai tihnit.

— Mişca prinde numai mrene şi poduţi. Merluciusul n-are oase, ai să vezi!

Plita s-a încins, dogorăşte. Îmi ţin palmele deasupra. Nu mai rezist! Le retrag roşii şi fierbinţi. Mîinile mă frig, picioarele au rămas îngheţate. Intru în cămară, caut tigaia pentru prăjit şi uleiul. Las uşa întredeschisă. N-am mai apăsat pe întrerupător, instalaţia nu funcţionează încă de pe cînd trăia tata.

— Tigaia-i sub mesuţă! Şi uleiul, vezi sus pe stelajă!

Duhneşte a varză murată. În colţ, silueta unui butoiaş. Deci l-a mutat în cămară!... Mi se agaţă mîneca de sîrma ieşită dintre şipcile lăzii cu cartofi. Chiar la stînga, cum intri, a stivuit două P-uri cu „barabule“ („Ştiu că se spune *cartofi*, însă eu îi numesc *barab-*

ule, ca să-mi bat joc de ei.“ „Popşoi“ rosteşte, în schimb, cu seriozitate. La „capace“ le spune din cînd în cînd, tot serios, „pocrişe“.) Dau cu mîna pe dedesubt pînă ating coada tigăii. Tigaia de tefal. I-am adus-o în nouăzeci de la Moscova. Simina. Turnurile colorate ale bisericii Vassili Blajennîi. Leninskii Prospekt. Arbatul. ŢUM. GUM. Televizionnaia başnea. Mormîntul lui Vîsoţki. *Priviredlivîie koni*. Sticla de ulei... asta unsuroasă, asta o fi, asta e! În semiîntuneric – conturul stelajei mari din fundul cămării, înaltă pînă aproape de tavan.

Bucăţile de peşte s-au înmuiat în pungă. Scurg apa cafenie. Nu s-au dezgheţat complet. Le tăvălesc aşa printr-o farfurie cu mălai, de care-am dat tot pe orbecăitelea, după indicaţiile mamei. Cînd le-arunc în tigaie, uleiul sfîrîie şi sare, împroşcînd în toate părţile. Apuc capacul cel mare de pe oala de apă ca pe un scut şi acopăr tigaia.

— Ei, acuma spune-mi şi mie pe îndelete ce s-a întîmplat!

— Dragă, tuşesc.

Un nou acces. O tuse lipsită de suflu, dar plină totuşi de energie, parcă nu atît din plămîni, cît din vintrele încordate. Ai zice că organismul se mobilizează, la capătul puterilor, să împingă afară o masă uriaşă, asfixiantă.

— Dragă, tuşesc şi mă apasă în spate. Mă apasă şi mă doare tot spatele, dar mai ales uite-aici – se răsuceşte să-mi arate, ridicînd pulpanele scurtei.

— Ce faci? Nu te dezveli! Vrei să răceşti?! Spune-mi din gură!

— Nu, dar să-ţi arăt exact!

— Ce să-mi arăţi?! Ţi-a ieşit ceva pe piele?

— Nu văd. Am întrebat-o pe Rafila, ea zice că nu, dar în ea nu poţi avea încredere. Uite-aici m-apasă şi mă-nţeapă, iar cînd mă las pe dreapta, aşa mă strînge pe dinăuntru, ca cum m-ar smulge cu cleştele înroşit în foc, îmi dau şi lacrimile. Văleu, mamă care m-ai făcut!

Voluptatea văicăritului. Mă enervez. Mă enervează că mă enervez.

— Bine, stai să mă uit! Unde? Aici? Aici n-ai nimic, e piele normală.

(Ştiu, „consultul“ ăsta improvizat devine pentru ea prilejul de a restabili un contact subtil, dincolo de vorbe, reglînd acordul biocurenţilor. Ca atunci cînd m-a sărutat de „Bun venit!“. Îşi confirmă, o dată în plus, că sînt prezent de-adevăratelea, în carne şi oase.)

— Nu s-a-nvineţit?

— Nu s-a-nvineţit nici un milimetru.

— Dar tare mă doare, dragă...

— Asta-i altceva. Trebuie să fie de la plămîni. Spune-mi cum s-a-ntîmplat!

Fac un pas spre sobă. În bucătărie a început să se dezmorţească. Miroase a peşte prăjit. Măcar merluciusul nu pute. Ca macroul. Îl încerc cu furculiţa. Crusta de făină de dedesubt s-a întărit, bate în maroniu. Întorc toate bucăţile şi acopăr din nou tigaia cu capacul.

— Dragă, am curăţat via. Mai ţii minte că ţi-am scris la începutul lunii să vii să curăţi via?

(Ba bine că nu! Scrisorile ei mă întorc de fiecare dată pe dos.)

— Ţi-am răspuns că am o problemă şi că să-l chemi pe ba’ Jîbu, că plătesc eu.

— Jîbu... Jîbu fuşăreşte. Nu-i bun de nimica. Numai de cerut bani. L-am chemat anul trecut şi-a trebuit să curăţ eu după el. N-a strîns nici viţele, cum ne-am înţeles, le-am strîns tot eu. De ce să-l plătesc pe Jîbu? Am curăţat eu...

— Tu eşti de curăţat via?! Te-am rugat să ai grijă de tine! Niciodată n-asculţi! Uită-te-acum la tine! Nu te mai potoleşti!

— N-avea cin’ s-o cureţe! Trebuia curăţată!

— Trebuia, pe naiba! Trebuia să te păzeşti, cum te-am rugat! Asta trebuia, nu să stai două zile afară pe burniţă!

— N-a burat, dragă, decît în prima zi, dimineaţa. Şi m-am îmbrăcat gros, cu pulloverele de lînă şi scurta pe deasupra.

— Nu contează cît a burat! Contează că ai răcit şi te-a prins umezeala!

— Cum să răcesc cu două pulovere şi o scurtă?!

— Aşa cum se vede, te-ai încins şi-ai răcit.

— Via trebuia curăţată!

— Via! Puteai s-aştepţi! Şi-aşa nu scoţi nimic din ea! O curăţam eu acuma!

— Nu puteam, că-i trecea vremea şi nu eram sigură că vii. La toată lumea se curăţa via, numai noi să fim de rîsul lumii?!

— „Rîsul lumii“!... Acuma, la pat, e mai bine?

— N-am căzut la pat din cauza viei!

— Da’ din ce cauză?

— Nu ştiu, dragă. După ce-am curăţat via a fost bine, tuşeam, ce-i drept, asta recunosc, dacă tuşeam, tuşeam... tusea mea obişnuită, dar puteam să ies, să tai un lemn, să cumpăr o pîne, să-mi fac mîncare. Duminică a trecut Costică cu Paraschiva, „Am fost, mătuşă, la Hlipcăuţi, să vedem moştenirea lu’ tata“. Le-am spus că eu nu vreau decît hectarul de la mama. S-au făcut că nu ştiu despre ce hectar e vorba, acolo nu le-a pomenit nimeni nimic de hectarul meu – cine să le pomenească, le-am pomenit eu, trebuiau să întrebe, dar se prefăceau, chipur’le, c-au uitat, „Care hectar, mătuşă?“ „Hectarul de care v-am spus.“ „Cînd ne-ai spus?!“ Le-am spus cînd a murit moş’tu’ Andrei. Nu-i mai satură dracu’ nici pe iştia! I-am condus la poartă, „Mie să-mi lăsaţi hectaru’, în rest, treaba voastră!“, cînd m-am întors, m-a apucat uite de-aici aşa, de la furca pieptului, o tuse, dragă, nu-mi veneam în fire, căscam gura după aer ca peştele pe uscat... Şi ameţită, uite-aşa, dădeam ochii peste cap, mă mir că n-am căzut pe trotuar. M-am tîrîit cu chiu, cu vai pînă-n casă. Am băut o cană de apă, degeaba, unde să-mi treacă?, m-a înteţit. M-am pus în pat, văleu, mor, mi s-a-mpăienjenit ochii. Rău şi rău. Rău şi rău. Asta, să tot fie două săptămîni. A doua zi m-am sculat tot ameţită, am aprins focul, hopa, zic, mi-am mai revenit! Dar, dragă, am simţit pe urmă că-s slamac. Nu mai aveam nici o putere. Nu puteam strînge mînăli... Moi... Am vrut să-ţi scriu să vii, da’, zic, de ce să-l sperii eu pe el, ian’ să văd ce se-ntîmplă mai departe, nu mă lasă?! C-am mai avut eu slăbiciuni şi m-a lăsat. O săptămînă m-a fiert, cînd aşa, cînd aşa. Ba stai că-mi trece, ba nu mă puteam nici mişca...

Am pus-o pe Rafila să mă dea cu unguent, cum ţi-am spus. Dragă, după ce m-a uns pe tot spatele, parcă m-a fript. Mă zvîrcoleam în pat ca pe cărbune, cînd pe-o parte, cînd pe alta, că-mi jupea şi pielea, şi sufletu' din mine. Acuma trei zile m-am moleşit, galeşăăă, dragă... n-am mai putut să mă dau jos din pat. De-atunci stau cum m-ai găsit, nu mi-am făcut nici foc, nu m-am mai spălat, am mîncat biscuiţi din punga asta, mi-a adus Rafila de la magazin.

— N-ai ieşit nici afară?

— Ei, şi tu acuma!...

Scot pe o farfurie bucăţile de peşte. Am uitat să le mai încerc, s-au cam ars pe partea cealaltă. Le desprind coaja neagră şi-o arunc în lighean. Presar sare grunjoasă dintr-o cutie reciclată de smîntînă. Îmi place sarea brută. Savoarea cristalului spart între dinţi. Nimic n-o întrece. Apa de ceai s-a înfierbîntat.

— Din ce facem ceaiul?

— Du-te în camera din faţă! Vezi că pe masă sunt nişte crenguţe de mentă într-un ziar.

Mă opresc în holişor. Încerc uşa de la baie. Nu se deschide, a înţepenit. Baia... Cu numele... O încăpere netencuită şi nepardosită, în care mama a îngrămădit nişte scaune de grădină, nişte oale, cufărul meu verde din armată şi crucea, învelită în folie de nailon. Ştefan: „Vinèm cu cruşea din capătu' şelălalt de comună, întreba lumea cîn' o murit mătuşa, io zîşèm că n-o murit şî ăia să mnirau: «No, mă!...»". Trec din „camera mea" în „camera din faţă". Niciodată n-am locuit-o cu adevărat. Seamănă mai mult a magazie, deşi e mobilată, are covoare pe pereţi şi tablouri de familie. Numai că pe recamier mama a întins haine şi rufe presărate cu tutun, ca să nu le roadă moliile (se plîngea că au invadat dulapul), lîngă oglinda cu teancuri de Jules Verne am clădit acum o mie de ani mormane de reviste de tot soiul, de la colecţiile *Cutezătorii*, *Luminiţa* şi *Arici Pogonici*, la *România literară*, *Contemporanul*, *Săptămîna*, *Vatra*, *Cronica*, *Convorbiri literare*, ba chiar şi cîteva zeci de numere din *Uniunea Sovietică*. Lăzi cu borcane goale. Lîngă

perete, borcanele pline. Abia se mai disting. Zacuscă, păstăi undate, vinete, ghebe, castraveţi muraţi, ardei în oţet. Sticle de jumătate, cu sirop de zmeură şi coacăze negre, suc de mere şi de caise, bulion deja mucegăit. În capătul camerei – masa de pe care iau cîteva frunze de mentă. Iar în mijlocul camerei, acoperit cu cergi şi plapume – sicriul. Mi l-a arătat acum vreo patru-cinci ani. Foarte mulţumită de achiziţie. „L-am îmbrăcat aşa cum îmi place mie!“ Aerul ei vesel, de fetişcană pusă pe şotii. Mi l-a deschis ca să admir postavul imprimat cu flori albăstrii.

Fărîmiţez frunzele şi le presar în apa clocotită. Mireasma puternică de mentă împrospătează aerul bucătăriei, subţiind mirosul de prăjeală. S-a mai încălzit. Nu-mi mai simt picioarele ca de gheaţă. Odaia îşi redobîndeşte încet-încet atmosfera domestică. Îmi amintesc, cu un al nu ştiu cîtelea simţ amorţit, senzaţia de *acasă*. Nu-mi face neapărat bine. Nu mă părăseşte impresia de simulacru, de mimă, de *ca şi cum*. De timp paralel la un timp real şi necruţător. Respir înghesuit în alveola lui fragilă.

— Crezi că te poţi ridica la masă?

— Dă-mi mai bine aici!

Aştern un şervet de cînepă peste un fund lat de lemn pe care se tocau altădată vinetele, iar acum a devenit suportul unui reşou defect. Peşte, pîine cu seminţe, proaspătă şi pufoasă, o cană de ceai de mentă. Îi potrivesc perna la spate şi-o ajut să se reazeme.

— Scoate gioarsa asta de pe tine! (Arăt spre scurta de camuflaj din ale cărei mîneci atîrnă căptuşeala înnegrită.) S-a-ncălzit de-acum!

— Mie mi-i frig!

— Păi adineaori, cînd era frig, ziceai că nu ţi-e frig, că eşti învăţată cu frigul.

— Da, da’ acuma mi-i frig.

— Poţi ţine fundul ăsta de lemn în poală?

Îl apucă hotărît cu degetele osoase şi şi-l potriveşte, gemînd, peste plapumă.

— Nu-i bine! De ce mi-ai pus şervetul pe fund?! Ca să nu se murdărească lemnul, Tanasî?! Aşterne-l dedesubt, pe plapumă!

(„Tanasî!“ Aşa-mi zice, încă de mic, atunci cînd greşesc ceva sau mă conofăiesc.)

— Acuma e bine?

— E bine.

— Atunci, poftă bună!

— Mulţumesc, poftă bună şi ţie!

— Am uitat, ce vrei la desert, kiwi sau clementine?

— Ce-s acelea „clementine“? N-am mai auzit.

— Un fel de portocale mai dulci.

— Dacă-s mai dulci, dă-mi de-acelea, să văd cum sunt! Numai jumătate! Restul mînînică tu!

Curăţ clementina. Îi strivesc mamei sub nas o bucată de coajă.

— Vai, dragă, ce aromă!

Zîmbeşte pentru prima oară de cînd am intrat pe uşă.

— Să nu arunci cojile, să le dai pe răzătoare! Le punem la cozonaci.

Mă aşez pe locul tatei, în capul mesei, cu faţa spre cameră. Masa e lipită de perete, sub geam, de-a lungul ei nu mai încape decît un scaun. Cînd veneau musafiri, trăgeam masa în mijlocul încăperii.

Carnea albă a peştelui se desprinde uşor de pe coloana sa atipică, triunghiulară. Mama apucă ţuguindu-şi buzele, parcă suspicioasă. Mestecă şi înghite cu pauze, privind în farfurie. Îşi cojeşte felia de pîine. Alege doar miezul. Nici eu n-am mîncat mai nimic după telefonul Rafilei. Mi s-a strîns stomacul. Încă nu s-a destins, nu-mi e cu adevărat foame.

— Ei, cum e peştele? Îţi place?

— Să-ţi spun drept, e bun, dar nu prea are gust. S-a cam uscat.

— Aşa-i merluciusul, mai sec. Măcar n-ai probleme cu oasele. De ce nu mănînci coaja?

— Dragă, n-o pot mesteca cu proteza, se lipeşte.

— Mai ia cîte-o gură de ceai!

— Nu, ceaiul la urmă, nu vreau să le-amestec.

— Păi nu tot se-amestecă în stomac?

Mama se opreşte din mestecat.

— Dar lasă-mă, dragă, să mînînc aşa cum îmi place mie! Eu te iau la rost cum mînînci?!

M-a intrigat dintotdeauna obiceiul ei de a mînca pe rînd bucăţile din farfurie, separîndu-le pe cît posibil, ca Monk, nu cumva să se atingă. Întîi mînca ochiul, apoi cuburile de caşcaval, apoi feliuţele de salam.

— Nu mai pot mînca.

— Acuma te-ai supărat că întreb?

— Nu, dragă!... Nu mai pot mînca. Mi se face rău.

— Ia măcar o gură de ceai sau o feliuţă de clementină!

— Nu pot! Vreau să mă-ntind! Ia farfuria de-aici!

Scînceşte, ştergîndu-şi degetele pe colţul şervetului de cînepă.

E poate reflexul scurtei „de camuflaj“, dar faţa mamei, sub lumina roşiatică a becului, se înverzeşte, iar ochii i s-au înfundat în orbite. Sar de pe scaun. Chipul său a căpătat un aspect cadaveric. Se uită spre mine ceţos, absentă. Mut platoul cu cina pe masă. Mă întorc la ea. O apuc de mînă. M-am fîstîcit. Se încleştează de mine cu degetele reci. Îi palpez fruntea cu mîna cealaltă. Senzaţie de vinilin îngheţat. O salt uşor, cît să-i cobor perna. S-a lăsat pe partea stîngă, face „Îîîîîîî, îîîîîî...“, cu faţa la perete.

— Ce-i cu tine? Ţi-e rău?

Broderia peretarului, cu lucrătura în cruce, romburile cenuşii ale plapumei, mirosul dulceag de jeg, nasul osos al mamei, cîţiva cili ieşindu-i prin nările uscate. Basculat într-o irealitate acaparantă, înspăimîntătoare. Fac eforturi să mă smulg. Păstrează distanţa, nu te confunda cu insul dezorientat din odaie! Domină-i surescitarea! Priveşte-l din afară, de cît mai de sus, pierde-l în peisaj! Frica, suferinţa, deznădejdea... Rezultatul hilar al unei

chimii a umorilor. Nu pot!... De-aş fi în stare să rîd măcar niţel de mine însumi!... Ăsta nu e rîs! Nu pot lua distanţă! Nu e rîsul meu. Frica, aici, bine înrădăcinată în măruntaie. Ceea ce mă oripilează ca irealitate e însăşi realitatea. Mama, întinsă cu faţa la perete, făcînd, la răstimpuri, „Îîîîîî, îîîîîî!...“.

— Cum ţi-e rău?! Vorbeşte! Spune ceva!

Trebuie să chem salvarea! Cum procedez? De unde iau un telefon? Pe-al meu l-am uitat. Tot n-aş avea ce face cu el, i-a expirat cartela, pot doar primi apeluri. Aveam printr-un buzunar două cartele de telefon public, una aproape întreagă. La ce număr să sun? Fug la vecini! O chem pe Rafila! Mai degrabă. Nu mă pot dezlipi de lîngă patul mamei, mi s-au tăiat genunchii. Mama rosteşte cu vocea scăzută:

— Lasă-mă!...

Chircită sub plapumă, nu se mai văd din ea decît baticul negru şi cîteva fire albe de păr. Respiraţia dispneică.

— Linişteşte-te, mă duc s-o chem pe Rafila!

— Nu chemi pe niminea! Ce să-mi facă mie Rafila?!

— Poate ştie numărul de la salvare.

— Nu chemi nici o salvare! Îmi revin eu!

Mama scoate capul de sub plapumă, se uită în jur cu ochii injectaţi, deschide gura să spună ceva, dar tusea o ia prin surprindere. Împunge cu degetul în direcţia mesei. Izbuteşte cu greu să articuleze, nervoasă:

— Ligheanul!

Mă reped la lighean. Cînd revin, e în şezut pe marginea patului. Horcăie. Îi potrivesc ligheanul sub bărbie. Îi sprijin în palmă fruntea transpirată. Proteza auditivă i-a ieşit din ureche şi ţiuie între basma şi păr. O împing la loc. Nu intră, ţiuie în continuare. Cu icnete grele, varsă o pastă albicioasă, plină de bucăţele de merlucius. Scuipă, făcînd o grimasă ce reflectă mai mult un dezgust estetic decît unul fiziologic, Doamne, ce urît–

nu ce neplăcut – este actul acesta de a vomita, îmi pare rău, eu n-am nici o vină, şi se lasă moale în aşternuturi.

— Mi s-a făcut greaţă de la peşte! Am mîncat cu poftă, eram prea dorită!

Îşi apasă proteza în ureche. Ţiuitul se opreşte.

— Vrei o înghiţitură de ceai?

— Numai puţin, să-mi clătesc gura.

O ajut să se ridice din nou. Soarbe cu o silă exagerată o gură de ceai (maniera ei de-a-şi afişa reţinerea dispreţuitoare faţă de cele ale trupului, pe care le consideră sub pragul demnităţii). Face o scurtă gargară şi scuipă în lighean, cu o grimasă teatrală de dezgust.

— Parcă m-am mai răcorit.

Încerc să-mi maschez precipitarea:

— Ai mîncat prea repede. Eu sînt de vină că nu mi-am dat seama. Trebuia să mănînci treptat. Ţi s-a-nchis stomacul de foame. Mai bea nişte ceai şi stai liniştită! Ar fi bun un Ginsavit? Mai ai?

— Caută pe măsuţa din hol!

Foşnesc punga de plastic cu Ginsavit, Multivita, două cutii neîncepute de Paracetamol sinus şi un blister de aspirină.

— Uite! Ia şi un paracetamol! Sau o aspirină. De ce n-ai luat cînd te-a prins răceala?

— Mi-am făcut ceai de muşeţel. De la aspirină mă ustură stomacul.

— Dar de la paracetamol nu te ustură!

Nu răspunde, înghite cu strîmbături capsula de Ginsavit lunguiaţă.

— Acuma culcă-te! Ar fi bine să dormi. Vasele le spălăm mîine.

— Să nu uiţi să-nchizi găinile! Vine vulpea la ele!

— Hai, lasă-mă, umblă vulpea?! Nu cred! De cînd? Ai văzut tu?

— N-am văzut, dar mi-a spus Rafila. La ei a intrat într-o noapte, i-a mîncat două găini.

— Cum, şi n-au sărit cîinii?! Au o droaie de cîini!

— Zice că n-a auzit nimic.

— Poveşti! Imposibil! Cine ştie ce-o fi fost?! Stai liniştită, că mă duc.

Pun pe foc. Trebuie să te mişti. Cu portiţa închisă, soba nu mai scoate fum, dar, cum o deschizi, cum afumă din nou. S-a încălzit. Sobele ăstea de tablă încălzesc repede. Dacă însă nu pui mereu pe foc, îndată ce se stinge focul se duce şi căldura.

Ceasul mare de pe masă arată opt fără cinci. Am senzaţia că noaptea s-a înstăpînit de mult. Ies în spatele casei. Păşesc pînă la colţ. Arunc pieziş o privire spre poartă. Nimeni. CFR-ul şi-a aprins nocturnele. Curtea e bine iluminată. Un morman de lemne în dreptul porţii. Nu l-am observat. Şi doar am trecut pe lîngă!... Resturi de la fabrica de cherestea. Lemne scurte, leaţuri, dar şi bucăţi groase şi lătunoaie. Vrînd-nevrînd, voi fi nevoit să mă ocup de tăiat şi de clădit. Măcar de n-ar fi la drum, în văzul lumii...

Rămîn în penumbra liniştitoare. O penumbră ca o armură. Instinctul de vizuină. Să te retragi, să te ascunzi, să te destinzi în adăpostul secret. Să prinzi putere şi abia după aceea să ieşi la vînat. Care vînat? Să ieşi, pur şi simplu, la plimbare. Să scoţi nasul...

Sui treptele spre coteţ. Cunosc locul pe dinafară. Sub acelaşi acoperiş se află magazia de lemne, acum goală, a cărei uşă se închide jos cu un cui îndoit, coteţul de găini propriu-zis, la care ajungi printr-o poartă de plasă fără balamale (mama a legat-o cu sîrme moi de aluminiu de gardul scund de şipci, cît jumătatea unui stat de om), apoi coteţul de porci, unde nu s-a mai răsucit coadă de godac dinainte de ’89. Mama depozitează aici diverse vechituri, de la coveţi de tablă ruginite la găleţi, inevitabilele lighene de plastic, o stropitoare. A înghesuit şi nenumărate peturi, de asemenea, o movilă de surcele pentru aprins focul. Aşa am lăsat data trecută, poate doar să se mai fi mărit mormanul de sticle de plastic. După coteţ tata a amplasat – provizoriu... – în urmă cu peste treizeci de ani o cabină de closet. A construit-o din podelele de la casa veche, mîncată de o ciupercă – mama: „S-a-ntins buretele, nu mai puteam respira, ne ustura-n gît“ –, în timp, cabina s-a lăsat într-o parte, mama a proptit-o cu doi dulapi de fag.

Ţintă la cabină! Eterna constipaţie. Leonard Cohen: „De ce eu? – marele of al constipatului“. Printre scîndurile uşii privesc bulbucat la clădirea biroului de mişcare de peste liniile de cale ferată. Mereu mi-a indus un sentiment bizar. Seamănă cu ceva. Cele două geamuri dreptunghiulare de la etaj, luminate. Rama pătrată a ceasului ca un nas de clown. Fîşia de la parter - un glasvand din bucăţi verticale înguste – ca o dantură. Dezvelind un zîmbet de Joker. Îmi pică fisa. Asta e! Clădirea conturează un chip grotesc. Soldaţii malefici din *Urfin şi soldaţii săi de lemn*. Marius mi-a dat cartea la schimb cu *Fata din dafin*. I-am visat toată copilăria pe soldaţii ăia de lemn. Cum îl chema pe autor? Vladimir... Am uitat. Un scriitor sovietic. A rescris *Vrăjitorul din Oz*. M-am prins mai tîrziu. Zîmbetul de Joker, colţurile buzelor mult trase în sus.

Îmi bag capul pe uşa scundă. „Să nu uiţi să-nchizi găinile!“ Ochii mi s-au obişnuit cu semiobscuritatea. Număr patru mogîldeţe cocoţate pe o stinghie. Şi una jos pe podea, într-un colţ. Chirăie uşor, nu prea speriate.

Mama n-a aţipit. Mă chestionează, cu glas înfundat:

— Ai închis găinile? Unde-ai stat atîta?

— Ei, şi tu! O găină doarme pe jos.

— Aia roşie, bătrîna. E şchioapă.

Mă clătesc în lighean. Torn cu cana apă fierbinte din oala de pe sobă.

— Nu te culci?!

— Vreau şi eu să ies pentru mine.

Îi întind mîna şi o trag uşurel din patul în care-ai zice că a prins rădăcini.

— Încet, dragă, nu mă smuci!

Vaietele s-au declanşat spontan, încă înainte de-a o atinge. Se derulează ca un fel de protocol obligatoriu, adică, eşti bolnavă, te vaieţi, n-ai voie să stai cu limba-n gură. Mama o face temeinic, gospodăreşte, măsurat, atentă la nuanţe, şi-a stabilit un ton egal, de fond, pe care creşte şi scade intensitatea, controlîndu-şi variaţiunile. După cum dozează, cu un chip concentrat, serios, „a“-urile, „i“-urile, „e“-urile, trecerile dintre „u“ şi „î“, am senza-

ţia (mă face să zîmbesc) unei muzici de vocale atent orchestrate. Văietatul trebuie să iasă bine, să fie convingător *şi* în virtutea unor calităţi artistice, nu doar ca expresie brută a durerii. Deşi nu-i de rîs. Mama abia se adună pe marginea patului, epuizată. Are pe dînsa o pereche de izmene flauşate de culoare albastră, iar în picioare şosete groase de lînă, din fire de culori amestecate, roşu, negru, gri, cu tălpile tocite. Îşi coboară un picior cu încetinitorul. Însoţeşte mişcarea de sonorul neîntrerupt al vaietelor şi şi-l bagă într-un papuc de casă plin de scame. Coboară şi celălalt picior. Rămîne aplecată aproape la nouăzeci de grade, cu mîinile întinse înainte.

— Poţi? Să te-ajut?

Nu-mi dă atenţie. Vaietele încetează. Porneşte, sprijinindu-se de spătarul scaunului, face o pauză, îşi lungeşte mîna spre masă şi se tîrîie cîţiva paşi, aproape nedezliplindu-şi talpa de duşumea, apucă tăblia mesei şi face iarăşi o pauză, cufundată în sine. Nu se aude decît respiraţia greoaie. Îi deschid uşa de la verandă şi cea de-afară. Aprind lumina de-afară.

— Poţi? Te descurci?

Trage din nou aer în piept. Reîncepe molcom, ţîrîit, să se vaiete şi să înainteze aplecată, pipăind pereţii. Se opreşte cîteva secunde pe fiecare din cele trei trepte. O coteşte, tot cu mîna pe perete, spre gardul dinspre grădină. Se apucă de stîlp şi-şi îndreaptă spatele. O supraveghez de lîngă scară. Respiră cu dificultate. Tuşeşte de două ori slab. Îşi ridică arătătorul spre bec. Mă uit: arde, nimic deosebit. Continuă să indice cu degetul. Şopteşte înciudată:

— Stinge becul! Şi intră şi tu în casă!

Îi fac pe voie, urmărind-o prin geamul verandei. Se lasă, neaşteptat de sprintenă, după gard. (Un sentiment de vinovăţie, ca şi cum aş fi pe cale de a comite un sacrilegiu.) Întorc privirea. Cînd se ridică, se ridică greu şi adastă multă vreme sprijinită de stîlpul gardului. Îi ies înainte. O ajut să urce treptele. Acum se vaietă cu o anumită dezinvoltură,

concentrarea aceea aproape solemnă de la început i-a dispărut de pe chip. În bucătărie, se încleştează de tăblia mesei.

— Toarnă-mi şi mie să mă spăl!

Se spală îndelung pe mîini, izbuteşte miraculos să nu scape bucata alunecoasă de săpun.

— Vreau să mă spăl şi pe dinţi!

Îşi scoate proteza şi o freacă apăsat cu periuţa pe care i-am întins pasta de dinţi. Nu mă lasă pe mine. Gura i s-a pungit. I-a modificat întreaga expresie a feţei. Arată dezolant de bătrînă şi de fragilă. Îşi dezveleşte gingiile roz şi cioturile negre:

— Pune proteza-n dulap!

Îi întind încă o dată pastă şi-şi perie gingiile. Cu pauze. Cu gemete. Cu serii de tuse. Copăcel-copăcel revine în pat. În bucătărie s-a încălzit, o conving să-şi lepede scurta. Mi se adresează, sprijinită de pernă:

— Dragă, dacă mai ai ceva de spus, spune-acum, că-mi scot aparatul!

— Păi ce să-ţi spun, îţi spun „Noapte bună!“, mă duc şi eu dincolo. Dacă ai nevoie de ceva, apeşi pe buton.

Încerc să glumesc. Mă aplec peste ea şi-o sărut pe frunte. Mă pupă pe obrazul pe care mi-l umflu ca să-l ajungă mai lesne.

— Dacă ai nevoie de ceva, baţi în dulap!

Îşi scoate proteza auditivă din ureche. Deschide aparatul mai uşor decît aş fi bănuit şi-i desprinde bateria cu unghia. Îmi strigă:

— La ce oră să te trezesc mîne?!

A uitat că eu aud la fel de bine. Îi arăt cu mîinile la urechi, făcînd o grimasă de nedumerire, „Nu mă mai auzi, nu mai ai aparatul!“. Pricepe. Ţipă spre mine, cu gura ştirbă:

— Atunci, noapte bună!

2. Gisant

În bucătărie era cald, aici e frig. De Anul Nou, soba deteracotă dogorea. Mama îmi aşternuse patul cu o lenjerie imaculată. Alb orbitor. Sentimentul ambiguu de atunci. Bucuria regăsirii familiarului se îmbina cu o presimţire funerară. Albul cearşafului, al feţei de pernă, al plapumei cu un colţ răsfrînt, invitîndu-te să te cuibăreşti înăuntru, îmi sugerase pulsaţia finală, după care urmează, inevitabil, colapsul.

Ezit să aprind becul. Chenarele celor două geamuri duble, lucrate de tata, unul pe peretele dinspre gară, celălalt pe peretele dinspre curte, dar cu vedere de-a lungul uliţei, spre bloc... Mama l-a camuflat pe primul („Ca să nu se vadă!)“ cu o stambă înflorată. Nu de sus în jos, ci pe orizontală, pînă la trei sferturi. Nu mă simt în largul meu pe lumină, mai ales după o anumită oră a nopţii. Senzaţia că sînt împuns cu privirile în măruntaie. Îmi identific fobia, chiar cu un fel de satisfacţie masochistă. Disconfortul însă nu dispare. Nu-mi reprezint un chip concret, pe cutare, Niţu, ba’ Jîbu, nea Ionică, nea Caisă. Mă obsedează expresia maliţioasă sau de-a dreptul vulgară a unui celălalt generic. Lipsa lui de identitate îmi sporeşte nesiguranţa. Mă constrînge la o veghe difuză, vegetativă, chiar şi atunci cînd uit şi mă ocup, aparent detaşat, de altele. Însă în tot acest timp rămîn la pîndă, pregătit să preîntîmpin o agresiune posibilă. Degeaba mă iau în rîs, asemuindu-mă cu inspectorul Clouseau şi servitorul său chinez. Degeaba apelez la raţiune: fantasmele ăstea sînt secretate de propriul meu inconştient şi mă deochi singur. Da, şi?...

Aprind totuşi lumina. Scot din geantă un tricou pentru noapte. Frig! Montez la căpătîiul patului veioza cu ciupercă. La lumina veiozei sînt mai relaxat decît la lumina din tavan. Apăs. O flamă, un pocnet. S-a ars. Am pus cîndva nişte becuri în vitrina dulapului din cealaltă cameră? Las uşa crăpată, ca să răzbată puţină lumină. Şi mai frig. De la cimentul de pe jos. În ultima cameră tata n-a mai apucat să podească. Lîngă volumele în format mare aranjate nu mai ţin minte cînd în vitrină – o *Istorie ilustrată a românilor*, un Motru imens, reeditat prin anii optzeci la „Eminescu“, Antoniade, P. P. Negulescu, *Cuventele* în trei volume verzi, cartonate, ale lui Hasdeu, pînă şi volumul III al *Istoriei ideilor şi credinţelor religioase*, în ediţia franceză de la „Payot“: memoria mi se înstăpîneşte pe raft fără să mă uit la cotoarele ce abia se desluşesc în penumbră – se înşiră mai multe becuri pline de praf, între care două beculeţe de veioză. Le apuc pe amîndouă şi ies dîrdîind. Unuia îi atîrnă filamentul, celălalt pare bun. Desfac becul vechi – s-a înţepenit, scîrţîie – şi-l înfiletez pe cel nou. Apăs întrerupătorul. Arde. Sting lumina mare. Umbra mi se proiectează pe perete. Din drum se vede probabil numai partea de sus, spatele încovoiat. Un *raccourci*: spatele încovoiat, fără cap. Ceva diform. (Mă mănîncă pe mine cum se vede din drum!...) Fixez veioza pe una din cărţile de pe raftul mijlociu de la capul patului, orientînd fascicolul spre podea. Umbra a scăzut. O atmosferă mai discretă. Nu îndeajuns de discretă ca să mă dezechipez relaxat. Sting veioza şi mă dezbrac pe întuneric. Frig. Îmi spionez silueta cvasinudă, abia perceptibilă în luciul oglinzii din colţ. Mi-am supt burta din reflex. Îmi încordez muşchii, iau o poziţie de culturist. Am slăbit în ultima perioadă. Gimnastica zilnică, miercurea abstinentă, în care nu mănînc şi nu beau nici măcar apă, renunţarea la tutun şi alcool încep să se cunoască. Dintr-un umflat buhăit, iată-mă un... mi-ar plăcea să spun „un tip zvelt“, dar nu e cazul. Performanţa maximă se reduce la a-mi suge burta într-atît, încît zece secunde, cît ţin aerul în piept, refac iluzia unui contur atletic. Expir, şi burta cade flască la loc. Mi-am promis o serie de abdominale, însă nu izbutesc să mă ţin. În garsonieră abia te strecori printre frigider şi pat. Pe canapea nu iese nimic, ţi se îngroapă fesierii în salteaua desfundată. M-am limitat

la exerciţiile de flexibilitate, la cincisprezece genuflexiuni şi zece flotări. Cam douăzeci de minute cu totul. Există o explicaţie pentru simulacrul ăsta de viaţă sportivă? S-a declanşat. Aşa mi-a venit. Am constatat, la un moment dat, că socializările euforice îşi pierd hazul. Nici nu erau socializări, ci conglomerate pasagere dictate de un spirit gregar, mascat sub pretexte etice sau literare. Nu „mascat“, greşit spus. Sînt răutăcios. Nu conştientizam atît de clar. (Nu conştientizez nici acum.) Ceva nu-mi pica bine. Nu-mi pică bine. O impresie din ce în ce mai stînjenitoare. Adică reciclam dezinvolt cu amicii – amicii sau prietenii? credeam că prietenii; mai cred?... (N-ai crezut niciodată!) Reciclam locurile comune ale cîtorva discursuri postdecembriste. Amestecînd maximalismul moral al anticomunismului cu tezele pragmatice ale economiei de piaţă. Asta la primele pahare. Mai tîrziu totul se preschimba în muci şi efluvii de frăţietate, efluvii de frăţietate şi muci. Pînă a doua zi rămîneau doar mucii. Şi începea mahmureala. Însoţită de un ficat umflat şi o greaţă de trei zile. Buah! La început. De la o vreme, nici după o săptămînă nu mă puneam pe picioare. Vorba lui Pingu: „ca un cîine la injecţie“. Abstinenţă de nevoie. (De voie – de nevoie. Deci şi puţină „voie“!...) N-am de ce să mă împăunez cu aura de eroism a marilor renunţări. S-a impus aproape de la sine. Nu-i mai puţin adevărat că dezgustul fiziologic mi-a precizat un mai vechi dezgust existenţial, cu toate fandaxiile lui. Minimalizez. Mă apăr? Nu într-atît încît să pun neputinţele personale pe seama fatalităţii speciei. Însă şi fără a eluda această fatalitate. Existenţa mea nu e ceea ce se cheamă o „existenţă tragică“. Nu în primul rînd. (Dar într-al cîtelea? – Într-al paişpelea! Mulţumit? – Nu!) Pînă la angoasa decisivă, a marelui cutremur, existenţa mea („Existenţa mea!“, „Existenţa mea!“)... Existenţa mea are a se război cu fricile cotidiene, cu mizeriile trupului, cu sincopele voinţei, cu imposibilitatea deciziei (Zelda mă acuză că m-am înecat în laşitate şi inacţiune)... Dar, pisici, prin fricile atît de înjositoare ale zilei, care te lasă, cum se zice-n popor, „cîcat la cur“, răzbate parcă şi un fior curat, ca o promisiune ce-ţi face pielea de găină. (Rugăciunea lui Cleopa?) E de-ajuns un ficat obosit şi părerea unei promisiuni ca să te apuci de băut apă? Uite că m-am apucat, începînd cu apa de la robin-

et, cu gust de clor, trecînd prin „Carpatina“ dulce şi uşor acidulată din buteliile de cinci litri şi oprindu-mă, momentan, la „Izvorul minunilor“, varianta plată, la sticle de doi litri, deşi nu dispreţuiesc nici „Izvorul Alb“.

Îmi trag tricoul şi mă bag în pat. Mă înfăşor în plapumă. Ochii mi s-au obişnuit cu semiîntunericul. Crăpăturile lungi din tavan. Pe uliţa din faţa casei – cum să-i spun? oamenii îi spun „drum“, numai pe adresă scrie „Str.“; înainte treceau căruţe, acum mai mult automobilele căpşunarilor – creşte o lumină de faruri şi se aude zumzet de motor. Odaia se umple de umbre. Ţopăie deasupra mesei, aleargă pe pereţi. Gata, s-au topit! Răzbat pînă la mine doar fîşîitul maşinilor ce rulează pe şoseaua din spatele gării şi, din fericire încet, başii de la boxele barului din gară. Vara trecută, trei zile, cît am stat cu mama, ajunsesem la exasperare. Zi şi noapte au bubuit boxele la maximum şi-au răsunat manele şi chiuituri. „Patru nopţi şi patru zile/ Vreau să le petrec cu tine, / Şi-apoi, după patru nopţi, / Ai mai vrea, dar nu mai poţi!“ N-am mai putut după trei... Mama a găsit antidotul, şi-a dat aparatul auditiv mai încet. Povestea că aia-i nimic pe lîngă ce se-ntîmplase nu cu mult înainte. „Dragă, au scos muzica afară, în faţa bufetului – nu ştie de „bar“, ci de bufet – şi era un necaz şi-o nevoie! Toţi beţivanii răcneau şi jucau, ca la nebuni! A reclamat lumea la poliţie, dar degeaba! Cum să ia poliţia măsuri, dacă patronu-i tot poliţist?! Acuma, slavă Domnului, ceva s-a-ntîmplat, că s-au potolit. Cît s-or potoli...“

M-am dezmorţit. Îmi strîng palmele reci între picioare. Se reface de la sine o poziţie uterină. Mă izolează de lumea de afară şi mă linişteşte. Să-mi trag şi plapuma peste cap? Nu, rămîn cu capul pe pernă. Mă-ntorc. Privesc în tavan. Pînă dimineaţă, cînd trebuie să reintru în zi – mi se înfioară stomacul... – noaptea suspendă, ca un armistiţiu, confruntarea cu o realitate nebuloasă, cu atît mai ameninţătoare. Surescitarea nevrotică s-a stins, a amorţit undeva în vintre. Nu mă părăseşte totuşi nici o clipă. Aşteaptă. E acolo. La primul semnal se va trezi şi mă va invada, oricît m-aş chinui să-i opun rezistenţă. Dar pînă atunci sinapsele încordate profită de răgaz. S-au destins. Organele mi s-au relaxat. Pulsul bate abia simţit. Inspiră! Încet... Reţelele supratensionate ale trupului se înmoaie.

Uneori te poţi lăfăi în propria-ţi piele. Închid ochii. Mă cufund în corp ca într-o baie încălzită.

Imaginea feerică a unui recif de corali, deschizîndu-şi cu lentoare corolele multicolore. Imagine sau realitate infracorporală? Meduze translucide, cu miezuri electrice, urcă la suprafaţă, trăgînd după ele franjuri lungi, diafane, şi explodează tăcut în focuri sferice de artificii. De undeva de sus, nu atît de sus încît să nu se vadă hula măruntă şi să nu se audă un clipocit, contemplu suprafeţe întinse de ape. Îmi savurez, hiperlucid – cu o autoironie îngăduitoare – materialitatea amăgită de iluzia imponderabilităţii. Nu trebuie decît să respir şi să mă abandonez biocurenţilor ce-mi traversează făptura ca un balsam. Îmi închipui cum identitatea mea civilă, pe care mi-o asum neconvins, cu senzaţia repugnantă că întreţin o fantoşă, se fărîmiţează, curgînd asemeni unui obrăzar de gips calcinat. Odată cu ea dispare orice condiţionare socială. Dejoc strategiile vanitoase ale egoului, precum şi abdicările lui. Nu mai doresc să. Nu mă mai doare că nu. Poziţia mea într-un anumit mediu dobîndeşte o valoare strict circumstanţială, neglijabilă în esenţă. Normele oricărei etici ar altera însăşi natura mea intimă. Îmi dau voie să plutesc, încerc să renunţ la cuvinte sau reprezentări. Mi-ar fi plăcînd să fiu numai pulsaţie şi căldură.

Ce odihnitor ar fi să alunec în somn! Reveria s-a destrămat. Somnul refuză să vină. Rămîn cu ochii închişi, reconectat la realitatea mea corporală nemijlocită. Îmi simt palmele calde. Se strecoară. Îmi cuprind testiculele în căuşul lor. Mă joc uşor cu degetele, fără intenţia de a mă excita. Mentula chiflicită se preschimbă într-un fascin ţeapăn. Erecţia nu-mi induce o dispoziţie erotică. Îmi dă o stare de încordare sportivă. Mă simt puternic şi curat, cumva statuar, precum ciobanul de la Piatra Neamţ al lui Geo Bogza. Şi niţel ridicol. Îmi contractez fesele şi abdominalii, cabrîndu-mă puternic. Expir. Falusul se moaie treptat, culcîndu-se pe-o parte. Încă greu şi fierbinte. Răgazurile în care mă racordez la intimitatea mea carnală. (Ar trebui să aprind lumina, să mă ridic şi să notez în „Moleskine“.)

„Sexul a scăpat din imaginarul viciat de cutume şi prejudecăţi, de fantasmări şi complexe, integrîndu-se, din centrul său iradiant, ritmurilor consonante ale corpului. Nu-l mai gîndesc în termenii plăcerii şi păcatului. Sau în cel al pudorii. Pudoarea, plăcerea şi păcatul, fidelitatea ori perversiunea aparţin lumii convenţionale, domesticite. Înseşi ferocitatea şi intoleranţa au fost ferecate în regulile jocului. Nimeni nu arată spre rug cu o înverşunare mai isterică decît cea a ţaţei. Obedienţa faţă de normele sale îţi oferă, pe o scală amplă, mergînd de la hedonismul de consum la abstinenţa dogmatică, răspunsuri gata făcute şi justificări facile. Îţi culturalizează sau, la extremă, îţi catehizează sau ideologizează sexul. Un sex abstract, rece ca un dildo, se substituie puţulicii tale proprii şi personale, împiedicîndu-te să meditezi, măcar din cînd în cînd, uluit, la rădăcinile misterioase de sub ombilic. Să meditezi şi să le simţi ale tale şi numai ale tale. De o imanenţă ireductibilă şi intraductibilă.“

Îmi vizualizez şi-mi radiografiez trupul în minte, de la distanţă şi totodată din interior, nici eliberat, nici captiv. Îmi place şi-mi displace, precum o masturbare. Mă încearcă impresia acută că sînt pe punctul de a înţelege un fapt de o importanţă capitală, care mă va reda altfel mie însumi. Aştept un declic iminent, odată cu care să mă luminez brusc din adînc, asimilînd instantaneu, pînă la marginile materiei mele organice, sensul viu, de sînge şi de altceva – vibraţie, număr, ka, tahata, spirit, pleromă, entelehie, duh, punct W, fiinţă, YHWH, sau, altfel: un nume pe care-l voi percepe în fiecare punct şi-l voi rosti triumfător (ca în rugăciunea lui Cleopa?!) – din care se nutreşte entitatea atît de bizară care sînt. Mai adecvat: care mă aflu. Mă furnică vîrfurile degetelor, ca şi cum aş mai avea puţin, cîţiva microni, pînă la atingerea realităţii invizibile şi a adevărului însuşi. După aceea interiorul şi exteriorul îşi vor pierde înţelesul, carnea va deveni transparentă şi imponderabilă, iar gîndul – dens, nesăţios ca o *black hole*, dar, în aceeaşi măsură, geometric şi cristalin – va absorbi lumea în sine fără să o clintească din loc. Fremăt cu ochii închişi – cu ochii deschişi fluxul lăuntric s-ar risipi –, aţîţat de o teamă voluptoasă, ca în ringhişpil sau în *montagne russe*, ca un cosmonaut în camera centrifugală. Acum!

Acum! Acum! Concomitent, dintr-o altă dimensiune a mea, inaderentă la excitaţie şi vertij, îmi sesizez de dincolo de senzori, cu melancolie şi condescendenţă, finitudinea. (Aici sînt eu. Nu te apropia! – Nu, aici sînt eu!) Urmăresc, în parte senin, în parte resemnat, cum ceva imposibil de definit – nici masă, nici noemă, dar în care se concentrează ceea ce recunosc, atît prin intuiţie, cît şi ca prezenţă a unui dat natural, a fi originea stării de „eu însumi“ (*originea* identităţii, nu identitatea în sine, *secretul* constitutiv al spiralelor mele) – pulsează, îşi verifică limitele, se pregăteşte, odată cu epuizarea îndelung amînată a euforiei, pentru o nouă înfrîngere. Asimptotic! Asimptotic! Asimptotic! Ştiu prea bine că nu se trece niciodată de „cît pe ce“. „Cît pe ce“ ce? (Chiar aşa, cît pe ce ce?!) Nu prin astfel de fantasmări (Dar nu sînt fantasmări sută la sută!) îmi voi impune stăpînirea de sine. Cuvinte. „Stăpînirea de sine“ – o sintagmă cu un sens ininteligibil. Amărăciunea se infiltrează ca secreţia unei glande. Odată cu premoniţia unei cumplite oboseli şi cu dorinţa de a dispărea brusc, fără urmă, pentru totdeauna. Intuiesc singura fericire posibilă (nu acesta ar fi expresia): a te dezagrega, a ţi se rupe legăturile care te ţin laolaltă – efect al unei misterioase *dark energy* –, a fi preluat bucată cu bucată, particulă cu particulă, în realitatea indiferentă din jur.

(În realitatea indiferentă din jur.)

Deschid ochii, reaşezîndu-mă în coordonatele mele comune. Piele, carne, oase, organe. Imanenţa lor. Materialitatea lor biologică, inexplicabilă şi maliţioasă. Degetele de la picioare. Dacă vreau pot să le mişc. Le mişc. Un cadru cu Stan şi Bran, într-un compartiment de tren. Mişc şi degetele de la mînă, ca grăsanul. Nu-mi vine să rîd. Cicatricea fracturii de tibie. Aşadar necunoscutul a secretat calciu, mi-a lipit oasele. Am stat trei luni pe spate aşteptînd să-mi lipească oasele. Tibia aproape că se distinge prin pieliţa subţire, roşie, lucioasă ca pe gland. Ghirlanda orizontală, curbată, a colonului, ca şi cum în abdomen s-ar pregăti o întîlnire festivă. Acizi, enzime, tot felul de secreţii, chiar acum. Unde sînt eu? (Dar eu?) Ostatec într-un animăluţ. (Cine?) Fluidul invizibil şi noninteligibil care caută să transfigureze bestiola. (Filosoful afirmînd, plin de candoare, că trupul

nostru nu ţine de animalitate...) Mă mănăncă sub coaste. Mă scarpin. La fel de noninteligibila plasare (a ce? a cui?) la egală distanţă, într-un *no man's land* din care priveşti în jur conştientizîndu-ţi atît evanescenţa, cît şi reitatea umilitor de grosolană. Pe urmă preajma chiar se reduce la datele imediatului: stomacul care se strînge, nasul îngheţat, semiobscuritatea din cameră, lăsîndu-te să distingi teancurile de cărţi şi reviste de pe colţul bibliotecii, partea superioară a sobei de teracotă cu luciul său uleios, crăpăturile din tavan. Başii înceţi ai crîşmei. Lătratul unui cîine. Pocnetul mobilei vechi. Senzaţia acută de *aici*, de *numai aici*. Un *aici* izolat, afară din nex. Doar trup şi fantasme. Doar cer înstelat după cer înstelat şi nimic altceva. Decît spaima, decît durerea. Decît uitarea, decît juisarea. Decît liniştea, decît luciditatea.

Iminenţa deciziei. Scurtcircuit. Confruntarea directă cu o realitate pe care o controlez doar, cel mult, pînă la poartă. Dacă. Mă răsucesc de pe-o parte pe alta. Încerc să mă anesteziez. Acele din stomac îmi reconfirmă că temporarul meu refugiu a fost subminat încă de la început. Nu pot ieşi din umbra unui viitor vitros. Totuşi caut să mai întîrzii în capsula timpului intermediar, pe care mi-o reprezint – ştiu însă prea bine că nu este astfel – ca pe o lume autonomă, securizată, impenetrabilă, numai a mea.

„Un al treilea (Eu sînt al treilea! – Nu, din păcate, nu!...), în care mi-ar plăcea să mă recunosc pe mine însumi, calm, liniştit, împăcat, senin, surîzător, detaşat şi totodată încărcat de milă, nepămîntean, dar plin de duhul blîndeţii şi omenescului. Biruitor netrufit al fiarei. Numai că un ochi nelocalizabil, căruia nu mă iluzionasem nicicînd a-i fi stăpînit bătaia, reinstaurează distanţa de la care identitatea devine o galerie de ipostaze şi puneri în abis. (Ţi-am spus că nu e al tău!) Mă descopăr (ar fi însă impropriu să vorbesc despre un «cine», tablourile se imprimă pe un ecran exterior subiectivităţii) acelaşi şi diferit, scindat, dar totuşi nu într-atît încît să ies din atracţia unui centru confuz, ce-şi impune pulsiunile. Singurul reper (dar tocmai pe acela mă strădui să-l eludez,) rămîne materialitatea propriu-zisă a trupului şi a obiectelor din preajmă. Mai departe începe tărîmul

ameninţător al reţelei din care nu fac parte decît ca absenţă, cu idolii ei simbolici mai contondenţi decît funcţionarii în carne şi oase care-i reprezintă şi cu legile ei necruţătoare.“

„Pizdă, pizdă, pizdă, pizdă!“. Caut să disloc depresia şi să mă las invadat de reprezentările dezinhibate ale imaginarului. Recursul la *basic instinct*. Logosul revigorat în cuvintele obscene. Fluidul vital declanşat de satirii limbajului. (Şi eu sînt unul din ei!) Pizdă. Un „zd“ ca un spasm al lindicului. Labiile lui Dy, rotindu-mi-se peste gură. Pizda roz-vineţie, sidefată. Şi, deasupra, sfîrcurile clătinînde. Lindicul supt cu buzele, morfolit, strîns uşor între dinţi. Ah-ul ei din ovare. Geamătul şi pizda frecîndu-se de gură. „Lingemă! Strînge-mă de cur!“ Floci pe limbă. Gustul de pizdă, de pizdă, de pizdă. Dulce. Cărniţa. Mirosul de pizdă. Dulce. Bale şi spume. Buricul mijlociului pe bumbul curului. „Bagă-ţi limba! Adînc! Mai adînc!“ Limba lată peste toată pizda. Apăsată. Stîrnind lindicul. Vocea ei: „Ah, Doamne!“ Datul ei din cur. „Împinge-ţi curul!“ Degetul învîrtindu-se pe bumbul curului. „Întoarce-te cu curu-n sus! Suge-mi-o!“ Îţi bagi capul între picioarele ei. Ea ţi-a şi luat pula-n gură. Face „Mmmm!“ şi-o linge pe cap. Şi-o îndeasă pe gît. Te mîngîie la coaie. Te opreşti din lins şi-o rogi să ţi-o sugă cu faţa. Îţi place să-i contempli ochii mari, de egipteancă, şi gropiţele din obraji cu pula-n gură. O îndemni să-ţi atingă uşor cu buzele capul pulii şi să te privească. Îi spui că ţi-e dragă şi că vrei s-o fuţi. „Fute-mă! Bagă-mi-o în pizdă! Te iubesc!“ I-o bagi de dedesubt, urmăreşti cum îţi intră şi-ţi iese pula, dai tare din cur, o salţi, i se zgîlţîie ţîţele, eşti fericit, o fuţi îndîrjit, tremură şi geme, o strîngi tare în braţe, sînteţi lipiţi de la piept pînă-n adîncul pizdei, vă unduiţi, zburdaţi, fututul a atins o stare de graţie, ea chiar rosteşte, împingîndu-se-n pulă, „Doamne! Oh, Doamne!“. Memoria îţi aduce, de dincolo de cuvintele buruienoase şi de fiorii fornicaţiei, o senzaţie de imponderabil şi de puritate. Ei chiar îi dau lacrimile.

„Fulgurantul *al treilea* s-a şi ivit (Ţi-am spus că nu eşti tu!), acordîndu-ţi privilegiul unei luciditǎţi relaxate, senzuale şi tandre, care bemolizează atît excitaţia, cît şi frica şi-ţi îngăduie să te bucuri de bătăile iuţi, dar împăcate ale inimii. Regăseşti nostalgia rugăciunii lui Cleopa. Treci altfel în revistă făpturile lor – fie că e vorba de Dy, fie de

celelalte, concrete sau imateriale, dar mai ales de Zelda –, deşi ţi le reprezinţi la fel de goale, dezlănţuite şi neruşinate. (Zelda nu, ea îţi zîmbeşte cu o timiditate feciorelnică.) Te simţi suveran şi umil, puternic precum un arc voltaic şi delicat ca o boare, dedicat fiecăreia în parte şi contemplator aproape abstras al feminităţii ce abureşte din ele. În toiul încleştării, cuprins în clăbucul invizibil al feromonilor, te-a resorbit pulsul celeilalte dragoste, străvăzătoarea. Cine va veni cu tine acolo va rămîne femeia ta. Zelda se află demult, de la început, acolo. Îţi este frică să-ţi închipui că nu. (Îţi este frică pentru că deja ţi-ai închipuit...) Şi Dy se află acolo. (Nu se mai află?) Şi Loreta, cu care a început, cîndva. Şi *l'amie lointaine*, pe care nu vrei s-o atingi nici măcar în vis. Şi Devi, maestra secretă, pe care nu mai trebuie să o atingi. Şi Bebella, de care nu ţi-ai mai dezlipi mîinile, deşi a rămas un teritoriu aproape interzis. Şi gravida transparentă, de la graniţa viziunii cu coşmarul, prin pîntecele căreia contempli plutirea fătului impasibil. Tăietura oblică a pleoapelor sale strînse şi zîmbetul de înţelept. Ombilicul ca un cordon de cosmonaut. Apariţia hrisavulie a fecioarei nude. Şi negresa care te înghite în vaginu-i moale şi dulce ca un jeleu. Una cîte una şi toate deodată, alcătuind, fără contur, numai ondulaţie şi căldură, moliciune şi umezeală, femela generică, din ceţurile hipnotice ale căreia se deschid cînd şi cînd ochii blînzi ai femeii. Ochi luminoşi şi înţelegători. Atinşi mereu de o umbră de melancolie. Pe ei îi cauţi. De cîte ori ai impresia că-i găseşti ţi se pare că ai biruit specia. De cîte ori doar ţi-i imaginezi, ca acum, înţelegi că te-a biruit specia, dar încă rămîi înduioşat alături de dragele tale străine istovite, sărutînd-o pe creştet pe Dy, ghemuită la piept, însoţind respiraţia egală a lui Devi, făcîndu-i loc în buzunăraş prietenei îndepărtate, strîngînd-o în braţe, de la spate, pe Bebella care-a adormit cu genunchii la gură şi poponeţul ţuguiat, ca o fetiţă ce este, învelind-o pe Zelda, copleşit brusc de durere.

Pe canapeaua cu arcurile sărite, în care tatăl şi-a dat acum aproape douăzeci de ani ultima suflare, înfăşurat în frunze de curechi şi în duhoare grea de urină (cînd e cald, vara, dar şi iarna, după ce se înfierbîntă soba de teracotă, damful ei se trezeşte în odaie) rămîi întins, întîrziind risipirea căldurii lor.“

Rămîn întins, întîrziind risipirea căldurii lor. O simt cum se scurge încet, foarte încet, înmuindu-mi ţesuturile. Fantasmele se resorb. Persistă doar faţa adormită a Zeldei. Îngropată în cîrlionţi, pe pernă, din semiprofil. Întoarsă spre perete. Nu e o fantasmă. E memoria ultimei intimităţi. Expresia ei absentă de peste zi – cînd, ca două animale bolnave, pe tăcute, ne cufundam fiecare în propria-i nevroză, îndepărtîndu-ne unul de celălalt – se îndulceşte după ce o cuprinde somnul. Chipul său dur, încruntat, se destinde, geometria severă a conturului îşi regăseşte fineţea şi gingăşia, vîrful nasului i se curbează uşor într-o parte (întotdeauna m-a amuzat şi m-a înduioşat), printre buzele ei greceşti întredeschise, senzuale prin armonia liniei, nu prin carnaţie, i se văd incisivii, ca şi cum ar zîmbi. Cîrlionţii o fac să pară ciufulită. O figură de clown şi de puşti care s-a culcat plîngînd, iar acum începe să viseze ceva hazliu. Oboseala, resemnarea şi candoarea îi amestecă vîrstele pe chip, atît cele biologice, cît şi cele interioare. Mă simt cuprins de un sentiment greu definibil, între fatalitate şi dragostea cea mai adîncă, între o tandreţe ce-mi stîrneşte lacrima şi apăsarea unei culpe sufocante. O sărut uşor pe tîmplă, să n-o trezesc, cu inima sfîşiată. Ca şi cum ar fi o fetiţă atinsă de o boală incurabilă. Prea mică pentru a înţelege ce i se întîmplă.

Stau întins, cu chipul Zeldei în minte. Başii barului din gară. Nu mă deranjează. Dimpotrivă. Îmi induc o stare de linişte, ca păcănitul înfundat al unui motor. Aşa, cu ochii închişi, am senzaţia că patul a dispărut de sub mine. Nu ştiu de ce, îmi reprezint cuşetele ca nişte sertare de fişiere ale azilelor de noapte asiatice. Acum – corpurile dintr-o bancă monstruoasă de organe dintr-un film cu Michael Douglas tînăr. *Clona*, nu reţin exact. Acum – numerele de circ în care trupuri cataleptice levitează, iar scamatorul îşi încununează trucul plimbînd un cerc de-a lungul lor, ca să demonstreze că n-au fost suspendate şi nici nu se sprijină pe nimic. Inima, de un carmin transparent, se ridică deasupra pieptului ca şi cum ar răsări din mare şi pluteşte pulsînd în faţa ochilor mei închişi. Nu trebuie să-i deschid ca să o privesc. Chipul de clown adormit al Zeldei alunecă lin spre ea, e absorbit şi străluceşte dinăuntru.

Mă întreb obsesiv în ultima vreme, după ce Zelda mi-a umblat prin însemnări („Te-am văzut tulburat, voiam să înţeleg ce se petrece, ca să te ajut!“) şi a tăiat decis, maladiv de decis, ca posedată, ultimele punţi dintre noi („Nu mi-aş fi închipuit că o iubeşti!... Nu m-ai văzut niciodată!“)... Inventariez fapte, stări şi nuanţe, de la îmbufnări şi certuri violente, cu farfurii aruncate de pereţi, pînă la conversaţiile în care încercam să ne ascundem atrofierea sufletească (...cuvintele acelea, a căror vacuitate mă umple de amărăciune şi, pe măsură ce le rostesc, mi se face silă de falsitatea lor, o silă organică, de la care mi se usucă buzele şi articulez cu greutate, revenind asupra frazei şi bîlbîindu-mă, cu gîndul nicăieri, blocat de impactul aproape fizic al absenţei). Îmi reproşez o posesivitate stranie. Diferită de cea a masculului rănit. Nu m-ar fi deranjat să aflu despre escapade ale ei amoroase (poate pentru că sînt convins că nu există?) dacă aş fi perceput, cu un instinct aparte, netributar sexualităţii, pe care îl numesc... cum îl numesc? nu-mi vine decît vorba neamţului, *Fürsorge*... (*Fürzorgel*! – Încetează!) Dacă aş fi perceput că e solidară cu timpul meu cel mai propriu, în afara căruia n-am fi însemnat altceva decît doi bieţi pioni ai cotidianului... Provocasem de mai multe ori o discuţie, dar explicaţia mea i se păruse ininteligibilă. Spusă cu voce tare, îmi sunase şi mie preţios şi ridicol. Mă scruta mefientă, replicîndu-mi: „Ce atîta poliloghie?! Recunoaşte că nu-ţi pasă de mine! Nu ţi-a păsat niciodată...“. (Tonul ei de resemnare definitivă, dar o resemnare îndîrjită, nu departe de resentiment.) Îşi proiectează retroactiv starea, reducînd la zero întreaga noastră relaţie. „Niciodată.“ Niciodată nu o văzusem, niciodată nu mi-a păsat. Şi, simetric, pe acelaşi ton, „totdeauna“. Totdeauna am lăsat-o să se descurce singură, totdeauna am neglijat-o.

Drumul din Puşkin spre Tîrguşor, de-acum douăzeci şi cinci de ani, cînd abia ne apropiaserăm. Sînt din ce în ce mai convins, cu el începe...

Ea intră în cămin, rugîndu-mă să o aştept cinci minute, ca să se schimbe. Un ianuarie încărcat de zăpadă, geros. Umblu, din nonconformism, fără căciulă şi mănuşi. Mă plimb, dupăind, pe cealaltă parte a străzii, cu mîinile în buzunarele paltonului şi urechile din ce în ce mai îngheţate. Mă încălzeşte însă imaginea ei: cîrlionţii săi de căpriţă

coborînd de pe Galaad, ochelarii mari şi sprîncenele înalt arcuite, zîmbetul cu gropiţe pe faţa înroşită de frig, talia mijlocie, uşor băieţoasă în costumul oranj de schi, cizmele caraghioase, flocoase ca nişte căţei yorkshire, cum nu prea se văd printre proletari şi după care lumea întoarce intrigată şi reprobatoare capul. „Chestia aia“ se petrecuse cu puţin timp înainte, pudic şi stîngace, diafan şi caraghios, masculul şi femela luptîndu-se cu inhibiţiile candide (pînă şi nouă ne-au părut astfel) ale băiatului şi fetei. Intimitatea corporală parafase – ne-am mărturisit ulterior – un pact de o intimitate mult mai adîncă, prin care ne încredinţam unul altuia. „Pînă la capăt!“ Nu, nu ne-am făcut declaraţii, nu eram pregătiţi, simţeam că, trecute în cuvinte, sentimentele scapă de sub control, intrînd în regimul impersonal al limbajului şi eşuînd în cîteva clişee. Se subînţelegeau. Ajungea o strîngere de mînă, un sărut încă nedeprins, cu buzele strînse, împerecherea sfioasă, cu ochii închişi, în care o gravitate de ritual însoţeşte climaxul juisării. Oficiam, doar noi, indiferenţi la protecţia unei autorităţi ecleziastice – a oricărei autorităţi – taina nunţii noastre. Cine ne-ar fi pîndit ar fi rîs ca de doi nătăfleţi, care abia îşi nimeresc puţele. Nătăfleţii aceia, cu greu învingîndu-şi ruşinea, trădîndu-şi nepriceperea în gesturi ezitante, copleşiţi pînă adineaori de frici, descopereau taina perechii. Stînga sa este sub capul meu şi cu dreapta-i mă cuprinde. Ca pecete pe sînul tău mă poartă, poartă-mă ca pe-o brăţară! În cameră era frig, colegii plecaseră în vacanţa de iarnă, rămăseserăm doar noi în tot căminul, lumina se tăiase, aprindeam lumînări, cantina se închisese, mîncam pîine cu conserve de peşte, beam apă de la robinet, ne îmbrăţişam pe patul de fier, aşteptam bani de-acasă, ca să ne cumpărăm bilete de tren înainte de Crăciun, eu spre o destinaţie, ea spre alta, uitaserăm de Ceauşescu, de ASC, de Securitate, de sesiunea din februarie şi ne bucuram de inimile noastre (o bucurie paradoxală, plină de griji – *altfel* de griji, reverberate dintr-un orizont împărtăşit). E posibil ca ea să nu mai ţină azi minte? Chiar n-o voi fi văzut „niciodată“? Nici atunci? Mă plimb aşadar de ici-colo, aşteptînd-o în ziua aceea de sfîrşit de... aşteptînd-o în ziua aceea de sfîrşit de ianuarie friguros să iasă din cămin, unde-a intrat pentru cinci minute. Care se fac zece. Care se fac cincisprezece. Douăzeci.

Douăzeci şi cinci. Trepidez: „Dar asta-i o bătaie de joc!“ Nu reuşesc să înţeleg cum e posibil ca iubita mea să mă lase în frig aproape o jumătate de oră. Şi nu atît frigul mă irită (deşi mi-a îngheţat faţa), cît mă simt ridicol, contrariat lăuntric. „Mie, se poate să-mi facă *mie* una ca asta?!“ Mă năpădesc năduful şi furia. O furie prăpăstioasă, care mi-o smulge din vintre. Atunci să-i fi simţit Zeldei răceala de străină? Furia mea viscerală are totuşi o cauză apăsat etică: femeia mea încălcase pactul nostru fondator, subînţeles. Îşi retrăsese firele din ţesătura noastră comună. Altfel, ar percepe, indiferent unde s-ar afla, pe Marte, nu peste drum, în camera de cămin, că s-a depăşit o limită şi îmi provoacă răul. Nu mi-am închipuit nici o secundă că mă încearcă. Ar fi însemnat ceva. Joc. *Challenge*. Mă uitase pur şi simplu. Sau, şi mai rău, nu mă mai respectă, de vreme ce ea însăşi a stabilit un interval pe care l-a depăşit de mult. „Orgolii de mascul! Ai aflat şi tu, măcar din literatură, ce înseamnă promisiunea unei femei cînd se duce să se schimbe. Nu fi caraghios!“ După o jumătate de oră, Zelda îşi iveşte aura creaţă pe uşa căminului. Îmi face semn cu mîna, zîmbind. Mă uit crunt. O urăsc. Pe bune. Nu mă pot stăpîni să n-o urăsc. Nu mă lasă intestinele. Îmi vine să-i cîrpesc o pereche de palme. „Hai, mergem?!“ Vorbeşte cu nonşalanţă, ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic. Mă răscoleşte lejeritatea ei. Vreau s-o fac să-şi dea seama că a greşit faţă de mine. Faţă de pactul nostru. „N-ai nimic altceva de spus?“ Porniserăm deja spre Copou. Se miră: „Ce să-ţi spun? Am fost şi m-am schimbat“. „Ziceai că nu durează mai mult de cinci minute. Ai stat o jumătate de oră. Îţi baţi joc de mine?!“ Îmi răspunde nevinovată: „Am mai stat puţin de vorbă cu fetele“. „Şi nu ştiai că eu te aştept la minus zece grade?“ „Văd că n-ai îngheţat! Nu înţeleg de ce te superi aşa!“ „Ar trebui să-nţelegi!“ Grăbesc pasul, lăsînd-o deliberat în urmă. M-a ajuns. Nu-i mai spun nimic, grăbesc din nou pasul. Crăp de nervi dacă nu depăn repede din picioare. Nu mă uit înapoi, păşesc nătîngeşte, chiar dacă un tremur interior mă avertizează că sînt pe cale eu însumi de a depăşi măsura. „Dacă mă iubeşte, vine după mine. Dacă nu mă iubeşte, nu vine. Şi se termină totul astăzi.“ După ce trec de intersecţia de la care o coteşti spre Miliţie, încetinesc şi trag uşor cu coada ochiului. Mă aştept s-o văd undeva la

vreo zece metri în spate. Nu se vede. Întorc capul. Nu se vede deloc. Mă opresc şi privesc lung în vale. Nu. S-a întors din drum. Mă străbate o premoniţie dureroasă. „Aşadar, nu e femeia mea. S-a terminat.“ Continui să merg, răscolit de secreţii amare şi gînduri sumbre – nenorocire, fiasco, juvăţ – printre care însă, cam prin dreptul statuii soldatului sovietic de care-şi rîsese Păstorel, prinde a adia o pală de haz, o boare de autoironie. Iar la intrarea în cămin îmi dau seama că dorul mă frige mai puternic decît gerul şi că sînt mai îndrăgostit ca niciodată. Absenţa undelor ei, a căldurii şi răsuflării ei mă sufocă. Înghit noduri şi caut să fac haz de necaz, mirîndu-mă eu însumi cum naiba pot să sufăr atît, devenind, totodată, atît de caraghios. Pentru că de suferit sufăr pînă-n străfundul rărunchilor şi mai departe, ca şi cum s-ar fi smuls din mine rădăcini vînoase, întortocheate, dar sesizez totodată că în răvăşeala mea se amestecă un aer de butaforie, un sunet strident, o notă burlescă, ba – culmea! – chiar un clinchet copilăresc, îndemnînd la joacă. Despărţirea de Zelda îmi subţiase parcă pereţii celulelor. Mă împinsese către punctul critic de la care ai impresia că ţesuturile ţi se destramă şi numai atingerea mîinilor sale ar fi în măsură să te vindece, după cum, concomitent, un demon maliţios sau un înger ghiduş (unul şi acelaşi) (Aşadar recunoşti! – Lasă-mă-n pace!) mă îmboldesc să ricanez laolaltă cu ei pe seama mea, arătîndu-mi cît de infantil reacţionasem, cît de hilar fusese marşul meu îmbufnat, cu capul în pămînt, de ce trufie chisnovată mă lăsasem împins. Arsura adîncă stîrnită de indiferenţa cu care Zelda mă uitase în ger, refuzînd apoi să mă urmeze, face loc unei avidităţi la fel de organice după întreaga ei făptură, pe care o vreau aici, acum, în braţe. Încrîncenarea de adineaori arată ca o nerozie de îndrăgostit, iar ceea ce numisem „abdicarea“ ei îmi pare o reacţie de bun-simţ: păi normal că s-a întors, doar nu era să se pună cu nebunul, lasă-l să se răcorească şi după aceea mai vorbim, o să ne amuzăm împreună de cum a luat-o hăisa! Îmi vine, abia pătruns în camera în care Pohomaci zdrăngăne la chitară o piesă cu haiduci a lui Sterian, să mă răsucesc înapoi spre Puşkin şi să-i cad teatral la picioare, ca „să ne rîdem“ sănătos, cu scuturături, pînă scoatem din noi toţi dracii, iar pe urmă, în ciuda gerului, să ieşim la plimbare prin tîrg, într-aiurea.

Rămîn însă în cameră. Întîi, e totuşi al naibii de frig. Apoi, îmi zic – dar nu răzbunător şi revendicativ, ca înainte, ci dintr-un spirit... pedagogic – că mult mai bine-ar fi fost dacă nu se întorcea, ia să se gîndească, să-i pară şi ei rău măcar o noapte! A doua zi, pe holul universităţii, mă priveşte niţel suspicios. Dar aproape instantaneu îi zăresc gropiţa salvatoare din obraz şi izbucnim amîndoi în rîs. Totuşi ulterior, la fiecare ceartă, cînd simt că dinspre Zelda răzbate o răceală de străină biblică, îmi amintesc – înainte de orice – de întoarcerea ei din drum. Retrăind stupoarea de atunci a viscerelor mele.

Mă observ de undeva de sus, parcă din cheia de boltă a unei catedrale gotice: întins ca un gisant. Ţeapăn. Ridic pleoapele şi mă lovesc de tavanul jos al odăii. Îmi ţîşneşte din memorie cerneala scurgîndu-se pe peretele alb al camerei de cămin. O placentă deasupra căreia se curbează, larg, cordonul ombilical. Călimara pocnise înfundat, iar Zelda izbucnise în plîns. I se înroşise vîrful nasului şi-i ieşiseră pete mici pe faţă. Iar buzele îi deveniră umede, transparente, tremurătoare, de o turgescenţă roz-diafană. Emanau o senzualitate angelică. Chipul ei căpătase expresia unui copil contrariat, aţîţîndu-mi atît mînia, cît şi o satisfacţie perversă, asociată însă cu un puternic sentiment de vinovăţie, ca şi cum aş fi săvîrşit un păcat de moarte. Nu mi-am amintit niciodată de ce am izbit călimara de perete. Poate aruncasem după diavol... Nici ea. Ca şi mai tîrziu, nu existase un motiv anume. Unul „serios“. Tensiunea se acumulase încet, zi după zi. Un contratimp tot mai sufocant, resimţit în consistenţa ultimă a făpturii, unde, oricît ţi-ai servi argumente consolatoare, falsul se înstăpîneşte organic. Orice pretext e bun ca să te descarci. Măruntele disfuncţii ale universului domestic provoacă o adevărată reacţie în lanţ, care te ia cu ea. Uneori mă împotriveam, căutînd să păstrez distanţa, alteori mă abandonam voluptăţii furiei, reuşind totuşi în ultimul moment să o deviez dinspre Zelda spre mine – mizînd însă (în ciuda pulsiunilor indefinibile) pe intervenţia de ultim moment a Zeldei. Şi, într-adevăr, ea se producea. Zelda se repezea între mine şi peretele de care voiam să-mi zdrobesc ţeasta, se lupta să-mi smulgă din mînă cuţitul cu care îmi împungeam antebraţul, se încleşta de cercevelele geamului de la fereastră. „Potoleşte-te! Huo, neb-

unule!“ Ne încăieram la început încrîncenaţi, cu disperare, apoi, pe măsură ce toxinele se risipeau, sesizam paiaţeria şi acceptam spăsit – şi cu o dispoziţie din ce în ce mai hîtră – reproşurile şi ironiile ei. „Te porţi ca un copil! Ce să mă fac eu cu tine?! Mai ştii din ce ne-am luat?“ „Din dragoste!“ răspundeam, cu mintea albă, uşurat şi tîmp-fericit, parcă plutind. Întîmplările dinafară, cele ce dezlănţuiseră urgia, mi se ştergeau din memorie. Şi pe bună dreptate. Fluturele mişcase din aripă într-un alt tărîm, furtuna se înteţise după ce filtre maladiv de sensibile amplificaseră tremurul imperceptibil iniţial şi-mi bîntuise, mocnit, ţesuturile pînă la răbufnirea ce nu mai putuse fi zăgăzuită. Din ce altceva dacă nu din dragoste? Altfel m-ar mai fi zgîriat fleacurile zilei, nesincronizările infinitezimale din penumbra emoţiilor noastre comune, cînd pînă şi intuirea unei scurte absenţe afective a Zeldei era suficientă pentru a-mi infuza amărăciunea în molecule? Ipohondria aceasta a nuanţei nu-l trăda pe îndrăgostit? Nu ipohondrie... Discernămînt, acuitate neobişnuită în a percepe fluidul din infrarealitatea făpturilor noastre, cel ce ne armoniza rezonanţele subtile, sinapsele şi pulsul, respiraţia şi secreţiile. „Eşti paranoic!“ îmi reproşa frecvent Zelda şi, cu siguranţă, avea şi ea dreptate. Ipohondru, mimoză hipersenzitivă, paranoic, una din ele sau toate laolaltă, plus încă ceva pe deasupra, un fapt mi se părea dincolo de îndoială: izbucneam întotdeauna „din dragoste“. Că în dragostea aceasta se amestecau, în proporţii pe care eu le consideram neglijabile (nu şi Zelda, cum, nedumerit, aveam să aflu în anii din urmă), vanitatea, orgoliul, amorul propriu, trufia masculină, iritarea, micile capricii (da, voiam supa mea, din mîinile ei) – putea fi adevărat. Însă nu le percepeam altfel decît ca pe nişte epifenomene (parafrazam versul poetului: „Precum ştii, Anaximene, / Trăim printre epifenomene!“), sub care tînjea, coborît în profunzimea intimităţii absolute, sufletul meu nelămurit şi însetat după inima ei. Nu-i aşa că-ţi vine s-o strîngi de gît dacă simţi că se desprinde, se răceşte, se stinge, se dă cu lumea? Nu-i aşa că, lîngă uşa bucătăriei, mai tîrziu, în oraşul secuiesc în care vă aruncase stagiatura, ai urmărit, pe cît de dement, pe atît de senin, cum trupul i se înmoaie încet, privirea i se pierde, nările i se dilată, buzele îi freamătă, mute şi moi, în timp ce tu-i strîngi din ce în

ce mai tare şalul verde în jurul gîtului? Îl laşi brusc din mîini şi-o prinzi pe Zelda în braţe. O zgîlţîi fascinat, o urmăreşti cum îşi revine, are un aer visător, îţi şopteşte, ca de sub apă: „Era să mă omori...“, o strîngi la piept şi-i sorbi răsuflarea, „Lasă-mă!“, n-o laşi, eşti speriat şi exaltat, sîngele ţi-a fugit în falusul care s-a întărit ca piatra. Zelda te respinge delicat şi se aşază gînditoare pe scaun. „Era să mă omori...“ şopteşte din nou. E uluită şi fragedă. Ai sentimentul că s-a întors acasă, că spaţiul dintre voi s-a golit de reziduurile cotidianului printre care înainte abia vă mai întrezăreaţi. „Iartă-mă! Te iubesc!“ îi spui. Repetă, zîmbind misterios, ca după o revelaţie: „Era să mă omori...“. Îţi lasă impresia că înţelege. Mai tîrziu, peste ani, cu voce străină, îţi serveşte episodul acesta ca pe o dovadă irefutabilă a ticăloşiei tale: „Îţi mai aminteşti? Era să mă omori!“.

Am vîrful nasului rece. „Ca la arici!“ spune Zelda, amuzîndu-se. Şi vîrful urechilor. Îmi trag plapuma peste cap şi expir încet aer cald, direct din plămîni. Se revarsă un iz de merlucius. Scot capul de sub plapumă şi mă uit la crăpăturile din tavan. Ochii mi s-au familiarizat cu semiîntunericul.

Zelda... Aburul ei: duh şi spectru. Contra cui mă înverşunam cînd făceam „ca toţi dracii“ (vorba ei) şi cînd am strîns-o de gît cu eşarfa? (Contra cui te înverşunai?) Să-mi pun pulsiunile pe seama perioadelor de acedie sexuală? O cauzalitate strict fiziologică va fi reverberat, din subsolul său, în complicatele alambicuri ale psihicului, întîmpinînd rezistenţe şi suferind ajustări la un discurs convenabil, autoconsolator. Ceva de genul: „M-am săturat! Am obosit să mă lupt cu comuniştii ăştia recondiţionaţi, mi-e greaţă de lumea asta mizerabilă, în care vechii securişti fac pe mai departe jocurile, putrezi de bogaţi, mi se apleacă de Românica mea de căcat, plină de puliticieni, afutcerişti şi cacademicieni, de elite înciolănate, de populaţie şi popizdaţie, de ticăloşi ajunşi, admiraţi de ticăloşi sărăntoci, poporul, cum ar veni, votanţii, lumpenimea economatelor lui Vanghelie, prostimea care-i votează etern pe Oprişan şi pe toţi baronii cu colaci la ceafă, pulimea de la uşa lui Oprescu ş.a.m.d.“.

Există însă un punct critic, de la care, oricît de îndreptăţit de realitatea socială din jur, mă copleşeşte falsitatea discursului meu. Devine tot mai evident că îmi acord circumstanţe atenuante, că încerc să mă scuz în propriii-mi ochi, eludînd un beteşug lăuntric, al meu şi numai al meu, necondiţionat de conjunctura socială. (Al tău şi numai al tău!) Uneori, extenuat din nimic, eram silit a recunoaşte că izvoarele energiei mele vitale au secătuit. Numai că „nimicul“ acela, atît de uşor confundabil cu leneveala hormonilor, nu dispare nici în clipele de excitaţie şi juisare, cînd îmbrăţişez strîns trupul voinic al Zeldei. Nici cu geamătul ei în ureche, păstrat într-o surdină pudică. Nu dispare, doar se retrage într-un plan îndepărtat, lăsîndu-mă să mă iluzionez că lucrurile sînt în ordine sau că, măcar, scadenţele mai pot fi amînate.

Mi-aş fi dorit să stăm îndelung de vorbă, ieşind din inerţia gîndirii mecanice, de care aproape nu ne mai dăm seama, şi din labirintul frazelor gata făcute. Mi-aş fi dorit să ne aplecăm fără milă asupra noastră, cauterizînd abcesele acestei relaţii, punînd, dureros şi vindecător, degetul pe rană. Să fi ciocănit, din cînd în cînd, gipsul ce ni se îngroşa pe obraz, transformîndu-ne în altceva, şi să privim adevărul în faţă. („Adevărul în faţă“!) Doamne, ce derutată se uita la mine!... Gata să zgîrie. „Cu tine nu se poate sta de vorbă!“, îmi strigă. „Mă simt cu tine ca la un examen! Mă intimidezi! Teroristule!“ „Nu, de unde-ai scos-o?! Vreau să vorbim liniştit, între noi doi!“ „Ce vrei să-ţi spun? Te iubesc! Tu eşti totul pentru mine! Mai vrei ceva?“ O, dac-ar spune-o cu timbrul acela numai al ei, ca un mîrîit al ovarelor! Dar o spune din reflex, iritată, ca pe o poezie la ale cărei cuvinte nu te mai gîndeşti. Agresivitatea ei îmi semnala însă că mă apropii de un punct sensibil. Dacă l-aş atinge delicat, dar decis, cît să eliberez otrăvurile fără să o intoxic, am regăsi poate pulsaţia pactului nostru iniţial, prin care, fără cuvinte, ne încredinţaserăm unul altuia. Autenticitatea conjuncţiei noastre de dincolo de acuplare şi de semnarea unui contract.

Mi se pare adeseori – pînă cînd nu mi se mai pare, evidenţa se impune de la sine – că Zelda îmi cere să devin complicele biografiilor noastre comune. Mă îngrozea s-o văd

că suferă pentru eşecul indeniabil al viitorului nostru mic-burghez. N-o să avem niciodată o casă adevărată, n-o să avem niciodată bani, n-o să avem niciodată o poziţie socială onorabilă, n-o să ne facem vacanţele nici măcar în Antalya – ce Antalya?! nici măcar la Mamaia! –, n-o să ne putem permite aia şi aia şi aia, sîntem nişte amărăşteni şi nişte rataţi. Da, şi?! Toate astea trag mai greu la cîntar decît faptul că eşti femeia mea? Că sîntem împreună? Colapsam într-o baie de acizi dizolvantă, redus la muţenie, umilit şi desfiinţat. Dacă-i aşa, atunci totul e pierdut. „Totul e pierdut!“ murmur, sperînd totuşi în sine-mi că apăsînd pe nota fatalismului o s-o trezesc, scoţînd-o din plasa din ce în ce mai strînsă a mediului. Nu-i trezesc decît ironia şi năduful: „Da, totul e pierdut, nu mai avem nici o scăpare, vine sfîrşitul lumii, cade meteoritul! Mai lasă-mă! Pune mai bine mîna şi munceşte!“. Îmi dădeam seama, cu stomacul strîns, că e de prisos să mai adaug ceva. Îmi doresc o casă, bani, să călătoresc şi să văd lumea – e glanda mic-burgheză? (Nu, e altceva, n-are nici o tangenţă! – E glanda mic-burgheză!) –, dar nu cu orice preţ. Nu cu preţul alinierii la reţetele de succes omologate de purulenţa postcomunistă. (Dacă-ţi dau Patriciu sau Vîntu sau Voiculescu un milion de lei, ce faci, scrii la gazetă? Faci ham-ham la televizor? – Nu-mi dau. – Păi asta-i, nu-ţi dau! Dar dacă ţi-ar da? – Nu!) Mai cu seamă că m-a întors pe dos autoreeducarea zeloasă a cîtorva inşi pe care mă iluzionasem a-i considera prieteni. (Recunoaşte, nu i-ai considerat niciodată! – Poate nu, dar credeam că... – Fiindcă eşti prost!) La adierea mirosului de ciolan (nici măcar: o pieliţă, un adidas, un zgîrci), au aderat în grabă la teoria „schimbării sistemului din interior“ ori, după ’89, la cea a „adevărului vieţii, să ne maturizăm, ce naiba!“, apoi, pe măsură ce s-au instalat în interiorul cu pricina şi s-au „maturizat“, metamorfoza a devenit ireversibilă. Ca să-şi păstreze stima de sine – indispensabilă, se pare, oricărui tîrtan cît de cît ajuns – s-au transformat, pînă la atrofierea jalnică a vechii personalităţi, în avocaţii zeloşi ai noii poziţii. I-am revăzut, după o asemenea *anaplasis*, gata ştanţaţi, goliţi de îndoieli şi plini de certitudini, respingînd cu o grimasă ce se voia zîmbet argumentele cerute de spiritul critic de la care ne revendicaserăm odinioară. Mimau, deja plini de sine, nonşalanţa, îşi subliniau,

ca în treacăt, importanţa şi prosperitatea. Duhneau a fals. Nişte cadavre – ce-i drept, înfloritoare.

Mă zgîria să o descopăr pe Zelda contaminată de mentalitatea lor. Contaminată grav, pînă-n globule, ca supusă la radiaţii. Resentimentară, învinsă, acrită, urîndu-i şi invidiindu-i în acelaşi timp. Spaţiul nostru, oricum înghesuit (crezusem că nu contează), se umplea încetişor de igrasiile şi izurile degradării şi declasării. Zelda abdica, ajungînd, fără să-şi dea seama, de partea cealaltă. Fusese infestată, le acceptase regulile ca pe o consecinţă legitimă a spiritului vremii. Pe urmă se mira, se înfuria, se speria (însă nu se dumirea) cînd, din nimic – din nimic şi din dragoste: cum s-o fi făcut să înţeleagă vibraţia aproape materială a acestor două stări îngemănate?! – izbeam de perete farfuria pe care mi-o aducea la pat sau talgerul cu friptură şi salată, cînd, fără o vorbă, îmi sfîşiam cămaşa ori mototoleam hîrtiile ce-mi cădeau în mînă (într-una din ieşiri rupsesem certificatul de căsătorie; l-a cules de pe jos, bucată cu bucată, şi l-a lipit, ascunzîndu-l în fundul şifonierului).

La începuturile noastre, crizele se răsturnau în glumă, hîrjoană şi amor. Poate şi graţie prospeţimii senzuale de atunci. Stupoarea din clipa în care călimara explodase în ţăndări se preschimbase– nu imediat, ci după o repriză de plîns ce-i frăgezise buzele: cînd plînge, Zeldei i se frăgezesc buzele, devin irezistibile – într-o melancolie care-o muiase şi-o încălzise (căldura aceea numai a ei, reverberaţie în acord a sexului şi a inimii), făcînd-o să se lipească strîns de mine şi să mă traverseze ca o ciacconă. (Chiar ca o ciacconă?! – Taci, că te plesnesc!) Privirea sa uşor împăienjenită după ce, sufocată cu eşarfa, s-a lăsat pe scaunul din bucătărie transmitea, înfiorîndu-mă, fascinaţia pragurilor ultime.

Cu timpul, trupurile noastre s-au stins şi începură să se evite. Într-o noapte, la capătul unei împerecheri pripite, ce eşuă în fiorul indiferent al descărcării seminale, s-a întors cu faţa la perete. Peste cîteva minute, abia aţipit, m-a trezit plînsul ei cu sughiţuri, plînsul unei disperări resemnate, în care nu mai aveam loc. Plîngea ca o femeie singură,

ca o văduvă, ca după mort. N-am fost în stare de nici un gest. Simţeam că pactul nostru e infirmat în însuşi temeiul său. Pînă tîrziu a continuat să suspine, rămînînd cu faţa la perete. Dimineaţa nu ne-am spus nimic, n-am îndrăznit nici unul să recunoaştem că plînsul încă stăruia ca un hotar între noi. (Avea să stăruie. Stăruie.) Cred că din noaptea aceea Zelda mi-a devenit sfîşietor de străină. Căutam să o regăsesc, însă dialogul inaudibil al bioundelor noastre nu se mai lega, mă descopeream în mijlocul acelor cuvinte goale care-mi stingeau treptat suflul, îndepărtîndu-mă la ani lumină. Nu de puţine ori, prezenţa ei îmi inducea senzaţia de ireal. Se găsea aici, lîngă mine, puteam s-o ating, arăta la fel, vorbea, trebăluia, sporovăiam – şi totuşi devenise altcineva, un musafir dintr-un univers paralel. (Doar cîteodată în somn, decrispîndu-se, îşi recapătă – imaginea mă urmăreşte –, cu pumnii deschişi, cu incisivii dezveliţi de-un zîmbet fericit – la fel de insuportabil ca şi plînsul... –, cu cîrlionţii ciufuliţi şi nasul atîrnînd uşor într-o parte, vechea ei candoare, nu ştiu ce-ul ei clownesc şi puştesc.)

În locul rîsului ghiduş, ce instaura o atmosferă auroralĕ, se aşternea tăcerea sau se auzeau replici dezolante, care urmăreau deliberat să rănească. Da, cel mai mult mă rănea cînd Zelda mă privea din perspectiva mentalităţii mutante, pactizînd cu adversarul meu generic. Mai rău, pactizînd – asta mă terciuia – de pe o poziţie de învins. Îmi turna, revendicativă: „Tot timpul ai lăsat totul pe seama mea, casa, serviciul. M-am săturat! Am devenit servitoarea ta, şi pentru ce? Ca să-mi arunci farfuriile cu mîncare pe pereţi? N-ai vrut să mă vezi niciodată şi pe mine, parcă m-ai luat de slugă! Ajunge, Liviu! Eu vreau să simt că mă iubeşti pe mine, aşa cum sînt! Acuma, că n-am altă viaţă! Mereu ai abandonat, las’ că am proasta care face totul! Un laş, asta ai fost şi eşti, un laş! Cum ceva, cum ai dat înapoi!“. Şi ce dacă avea dreptate? (Are dreptate?) Nu despre asta era vorba. „Nu despre asta e vorba!“ „Nu despre asta e vorba, e vorba să stai cu cracii-n sus şi să o trimiţi pe proastă să-ţi rezolve treburile! Nici salariul n-ai fost în stare să ţi-l ridici, mă duceam eu, «Da’ de ce nu vine soţul dumneavoastră?» mă întreba casierul.“ „Ştii că-mi era silă de cloaca aia!“ „Şi mie nu-mi era silă, mie crezi că-mi făcea plăcere să se uite toţi la mine şi

să mă căineze?!“ „Tu nu-nţelegi că nu-i vorba de asta, ce Dumnezeu?!“ „Dar despre ce-i vorba? Ba tocmai de asta e vorba! Şi nu mi-ar păsa dacă m-ai iubi! Dar nu mă iubeşti, cred că nu m-ai iubit niciodată! Te-ai folosit de mine!“ Iat-o în stare să gîndească, fie şi la ceartă, că sînt profitorul cinic al mariajului nostru!... O acuzam că s-a transformat într-o contabilă, că ţine un registru de intrări şi ieşiri, că mă amuţeşte cu opacitatea ei, că *ea* nu mă iubeşte. Ofta: „Liviu, taci din gură, tu ai fost însăşi viaţa mea!“. Şi-o apuca iarăşi acel plîns al ei, ca după o nenorocire veche, cu care eşti pe cale să te resemnezi, dar simţi că nu te vei resemna vreodată.

Îi repetam invariabil că „Nu e vorba de asta!“ fără să pot explica despre ce e vorba cu adevărat. Întotdeauna cuvintele sunau strident, retoric, stupid, se încîlceau şi cădeau alături. Intuiam şi riscul de a nu mai fi capabil de reducţiile necesare, în absenţa cărora te preschimbi în avocatul propriilor slăbiciuni. Îmi deveneam profund antipatic de cîte ori mă ipostaziam, cu mare fervoare autojustificativă, ca victimă a mediului corupt şi meschin. Contează, desigur, că hazardul m-a obligat să respir într-o lume măsluită, care, de la cerşetor la profesor universitar, de la gunoier la ministru, exersează cu o vitalitate carnasieră, de decenii (dacă nu dintotdeauna, iar după ’89 şi mai abitir), tacticile supravieţuirii, adaptării şi parvenirii, dar vina trebuie săo caut, înainte de toate, în cusururile alcătuirii mele. (Păi, caut-o! – Păi, asta şi fac!) Mă sileam să recunosc (dar nu recunoşteam pînă la capăt, nu recunosc nici acum) (Păi, vezi?!) că invidiez tocmai „vitalitatea carnasieră“ a acelora, energia lor parcă nesecată, care-i împinge să se mişte, să amuşine, să poftească, să apuce, să sfîşie, să înghită, să strîngă, să posede, să domine. Ce straşnice cozi vor fi avut spermatozoizii genitorilor lor! Şi dacă orgolioasa mea inadaptare nu face decît să (-mi) abată atenţia de la sfîrşeala unui amurg de stirpe? Sau, spus pe şleau, reprezintă buricarea unui famen?

Simţeam însă – ca pe o exasperare organică, dătătoare de migrene – că nu mă regăsesc nici în postura de procuror masochist ce-şi latră rechizitoriul. Trebuia să dibui un alt unghi în a mă scruta lăuntric, depăşind autocompătimirea vindicativă şi ura de sine.

Nu eram, pe de o parte, decît o victimă întîmplătoare, ce ratase cîteva prilejuri de mărunt eroism (de pildă, să-i fi spus răspicat porcinei congestionate de căpitan – din tavan îmi coboară pînă în creier bucile cărnoase, aproape violete, ale obrajilor săi, ochii mici îngropaţi în grăsime, din care clipeşte complice, şi buzele groase, ţuguiate ca şi cum ar vrea să mă sărute, scoţînd un „groh“ prelung, rîgîit – că refuz clar orice colaborare şi-l bag în pizda mă-sii, nu să plec de pe „Triumfului“ speriat şi îngreţoşat de mine însumi, după ce, la un moment dat, îmi trecuse prin minte gîndul de a colabora). Totuşi o victimă. După eşuarea acelei racolări (să fi avut mai mult de 23 de ani?) am înţeles cine sînt jupînii în „spaţiul carpato-danubiano-pontic“. O senzaţie de maculare, ca şi cum m-aş fi umplut de păduchi, m-a cuprins şi a rămas în mine pînă azi. Oricît de discretă, emanînd dinspre vreun guler alb de distins intelectual, de venerabil aristocrat, de virulent lider de opinie, de grantat membru al societăţii civile, detectez de atunci, fără putinţă de a mă înşela, duhoarea de securist. Gena de securist. Peste cîţiva ani, băieţii, probabil din lipsă de activitate, s-au jucat de-a supravegherea, chemîndu-mi prietenii să dea declaraţii după ore lungi de anticameră, momind-o pe Zelda să mă spioneze de sub plapumă (revoltată, mi-a mărturisit că „tovarăşa Moraru“ a întrebat-o, „ca între femei“, dacă „poate ţine un secret faţă de mine“), convocîndu-mă la sediu, unde vechea porcină – „De ce ne faci, mă, probleme?!“ – m-a predat unui moşuleţ sastisit (iaca dracu’!). Ăla m-a pus să semnez cum că n-o să mai ascult Europa Liberă. După revoluţie le-am redescoperit damful în catedră. Deja cîştigaseră bătălia. A însemnat plecarea mea un semn de laşitate, cum mă acuză Zelda? Îmi va fi fost teamă – reamintindu-mi tentaţia de a ceda care mă încercase în discuţia cu căpitanul – că o să mă aglutinez încet-încet şi-o să încep să le semăn? Mi s-a făcut scîrbă să-i văd din nou plini de importanţă, privindu-mă de la înălţimea gradului lor didactic (şi al celuilalt, neafişat) de douăzeci de ori mai bine plătit, obţinut în decenii de coprofagie comunistă, unii cu linguriţa, alţii cu polonicul, indignaţi, bunăoară, că „preparatorul“ nu face de serviciu pe catedră?

Zelda numeşte plecarea mea „laşitate“. Aşa se vede din afară? Zelda se afla deja în afară? Nici măcar atunci, după alegerile din ’90, n-a intuit ce val gelatinos de lehamite se lăsase peste mine? Zelda n-a priceput că dacă mi-a fost frică de ceva, mi-a fost în primul rînd frică de lipsa mea de decizie în privinţa „carierei“? (Dar şi că o să te „aglutinezi“, zici! – Da, şi că o să mă aglutinez. – „Carieră“, zici! – Da, aşa, cu ghilimele.) Nu eram convins că asta vreau să fac, merită s-o fac şi am puterea s-o fac. Pusesem condiţia unor specializări în străinătate. Mi s-a răspuns că „nu există posibilitatea“. „Dar pentru tovarăşul Forminte cum există?“ (Toată lumea ştia, gradele didactice îi erau dublate de gradele de securist.) „Asta-i altceva. A primit chemare.“ („Chemare“... Suna aproape mistic...) „Şi-atunci mimăm, desfăşurînd în faţa unor studenţi ignoranţi pseudocompetenţa noastră?“ „Dragă, nu fi absolutist!“ m-a îndemnat un profesor blajin, dintre cei nezeloşi pe vremea lui Ceauşescu. „Învăţăm din mers! Lucrurile se aranjează!“ Adică să consimt să mă plafonez înainte de a începe... Să accept mediocritatea ca pe o fatalitate... Mai rău – ca pe o împlinire. Şi, mai ales, regulile lumii lor...

Dar greaţă, greaţă mi-a fost pînă la vomă. Greaţă de prezenţa lor hegemonică, greaţă de eforturile mele de a mă acomoda („lucrurile se aranjează“), greaţă de politeţea silită la care mă constrîngea vîrsta, greaţă de neputinţa de a le spune în faţă că mi-e greaţă. Nu aveam ce căuta în lumea lor. Dar peste tot era lumea lor. Îmi era greaţă că peste tot era lumea lor. Îmi era greaţă că peste tot era lumea lor. Şi că nu pot face nimic împotriva lumii lor. Şi că nu pot face nimic împotriva lumii lor. Chiar şi prietenii mei deveneau, unul cîte unul, lumea lor. Chiar şi prietenii mei deveneau, unul cîte unul, lumea lor. Îmi venea să mă retrag, să-i las dracului, să nu-i mai văd, să nu-i mai aud. Unde să te retragi ca să nu-i mai vezi şi să nu-i mai auzi? Unde să te retragi ca să nu-i mai vezi şi să nu-i mai auzi? Poate la mănăstire? În mănăstirile camaradului şi tovarăşului Teoctist? Afară, în străinătate? Mi-ar fi trebuit o forţă pe care, după ani de foame şi luni de navetă, n-o aveam. Ei o aveau. Ei ieşiseră ghiftuiţi din comunism. Solidari în reţeaua lor de ierarhii şi interese – consolidată şi extinsă după căderea lui Ceaşcă –, puternici, gata de jap-

că. Energia lor o invidiam, nu pe ei. De sleirea mea îmi era greaţă. De izolarea mea, pe care, în parte, le-o datoram. Morţii de la revoluţie şi principiul dreptăţii – din ziar, ochii trişti cereau să o vadă... –, spiritul Pieţei Universităţii, abia spulberată de scutieri, nu vor împiedica – presimţeam, înfiorîndu-mă ca un animal mărunt – haitele lor excitate să se dezlănţuie.

Prins într-un ghem încîlcit de neputinţă, revoltă, frică, mizantropie crîncenă, dublată de dispoziţia unui altruism fără limite, deznădejde pînă la stingerea ultimului sîmbure de lumină şi totuşi, dincolo de ea, seninătate într-un alt orizont, nici măcar întrevăzut, inconfort etic în bolgia fetidă a tranziţiei şi compasiune pentru semenii şi nesemenii mei, luaţi de vîrtejul acestei lumi scăpate din frîu... Intuiam pericolul de a căuta să eschivez un timp desţîţînat blocîndu-mă într-un timp mort, îmbîcsit, steril. Unul te perverteşte, celălalt te mucegăieşte. Amîndouă te desfiinţează. Îmi detestam atît vehemenţa, cît şi apatia bilioasă, jinduind după o cale de mijloc, la egală distanţă de compromisul grosier şi de izolarea autodizolvantă. De-aş fi găsit-o, aş fi fost un înţelept. (Aş fi un înţelept!) Nu o găseam. (Nu o găsesc...) Încolţit şi slăbănog. (Să spună cineva, acum ar fi momentul: „Ia-ţi patul tău şi umblă!“.) Fiinţa mea, intrată în alertă, îmi cerea să mă repliez, să trag obloanele, să refuz. Izolarea, în lipsa a ceva mai bun, era de preferat unei confruntări căreia nu-i poţi face faţă. Nu vedeam nimic monstruos în faptul că Zelda, mult mai pragmatică şi mai puţin expusă, să rămînă interfaţa noastră la realitatea imediată pînă cînd îmi voi trage sufletul şi voi desluşi încotro s-o apuc. Mi se părea de la sine înţeleasă o asemenea solidaritate. Ea decurgea din pactul nostru fără alte condiţii decît dragostea. Dragostea aceea care, zice-se, nu cade niciodată, toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduieşte, toate le rabdă. Nu mă îndoiam nici o clipă că dragostea Zeldei, în miezul miezului său (care însemna şi miezul miezului meu), este o asemenea dragoste. Altfel, n-ar fi rămas decît frica, mizeria, neputinţa, declasarea, deznădejdea. Zelda nu mi-a dat nici un semn că înţelege altfel. Atunci. Se purta cu un devotament de femeie rusă care-şi urmează bărbatul în pustietăţile Siberiei, fie acesta un criminal de rînd sau pri-

zonier în Gulag. A primit situaţia ca pe o predestinare asupra căreia n-are nici un rost să cîrteşti. O accepţi, ţi-o asumi şi mergi mai departe.

O văd împungîndu-mă cu degetul şi rostind concesiv, alintat: „Hai, măi!“. O văd în rochia ei scurtă, neagră, cu ciorapi negri şi cizme lungi, negre, cu tocuri, îi mai lipseşte cravaşa pentru a demara un ritual sado-maso. Nu se lasă convinsă să o pozez goală, numai în cizme. Ceva sexi, ceva neruşinat. Veşnica ei pudoare o face însă şi mai excitantă. O văd trăgînd linii foarte decise pe un bloc de desen, schiţînd, cu o austeritate masculină, portrete puternic geometrizate. Îi văd profilul minoic pe fondul unei mări liniştite, la Vamă. O aud cîntînd, acompaniindu-se la chitară, o melodie grecească, un axion ce-i subţie angelic vocea. N-am trecut încă de treizeci. Ne-au dat pînă la urmă o garsonieră. O văd intrînd într-un magazin second-hand, pe lîngă restaurantul Cotnari, şi mi se pune un nod în gît. Trecuserăm de treizeci şi cinci. E fericită că a găsit o pereche de cizme. Simt, cu pomeţii congestionaţi, că sîntem pe cale să pierdem ceva important. Îi zăresc şi a doua zi pata de pe hanorac. S-a făcut zece seara, n-a apărut. Trebuia să apară la două jumate – trei. Mi-e foame, dar n-am mai scos oala de supă din frigider. O aşteptasem ca să mîncăm împreună. Treptat, foamea s-a transformat în nervi. „Am stat la Lili, ne-am luat cu vorba. Mă culc.“ „N-am mîncat nimic.“ „Cu mîncarea sub nas, şi nu mănîncă! Te-a durut mîna să-ţi pui?“ Nu e vorba de asta, gîndesc. Îmi aduc aminte de marşul spre Târguşor. Vocea rea îmi şuieră că atunci s-a decis totul. Adoarme repede. Mă aşez alături, cu veioza aprinsă, fixată pe cotorul uneia din cărţile mai subţiri din teanc. Citesc o pagină şi mă prinde somnul. Pun cartea pe teanc şi sting veioza. Trecuserăm de patruzeci. Zelda lea mai smuls o cameră, lîngă cealaltă. Mutaserăm cărţile. Dar n-avem bani să deschidem lumina. Între timp, plecasem din cîteva locuri. Laşitate? Unii ziceau că „un tip incomod“. Mă dăbălăzasem. Aduceam cu The Big Lebowsky. Fumam două pachete de L&M pe zi. Beam. Ca să pot sta de vorbă. Unii ziceau că „un beţivan“. Abia după cel puţin trei beri lumea devenea suportabilă. După aceea nu mai conta. Redobîndeam o mulţime de prieteni, vai, ce inimi calde, vai, ce solidaritate, vai, ce luptă pentru cauză!... O văd pe Zelda

cu ligheanul în braţe. Mi-l aşază lîngă pat. Calcă peste mine şi se culcă, s-a obişnuit. Garsoniera se leagănă şi se învîrte. Borăsc şi, cîteva minute, iar mi-e bine. Caut s-o pipăi pe Zelda. Îmi lipeşte un pumn între coaste: „Stai locului şi bungină-te!“. Mă pufneşte rîsul. Şi iar borăsc. Se aud şobolanii din baie. Nici un ban, nici o uşă deschisă. Nici un spate. Ce faci cînd n-ai nici un spate? Te ia dracul. (Da’ ce, Domnul nu te poate lua? Zi rugăciunea lui Cleopa!) (Cînd n-ai nici un spate, îţi faci un spate!) Zelda, depăşind stadiul de „femeie rusă“: „Fă ceva!“. Unii gîndeau că „un ratat“. Cutare e fiul lui cutare. Cutare are casă în Copou, de la tat’su, dar e băiat bun. Cutare a moştenit cîteva hectare de la bunicăsa, le-a vîndut şi îşi cumpără apartament. Lui Savin i-au cumpărat părinţii apartament. Lui Carmen nu i-au cumpărat, dar o ajută să strîngă bani. Lui Gigi nu i-au cumpărat, nu îl ajută, dar îi trimit lunar, cu şoferul de la autobuz, sacoşe cu mîncare. De Costeşti nu se pune problema, ei sînt bogaţi dinainte, dar nu se poartă ca nişte ţoape. Didi n-are pe nimeni, dar se descurcă, miroase banul şi-n somn, o să devină milionar. Dănuţ e meticulos, are răbdare, îi mai trimit ai lui, mai trimit socrii, mai pune el deoparte, înaintează pas cu pas în carieră, are caracter, mă şi mir că nu supără pe nimeni. Corin e rău, îi porceşte prin ziare! Se tem de el, au căzut la pace. Florian e un băiat de zahăr, munceşte mult, nu refuză pe nimeni niciodată, el nu se bagă, dar poţi avea încredere în el. Anton nu se pune-n gură. Despre Emilian se zice c-a fost informator înainte de revoluţie, pe la Suceava, a negat zîmbind mucalit şi-a mai dat un rînd de votcă la toată lumea. „Tu chiar nu vrei să mişti nimic, laşi toată casa pe seama mea?“ mă apostrofează Zelda.

Ostilitatea ei mă exila într-o percepţie acută a contratimpului. Atunci, oricîte subterfugii ţi-ai fi pregătit dinainte, oricîte tabere, precum exploratorii şi alpiniştii, ţi-ai fi lăsat pentru întoarcere (Nu ţi-ai lăsat nici una!), ţi se frînge vîna şi rămîi stors de vlagă. Apoi organele se inervează treptat şi te ia în stăpînire un tremur uşor, asupra căruia voinţa nu are nici o putere. Şi nici nu mai există voinţă. Acolo e marginea, e apa Vavilonului, dar nu poţi să plîngi, ca psalmistul, n-ai lacrimi şi cuvinte să plîngi, stai chircit, tremuri şi te doare ceva. Nu ştii ce te doare. Nu îndrăzneşti să spui „sufletul“. Oricum, cuvintele

şi-au pierdut înţelesul. Te doare bicisnicia. Te doare lumina străină din fereastră. Te doare prezenţa atît de concretă şi de absurdă a obiectelor din jurul tău – dulapul de PFL, cu uşa căzută, pe care se plimbă gîndacii, rafturile curbate de teancuri murate de cărţi şi ziare, desenul parchetului, care parcă prinde relief. Şi, mai ales, te doare absenţa Zeldei. Acum nu mai e loc pentru discursuri consolatoare. Laşitatea (poate nu cea de care te acuză Zelda – mai degrabă conjuncturală, pentru care găseşti contraargumente –, ci una pătrunsă mult mai adînc în ţesuturi, dacă nu congenitală) ţi-a diluat sîngele cu leşiile ei. Te-a înmuiat. Şi înţelegi (înţelegi cu vintrele) că întotdeauna ai purtat-o în tine. A fost acolo cînd aşteptai, confuz, să primeşti telegrama anunţînd moartea tatălui. Cînd ai amînat cu anii să treci pe la ţară. Cînd ai rămas ghemuit în camera goală din secuime, lăsînd-o pe Zelda să termine de cărat sacii de plastic împreună cu elevii ei. Îţi recunoşti laşitatea chiar pe reversul atitudinilor tale „eroice“, în spatele dezgustului etic. Poţi afirma cu mîna pe inimă că nu te-ai aruncat în apărarea ţelurilor nobile şi din start pierdute, a principiilor şi „dreptăţii“ *şi* pentru a-ţi justifica printr-o cauză exterioară un eşec strict personal, ţinînd de resorturile tale intime? (Pot. Nu pot. Pot.)

Nu mai rămînea din mine, în absenţa devotamentului fără condiţii (obligatoriu fără condiţii) al Zeldei, decît un morman de materie organică. Excrementul unui timp lăuntric denaturat. Clipa lui e o clipă vidă, în care şi-au dat întîlnire un trecut rescris de resentimentele Zeldei şi un viitor opac, resimţit ca o ameninţare. O uram pe Zelda – o uram tocmai fiindcă o iubeam (nu, uneori o uram pur şi simplu...) – pentru îndîrjirea cu care elimina rînd pe rînd halourile relaţiei noastre (parcă nu mai cutezam nici eu să-i spun „dragoste“). Căuta cu o perseverenţă diabolică (nu, nu-i un epitet convenţional, simţeam – mi se face şi-acum pielea de găină – curenţii unei prezenţe malefice) să se convingă pe sine însăşi de cît de oribil fusese trecutul nostru. Începea amintindu-şi amănunte pe care, oricît mă chinuiam, nu le regăseam în memorie. Acum zece ani, de pildă, la ziua lui Florian, aş fi ironizat, de faţă cu toată lumea, interesul ei pentru fitoterapie. Iar Iarina, prietena lui Florian, ar fi privit-o nu ştiu cum. Prin extensie, rezulta că întotdeauna am pus-o

într-o lumină defavorabilă. Şi-mi mai enumera o serie de exemple, care mă lăsau perplex. Mă stupefiau nu atît faptele în sine, insignifiante, în fond, şi hilare, cît să descopăr că Zelda mă privise din afară chiar şi în perioadele pe care eu le considerasem relaxate, neconflictuale, intens empatice. (Sau totuşi distorsiunile s-au produs *post factum* ca efect al umorilor ei actuale?) Îmi atribuia motivaţii meschine, insistînd din ce în ce mai surescitată: „Ba da! Ba da! Să nu negi! Ai vrut să mă domini şi să-mi fie frică de tine! Trebuia să calc pe vîrfuri, ca să nu te supăr! Ani la rînd am ţinut în mine, chiar dacă voiam să te contrazic! Mi-era teamă de izbucnirile tale!“. Aici urma inevitabil evocarea episodului cu strînsul de gît: „Era să mă omori! Atunci trebuia să te las!“. Sfîrşea generalizînd şi ştergînd cu buretele tandreţea şi împărtăşirea tăcută, ca sub descîntec, din vibraţiile infrarealităţii noastre secrete, adică tot ceea ce pentru mine însemnase adevărul casei acesteia. „M-ai chinuit din prima zi pînă azi! Uită-te la ce-ai făcut din mine! M-am lăsat întotdeauna pe planul doi, m-am neglijat şi ca profesie, şi ca femeie! Mi-am zis să-ţi fie ţie bine! Şi nu mi-ar părea rău. Te-am iubit, Liviu! Dar azi descopăr că nu ţi-a păsat nici o clipă de mine!“ Şi laitmotivul Zeldei: „Nu m-ai văzut niciodată! N-ai văzut cum mă trec! Uită-te la mine!“. Şi-mi băga sub ochi degetele întinse, cu oja mîncată. „Îţi place? Asta-i mînă de femeie?! Spală, Ioană! Mătură, Ioană! Mai ţii minte cînd am desfundat buda cu mîna?“ Mă uitam la ea, încurcat, fără replică. Altădată, din reproşurile sale răzbătea mai ales dorinţa de a o lua în braţe. Se liniştea plîngînd în braţele mele. Plînsul o curăţa şi o înfrăgezea. Acum însă mă descuraja ecoul de rechizitoriu din vocea ei. Simţeam că nu-şi varsă un năduf oarecare de nevastă neglijată, ci, stigmatizîndu-mă, îşi confirmă un statut existenţial incompatibil cu mariajul nostru. Zelda aduna probe pentru o ruptură definitivă. „Intra în stare“. Nu avea importanţă dacă le inventează ori sînt contrafăcute. Eu trebuia să ies rău, monstruos de rău, atît de rău, încît să se încredinţeze pe ea însăşi că nu mai merită să rămînem împreună.

Argumentele sale erau concrete. Ar fi convins curtea de juraţi cea mai sceptică. Muncea. La slujbă. Acasă. Făcea meditaţii. Cîştiga nişte bani. Ducea casa în spate. Gătea.

Spăla rufe. Îmi spăla ciorapii şi chiloţii. Călca. Mătura. Mătura inclusiv resturile de mîncare şi cioburile împrăştiate care săreau peste tot cînd dădeam cu blidele de pereţi. Plătea chiria şi întreţinerea. Se ducea la mama, la ţară. Se ducea la maică-sa. Închidea ochii cînd îmi alunecau ochii. Doar cît mă avertiza, ca în joacă: „Să nu te uiţi după cururi mari, că-ţi iei şuşaua!“. Mă ţinea de frunte cînd vomam. Îmi pregătea ceaiuri. Mă oblojea. Printre picături, trăgea de o teză. Avea degetele umflate. I se contura o labă de gîscă la colţul ochilor şi o cută pe obrazul drept. Se lăţise. „Te-ai lăţit!“ am constatat neutru (nesesizînd cît de grosolan) într-o după-amiază, şi-a înăbuşit-o plînsul, n-am mai reuşit s-o ogoi.

O urmărea, apăsînd-o din ce în ce, amintirea celor două avorturi, primul în ultimul an al lui Ceaşcă, celălalt „la liber“, în primii ani de „democraţie“. (Mă urmăresc şi pe mine. Luna a doua sau a treia. Auzim că Arnold şi Else, de la Germană, au scăpat. Aducem vorba. Sîntem în camera lor de la C17. Else e mică şi deloc blondă. E mică şi brunetă. Stă ghemuită şi încearcă să-şi păstreze zîmbetul cînd Arnold, şvab mare, gras şi blond, povesteşte cu lux de amănunte cum a împachetat avortonul într-o pungă, pe urmă încă într-una şi încă într-una şi a sărit cu bocancii pe el, pînă l-a făcut terci, după care l-a mai băgat într-o pungă şi a aruncat-o la un tomberon, în partea cealaltă a oraşului. Zelda se schimbă la faţă, ne ridicăm şi străbatem tăcuţi holul întunecat pînă în camera noastră, unde se lasă moale pe pat. Peste cîteva zile a venit un student de la Medicină cu un soi de andrele. Seara am sărit cu bocancii peste pungi şi am abandonat, pe întuneric, pachetul într-un tomberon din partea cealaltă a oraşului. La al doilea, am aşteptat-o pe Zelda pe stradă, plimbîndu-mă prin faţa cabinetului. A ieşit palidă, cu un zîmbet melancolic în colţul buzelor: „Gata!...“. („Acum copiii mei ar fi fost mari...“ îngîna, privind pe lîngă mine. Nu spunea „copiii noştri“. Eu nu-i voisem. De fapt, nici ea. Nu ne puteam permite.)

Cum aş fi apărut eu cu „Nu e vorba de asta!“? Adevărul este că-i dădeam Zeldei dreptate punct cu punct, mă cuprindeau jena, ruşinea, recunoştinţa şi duioşia (nu le lăsam să se vadă, credeam că răzbat de la sine). Numai că pocăiala mea îşi pierdea sensul cînd

îmi transmitea, de dincolo de cuvinte, din ton, din timbru, din inflexiunile golite de căldură, din întreaga expresie a chipului său, din felul de a-şi mişca mîinile (muta de icicolo o farfurie, căuta printre rufele din dulap, mă evita; altădată îmi punea uşor palma pe dosul palmei, cerîndu-mi să ne aşezăm „ca să vorbim“) şi de a păşi, rămînînd mai mereu întoarsă pe jumătate cu spatele, că pactul nostru, acel „Pînă la capăt!“ nerostit, dar absorbit prin toţi porii, chiar expirase. Scurtcircuitarea timpului nostru interior mă arunca într-o atmosferă ireală, alienantă. Şi strivitor de vulgară. Rechizitoriul Zeldei, din care nici o faptă nu putea fi contrazisă, îşi pierdea brusc orice relevanţă şi mi se impunea, cu o evidenţă înmărmuritoare, că nu e şi nu va fi în veci vorba de asta. În pofida oricărui argument, fie el al minţii sau al inimii, se isca un curent de împotrivire, străbătîndu-mă din creştet pînă-n tălpi. Protestul acela, pornit de undeva din nucleii vitalităţii mele, spulbera, prin forţa sa iraţională, inventarele altfel atît de convingătoare ale Zeldei, punîndule într-o lumină jalnică, nu departe de sentimentalism, melodramă şi mediocritate crasă. Adică, după ea, trebuie să-mi cer scuze şi să-i promit că „nu mai fac“? Apoi vom trăi fericiţi, pînă la adînci bătrîneţi, ca doi soţi model care au rezolvat diviziunea muncii, au parafat codul eticii şi echităţii conjugale multilateral dezvoltate, şi-au cumpărat deja loc în cimitir şi şi-au dat comandă de cavou? Cum, despre asta e vorba? Despre *asta* e vorba?! O vedeam pe Zelda printr-un ochean întors. Aveam senzaţia că dacă aş întinde mîna spre ea, aş atinge-o cu o altă mînă, ca o proteză, nu a mea. Întregul nostru spaţiu îşi schimba proprietăţile, intra parcă într-un regim oniric, modelîndu-se după linii de forţă bizare, tulburate de centri gravitaţionali instabili, migratori, de intensităţi variabile sau lipsiţi brusc întru totul de forţă. Cămăruţa de doisprezece metri pătraţi se transforma într-un labirint încîlcit, nu mai regăseam nici unul din reperele care mă călăuziseră cîndva spre Zelda. În primul rînd, vibraţia intimităţii noastre. Absenţa aceasta îmi stîrnea reacţii primare, mă făcea una cu golul din stomac. N-o recunoşteam deloc pe Zelda în tînguirea trufaşă a femeii care mă ţintuia cu vorba şi punea condiţii. Zelda mea n-ar fi pus condiţii. M-ar fi bodogănit, s-ar fi răstit, m-ar fi ocărît, dar n-ar fi pus condiţii. S-ar fi în-

trebat în răstimpuri, duios-retoric, împăcînd casa ca prin miracol: „Ce să mă fac eu cu tine, păcătosule?!“. Ca în ’97, cînd, după o săptămînă (se mutase furioasă în garsoniera Mihaelei) (De ce? – Nu mai ştiu. – Asta e, nu mai ştii!...), a deschis şovăind uşa, a scos din sacoşă un borcan cu supă şi unul cu pulpe de pui şi piure, a adus tacîmuri de dincolo şi m-a hrănit fără altă vorbă decît „Mănîncă, păcătosule!“. Iar eu înghiţeam topit de fericire, nevenindu-mi a crede. („Aveai o figură de idiot, m-am şi speriat!“ mi-a mărturisit Zelda mai tîrziu.) Mîncam din mîinile ei. Însemna mai mult. Însemna altceva. Însemna totul. Cît fusese plecată zăcusem pe canapea, nu trecea decît Sandu, care punea pe masă o pungă cu covrigi şi două sticle de bere de la dozator, bea una din sticle şi ieşea încet, pe vîrfuri. Trei zile Zelda mi-a adus mîncare în borcane, plecînd după prînz înapoi la garsoniera Mihaelei. (Chiar nu-ţi aminteşti de ce se mutase la Mihaela?! – Nu, deloc, s-a şters.) A patra zi n-a mai plecat. Rosti acel „Păcătosule!“ tandru-resemnat, cu un zîmbet în colţul gurii, dîndu-mi de înţeles că nu mai e nimic de făcut, aşadar mergem înainte. Sau unde-o fi să fie.

(Certitudinea comuniunii în clipa aceea de graţie... Zelda reînviase înăuntru fără să mă atingă, doar zîmbind şi clipind din pleoape. Rezona iarăşi din punctul meu cel mai din adînc şi de peste tot, înlocuind brusc şi ca prin minune absenţa cu efluvii de bucurie. Nici nu mă mir că făceam o figură de idiot.)

Inspir încet şi ţin aerul în plămîni. Stau cu ochii închişi. Expir la fel de încet, pe nas. Ca şi cum astfel aş putea păstra intensitatea rememorării. Căldura de atunci. Euforia blîndă a inimii. Se developează simultan, suprapunîndu-se, dar rămînînd totuşi distincte, imagini de odinioară şi de nu foarte demult. Eu rostind „Da!“ la ofiţerul stării civile – de fapt o tanti cu permanent, zîmbindu-ne mămos – şi sărutîndu-mi mireasa fericit, fericit, fericit! Noi doi, jucînd jocul nostru, preluat dintr-un film cu Alec Baldwin şi Sarah Jessica Parker: ne batem de cîteva ori palmele, direct şi în diagonală, apoi evităm bătaia şi mişcăm degetul mare, mijlociul şi arătătorul mîinii drepte de parcă am prefira un praf fin. Izbucnim în rîs. Şi sînt fericit, fericit, fericit! (Mai tîrziu, prefiratul prafului inexistent mi-

a strecurat o presimţire funebră şi am refuzat să mai joc.) Venim cu trenul de la Mangalia, bronzaţi, Zelda s-a întins pe banchetă, aproape goală în compartimentul gol, cu claia-i de cîrlionţi în poala mea. Şi sînt fericit, fericit, fericit! Zelda îmi pregăteşte bagajele pentru călătoria la Moscova, a cumpărat multe conserve de peşte şi ascunde ruble peste tot, în căptuşeala de la mîneca pardesiului, în tubul de pastă de dinţi, iar eu o privesc fericit, fericit, fericit! Rîd, fericit, de degetele ei de la picioare, cele două „degete rebele“, îndoite nu ştiu cum, uite-aşa, caraghios. Ne plimbăm aiurea prin tîrg, numai noi, o luăm spre Podu Roş, printre blocuri, ieşim la poştă, urcăm prin părculeţul de lîngă Biserica Lipovenească spre Palat, ne chiorîm la vitrinele de pe Ştefan cel Mare şi totodată Sfânt şi zăbovim îndelung la librăria Junimea, unde Zelda răsfoieşte fascinată albume şi-mi arată cu unghia carmin detalii din opera vreunui mare maestru. Sînt fericit cu capul pe sînii mari ai Zeldei. Sînt fericit după ce facem dragoste şi ea îmi rămîne ghemuită la piept. Foarte-foarte fericit cînd Zelda coboară din tren sau autobuz ori cînd o zăresc aşteptîndumă pe peron. Disperat şi totuşi fericit cînd unul din noi rămîne pe peron. Şi ne facem mult din mînă pe geam. Şi-mi dau seama cît de mult o iubesc şi că mă sufoc fără ea.

Trag adînc aer în piept. Despre asta e vorba. Am alunecat în nostalgie, iar nostalgia se preschimbă în amărăciune şi în revoltă. Unde a dispărut discernămîntul Zeldei? Ea nu-şi dă seama care sînt lucrurile cu adevărat importante? Zelda, hei, Zelda, lucrul cel mai important este că te iubesc, proasto! Vacă încălţată ce eşti! Eşti proastă, fă! Eşti proastă! Eşti proasta proastelor! Mă scoţi din sărite cînd te văd aşa de proastă! Îmi vine să te iau la pumni! Să te strîng de gît! Nu pricepi, nu simţi, nu te furnică în pizdă?! Ce femeie eşti tu?! Gudo! Bandoalo! Dacă nu simţi, lasă-mă dracului în pace! Şterge totul cu buretele, tuto! Schimonoseşte totul! Poceşte totul! Aruncă totul la gunoi! Degeaba te duci la biserică, diavolul s-a încuibat în tine! Nici nu mai eşti tu! Prin ochii tăi se uită el! Ptiu! Piei, satano! Tu eşti aici, în celulele mele, în memoria mea şi în inima mea! Năroado! Eşti numai aici! Altfel, ce-ar mai rămîne din tine?! O tanti acrită?! O emancipată frigidă? Nu ţi-e milă măcar de tine?! Încotro te duci?

Zelda mi s-a impregnat în gene, face inextricabil parte din însuşi principiul vitalităţii mele. De cînd s-a înstrăinat mă simt invadat de toxine, ca şi cum m-aş fi descompus lăuntric. Nu „ca şi cum“. Chiar asta s-a întîmplat. Chiar asta se întîmplă. Desprinderea ei mi-a alterat ţesuturile nemateriale, imponderabilele care lucrau la cifrul fiinţei noastre. M-am otrăvit. Am pierdut sensul – „Sensul“, cu majusculă –, intrînd în acel contratimp dezesperant, care te împinge la manifestări stridente, de necontrolat. Iar ea, singura care-ar fi putut intui că seismele mele nevrotice nu pornesc doar de la capricii de mascul vanitos ce încearcă să-i speculeze o eventuală vocaţie a martirajului, ci vin dintr-un epicentru existenţial, stimulat de chiar metamorfoza ei răvăşitoare, ea cel mult s-a speriat (cînd n-a rămas insensibilă). Şi-a consolidat, în schimb, opinia că sînt irecuperabil. „Credeam că te-ai schimbat, n-ai mai făcut figuri de-ale tale, dar acum văd că mi s-a părut. N-o să te schimbi niciodată, Liviu!“ constata, sincer dezamăgită, după ce se potolea vînzoleala. „Vreau să trăiesc liniştită, mă înţelegi?! M-am săturat pînă peste cap de isteriile tale de muiere! Cum ceva, ţipete, cap de pereţi – bine măcar că nu mai arunci cu farfuriile! –, ameninţări cu săritul de la fereastră, ochi peste cap! Eşti ridicol! Dac-aş putea face un film, să te vezi! Nu mă mai impresionezi, a trecut vremea aia!“ Vorbea din afară. Vorbea cu vocea străină, lăsîndu-mă cangrenat pe dinăuntru. Adicătelea, ea ar fi vrut să mă schimb. Se predase modelului convenţional, tînjea să se alinieze vulgatei conjugale. Mă umplea de furie şi de milă. Îmi fulgera un cadru din *Star Trek*, în care o creatură dezgustătoare, ceva între insectă, crustaceu şi reptilă, părăseşte corpul unui umanoid pe care-l folosise drept gazdă. Mi-o închipui pe Zelda locuită de un astfel de monstru chitinos, anihilată puţin cîte puţin, pînă cînd nu va mai rămîne din ce ştiu eu decît o carcasă antropomorfă. Poate că isteriile mele încercau să-l sperie, să-l facă să se scurgă, naibii, afară din măduva Zeldei şi să o şteargă înapoi în lumea lui, care se află, de altfel, la un pas, dincolo de uşă. Zelda se dumirise, aşadar, după douăzeci de ani, că s-a încurcat cu un luzăr. Nu-mi mai vedea decît eşecurile. Arătau bine: fără bani, cu obligaţii filiale împovărătoare, fără, măcar, perspectiva unei moşteniri (casa mamei nu e o moştenire, e o nă-

pastă...), evitat de foştii amici, maniaco-depresiv, inadaptabil cronic. Mai rău decît ratatul din *Leaving Las Vegas*, ăla tot mai mişcă. (Ştiu, aici îţi dau dreptate, nu aveai cum mişca. Nici nu trebuia să mişti.) Ajunsesem să nu mai însemn pentru Zelda decît oglinda propriei sale irosiri. „Pentru cine am pierdut douăzeci de ani din viaţă...“ Nu-şi reproşează nimic altceva decît că a ales prost şi că n-a plecat la timp. Că „investise“ greşit. Nu păstrează decît crustele, jegurile şi excrementele vieţii noastre cotidiene. Şi, poate, cel mult, s-ar resemna cu o cosmetizare a lor. Oricît i-aş fi dat dreptate, nu mă puteam însă împăca deloc – chiar să fi vrut, din oboseală şi lehamite (dar atunci aş fi fost eu însumi o mortăciune) – cu o Zelda searbădă şi inautentică. O Zelda falsă. Ar fi însemnat că am pierdut amîndoi partida. Ceva din mine (n-am nume, doar senzaţia unei contracţii şi a unui fior care mă scot din toropeală) se încăpăţîna să nu cedeze. Trebuie să o întorc pe Zelda spre ea însăşi, spre noi înşine! Iar cum cuvintele, sub presiunea enormă a unui mesaj capital, nu se mai legau şi sunau hilar, poticnindu-se unele în altele, se alegea, de la sine, explozia gestuală. Mînia. Întîi brută, apoi înmuiată de ceea ce mai rămăsese din vîna mea histrionică. Dar în ultima vreme reuşeam din ce în ce mai greu să creez o distanţă, mă năpusteam întreg, luat de o energie autodistructivă ce se alimentează din ea însăşi, creşte, încărcîndu-se de un dezgust atît visceral, cît şi existenţial, sub impulsul căruia îţi vine să te goleşti de tine ca de o vomă. Hei, Zelda, nu te mai impresionează, nu-i aşa?! N-ai priceput că spasmele acelea nu căutau să te intimideze, ci erupeau dintr-un rău cumplit, consubstanţial amîndurora?! N-ai priceput că însemnau deruta în faţa absenţei tale?! Te rugam astfel să nu te dai bătută, să nu devii un zombi, să nu mori! (Te rugam să nu mă laşi... Te rog să nu mă laşi!...) Pe urmă, cînd simţeam, ca pe o lovitură în plex ce-mi tăia pentru o clipă răsuflarea, că totul trece prin tine ca printr-un spectru, mă îneca o altfel de furie, neputincioasă, de om înfrînt. Dacă de bătăliile din afară – poziţie socială, venituri ş. cl. – nu-mi păsase, ştii bine, decît conjunctural, cînd îmi păsase, pierderea bătăliei nevăzute dinăuntru mă degradează ontologic, pînă la anulare. Înţelegi?! Şi o pot cîştiga numai împreună cu tine. Înţelegi?! Cu tine vie, întreţesuţi, nonseparabili, acordaţi amîn-

doi unuia şi-aceluiaşi puls. Nu cu Tovarăşa Contabil-Şef, nu cu Doamna Regulament de Ordine Interioară, nu cu Madam Onorabilitate ori cu Frau Orgoliu... Înţelegi?

Ezitam. Întotdeauna ezitam. Întotdeauna ezit. Nu mă hotăram cum să interpretez atitudinea Zeldei. Nu vrea (sau nu reuşeşte?) să treacă de ceea ce se vede, refugiindu-se într-un statut autoconsolator de victimă, care-i dă îndreptăţirea să mă repudieze şi să se dezică, absolvită de orice responsabilitate? Se eschivează astfel, inconştient, de la o culpabilitate latentă? Cu o mină dezorientată, în culmea agitaţiei, i se întîmpla să ţipe: „Nu da vina pe mine! Nu da vina pe mine!“. Ea, care de obicei nu ridică tonul, ci îşi rosteşte reproşurile meticulos, ca pe un referat. Nu dădeam vina pe ea, nu dădeam vina pe nimeni, o chemam să ne întrebăm împreună ce se întîmplă cu noi. Sare ca arsă, nereţinînd din intenţia mea decît că nu-mi asum culpele inventariate de dînsa: „Liviu, nu-mi pune mie în spate greşelile tale! Am avut răbdare douăzeci de ani, am lăsat mereu de la mine, dacă vrei să mai fim împreună, trebuie să te schimbi! Nu mai vreau şocuri şi crize! Vreau să o vezi şi pe amărîta asta, care poate are şi ea un suflet al ei!“. Întotdeauna fusese mefientă faţă de discuţiile explicative, respingîndu-le iritată: „Ce, mă scoţi la tablă?! Nu pot sta de vorbă pe tonul ăsta!“. Nu-şi dă deloc seama că nu sînt arogant, ci crispat. Mă inhiba tensiunea aceea care, confruntată cu indisponibilitatea Zeldei, transformă intenţia de dialog în criză de nervi. Zelda îmi arunca din mers, continuîndu-şi treaba: „Zi, ce vrei?!“. Încercam, aşadar, să articulez că nu are nici un rost să împărţim vinovăţii şi, cînd pricepea din gîngăvelile mele încotro bat, mi-o tăia scurt: „N-avem ce împărţi, tu eşti de vină!“. Şi ţipătul ei de panică: „Nu da vina pe mine! Nu da vina pe mine!“. Cînd, nu cu mult înainte de-a-şi băga nasul în fişier, a avut răbdare să mă asculte (şi am bălmăjit, cu opinteli şi gîtuieli, cum că o rog să lăsăm deoparte nădufurile, rîcile şi sentinţele subiective, pentru că altfel nu vom distinge cauzele reale din spatele a ceea ce se vede), mi-a replicat, pufnind maliţios (dar şi cumva întristată de opacitatea mea): „N-ai înţeles că nu vreau metafizică, vreau să mă vezi pe mine, ca pe o femeie, nu ca pe o cameristă?!“. I-am răspuns cu un zvîculeţ ironic: „Dar nu e metafizică, e fenomenologie“. „Bine!“ mi-a con-

cedat. „Nu vreau nici fenomenologie, vreau un bărbat lîngă care să mă simt protejată.“ Zelda nu e capabilă de cruzimi voluntare, dar îi scăpau uneori asemenea duritãţi. Nici măcar nu i le poţi imputa, au ceva impersonal, de sentinţă dictată de legea bunului-simţ. Mi se smochiniră fuduliile. M-a copleşit o senzaţie de emasculare şi stigmat, de ins aruncat în afara speciei. Zelda îmi zgîndărise cele mai traumatizante complexe, înrădăcinate în animalitatea mea elementară. Indiferent ce i-aş fi spus, ar fi sunat a gargară atît timp cît ea sesiza, instinctiv, un dezechilibru în raportul inaugural dintre masculul şi femela ascunşi în noi. Îmi sugera că relaţia se reglează acolo, în datele ireductibile ale trupurilor noastre, şi că femela cere protecţia şi acceptă dominaţia masculului. În rezumat: sex, adăpost, hrană, poziţie de putere în trib. Ori rezulta că eu nu-i ofer nimic din toate acestea. (Dar ce-i ofereai în afară de „Nu e vorba de asta!“? – Taci, că te plesnesc!) Mi-am amintit – şi, în acelaşi timp, m-au invadat curenţii răi, ciocnindu-mi-se în abdomen – de plînsul însingurat al Zeldei din noaptea în care îmbrăţişarea noastră nu trecuse de o laxă mecanică genitală. Atunci, în mijlocul patului, între noi, o falie ce-ţi dădea ameţeli despărţise parcă iremediabil două tărîmuri.

(Altădată. Cîrlionţii Zeldei, risipiţi pe pernă. Gura ei, deschizîndu-se şi închizîndu-se, căutînd după aer. Reprimîndu-şi totodată geamătul. Ochii închişi. Sprîncenele înalt arcuite. Zelda, abandonîndu-se, cu mîinile întinse în cruce. Rotindu-şi şoldurile. Cuprinzîndu-mă strîns, pe măsură ce mişcările se precipită. Vreau să mă descotorosesc de impulsurile dominante, de amorul propriu al masculului, pentru a împărtăşi cu ea însăşi realitatea nemijlocită, consubstanţială, a plăcerii. Contracţiile vaginului. Zîmbetul. Obrazul său, lipindu-mi-se de piept. Cuibăritul ei. Somnul ei în braţe.

Totuşi...

Dar dacă mă iluzionez, iar lingamul meu n-a incendiat niciodată cu adevărat creierii Zeldei?)

Mă foiesc în aşternuturi, căut să scap de senzaţia de emasculare de după acea a nu ştiu cîta discuţie eşuată. Dinspre barul din gară se aude o melodie mai săltăreaţă, mi-l

trezeşte în memorie pe Zavaidoc: „Dacă ea nu mă iubeşte, / Pentru ce m-a sărutat? / Dacamorul nu-i prieşte, / Pentru ce m-a sărutat?“. Versurelele, în loc să mă binedispună – cum se întîmpla îndeobşte, cînd le-ascultam cu băieţii, aşezaţi care pe unde în garsonieră, fumînd, îndesînd chiştoacele în cîte-o cană pusă la picioare, pe parchet, şi bînd ce se nimerea, uneori chiar şi „jinars“ de la ţară –, mi-au indus o gravitate existenţială, da, aici avem o problemă, chiar aşa, pentru ce m-a sărutat? Ce se ascunde sub comportamentul ei contradictoriu? Dacă-mi reproşează că nu o văd şi nu se simte protejată, pentru ce s-a întors în ’97, de ce a tot insistat să mă schimb şi de ce, după povestea cu Dy, ameninţă cu divorţul, deşi abia consimţiserăm că ne vom cununa, în sfîrşit, *vingt ans après*, şi religios?

Pe ea o exasperează că nu mă conformez modelului patriarhal al familiei. (Poate că şi pe mine.) Pe mine mă mîhneşte, demobilizîndu-mă lăuntric, faptul că Zelda şi-a pierdut instinctul casei şi nu mai discerne între aparenţe – crizele mele, pe care le găseşte hidoase, cum vor fi şi fost – şi semnificaţia lor, cu totul diferită (exagerez?) de diagnosticul său grăbit şi autoconsolator. Fiecare îi reproşăm celuilalt că nu îl vede pe celălalt. Hei, Zelda, te înşeli! Eu te-am văzut întotdeauna! Mi-a plăcut totul la tine, Zelda, inclusiv nesiguranţa ta (ţi se înăsprea vocea, stăteai la pîndă, aşteptînd reacţia conlocutorului, iar dacă intuiai o nuanţă de agresivitate, te refugiai într-un discurs convenţional, *ex cathedra* – în schimb, dacă răspunsul era prietenos, te relaxai şi deveneai extrem de vorbăreaţă), vulnerabilitatea ta (ajungeai pe punctul de a izbucni în plîns de oricîte ori cineva îţi imputa o culpă, te tulburai, începeai să te justifici şi să acuzi la rîndu-ţi, iar uneori chiar izbucneai în plîns, copiliţo!), delăsările tale (ba da, ba da! atunci căutam să te ocrotesc, te îndemnam să nu intri în panică, să nu pui la suflet, să te odihneşti, o să vezi că lucrurile se aranjează – bine, mă şi răsteam, te ocăram, te umileam cît să te burzuluieşti şi să te pui pe picioare). Chiar şi lungile tale letargii mi-au plăcut, cînd mă întîmpinai cu un zîmbet oblic şi cu o lucire de nebunie în ochi. Mi-au plăcut (ce dacă mă apuca jalea?!) pentru că erau ale tale şi tu erai a mea şi nu era nimic de negociat în chestia asta, punctum. M-am

îndrăgostit de ridurile tale, Zelda, o dragoste foarte ciudată, încărcată de lacrimi, care-mi promitea şi un alt înţeles al frumuseţii. Iar mîna aceea cu care ai desfundat toaleta n-am privit-o vreodată ca pe un semn al declasării (vezi, aici ne-am încurcat noi, aici am evaluat diferit...), ci ca pe unul al tăriei de caracter, al devotamentului şi al... Să spun? Şi al dragostei. O să zici că aş fi putut şi eu să dau, în situaţia respectivă, un semn de caracter, devotament şi dragoste. Nu te contrazic, dar aminteşte-ţi că eu eram cel care îneca şobolanii în WC, în timp ce tu fugeai la geam, ţinîndu-te cu mîinile de urechi. Tu erai o floare, un crin, cel mai fin amor, singura piedică în calea uitării, te iubeam la disperare, din adîncul sufletului, erai Pisi, erai Moacă, erai Bezarbarză, erai Ţuţuşa, erai Georgescule!, erai angel radios, erai koriţaki şi luludia, erai Popelka, erai Crucea Sudului şi Steaua Polară, erai Calea Lactee cu ochelari şi ţîţe mari, erai tot felul de chestii mărunte şi uriaşe, văzute şi nevăzute, care mă făceau să mă copilăresc, să execut în gînd – sau dea binelea, abia ţinîndu-mi echilibrul – piruete, te uram cu fervoare şi te-aş fi strîns de gît (te-am strîns), ţi-aş fi dat palme, mă-nţelegi?, ţi-aş fi pus pielea pe băţ, mi-aş fi împrăştiat creierii pe pereţi de dragul şi de urîtul tău. Cam aşa ceva. Cu tine mă simţeam acasă şi garsoniera aia plină de igrasie, duhori, şobolani şi gîndaci ne adăpostea ca o grădină a Raiului pînă cînd ţi-a căşunat ţie că nu se mai poate şi că ţi-a ajuns pînă peste cap. Te-ai speriat de mine ca de un posedat (ba tu eşti posedată!), cînd eu mă zvîrcoleam de ceasul morţii, amuşinînd că urmează să fim izgoniţi din Paradis. M-ai văzut din afară, tu, care trebuia să mă vezi dinăuntru! Te-ai simţit bătrînă şi irosită. Te-am simţit străină. Ai început să pui condiţii, ai ţinut să stabileşti regulile de una singură, ca şi cum n-aş fi fost omul tău, ci m-ai fi primit în gazdă. Eu ce-ar fi trebuit să fac?

Se-aude un fluierat de locomotivă-diesel. Intră un tren. Geamurile zornăie uşor. Probabil acceleratul de Timişoara. Cu tot cu întîrzierea curentă, ar bate spre unsprezece. Opreşte scîrţîind. Se trînteşte o uşă. O voce iritată, cu un accent ardelenesc apăsat: „Une pula me-i gara?!“. O altă voce, împăciuitoare: „Ţ-am spus, mă, boule, că-i pe partea ailaltă! Hai repide, pînă nu porneşte!“. Prima voce: „Uai, cîca-m-aş io în gara lor să mă

cac!“. Paşi precipitaţi pe prundiş, zgomotul unei uşi. Apoi a celeilalte. „Ni, mă, gara!“ Dieselul fluieră de plecare. Trenul se urneşte şi accelerează. Tactul roţilor se înteţeşte şi se pierde. Se deschide uşa de la bar şi răsună cîntecul lui Guţă: „Cunosc Spania şi Franţa/ Mai bine decît Constanţa“ şi prima voce, cu o intonaţie hîtră: „Aişi eraţ’, mă pulilor?!“. Uşa se închide şi mai răzbat doar başii, monoton.

După o jumătate de an de la separare, intuiesc eu ce trebuia să fi făcut. Atunci însă mi-a fost greu să accept ipoteza că Zelda nu suferă atît din pricina degradării condiţiilor noastre de trai şi a lipsei de orizont social, cît pentru că nu se mai simte iubită. Încă mi-e greu. Nici eu nu m-am mai simţit iubit. Amîndoi i-am reproşat celuilalt, în forme diferite, unul şi-acelaşi lucru: că nu ne mai iubeşte. Ar fi trebuit să-mi desfid depresia şi să mă port ca un îndrăgostit, cum şi eram (e limpede că nu mă mai iubea, dacă nu şi-a dat seama... e limpede că şi-a dat seama, doar voia să mă schimbe, să mă aducă-n rînd cu lumea, să mă salveze... tocmai, voia ciudăţeniile ălea, e limpede că nu mă mai iubea... nu e limpede că nu mă mai iubea...). Mai întîi, să-i fi declarat pur şi simplu, fără discursuri ininteligibile: „Te iubesc, Zelda!“. (Parcă i-am zis, însă ca un reproş, mai degrabă răstindu-mă, iritat că nu înţelege.) Şi să i-o repet, clar şi distinct, nelăsîndu-mă pe seama de-la-sine-înţelesului în care lucrurile devin, cu trecerea timpului, echivoce: „Te iubesc, Zelda!“, „Te iubesc, Zelda!, „Te iubesc, Zelda!“. Apoi, s-o fi chiar iubit, de-aproape, senzual, cu buzele pe piele, pe buze, pe sfîrcuri, cu braţele încolăcite în jurul ei, sex în sex, reinstalînd-o în feminitatea sa aţipită. Să-i spun, privind-o din cap pînă-n picioare: „Eşti frumoasă, Zelda!“, iar ea, care îşi cunoaşte vîrsta, să citească în ochii mei că o văd cu adevărat frumoasă. Să fi avut curajul unor gesturi mici, fie şi cam siropoase: să-i ofer flori, să ieşim la o terasă şi să ciocnim un pahar de vin, să ne plimbăm romantic prin Copou, recitîndu-i poezii, ca pe vremuri, să o însoţesc din magazin în magazin, să-i servesc micul dejun la pat, să-i aduc un ursuleţ de pluş. Nu-mi mai amintesc dacă atunci mi-a trecut aşa ceva prin minte. Nici dacă, din amor propriu, aşteptam să facă ea primul pas. Sau dacă, într-adevăr, nu mai aşteptam absolut nimic, convins pînă în măduvă că Zelda

s-a dezis definitiv de mine. Abdicarea Zeldei în faţa simţului comun îmi impregnase în papile gustul declasării şi al ratării. Dar se dezisese, ori ajunsese la o reacţie extremă – similară furiilor mele – faţă de ceea ce i se va fi părut că înseamnă complacerea mea în a o parazita fără scrupule? Mai degrabă astfel: încă stupefiat că instinctul ei de femelă – dacă discernămîntu-i de femeie suferise o sincopă – n-o avertizează că nu-i vorba de asta, m-am cramponat într-o obidă vanitoasă la care a răspuns cu vanitate. Am continuat să plusăm, dominaţi de primul impuls, pînă cînd, ca într-o piesă absurdă, conflictul a accelerat şi a proliferat. N-a lăsat nici unul de la sine. Zelda se blocase pe frustrările „de douăzeci de ani“ şi pe „schimbarea“ mea obligatorie. Mie mi se părea incredibil că Zelda nu mă înţelege. Ne-am înfundat în nevroza noastră conjugală criză cu criză, dialog ratat cu dialog ratat, muţenie cu muţenie. Cu toate acestea, nici cînd ne evitam de la distanţă şi nu ne vorbeam cu zilele, nu mă îngrijoram, în sinea mea, că vom ajunge să ne despărţim. Vedeam înfruntarea aceasta ca pe o probă de rezistenţă, la sfîrşitul căreia Zelda îmi va cădea în braţe, vindecată. Unul din paradoxuri: simţeam că nu sînt iubit şi totuşi nu mă îndoiam că, de fapt, mă iubeşte. Că tînjeşte după mine, aşa cum şi eu tînjesc după ea. Ceea ce nu înseamnă că n-o dispreţuiam, că n-o uram, că nu-mi repugna visceral cînd se mişca prin încăpere ignorîndu-mă, că nu mi-aş fi dorit să piară din ochii mei.

Dacă n-aş fi fost aşa de confuz, macerat pe dinăuntru de umoare neagră, demobilizat de „smintirea“ Zeldei – tot ca o smintire, ca o bolunzeală, ca o boală îmi apărea şi cînd îi dădeam punctual dreptate, de vreme ce nu se prindea că în joc se află casa noastră (o altă contradicţie: pe cît de intimă era convingerea mea că numai moartea ne va despărţi, pe atît mă covîrşea sentimentul că moartea a şi sosit, iar noi ne-am transformat în străinii cei mai străini) –, aş fi făcut la timp un pas în lături, lăsînd acel puhoi de puroaie lăuntrice să se scurgă în afară.

O voce: „Mă, cînd iubeşti o femeie, mărturiseşte, spune-i că o iubeşti!“. Trebuia să-i spun că o iubesc. Altă voce: „Pasiunile sînt pasiuni, dragostea e pentru oameni inteligenţi“. Trebuia să ne purtăm inteligent. Voci: „Dragostea te prosteşte. Îndrăgostiţii nu au

minte“. Dragostea e pentru oameni inteligenţi. Îndrăgostiţii nu au minte. Din nou, chipul de clown adormit al Zeldei. Zîmbeşte prin somn. Şi-a amintit ceva simpatic. Ea e! O recunosc. Dacă se trezeşte, n-o mai recunosc.

Vocea Zeldei, cîndva, în toiul crizei, cu puţin înainte de ruptură, intrînd brusc în rezonanţă. Ca şi cum aşteptam o asemenea propunere: „Hai să ne cunună la preot! O să vezi că totul o să se schimbe“. Mai încercase de cîteva ori să mă convingă, dar o respinsesem maliţios. „Chiar vrei?“. „Da, o să vezi că totul o să se schimbe!“ „Ce zici, îl sun pe Ioan?“ „La el m-am gîndit şi eu!“ De cînd se făcuse popă, mă văzusem cu Şincai rar, în fugă, întîmplător. Primise o parohie pe lîngă Dej. Înainte de a intra la seminar – prin optzeci şi... şi cît? şi şase? – îl vizitasem împreună cu Zelda. Am vorbit şi, mai ales, am băut o noapte întreagă. Iar de la un moment dat n-am mai vorbit, am cîntat şi-am băut. „Viţă verde iadăra!“ Zelda s-a simpatizat instantaneu cu Vichi, nevastă-sa, o fetişcană suplă şi ageră. Mi s-a părut că Ioan zîmbeşte la telefon: „De mult vă aştept eu ca să vă cunun!“. (S-a ivit, tam-nesam, una din primele reclame de după revoluţie: „V-am prins, vrăjitoarelor!“.) Înţelesesem în sfîrşit că nu e neapărată nevoie să fii enoriaş ca să te cununi în biserică? Şi nici măcar să fii credincios? Dacă te cerţi smerit cu Dumnezeu, e bine. Ai dreptul să te cununi în biserică. Mi-am dat seama că vreau să reînnoiesc pactul cu Zelda sub semnul acestei certe smerite. Ca să ne regăsim suflul, merita să încercăm o suprimare şi o ridicare a lui într-un alt plan, reconfigurîndu-l din temelii.

(Oamenii separaţi din mine, ireconciliabili. Unul din ei chiar voia să se cunune la preot. Cerşea un dar al lacrimilor. Rostea în gînd rugăciunea lui Cleopa. Un altul se întorsese, sceptic, cu spatele. – Se întoarce, sceptic, cu spatele. – Privind nicăieri. Sec pînă în ultima fibră. Frica – la pîndă, în toţi. Şi nenumărate spaţii vide.)

Apoi a apărut Dy.

(S-a întîmplat, s-a lipit) (Cum s-a întîmplat?! Cum s-a lipit?! Nu fugi, Costică, răspunde! – S-a întîmplat, s-a lipit. Ce mai contează?!...) Ne-am trezit unul în altul plini de fervoare şi fără să simt măcar umbra vreunei remuşcări, ca în *Ultimul tango la Paris*,

neomiţînd nici scena cu untul. Totul se petrecea de la sine, cu o naturaleţe care anihila nevroza, crispările, jena, ruşinea, frica. Doar la început mi-a fost teamă să nu i se pară prea mică şi să nu dureze prea puţin. (Şi cum i s-a părut? – Întreab-o pe ea!) N-am avut nici o clipă impresia că povestea ar dărîma-o pe Zelda. (Mai mult: n-ai avut impresia că are vreo legătură cu Zelda! – N-am avut nici o clipă impresia că are vreo legătură cu Zelda.) N-o resimţeam ca pe o infidelitate. Fidelitatea e a inimii, nu a penisului. Ar fi hilar să fie altfel. Şi vulgar în ultimul grad. Gîndeam. Îmi închipuiam că, după stropşeala de rigoare, Zelda va zîmbi, cînd îi voi spune, ca de o şotie.

Mi-am reconfirmat ceea ce ştiam dintotdeauna: nu-mi era dor decît de Zelda.

Nu o voiam decît pe Zelda.

Zelda, nu te vreau decît pe tine!

Ca un copil plîngăcios, voiam acasă. Trebuia să încetăm războiul nostru de douăzeci de ani. Simţeam că mai avem puţin, foarte puţin.

Intru pe uşă. Zelda nu întoarce capul de la calculator. O salut, nu-mi răspunde. O întreb ce are, se ridică şi trece pufnind încruntată pe lîngă mine. „Numai la asta nu mă aşteptam! Fă-ţi bagajul şi dispari! Să nu te mai găsesc aici!“ Izbucneşte în plîns. „Te-am văzut tulburat, voiam să înţeleg ce se petrece, ca să te ajut!“ Dau s-o iau de după umeri. „Să nu mă atingi! Nu pune mîna pe mine!“ Aş fi dorit să-i spun eu. Mă pregăteam să-i spun. Ca o confesiune. Ce demon a împins-o tocmai acum să intre în fişier?! (Fiecare pasăre pe limba ei piere! – Dar dacă tot intrase, măcar să fi înţeles că o iubesc, indiferent de ce scriam acolo! Dragostea mea contrariată mustea printre rînduri... – Şi ce mai „mustea?“) „Nu mi-aş fi închipuit că o iubeşti! Nu m-ai văzut niciodată!“ (De-ai fi căzut, fie şi teatral, în genunchi, să-i fi spus că o iubeşti numai pe ea, să o rogi să te ierte!...) N-am zis nici pîs. Adică am zis: „Nu trebuia să deschizi pagina!“. Şi-mi venea să rîd, fiind totodată speriat de moarte.

(Mai bine plecai! – Unde morţii mă-sii?! S-a mutat ea în cealaltă cameră, respingînd orice încercare de dialog.) După cîteva săptămîni de tăcere m-a oprit (credeam că i-a tre-

cut) şi m-a anunţat că dă divorţ. Adăugînd: „Aş fi divorţat oricum, chiar dacă nu se-ntîmpla chestia asta“. N-am crezut-o. N-o cred.

De dincolo, din bucătărie, mama începe să tuşească. Sec, mărunt, în serii lungi. Mi se face pielea de găină. Percep cum se goleşte de viaţă. Nu mai există, de jur-împrejurul meu şi în mine, decît noaptea, tusea, başii barului şi frica. Şi absenţa, mai sufocantă decît oricînd, a Zeldei. Aştept ca pe o izbăvire să se încheie tusea mamei. Răsuflu adînc în pauzele dintre serii. (Spune rugăciunea lui Cleopa! – Spune-o tu! – O spun!)

Noaptea, tusea, başii barului, frica, absenţa, crăpăturile lungi din tavan.

3. Hifrofo

Un cucoş, de aproape. Poate chiar de la vecini, de la nea Ionică. Nu face „Cu-curigu!“. Silabiseşte – cîrîit, ca un papagal, şi perfect inteligibil – „Li-vii-uuu!“. Aproape că-mi evaporă visul. Deputatul Anghel Stanciu mă îndemna energic, dînd din mînă, să urc pe iaht. Un iaht alb, de croazieră, luxos, feeric, încărcat de ghirlande, plin cu aşa-zisa lume bună a tîrgului. Plutea fie pe Bahlui, fie pe un canal anume amenajat. Turnurile Mitropoliei rămîneau în urmă, pătrundeam în cîmpia verde, în afara oraşului, invitaţi la Castel. Ajunseserăm deja în curtea interioară a unui castel medieval asemănător celor de pe Loara. De la un cat superior al iahtului, de-acuma uriaş, vedeam de sus cupolele aurite ale unei biserici... ruseşti. Bătrînul Gallimard sărea de pe una pe alta, încovoiat, dar cu o agilitate care alunga orice teamă de eventualitatea unui accident, voind să ne arate nişte subtilităţi în arhitectura acoperişului.

Mijeşte. Încerc să mai amîn deşteptarea. Lipesc pleoapele. Visul s-a destrămat. Chiar de sub geam se aud ciocănituri înfundate. Mama, vara trecută, tot aşa, cînd se crăpa de ziuă, mai mult izbind, decît trăgînd coasa. Dup! Dup! Dup! Sărisem buimac din pat. Ieşise cu noaptea-n cap să cosească iarba de la poartă („Ca să nu se umple de rumeguş!“ – Ţăbîrnă adusese un ştraif de buşteni, ar fi urmat să vină în ziua aceea Checheş cu drujba). Cocîrjată, în nişte gioarse cernite, lovea precipitat, parcă pe furiş, duşmăneşte. Părul alb îi scăpase de sub basma. Respira astmatic, cu gura deschisă, fără proteză. I se întrezăreau

gingiile şi cioturile negre. Se oprea cînd şi cînd şi ştergea coasa cu un şomoiog de iarbă, privind suspicios de sub basma ca de sub o streaşină adîncă.

Salt din aşternut. Înţepenesc. Junghiul dorsal. Rămîn cîteva secunde nemişcat. Inspir încet, foarte încet, cu abdominalii contractaţi. Mă răsucesc uşor, ridicîndu-mă numai prin forţa muşchilor de la picioare. Rigid ca Boris Karloff în *Frankenstein*. Îmi arunc privirea pe fereastră. Dup! Dup! Dup! O ciocănitoare moţată, cenuşie, însă cu cîteva pene roşu-vîlvătaie. Bate în trunchiul părului pitic. Se mută în sus şi-n jos. Pentru ea, legea gravitaţiei nu există. Becurile de pe stradă se sting brusc, lăsînd dimineaţa în lumina ei naturală, încă tulbure. Priveliştea imemorială. În ciuda cîtorva construcţii noi, infirmă trecerea timpului, mutîndu-mă în copilărie. Crengile negre ale părului şi mărului, zidul alb al casei lui nea Ionică, gardul de sîrmă, blocul galben muncitoresc, cu un etaj, de la capătul drumului, şanţul, podeţul din traverse impregnate cu bitum, cele vreo zece linii de cale ferată, parte din clădirea-joker a biroului de mişcare, turlele bucovinene ale bisericii, cîteva acoperişuri roşii... Realul cel mai concret şi irealul cel mai buimăcitor umplu conturul aceloraşi reprezentări – mama, casa, boala, lumea, eu (în aer, dar obligat să rezolv situaţia). Cel mai mult şi mai mult mi-aş dori să trag de timp, să mă dumiresc, înainte de a fi constrîns la a lua o decizie şi a acţiona propriu-zis.

Nu mă duc dincolo pînă n-o aud pe mama tuşind, ca să nu-i stric somnul. (Pretext…) Mă aşez precaut pe marginea patului. Frigul intrat în pereţi. Junghiul ascuţit a lăsat loc unei dureri surde, retrase undeva înăuntru, într-un organ pe care nu reuşesc niciodată să-l identific. Plămîni? Dar cică plămînii nu dor. Rinichi? Pancreas? Poate ficatul? O durere ca un abces în cutia toracică. Îmi induce – n-am verificat cu termometrul, dar sînt sigur – şi o stare subfebrilă. Şi o uşoară ameţeală. Numai bine ca să te simţi gata a lua viaţa-n chept de la prima oră!... Forţam nota la gimnastică. Cele douăzeci de minute matinale, zilnic. Mişcări de flexibilitate, aplecări, rotiri, cincisprezece genuflexiuni, zece flotări. La început, junghiul mă săgeta pînă la lacrimi, strîngeam însă din dinţi şi continuam. Pe măsură ce mă încălzeam, amorţea şi se refugia în vizuina lui. Gim-

nastica, oricît de ridicol ar suna, „îmi întăreşte moralul“. Cum ar veni… Încă nu m-am predat, încă mişc… O fibră tragicomică şi eroică. Johnny Bravo şi Corto Maltese. Gem la flotări împăcat cu *fatum*-ul. Pătruns de imperativul kantian al datoriei. Străbătut de un fel de gravitate existenţială. Şi chiar de o mică trufie. Fac muşchi! Declam, în gînd, ca şi cum aş recita una din baladele lui Radu Stanca: „Voi fi un mire frumos al morţii!“. Jocul... Aparţine şi el arsenalului meu de „efecte placebo“. Altfel, nu mă prea îndoiesc („nu mă prea“, de unde atîtea certitudini?!) că moartea, asta de-aici, din carne, nu cea ordonatoare, a filosofului, e o chestie căcăcioasă rău şi fără post-scriptum.

(Pavel: „Unde este, moarte, biruinţa ta?!“.)

Mă apuc de exerciţii. Începe tusea. O hîrîială lungă şi expectoraţii în pragul sufocării. Acum se aşază, mărunt şi astmatic, în albia sa obişnuită. Îmi tremură genunchii. Trag pantalonii pe mine şi alerg în bucătărie. Desculţ. Mama, în capul oaselor, sprijinindu-se de dulap. Pare muncită de un duh care se chinuie să i se rupă din piept. S-a schimbat în cămaşă de noapte. A îmbrăcat un pulover tricotat, de lînă. Scurta şi perna au ajuns pe podele, în mijlocul bucătăriei. Întind mîna. Arăt spre lucrurile aruncate pe jos. Mama se uită sacadat la mine. Capul i se clatină în ritmul tusei. Accesul încetează. Îmi strigă neaşteptat de puternic, ţipă de-a binelea:

— Dă-le la dracu’! Nu le-am mai suportat! M-am făcut piculiţ!

Le ridic. Le aranjez pe capacul maşinii de cusut. Perna foşneşte ca o pungă de plastic. Dar asta şi e: mama a cusut faţa de pernă peste o pungă de plastic plină cu fulgi!

— Nu ieşi de sub plapumă! O să răceşti!

Strig şi eu. (Nu aude!) Îi fac semn să-şi pună aparatul. Îmi învîrt arătătorul în ureche:

— Aparatul!

Rămîne nedumerită. Scot aparatul din cutiuţa aşezată pe taburetul de lîngă pat. Potrivesc bateria rotundă la locul ei şi i-l întind. Şi-l înşurubează meticulos. Un ţiuit.

— Fixează-l mai bine, ţiuie!

Nu mă bagă în seamă, tot meştereşte. Zgomotul încetează. Bate de două ori în tăblia dulapului, concentrată.

— Acuma aud! Bună dimineaţa! (Vocea scăzută.) N-am dormit toată noaptea! Mi-a fost prea cald! M-am făcut piculiţ de sudoare, a trebuit să mă schimb! Scurta de fîş nu lasă corpul să respire!

— Bagă-te sub plapumă, să nu răceşti! Înveleşte-te bine pînă fac focul! Ce-i cu perna asta? De ce-ai băgat-o în punga de plastic?

— Ieşeau penele! Dar nu-i de seamă! Se încinge, dragă, nu poţi dormi!

— Mă duc să mă îmbrac! Vin îndată! Să nu ieşi de sub plapumă! Pune deocamdată perna la loc, o schimbăm astăzi!

Îi potrivesc perna la spate. Îi tipăresc plapuma pe lîngă trup. Îşi înnoadă bine baticul sub bărbie. Reîncepe să geamă şi să se văicăre:

— Văleu, mă doare tot spatele! Of şi iar of! Uşor! Văleu, mămucuţă!

Nu am haine de schimb. Pe lîngă tricouri, ciorapi şi chiloţi, mi-ar mai trebui o pereche de pantaloni de lucru, un pulover, nişte pantofi. Voi căuta mai tîrziu prin dulapuri, printre vechiturile mele, precum şi printre cele rămase de la tata. Mă îmbrac cu hainele de pe tren. Iar mi-au îngheţat picioarele. M-am zgribulit din nou, junghiul îmi dă o senzaţie de carne obrintită.

Dacă mă pomenesc la un moment dat singur cu cadavrul ei?

„Şi ne ostenim lucrînd cu mîinile noastre.“ Dac-aş avea-o pe Zelda aproape!...

Să nu se vadă că îmi tremură genunchii şi mîinile.

Borcănelul cu motorină din verandă. Ciucălăii de porumb din lighenaşul de lîngă sobă. O bucată din revista *Steaua*, cu un grupaj de poezie al lui Teofil Răchiţeanu (geaba o rog eu să folosească numai ziare, cînd le termină, începe reviste sau cărţi vechi, manuale din anii cincizeci, cu hîrtia poroasă, îngălbenită). Chibriturile, într-un suport pe perete, deasupra sobei, lîngă calendar. (Romburi mici de carton, de mărimea unei cutii de chibrituri, învelite unele într-o pînză verde, altele într-o pînză maro. Mă uit la ea, sînt

pici: le coase alternativ laolaltă, formînd un romb mare, la mijloc cu un buzunăraş în muchii, din două romburi.)

— Ioana ce face? Ea nu vine?

Aprind ciucălăul şi închid repede portiţa. Soba începe să afume pe dedesubt.

— Afumă rău! Să nu te dezveleşti, că dau drumul la uşă!

Deschid uşa de la verandă şi pe cea de-afară. Motanul negru (Zelda intră zîmbind cu mogîldeaţa la piept: „L-am scos pe păcătos! Se înţepenise în burlan!“), mi se freacă de picioare. Îl mîngîi pe cap. Stă puţin, pe urmă se unduie, ca jignit, în bucătărie, sare pe patul mamei.

— Unde-ai fost, Motănel! M-ai părăsit?! N-ai mai trecut pe la mine!

— Nu scoate mîna de sub plapumă! E uşa deschisă!

Se opreşte, nemulţumită.

— Să-i pui lui Motănel lapte în farfuria lui din verandă! Pe unde-ai umblat, amărîtule?! Ţi-a dat cineva de mîncare?! Ioana nu vine?

— O să vină şi ea. Deocamdată nu se poate, are o perioadă aglomerată.

Broboane de sudoare pe frunte.

Înainte de a pleca, după telefonul Rafilei, îi bat la uşă. Zeldase uită indispusă pe deasupra mea. „Plec la ţară. A sunat Rafila, mama e bolnavă.“ Zelda, descumpănitor de convenţional: „Transmite-i să se facă bine!“. Se răsuceşte cu spatele, se-apucă de spălat nişte farfurii. Îi resimt indiferenţa (era jucată!) ca pe un raclaj ce-ţi zgîndăre polipii maligni, făcîndu-i să sîngereze.

— Dragă, am ceva de vorbit numai cu ea. Legat de înmormîntare. Ea e femeie, se pricepe altfel. Vreau să-i arăt ştergarele din dulap şi să punem la fiecare cîte-o etichetă cu numele! Pe urmă...

Mă sforţez să-mi păstrez cumpătul:

— Şi tu, acum! Înainte de a vorbi de moarte, să vedem ce zice medicul!

— Medicul!... La vîrsta mea e timpul de murit! Nu mă aştept la însănătoşire. Aş vrea numai să nu mă doară.

Schimb vorba:

— Unde-i laptele pentru mîţ?

— Nu mi-e frică de moarte, dar mi-e frică de durere. De ce să mă chinui? Vezi în cămară, jos pe ciment, în oala albastră.

E verde, nu albastră. O oală de patru litri, plină de lapte pesfert.

— Verde, nu albastră!

— Eu o văd albastră!

— Dar e verde! Uite: e verde! (Îi apropii oala de ochi.) De cînd e laptele ăsta? S-a prins, a făcut mucegai.

Motanul simte că i se pregăteşte ceva şi sare pe duşumea, se întinde şi mă urmăreşte cu ochi galbeni.

— Pentru mine-i albastră!

Îi torn motanului într-o farfurioară albă de plastic nişte chişleag mucegăit. Se apropie suspicios, întinde gîtul de la distanţă, miroase şi se retrage. Mă înapoiez în cămară. Bîjbîi pe semiîntuneric după blidul cu resturile de merlucius. Motanul – încă de pe cînd stătea la noi îl numeam fie Dom' Inspector General, fie Motanael – se înviorează dintr-odată, mîrîie excitat şi prinde să toarcă.

Soba duduie, nu mai scoate fum. Bucătăria s-a aerisit. Închid uşa. Mama a sfîrşit cu tuşitul, începe văicăreala – „Of!“, „Vai!“, „Văleu!“, „Mămucuţă!“ –, se foieşte, caută o poziţie relaxantă.

— Ridică-mi perna la spate! Vreau să stau în şezut! Vai, spatele! Încet, văleu, mă doare-n partea dreaptă, sub coaste! Of, mămucuţă! Oare nu-i ficatul?! Uşor! Lasă-mă-aşa! Vai! Aşa-i mai bine! Nu mai puteam respira!

Joacă şi puţin teatru, exagerează, dar nu e numai asta. Trage aer în piept cu gura deschisă, greoi. Fără proteză, arată grotesc. Imaginea senilităţii şi decrepitudinii. I-am surprins clipe de prostraţie, cînd priveşte în gol, cu ochii tulburi.

— E mai bine! Lasă-m-aşa!

Prin faţa geamului se strecoară o umbră. Bătăi în geamul de la verandă. Mama tresare. În şoaptă:

— Rafila!... Acum o aduce dracu' şi pe asta! Nu putea să mai aştepte!

— Poate nu-i Rafila...

— Îi Rafila! Repede a venit să vadă ea ce!...

Zic „Da!". Intră, într-adevăr, Rafila. Durdulie, mijlocie de statură, îmbrăcată-n negru, îmbrobodită, roşie la faţă. Cu o privire blajină şi agale-curioasă pe sub gene. Zîmbeşte. Îi lipsesc vreo cîţiva dinţi de sus, între care şi un incisiv. Începe, cu glas cîntat:

— No, ţî-i mai bine, mătuşă?! O vinit Liviu?!

O dau pe glumă, încerc să par destins:

— Păi nu mă vezi, Rafilă, de ce o-ntrebi pe mătuşă-ta?!

— Ba te văd, cum să nu te văd?!

— Şi-atunci?

— Am întrebat şî io aşa, să văd şe zîşe mătuşa.

Mama se bagă repede în vorbă, răspunde peste capul meu, ca şi cum n-aş fi de faţă:

— A venit aseară, dragă, mulţumesc că i-ai dat telefon. Nu credeam că mai ajunge. Parcă mă simt şi eu mai bine.

Mă îmbrăţişez şi mă pup cu Rafila. O poftesc să ia loc pe scaunul de la masă. Îmi întinde o sticlă de lapte de doi litri, cu o etichetă „Tropical":

— No, am adus laptile!

Apucă scaunul şi-l mută aproape de patul mamei. Se aşază, după care se întoarce spre mine. Vorbeşte ca şi cum mama n-ar fi de faţă:

— Tuluoaie, Liviu, şe m-am spăret! Mătuşa tăt zîşè că să nu te sun, că să faşe bine! Da’ io am văzut că nu mere spre bine! Mă, cîn’ am ajiuns jioi, am găsît-o tuşîn’ în vîrvu’ patului, nişi nu m-am putut înţăleje cu ie. Zîc, „Mătuşă, mătuşă, nu ţî-i bine?!“ şî ie numa’ n-avè aer, am crezut că şî mòre, că nu ştiem şe să-i fac. No, şî cîn’ ş-o revenit, num’ atîta mni-o spus, „Să-l suni pe Liviu, să-i spui că să vină!“. Da’ dòmna Ioană n-o vinit?

(Simulacrul de normalitate. Zîmbetul.)

— Nu poate veni acum, o să vină şi ea. Acuma e prinsă cu nişte treburi.

— Mni-i dor de dumneaei, tare-i de ominie!

(Zîmbeşte-i în continuare! Schimbă vorba! Întreab-o despre Niţu!)

— Da’ Niţu ce face? Şi-a reparat dinţii?

— Nu vrè să margă la dentist, dă-l în sărăpanie, zîşe că să teme. Tătă nòptea nu dòrme cîn’ îl prinde v’on curent, mă pune să-l leg c-o năframă de-a mè şî să-i fac cafei şerbinte. Ş-o scos el cu mîna on dinte, da’ măsaua nu ş-o poate scoate. Să-i zîşi şî tu să să ducă la dentist, că numa’ să cinuie!

Mama:

— Nu ştiu, dragă, cum lasă aşa, doar îi face anestezie!

— Ee, mătuşă, da’ el îi fricos de injecţie, de-aşeea nu să duşe! Să teme de ac!

— Da’ văd, Rafilă, că şi ţie ţi s-au cam rărit, ar trebui să te duci şi tu la un dentist! Ori te temi şi tu?!

(Ţine-o cît mai departe de întrebările despre Zelda!)

— D’apă’ şe, io am vreme de umblat pi la cabinete? Io am de lucru! Ş’apă’ io-s de-amu’ femeie bătrînă, n-am de mă măritat!

Îmi îngroş accentul nativ:

— Păi da’ şe, Niţu are de să-nsurat?!

Ipoteza (ori intonaţia?) i se pare Rafilei de-un haz irezistibil:

— Hî-hî-hî! El şî-nsuratu’! Vaca şî baletu’! Ar vrè el, boşorogu’! Numa’ să aive cu şe!

(Schimbă iarăşi vorba! Întreab-o pe Rafila cum e doctorul de la dispensar!) E o doctoriţă care face naveta de la Beclean. (Întreab-o dacă n-are întîmplător numărul de telefon de la dispensar!) Nu-l are, dar s-ar putea să-l aibă Zina. (Nevasta lui Ştefan, nepotu-meu, fiul lui Ilie, răposatul, fratele mai mare al lui Niţu. Parcă...) (Întreab-o cum să facem să aflăm dacă-l are?) Intră Rafila pe la ei, că doară-s vecini gard în gard, şi dacă-l are, mi-l notează şi mi-l aduce ea. (Mulţumeşte-i şi roag-o să nu uite!) Promite că nu uită.

Se ridică de pe scaun şi se îndreaptă spre ieşire:

— No, rămîi cu bine, mătuşă!

Mama îi face din mînă.

O conduc pe Rafila. (Repetă-i încă o dată să nu uite de numărul de telefon de la dispensar!)

— O-ntreb ni amu’ pe Zina, cum ajiung acasă, şî ţî-l aduc.

Cu glas şoptit, uitîndu-se într-o parte:

— Io îţ spun, că şî mnie mi-o murit bărbatu’, îi rău cu mătuşa!...

Disting în cuvintele ei nu atît compasiune pentru mama, cît un reproş indirect adresat mie. Zîmbesc în continuare, clatin din cap, rostesc filosofic:

— Acuma, ce va fi va fi...

O petrec pe Rafila pînă la colţul casei (Strigă-i să pună laţul la poartă!). Îl pune. (I-a înţepenit clanţa, se închide numai dacă o încui cu cheia. Mama a legat un laţ de sfoară, pe care-l treci peste stîlp.)

Nourii cenuşii prin coroana rară a mărului de la stupină. Martie, dar primăvara nu se arată deloc. S-a mai spart unul din ochiurile mici de la geamul stupinei. Acum sînt două ochiuri sparte. Peste primul mama a lipit o bucată de carton. N-am auzit niciodată bîzîind albinele în clădirea asta de scînduri de deasupra beciului. Tata îşi amenajase acolo atelierul. Un dulap mare de scule ţinute sub cheie şi, mai ales, o masă lungă de tîmplărie,

„şaitãul“, la capete cu două menghine de lemn, pe care-mi place să le strîng şi desfac. Urmăresc fascinat cum masa se scurtează şi se lungeşte. Din stupină mai rămăseseră doar numele, o mască apicolă ruginită, prinsă într-o pînză cauciucată, albă, pe care tînjesc să mi-o pun pe cap, ca scrimerii, dar n-am curajul, cîteva rame şi cutia goală a unui stup. Mi se derulează scurt şi aproape simultan prin memorie – a reînviat o durată paradisiac de răbdătoare (totuşi contrapusă prezentului, aproape strivită sub paragina acestuia): după-amieze cu lumină aurie filtrată prin geamul întreg al stupinei, scăldînd talaşul cîrlionţat ce umple ca o spumă cada mare de tablă – cînd nu mă vede nimeni, mă cufund pînă la gît, îmbătat de mirosul proaspăt de lemn –, şuierul melodios al rindelelor, dălţi de toate mărimile, pile şi raşpele aliniate pe uşa dulapului, întrezărite cînd îl deschide tata cu cheia, rindele („gealăie“) de forme stranii, unele înguste, altele cu cuţitul în zig-zag, două cu nişte şuruburi de lemn ca nişte turbane, sau „gealăul mare“, aşezat sub şaitău, cu un mîner în care-ţi bagi mîna, ca la fierăstraiele coadă-de-vulpe. Gealăul mare abia-l pot ridica cu ambele braţe, chiar şi după ce mai cresc. Degeaba împing la el, nu am destulă forţă, alunecă peste scîndură. Tata îmi aruncă: „Trebe să mai mînşi urzîşi!“. Tata acordînd ferăstraiele. Atent, răsuceşte cînd la un capăt, cînd la celălalt, mînerul rotund scîrţîie, tata ciupeşte pînzele şi priveşte apoi de sus, cu un singur ochi, ca să verifice dacă pînzele sînt perfect drepte. „Cîn’ te uiţ’, trebe să vez’ num-o dungă!“ Îmi spune numele uneltelor, pe nemţeşte, cum le învăţase la şcoala de meserii. Nu-mi mai aduc aminte nimicnimic-nimic. Lobotomie. Doar atît, în pronunţia lui apăsată: „vincăl“. Şi denumirea simpatică, dar pe româneşte: „Acesta este zgîrieciul“. Cutii de vopsea, cu capacul încleiat în vopsea, de nedeschis. Dar, mai ales, cele două poliţe din dulapi groşi. Pe una din ele – mormane de cărţi şi caiete. Desene cu ciuperci, arici, răţuşte, copaci, case, fetiţe şi băieţi cu ghiozdane în spate. Portretul lui Ştefan cel Mare. Tablouri cu tunuri şi călăreţi. Stupoarea mea (am învăţat să citesc) de a descoperi o cărţulie fără coperte din care mi se pare că înţeleg, însă nu înţeleg nimic. *Patria*, *amicus*, *sunt*, Romulus, Remus, Horatius Cocles, Traianus, Mucius Scaevola. Despre Mucius, care-mi sună caraghios, aflu,

dintr-un alt manual din teanc, că şi-a ţinut mîna deasupra focului. Îmi întind şi eu palma deschisă deasupra lumînării, dar o trag repede înapoi.

(Tot aici ai dat mai tîrziu peste cartea cu atrocităţi. Trebuia să scapi de ea, te-ai ţinut oripilat la distanţă. Greaţă, spaimă, teroare. Ispita malignă de a o scoate de sub teanc şi de-a o deschide. Conştiinţa ta de copil, vinovată.)

Cuvinte şi sintagme noi, buchisite pe coperte: „astronomie“, „algebră“, „trigonometrie“, „chimie organică“, „agricultură“, „literatură“, „teoria literaturii“, „culegere de texte“, „PMR“, „bolşevic“. Uit de mine cu ceasurile răsfoind prin tomuri. Privind pozele. Portretele în peniţă. Bărbosul e Bălcescu. Ochelaristul e Bolliac. Mustăciosul cu guşă – C. Mille. Băiatul pletos, cu părul dat pe spate – Eminescu. *Împărat şi proletar*. Ăsta cu pălărie cu borurile întoarse-n sus, zîmbind pe sub mustaţă – Caragiale. Nenea cu obraji bucălaţi, ca o tanti – Mihail Sadoveanu. A scris cea mai bună carte, *Mitrea Cocor*. „Malu Surpat.“ Îi zic tatei şi rîde de mine. Tipul cu faţa lungă, osoasă, e Alexandru Sahia şi a scris şi el ceva foarte important, *Uzina vie*. Tata iar rîde. O faţă rotundă, care apare mereu: Mihai Beniuc. O poezie interminabilă, care mă plictiseşte: *Chivără roşie*. Altă faţă care apare mereu, Dan Deşliu, şi două poezii fără strofe: *Lazăr de la Rusca* şi *Minerii din Maramureş*. Un domn uscăţiv, cu mustăcioară subţire. Eugen Jebeleanu. Îmi pare om rău. Tot nişte poezii lungi, dar cu strofe. Nu-mi vine să le citesc pînă la capăt. Îmi intră însă în minte „Îţi aminteşti, Ioane, era iarnă, / Zăpada începuse-ncet să cearnă“. Un tînăr sever, cu ochelari: Marin Preda. Titlu: *Desfăşurarea*. Un portret care nu se mai repetă, un nume, Petru Dumitriu, şi un titlu, *Drum fără pulbere*. Îl întreb pe tata: „Cine-i Petru Dumitriu?“. „Un scriitor fugit.“ „Cum adică, fugit?“ „A rămas dincolo, nu se mai vorbeşte despre el.“ Nu pricep. O iau ca atare. Tata-mi mai spune că există scriitori buni şi scriitori „pe care i-au băgat ei în manuale“. Mai tîrziu, trăgînd cu urechea la cuvintele care mai mult se ghicesc decît se aud, acoperite de pîrîituri şi ţiuituri, pe care tata le ascultă aplecat, cu urechea lipită de radioul ce clipeşte dintr-un ochi verde, prind să mă mai dumiresc. Mă alarmează vocea hîrşîită a Monicăi Lovinescu, îmi ciuleşte urechile, şi mă

amuză frazarea şi accentul lui Virgil Ierunca. Îl maimuţăresc, strîngîndu-mi nările între degete şi vorbind pe nas. Tata discută cu moş Andrei, fratele mamei, „Ăştia de la *Europa liberă* spun ei ceva, dar n-au întotdeauna dreptate“. Moş Andrei se înfurie, izbucneşte: „’Tu-le muma-n cur de comunişti! Le-aş suci la toţi gîturile cu mîna mea!“. Ai mei sar, să nu audă copilu’! Mie îmi place de moş Andrei cînd se enervează. Mă sperie, dar îmi place. „I-aş împuşca pe toţi, unu’ cîte unu’, futu-le crucea mamii lor!“

Crăp prudent uşa stupinei. Balamaua de jos a slăbit, uşa cade puţin oblic. N-am mai intrat de nu ştiu cînd. Se înghesuie înăuntru tot soiul de vechituri unele peste altele. Unde-i „şaităul“? Masa cea mare, inima atelierului tatei, a dispărut. Visasem deseori că, după ce ne vom muta, cu Zelda, într-o casă omenească, vom pune şaitău în camera mea de lucru. Sau, şi mai bine, într-o încăpere în care să primim vizite. Îmi închipuiam prietenii uluiţi de măsoiul masiv, căţăraţi pe el, învîrtind menghinile de la capete, care au nişte butuci rotunzi, ce sugerează cîrmele marinăreşti. De cîte ori mă ducea gîndul la casa de la ţară, îmi aminteam întîi de masa de tîmplărie a tatei. Nu de casa plină de crăpături, nu de grădină, nici măcar de cărţile pe care nu mai reuşiserăm să le mutăm. Şaitău, cu tăbliile groase de stejar şi încheieturile solide, ordona casa pe orbitele lui. Îmi dădea senzaţia a ceva totemic. Fantasmam, dar îmi făcea bine să-l ştiu la locul său.

O nicovală mică, pe prag. Colaci de sîrmă oţelită. Un furtun negru cu albastru, strîns colac. Ţevi de plastic. Scînduri lungi, negeluite, de-a lungul şi de-a curmezişul, pe locul şaităului. O roată de tors. Bucăţi din cada de tablă în care cădea talaşul. Săniuţa mea din copilărie, aproape intactă, doar cu tălpile înroşite de rugină. Nu-mi transmite nimic special. Cadre din *Citizen Kane*. Lăzi goale, peuri. Pe poliţa din stînga, o chiuvetă de porţelan alb. De la baia din casa veche, cea infestată de ciupercă. Nişte ferăstraie de mînă, cu pînza strîmbă. Furci, greble. Mîţele de cules mere: două prăjini, cu nişte buzunare ca de biliard la capăt şi doi dinţi de sîrmă. Prinzi între dinţi codiţa mărului, răsuceşti uşor, mărul din vîrful coroanei se desprinde şi cade în buzunar. Încap şi trei. Tata îmi întinde mîţa, eu scot merele şi le aşez frumos în cotarcă. Cînd oboseşte, tata nu mai prinde codiţa

mărului, mărul cade pe lîngă mîţă. Tata zice doar atît: „Maica mîne-ta!“. Jos, sub poliţă, o presă de stors struguri. A apărut. Nu-mi evocă nimic. Eventual pe mama cicălindu-l pe tata să facă sau să cumpere o presă, ca să nu mai împrumutăm de la Vovistăr. O fi cumpărat-o mama în anii din urmă şi nu mi-a mai spus. O furcă de tors, lucioasă. Un tîrnăcop. Sub geamul cu ochiul spart, o ladă plină cu fîn. Pe poliţa din dreapta, ca nemişcată, dar mult mai încărcată de praf şi de funingini, masca apicolă. Lîngă ea, ramele şi lada stupului. Pe jos, împrăştiate, acoperite de fîn şi moloz, manualele vechi. Coperta de plastic a *Astronomiei*. Coperta de carton a *Algebrei*. Altele, de nedesluşit. Un teanc mai subţire, pe poliţă. Întind mîna s-o apuc pe cea de deasupra, dar mi-o retrag încet. În spate, la dreapta uşii, dulapul de scule, întredeschis. Întind din nou mîna. Mi-o retrag din nou. Printre scîndurile stupinei au pătruns corzi din via din faţa beciului. Mă strecor prin păienjenişul atîtor ciorciobote, atent să nu le ating şi să nu le prăval peste mine. Bat lacătul cu podul palmei. N-am mai plătit asigurarea şi pensia la *Interamerican* de la ruptura cu Zelda. Se ocupa ea. Mi-a pus contractul în braţe. Deci chiar n-o mai interesează... Impulsul de a-mi scobi cu mîinile o vizuină în lutul coastei care începe, abrupt, la cîţiva metri. Şi, în acelaşi timp, o bucurie a plămînilor, inspirînd adînc aerul tare al dimineţii. Parcă, totuşi, un discret miros de primăvară.

Apuc la stînga, spre coteţe. Dau drumul la găini. Se bulucesc pe portiţă trei găini negre şi una porumbacă. În urma lor, şontîc, iese cea roşie, bătrîna şchioapă, şi se lasă jos lîngă perete. Se uită toate la mine dintr-o parte, cîrîie amorţit. Caut alături, în lemnărie. În faţa rîndurilor de lemne care urcă pînă la acoperiş... (*Flash*: vara trecută; zilele cu manele date la maximum în barul de la gară; Ştefan crapă butucii; mormane de butuci; nu vrea să care lemnele şi să le clădească; îl trimite pe Rudi, care vine cu nevastă-sa şi cu fiica mai mare, Aniuco, cu un copil de ţîţă în braţe; Aniuco e oligofrenă, rîde strîmb; a violat-o nu se ştie cine în gară şi a lăsat-o gravidă; Rudi zîmbeşte cu cariile pînă la urechi şi duhneşte a alcool; îi cad pleoapele; îl trimit să se culce, o să se întoarcă, îi promit, mai tîrziu; nevastă-sa, Erji, îl ocărăşte, ştirbă, şi se apucă de treabă, îşi încarcă un braţ mare

de lemne, face doi paşi hotărîţi şi se duce grămadă, pe burtă; rîd toţi trei, Rudi, Erji şi Aniuco, cea din urmă gutural, sacadat; Erji se ridică, îşi încarcă iar braţul şi ajunge cu bine la magazie; Rudi se clatină vesel, „Nu vă supăraţ', domnu' Liviu, nu vă supăraţ'!"; pleacă împreună cu Aniuco; rămîne Erji, cărăm lemne o jumătate de zi; îmi spune, de la un moment dat, extrem de volubilă, pe nume, ca şi cum am fi prieteni vechi, deşi eu n-o ţin minte; o întreb, într-o doară, despre foşti colegi de clasă; mi-i descrie cu amănunte; aflu, astfel, că Ioana Pop, o fată mititică şi isteaţă, e alcoolică şi vinde covrigi prin trenuri, Sandu Moldovan, cel mai tare din clasă, s-a sinucis, l-au găsit ţeapăn pe o vale, nu departe de cazanul de ţuică al lui Şovricu, iar ţărănuşul de Ionică Frunză, care umbla în cioareci şi opincuţe, cu o cuşmă lungă şi subţire, se ocupă de gatere şi e milionar.) În faţa rîndurilor de lemne care urcă pînă la acoperiş găsesc un sac de grîu cu gura răsfrîntă, plin pe jumătate, cu o farfurie verzuie de plastic deasupra – mama a intrat, fără să-şi dea seama, în era plasticului: lighene de plastic, coveţi de plastic, găleţi de plastic, farfurii de plastic, pungi de plastic. Îmi adîncesc mîna în grîu. Răsfir degetele. Iau un pumn şi-l las să curgă subţire, aproape boabă cu boabă. Vărs grîul în farfurie şi huşui găinile ce se ţin după mine, mai puţin cea şchioapă, ghemuită lîngă peretele coteţului. Le arunc pe jos o parte din farfurie. Se năpustesc, cotcorozind. Ce-a mai rămas îi pun sub cioc şchioapei, care începe să ciugulească destul de vioaie. Apă mai au de ieri, pe un fund de hîrb. Închid după mine portiţa dintre coteţ şi lemnărie, legată de mama cu sîrmă de aluminiu.

Sus, pe scări. Trec cu privirea peste acoperişul casei. Ţigla s-a înnegrit, începe să se macine. Mă tem de casa asta ca de un animal sălbăticit, care scoate ghearele, dar totuşi mai dă uneori semn că te-ar recunoaşte. Pe care-ţi vine cînd să-l mîngîi, cînd să-l hăcui.

— Unde-ai stat, dragă, atîta! ? Vreau şi eu să mă spăl!

— Cît am stat? Nici zece minute! Am condus-o pe Rafila şi-am dat drumul la găini! M-am uitat prin stupină. Văd c-a dispărut şaitălul!...

— I l-am vîndut lui Oniga, mi-a dat şapte sute pe el.

Oniga? Numele mi-l amintesc, dar figura şi hramul insului, ba. Oricum, n-are importanţă. Important e că s-a zis cu şaitǎul, şi încă pe degeaba.

— Cum, i l-ai dat de pomană? Mi-ar fi trebuit mie şaitǎul ăla!

— Cum de pomană? Bine că l-am dat şi-aşa! Era plin de cari, mai ales picioarele.

— Şi mie de ce nu mi-ai spus?

— De unde să ştiu că te interesează? Asta a fost acum cinci ani, dacă nu mai mult. În perioada cînd n-ai mai venit deloc pe la mine.

(A rostit cuvintele neutru, ea, care de obicei îşi trăieşte umoral şi-şi subliniază gestual spusele. Suspect de neutru. De fapt, nu s-a distanţat nici de astă dată, e la fel de instinctuală, dar adoptă altă strategie: îşi ademeneşte prada. Aşteaptă, la pîndă, să-mi justific absenţele îndelungate, pentru a sări asupră-mi cu văicăreli şi reproşuri. Nu-nu!... Nu înghit momeala!)

Cînd s-au făcut cinci ani?

(Dar poate că n-am intrat în stupină dinainte de ’89. Adică de ieri. Ce-a urmat după ’89 nu înseamnă timp propriu-zis, ci o perioadă confuză, neabsorbită în durata mea intimă. Ca şi cum timpul şi realitatea ar fi luat-o razna. O buclă, nu o albie. Desigur, nici ce fusese înainte de ’89 nu a însemnat timp propriu-zis.)

— Uite, s-a-ncălzit! Poţi să te dai jos din pat şi să te speli? Pe urmă punem mîncarea!

Se urneşte din pat cu un geamăt. „Of, mamă care m-ai făcut!...“ Respiraţie înecată. Pe marginea patului. Pauză. Un nou acces de tuse. Sar s-o ţin. S-a proptit cu podul palmei în colţul dulapului. Pierită. Lividă la faţă. Cum opresc tremurul ăsta? Mîinile. Genunchii. Ce să-i fac? Dau să-i sprijin fruntea. Mă respinge. Pulsul accelerat. N-am ce-i face. Aştept să se termine. Răsuflă. Gata! Se uită la mine vitros. O încurajez. Îmi şovăie glasul:

— Hai, pînă aici e bine! Prinde-ţi sufletul şi mergem mai departe! Poţi?

Dă din mînă. Da. Coboară direct în papucii scămoşi, sprijinindu-se mai departe de dulap. Pauză. Se ridică pe picioare, mult aplecată în faţă, aproape la orizontală. Îşi deapănă paşii ei mici, kabuki, tîrşîie tălpile. Prinde tăblia mesei. Rămîne iarăşi cîteva clipe cu capul în jos. Nu mai am urechi decît pentru respiraţia sa greoaie. Mă ia prin surprindere, cu o voce autoritară:

— Trage ligheanul şi scoate proteza din dulap!

Trag ligheanul de lîngă sobă pînă la picioarele ei, din doi paşi deschid uşa cea mică a dulapului. Proteza rînjeşte de lîngă o pungă cu „turnichee“ de aţă, înconjurată de cutiuţe diverse, cutii de chibrituri, o lupă, o trusă jerpelită de cosmetică, cartea veche de bucate, înnegrită şi unsuroasă. Pun proteza pe masă şi simt nevoia să mă clătesc repede. Cele două oale, cu apa rămasă de cu seară, deja aburesc. Mă întind după cana ciobită de sub geam. Mama, ezitînd între dezvinovăţire şi reproş:

— Am spălat-o cu periuţa!

— Ar fi mai bine s-o ţii peste noapte într-un pahar cu apă!

Nu mai adaugă nimic. Lasă iarăşi capul în jos, respirînd pe gură. Peste puţin, stăpînă pe sine:

— Toarnă-mi şi mie apă!

Se spală pe mîini. Degete osoase, cu pielea îngroşată. Pete cafenii.

— Pune-mi pastă pe periuţă!

Soarbe, cu zgomot, apă din cană. Se clăteşte îndelung. Stupeşte cu un fel de silă suverană. Şi-a umezit proteza şi şi-o potriveşte în gură. Freacă apăsat cu periuţa, făcînd clăbuci. Se clăteşte şi mai înverşunat, scuipă des în lighean. Dă pe obraz cu apă.

— Gata! Împinge ligheanul la loc!

— Lasă, vreau să mă spăl şi eu! Ce faci, rămîi la masă ori te duci în pat?

— Mă duc în pat. Am obosit.

O porneşte spre pat la fel de aplecată precum venise, lunecîndu-şi tălpile papucilor pe duşumea. O asist, pentru orice eventualitate. Îşi reia gemetele şi văicăritul. În loc să

se pună cu şezutul şi să se răsucească pe saltea, se întinde pe coate şi se aburcă în pat cu genunchii. A suit genunchiul drept şi a înţepenit într-o poziţie caraghioasă. Smucind pe muteşte, urcă şi celălalt genunchi. Se prăvale pe-o parte, vlăguită, dar satisfăcută:

— Văleu, mămucuţă!

— De ce te urci aşa în pat?

— Da’ cum să mă urc?

— Păi întîi să te pui în şezut! N-ar fi mai simplu?

— Ă... ra, dragă! Aşa-mi vine mie bine!

Junghiul bont, îngropat undeva înăuntru. Prezent, dar suportabil. Vărs oala de chişleag stricat. Pun laptele la foc.

— Ei, ce mănînci?

— Dragă, mie dă-mi caşcaval Sofia, că aseară n-am mai apucat!

Îi servesc la pat, cu şervetul întins cum trebuie, peste plapumă, nu peste fundul de lemn. Cîteva feliuţe de caşcaval Sofia, o bucăţică de merlucius fără şiră, două felii de pîine cu seminţe, o cană de lapte. „Tanasî“...

— Tu nu mînînci?

— Vreau să-mi fac mai întîi gimnastica.

(Mişcările tectonice din inconştient îmi semnalează că lucrurile nu sînt în regulă. Se apropie ceva. Sirahul, „... sufletul omului obişnuieşte uneori a vesti pe om mai mult decît şapte iscoade, care şed în loc înalt ca să ia seama“. Sufletul, mintea, intestinele, nervii, pulsul, toate. Numai că, în loc să mă deschidă spre celălalt, mă ecranează şi mă izolează, sporindu-mi neliniştea. N-o văd propriu-zis pe mama. Nu ajung la ea. Frica asta animalică, pătrunsă în fibră. Falia dintre mine şi Zelda. E de-ajuns un acces mai prelungit al mamei ca să se amestece şi să se tulbure totul.)

(Mi-am închipuit-o pe mama obsesiv, mai ales seara, înainte de culcare.)

(Normal ar fi fost să urc pe tren şi să ne vedem măcar o dată pe lună.)

(Mama s-a întîlnit incomparabil mai des cu Zelda decît cu mine.)

(Cît a fost posibil, ne-am văzut la noi. Îşi completa biletele gratuite de la veterani, umplea o geantă şi două sacoşe cu ce găsea, varză crudă sau murată, mere, pere, nuci, borcane de zacuscă şi, neapărat, ceva copt de ea în ajun, plăcinte cu poale-n brîu, cozonaci, tăblii de prăjituri, o ruga pe Rafila sau pe Ştefan să i le care la tren şi să i le aburce în vagon, apoi stătea cuminte pînă la gară, unde o aşteptam eu. Ca prin miracol, cît rămînea la noi, tensiunile dispăreau. Persistau doar nişte reticenţe graţioase ale mamei, care, ca oaspete simţit, oricît o rugam să lase sfielile deoparte, se trezea dimineaţa şi-şi făcea patul, „ca să nu ne-ncurce“, voia să-şi spele ea farfuria sau refuza, politicoasă, un supliment de desert, mîncînd din vîrful buzelor prăjitura cu linguriţa ori ciugulind boabele de strugure şi scuipînd abia auzit, întoarsă cu spatele, sîmburii şi pieliţele prea groase în pumnul pe care-l închidea strîns. Ultima vizită s-a încheiat apoteotic, la grădina botanică, printre aleile cu trandafiri de toate mărimile, culorile şi miresmele. A privit, s-a aplecat şi i-a mirosit, am stat pe bancă, amîndoi, surîzînd, cuprinşi de o melancolie veselă, despovărată. „Dragă, ce frumos e-aici!“ La întoarcere, păşind încet pe sub zade şi tise, mi-a şoptit, amuzat-stînjenită: „Să ajungem mai repede, vreau să fac pipi!“. I-am spus să facă într-un desiş, că o păzesc eu. „Cum, aici, în public?!“ „Fii serioasă, nu trece nimeni! Du-te şi fă!“ I-am întins un pachet de şerveţele. „Pot să mă ţin!“ „Hai, du-te şi fă!“ S-a îndepărtat, neconvinsă. S-a întors privind pe furiş în toate părţile: „Mi-a fost ruşine! Oare nu m-a văzut niminea?“.)

(A făcut sau n-a făcut? Cred că n-a făcut, s-a dus şi s-a întors.)

— Vrei o fiolă de ginseng? Sau le-ai terminat pe toate?

— N-am luat nici jumătate, dragă! Pe mine de la rădăcina vieţii (a reţinut că ginsengului i se spune „rădăcina vieţii“!) mă doare capul. Adu-mi mai bine-un Ginsavit!

Foşgăi prin punguţele de pe masa din hol, pirogravată de elevii tatei. Lovesc din greşeală cu piciorul acordeonul mic de dedesubt. N-am legat, pe clapele lui, decît melodia de la „M-am născut lîngă Carpaţi...“. Scot cu unghia coconul negru şi lunguieţ de Ginsavit. Aş înghiţi şi eu unul. Tot după gimnastică.

— Ei, ţi-a priit mîncarea?

— Foarte bun caşcavalul Sofia! Oare cum îl face, dragă?

Dau să afund cana în găleata din verandă şi mă opresc. O apă cafenie.

— Ce-i cu apa asta? E murdară!

— Aşa se face de la ploaie! Eu ţi-am spus c-aceia n-au săpat bine, numai şi-au bătut joc! Ţi-am spus să le ceri banii înapoi!

(Cică David ăla o fi el inginer, dar l-au jucat fîntînarii pe degete şi-au făcut ce-au vrut după ce le-a dat toţi banii odată, n-au săpat cît ar fi trebuit, nici n-au curăţat fîntîna la urmă şi n-au acoperit-o, plouă-n apă şi cad frunzele din măr. Ea le-a spus, dar ăia nu s-au uitat la ea, vorbeau numai cu David. A vrut să-i spună şi lui David, însă nici el n-a băgat-o în seamă, i-a răspuns peste umăr că s-a înţeles cu mine.)

— Ia atunci pastila cu lapte! De-acum nu mai bem apă din fîntînă! Poate şi de-acolo ţi se trage! Îţi aduc apă minerală de la magazin!

(Mă aştept să protesteze. A cumpăra de la magazin orice, dar mai cu seamă apă, i s-a părut, de cînd o ştiu, un lux şi o risipă. Hai, pîine, ulei, zahăr, „carne macră“, că n-ai ce face, dar nu fructe – doar portocale la Crăciun şi cînd te duci în vizită la cineva internat, ce, n-ai mere-n grădină?! –, salam – pun toate porcăriile-n el –, conserve şi pateuri – toate sînt cu chimicale – şi aşa mai departe.)

— Să-mi aduci! Ce-am a face cu banii?! Îi ţin în dulap şi mor de foame!

(Poftim!)

— De-acuma, dacă mă fac bine, nu mă mai uit eu la bani! Am vorbit şi cu Lucreţa lu’ Horşak, zice: „Domnă Haretă, amu’ la bătrîneţă mni-am dat io sama cît am fo’ de proastă, am fost cărată (mama n-are accent, încerc să-mi închipui cum sunau spusele lu’ tanti Lucreţia) tătă viaţa rumeguş cu sacoşa di la fabrică şî nu vinèm în pauza de masă fără doă-tri lemne su’ braţ, mîncam num-on răntaş la amniaz... Domnă Haretă, am fost pusă banii la CEC, să-i cumpăr întîi frigider lu’ Iudit cîn’ s-a mărita, să-i dau să-ş’ ieie mobilă lu’ Elizabeta, să aivă Andreas de dat avans la apartament după şe gată facultatea,

le-am dat, doamnă Haretă, la tăţ', ş-amu' nu vin decît la luminaţie, la mormînt la tată-so', cu copiii după i, niş' n-am une să-i culc pe tăţ', le-ntind pe jios. Bun, am strîns, am făcut, le-am dat, nu-mi pare rău, da' amu' să mă lesă-n paşe, îmni cumpăr, domnă Haretă, carne de porc, numa' muşchi, o pun frumos în frigider şî, cîn' mni-i poftă, îm' fac şniţăle pane, îm' fac zamă de perişore, îm' fac prăjîtură cu dulceaţă de vişîne, mînc, mă hodin, sara la şinşi mă uit la telenovelă, că n-oi moşteni io pămîntu'!" Dacă trăiesc, aşa am să fac şi eu!

— Nu te poţi uita la telenovelă, că n-ai televizor, şi nici nu poţi ţine carnea-n frigider, că n-ai frigider.

— Dragă, eu vorbesc serios şi tu mă iei aşa, în bătaie de joc?!

— Şi eu vorbesc serios! Ce, vrei să spui că ai televizor şi frigider? Sau le ţii ascunse, ca să nu le văd eu?

— Dragă, parcă n-ai fi din casa asta! Doar ştii că ăstea costă bani! De unde bani? Am împrumutat de la naş'ta cînd cu casa, că nu se mai putea sta, o năpădise buretele şi ne ustura pe toţi în gît, ai uitat?!... A trebuit să-i dăm înapoi, cu toate că ea a refuzat, dar i-am dat înapoi... Cît de greu... Pe urmă s-a-mbolnăvit tat-tu, am tîrîit-o cum am putut, numai eu ştiu, pîn-a murit, tu te-ai dus la ale tale, am rămas singură... Of, Doamne, decît singur şi fără putere, de-o mie de ori e mai bine să mori!...

S-a indignat. A scos-o din moleşeală.

— Ei, lasă, că dacă ai fi vrut s-ar fi făcut, mai puneam şi noi. Recunoaşte că n-ai vrut!

— Cum să puneţi voi?! Voi aveţi ale voastre, nici voi nu v-ajungeţi, nu să-mi luaţi mie frigider şi televizor!... Eu nici nu văd să mă uit la televizor, îmi lăcrimează ochii. Abia văd a citi cu lupa, dar numai cînd e soare, în verandă! Singurătatea m-a sălbăticit, dragă, aş fi nebună dacă n-aş mai citi din cînd în cînd!

— Foarte bine! Bravo! Şi ce citeşti? Îţi aleg eu nişte cărţi din bibliotecă dacă vrei.

— Trec nişte iehoviste de la Poieni şi-mi lasă *Turnul de veghe* şi *Treziţi-vă!*. Cu ele mai stăm de vorbă. S-au mirat că stau singură şi-au întrebat dacă nu vreau să vină ei să

m-ajute, să-mi sape, să-mi care lemne... Sînt foarte săritori, dar i-am refuzat... Dar mie mi-i drag cînd vin, îmi spun lucruri bune, despre credinţă, adică să faci bine şi să crezi în Dumnezeu. Trece o dată pe an şi popa nostru cu crucea, la Bobotează, că altfel nu-mi deschide poarta, şi mă-ntreabă de ce nu vin la biserică. Părinte, eu sunt bătrînă şi nu pot sta în picioare toată slujba, dar biserica e în sufletul omului, să te rogi lui Dumnezeu şi să nu faci porcării, degeaba te duci la biserică şi te gîndeşti numai la hoţii şi cum să-i înşeli pe ceilalţi. Mie îmi pare că iehoviştii nu te învaţă de rău.

I s-au colorat pometii. Cadenţa pasională a vorbirii ei atît de corporale.

— Pochii iştia îţi spun să vii la biserică, să te rogi, să nu furi, dar lor nu le mai ajunge, dragă! Toţi îs umflaţi şi cu ochii roşii, şi-au luat maşină, îşi fac case... I-am spus eu şi părintelui Costin– îl ţii minte? – de la biserica veche. Tot aşa, m-am dus într-o zi la atelier la Petrea Naşcu, să-mi ascută nişte sape, cînd intră părintele Costin, cu nişte ţepuşe de fier, să-i sudeze Petrea un grilaj pentru poarta de la grădină. Popa Costin e de treabă, foarte politicos... El m-a învăţat că strugurii albi de deasupra casei nu trebuie culeşi cu mîna, pui o folie de nailon sub vie şi-i scuturi... Zice: „Am auzit că vindeţi casa! Cît cereţi?“. Zic: „Un preţ ca să putem cumpăra un apartament“. Se uită la mine şi spune că nu găsesc, poate doar de-o garsonieră. Uite-aici m-a fript – mama îşi duce palma la piept –, nu m-am mai putut abţine: „Cum, părinte, casa mea face cît o garsonieră? E lîngă gară, are grădină, are copaci, are vie, are beci, e sănătoasă!“. Şi i-am turnat-o şi eu lui: „V-aţi făcut şi dumneavoastră casă, aţi da-o pe o garsonieră?! Dar casa dumneavoastră, părinte, e casa satului, toţi au sărit să v-ajute, n-aţi scos un leuţ, numai v-aţi uitat cum creşte! Aşa-i uşor de clădit case! Noi ne-am luat de la gură, am plătit materialele, că de la casa veche nu se putea folosi nimic, era plină de burete... Am muncit cot la cot cu oamenii! Pun pariu, părinte, nu vă supăraţi, că şi ţepuşăli istea cu care-aţi venit sînt de căpătat şi vi le sudează Petrea pe gratis! Am dreptate?“.

Mama se opreşte, strîngînd din buze:

— Ei, crucea mamii lor, le vine totul de-a gata şi-mi spun ei mie să-mi dau casa pe-o garsonieră?!

— Şi ce-a zis popa Costin?

— A rîs, nu s-a supărat. Cum să dai o casă pe-o garsonieră?!

Mama se încruntă. Continuă:

— Am ţinut casa asta ca pe o grădină, ai văzut şi tu! Se mirau şi vecinii. Cu flori pe lîngă trotuar, straturi... Avea Gheorghe a Covălcesei o vorbă: „Cu flori rîde casa!“ Întotdeauna mi-a plăcut ca la mine să fie frumos. Să-ţi fie drag să te uiţi! Cît am avut apă-n curte le udam cu furtunul. De cînd au întrerupt iştia de la CFR apa, am cărat cu găleata şi le-am udat cu cana. Dimineaţa şi seara, cu cana, după ce apunea soarele. La alţii se uscau şi rămîneau pipernicite, eu aveam roşii mari, salată, ceapă, castraveţi, gogoşari! Trece într-o zi Veniamin, pocăitul, puneam haragi la roşii, se opreşte şi mă-ntreabă: „Doamnă, cîţi ani aveţi?!“ Îi spun că optzeci şi doi, se miră: „Nu se poate! Şi ţineţi singură toată grădina? Păi eu şi cu femeia nu facem amîndoi ce eşti dumneata în stare, şi sîntem cu douăzeci de ani mai tineri!“.

(A intrat iarăşi în limbajul său dublu. Relatează, chipurile neutru, dar în acelaşi timp se laudă, se autocompătimeşte şi îmi aruncă mie săgeţi. N-o stîrnesc.)

— Poate că dau ăştia iarăşi drumul la apă!

— Nu dau! Mi-a spus mie Ionică, le-a luat pompa la inundaţii. Zice c-a dus-o pînă-n Someş. Ar fi bună s-o cureţe, dar n-au cu ce-o scoate, au lăsat-o în Someş. Nu mai e de nimic CFR-ul, cum era pe vremuri, cînd era Şerbănescu şef de gară! Bine-a mai fost, dragă, cu apă în curte!

— Să vedem ce se mai întîmplă, poate instalăm un hidrofor şi scoatem apă din fîntînă.

— Ce-i acela hitrovo?!

— Hidrofor. Un fel de motor cu care tragi apa din fîntînă, putem pune şi o chiuvetă în bucătărie.

— Da’ de unde-l iei?

— Se găseşte peste tot, cred că şi aici în comună.

— Aici nu se găseşte nimic! Şi cît costă?

— Cel mult cinci milioane.

— Cinci milioane?!

Mama amuţeşte stupefiată. Reia:

— Cinci milioane?! Aşa de scump?! N-am nevoie de... de... cum i-ai zis?

— Hidrofor!

— Hitrovo?!

— Hidrofor! Hi-dro-for! Cu „d“!

— Hidrovo!

— Cu „f“!

— Spuneai că cu „d“. Hifrofo?

— Nu! Pe silabe! Spune deodată cu mine: hi-dro-for! Acuma singură!

— Hi... Hitrofo!

— Hidrofor!

— Da’ eu ce-am spus! Ia mai lasă-mă! Hitrofo, na! N-am nevoie de hitrofo, mai bine car cu găleata, decît să dau atîţia bani! Şi cum merge?

— Cu curent electric.

— Văleu, alţi bani! Nu! Ce-mi trebuie mie?! Numai să mă însănătoşesc şi-o să vezi ce grădină face ea, Hareta, fără hitrofo!

— Gata! A trecut vremea aia! Nu mai ai voie să faci efort! Dacă nu te ambiţionai, erai sănătoasă şi-acum!

— Tu crezi că eu pot să stau aşa, să mă uit cum se rîspeşte casa?!

— Mai bine să se rîspească, decît să te rîspeşti dumneata!

Rămîne pe gînduri. Entuziasmul i se dezumflă. Oftează.

— Nu ştiu ce am, că mă moi, mă ia, aşa, o ameţeală!...

O spune cumva intrigată, detaşată de sine, ca şi cum s-ar autocontempla. Ca şi cum ar contempla însăşi bătrîneţea, ca fenomen.

— Acuma-s moleşită rău... Dac-am ajuns eu să nu mă pot ridica din pat ca să-mi fac mîncare!... Înainte, dragă, făceam în fiecare dimineaţă gimnastică, mă aplecam cu mînăli pînă la vîrful picioarelor, roteam capul. Acuma îmi pierd răsuflarea. Înainte, cînd mă simţeam slăbită, mă îndîrjeam: „Oare-s slăbită ori e delăsare?!“. Şi-atunci mă-mbrăcam şi ieşeam după pîne, să văd ce se-ntîmplă, cad ori nu?! Acuma am trimis-o pe Rafila să-mi cumpere biscuiţi... Uite, vin Paştele, ar trebui să dau cu var în bucătărie şi în verandă, să spăl perdelele, dar nu mă bizui...

Vorbeşte fără să mă pună la socoteală. Nu-i trece prin minte că i-aş putea fi de vreun folos.

— Altădată, la vremea asta eram gata cu greblatul în grădină, era dat foc la gunoaie. Acuma nici via n-am curăţit-o întreagă.

Spăl farfuria şi tacîmurile în ligheanul pentru veselă de lîngă sobă. Iau fundul de lemn şi ştergarul de pe pat, îndemnînd-o să se întindă în voie.

— Nu, stau aşa ridicată, că respir mai uşor! Să pui supa la fiert!

(Mama s-a înzdrăvenit, m-am speriat degeaba. În cîteva zile e pe picioare. Poate nici nu mai e nevoie să mergem la doctor. Îi las mîncare şi-o tai şi eu. Mă-ntorc luna viitoare, de Paşti. Între timp, mă împac cu Zelda şi venim împreună.)

(*Wishful thinking*. Caut să mă conving. Am nevoie de un respiro. Strategii de autoliniştire. O pojghiţă de optimism. Pretexte pentru a o lua din loc. Oricît aş da-o din colţ în colţ, vintrele îmi aduc aminte că mama se stinge. Trebuie să rămîn aici, aici, aici. Aici. Aici. Aici.)

(Nimic de negociat.)

(Impulsul de a o lua la fugă.)

(Spovedindu-mă la picioarele Zeldei, care în sfîrşit mă ascultă şi mă înţelege. Bucuria că ne-am regăsit. O mulţime de oameni arătîndu-mă cu degetul şi aruncîndu-mi

vorbe de ocară. Zelda, în spatele lor, întărîtîndu-i. Unul se apropie şi mă scuipă. Altul mă loveşte cu pumnul în obraz. „Boule!“ Hainele jegoase. Înfundat în geaca gri de pînză, cu picioarele încleiate în ciorapi. Dorindu-mi un duş şi să dorm. Bancnote răsfirate de două sute de euro. Mingea de fotbal cu şiret, cîştigată la un concurs „Cutezătorii“. Rafturi însorite de cărţi, liniştea unei săli, eu, priveghind senin pagina. Borges, îndemnîndu-mă: „Hai, bagă mîna! Nu-ţi fie frică!“. Îmi ia el mîna şi mi-o înfundă în ochiul orb. Mama zvîrcolindu-se, blestemîndu-mă şi murind. Singur lîngă cadavrul ei. Groaza. Fericirea. Dac-aş putea să sap o groapă în fundul grădinii şi să o îngrop acolo. După care să dispar. Priveghiul. Feţele blurate ale participanţilor. Nu-l cunosc pe nici unul dintre oamenii aceştia. Mi-e teamă de ei. Parcă mă mişc printre pixeli. Şi faţa preotului e ştearsă. Iar faţa mamei, sub *rigor mortis*, nu mai seamănă deloc cu ce ştiam. N-o cunosc decît pe Zelda, lîngă umărul meu. Lîngă umărul meu nu e nimeni.)

Mă uit în jur. Mă scutur. Ar fi bine să mă rezum la realitatea la îndemînă. Spre care să mă întorc altfel. Cu o nouă strategie de autoliniştire. Ar putea fi mai mult decît atît? Îmi fac cruce cu limba. Spun în gînd „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul!“.

(Vizita la Sihăstria. Călugări acri. „Aruncaţi televizoarele pe fereastră! Icoana lui Antihrist! Icoana lui Antihrist! Dacă vin sectarii, rupeţi-le picioarele! Aruncaţi bibliile lor pe foc!“ O umblătoare muruită pe dinăuntru de căcaţii şterşi cu degetul. Părintele Cleopa, cu barba albă, lungă şi rară, plutind într-un pridvor. „Rugaţi-vă! Înainte de toate e rugăciunea! Spuneţi aşa, mînca-v-ar Raiul: «Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul!»“. Reţin. Încerc, de curiozitate, ca să văd ce se-ntîmplă. Repet şi repet şi cineva din mine, dar de dincolo de mine, tot eu, însă cu guşa lui Iustin, un tip ce se recomandă ca voltairian, mă ia în rîs. Grimasa batjocoritoare. Percep clar dezgustul din ton: „Eşti ridicol!“. Survine în aceeaşi clipă doar sintagma, nu şi contextul: „omul duhovnicesc“. Dacă pînă acum, orice-aş fi făcut şi-aş fi zis, frica rămînea suverană, iradiind din miezul făpturii mele, acum, din chiar bezna fricii se ridică o altă

vibraţie, de aceeaşi vigoare. Toate celelalte înseamnă succedanee, simulacre, coji. Nu au forţă, nu se pot măsura cu frica. O dovedeşte tremurul din celule. Această altă vibraţie – chiar dacă îi constat cu neîncredere prezenţa, o încerc precaut şi mă ţin la distanţă, lăsîndo să mă cerceteze mai ales noaptea, în semitrezie – porneşte, ca şi frica, din infrarealitatea mea îngemănată, lăuntrică şi corporală. E de-acolo. Mă alcătuieşte. Numai că frica s-a lăţit în ţesuturi.)

(Un alt cuvînt, ciupit cu urechea tot în acea vizită: „rucodelie“. Lucrul mîinilor.)

— În ce să fac supa?

— Caută în cămară, sub stelajă, oala ceea de aluminiu, cu capac. Dai roatele deoparte şi-ndată ferbe!

Torn patru căni mari de apă cafenie. La fiert se distrug microbii. Aşa spunea tata şi nu mă liniştea deloc, îmi închipuiam că supa e plină de microbi fierţi scîrboşi. Catralioane de hoituri de microbi. Dacă i-am vedea la microscop... Vreau ca supa să ajungă şi pe mîine, poate chiar pe poimîine.

— Pînă dă în fiert, fug dincolo să-mi fac şi eu gimnastica! Să nu te ridici, nu stau mult!

— Mai pune un lemn pe foc!

Braţele la piept, coatele îndoite, palmele în jos. Repede, pînă la cincizeci. Apoi pînă la sută cu braţele desfăcute. Zelda se încăpăţînează să nu vorbească, nu-mi dă nici o şansă, „Ce să mai vorbim?! Nu e clar?!“. Pare clar, dar nu e clar deloc. Trebuie să vorbim, să discernem, să nu ne lăsăm manipulaţi de simţul comun al perechii. Noi sîntem deasupra fornicaţiilor întîmplătoare. Rotiri, strîngînd şi desfăcînd pumnii. Dy s-a supărat şi ea, s-a uitat la mine ca la un blambete chior cînd i-am mărturisit, la cîteva zile după separarea Zeldei, că renunţ pentru o perioadă la viaţa sexuală, dar mi-ar plăcea să rămînem prieteni. Dy: „Bla-bla-bla! Lasă-mă cu texte! Hai sicti, că mă plicti!“. Mă mai sună totuşi din cînd în cînd, ca să mă întrebe, ambiguu, dacă mai rezist. Braţul drept sus, aplecări pe laterală. Se trezeşte junghiul. Au! Ne intersectăm întîmplător într-o zi pe lîngă „Cu-

pola“, o invit la un suc („Cum, nici nu mai bei?“), îşi aprinde o ţigară şi-mi întinde şi mie pachetul („Cum, nici nu mai fumezi? Dă-o dracului!“), zîmbeşte, începe să împrăştie feromoni, se umple de magneţi. „Ce-ar fi să intrăm la un film?“ propune. Eram tot mai exasperat de muţenia Zeldei. Aveam nevoie de ceva, de orice. (Nu te justifica!) La Republica rula *Babel* al lui Iñárritu. „Fac eu cinste, ca om al muncii!“ zice, fără maliţie, şi mă trage după ea pe scări. Braţul stîng sus, aceeaşi mişcare. Junghiul a amorţit. Ne aşezăm în spate, la distanţă de doi spectatori rătăciţi. Cum se stinge lumina, îmi şi descheie şliţul. Un autobuz traversează un peisaj deşertic. Nişte copii trag cu o puşcă. Moare o femeie. A înghiţit „pînă la ultima picătură“, deviza ei, însă nu mai are nici un haz. Pentru nici unul dintre noi. Faţa lui Brad Pitt. O fată mută, japoneză, îşi dezveleşte picioarele. Ne simţim stingheri. De nu şi vinovaţi. Eu. Dar şi ea. Pentru prima oară. „Hai să ieşim!“ zice. „Nu-mi place filmul ăsta!“ Ne ridicăm. Îmi dau seama că mă aplec inutil, nu incomodez nici un spectator. „Îmi pare rău...“ „Şi mie. Pa!“ Nu ne mai îmbrăţişăm decît în feeriile mele placebo, în care Dy revine cu toată puritatea ei neruşinată. N-o pot opri. Ambele braţe sus, aplecări pe spate, ca la pod. Junghiul, iarăşi. Au! Prietenii? Mai mult încercări de împrietenire. La început e simplu. Tînjeşti. Eşti deschis. Se clamează principii, se blamează injustiţii şi instituţii, se bea. Bere. Vin. Votcă. De la „Săniuţa“ în sus. Se discută literatură. După aia, politică. După aia, fotbal. Şi despre gagici. Se fac planuri. În timp, apele se despart de la sine. Îţi dai seama cine şi pînă unde merge. Faptele vorbeşte. Cine şi ce vrea. Cît a fost principiu şi cît interes. Sau, mai rău, cum s-a preschimbat principiul în interes. Şi interesul în principiu. Un cerc vicios. Glasul răguşit al lui Vîsoţki, vrei să ştii cum e prietenul, ia-l cu tine pe munte!... Pînă cînd nu trece o probă reală a solidarităţii, nu-l numi „prieten“! Să-i vezi întîi vîna. Pauză de respiraţie. Uşor, ca să nu stîrnesc junghiul! Lidia vitupera împotriva moravurilor universitare, a umilinţelor la care e supus doctorandul. Mă invidia că am scăpat din „cloacă“. Îi puteam sprijini, atunci, manifestarea publică a opiniei. A plecat încrîncenată acasă, ca să-şi scrie articolul. Şi dusă a fost!... N-am mai văzut-o doi ani. Şi-a cerut scuze – totuşi... –, mi-a vorbit de presiuni uriaşe din partea

conducătorului, ameninţări cu exmatricularea, o să înţeleg eu. Înţelesesem din capul locului. Peste puţin şi-a editat teza. Cu o dedicaţie „zbirului“. A prins un lectorat la Praga, învaţă cehă, pregăteşte un volum de eseuri despre „primăvara de la Praga“ şi rolul intelighenţiei. „Dacă-am fi avut şi noi un Havel!...“ suspină, clătinînd din cap. Mîinile sus. Aplecări pînă atingi covorul cu podul palmelor. Treizeci de bucăţi! Adrian. Zicea să organizăm ceva, să primenim atmosfera îngălată a istoricului nostru tîrg. Şi chiar şi administraţia lui. Veniseră liberalii la putere, era momentul. „Scrie tu nişte articole!“ „Dar tu nu scrii?“ „N-ar fi o strategie bună, o să se spună că vreau scaunul lui Diaconu!“ (Diaconu, un client al lui Iliescu şi al lui Năstase, hahaleră petrecăreaţă, vestit pentru decizia de-a unge cu dohot statuile din tîrg.) „Păi asta şi vrem, să ocupi tu postul lui Diaconu! De ce să nu ducem bătălia la vedere?!“ „Nu, nu se face aşa! Cunosc nişte persoane bine situate în partid, o să discut cu ele, trebuie mers pe două fronturi, dar n-ar fi bine ca eu să apar în presă!“ Experimentez, cu o pornire maso, şi varianta „prieteniilor utilitare“, a „tovarăşilor de drum“. Poate nu, poate mă înşel, nu se poate. Adrian a obţinut postul şi-a început să se prevaleze de regulamente şi paragrafe de lege. „Nu credeam că e atît de greu! Din poziţia mea nu se poate face aproape nimic. Deciziile se iau împreună cu primăria, care-i dominată de pesedişti!“ Ce-i drept, cîştigă dublu, ca să ne referim numai la salariu. „Dacă-i aşa, ieşi acum în presă şi spune! Provoacă o dezbatere! Sau dă-ţi demisia!“ „Să nu ne pripim! Puterea se cucereşte încet!“ Are dreptate. Însemna primul său pas. Următorul: intrarea în Parlament. De ce nu, un ministeriat, ceva. Îl văd cîteodată la televizor, am rupt legăturile (nu mai aveau aer, se asfixiau de atîta *pseudo*). Rotiri ale şoldurilor. Abdominalii strînşi. Poate se mai topesc depunerile. Măcar Doru e spontan. Ce-i în guşă şi-n căpuşă! Cînd se enervează, îşi ia jucăriile. Cînd îi trece, le-aduce înapoi şi ţi le pune în mînă, numai să te joci. Mă enervează, dar ţin la el. N-are vocaţia marilor combinaţii şi, dincolo de ieşirile sale de coleric, practică o autoironie care-l face de-a dreptul dulce. Mai ales cînd e tu’tă. E bine că nu mai avem de mers la război împreună. Pauză de respiraţie. Arunc tricoul. Sudoare. Urmează greul. Cinsprezece genuflexiuni. Trei...

şapte... zece..., mi se gîtuie suflul. Prieteniile utilitare sînt un eşec existenţial, nu o simplă dezamăgire. Doisprezece. Treisprezece. Sînt de la diavol. Paisprezece. Am convenit că el, cel puţin, există. Cincisprezece. Respiraţie adîncă. Junghiul a amorţit bine. Un junghi călduţ. Joc de glezne. Rotiri de picior. Zece dreptul. Zece stîngul. Transpiraţia picurîndu-mi pe ochelari. Pornisem de la *Lysis*, nu-i uitasem pe Nisus şi Evrial, rezonasem la patetismul Sfîntului Augustin, îi admir pe Montaigne şi la Boétie, nu pot trece peste înţelesul istratian al prieteniei, reţin, din memoriile gulagului, dimensiunea ei sacrificială. Înainte de toate, Evanghelistul: „Nu este mai mare dragoste decît să-şi dea cineva viaţa pentru prietenii săi“. Mîna în faţă, la orizontală. Ridicări de picior. Zece dreptul. Zece stîngul. Adrian vorbea numai despre oportunităţi. Era realist, era pragmatic, era contractual. Întotdeauna eficient. Pînă la acest punct se dovedea impecabil. Cît rămînem la „tactici“ mimăm cu dezinvoltură comunicarea. Cum schimbăm subiectul, ţiuie tăceri stînjenitoare. Îmi fusese clar, chiar şi cînd nu recunoşteam, că însemn pentru el nimic altceva decît un „tovarăş de drum“. Zece flotări. Iar junghiul, intens, ca o cheie de boltă. Omul nu vede decît schema propriului succes. Tu, prin tine însuţi, nu valorezi nimic, nu te iubeşte, nu te urăşte (privindu-te, probabil, condescendent în sinea lui), te negociază impasibil într-un sistem de valori de relaţie. Îţi acceptă eticheta atît timp cît rămîne funcţională. Cît convine interesului său. Nici măcar atît de personalizat: cît convine schemei de succes. Mă simţeam în prezenţa lui deposedat de bruma-mi de umanitate. Ce-ar fi să fac ultimele două flotări cu bătaie? Nu astăzi. Abia mă ridic, mi s-au înfundat urechile. Leoarcă. Junghiul a amorţit. Respir. Sau n-am apreciat eu corect premisele acestor relaţii? Cînd ai cu un lustru, cel puţin, mai mult decît celălalt şi începi prin a-i acorda asistenţă, dar de undeva din *underground*, fără posibilitatea de a-l susţine în jungla oficială, ar trebui să-ţi asumi şi riscul de a deveni prima victimă a emancipării sale. Îi eşti prieten, însă te simte şi niţel tată, un tată ce arată din ce în ce mai scăpătat, numai bun de ucis. „Cînd s-a văzut ţiganu-mpărat, / Întîi pe tat-su l-a spînzurat.“ Da, şi ceva din asta. De studiat la etologie. Ierarhiile. Teritorialitatea. Haita din orice grup. Masculul alfa. Tendinţa de a

domina din orice relaţie. Funcţia de prestanţă. Dar pînă la urmă raporturile s-ar fi reglat. Îmi încordez muşchii în oglindă. Abdomenul se lasă. Dacă nu trec la abdominale, n-am făcut nimic. Nu răzbăteam dincolo de plasa cotidianităţii. (Drapelul idiot fluturat în anii optzeci: „poezia cotidianului“...) În aceasta consta problema. Nu reuşeam să fim împreună decît superficial, din ce în ce mai meschin. Pentru mine, frustrant pînă la depresie. Ce să mă fac eu cu nişte amici care pactizează cu autoritatea impersonală a nenorocitei ăsteia de lumi, ce te alienează pe nebăgate de seamă, lăsîndu-te să crezi, ca pe Adrian, că eşti un învingător? Iar tu nu eşti decît un pavian mîndru de curul tău colorat... OK, ne întîlnim, bem, flecărim, trecem de la una la alta, avem păreri, ba chiar convingeri vehemente. Şi?! Şi nu se lega. Rămîneam cu o senzaţie de neautenticitate. A mea. A lor. A noastră. Junghiul s-a retras ca un hîrciog în vizuina lui, pe undeva printre plămîni, rinichi şi ficat. Mi-aş şterge transpiraţia cu un prosop. Mîine o să-mi aduc prosop. Mi-o şterg cu dosul mîinii. Zuruie lanţul. Nea Ionică scoate apă din fîntîna din faţa casei. El e. S-a mai îngrăşat, i-a albit mustaţa. Mă trag mai în spate, după perdea. De fapt, orice s-ar zice, că principii, că solidaritate, şi cu prietenii e tot chimie. Te simţi pur şi simplu bine în preajma lor. Există o atracţie naturală. Te simţi bine cît te simţi bine, după care nu te mai simţi atît de bine şi nu te mai simţi bine deloc. Prietenii de weekend. Prietenii de pierdut timpul. Pretenarii. Băieţii buni, agreabili, simpatici. Orice s-ar zice, chimia nu ajunge. Prietenul comod. La o adică s-a ridicat şi ţi-a întors spatele. Raul. Nu poate. Emilian. Nu are timp. Tedy. Are o urgenţă. Adrian. O întîlnire. Adrian. E aşteptat la televiziune. Adrian. Îi naşte nevasta. Cît pe ce să uite! Învîrt de butonul radioului mic, „de baie“ – i l-am adus mamei din Germania, ar fi fost potrivit pentru aburii din bucătărie, dar nu-l porneşte, „Dragă, uite-aşa îmi vîjîie-n cap, nu înţeleg nimic, numai mă enervează!“. Se-aude cu pîrîituri. I-a slăbit bateria. Ce-a mai rămas? Ce n-a mai rămas? Eşalonat. Cîţiva băieţi buni, agreabili, simpatici, de bodegă. Amicii. Dar nu mai merg la bodegă. Apoi, o parte din inşii pe care mizasem. Prieteniile ratate. De cîte ori ne întîlnim, atmosfera devine stingheră. Istoria noastră comună a aşezat între noi un cadavru pe care ne prefacem

că nu-l vedem şi care duhneşte. Cînd nu mai suportăm mirosul, ne despărţim doldora de refulări. Mă detestă, unii mi-au demonstrat-o, alţii abia aşteaptă prilejul să se descarce. Îşi construiesc din neaderenţele mele sociale o motivaţie pentru a se convinge că mă pot dispreţui pe bună dreptate. Dacă nu forţam nota, am fi păstrat relaţii călduţe. Ar fi fost şi mai rău. Cu unii am păstrat. E şi mai rău. Pe urmă Sandu, care mi-a adus covrigi în ’97, şi prietenia noastră „sigetică“. Doru, cu tot cu hachiţele lui, ultimul stegozaur, de o singurătate care mă înfioară. Dorel, plecat de un deceniu în Italia, student la un institut catolic de lîngă Roma. Ne vedem rar, în ultimii ani nu ne-am mai văzut, cînd ne vedem ne certăm, tăcem, ne răsucim în noi înşine. Îmi scrie apoi mailuri uriaşe, în care atinge aerul înalt şi arzător din care au vorbit Ieremia, psalmistul, Ecclesiastul şi Iov. *L’amie lointaine*. Zelda a întîmpinat-o suspicioasă: „Dacă asta se îndrăgosteşte de tine?!“. E o combinaţie neverosimilă de fetiţă speriată, Diotima, La Belle Cordière şi Nadejda Mandelştam. Am parat toate ispitele erosului, păstrînd numai un abur subţire de senzualitate. Dacă Zelda nu se mai întoarce, mama moare, casa se dărîmă şi eu dau în primire, ştiu sigur că surioara aceasta de departe îmi va aprinde o lumînare şi mă va boci după cuviinţă. Nu c-ar fi ea bisericoasă, dar nu-i stă în fire să te lase la greu. Aş vrea s-o reţin – altfel – şi pe Dy. Altfel, ca în momentul de la care sexul n-a mai contat. Tonul pe care exclama, transfigurată, „O, Doamne!“. Îmi joc muşchii de la picioare. Fesierii. Bicepşii. Am bifat din nou. Burta – tot flască. Pe de altă parte, cine sînt eu să-i judec? (Cine eşti tu?) Dar nu-i judec. Pun nişte întrebări. Închid geamul.

Oala abureşte pe sobă. Mama mă ia în primire:

— A clocotit, dar nu mai este pe foc. Eu nu m-am putut da jos...

Faţa îi bate în verde. Gheara din stomac. În ciuda ei! Vreau să ignor contratimpul! Am terminat gimnastica, sînt în grafic. Îi bate în verde pentru că se reflectă din tăblia dulapului. Dau cu apă pe obraz şi pe ochi, mă clătesc la subsuori. Mă şterg cu prosopul de pe sfoară. Îmbrac tricoul. Aţîţ jăratecul cu cîrligul şi bag cîteva lemne mai subţiri. Soba

trage binişor, scoate fum numai pe la încheieturile plitei, cît ţii uşiţa deschisă. Am uitat că trebuie curăţată. Acum, că am aprins focul, lăsăm pe mîine. Mîine-i duminică. Pe luni.

— Vrei să-ţi fac o ciorbă din cepui?

Mama, nedumerită:

— Din pui?!

— Nu, din cepui. N-ai mai mîncat ciorbă din cepui?

— Nu, din cepui nu. Ce-i acela cepui? Ai adus tu?

— Nu. Ai tu aici!

— Unde, dragă? Ce, eu nu ştiu ce am în cămară? Ia arată-mi-l şi mie cepuiul, să-l văd!

— Păi îs mai mulţi: apă, ceapă, morcovi, pătrunjel, cartofi, ţelină...

— Cum adică?... Din astea am...

— Şi nu din astea pui în ciorbă?

— Ba da.

— Asta-i ciorba din cepui! Sau vrei din cempică?

Se uită strîmb la mine:

— Iar mă iei în rîs? Eu întreb serios şi ţie îţi arde de glume!

Întîi se pune ceapa. Întreagă. Iar supa a fiert cînd ceapa capătă un aspect sticlos. Unde-am citit? (Cel mai înţelept: să decongestionez, pe cît posibil, clipa, să o scot dintre pietrele de moară ale trecutului încărcat de deşeuri şi ale viitorului opac. Soldaţii nemţi şi francezi din primul război mondial. Hotărau un armistiţiu, se întîlneau cu vin şi gustări, apoi reluau, pe viaţă şi pe moarte, beligeranţa. O paranteză. Un răgaz. O repliere. Cît să nu mă asfixieze întrebările, incapacitatea de a lua o decizie.) Prezenţa absolută a mirosului înţepător de ceapă. Îmi dau lacrimile. O apuc de codiţă şi o arunc în oala care a reînceput să fiarbă. Materialitatea naivă a morcovului. Mama păstrează morcovii înveliţi în hîrtie de ziar. Îl răzui cu cuţitul – am voie să mă gîndesc la prostii şi la ţăranul care nu tace molcum –, îl clătesc şi-l tai pe fundul de lemn înnegrit cu cuţitul cel mare, pe care

şi mama l-a găsit în casă cînd s-a măritat. (Bunicii au ţinut o cîrciumă la începutul veacului trecut. Cuţitul a rămas de la ei. Cel mai bun cuţit, dintr-un oţel fără moarte. „Mai era unul, tot aşa, dar la înmormîntarea bunică-tii a dispărut, bănuiesc eu cine l-a furat şi l-a vîndut, dar nu pot spune nimic! Zici că-ţi sunt neamuri, dar toţi întind mînăli ca să te fure!“) Fîşii lungi de morcov, mărunţite apoi de-a curmezişul.

— Ai şi ţelină?

— Te duci în verandă, sub geam! Este un lighean cu pămînt. Zgînciuli acolo şi dai de ţelină!

Pămîntul nisipos. Scociorăsc. Scot o căpăţînă de ţelină cît pumnul. O scutur. O clătesc. O tai în două şi o duc la nas. Clipa se umple de mireasmă. Curăţ una din bucăţi, o fac rondele şi după aceea cubuleţe. Ronţăi cîteva, crude. Mi se împrospătează gura. Visez cure detoxifiante de legume şi fructe şi erecţii pure, numai elan.

— Pătrunjel?

— Te duci la ligheanul cu morcovi şi cauţi acolo, i-am împachetat laolaltă!

Răzui pătrunjelul. Intru în cămară după cartofi. Cele două P-uri, unul peste celălalt. În prima ladă – cîţiva tuberculi scofîlciţi, printre punguţe goale de nailon.

— Ăştia-s toţi?

— Bagă mîna dedesubt!

Vîr mîna prin crăpătura dintre lăzi. Dau peste nişte viţe întreţesute. Împing P-ul laoparte. Barabulele au încolţit. Filozitatea le-a transformat în monstruoase fiinţe abisale, crabi diformi, tarantule cu picioare strîmbe, celule bolnave, cu cili îngroşaţi, văzute la microscop. Iar mai spre perete, o peluză deasă de corali alb-sîngerii. Clipa mi se încarcă de viziuni. Dacă încep să se mişte şi mă invadează? Titlu în presa internaţională: *Cetăţean român devorat de atacul dezlănţuit al unui banc de cartofi!*

Îi arăt mamei una dintre creaturi, ţinînd-o de mustăţi.

— Ia uite-aici!

— Văleu, dragă! Trebuie să le rupem mustăţile, că altfel degeaba-i mai ţinem! Nu s-au muiat?

S-au cam muiat şi s-au cam încreţit. Le desprind picioarelemustăţileramurile fibroase şi le-arunc în lighean. Iau o pauză. Napii se adaugă mai tîrziu, fierb repede şi riscă să se făineze. Unde-am citit?

(Hublou. Privesc dintr-un spaţiu închis etanş, cu pereţii transparenţi. Intangibil. Cît mă adăpostesc înăuntru, nu mi se poate întîmpla nimic rău. Stomacul se destinde. Am timp să mestec pe îndelete bucata de merlucius, degust felia de pîine, mărunţind încet seminţele de floarea-soarelui, curăţ un kiwi şi-l împart în patru într-o farfurioară, servind-o şi pe mama, care face o grimasă de dezgust, „Acre-s, Doamne! Cînd mi-ai mai adus, erau dulci!“, torn laptele în oală şi-mi şterg stropii albi de pe mînă. Ca şi cum ar fi în ordine. Adaug cubuleţele de cartofi. Totuşi, micul duh domestic e adevărat. Zeii pitulaţi în bucătărie. Mi-i reamintesc, unul cîte unul, cu nările, cu papilele, cu pielea. Atît doar, nu se află în timpul real, care scrîşneşte, falie peste falie, afară. Şi mai ales înăuntru. Lemnele scoapte trosnesc în sobă. Mama se va pune pe picioare. Mama nu se va pune pe picioare. Zelda se va întoarce. Zelda nu se mai întoarce în veci. Voi salva măcar aparenţele. Voi fi terfelit, învins, anihilat. Voi rămîne senin orice-ar fi să se-ntîmple. Îmi voi pune ştreangul, ca Iuda. Pînă la urmă, o voi scoate în capăt. Voi crăpa ca un cîine.)

Atenţie! Laptele se umflă, face o boltă poroasă, gălbuie. Pînă să apuc oala cu ştergarul, dă puţin în foc. Mirosul de lapte ars trezeşte în încăpere un aer de demult. Mama se indignează:

— Vai, dragă, nu eşti deloc atent! Ai umplut casa de şcomîrlă!

Tuşeşte, dar nu e tusea ei rea.

— Nu bei o cană de lapte fierbinte? Face bine la piept, o să te-ngăduie tusea!

— Dă-mi, dacă nu s-a afumat!

(Sorbim amîndoi, din vîrful buzelor, ca să nu ne frigem, mai avem puţin şi scoatem triluri. Distanţele dintre noi se micşorează. Ba da, şi acest timp este real! Dar, dacă hub-

loul plesneşte, nu mai rămîne din el nimic. Sau trebuie doar să ai răbdare, să aştepţi, să supravieţuieşti? Un documentar despre o specie de broaşte de deşert, care stau cu lunile îngropate în nisip, însă la prima ploaie ies şi se împerechează. Mi s-a părut miraculos să le văd scoţînd capetele din pustiu şi clipind din ochii lor bulbucaţi. Seminţele cutărui scaiete. Încolţesc şi după douăzeci de ani. Nu le mănîncă păsările, nu se usucă, nu le îneacă spinii.)

Ceapa e mai mult decît sticloasă. I s-au desprins foile, plutesc prin zeamă. Le culeg cu lingura de lemn şi le arunc în lighean. Torn două linguri de ulei în supăciorba mea. Oţet. Încă o linguriţă de vegeta. Cimbru, cît ai presăra cu trei degete, dintr-un borcan păstrat de mama în dulap. Gust. Lichidul fierbinte şi aromat de pe limbă devine realitatea dominantă, mai puternică pentru cîteva secunde decît angoasa latentă. Tot din dulap, dintr-un săcuieţ de nailon croit dintr-o perdea, „Ca să intre aerul!“, vin cu un pumn de pătrunjel uscat, fărîmicios, dar şi cu frunze întregi, suave, abia uşor îngălbenite, ca din ierbar. Le pun la urmă, cînd iau de pe foc.

— Gata şi supa! Nu ştiu cum ne vom descurca la felul doi.

— Eu eram dorită de supă! La felul doi prăjim chiar atunci nişte ochiuri. Mie nici nu mi-i foame.

Nici mie. Aş mai prelungi însă durata domestică.

(După hublou. Numai că, pe măsură ce timpul trece, se insinuează stresul. Geamul nu e incasabil, văd cum se extinde reţeaua măruntă de crăpături. Ştiusem de la început. Nu poţi miza decît pe o securizare iluzorie, în mijlocul unei hărţi albe. Dincolo de poartă începe necunoscutul, cu moroii, vampirii, capcînii, gorgonele, nălucile, verminele, moimele şi molimele lui. Dincolo de poartă. Dincoace de ţeastă. Înăuntru, adînc, în circumvoluţiuni.)

Trebuie neapărat să vorbesc cu Zelda. Chiar acum!

— Ies pînă-n gară, s-o sun pe Ioana!

— Să-i transmiţi că mi-e dor de ea şi-o aştept să vină cît mai repede la mine!

(„La mine!“ – sună ca o convocare la curtea seniorială.)

Intru în cabina telefonică, pipăindu-mi buzunarul interior. Scot amîndouă cartelele. Una din ele e aproape descărcată, n-au rămas mai mult de zece mii de lei. Introduc la întîmplare. S-a nimerit cea bună, cu optzeci şi cinci de mii. Ceasul afişează nouă şi treizeci şi şapte. Zece fără douăzeci şi trei de minute. Minus treisprezece. Calculez din reflex. Scad minutele din oră. Un tic. Încerc să scap de el şi nu mai scap. Nu e bine! La treizeci şi opt butonez numărul. Mi-o imaginez pe Zelda în pat cum întinde mîna şi apucă telefonul, vede un număr necunoscut, îşi dă seama după prefix de unde se sună şi înţelege că nu pot fi decît eu. Ezită dacă să răspundă sau să închidă. „Numărul solicitat este momentan...“ Tot mi-a furat o mie!... Aşadar vorbeşte la telefon încă de dimineaţă. Cu cine vorbeşte la telefon? Formez din nou. Sună. Glasul rece al Zeldei:

— Da.

Tînjesc după o undă de îngrijorare.

— Am ajuns.

Pauză.

— Mama ce fa...?

N-o las pe Zelda să termine întrebarea:

— E slăbită, dar nu chiar atît de grav pe cît mi-am închipuit. Are o tuse care-o goleşte de vlagă. Dar apoi îşi revine, a mîncat. Luni o să chem doctoriţa de la dispensar. Părerea mea este să o aducem la noi, să-şi facă nişte controale serioase. Tu ce zici?

Tăcere. Zelda reia. Vocea sa îmi aminteşte de vremurile noastre bune:

— Bineînţeles! Dacă poate călători, adu-o pe mama aici! Vorbim cu Elena, să-i programăm un control la pneumo, la „Spiridon“.

— Îţi transmite că-i e dor de tine şi te aşteaptă să vii!

— Şi mie mi-e dor de ea.

— Şi ce faci, vii?

— Nu te mai prosti, ştii că nu se poate! O să ne vedem aici. Închid.

Impresia că vocea i s-a înmuiat, ca şi cum i s-ar fi urcat un nod în gît.

— Bine, te ţin la curent.

A închis. Eu chiar am un nod în gît. I-am filtrat Zeldei vibraţiile, le savurez nemişcat, cu telefonul în mînă. Undele lor îmi atenuează pentru cîteva clipe încordarea difuză. Ca şi cum m-ar fi descărcat de o chinuitoare electricitate statică. Certitudinea că defazarea dintre mine şi Zelda va dispărea şi-o vom lua de la capăt, mai puternici decît oricînd. Sîntem prea inteligenţi ca să nu trecem proba orgoliului şi a iertării. Şi, chiar de-am fi proştii proştilor, ar fi OK. Îndrăgostiţii o trec întotdeauna. Mi-e dor de Zelda. O iubesc pe Zelda. Îmi lipseşte Zelda.

Agăţ telefonul şi ies din cabină. La bar reîncepe muzica, o manea nedesluşită, nu disting decît „Sînt bărbat cu pălărie, dirlididai!“.

Îmi lipseşte Zelda.

Sar peste liniile ferate, păşesc peste podeţ, deschid poarta. Mormanul mare de lemne. Curtea pustie. Ramurile negre ale părului şi mărului, trotuarul lăsat, pereţii nefinisaţi ai casei, cu tencuiala lor grosolană. Lipsa Zeldei mă striveşte. Certitudinea începe să se clatine. A ezitat să-mi răspundă. Pauzele lungi. De fapt, a refuzat explicit să vină. N-a spus că o să se vadă cu mine, ci cu mama.

— Ei, ai vorbit? Ce-a spus, cînd vine?

— Nu vine, mergem noi. Ce părere ai? O să-ţi faci acolo un control adevărat. Ăia au aparate performante!

— Eu, dragă, nu mă pot da jos din pat şi s-o pornesc de-acuma cu trenul?! Unde să mă ţineţi la voi, aşa bolnavă? Abia încăpeţi voi!

(Reticenţele mamei. Firea ei bănuitoare, neîncrederea atavică în celălalt. Mereu la pîndă, ca o sălbăticiune. Mă irită. I-am spus, mizînd pe gena ei creştină, că Iisus ne-a cerut să ne iubim unul pe altul. „Ei, Iisus... A zis şi el aşa, ca să nu-şi dea lumea-n cap! Oamenii sunt foarte răi, dragă!...“)

— Începem cu toţii! Să vedem ce zice doctoriţa din sat şi, dacă nu-i nici un pericol, pornim!

(Clipa mea suspendată a căzut din nou în acizii timpului subiectiv, mai necruţători decît tic-tacul metronomului.)

Şterg masa şi arunc ligheanul cu resturi în grădină. A dat o geană de soare. Motan-ael s-a întins pe acoperişul de hîrtie gudronată a şopronului din faţa bucătăriei. Negru pe negru. Abia se distinge.

Mama nu mai zice nimic, oftează din obişnuinţă. Se-ntoarce, văitîndu-se, de pe-o parte pe alta. Se foieşte. Brusc:

— Vreau hectarul de la mama!

— Nu, te rog, hai să vorbim altădată!

— Vorbim acum! Te rog şi eu să m-asculţi, că n-am pe altcineva să-i spun durerile mele! Îţi explic să-nţelegi despre ce este vorba! Dacă n-am dreptate, să nu mă duci la plămîni, să mă duci direct la Socola! Mă asculţi?!

— Bine, spune!

— Dar nu te enervezi, cum ai obiceiul!

— Doar ştii că-ţi dau dreptate! Ai dreptate! Dar nu merită hectarul ăla să-ţi strici inima din cauza lui! Nu l-ai folosit niciodată, o să-l foloseşti acum, la optzeci de ani?

— Optzeci şi trei! Da’ de ce să-l folosească nesimţiţii?! Îl vînd şi pun banii la CEC!

— Care bani? Cheltui de două ori mai mult cu avocaţii!

— Te rog să mă asculţi pentru ultima oară! Pot să-ţi spun?

Trag adînc aer în piept.

— Hai, spune!

— Dragă, cum ştii, am fost şase fraţi la părinţi. Au avut şase hectare şi-a dat la fiecare cîte un hectar. Aşa... Eu, fiind măritată aici, l-am lăsat mamei să-l recolteze, nu se putea eu, din Ardeal, să recoltez pămîntul în Moldova. Cum să mă ocup, dragă?!... Şi-am avut o soră, Aneta – mătuş-ta Aneta, Dumnezeu s-o ierte, săraca!... –, a terminat liceul

şi s-a dus la Iaşi să se-nscrie la facultate, dar n-au vrut s-o înscrie, că mama cu hectarul meu depăşea venitul neimpozabil. Aneta se duce la fratele nostru, unchi-tu Valică, care era inginer, şi-i spune el tu du-te-acasă şi-i spune mamii să-i întrebe pe fraţii noştri care poate să ia pămîntul, să nu le facă rău la serviciu, dar să le spună că nu le dă pămîntul lor de tot, vrazîcă pămîntu-i al Haretei, adică al meu, vouă v-am dat, l-aţi luat, ea nu.

Mama devine din ce în ce mai precipitată.

— Fratele meu Andrei, moş-tu, a zis că-l ia el, zice, mie nu mi-a cerut nimeni venitul impozabil, şi mama i-a mai spus o dată, zice, măi Andrei, nu-i al tău, ţine seamă, numai de formă, să se-nscrie Aneta la facultate, am înţeles, zice, ce-ai zis, se duce la primărie şi-i dă o dovadă pentru Aneta, s-a dus la Iaşi, s-a înscris. Aşa... Cînd a venit colectivul, Andrei a trecut pămîntul la colectiv, că pe el sta. Acuma, după revoluţie, cînd s-a dat pămîntul înapoi, tot el l-a luat, că el era înscris... Da, dragă... Mama a murit şi a rămas pe el. Dar era şi el bătrîn, nu mai putea să-l lucreze, şi l-a dat la asociaţie, două hectare. Aşa... Iată c-a murit şi-a rămas pe numele lui. S-a dus Costică, văr-tu', ca să ia ce-a rămas de la taică-su, moştenirea, moşteni-l-ar moartea să-l moştenească! Cînd s-a dus, i-am spus că taică-su este trecut cu două hectare, unul este al meu! S-a dus şi nu i-a spus nimeni, Costică, ţine seamă, un hectar este al Haretei!, să-i fi arătat titlul de moştenire, lasă-mi hectaru', Costică!... Da' ştiu eu că-l dă de pomană, cum a dat mobila, ca să lăcomească omul să-i ia casa cu şapte sute douăzeci şi cinci de milioane. Şi pe mine mă pune să umblu pe drumuri, să dau şi bani, şi eu nu mai pot să umblu pe drumuri, sînt bolnavă, am optzeci şi trei de ani, cum să mă lupt cu hoţii să-mi iau ce am de la părinţi?! Of, mamă, dacă n-ai noroc pe lumea asta, degeaba!... Ai priceput?!

„Venitul impozabil", „venitul neimpozabil", „titlul de moştenire"... Care titlu de moştenire dacă îl trecuse pe numele lui? Nu înţeleg nimic.

— Să te duci să-mi scoţi hectarul, că eu nu pot umbla!

Mă copleşeşte un sentiment de bicisnicie absolută.

— O să ne ocupăm după control!

Nu-mi pot masca iritarea. Pe mama o apucă tusea. I se abandonează cu un soi de patetism cabotin, accentuîndu-i dramatismul. Îmi comunică indirect insatisfacţia ei, îmi arată că se zbuciumă, suferă, îşi varsă sufletul. Ceea ce, de fapt, e adevărul adevărat.

— N-a mai venit Rafila cu numărul de telefon de la dispensar. Aş trece puţin pe la ei, să văd dac-a făcut rost.

— Aşa vorbesc ei întotdeauna, promit şi după aceea te lasă. Cînd o întrebi, îţi spune că a uitat. Pe tigoarea de Niţu, să nu-l văd în ochi! Ţi-am spus ce-am păţit cu el? Taică-tu', tot aşa, ca să nu depăşească venitul neimpozabil cînd l-au angajat inspector, a trecut pe Maxim, frate-su, tata lui Niţu, o bucată de pămînt de pe deal, deasupra părului, tot de formă, acolo puneam noi cartofi. După ce-a murit tat-tu n-am mai pus, da' anţărţ am vrut să-mi pun, de ce să dau şapte sute de mii, şi Niţu a sărit la mine că n-am drept să-mi pun cartofi, să-mi aduc pămînt din Moldova dacă vreau să-mi pun cartofi, ăsta e pămîntul lor. Cînd i-am spus că e pămîntul meu, după tat-tu, s-a bătut peste fund, na, ăsta ţi-i pămîntul, seamănă aici! De-aceea nici la mormîntul lui taică-tu nu mă mai pot duce, că nu mai am putere să urc cărarea de la noi de pe coastă, trebuie să trec pe ogaşul de la ei. Dar cum să trec dacă nu vorbim şi sîntem certaţi?!

— N-ar fi mai frumos să vă împăcaţi?

— Cum, să mă împac eu cu Niţu?! El se foloseşte de pămîntul meu, îmi seamănă scaieţi în grădină şi mi-a legat copacii cu sîrmă ca să se usuce, şi tot eu să-i spun „Te rog să mă ierţi!"?! Dragă, poate nu-mi dau eu seama, sunt nebună şi-ar trebui să mă duceţi la Beclean, la ospiciu!...

— Acuma alta!...

Îmi ridic mîinile..

— Cu tine nu pot vorbi nimic, tu îi ţii partea lui Niţu, lasă-l să-şi bată joc!...

Se aruncă într-un nou acces. Combinaţie dintre o rafală de tuse şi o criză de nervi. Îi întind cana cu apă. Face din deget că nu. Rămîne cu privirea în gol şi cu grimasa de

om dezgustat de tot şi de toate. Capul i se clatină încet, involuntar, ca la un început de Parkinson.

— Hai, linişteşte-te, mă duc să văd ce-i cu numărul ăla de la dispensar. Poate urc puţin şi pe poderei, pe la mormînt.

Răspunde resemnată:

— Dă-mi să iau o gură de apă! Du-te! Încuie poarta cu cheia, să nu mă trezesc cu cineva peste mine!

Scot cheia din sertarul mesei. Încalţ ciubotele înalte de cauciuc de pe scări, de-afară. Vîr mîna prin grilaj, mă chinui să încui poarta pe dinăuntru. Nu se ştie de ce, de la un moment dat poarta nu s-a mai putut încuia decît pe dinăuntru. Bîjbîi. Lamentaţiile sale despre pămînt, neamuri, vecini m-au adus iarăşi într-un punct mort. Mă simt vulnerabil şi fără reacţie. Expus. Infestat de un morb împotriva căruia nu găsesc anticorpi. Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul! Nimic. Senzaţia, ca şi în disputele extreme cu Zelda, de univers paralel. De lumi separate, între care încercăm inutil să construim punţi. Deşi, paradoxal, fac parte organică din noi înşine. Nu le putem nici extirpa, nici asimila, nici accepta fără să ne automutilăm. După cum prezenţa lor, în sine, e mutilantă. Numai cuvîntul, dacă răzbaţi în miezul lui… Şi dacă miezul lui nu e gol…

Păşesc de-a lungul gardului grădinii. Cizmoancele îmi joacă în picioare. (Tata, întinzînd cablurile din stîlp în stîlp, pe deasupra plasei de sîrmă. Gard cu centură de ciment. În locul celui de scîndură, cu stîlpi de lemn. Stîlpii – putrezi –, scîndurile – sărite. Nu se mai putea. Acum treizeci de ani?) Plasa a ruginit. Dar încă rezistă. Cablurile au slăbit. Se ţin de ele bicicliştii cînd se opresc în drum să stea de vorbă. Şi stîlpii s-au înclinat puţin spre interior.

Urc treptele la Niţu, ferind găinile şi găinaţii. Bat la uşă. Izbucnesc înăuntru lătraturi ascuţite, furioase, şi un lătrat mai gros. Observ prin geam vreo trei căţei roşcaţi şi unul negru, mare. Se-aude un dupăit de paşi, „Marş, mă! Cine-i?“. Se deschide uşa. Niţu,

în picioarele goale, scofîlcit, aproape chel, mă primeşte zîmbind într-un dinte, cu falca legată cu un batic. Ne îmbrăţişăm. Ne pupăm. Căţeii mîrîie de la distanţă. Cel negru se apropie şi mă linge pe mînă. Mi-o retrag şi se sperie, fuge schelălăind, stîrnindu-i şi pe cei mici, care încep din nou să latre. Unul se scapă pe duşumea. Niţu începe vorba ca şi cum ne-am fi despărţit ieri:

— Oai, mă, m-o prins az-nòpte-on curent la măsăle, am gînit că şî mor! N-am putut durni, mni-o făcut Rafila cafei şî m-am uitat pe OTV, l-o cemat pe nebunu' de Gigi Becali. Tu şe părere ai?

— Despre cine? Becali? Desene animate.

— Asta-i şî părerea mé, da' totuş', lu' Gigi nu i-i frică de nimeni în România, îl dore-n paişpe cu doi virgulă şinşi! Să rîde de tăţ'. Bei on cafei?

— Nu, mă Niţule, mulţam, nu mai beau de mai bine de-un an. Voiam să o-ntreb pe Rafila dacă a găsit numărul de telefon de la dispensar.

— No, da' hai, intră o ţîră! Rafilă, o vinit Liviu!

Apare în uşa dormitorului Rafila. Ţine în braţe un căţeluş negru, cu urechile mari şi aspect de liliac-vampir.

— Servus, Rafilă, ziceai că treci pe la Zina după numărul de la dispensar.

Întind degetul spre căţel. Sare nervos, cît pe ce să mă-nhaţe. Mă latră ca şi cum ar sughiţa. Sar şi piticaniile de jos.

— No, taşi cu mama, că nu-ţ faşe nimnic, îi Liviu!... D-apă' c-am trecut, mni l-o dat, stai num-o ţîră, să văd une l-am pus. Mătuşa cum îi?

— A, l-ai găsit! Credeam că dacă n-ai mai venit nu l-ai găsit. I-i mai bine.

— No, pă' că n-am mai ajiuns, că m-am luat cu altile ş-am uitat. Stai num-o ţîră! Da' di şe nu întri?

— Ee, s-o luat cu uitatul la televizor!

— Da' şî şe ai tu?

Fac doi paşi spre mijlocul odăii. Căţeii, care abia se liniştiseră şi se aşezaseră pe labe, sar şi pornesc iar să schelălăie şi să latre. Rafila se întoarce. Îmi întinde o foaie cu pătrăţele, ruptă dintr-un carnet.

— No, ni, aiesta-i! Numa' că pînă luni nu găsăşti pe nime!

Niţu şi-a aprins o ţigară fără filtru, trage lung. Scoate un fum păstos, cu miros greu de mahorcă. Ţigări basarabene. Am fumat şi eu într-o vreme. Zece lei pachetul. Atunci. Pe jumătate cît L&M-ul.

— Zîşe că-i bun la măsă!

— Rădăcină de cleşte! Du-te, mă Niţule, la un dentist, nu te juca! Poţi da în alte complicaţii!

Grija pentru măselele lui Niţu... Îmi sună fals şi hilar. Nu e vocea mea.

— Nu, c-am vrut să mă duc, da' n-am timp, îi de lucru la deal!

— Cît mai costă pachetul de „Plugarul"?

— Am scos cu şinşpe, da-ţ' şere doăzăşi.

— Aproape dublu!...

Niţu trage din buzunar o telecomandă tocită.

— No, da' haida-nlontru, da' de găsîm şeva să ne uităm!

— Nu acuma, Niţule! Vreau să trec pe la morminte. Hai, că ne mai vedem! Mulţam de număr!

Ies pe uşă, însoţit de lătraturi victorioase. Niţu alungă cîinii.

— Mă Liviu, stai, mă, un pcic!

Intră înapoi. Ce vrea? Se întoarce şi-mi întinde o pungă de plastic.

— Nişte mere. Ultimele! Le-am scos astăz' din gròpă. Fòrte bune!

— Hai că eşti durere! Nu trebuia! Mulţam fain! Îţi rămîn dator!

— Fii serios, niş' nu să pune problema!

Ogaşul începe din spatele casei lui Niţu, urcă pe lîngă gardul Zinei, coteşte la dreapta în ac de păr, „ca la Monte Carlo", vorba lui Niţu, merge în linie dreaptă cincizeci

de metri, dar oblic pe coastă, şi o coteşte iarăşi la fel de brusc la stînga, intrînd sub o boltă de alunişuri şi fagi. Roţile căruţelor au săpat două şănţuleţe adînci, prin care curge un fir subţire de apă. Cizmele clefăie în lutul moale. Mai sus, lîngă fîntîna de sub nuc, băltită şi bîhlită, din care se adapă vitele lui Niţu, ar trebui să fac la stînga şi să traversez o mălăişte pînă la mormintele de lîngă liziera unei pădurici. Un mic cimitir de familie. Tata, bunicii, „unceşu“ Maxim cu mătuşa Angelina, văru-meu Ilie, fratele lui Niţu. Ezit. Procesiunea. Prapurii. Groapa deschisă. Mama bocind, spunîndu-i tatei „Puiule!“, cum n-o mai auzisem, şi mîngîindu-l pe faţă. Eu, undeva. Nu-mi amintesc nimic despre mine. Îmi răsună doar acel „Puiule!“ al mamei. Fac la dreapta, ies de pe „poderei“. În jos, în pantă abruptă, coboară coasta noastră. Merii bătrîni. Prunii. Un pîlc de mesteceni şi cîteva de arini. Nu i-a mai curăţat nimeni, au crescut, peisajul s-a sălbăticit. Cuprind de sus gara pustie, fabrica de cherestea, cu depozitul aproape gol, acoperişul rotund al halei de gatere, coşul înalt, înnegrit, din 1928. Zicea tata. „Aiş’, une vez’ tu gara şî fabrica, nu era nimnic, decît o baltă mare, plină de bròşte. Cîn’ eram copil, ne dădèm cu plutile. Tăt pămîntu’ din jiur era a lu’ bunică-to’.“ Tot tata, profesoral, arătînd cu degetul: „Dealul Tă-pă-lă-ges-cu!“. Depoul în paragină. Acolo, între linia moartă şi roata pe care se întorceau locomotivele, jucam fotbal pe un teren mic de zgură. Someşul. Puntea pe otgoane. Colegii care locuiau peste apă o treceau în fugă, săreau pe ea, o clătinau. Eu am ameţit de la primul pas. Mi s-a făcut rău. N-am trecut-o decît tîrziu, după clasa a opta, cînd deja făceam naveta la liceu. O pornesc la deal, pe ogaşul din ce în ce mai argilos, suind pînă la cotul lui Indrei. Acelaşi drum, ca neschimbat. Doar că-l străbat după douăzeci de ani. Mai mulţi. Aş vrea să revăd pădurea prin care ajungeam în Dealul Holşlagului, la grajdul de lîngă imaş al „unceşului“ Maxim. Tata, dezvelind cu băţul hribii de sub frunzele cafenii de fag. Pălăriile albe ale iuţanilor. „Îi frijem pe sobă, cu sare. Să vez’ şe buni îs!“ Numi plăceau. Mănunchiurile de gălbiori şi barba ursului. Jugastrul cu urmele unei labe de urs. Mai departe, dincolo de Dealul Holşlagului, la marginea unui făget, covorul verde de muşchi. Pădurea s-a rărit. Se vede coama dealului printre crengile ei cenuşii. După cot ar

urma Spinoasa, una din pîrtiile pe care le-am bătut cu Ilie şi pe care schiam de dimineaţa pînă noaptea la lumina lunii. Spinoasa o cuceriserăm metru cu metru. „Şine are curaju' să să lesă mai de sus?!“ Ilie, mai vîrstnic decît mine cu douăzeci de ani, un satir suplu şi vînos, rîzînd ca un huhurez. „Mă, cîn' eram tînăr căram pe pulă o vidără plină! Hî-hî-hî-hî, hî-hî-hî-hî, hî-hî-hî-hî-hî-hî!“ L-au găsit într-un şanţ, mort, cu o sticlă de lapte lîngă el. Se aude acceleratul de Galaţi, cel cu care plec de obicei. Opreşte scîrţîind. Mă străbate un fior. Am înţepenit. Nu-mi mai vine să merg mai departe. Din nou doi: animăluţul înspăimîntat şi un ins care se preface stăpîn pe situaţie. Cu Zelda alături ar fi altceva. Dau capul pe spate. Pe cer se roteşte un uliu, în cercuri largi, fără să mişte aripile. Simt. Urcă în mine plînsul. De data asta nu caut să-l stăpînesc. „Fericiţi cei ce plîng, că aceia se vor mîngîia.“ Numai că nu curge nici o lacrimă. S-a sufocat înlăuntru, umplîndu-mă de amărăciune. Un plîns sterp. Atît: amărăciunea. Mă urnesc la vale după ce vagoanele roşii s-au transformat într-o bandă continuă şi-au dispărut printre dealuri. Pînă la nucii din capătul podereiului îmi ridic din cînd în cînd privirea spre uliul care se roteşte pe cerul pustiu. „Unde va fi trupul, acolo se vor strînge vulturii.“ Celelalte păsări s-au ascuns, au amuţit. Înţeleg, cu toată făptura, că sînt prins între un trecut din care n-au mai rămas decît imagini voalate şi un viitor indescifrabil, ameninţător. Mai cumplit: senzaţia că nici nu mai există un viitor. Chiar dacă Zelda ar fi aici, lîngă mine.

Cobor coasta abruptă pe la noi, de-a dreptul. Mama a aţipit. Se trezeşte cu un geamăt, împăienjenită. Pun punga pe masă.

— Ce ai acolo?

— Nişte mere.

— De unde?

— Mi le-a dat Niţu.

— Oare nu le-a otrăvit?

4. Altcineceva

Mama stă rigidă pe bancheta maronie. În compartiment nu sîntem decît noi doi, faţă în faţă, pe locurile de lîngă uşă. Trage greu aer pe nas, cu buzele subţiate într-un rictus. Ea îşi imaginează că zîmbeşte. Pînă la tren, peste liniile de cale ferată, m-a ţinut strîns de braţ, cerîndu-mi din zece în zece metri să ne oprim. Fusesem tentat să ne întoarcem şi să amînăm controlul pe altădată. Dar tot ea a insistat să mergem înainte. „Hai!“ – şi pornea cu paşi mărunţi, sprijinindu-se de mine. De pe peronul jos, nu-şi putu ridica piciorul la scară. N-a zis nimic, în public nu se manifestă, e sobră, nu se vaită, dar o simţeam că fierbe. Aş prefera să drăcuie decît să ţină în ea. I-am sugerat să se prindă cu amîndouă mîinile de bare şi am săltat-o de subsuori pînă a apucat scara sub talpă. Strîngînd-o în braţe, mi-a lăsat senzaţia de corp poros şi fragil. Ceva gata să se sfarme, să se pulverizeze. La pragul imaterialităţii. Adineaori, cînd traversaserăm liniile, atîrna aproape inert, de plumb, îmi înţepenise braţul. Acum respiră pe banchetă, reprimîndu-şi un puseu de tuse. Îşi apasă batista pe gură, icnind înfundat.

— Tuşeşte dacă-ţi vine, să nu te sufoci!

— Ei, lasă, şi tu! Mi-a trecut!

Zîmbetul său îmi pare la fel de forţat ca şi accesele nevrotice de acasă. Ceva teatral. Abia aştept să termine controlul şi să revenim. Am luat bilet dus-întors. Cînd iau bilet dus-întors, e ca şi cum aş despotmoli niţel viitor. Totul e nesigur, totul e neclar, totul se duce de rîpă, dar, pînă la data cutare, am, n-am treabă, ştiu că voi urca în tren. Nu se începe dis-

cuţie. În mod normal, ar trebui să prindem lejer personalul de trei. Cîtă coadă poate fi la radiologie? Zece persoane a cinci minute fiecare, să zicem. O oră. Hai, o oră şi jumătate, pînă se-mbracă, pînă le dă rezultatul. Pe urmă, la cabinet. Tot cam atîtea, dar zece minute de fiecare. Două ore. Deci trei ore şi jumătate. Plus patruzeci de minute drumul gară – policlinică – gară. Cu totul, puţin peste patru ore. Dacă ajungem la zece treizeci, cel tîrziu la trei fără un sfert sîntem la gară. Şi apuc să intru şi la o farmacie, în drum. Iar în cazul în care n-avem noroc şi durează peste trei, nu-i nici o problemă, există un alt personal la patru şi douăzeci, pe care e imposibil să-l pierdem. La amiază îi cumpăr mamei nişte cornuri, brînzoaice, un sandviş, ceva. Eu n-am nevoie, miercurea nu mănînc şi nu beau. Azi e ziua mea de abstinenţă. Mai corect: de repaus digestiv. S-a instaurat deja o uşoară ameţeală, peste cîteva ore voi fi plutitor, surescitarea se va diminua de la sine, stresul nu va mai avea putere, iar junghiul va amorţi. Şi voi transpira mai puţin.

Stropi mari se strivesc de geamul vagonului. În cîteva secunde, răpăie violent. Toarnă cu găleata. Apa curge groasă pe geam, înceţoşînd peisajul. Casa noastră, dincolo de calea ferată, abia se mai zăreşte prin şiroaie.

— Dacă mai stăteam cîteva minute, nu mai ajungeam la tren...

— Da, dragă! Uite cum toarnă! Oare o fi un semn bun?

Ton neutru, de conversaţie despre vreme. N-o impresionează vijelia. Adaugă:

— Nouă ce ne pasă?! Stăm aici, la adăpost!

Adică, i-am păcălit! Nu mai au ce ne face! Mama chiar zîmbeşte de-adevăratelea şi-şi împătureşte batista, aşezînd-o în buzunăraşul poşetei.

— Oare n-am uitat nimic? Cuponul de pensie l-ai pus?

— Pus tot, şi cupon, şi buletin, şi trimiterea de la doctoriţă. Cum te simţi?

— Bine, dragă, bine! Numai cît nu prea pot să respir.

Ploaia se înteţeşte. Nu se mai vede prin geam. Ieri am ieşit, nesigur ca pe catalige, la dispensar. Pînă la barieră nu m-am intersectat cu nimeni. Sunasem din gară la numărul notat de Rafila. Într-un tîrziu, după mai multe încercări, a răspuns o asistentă. Doctoriţa

nu sosise. Am solicitat, în principiu, o vizită la domiciliu. „Să vorbiţ' cu doamna doctor! Sunaţ' mai tîrziu!“ Am prins-o peste vreo oră. Accent discret de ardeleancă. Ar veni dacă aş lua-o cu o maşină. I-am explicat că stăm aproape, nici douăzeci de minute. „Aduceţi-o pe doamna, o iau peste rînd!“ Mama nu e deplasabilă, o lămuresc, dacă ar fi fost, n-aş mai fi sunat. „Dacă trimiteţi o maşină, vin chiar acum!“ La barieră am dat peste meşterul Paul Oberth, luteran rătăcit la a doua sau a treia generaţie. Un ins numai piele şi os, cu faţă lunguiaţă şi ochelari groşi. Îl asemănam cu Panait Istrati. Nu ştie nemţeşte. Bunicul său ajunsese din Germania cu o echipă de lăcătuşi angajată să repare instalaţiile exploatării miniere de la Rodna Veche. S-a însurat cu o unguroaică şi s-a stabilit în zonă. Urmaşii s-au tot românizat, din vechea lor identitate le rămăseseră doar numele, religia şi un simţ al rigorii. Vopsea gardul, începuse curăţenia de primăvară. L-am salutat de la distanţă. S-a uitat lung, fără să zică nimic. Ajuns în apropiere, i-am întins mîna şi l-am întrebat ce mai face. La ezitarea sa i-am spus cine sînt. Nedumerirea i s-a risipit, a zîmbit larg, prea larg, mi s-a părut că niţel batjocoritor, şi mi-a strîns mîna. Nu ştiam ce să-i mai zic, l-am întrebat dacă vopseşte gardul şi mi-a răspuns că da, apoi m-a întrebat el dacă am venit pe-acasă şi i-am răspuns că da. I-am urat spor la treabă, şi-a dezvelit iarăşi dinţii, suspect de vesel. M-am îndepărtat păşind de sus, nu mai apreciam corect distanţa pînă la pămînt.

Ploaia răpăie în continuare. Mama îşi ţine în picioare, ca pe un paravan, poşeta pe genunchii strînşi, şi-a băgat mîinile în mînecile paltonului, ca într-un manşon, şi i se clatină încet capul.

— De ce dai din cap?

— Unde dau din cap? Eu nu simt nimic.

În penumbra instaurată după începerea aversei, faţa ei îmi pare că a luat un aspect cadaveric. S-a depigmentat. Nasul osos, subţire, cu muchii tăioase, accentuează aerul de boală. Pe lumină arăta mai bine.

Rafale de ploaie şi de vînt.

— Da’ ştiu că toarnă!... adaugă mama, cu satisfacţia cunoscătorului care apreciază un lucru într-adevăr bine făcut. Numai de s-ar opri înainte să ajungem, că ne face ciuciulete! Ai luat umbrela?

— E în geantă. Dar n-avem ce face cu ea pe ploaia asta. Dacă nu se opreşte, aşteptăm în gară.

— Se opreşte ea! N-are putere.

Cu o zi înainte intrasem la alimentară. Nu se mai cheamă aşa, se cheamă „Ilsom SRL“, dar funcţionează în clădirea vechii alimentare. Puţin la dreapta după barieră, pe şosea. Pe vremuri i se zicea, după numele gestionarului, „La Franţi“. Un om mititel, cu o uşoară pareză pe dreapta, îmbrăcat în halat alb, cu o bonetă albă şi cu ochelari, o figură de intelectual. Cel puţin farmacist. Prieten din copilărie al tatei. „L-am lovit cu şiocanu-n cap!“ povestea tata. „Ne jiucam, el avè on şiocan şî nu vrè să mni-l dee şî mnie. I l-am smuls şî l-am lovit cu el în cap, na, lua-te-ar mama hoheriulu’, dacă n-ai vrut să mni-l dai!“ „Şî n-o murit?“ „N-am di une şti, că mintenaş am luat-o la fugă!“ a rîs tata. De cîte ori intram la alimentara, speram să-l găsesc pe domnu’ Franţi fără bonetă, ca să văd gaura lăsată de ciocan. Scafe de lemn pentru făină. Un recipient de nichel, ca un fel de ibric, pentru ulei. Îl cufunda într-un căzănel de sub butoiul unsuros de metal. Bulele leneşe ale uleiului. În anii şaptezeci se schimbaseră şi situaţia, şi vînzătorul. Numai numele alimentarei rămăsese „La Franţi“. „Une te duşi?“ „La Franţi, am auzît c-o băgat marfă!“ Domnul Franţi ieşise la pensie şi plecase în Germania cu soţia şi cu băiatul lor paralitic, despre care lumea vorbea că este foarte deştept – eu nu-l văzusem decît o dată, prin gard, îl scoseseră în curte cu scaunul, nici nu m-am uitat bine, o mogîldeaţă cocoşată, mă cuprinsese ca o spaimă. În locul lui domnu’ Franţi a apărut un vînzător gras, în halat albastru, fără bonetă, cu chelia mereu năduşită. În faţa alimentarei, la stînga şi la dreapta uşii, faţă-n faţă, se formau de fiecare dată cînd se dădeau ulei şi zahăr două cozi groase, cu cîte trei-patru inşi pe rînd, mai mult femei şi copii. Dar, de la o vreme, începu să crească numărul bărbaţilor. Ne împingeam, se ţipa, se înjura, se rîdea. Mie nu-mi plăcea

să ţip. Icneam şi băgam umărul. Mă enerva că mama mă strigă de la fotbal şi mă trimite la alimentara. Doream să mă-ntorc cît mai repede. Eu eram Liţă Dumitru. Cel mai bun mijlocaş. Ne îmbulzeam unii în alţii, ca la rugby. Se închegau spontan mici echipe, care, la un îndemn scurt, „Amu'!“, se izbeau urnind coada. Intram greu, ieşeam greu din magazin, cu sacoşa printre picioare, ca să nu se agaţe. Şi tot se agăţa... Niciodată nu se reuşise păstrarea cozii pe un singur rînd. Şi doar toată lumea se cunoştea cu toată lumea... Coada revenea spontan pe două rînduri cap în cap. Aşa şi la pîine. Pîine neagră cu cartofi. Cleioasă. Una nouă, două la porci... Intrasem în vechea „bòldă“ cu un zîmbet căznit, ce mă făcea să mă simt şi mai nesigur, ca să cumpăr ceva mai consistent de mîncare. Interiorul nu mai aducea cu imaginea de odinioară. Peretele din fund fusese dărîmat, tejgheaua lungă de pe stînga se pierdea în semiîntuneric. Pe dreapta, loveai cu cotul în nişte rafturi suprapuse cu fructe şi legume. Mai spre fund, se desluşeau saci de cartofi, din plasă roşie, unul peste altul, căpăţîni de varză, un răftuleţ de cosmetice, casete cu cuie de diverse mărimi, inclusiv piroane. Asta, ce-am prins în coada ochiului, încercat iarăşi de acel stingheritor efect de tunel. Doar cîntarul mecanic, cu scală curbă şi ac, părea moştenit de la Franţi. Femeia voinică de la tejghea, cu permanentul înfoiat peste baticul gălbui, a răspuns la „Bună ziua!“ după ce ezitase la vederea clientului necunoscut. Am devenit, împotriva voinţei mele, mai familiar şi mai locvace decît ar fi fost cazul. Şi nu-mi puteam înfrîna un accent local îngroşat peste măsură. Se instaură o atmosferă nefirească, ne purtam ca şi cum ne-am fi ştiut, dar nu ne dădeam peste nume. I-am cerut o pungă de pulpe de pui congelate, o cutie de smîntînă, un pachet de Delikat, unul de unt, două kg de mere şi, ca să-i fac o surpriză mamei, deşi costa optzeci de mii kilogramul, un strugure cu boabe mari, cărnoase, rozii – ce-i drept, cam pătate. Acul cîntarului, oscilînd. La rest, în locul mărunţişului, mi-a întins, cu o scuză formală, „Vă supăraţ' dacă vă dau aşa?“, cîteva caramele. Şi, prin surprindere, a întrebat: „Şî mama cum să mai sîmte?“. Mă identificase. Eu pe ea, nu. Căpătase un ascendent. M-am pierdut în amănunte despre cum se simte mama. Am ieşit, cît pe ce să agăţ lădiţa cu gulii („cărărabe“) ofilite, şi făcînd,

chipurile, haz de întîmplare. Totuşi, mai detensionat. Luasem un prim contact cu mediul. Permanentul peste batic. Acul cîntarului, tremurînd tot mai fin dincolo şi dincoace de semnul de la opt sute de grame, cu punga de pulpe aşezată pe platan. „Opt sute fix!“

— La ce oră porneşte, dragă?

— La zece fix. Ar trebui să-i dea drumul.

Ies pe culoar, ca să mă uit la ceasul de pe peretele gării. La ceasurile. Unul, dedesubtul panoului cu numele staţiei. Celălalt, pe clădirea biroului de mişcare. Clădirea cu zîmbet de Joker. Aversa şi-a pierdut din putere, cum a prognozat mama, se înteţeşte în schimb vîntul. Faldurile drapelului Uniunii Europene se lipesc, la o rafală mai consistentă, peste cadranul pătrăţos al celui de-al doilea. Arată zece fără cinci. Celălalt, zece şi două minute. În vagon se agită un grup de adolescenţi, băieţi şi fete, ei cu creastă *à la* Beckham şi cercel în ureche, ele cu cununi mişto în blugii strîmţi. Îmi smulg privirea. Zelda. Sf. Pavel. Asceza. Cu toate că e o privire părintească. Şi de artist. Detaşată. Chiar au curişoare mişto, în plină creştere, deja frumos rotunjite, şi tari, şi elastice. Mă retrag în compartiment, ca să le fac loc. Se hîrjonesc şi se ciupesc. Ele simulează indignarea, „Ioi, stai, mă Tibi, -n poznă, c-amu-ţ’ dau una!“. Hohotesc toţi. Un băiat cu glugă deschide geamul, îndemnînd pe cineva de jos să se grăbească, „Hai mai repede-n pula mè, că pleacă trenu’! Îi liber! Tăt vagonu-i gol!“. Rafala a zburătăcit cîţiva stropi pînă pe geamul uşii de la compartiment. Şi a strecurat pe sub uşă o undă rece. Mă ridic şi închid geamul. Copiii colonizează un compartiment spre mijlocul vagonului.

— Dragă, parcă s-au sălbăticit! Unde ai mai văzut aşa ceva! ? se indignează mama.

— Pornim îndată. Cum te simţi?

— Mai bine. Ai văzut că n-am mai tuşit?

Ieri nimerisem într-un dispensar supraaglomerat. Abia mi-am stăpînit reculul din faţa mulţimii dezordonate. Pînă şi cerdacul („tîrnaţul“) ce duce către sala de aşteptare era plin. La intrarea mea, zumzetul s-a oprit. Am înaintat, pe cît puteam de ferm, spre cabinet. Vinovat că nu stau la rînd. Dar la care rînd? Şi, oricum, mă programasem în-

trucîtva la telefon. Simţeam în jurul meu o masă indistinctă, gata să devină ostilă. Bărbaţi cu pufoaice. Ţărani cu cămaşă albă şi cu brîu lat de piele. Femei cu broboade negre. Sfetăre de lînă. Majoritatea în picioare. Pe banca de la perete. Strînşi în faţa uşii. Copii în braţe. „Doamna doctor este?“ „Este, da-i încuiet!“ Nu înţeleg. Bat şi apăs pe clanţă. Nu se deschide. Insist, crezînd că s-a blocat. Voci: „Îi încuietă, îi încuietă!“. Bat din nou. Se aude yala, uşa se întredeschide şi se iveşte o faţă iscoditoare de femeie. „Doamna doctor este?“ „Intraţ’ repide!“ Intru şi răsuceşte yala. „Ca să nu intre mai multă lume!“ O tînără, pe scaunul de la geam, cu un copil desfăşat. Un moş, pe pat, cu cămaşa scoasă. „Îmbracă-te acum! No, numa-ncet!“ Doctoriţa, cu spatele. Se întoarce. Tînără. Ca o copilă. Mă aşteptam la cineva mai în vîrstă. Mă prezint, se scuză: „Aşa-i la noi lunea!“. Rezemate de soba de teracotă, două bătrîne. Asistenta căutînd în fişier. Noi, cu clasa, la vaccin. Se pune ca o bucată de zahăr cubic la flacăra unei spirtiere. Doctorul Podaru, negricios, mărunţel, glas liniştitor. Noi, la un control cu şcoala. Circulă zvonul că va trebui să ne dezbrăcăm în pielea goală. Cică o să ne măsoare puţele. Sînt terorizat. Cică o să fie de faţă şi dirigintele. Cică pe fete le caută „acolo“, tot cu dirigintele de faţă. Îmi închipui colegele goale-goluţe, înşirate una după alta. Mi se face ruşine pentru ele. Cum să se uite doctorul Podaru la ele?! Şi dirigintele?! Acolo. (Cum e „acolo“?) Chiar şi la Monica, atît de deşteaptă şi atît de sfioasă? O să moară de ruşine. Aş vrea să mă uit şi eu, dar ascuns undeva, ca să nu mă observe. Pe urmă, cum mai dăm ochii cu dirigintele? Aş vrea să fug, dar toată lumea chicoteşte, nimeni nu se arată îngrijorat. Nici Monica. Intru cu o grupă de cinci. Mi se zbate inima. Nu ne dezbracă decît pînă la brîu. Ne ascultă cu stetoscopul. Ne cîntăreşte. Altădată sînt răcit. Tata intră şi el cu mine. Discută cu doctorul Podaru. Mi se prescrie penicilină. E chemată asistenta să-mi facă prima injecţie. Fug afară. Sala e pustie. Tata mă prinde de mînă, „No, nu te prosti!“ Ridică arătătorul şi rosteşte scurt: „Ciont!“. Îmi cere să reintru în cabinet. Nu vreau. Încearcă să mă ia pe sus. Mă încleştez de tocul uşii. Nu zic nimic. Mă încleştez şi mai tare. Tata se supără, „Mă faşi de ruşîne la òmini!“. Izbuteşte să mă descleşteze şi mă duce în cabinet. Mă ţine pe pat, împreună cu

doctorul. Cineva îmi trage pantalonii. „Nu strînge muşchii! Lasă muşchiul moale!“ Simt cum durerea se difuzează lent. Îmi dau lacrimile. Aş vrea să ţip, dar mi-a pierit glasul. Injecţia nu se mai termină. „Gata!“ zic toţi trei, asistenta, doctorul Podaru şi tata. Tata: „Trebă să fii bărbat, nu tufă!“. Mă simt ca un prost. Încerc să zîmbesc. Mă doare rău piciorul. Şchiopătez pînă acasă. Planşele de pe pereţi. Sistemul muscular. Sistemul osos. Cu moşul a terminat, pe copil îl înfaşă maică-sa. Bătrînele se îndreaptă spre uşă. „Mai aşteptaţ on pic, să ieşîţ’ tăţ’ odată!“ Străfulgerare de la GUM, la Moscova, în ’90. Marfă proaspătă la un raion de îmbrăcăminte. Supraveghetoarea permite intrarea a zece inşi. Începe o fugă de veveriţe la rafturi. După cinci minute, dă drumul următoarei serii. Îi explic doctoriţei ce-i cu mama. „No, cum să vin, cum să las aici?!“ E binevoitoare. N-are cum să lase. M-a convins. „Dar, dacă găsiţi o maşină, atunci las şi trag o fugă. Numai să-mi daţ’ un telefon cu o jumătate de oră înainte.“ Ies. Trec prin mulţime fără să văd pe nimeni. Sînt două uşi, una lîngă alta. O nimeresc pe cea bună. Cam toţi au maşini, dar la cine să apelez? Foştii prieteni de pe vremuri nici nu mai locuiesc în comună. Andreicuţ a cîştigat la loteria vizelor, a plecat cu nevastă-sa în America. Undeva prin Detroit. Cu o lună înainte de 11 septembrie. Îmi povestea mama că s-a întors astă-vară pentru prima dată, în concediu. Ar fi întrebat de mine. „Nu mai vorbeşte bine româneşte, eu abia l-am înţeles.“ Pe Silviu l-au împuşcat carabinierii în Italia anul trecut, povesteşte tot mama.

Trenul se urneşte cu o smucitură. Mama îşi face cruce.

— Doamne-ajută!

Vîntoasa zbuciumă copacii, dar mai împrăştie norii. S-a luminat. Picură mărunt. Casa noastră, casa lui nea Ionică şi a lui tanti Lucreţia, blocul galben cu un etaj, uliţa întreagă rămîn în urmă. Nucii din vîrful coastei se micşorează. Se văd bine podereiul, grajdul lui Niţu şi dealul pînă sus, dincolo de cotul lui Indrei. Mestecenii albi de pe culme. Casele mari ale lui Andreicuţ. Casa lui taică-su şi casele lor noi, a lui Andreicuţ şi-a soră-si. Plecată şi Liliana în Spania. Măritată cu un spaniol. Dar şi-a făcut casă şi aici. Mama, chiar dacă nu iese decît pînă la magazin, le ştie pe toate. „De unde au, dragă, atîţia

bani?! Afăceri de-ale lor! Crezi că Toma, tat-su, degeaba a stat la puşcărie?!“ Casa veche a lui ba’ Ion Nistor, unde era cazanul de ţuică. Gras, astmatic, într-o cameră cu podele pe jos, măsura „partea“ după limpezaş. Turna ţuica prin pîlnii mari de tablă în damigene îmbrăcate în nuiele împletite. Extrem de tacticos. „Mulţămnit?“ Tata, făcut, se declara mulţumit. Mama – niciodată. „Un hoţ! Te fură în faţă! De ce nu-i zici, dragă?!“ Depoul, în paragină. Geamuri ciobite. Acoperişe cu ţigla măcinată. În clădirea asta era o masă de tenis. Într-o încăpere prea îngustă şi prea scundă. Te loveai de pereţi, săreau mingile în tavan. Terenul de zgură pe care jucam fotbal. Sub poala pădurii, bazinul cenuşiu de apă. De cînd viitura a luat pompa, nu mai foloseşte la nimic. Pe dreapta, şoseaua umedă, cîmpurile negre, despărţite de răzoare, Someşul. Uite şi pompa, aplecată într-o parte! Tinerii chiuie dintr-unul din compartimente. Fetişcanele hohotesc. „Ioi, mă!“

Garnitura a prins viteză, se hîţînă la curbă, ne mişcăm pe banchete şi eu, şi mama precum oligofrenii ieşiţi la cerşit în faţa Mitropoliei. „Am ajuns ca gunoiul lumii, ca măturătura tuturor, pînă astăzi.“ Vorbele apostolului mi se prefiră prin minte, prin stomacul gol, prin junghiul amorţit. Nici ironie, nici autocompătimire, nici împăcare. Şi ironie, şi autocompătimire, şi împăcare. Ecouri. Destrămîndu-se ca fîşiile de ceaţă. Mama nu-şi mai poate reţine tusea. Îşi duce poşeta la gură. Cu mîna cealaltă apucă de braţul mobil al banchetei şi se lasă-ntr-o parte. Sar să o sprijin, dă din poşetă că nu. Roţile îşi regăsesc tactul regulat. Mama nu are sînge în obraji. Strînge însă din buze, şi zîmbet, şi grimasă. Pare să reziste. O observ de cîteva zile, împărţit între panică şi speranţă. N-o mai duce mult. Se sufocă. Se stinge. Piere. Dimpotrivă, e puternică. Are vînă. O răceală încăpăţînată, căreia îi vom veni de hac. Ceaiuri fierbinţi, odihnă, medicamente. Peste o lună va ieşi în grădină, să pună răsadurile. Mi-o închipui aplecată peste straturi. Mă amăgesc. Sînt realist. Îmi proiectez dorinţele. În realitate, a şi început numărătoarea inversă. Celula se destramă. O chestiune de timp. Nu vom face, eventual, decît să prelungim. O fundătură. Banii. Se termină banii. Dac-ar fi Zelda aici, ar fi altceva. Cu totul altceva. N-am mai prins-o la telefon. Sau n-a mai vrut să răspundă? Lumea din sat. Încă

nedumerită. O să-nceapă să vorbească. O perioadă vor fi politicoşi. Pe urmă vor deveni din ce în ce mai a' dracului. Dospeşte în ei dorinţa de a dispreţui, de a terfeli. Psihoza. Mi ţi-i ştiu eu, am copilărit printre ei. Zîmbăreţi, mieroşi. Cînd te-au simţit slab, te-au călcat în picioare. I-aş rade ca în *Dogville*. Taca-tacataca-taca, iubiţi consăteni! Are dreptate mama. Psihoza. Nici nu-i interesează. Au ale lor. Apostolul: „Ocărîţi fiind, binecuvîntăm. Prigoniţi fiind, răbdăm." Puseuri. Scenarii abracadabrante. Există aici, în ţeastă. *Es ist... Es ist ein Weinberg, verbrannt und schwarz mit Löchern voll Spinnen...* Dacă nu le stăpînesc, o iau razna. Cittavrti. Cele mai bune sînt cuvintele duhovniceşti. Chiar dacă nu crezi. Rugăciunea lui Cleopa. Turnată, ca un ulei, peste frici. Nu: urcînd, ca un ulei, printre frici. Mama are, de-a lungul zilei, perioade lungi de acalmie. Nu tusea e duşmanul ei, ci hectarul. Duşmanul ei sînt duşmanii. Ca-n manele. „Dragă, sunt foarte nemulţumită! Uite-aici mă apasă!" Cînd uită, între noi se înmoaie tensiunile acelea de magneţi care se resping. Se aşterne o pace domestică. Zeii din bucătărie se aşază pe cele două scaune, la masă, se întind pe dulap, scot capetele de sub sobă. Ieri seară, zice: „O cană am dat la mîţ, una am băut-o eu şi ţi-a rămas şi ţie o cană. Este lapte pentru toţi trei". Redeveneam, cumva, o familie. Eu, mama, şi motanul. A rostit cuvintele cu o tandreţe jucăuşă. Ne-am trezit rîzînd. Auzi, „pentru toţi trei"! De-ar fi fost şi Zelda, drămuiam noi cumva şi împărţeam laptele la patru!...

Conductorul. Deschide uşa, dă bună ziua, se uită la mine zîmbind. Un tip mijlociu de statură, cu mîini bătătorite, ţărăneşti. Uniforma cade largă pe el. Îi întind biletele.

— No, da' nu trebuiè să cumpăraţ' bilete! Une merjeţi?

Se indignează, cercetîndu-le totuşi din reflex şi perforîndu-le. (Declic: „Cînd începe trenul zborul/ Vine-ndată conductorul/ Şi, scoţînd perforatorul, / Face-o gaură-n bilet!".) Mă ştie. Cine-ar putea fi? Vocea. Dinţii pătrăţoşi. Declic:

— Tu eşti, Macedoane?! Era să nu te recunosc!

— Io v-am recunoscut. N-ave cine altu' să fie cu doamna! Da' v-aţ' schimbat mult!

— Şi tu, mai ales cu chipiul ăsta pe cap! Ce mai faci?

— Păi, cîn’ cu trenu’, cîn’ cu pămîntu’! Merjeţi la oraş?

— Da, o duc pe mama la un control.

— V-aţ’ luat liber?

Mă uit pe fereastră.

— Tatiana ce mai face?

(O fetiţă sprintenă, cu coada lungă, împletită. Ne aduce lapte într-o traistă care-i ajunge la genunchi. Iarna ne dăm cu sania prin curte. Primăvara se urcă în cireş. Eu n-am curajul. Decît în primele crengi. Ea suie pînă-n vîrf şi se leagănă acolo pe mlada subţire. Mă tem pentru ea, o implor să se dea jos. Face scheme, se ţine numai cu picioarele, strigă, sigură pe sine: „Nu pcic io!“. Macedon e fratele ei mai mare. Mai mare şi decît mine. Uneori, stă şi el să ne dăm cu sania. Umblă în nişte cioareci negri, rîd de picioarele sale comic de subţiri. Subţiri i-au rămas şi după ce-a mai crescut. De cînd s-a făcut ceferist, ne-am intersectat sporadic şi de fiecare dată m-a abordat el. Vorbind cu „dumneavoastră“. E bogat – spune mama –, are pămînt şi, mai ales, o livadă din care scoate sute de litri de ţuică. Dar şi o fată cu boala copiilor.)

— Tatiana-i la fată, în Italia. Şi v-aţi luat liber?

— Liber de nevoie. Cu mama la doctor, cum vezi!

Dă din cap, înţelegător. Mă salută ducîndu-şi două degete la chipiu şi pleacă. Mamei îi pare rău c-am cumpărat bilet. S-a ghemuit peste poşeta de pe genunchi, sprijinindu-se în coate.

— Avem bilete dus-întors, oricum am făcut economie! Şi ne-am luat de-o grijă! Ce, îţi pare rău pentru cincizeci de mii?

— Dragă, pentru mine şi un leu este mult! De ce să dai cînd poţi să-i ţii?

O moralizez:

— Şi dacă vine supracontrolul şi-ţi împuşcă o amendă de douăzeci de ori mai mare ca preţul biletului?! Nu-i mai bine să-ţi iei bilet şi să stai fără griji?!

— Eu, dragă, cînd mergeam joia la tîrg, nu-mi luam niciodată bilet. Cînd îmi cerea vreun conductor străin, care nu mă cunoştea, îi arătam permisul de la veterani. Dar nu-l complectam, de ce să pierd eu o călătorie pentru un drum atît de scurt şi să nu las pentru la voi? Cînd întreba de ce nu l-am complectat, poftim?!... mă făceam că nu aud, îi spuneam că am liber de la veterani, şi mă lăsa în pace, nu se pun nici ei cu o babă surdă. Dar ai noştri nu-mi cereau bilet, îmi urau „Drum bun!“.

Intrăm în Dirfeld. Nu mai plouă. Norii vineţii s-au strîns pe munte. Nu se mai zăreşte releul. Soarele însă n-a ieşit. Un cer cenuşiu. Rar se mai vede vreo casă veche, fără etaj, cu „tîrnaţ“ lung şi stîlpi de lemn. Peste tot, clădiri cu unul sau două etaje, vopsite uniform, într-o culoare. Galbene. Maronii. Ocru. Acoperişuri cu luminatoare, ca în Germania. Coloane la intrare. Unele de metal. Balconaşe. Termopane. Multe case în construcţie. Calupuri de BCA-uri „Celco“, ambalate strîns în plastic galben, umplu curţile. Majoritatea localnicilor lucrează în Spania, Irlanda, Italia. Îşi bagă banii în case. Preţul terenului de construcţie a sărit spectaculos, metrul pătrat costă mai mult decît la oraş. Am văzut într-o seară la Pro TV, la ştiri. Dacă hectarul mamei ar fi aici, ar valora ceva! (Începutul anilor nouăzeci. Caut nişte numere topografice. De pe vremea Imperiului. La primăria din sat sectretarul nu găseşte harta. „Cum, dar nu aveţi un dulap cu hărţile?“ „Ba da, zice, da’ cre’ că harta o luat-o Niculai acasă.“ „Care Niculai?“ „Niculai, vicele.“ „Cum se poate, nu trebuie ca hărţile să rămînă la sediul primăriei?“ „Ba da, da’ i-o trebuit să verifişe şeva.“ „Ce să verifice? Nu putea verifica aici?“ „Ba da, da’ îi era mai uşor acasă.“ „Şi-acuma ce facem? Îl puteţi suna, să vină cu harta?“ „Îl pot, da’ îi plecat din localitate. S-o dus cu maşîna la nuntă, la Carei, la un cumnat.“ „Şi eu ce fac?“ „Staţ’ să sun la Dirfeld, pòte au i o hartă.“ Găsesc harta la Dirfeld, sul, aliniată împreună cu altele pe un dulap de metal. Mi se xeroxează în două minute partea cu numerele topografice de care am nevoie. Mă rog, nu mi-au folosit la nimic. Doar la a mă convinge de acribia austriacă.)

Urcă un bătrîn, în cămaşă albă, ţărănească. Trece de compartimentul nostru.

Încerc să-mi amintesc cine urca pe vremea navetei. Memoria aproape că s-a şters. Boc? Slab şi scund, cu o privire vioaie, dar parcă piezişă, clandestin-iscoditoare, şi un zîmbet onctuos, înţepenit brusc într-un rictus de batjocură. Cînta, ferm, baritonal, în contrast cu fragilitatea constituţiei sale, „Strada gării din Beclean/ Ş-o fată de ardelean!“. E cu doi ani mai mic, în aceeaşi clasă cu Andreicuţ. Axem? Îmi povesteşte, fără cocoşeli, ci melancolic şi nedumerit, despre Adriana, colega noastră olimpică la chimie, care l-a luat de mînă în excursia prin împrejurimi cu clasa, s-au îndepărtat în pădure şi i-a cerut să facă dragoste. „Cum, mă, aşa?!“ „Da, mă, aşa.“ „Da’ voi eraţ’ împreună?“ „Nu, numa’ salut, salut!“ „Şî?“ „Ş-am făcut.“ „Şî?“ „Şî nimic. Atît.“ „Ş-acuma sînteţi împreună? Nu mi-am dat seama.“ „Nu sîntem. Ca şî cum nu s-ar fi întîmplat nimic.“ „Şî nu mai vorbiţ’?“ „Ba da, ca înainte, salut, salut!“ Nu cred. Totuşi Axem nu încearcă să se laude, arată prea melancolic şi cu adevărat nedumerit. Nedumerit, însă, nu ştiu cum, sigur pe el. Adică s-au...? Deci Axem a...? Şi Adriana se... ? Am privit-o la şcoală, n-o găseam schimbată. Dar dacă mă lua pe mine de mînă, o...? Aş fi...? Sau...? Invidie. Dorinţă. Teamă. Poluţii. Dezamăgire şi vinovăţie. Axem... Altcineva? Chiar nu-mi mai pot aminti. Decît pe ba’ Izachil. N-are legătură cu naveta. Izachil, un pic dus cu pluta. Izachil, Izachil, puşcă peştii cu trotil! Izbucnind copilăreşte şi la bucurie, şi la mînie. Căra lapte pe uliţă. Dar nu stătea în sat decît temporar, cînd avea de lucru la grădina de peste apă. Locuia în Dirfeld. De obicei, venea cu trenul de opt, cu două traiste-n spate. Lapte, ouă, brînză de vaci, diverse. Dacă-i ceri, îţi aduce şi cartofi, varză, roşii, bureţi. Sapă în grădină. Între Crăciun şi Anul Nou am crăpat lemne împreună. Ştirb, cărunt, dar vînos. Îl luaseră feciorii în Spania, să vadă şi el cum e. Culesul viilor. „No, io n-avèm de făcut nimnic, zîşeu, tată, tu numa’ stai şî te hodini! Da’ m-am plictisit, şe, mnie-mi era greu să strîng struguri în lădiţă? Şî să duşeu în nişte coveţ’ ni ia-aşa de mari! Le-am spus că vreu să culeg şî io. Patronu’ n-o vrut, o zîs că şe-i trebe lui boşorogi la cules, acolo-i muncă, da’ cîn’ o văzut cum culeje moşneagu’... Mni-o dat ni ia-aşa on cosor! Luam şî tăiem, luam şi tăiem! Mă, moşneagu’ nu să mai obosăşte nişiodată?! întreba patronu’ cîn’ vinè să să uite. Pă’ io i-am întrecut

pe tăţ’ huc! Mi-o plătit şăpte sute de ioro! Une faşi aişi banii eştia? Şî ne dăde şî mîncare, fripturi mari cît blidu’, şî sucuri îţi loai cît poftèi, la i apă nu să bè, că nu-i bună, i ca pcişătu’. La vară mă duc înapoi!“ Mama se abonase la Izachil la lapte. Am întrebat-o de ce acum îi aduce lapte Rafila, şi nu Izachil. „Ei, Izachil! M-am certat cu Izachil! S-a supărat că i-am spus că ia smîntîna, Izachile, nu ţi-e jenă să iei smîntîna de pe lapte? Că nu dă vaca, că... după aceea a recunoscut, eu n-am nici o vină, zice, femeea, ea ia smîntîna, mă face de poznă la lume! Izachile, mie ori îmi aduci lapte cu smîntînă, ori nu mai cumpăr de la tine! Cîteva săptămîni a adus bine, dar pe urmă iar a început, zic, Izachile, ia vino să vezi ceva! Ce-i asta?! Şi-i arăt oala pusă la prins, cu smîntîna ca o foiţă de hîrtie. Nu l-am mai văzut pe Izachil! Nu le e ruşine?!“ „Nu trebuia să te certi cu Izachil! Cum era, cum nu era, te mai ajutai cu el. Mai lucra una, alta.“ Îmi răspunde pornită: „Păi da, el lucrează, că e tînăr! Eu sunt cu treisprezece ani mai bătrînă. Ei, să am eu acum şaptezeci de ani, cîte n-aş face!...“.

Stăm unul în faţa celuilalt, eu şi mama. Trenul a luat-o din loc. Ne clătinăm iarăşi ca oligofrenii din faţa Mitropoliei. Amorţeala indusă de abstinenţa alimentară – ultima oară am mîncat aseară pe la şapte, împreună cu mama (au trecut deja peste treisprezece ore, mi-am făcut şi gimnastica), o cană de ceai de mentă, pîine cu unt şi cîteva boabe de strugure – îmi atenuează uşurel încordarea. Nu mai percep atît de acut potenţialul de agresivitate din jur. Mai bine spus, îmi pierd reflexul de a veghea suspicios şi a opune rezistenţă, îmi sugerez că nu-mi pasă şi nu voi fi atins. Şi că nu contează. Las să treacă prin mine. Totodată, înţeleg că echilibrez fantasmele nevrozei, fiind mai degrabă asemenea ilegalistului bine ascuns, dar necăutat de nimeni. Mă străbate însă şi nostalgia omului duhovnicesc de care vorbesc evangheliile, apostolii şi Părinţii. Placebo? Măcar ca o ipostază luminoasă a nimicului de la capătul capătului. În care te pierzi (sau te regăseşti?), precum Ivan Ilici, ca să zic aşa, dacă tot mă însoţeşte junghiul ăsta inexplicabil. Mă uit la mama, s-a prins din nou de braţul banchetei. Îşi păstrează demnitatea rigidă a figurii. Nici n-ai spune că este aceeaşi persoană cu văicăreaţa leşinată sau încrîncenată

din bucătărie. Obstinaţia ei în a masca aparenţele. Mă înduioşează. Sau doar aş vrea să mă înduioşeze pentru a nu recunoaşte că mai degrabă mă irită? Mă irită ea sau nesiguranţa mea, faptul că mă simt slab, descoperit, expus? Teama că, dacă mă prăbuşesc, nu mă mai ridic. E binevenit repausul gastric. Îţi stinge reactivitatea. Stomacul ăla, din care pornesc ţepii, stomacul ăla ca un porc spinos, n-are decît să absoarbă în gol, să se înmoaie, să-şi digere propriile-i secreţii. Aş fi fost mult mai agitat cu micul dejun fermentînd în mine. Clisa acidă de pîine, ceai, brînzeturi, ou. Aşa, amorţit, mă aflu parcă mai aproape de mama. Pornirea spre compasiune şi devotament. Trebuie să mă simtă alături. Mă simte? Are ce simţi? E greu să-mi desluşesc sentimentele adevărate printre nervurile încîlcite ale nevrozei. Şi să i le ghicesc pe ale ei. Mi-e teamă să mă apropii prea mult. Pulsează oare altceva, mai eterat, dincolo de alerta fondului nostru genetic comun, dincolo de răspunsul panicat al nucleilor şi globulelor? Lîngă ea, adulmec vuietul unei energii tribale, carne din carne şi sînge din sînge, de care-aş vrea să mă ţin departe. Ăştia sîntem noi, ai tăi, îţi convine sau nu-ţi convine, faci parte din acelaşi trup, te doare ce ne doare (da....), îţi place ce ne place (nu!), degeaba te revolţi, degeaba ne deteşti, degeaba ne ignori, degeaba fugi de noi, sîntem pe veci înscrişi în genele tale, nu scapi! Nu scapi! Nu scapi! Nu scapi! Fără noi nu exişti! Şi dacă totul se decide într-un punct ireductibil, căruia sau îi preiei forţele, cu întreaga lor memorie telurică, sau ţi le aspiră el, secătuindu-te de vlagă?! Un pericol mortal, pe care pînă la urmă tot va trebui să-l înfrunţi. Sau nu? Dac-ai avea timp să-l slăbeşti cu supape încete, captîndu-i, transferîndu-i şi transformîndu-i puterea, cu spaţii tampon şi filtre prin care să îmblînzeşti unda de şoc... Letargia acestei abstinenţe va fi fiind un asemenea filtru. Cel mai la îndemînă. Cel mai rudimentar. Să nu te laşi prins în punctul ireductibil, să-ţi păstrezi un minim spaţiu de mişcare... Să intervii ca din afară, evadînd într-o altă dimensiune. Alveolele mele. Timpii etanşeizaţi. Bulele atît de lente, aproape nemişcate, ca în cazanul cu ulei de la Franţi. Armistiţiul. Împăcarea omului duhovnicesc. Iarăşi Nicolae Velimirovici: „Pentru oamenii sufleteşti, descoperirea înşelării de sine este punctul de la care se termină o lume şi de la care începe o altă

lume“. Rugăciunea lui Cleopa. Lumina. Vigoarea fantasmelor. În absenţa lor, ar rămîne doar contul de la BRD, în constantă şi ireversibilă descreştere, paragina casei, ruptura de Zelda, jocul dispoziţiilor extreme – depresie/speranţă, depresie/speranţă –, mai greu de suportat decît diferenţele de temperatură dintre zi şi noapte în deşert.

Pe măsură ce coborîm, cîmpurile se lărgesc şi norii se subţie. Nu mai burează. Geamul de la compartiment s-a vîntuit. Doar pe marginea de sus, pe dinafară, boabele mărunte s-au strîns ca un condens şi tremură sincron. Din cînd în cînd, cîte una se desprinde şi se prelinge oblic pe sticlă.

Cu Poşfalău, următoarea staţie, începea mai demult zona colectivizată. De la Dirfeld în sus, prin satele ce se caţără pînă pe munte, comuniştii nu s-au mai complicat. Rămăsese fiecare cu pămîntul lui. Şi cu un fel de mîndrie nelimpezită de urmaşi ai acelui ciudat *Zweites Walachisches Grenz Infanterie Regiment*. N-a fost nimic de revendicat după revoluţie. De la Poşfalău, către Sălişoara şi mai la vale, dealurile se domolesc, iar la poalele lor se întind compact suprafeţe plane, mai uşor de administrat. Zăresc clădirile părăsite ale fermei. Fără acoperişe, fără ferestre. I le arăt mamei cu degetul.

— Nu mai plouă! Ţi-am spus eu că nu are putere!

— Nu asta!... S-a dărîmat ceapeul! Numai pereţii...

— Mă mir că au scăpat şi pereţii!

Îşi întinde gîtul să vadă mai bine. Doar gîtul. Nu se clinteşte din şezut, ca şi cum ar fi lipită de banchetă.

Paraginile rămîn în urmă. Însoţim digul în două trepte de pe malul stîng al rîului. Îmi amintesc schelăria şi cofrajele de scîndură de la construirea lui. Se întîmpla pe la mijlocul anilor şaptezeci, după inundaţiile cele mari şi alte cîteva revărsări ce înămoliseră porumbiştile şi ameninţau satul. Apele galbene, furioase, împingîndu-se cu o putere care mă înfioară. Bulboanele lor cînd se lovesc de picioarele celor două poduri. Întîi podul de lemn, acoperit cu draniţă, ca o şură lungă. Exista unul şi la noi, peste o apă mai mică, mă ducea tata, păşeai într-o semiobscuritate misterioasă, cu prisme şi pete

de lumină, ca în altă lume. Deşi mă fascina, abia aşteptam să ieşim pe partea cealaltă. Apoi podul de beton, încă neterminat, din care se înălţau numai picioarele masive, ovale. Peisajul lacustru, adîncindu-se pînă la primele case. Tulpinile cuprinse de ape, cucuruzii aplecaţi, mînjiţi de glod sau înecaţi pe jumătate. Despre digul de la Poşfalău vorbea cu admiraţie toată lumea. „Ar trebui unu' tăt aşă şî la noi!“ Părere unanimă. În şaptezeci Someşul fusese cît pe ce să spargă şoseaua deasupra barierei, să inunde gara pînă pe uliţa noastră şi să ducă depozitul de cherestea al fabricii. „Am avut noroc“, opina tata. „Da' data viitoare nu să ştie!...“ Şoseaua s-a spart mai jos de gară, curăţind în două nopţi un rînd de case pînă aproape de hotarul cu Dirfeld. Atunci i-am primit pe-ai lui Andreicuţ. Din casa lor nu rămăsese decît un perete roşu. Mîncam toţi împreună, ne jucam, „Mă“, striga nenea Toma, „voi să vă aveţ' ca fraţî!“ L-am invidiat însă repede pe Andreicuţ, el căpătase haine noi de la ajutoare, bomboane, ciocolate, un tractoraş. Mi se părea injust. Îmi dădea, însă voiam să am ale mele. „Şe bine-i să fii sinistrat!“ gîndeam. Ne-am certat, i-am strigat „Luaţîlor de apă!“. Am încasat-o de la mama. Într-o seară am ieşit cu tata, să ne uităm la rîu. Aproape, în spatele gării. Puntea dispăruse. În locul ei, se improvizase un pod de bărci militare. Nu mai văzusem niciodată o asemenea apă. N-o mai recunoşteam. Auzisem că există fluvii, inclusiv lanoi în ţară, fluviul Dunărea. Astfel mi le închipuisem. Bărcile se legănau în vuietul gros. Pe maluri fuseseră clădiţi saci de nisip. Mi s-a făcut frică să mă apropii, l-am tras pe tata de mînă. Se adunaseră grupuri-grupuri. Printre oameni, o mulţime de militari.

Ne ţinem bine. Garnitura opreşte smucit, scîrţîind, chiar alături de podul nou de beton. De-acuma vechi. Un pod ca oricare altul. Podul acoperit a dispărut demult, încă de pe cînd făceam naveta. N-au mai rămas din el decît picioarele de ciment, în amonte, evocîndu-mi un Ganesha colosal. Mi-a părut rău după el. Ca şi după cel din sat. Ar fi putut să le lase măcar aşa, ca decor. Pentru patrimoniul turistic.

Pe culoar se scurge nişte lume, dar nu intră nimeni. Mama dă semne de oboseală.

— Dragă, mă doare spatele şi – arată cu mîna – aici, dedesubt, sub coaste. Nu prea am aer.

— Hai, că într-un sfert de oră ajungem. Mai schimbă-ţi poziţia! Să-ţi fac puţin masaj?

Tresare, oripilată:

— Unde, aici în tren? Stai liniştit! Ţi-am spus numai aşa...

Zîmbeşte cu zîmbetul ei contrafăcut. De la urcarea în tren, nu şi-a depărtat genunchii nici cînd se apucase de stinghia banchetei. Mişc din umeri, ca să-i dau o sugestie. Îmi trosneşte coloana.

— Auzi? Trosnesc oasele. Am înţepenit. Puţină mişcare! Şi tu!

— Las' că stau aşa, destul mă hrentuie trenul!

Vorbeşte moale. Îşi cam pierde suflul. O văd din nou în culori pămîntii. Îi ating mîna. Rece. Îi pun palma la frunte. Rece.

Întreabă cu o căutătură bănuitoare:

— Ei, ce e?

— Eşti cam rece. Ţi-e frig?

— Nu. Aşa sînt eu, cînd rece, cînd fierbinte.

Zelda întoarce capul peste umăr. Îmi pare că a făcut din ochi înainte de a se îndepărta. Aseară am sunat-o să-i spun că merg cu mama la raze şi că dacă iese mulţumitor, am porni-o amîndoi încolo. N-a răspuns. Am încercat de mai multe ori, pînă la nouă, cînd se-ntunecase. Nu cred că n-a vrut să răspundă. Sau intrase la ore, sau şi-o fi uitat mobilul. Dacă aş avea telefon, cu siguranţă m-ar fi sunat ea, după ce-ar fi găsit apelurile.

O sun imediat după control, ca să-i comunic rezultatul şi să decidem în privinţa drumului cu mama. Sau poate vine ea încoace? Şi plecăm toţi trei împreună? Mi-e un dor frumos de Zelda, mi-e sete s-o luăm de la capăt. Acum va înţelege, în sfîrşit – dacă nu a înţeles încă din prima noapte, atunci, în căminul pustiu, şi în cei douăzeci de ani care-au urmat – că ea e temeiul. Nu ne-am rătăcit decît ca să ne regăsim. Tînjesc să-i aud glasul:

„Ce să mă fac eu cu tine, păcătosule?!“. Simt, cu inima ca adiată de boare, că am străbătut, pe nebăgate de seamă, la... adică... e clar, e limpede, e indubitabil... şi atît de firesc... prezent pur şi simplu... în ciuda amorţelii, a temperaturii puţin mai ridicate, probabil am atins 37 de grade, a presiunii uşoare din tîmple... cum să-i spun?... a buzelor care încep să se usuce, le umezesc uşor cu limba... ceva tranşat, definitiv tranşat... evidenţa însăşi... adevărul fiinţei mele. Care este, aşadar, „adevărul fiinţei mele“? Simplu: certitudinea că o am pe Zelda în inimă. În minte. În sînge. (Şi mai unde?) În respiraţie. (Altundeva?) În totul. (Şi în cohlee?) Şi! (Dar în cervixuri?) Da! (Dar în secreţiile glandelor sudoripare? Dar... – Taci, că te plesnesc! – Nu, întrebam şi eu aşa...) Zelda trebuie doar să-şi recapete încrederea. Pentru că şi ea mă iubeşte. Dacă nu m-ar iubi, n-ar fi atît de ţepoasă. Cînd vine, se va convinge. Vom arunca la gunoi toate mărunţişurile de care ne-am împiedicat, vanitatea amîndurora, infidelităţile care nu merită să atîrne mai greu decît un fapt divers. Ne vom strînge în braţe şi vom rîde. Vom recunoaşte cît de nerozi am fost. Cît pe ce să ne pierdem din nimic, dintr-o prostie!... Da, nu vreau altceva decît să o conving pe Zelda că o iubesc! Vreau să fim împreună! Vreau să se simtă iubită! Vreau să nu ne mai despărţim în veci! (Şi ce mai vrei?! Ciocolată, bomboane, maşinuţe nu vrei? – Taci, că te plesnesc!) După control, o sun şi-i sugerez că ar fi mai bine totuşi să vină încoace, ca s-o pregătim pe mama de drum cum se cuvine. Ea ştie chestiile astea, se pricepe. Şi-o să vadă! O să stăm de vorbă! O să înţeleagă!

Mă uit pe geam, cu inima plină de Zelda. Şi mama se uită pe geam. Ce vede, ea, care se plînge că nu vede nici cu ochelari? Care citeşte cu lupa şi se chinuie să bage pe ghicite aţa în ac? Mi-o amintesc, încă de mic, făcînd, concentrată, gesturile stereotipe, ca într-un spectacol de pantomimă. Izbucnea, exasperată: „Bine c-ai venit, drace, bagă-mi şi mie aţa în ac!“.

— Ce vezi?

— Stam aşa, dragă, mă gîndeam la ale mele.

— La ce anume?

— Ee, cu boala asta!... Acuşi sunt Paştele şi n-am făcut nimica în grădină!... Ar trebui văruit în bucătărie, s-a înnegrit tavanul de la cum afumă soba ceea...

— Iar începi?!... Nu te mai gîndi! Să luăm întîi rezultatele!

— Da, dragă, dar aş vrea să fie frumos şi la noi, ca la oameni, nu ca la casă pustie!... N-o mai stîrnesc. Pînă să coborîm, ar ajunge inevitabil la hectarul de la bunica.

Orizontul s-a deschis. Dealurile scad, cîmpul se lărgeşte. Norii s-au ridicat, fără să se destrame. Sperasem că vîntul îi va risipi. Dar pe-aici, spre Sălişoara, nu mai bate vîntul. Nici n-a plouat. Însă nici soarele nu dă semne. N-ar fi exclus să coborîm pe o ploaie mocănească. Un ropot, ca la plecare, pare improbabil. Avem umbrelă, pînă la policlinică nu-i foarte departe. Dacă mama n-ar merge atît de greu, am ajunge în zece minute. La mersul ei, cu pauze lungi, facem pînă-n douăzeci. În orice caz, faţă de cum am găsit-o, şi-a mai venit în fire. Chiar dacă acum arată livid-pămîntie. Vizita doctoriţei i-a ridicat moralul. Şi pe-al meu... La început, mă panica fiecare acces de tuse. Zvîcnetele acelea epileptice, horcăitul... Între timp, le-am învăţat ciclicitatea. Are reprize lungi spre miezul nopţii, demarate în forţă, zgomotos, şi continuate monoton cu o tuse insistentă, lipsită de vlagă. Tusea mă răscoleşte, chiar dacă m-am obişnuit cît-de-cît. Se instaurează o atmosferă de agonie. În liniştea nopţii, îţi transmite senzaţia de organism care se epuizează clipă de clipă. Mai are o repriză dimineaţa, foarte violentă, dar mai scurtă. Peste zi, accese izolate, unele vehemente. Alternează, de asemenea, defetismul plîngăcios, scurtcircuitat de puseuri isteroide, cu optimismul doldora de proiecte domestice.

(Ca şi cum. Ca şi cum m-aş fi eliberat într-o realitate paralelă. Care este, de fapt, adevărata realitate, cea din rugăciunea lui Cleopa.)

Pe spaţii mici, o strategie utilă împotriva tensiunii şi a demonilor meschini – în parte, şi contra marelui tartor – rămîne evaziunea în cotidianul mărunt. Uite-aşa, tăind ceapă cu lacrimi în ochi, mărunţind pedant morcovii, lipind soba cu lut. Lutul din ligheanul de sub stelajă nu fusese destul, am ieşit şi am scormonit cu cuţitoiul în lutul de sub coastă. Frămînţi lutul, îţi iese păstos printre degete. Treci prin faţa oglinzii şi observi

că te-ai murdărit, habar n-ai cum, pe obraz. Îţi vine să zîmbeşti şi să-ţi tragi linii. Să te decorezi ca un aborigen. Sau să te ungi precum Rambo ori soldaţii de elită din trupele SEAL plecate în misiune. Faci cocoloaşe în pumn şi astupi găurile de sub sobă. Demonii s-au retras. Te-a invadat plăcerea de a netezi lutul cu degetul pe tablă. Aprinzi focul, pîndeşti să vezi pe unde mai afumă. Astupi. După ce se încinge soba, de dedesubt se ridică aşa, ca o ceaţă. Mai întingi în lut cu degetul, pe unde ţi se pare că au rămas găuri, dar repede, că te arde la burice. Îţi dai seama că nu e fum, ci abur. Mama, abia dezmeticită: „Trebuia întîi să cureţi soba!“. Are dreptate. E prea tîrziu. O curăţi a doua zi. O demontezi ca pe un tun. Scoţi atent burlanul cotit din perete şi-l duci în spatele casei, unde ţi-ai pregătit două măturici de nuiele, una mai groasă, alta subţirică, şi un cuţit. Mama: „Vezi că cuţitul pentru sobă e afară, pe geamul de la verandă!“. O rugină de cuţit. Scoţi pe rînd cele două burlane drepte, cilindrice. În ele funinginea s-a îngroşat de cîteva degete, tremură înzulufată ca o blană de caniş. Desprinzi capacul de sus al lerului, tot aşa, cu blană de funingine, dar dispusă diferit, ca pe un iac ţesălat. Tragi lerul şi-l cari şi pe el în spatele casei. Te-ai îmbrăcat în scurta de camuflaj în care-ai găsit-o pe mama. Ţi-ai legat piratereşte un batic negru. Baţi burlanele de pămîntul umed. Le loveşti cu mătura şi cu cuţitul. Se-nalţă un norişor fin de funingine. Bagi mătura groasă şi răşpăluieşti, cu mîna pînă la cot. Ţi-o scoţi încărcată de funingine măruntă. S-a luat, desigur, şi pe mîneci. A naibii de neagră şi de lipicioasă!... Răzui capacul cu cuţitul. Sunete ascuţite, scrîşnete metalice. Dacă le-ai auzi de departe, ţi s-ar face pielea de găină. Acum nici nu-ţi pasă. Te înstăpîneşti astfel peste toată uliţa. Îi înfrunţi pe cei care trec pe drum. La înclinarea lor din cap răspunzi ridicînd cuţitul. Nu mai ai timp de nevroză. Descoperi din nou în oglindă că te-ai murdărit pe figură. Ai chiar un benghi pe nas. I-l arăţi mamei şi rîdeţi. „Dragă, nu ştiu cum faci, eu curăţ soba de ani de zile şi nu m-am uns ca tine!“ Distanţa s-a topit. Transpiri în scurta căptuşită. Îi spui mamei şi ea te şterge atentă cu prosopul. O rogi să-ţi descheie fermoarul de la scurtă, să-ţi ridice baticul căzut pe frunte. A uitat de hectar, îşi reaminteşte gesturi vechi, din vremea în care îţi aranja hainele înainte de a pleca la şcoală. Ai uitat de răceala

Zeldei, de contul aproape gol, de handicapuri, de spaime. De spaime nu. Nu chiar. Nu tocmai. Nu sută la sută. Le simţi în vintre. Însă deocamdată îţi poţi permite să le ignori. Te speli, după ce ai montat soba la loc, pe mîini cu motorină, altfel nu se duce funinginea. Miroase ca în prima zi de şcoală. Ridici palmele cu pielea încreţită la nas şi inspiri curios şi neîncrezător. Ceva se mişcă în penumbrele îngroşate ale memoriei. E mai înţelept să te mulţumeşti cu atît. Să rămîi, pe cît posibil (deşi nu e posibil), în prezentul imediat, scuturîndu-te de nostalgiile care vrăjesc şi, totodată, dezvrăjesc cel mai intim adînc al tău. Doze mici. Spaima a şi început să pulseze.

Varsă ligheanul! Acum n-are decît apă şi coji de cartofi şi de legume. Dar dimineaţă la şapte – alaltăieri? deja zilele se amestecă –, cînd am deschis uşa, mama mă aştepta, ridicată în şezut, potrivindu-şi proteza auditivă. Mi-a cerut intempestiv să duc ligheanul afară. Zicea, nervoasă, că n-a mai avut putere să iasă la WC şi a făcut în lighean. Turnase apă, nu mirosea prea tare. O cuprinsese un fel de jenă colerică. Ca în prima seară, cînd o scosesem după casă. Faptul de a fi făcut în lighean constituia pentru dînsa degradarea supremă. Am auzit-o şoptind cu năduf: „Ce om mai eşti dacă te caci pe tine?!“. Ea, care, în general, nu foloseşte cuvinte buruienoase, îşi vorbea verde, se certa, căuta să se pedepsească, pentru a-şi recupera astfel demnitatea pe care considera că a pierdut-o. Am liniştit-o, spunîndu-i că nu-i nici o ruşine, mai bine să facă la lighean decît să păţească cine ştie ce bătînd în toiul nopţii drumul pînă la WC. În noaptea următoare, pe la trei, m-a trezit cu lovituri îndesate de pumn în dulap şi strigîndu-mă pe nume. Am sărit cu inima la gură. „Du-mă la veceu!“ I-am sugerat să facă tot la lighean. S-a uitat lung la mine şi mi-a arătat spre ureche. I-am potrivit eu repede bateria în aparat, nemaiaşteptînd-o pe ea, şi i-am repetat să facă tot la lighean. Nici n-a vrut să audă. „N-ai venit acasă ca să-mi cari mie murdăriile cu ligheanul! Du-mă la veceu.“ Se exprima din nou eufemistic, semn că stăpîneşte situaţia. Ne-am oprit din doi în doi metri, a tuşit, s-a văicărit, iar cînd am ajuns la colţul coteţului a comandat ferm: „Aşteaptă aici!“.

Mai dificil a fost cu baia. Cînd a auzit că am găsit maşină la ginerele lui nea Ionică şi o aduc a doua zi pe doctoriţă, s-a precipitat, „Văleu, pune oalele cu apă la încălzit! Scoate tigaia cea mare din cămară! În capăt, sub stelajă!“. I-ar ajunge cele două oale de pe sobă. Dar ţine morţiş să-i încălzesc apă şi în tigaia mare de aluminiu, care ocupă o treime din plită. „Adu covata roşie de plastic din coteţ de la porci! Cea de deasupra!“ În bucătărie se încălzise şi se umpluse de aburi. „Pune la geam, să nu se vadă de-afară!“ Agăţ în cuişoarele ei pînza „de noapte“ care stă de-a latul peste perdele, acoperind fereastra aproape pînă sus. Fixez covata între masă şi scaun, înclinînd-o uşor, ca să se adune apa. Mama prinde să se agite. Foarte capricioasă, se văicăre cu o voluptate masochistă. Amestec apă caldă şi apă rece în cana mare de o jumătate de litru. O încearcă prudent cu degetul. Sare: „Văleu, vrei să mă opăreşti?! Pune apă rece!“. Îşi potriveşte apa bodogănind. În fine, luîndu-şi inima în dinţi, se dezbracă, refuzîndu-mi ajutorul, şi rămîne numai într-o pereche de chiloţi. Adevărul este că ne stăpîneşte jena pe amîndoi. Pe mine pentru că o ştiu extrem de pudică. Se prefăcea, strident de-a binelea, că nu-i pasă. „Toarnă-mi să mă spăl pe cap! Ai adus şamponul de urzici?!“ O veghez să nu se dezechilibreze. Pielea i-a rămas neverosimil de tînără. Fină. Proaspătă. Fără pete. Doar pe mîini. Iar sînii, cu toate că lăsaţi, s-au păstrat plini, cît de cît elastici. În pîntecele ăsta stăteam eu ghemuit. Dădeam din picioare. Începusem, după nouă luni, să mă învineţesc. Pînă cînd m-a apucat doctorul Venceslas de urechi. Braţele i-s voinice, cărnoase, doar degetele cu noduli arată a degete de bătrîn. În schimb, picioarele i s-au subţiat la pulpe şi i s-au îngroşat la genunchi. „Ai uitat să-ţi scoţi aparatul!“ „Ă... ra! Na-ţi-l, pune-l în cutie!“ Îi torn un firişor pe ceafă. Protestează că am opărit-o! „Văi-văi-văi-văi!!!“ Se dă cu şampon. Strînge tare pleoapele şi se strîmbă. Îşi ridică mîinile cu greutate pe creştet. O clăbucesc eu, nu mai protestează. Stă cuminte, însă încordînd tot corpul. Părul alb – dar nu coliliu în întregime – şi moale nu se mai distinge de spumă. Simt ceva între tandreţe şi repulsie. Cînd o clătesc, printre firele rărite se vede pielea roz a craniului, ca de pui de pasăre umed, abia ieşit din ou. Îmi trece prin minte că dacă aş apăsa, mi-ar intra degetele

în os. Şi moliciunea aceea a părului, una cu clăbucul... Gata! O şterg uşurel – mi-e teamă să nu-i vatăm ţeasta, cu toate că ştiu că rezistă. Îmi smulge prosopul şi şi-l înfăşoară cu o dexteriate uluitoare în jurul capului ca pe un turban. Îmi face semn să o spăl pe spate. O frec cu o perie cu coada lungă. S-ar freca ea, dar nu ajunge. Reîncep văicărelile. În faţă, peste sîni, se spală singură. Mă mir cum nu-i alunecă săpunul. O clătesc. Iar sare ca friptă. Mie apa mi se pare absolut suportabilă. Încearcă în cană cu degetul. E de acord. Îmi porunceşte să o şterg cu prosopul. „Uite, se iau ciuciuluci! Nu m-am spălat bine, numai am înmuiat murdăria!“ remarcă, nemulţumită. Pe urmă îmi cere ceva ciudat: să se îmbrace cu cămaşa de noapte, urmînd ca abia apoi să se spele „jos“. Îi întind cămaşa, o ajut să şi-o tragă peste cap. Cobor covata pe podea. Torn jumătate din tigaia cea mare şi jumătate de găleată de apă rece. Bagă piciorul. Şi-l retrage: „Rece, dragă! Mai toarnă fierbinte, că îngheţ!“. Torn. Îi convine. Se răsteşte: „Pleacă! Lasă-mă să mă spăl!“. Mă asigură că-şi poate ţine echilibrul. Îi arăt să se apuce de spătarul scaunului. Mă duc din-colo. După cinci minute ţipă ca din gură de şarpe: „Liviu! Liviu! Liviu!“. Alerg într-un suflet. Stă în picioare, sprijinită de spătarul scaunului. În jurul coveţii e lac de apă. Mă apostrofează, cu o voce stridentă: „Ţi-am spus să vii cînd te chem, de ce n-ai venit?!“. Îmi ies din fire, răcnesc la rîndu-mi, uitînd că nu mă poate auzi fără aparat: „Nu striga la mine! Pur şi simplu n-am auzit!“. Spune că a terminat. Ţipă, indicîndu-mi cu arătătorul spre picioare: „Acum să mă speli pe picioare!“. Îi aduc aparatul auditiv. Şi-l potriveşte. Îmi repetă pe un ton normal: „Să mă speli pe picioare!“. Întîi se mută pe marginea patu-lui. A rezistat, dar e obosită. Trag covata şi o spăl încet, cu aceeaşi senzaţie de tandreţe şi repulsie, oprindu-mi privirea la nivelul genunchilor, ca să nu-i zăresc pulpele dezvelite. Dar îi zăresc, vrînd-nevrînd, atît pulpele, cît şi cîteva smocuri sur-gălbui de păr pubian. I-au crescut nişte unghii groase, încovoiate. O şterg, o rog să se învelească bine şi să scoată pe rînd cîte un picior, ca să-i tai unghiile, acum, cît sînt moi. „Adu din dulap trusa mea verde!“ Trusa ei de cînd se măritase. Două forfecele, pile, o pensetă, un mîner rupt de la o ustensilă pierdută. Îi tai unghiile acompaniat de proteste: „Dragă, fii atent! Ce faci?! Intri

cu forfecelul în carne! Mă doare! Ajunge!“. Că tot s-a ivit prilejul, îi tai şi-i pilesc şi unghiile de la mîini. După baie, pielea s-a catifelat, degetele nu mai par aşa diforme, mama mi le întinde cumva cochetă, cu graţie. La sfîrşit îmi cere să-i dau oglinda. Nu înţeleg de ce, dar o desprind de pe perete şi i-o întind. „Nu prea bate bine lumina, dar vreau să mă pensez! Tu vezi-ţi de-ale tale! Te chem eu!“ O găsesc, după ce revin, puţin iritată în jurul buzelor. Mai rămăseseră cîţiva perişori. „Dragă, ţi-am spus că nu cade bine lumina! Acum e bine?“ Îi mai arăt unul, întinde penseta pe nimerite, „Nu-l văd, dragă!“. Totuşi îl apucă. „Pune oglinda la loc şi deschide uşile, să respir şi eu aer curat!“ S-a liniştit. Nu se mai vaietă şi nici n-o mai chinuie tusea.

Disloc aerul, ocup un volum în interiorul acestui compartiment. Am şi înghesuit, aşadar, universul prin simpla mea prezenţă corporală. Bine, dacă spaţiul este infinit, ar fi loc destul, n-aş deranja prea tare. Mi-am instalat materialitatea cu o anumită sfială şi aş păstra-o cît mai mult în inerţia ei. Ca pe un bagaj. Întindere de-o parte şi gîndire de altă parte. M-am decuplat într-o măsură de la corp. Simultaneitatea noninterferentă a imaginilor din afară şi a celor din interior. Fiecare cu fluxul său. Peisajul, modificîndu-şi neîncetat punctul de fugă. Stîlpii rapizi, liniile mobile ale răzoarelor care se curbează, dealurile bubaline, aproape nemişcate, norii de un cenuşiu uniform. Le percep oarecum indiferent, într-un orizont anesteziat al memoriei, din care, aleatoriu, se apropie şi ies în relief chipuri, frînturi, tablouri mai vechi sau mai noi. Cîmpurile, ritmul roţilor, mama, acum albă la faţă, la fel de rigidă, cu acelaşi zîmbet sau rictus, banchetele, ecoul estompat al chicotelii tinerilor.

Bazinul de la Sălişoara, rotund, mare ca un stadion. Ne oprim chiar alături. Taluzurile i s-au măcinat, l-a năpădit un hăţiş vegetal. Copăcei, tufe încîlcite. Ultimii ani ai navetei. La Sălişoara se amenaja un centru de prelucrare a caolinului. Se descoperiseră nişte zăcăminte nu departe, pe una din văi. În cîteva luni, se înălţaseră în imediata apropiere a staţiei mai multe construcţii cu forme ciudate, de beton şi metal, a fost săpat de partea cealaltă a căii ferate bazinul care ni se părea imens şi, nu după mult timp, pe

lagărul gării, alături de stive de buşteni şi grămezi de butuci, au fost basculate camioane de caolin. Mormane înalte de căpăţîni de caolin, alb-cenuşii precum sfecla de zahăr, cu intarsii bătînd în liliachiu. Mi le închipuiam, trecînd pe lîngă ele, transformate în farfurii lăptoase, căni, supiere, figurine de tot soiul, numai bune de pus pe mileurile de pe televizor sau în vitrinele cu pahare. Pahare, pachete goale de ţigări străine şi sticle, tot goale, de whiskey, Angelli, Armagnac şi alte băuturi exotice, cum văzusem la cîţiva din prietenii mei. Mă tenta să cobor într-o zi, la întoarcerea de la şcoală, şi să fac baie în bazin. Colegii din Sălişoara povesteau ce mişto e apa, cît de caldă, „ca încălzită pe sobă, Someşul nici nu se compară!“. Discutasem cu Axem şi cu Boc să rămînem într-o sîmbătă, după şcoală, pînă la personalul de opt. Am fi avut timp mai bine de patru ore ca să ne bălăcim, poate-ar fi venit şi Adriana (aş fi vrut şi n-aş fi vrut, povestea lui Axem mă tulburase, o visasem de nenumărate ori pe Adriana cum îmi ia mîna şi mi-o bagă în chiloţi; de fiecare dată mă invada o dorinţă violentă, căreia ştiam, prin somn, că îi voi ceda; căutam ca măcar să nu se termine brusc, să mai întîrzie acea plăcere irezistibilă şi umilitoare).

Bazinul rămîne în urmă. N-am mai coborît. Pînă să ne hotărîm noi, s-a înecat un băiat de la generală şi ne-a pierit cheful. Nu mai ţin minte dacă s-a spălat vreodată caolinul în el. Probabil că nu. La puţin timp, exploatarea se dovedi nerentabilă, iar construcţiile şi bazinul au căzut în paragină. Cică bazinul se mocirlise, devenise o cloacă de ţînţari, sătenii aruncau în el gunoaie şi hoituri de animale. După revoluţie ar fi încercat un italian să relanseze afacerea, spunea David, dar s-a împotmolit în mafiile locale şi s-a lăsat păgubaş.

Mafiile locale, mafiile locale, mafiile locale. Taca-taca, taca-taca, taca-taca. Un ritm al roţilor la trecerea peste macaz. Jungla de dincolo de geam. Vitalitatea primară, în faţa căreia reculasem obosit. Găşti, familii, clanuri, reţele, firme, televiziuni, politici, bani, case, maşini, putere, ghiuluri de aur şi ghiuluri simbolice– neamuri, funcţii, titluri, poziţii, pînă şi cărţi... –, ţara mea. Raporturi crîncene de putere de jos şi pînă sus. Puterea proastă, epikratică. Puterea care stîlceşte. Stăpîni şi slugi. Stăpîni şi sclavi. Stăpîni şi cli-

enţi. Puterea metronică. Pîine şi circ. Foame şi şuturi în bot. Dispreţ şi ură. Apostolul: „Dacă avem, dar, cu ce să ne hrănim şi cu ce să ne îmbrăcăm, ne va fi de ajuns“. Deocamdată am, ce va fi mai tîrziu se va vedea cînd va fi să fie. „Plin de bube, pe gunoi.“ Să te împaci, fără să te resemnezi! Chiar şi cu „ţara mea“. Cu Zelda alături ar fi mai uşor. Ne îmbrăţişăm, nu rostim nici un cuvînt, inimile acoperite de lepră ni se curăţă şi ochii ni se umplu de lacrimi. Gata! Calvarul s-a terminat! Înţelegem că de-acum nici prostia noastră, nici oamenii şi nici moartea nu ne mai pot despărţi. Singura mireasă. Spunem răspicat „Da!“, sub cununiile de argint. Redevenim perechea împărătească. Îi îndepărtez vălul alb, încărcat de scîntei, ca pe barba lui Dumnezeu.

Ameţeală, dispoziţie discret euforică. Simt din ce în ce mai des nevoia să-mi umezesc buzele. Îmi vine să zîmbesc. Îmi închipui că am un zîmbet hieratic. Acum să mă vadă Zelda! Mă amuză imaginea şi, iată, zîmbesc de două ori în acelaşi timp, o dată pentru că-mi vine să zîmbesc şi o dată pentru că zîmbesc aşa cum zîmbesc. Un zîmbet care zîmbeşte în şi de el însuşi. Am ieşit din aerul irespirabil al depresiei, mă privesc din afara mea – şi din afara mea. Stăm unul cu altul, unul pe bancheta de vinilin din compartiment, cu fricile şi junghiul înmuiate în carne, celălalt undeva, nu se ştie unde, în fapt tot acolo, pe bancheta de vinilin, pe care însă nici n-o atinge, zîmbind şi zîmbind că zîmbeşte, privind şi privind cum priveşte. Unul, amorţit, dar tot derutat, presimţind că nu are de ales, pe el vor cădea boala şi moartea, celălalt, îmblînzit de compasiune şi, parcă, de o tresărire de dragoste, mirîndu-se că e îmblînzit de compasiune şi, parcă, de o tresărire de dragoste. Unul, real pînă la ţipătul care dospeşte în el, celălalt, adevărat pînă la iluzia care-i învăluie pe amîndoi. Stăm unul cu altul, unul lîngă altul, unul în altul. Doi. Dacă nu trei. Sau patru. Sau cinci. Mulţi. Şi nu cu toţii oameni. Unul dintre noi este cu siguranţă un stomac leşinat, cu pliurile înmuiate, frotînd lent, asemenea unei moluşte. Altul atîrnă de coadă, ca un kinkaju, agăţat de bara nichelată a suportului pentru bagaje. Altcineva nici nu se vede, dar se află indubitabil aici. Altcineceva se aprinde şi se stinge, incandescenţă indistinctă şi contur de umbră nelămurit. Cel mai prezent este cel care nu

se vede şi nu este aici, nu ştiu unde este şi dacă este. În faţa noastră – o bătrînică aplecată peste poşeta de pe genunchi. Zîmbesc. Acum, într-un timp suprapus, pentru cîteva clipe se arcuieşte doar zîmbetul – nu unul de pisică stranie, ci adînc omenesc, blajin şi totuşi uşor condescendent, survolînd cu o graţie transpersonală, în care s-au eliberat ritmurile mele cele mai proprii, atît latenţele maligne, cît şi ebrietatea înşelătoare a cărnii. Dacă m-ar privi, Zelda m-ar înţelege – nu raţional, raţional nu-i nimic de înţeles – printr-o consonanţă instantanee a celor mai fine unde. Ne-am odihni, dincolo de frisonul erotic, unul în braţele celuilalt, redescoperind, fără cuvinte, bucuria înţeleaptă de a fi împreună.

Îmi amintesc subit unul din ultimele noastre drumuri. Iarnă. Doar noi doi în compartimentul gol. Pînă la Paşcani dăduseră căldură – aşa cum dă CFR-ul căldură, concentrat şi nereglabil, încingînd insuportabil banchetele –, însă spre Vatra Dornei se făcuse din nou rece. Ne-am pus gecile. Zelda şi-a tras gluga verde pe cap. Şi, cum nu ne vedea nimeni, ne-am aşezat faţă în faţă şi-am început să ne împingem chicotind cu picioarele, talpă pe talpă, executînd un fel de bicicletă.

— Ce-ai mai găsit de rîs?!

Mama îmi aruncă o privire intrigată. Îşi pipăie şi-şi aranjează din nou baticul. Se şterge la colţurile buzelor.

— Sigur nu sunt murdară pe faţă?

— Ba da, te-ai mînjit toată cu ciocolată!

Duce mîna repede la gură, apoi se opreşte brusc şi se oţărăşte:

— Ce ciocolată, dragă?! Unde-am mîncat eu azi ciocolată?!

— Ei, glumeam! Stai liniştită, n-ai nimica pe faţă!

Îşi întoarce privirea spre fereastră, pufneşte şi clatină de cîteva ori din cap.

— Tare-ţi mai place să-ţi faci rîs din mine, ca de copii!...

— Repede-ţi mai sare ţandăra!... Nu ştii de glumă!

— Dragă, ce vrei, mie-mi sună scîndura ca mîne şi tu te-aştepţi de la mine să rîd şi să joc tananica?!...

— Lasă, mai decrispează-te şi dumneata, ai auzit ce-a zis doctoriţa!

Rictusul mamei se destinde, apoi, ca şi cum ar fi copleşit-o ruşinea, buzele i se strîng iarăşi într-o linie subţire. Însă privirea încruntată de adineaori s-a şters, ochii i s-au luminat. Rosteşte totuşi cu o anumită îndărătnicie, ca să nu pară că s-a lăsat pradă unei frivolităţi nepotrivite:

— Orice-ar zice doctoriţa, am vîrsta pe care o am, la ce să mă aştept de-acum?! La joc şi veselie?

Mă pusese, foarte agitată, să schimb, încă de dimineaţă, aşternutul, dîndu-mi indicaţii precise după ce am împiedicat-o să meargă ea însăşi, cum avea de gînd, în ultima încăpere, unde ţine albiturile. „Dragă, te duci pe secriu, ai să vezi acolo, peste cuverturi, două perechi de cearşafuri şi două feţe de plapumă. Una-i cîrpită, s-o iei pe cealaltă, că ne facem de rîs în faţa doctoriţei! Şi să iei cearşaful cu dantelă! Adu-mi şi o faţă de perină, deschizi dulapul în care ţin pentru moarte, le-am pus deasupra, peste ştergare, cauţi tot una albă, brodată, ai grijă să nu le răscoleşti!“ Cele trei rafturi ale dulăpiorului sînt umplute pînă sus cu ştergare împăturite, mirosind a detergent. Printre ele a băgat pacheţele verzi de săpun Fa şi un mănunchi de lumînări subţiri de ceară. Pe ultimul raft, lîngă ştergare, a clădit un teanc de albituri, între care şi feţele de pernă. Cît timp schimb aşternuturile, înlocuind perna foşnitoare din punga de plastic cu o alta, de la care mă umplu de puf de găină, mama a scormonit, bodogănind, prin dulapul verde din bucătărie. „Unde minunea voastră v-aţi ascuns! ? Nimic nu mai găseşti în casa asta! Doar eu le-am pus, cu mîna mea!“ În sfîrşit, găseşte ce căuta, o cămaşă de noapte lungă, albă cu floricele rozalii, şi un capot albastru, ultramarin, cu motive vegetale, ca un chimono. „Să arăt şi eu a om!“ Îndată ce s-a schimbat, mă strigă din cealaltă cameră, în care mă alungase, indicîndu-mi spre mormanul de pe scaun: „Du jegoasele pînă trece doctoriţa! Şi spală podelele cu peria, că şi-a face cruce de cum ne găseşte!“. Frec duşumeaua cu peria de rădăcină, nu e chip s-o conving că doctoriţa nu vine în inspecţie. „Pe unde se duce, găseşte ca la oameni! Numai la noi ca la neoameni, cu tavanul afumat! Măcar

podelele să fie spălate, să nu i se facă greaţă! Dacă mă puteam eu ţine pe picioare, era şi la noi văruit, aşternut pe jos!...“ În mijlocul patului alb, i s-au îndulcit trăsăturile, a căpătat o distincţie ce contrastează neverosimil cu ponoseala şi decrepitudinea din prima seară. Numai vocea, chiar aşa slăbită, i-a rămas ascuţită şi arţăgoasă. Doctoriţa se va fi aşteptat să dea peste o bătrînă semiconştientă, dar mama o întîmpină sprijinindu-se de pernă, foarte prezentă şi comunicativă. Vioiciunea maschează surescitarea ei dintotdeauna în contact cu străinii. Mi-o indusese şi mie, încă de copil. Precipitată: „Văleu! Repede! Vine!“. Se simte, în adîncul său, agresată şi nesigură. În general, vizitele îi consumă energia. După ce persoana pleacă, se moleşeşte, acuză migrene. Mi-e frică să nu i se întîmple şi acum. Doctoriţa s-a aşezat pe scaun, lîngă pat, şi a început s-o chestioneze despre boală. Mama îi răspunde pe tonul ei oficial, supravegheat, neaşteptat de cursiv, evitînd, cu pedanterie, pronunţia colocvială şi sonorităţile dialectale. Inconştient, îşi ţine conlocutorul la distanţă, expunîndu-i neutru un caz, fără a-i oferi accesul la intimitate şi descurajînd o abordare emoţională. Se apără. Se împotriveşte să fie dominată. Oare cum se consumase raportul ei conjugal cu tata? Mi-am închipuit ceva puritan, o împerechere din datorie, însoţită de suferinţa morală de pe urma faptului că plăcerea este inevitabilă. N-o văd abandonîndu-se euforiei erotice. Sau, mai ştii? Îl domina pe tata şi-l cam dispreţuia. Mi-a povestit oarecum autoironică alaltăieri, în timp ce fierbea ceaiul, că l-a aşteptat într-o seară să vină de la serviciu şi nu mai apărea. A tot ieşit la poartă, s-a tot uitat în lungul drumului, nimic. „Să nu fi păţit ceva!“ Pe la unsprezece, după ce se întunecase, l-a auzit strigînd. Mama: „Ştii răchita de pe şanţ, din dreptul lui Niţu? Stătea sub răchită. Haretă, sînt aici, dar nu vin acasă de gura ta!“. Doctoriţa îi cere să-şi dezvelească bustul, pregătindu-şi stetoscopul. Îmi întorc privirea, supraveghind scena cu coada ochiului. Doctoriţa exclamă, surprinsă: „Ce bine arătaţi! Cîţi ani aveţi?“. La răspunsul mamei că optzeci şi trei, îi scapă, admirativ: „Nu se poate! Optzeci şi trei de ani?! Dar pentru vîrsta aceasta arătaţi extraordinar! N-am mai văzut pe nimeni în sat de vîrsta dumneavoastră să arate aşa!“. Pe urmă o ascultă: „Trageţi aer în piept! Mai tare! Stop! Încă o dată!

Foarte bine!“. Termină. Mama şi-a ridicat cămaşa pe umeri şi-şi înnoadă panglica la gît. „Plămînul drept respiră mai greu şi e o mică problemă cu inima. De-acolo obosiţi. Eu vă dau o trimitere la raze şi după aceea vedem ce medicamente prescriem. Dac-or să vrea să vă interneze, să nu acceptaţi! Să mă uit eu mai întîi la radiografie!“ O conduc pe doctoriţă pînă la poartă, unde o aşteaptă ginerele lui nea Ionică, Viluţ, cu maşina. Cînd revin, mama nu doar că nu se vlăguise, ci iradiază dintre aşternuturi. „Foarte de treabă doctoriţa!“ zice. „Şi tînără ca o fetiţă!“ „Mergem la raze!“ zic. „N-a crezut că am optzeci şi trei de ani! Mi-a mai spus mie lumea că arăt tînără!“ Continuă după o pauză, punînd surdină unui entuziasm greu de stăpînit, pe care însă nu şade frumos să-l afişezi: „Pentru vîrsta mea“.

Îmi răsfrîng şi-mi umezesc buzele. Mama bate cu degetele în poşetă. Arată sau n-arată bine? De-a lungul drumului mi s-a părut cînd albă la faţă, cînd vînătă, cînd pămîntie. Acum îi surprind o nuanţă gălbuie. După vizită obrajii i se înroziseră. Sau căzuse şi atunci, nu ştiu cum, lumina?

Remarca spontană a doctoriţei – Andreea Ardeleanu, mi-a lăsat şi un număr de mobil, ca s-o sun îndată ce luăm rezultatele sau dacă intervine vreo complicaţie – avusese asupra mamei un efect mai puternic decît zece garanţii ferme pe ton profesional. N-o mai putea suspecta că a vorbit doar aşa, ca să n-o sperie. „Nu ştiu, dragă, cum de m-am păstrat, că am muncit toată viaţa, pe frig şi ploaie, iarna şi vara, nu m-a ţinut nimeni în puf! Altele au avut totul pe tavă, n-au mişcat un pai, şi-acuma, dacă te uiţi la ele, e vai de capul lor, săracele!... Mărioara lui Prangate are cu zece ani mai puţin şi a căzut la pat, biata, i-au tăiat un picior, mare lucru să nu i-l taie şi pe celălalt, o întoarce Anton de pe-o parte pe alta, zice că e toată răni, îţi bagi mînăli în ele ca într-un buzunar. Doamne păzeşte! Mi-o amintesc parc-a fost ieri cum venea la mine să-i cos la maşină rochii, rujată şi cu unghiile vopsite, ca o doamnă.“ În timp ce scot, la îndemnul ei, aşternuturile albe („Gata! Du-le! Să rămînă curate pentru data viitoare!“) şi le înlocuiesc cu altele – nu cele vechi, prea murdare („Jegoasele le pui în covată la muiat!“) –, colorate („Nu se cunoaşte

orice pată!“), îmi trece în revistă, înfăşurîndu-şi satisfacţia într-o compasiune nu în întregime făţarnică, diverse cunoştinţe atinse de boală şi senilitate. Transpare, din atitudinea ei, un triumf biologic, pe care şi-l asumă indirect, mirîndu-se ea însăşi, fără a-şi recunoaşte, chipurile, nici un merit. Ai fi zis că e un monument de sănătate şi cu totul altcineva îşi varsă plămînii şi se opreşte sufocată din zece-n zece paşi! „Nu ştiu cum sînt eu aşa! Înainte de a mă îmbolnăvi, iehoviştii care treceau pe la mine nu mi-au dat mai mult de şaizeci şi cinci de ani!... Mulţumesc lui Dumnezeu, că puteam să-mi pierd minţile cu atîta singurătate! Cum aveam eu o mătuşă, ţăţica Marie, tot aşa, murise moş Miluţă, Dumnezeu să-l ierte, că umbla şi ăsta din gard în şanţ, nu aveau nici un copil, pe la şaizeci de ani – tînără, dragă! – te întîlneai cu ea pe drum, unde te duci, ţăţică Marie?, se uita la tine şi începea să rîdă, «Hîîî?..», ea nu-şi mai amintea. Bat în lemn, pe mine m-a ferit Dumnezeu!“ O ascultam dintr-una din capsulele mele securizante, care nu garanta nimic altceva decît un respiro.

Dacă pe bancheta dimpotrivă s-ar afla Zelda şi am pedala, talpă contra talpă, maş simţi mult mai în siguranţă. Sau ar însemna doar un succedaneu? Succedaneu al cui? Funcţionarea în ralenti a sistemului vegetativ – efect al abstinenţei – mă păstrează la distanţă de turbioanele ce pornesc din stomac, ridiculizîndu-mi stăpînirea de sine. M-am detaşat de nevroză, gîndesc limpede situaţia, pricep că nu boala mamei este problema... Dacă nu cedez, chiar pierzînd totul aici, „plin de bube, pe gunoi“, mi-am cîştigat un prezent ekstatic, de la care, fără a se schimba nimic, intru într-o nouă rezonanţă. Cum suna pilda? Trecătorul întreabă: „Ce făceaţi înainte de revelaţie?“. „De revelaţie sau de revoluţie?“ „De revelaţie!“ „A, de revelaţie!... Tăiam lemne, căram apă, săpam în grădină“. „Şi ce faceţi acum?“ „Tai lemne, car apă, sap în grădină.“ Bine, eu n-am avut vreo revelaţie (iar revoluţia fu cum fuse, iată ce aduse!... şi ce altceva să fi adus dacă ăştia sîntem?), cel mult am izbutit de cîteva ori să înlocuiesc un scepticism cinic, trufaş, atotdizolvant şi, mai ales, meschin prin însăşi natura lui, cu unul smerit, ce nu-mi mai acoperă de sarcasm nostalgiile. Nu întotdeauna. Nevroza e acolo (aici), în carne, dar

eu m-am ridicat la înălţimea acelui zîmbet desprins de umorile din ţesuturi, dedesubtul căruia se clatină în ritmul roţilor făptura mea şi a mamei. Văd de sus, cuprind dintr-o privire puţinătatea şi fragilitatea noastră. Un ins întors de la tîrg cu o pungă goală, ca Dănilă Prepeleac, şi o bătrînă octogenară, abia răsuflînd. Nu avem, teoretic, nici o şansă. În mod normal, „legic“, vorba marxistului, urmează penuria, pragul ultim al declasării, batjocura, agonia, moartea. Aşa arată filmul, de sus. Ciudat este că nu mă mai rîcîie sentimentul dislocant al contratimpului, dimpotrivă, simt că reintru în ordinea bună a lucrurilor. „Bună“, prea mult spus. Naturală. Necesară. Pricep şi că mă voi întoarce în nevroză, mă voi chirci sufocat de fobii, mă voi da din nou cu capul de pereţi, voi redeveni jalnic, dar acum nu contează! Mă încearcă şi mă încarcă bucuria de a locui o realitate de alt rang. Neîndoielnic o realitate, şi nu o simplă fantasmă compensatorie. Cu totul altceva decît fantasmele mele „placebo“ şi capsulele mele securizante. E ca şi cum aş fi revenit din lazaret şi ospiciu acasă. Insul de pe banchetă se consumă în arderile capricioase ale materiei sale organice, dar realitatea este aici, unde nu mă simt bruiat şi străin, în modulaţiile şi replierile interioare. Pneumă. Prezenţa noastră în compartiment, cu pieile acoperite de postavuri, faptul că există un compartiment, un vagon, un tren, un geam pe care alunecă mirişti şi răzoare, coame ondulate de dealuri şi nori cenuşii mi se impun brusc drept irezistibil de caraghioase. Pufnesc şi rîd în icnete mici, spre nedumerirea totală a mamei.

— Ce-ai păţit, dragă, acuma ce mai e?! Nu eşti întreg la minte?!

— Hî-hî-hî! Hî-hî-hî! Hî-hî-hî! Uite dealuri! Uite nori!

— Şi ce-ai găsit de rîs?!

Mama îşi deschide poşeta şi caută în buzunăraşul lateral.

— Aveam o oglindă!

Se cercetează apropiindu-şi-o cu amîndouă mîinile de chip, împreună cu poşeta.

— Credeam că m-am uns cu ceva... Ce te-a apucat, dragă?!

— Şi unde zici că mergem noi acuma?

Mama se uită lung, reaşezîndu-şi poşeta pe genunchi:

— Cum unde?! Nu mergem la raze?!

— Ba da!

Şi iar dau în rîs. Mama îşi face cruce, stupind în sîn.

— Doamne, Maica Domnului!

Mă scrutează compătimitor, dar şi cu o lucire din suspiciunea sa cronică – nu cumva totuşi de ea rîd? Clatină din cap a negaţie, făcînd „mţ, mţ, mţ!“. Îşi bagă oglinda în poşetă şi apasă de cîteva ori pe încuietoarea rotundă de metal.

— Ce are, dragă, de nu vrea să se-nchidă?

— Dă-ncoace!

— S-a-nţepenit şi asta, face nazuri!...

Întind mîna şi mă aplec. O presiune uşoară în tîmple. *Pianissimo*-ul cesteilalte realităţi. Chiar şi junghiul din spate, cîrcălit, nedecis. Dacă s-ar putea să rămîi nemişcat ore, zile, ani, secole, milenii... Eoni de nemişcare... Adîncindu-ţi neîncetat rădăcinile. Rotind rugăciunea. Nesmintind zîmbetul. Mama apucă să mai apese o dată şi se aude un clic.

— Bată-te minunea, nevoie!

— Gata? Ai reuşit?

— Se-nţepenise. Bătrîneţile şi la dînsa. O am de treizeci de ani.

O întreb cît mai serios, încercînd să îndepărtez impresia de adineaori.

— Acuşi intrăm în gară. Cum te simţi?

— Obosită, dragă! Şi doar n-am alergat, am stat pe bancă! Dar sînt obosită.

— Poate şi de emoţie, te gîndeşti că mergem la doctor.

— Dar ce, n-am mai făcut raze?! Asta-i nimica! Te pune un minut şi gata! Am eu a’ mele...

Pe culoar a început vînzoleala. O fetişcană aleargă chicotind cu un băiat după ea, urmaţi de restul gălăgios al grupului şi de ceilalţi călători. Li se strigă tinerilor, pe diferite tonuri: „No, mă, une fujiţi aşă?!“ „Ni mă la i, nu să uită pi une trec!“ „Ho, mă!“. O

voce hîrşîită de bărbat – nu observ a cui, lumea (cînd a urcat atîta lume? la plecare era gol) a ajuns la capătul culoarului – îi apostrofează: „Şe-aveţi, mă, vă mîncă-n cur?!“. Nu i se răspunde, tinerii rîd, se-mping, fetele ţipă excitate, fără să bage pe nimeni în seamă. Primele clădiri, pe stînga: şirurile de case ce însoţesc şoseaua spre Tradam. Existase şi aici un pod de lemn, acoperit cu draniţă. Nu l-am prins, l-am văzut într-o poză. Probabil într-unul din volumele de documente *Virtus Romana Rediviva* editate de Teodor Tanco. Aducea cu o şură lungă, la fel ca şi podurile de la noi şi din Poşfalău. Pe-aproape se ţinea tîrgul de animale. „Mărhăi“, îmi răsună simpatic în memorie. „Mărhăi!“ Joia, pe navetă, urmăream din tren înghesuiala de cai, oi, vaci, porci. Îmi închipuiam ce senzaţie-aş produce să apar cu o mărhaie exotică, un elefant, o girafă, un hipopotam, un furnicar. Cum s-ar înghesui ţăranii, ce feţe-ar schimba, scărpinîndu-se pe sub clopuri!... Aş fi întrebat: „No, ba’ Vespasiene, şe părere ai, jirafa aiasta să ezistă or’ nu să ezistă?“. „Mărhăi“ şi „galiţe“. Atît: îmi închipuiam. De călcat nu călcasem niciodată prin tîrg. Mulţimile mari mă intimidau. Efectul cozilor? Al „marilor adunări populare“? Mă intimidează. Mă intimidează şi îmi repugnă. Chiar cînd sînt organizate de „ai noştri“. Ce nasol a fost la cele cîteva mitinguri antifeseniste, deşi împărtăşeam aceleaşi convingeri!... Faza cu îngenuncheatul. *Tatăl nostru* în cor. Huiduielile la comandă. Însă nu numai asta. Masa. Masa în sine, organismul nu atît multicefal, cît miriapod, îmi induce un frison de panică. Mă copleşeşte. Mă violează. Nu e locul meu. Numai la vizita Papei, pe neaşteptate, m-am simţit... Cum? Nu invadat, nu cuprins... Aerisit de o bucurie nemaiîncercată. Pînă şi zîmbetul lui Teoctist mi se păruse încărcat de har... În Piaţa Universităţii n-am ajuns. Va fi fost altceva.

Pe dreapta, chiar la intrarea în opid – cartierul de blocuri din prefabricate ridicat în anii optzeci. La normă. O normă foarte grăbită. Se aşteptau muncitori pentru o fabrică nouă (sau se extindea „Polimerul“?), aşa că s-a dat zor. Numai că, la fel ca la Sălişoara, proiectul a fost lăsat de izbelişte şi mai bine de jumătate din clădiri au rămas nelocuite şi majoritatea nefinisate. Schelete de ciment. Un cartier fantomă. Găuri cenuşii, fără feres-

tre, fără uşi, ca-n fotografiile din Beirut peste care dădusem într-un *Stern* adus la şcoală de Chendea, care avea neamuri în Germania. Normal, nu adusese revista ca să ne uităm la pozele oraşului bombardat, ci la gagicile aproape goale. În penuria de locuinţe dinainte şi de după revoluţie, cartierul cvasiabandonat alcătuia o privelişte bizară. Bănuiai o nenorocire, o molimă, un duh necurat care a alungat populaţia. O vreme blocurile au rămas pustii, creştea iarba pe pervazuri. Apoi, rînd pe rînd, s-au tot umplut. Cam pe trei sferturi. Cică nu funcţionau instalaţiile sanitare, nu se trăsese gaz. Ieşea fum prin burlanele din pereţi. Sînt curios cum arată acum. Iată, chiar la margine, spre şosea, o clădire nelocuită, cu betonul înnegrit, măcinat. În rest, cartierul fantomă nu se mai cunoaşte. Pe unele clădiri s-au ridicat acoperişuri roşii de ţiglă, în două ape. Burlanele fumegă. Un cartier muncitoresc ponosit, ca oricare altul de pe vremea lui Pingelică. Şi încărcat de firme la parter şi reclame, ca în „tranziţie“. Şi de graffiti.

— Hai şi noi spre uşă!

Mama şi-a netezit haina, şi-a aranjat broboada şi m-a apucat de mîna întinsă.

— Stai încet, nu mă trage, lasă-mă să răsuflu!

Se ridică foarte încordată, strîngîndu-mă cu putere. Se prinde cu mîna cealaltă de mînerul uşii. Nu-şi poate îndrepta spatele. Vagonul trepidează. Mă agăţ, la rîndu-mi, de grilajul pentru bagaje.

— Huo, nebunilor, că ne dărîmaţi!

— Uşurel! Ia-mă de braţ! De ce stai aşa gheboasă? Ţi-e rău?

Nu-mi răspunde, a înţepenit încărcată de tensiune, cu spatele încovoiat, sprîncenele încruntate şi buzele strînse. Trenul încetineşte.

Decide deodată, smucind uşa:

— Hai şi noi, să nu rămînem în tren!

— Nu te teme! Nu pleacă pînă nu coboară toată lumea!

— Hai mai repede, dragă, doar ştii că eu mă mişc greu! Să nu ne prindă în uşă cînd urcă!

S-a îndîrjit. O sprijin de o mînă, păşim clătinîndu-ne. Lumea se îngrămădeşte la capătul culoarului. E curent. Un băiat s-a aplecat în afară, chiuie. Fetele îi strigă, speriate: „Tibi, să nu sari, mă, prostule! Stai, mă, că ni-amu-i gara!“. Ne apropiem, copăcel, de femeia care încheie şirul. Îşi sprijină de picior o sacoşă chinezească umflată, cu fermoarul tras pînă la gîtul ieşit al unei sticle de plastic. Ochii mi se fixează involuntar pe căpăcelul roşu. Dac-am fi amînat pe mîine, am fi prins ziua de tîrg, cînd n-ai pe unde păşi de traiste, saci, cotărci. Îmi amintesc din vremea navetei sacii întinşi pe jos, în care godacii grohăiau liniştiţi cît dura călătoria, dar la coborîre se zbăteau şi guiţau disperaţi. Imaginea se leagă repede de tipul cu figură de boschetar care încearcă, la Vama, să aburce în vagonul acceleratului un sac de cînepă în care scheaună un cîine. Îl împing oamenii, cu înjurături, se dă mai în spate pe peron, cu sacul contorsionîndu-i-se în mînă. Imaginea se leagă repede de Sam, corcitura de grifon cu pudel, negru, flocos, mustăcios, bărbos, clipind dintr-o parte printre sprîncenele dese, apărut într-o seară în curte, rostogolindu-se, mergînd în două labe, căutînd să se facă simpatic.

Imaginea nu se mai leagă, se dezleagă, personalul a oprit în staţie. Latenţele memoriei. Gara – aceeaşi, neschimbată, poate doar mai cenuşie şi mai coşcovită – desprinde din trecut (sau, de ce nu, dintr-un prezent recesiv, niciodată evaporat) chipuri şi stări. Într-un plan paralel, ele se ivesc simultan, amestecate şi totuşi distincte, concentrînd în fulguraţiile cîtorva secunde – fără a o înghesui, dimpotrivă, lăsînd-o cumva poroasă şi atemporală– cronologia anilor de navetă şi a încă vreo doi de după terminarea liceului. Zulufii blonzi ai Emiliei. Ea şi Adi. Fostul meu coleg de generală şi coleg de clasă paralelă de liceu. Mi se confesează. Îi asist, cu o dragoste fără speranţă. Umilit. De ce l-a ales pe el? Cînd Adi se desparte de Emilia, Emilia nu-mi mai place nici mie. O blondă spălăcită, ce-am găsit la ea? La etajul gării nu observ nici o mişcare. Atunci pîndeam perdelele de la geamul ei de fată de şef de gară. Al treilea din stînga. Arinii şi răchiţile de *vis-à-vis*, de pe malul Someşului. Mai tîrziu. Loreta. Jucîndu-şi ochii verzi, repede, la stînga şi la dreapta, la stînga şi la dreapta. Mă ameţeşte. Mă înnebuneşte. Săruturile.

Primele săruturi adevărate, cu limba. Îmbrăţişări. Sînii. Atît. Dac-aş insista, probabil că. Însă mi-e frică. Durerea din testicule după ce pleacă. Elevărimea înşirată lîngă peretele gării, în aşteptarea trenului. Starea de asalt cînd dieselul se iveşte la curbă.

5. CSICSI&SABIN SRL

Sîntem ultimii de pe culoar. Înaintăm clătinîndu-ne, ca pinguinii. Jos, lumea se îmbulzeşte să urce. O tanti s-a şi apucat de bara vagonului. Îi strig să ne facă loc. Mama mă strînge de mînă. Zîmbetul său îngheţat, cu buze subţiri. Încearcă să-şi mascheze crisparea. Respiraţia grea, sfîrnîită, pe nas.

— Ţine-te bine, să cobor eu întîi!

Sar pe peron. Mama s-a prins cu o mînă de bară şi mi-o întinde pe cealaltă. Poşeta îi flutură. Strînge din maxilare. Icneşte. Nu zice nimic.

— Uşor! Numa-ncet! Pune piciorul pe scară!

O iau în braţe şi o aşez pe peron, facem repede cîţiva paşi lateral, ca să dăm voie mulţimii nerăbdătoare să urce. Mama tot nu zice nimic, mă ţine cu amîndouă mîinile, aplecată de mijloc. Oricum, a fost mai uşor decît la urcare. Macedon, în faţă, de la scara vagonului, lîngă diesel, suflă în fluier. Garnitura se urneşte, ia viteză. Călătorii s-au scurs care-ncotro. Am rămas doar noi şi impiegatul. Acesta se uită după tren, bălăngănindu-şi paleta, şi intră încet pe uşa biroului de mişcare.

Nu plouă, însă norii s-au lăsat. Oricînd ar putea începe. Uşoară ameţeală şi o căldură în stomac. Îmi umezesc buzele, îmi vine să înghit noduri. Impulsul de a-mi contracta abdominalii. Puţin junghi. Încă nu-mi umplu gesturile.

— Mai poţi?

Mama trage anevoie aer în piept, răsuflă întretăiat, îşi ridică privirea spre mine:

— Greu, dragă! Foarte greu! Dacă ştiam, rămîneam acasă.

— Nu ne grăbim! Linişteşte-te! Mergem încet, mai stăm. Hai să trecem linia şi să te aşezi pe o bancă! Bine că nu plouă! Ia-mă de mînă!

— Mai lasă-mă puţin aşa!

Se reazemă de braţul meu drept, îndoită. Respiră rar şi scurt, parcă n-ar mai avea loc în plămîni. Se hotărăşte:

— Hai!

Mă prinde strîns. Se îndreaptă din şale gemînd înfundat. Păşim cătinel. Trecem calea ferată pe la pasaj, traversăm peronul, cotim prin dreapta gării, pe lîngă telefonul montat pe perete, chiar lîngă intrare. Ceasul nu funcţionează. Nu poate fi mai mult de unsprezece fără douăzeci. Ne oprim la grupul de bănci. Respiraţia mamei, faţa sa desangvinizată. Îmi contractez, din reflex, abdominalii.

— Facem o pauză! Aşază-te pe bancă!

Mă strînge puternic de mînă.

— Mergem înainte!

Aproape că mă trage după ea. O ajut să păşească bordura înaltă spre trotuar.

— Plouă! Deschid umbrela.

— Nu-i nevoie, dragă, abia ţîrţîie!

O deschid totuşi. Cum ne vedem din afară? N-are nici o legătură. Un cadru din *Hoţii de biciclete*, tatăl de mînă cu puştiul. Înaintăm, cu încetinitorul, pe zebră. Oricum, nu trece nici o maşină. Singurele maşini sînt două taxiuri, parcate în apropierea gării. Nici lume nu prea e. De la intrarea marketului din colţ ne priveşte lung, ca pe nişte ciudăţenii, o fată cu un mop în mînă. Nu-mi dau seama dacă mă simt sau nu stingher. Mama calcă rar, prudent, de parcă ar înainta într-un teren minat. Mi se apasă pe mînă. Cealaltă mînă mi-am ridicat-o peste cap, ca să o protejez cu umbrela. Incomod şi inutil. Într-adevăr, abia ţîrţîie. Am ajuns în faţa unei terase. Nu mi-o amintesc. Nu era aici. Sigur. Miros de mititei. Un tip stă la masă şi mănîncă mici cu muştar. N-am pus nimic în gură de ieri, dar

nu mi-e deloc foame. Şi nici sete. Doar cît mi se usucă buzele şi mi s-a micşorat stomacul. Aşa îl simt. Mic şi cu nervii lacşi. E bine. Mama îşi slăbeşte strînsura. Se opreşte. Rosteşte leşinat:

— Nu mai pot. Trebuie să stau jos.

Strînge din buze şi i se dilată nările. Caută după aer.

— Ce ai? Ţi-e rău? Aşază-te aici, pe scaun!

Închid repede umbrela şi o bag în geantă. Trag un scaun de sub masa cealaltă. Mama cade moale pe scaun. Lasă poşeta, se apleacă peste tăblie şi-şi sprijină fruntea în palme. Spinarea îi urcă şi coboară lent, după cum răsuflă. Nu intru în panică. Alveola protectoare încă nu s-a spart. E ceva – ce? – care-mi amînă reacţiile, ferindu-mă deocamdată de tirania primului impuls.

— Vrei o gură de apă?

Mama face semn din mînă că nu. Tipul cu micii a terminat, se ridică şi pleacă, nu ne bagă în seamă. Taxiurile de lîngă gară. O duc pe mama cît mai repede cu taxiul la spital. N-are rost să zăbovim aici.

— Auzi?! Chem un taxi! Poţi aştepta două minute? Mergem cu taxiul la spital!

Mama tot nu se întoarce. Inspiră şi expiră înfundat. Articulează abia auzit:

— Cheamă!...

— Vin imediat! Să nu te ridici!

Mă întorc spre gară în pas alergător. Fac semne din mînă către taxiuri. Unul din ele demarează.

— Mergem pînă la spital? Sînt cu o persoană în vîrstă, bolnavă.

Şoferul dă din cap.

— Mă duc s-o aduc. Puţin mai încolo, peste drum, la terasă.

A parcat *vis-à-vis* de terasă, pe partea cealaltă a străzii. Mama nu s-a mişcat din loc, doar că nu-şi mai sprijină capul în palme, ci pe mîinile lăţite peste tăblia mesei.

— A venit taxiul! Poţi să te ridici? Hai, că ajungem în cinci minute la spital! Trebuia să luăm taxiul direct din gară!

Mama se împinge în coate şi se uită nesigură la mine. Nu-şi mai ţine buzele strînse, respiră pe gură. Sunetul pîslos al dispneei.

— Nu respira pe gură! O să răceşti! Respiră pe nas!

Respiră pe gură în continuare. E tulbure ca în criza din prima seară. Şi în gesturile mele a intervenit ceva neclar, simt. Ca într-o fotografie mişcată. Sînt şi nu sînt aici. Mă panichez şi nu mă panichez. Sînt stăpîn pe situaţie, dar situaţia aparţine parcă unei bucle ireale. Zîmbetul încă pluteşte deasupra.

— Ţi-ai mai revenit?

— Dragă, mă ameţeşte, nu pot respira.

— Uite, ne-aşteaptă taxiul pe partea cealaltă. Încet!

Faţa mamei a devenit pămîntie. O sprijin de subsuori. Se întinde după poşetă.

— Las’ că iau eu poşeta, tu ţine-te bine de mine!

Îi întind braţul şi se prinde cu mîinile-amîndouă. Recuperez poşeta. Înaintăm cumva oblic, răsuciţi. Taximetristul a deschis uşa din spate. Îi protejez mamei creştetul. Ca în filme, parcă am arestat-o... Mai mult o împing eu pe banchetă decît intră ea. Acelaşi sunet pîslos al dispneei. Urc lîngă dînsa. Mama s-a încovoiat, şi-a apucat genunchii în podul palmelor. Nu se uită nici în dreapta, nici în stînga, priveşte fix în jos. Pare foarte concentrată. Respiră din nou pe nas. A strîns buzele. Nu se lasă.

— Ei, cum e? Mai bine?

Dă din cap că da. Îi învie glasul:

— Dragă, simţeam încă din tren că mă trînteşte! Acuma mi-am revenit.

Maşina a şi ajuns la intersecţia cu şoseaua principală. Opreşte ca să acorde prioritate. Mama s-a lipit de mine. Părculeţul după care era stadionul. Călcam pentru prima oară pe un teren de fotbal adevărat, iar cînd am văzut poarta, m-am descurajat instantaneu, nu-mi închipuisem că o poartă poate fi atît de mare, imensă, ca pentru altă specie.

Cum naiba să aperi aşa ceva? Mă simt mic, pierdut, copleşit. Inferior... Facem la stînga, pe lîngă parcul dendrologic al Liceului Silvic. O pădurice. Molizi verzi. „Părul lui Tanciulea, părul lui Tanciulea, părul lui Tanciulea.“ N-am văzut niciodată părul lui Tanciulea. Un monument al naturii, o mîndrie a oraşului. Dincolo de clădirile acelea e piaţa în care se ţine vestitul tîrg. Nu-mi amintesc atît imagini ale tîrgului, cît o pagină a lui Iorga despre tîrg. Adică nu-mi amintesc ce scrie, ci faptul că există o pagină a lui Iorga în care istoricul scrie despre tîrg. La dreapta, clădirea lungă a muzeului, acoperită cu şindrilă. Ni se spune la şcoală că aici a fost „şvarda regimentului“. Nu explică nimeni ce înseamnă „şvardă“. Cuvîntul răsună ameninţător, plin de autoritate. „Cătanele negre.“ Nu înţeleg. Adică cum? Ne afirmăm românismul exemplificînd cu faptele de glorie ale unor înaintaşi ce slujeau fidel Imperiul Habsburgic?! Intru cu tata, văd manechine în costume naţionale, clopuri cu păun (astea-mi plac!), linguroaie de lemn, coşuri de nuiele, întreb dacă n-au animale împăiate; mi se arată un cocoş de munte, plin de praf; altă dată, prin gardul de sîrmă din spatele muzeului mă uit fascinat la păunii care se plimbă, ţipă, îşi înfoaie cozile, îşi clatină cele trei fire zvelte cu bobiţe albăstrui de pe cap; nu mă pot dezlipi de păsările stranii. Muzeul a fost renovat. Mai ţine păuni? De obicei se adunau într-un colţ părăginit, printre buşteni şi foste exponate deteriorate, între care o căprioară cu blana roasă, din care ieşeau smocuri de fîn.

Taxiul trage la intrarea spitalului nou. Clădire de cîteva etaje, multă sticlă. Treizeci de mii, cu tot cu bacşiş. Şi-mi pare rău. Scap banii printre degete. Îi acopăr mamei creştetul. Mama strînge din maxilare, scoate greu picioarele din automobil. După ce se redresează îi spune „Mulţumesc!“ şoferului. Şi chinuie un zîmbet. Ne-a lăsat chiar lîngă uşă.

Mama mă ţine de mînă, eu îmi potrivesc paşii. Întîi un pas mare. Mă întorc spre dînsa şi aştept să-şi depene încet paşii ei mărunţi. Nu ne dăm drumul la mîini. Am ajuns la fereastra triajului. Întreb de radiologie. Femeia mătăhăloasă, în halat alb, mă lămureşte înduioşată. Cred că înduioşată. Înaintăm de-a lungul unui hol din ce în ce mai întunecos.

Lungi pauze de respiraţie. Mama a depăşit momentul critic. Bat la uşă. Voce flegmatică de bărbat:

— Intră!

Un tip între două vîrste, smead şi pletos. Îi întind biletul de trimitere.

— Am fost îndrumaţi la dumneavoastră...

— Ajut-o pe bătrînă să se dezbrace!

Eu mă adresez cu „dumneavoastră“, ăsta mă ia la per tu!... Îl bag în... Stop! Luptele stupide pentru a stabili un ascendent asupra celuilalt... Haita... Sau e doar nesimţire şi rutină? Îi arăt mamei scaunul învelit în muşama de lîngă perete. Vorbesc cu ea ca şi cum nu l-aş fi auzit:

— Trage-ţi puţin sufletul, pe urmă te dezbraci şi dumnealui îţi face razele.

Accentuez pe „dumnealui“. Mă răsucesc spre ins:

— Sper că nu vă deranjează că se odihneşte puţin. Mama-i foarte obosită.

Insul, tot flegmatic:

— Daţi-mi biletul de trimitere, buletinul şi talonul!

A inclus totuşi un pronume de politeţe. E posibil să fi absolvit şcoala primară.

În cameră e frig. Mama îşi scoate anevoie prin mîneci braţele înţepenite. Cămaşa nu şi-o mai descheie, i-o trag eu peste cap. I se încîlcesc mîinile. Se zgribuleşte, acoperindu-şi sînii goi. Asistentul sau tehnicianul sau ce-o fi el o potriveşte cu pieptul la aparat. De fapt, mamei nu-i vor fi făcute „razele“ tradiţionale, ci o radioscopie sesizabilă imediat pe ecran. Tipul îi strigă:

— Lipeşte pieptul! Trage aer în piept! Nu mişca!

Mie:

— Veniţi să vedeţi!

Disting pe ecran conturul plămînilor, dar cum se interpretează?

— Plin pînă sus! Internare de urgenţă! Urcaţi la etajul unu, la doamna doctor Rusu, să vă facă trimiterea!

Mamei:

— Gata! Îmbracă-te!

Îi deschei mamei nasturii de la cămaşă, n-o mai pun să ridice mîinile. „Plin pînă sus.“ „Internare de urgenţă“. Doctoriţa din sat mi-a atras atenţia să nu mă iau după cei de la spital. O sun îndată ce ieşim. Mama a îmbrăcat cămaşa, îi închei nasturii la loc. Îşi bagă poalele în pantalonii fixaţi cu un ac de siguranţă. Îi aranjez puloverul, apoi haina şi paltonul. Se uită la mine. Nu zice nimic. Are o mimică fîstîcită, interogativă. Îi şoptesc:

— Ia loc pe scaun, vorbim după ce ieşim!

Se aşază. Poşeta pe genunchi, privirile-n jos. Radiologul îmi întinde foile cu rezultatul.

— Mergeţi cu astea la etajul unu, camera douăzeci şi nouă, la doamna doctor Rusu.

— Chiar credeţi că e nevoie urgentă de internare?

Ţîţîie... Răspunde sastisit, cu o grimasă:

— N-aţi văzut că-i plin pînă sus?! Acuma se vine?!

— Bine, mulţumesc. Etajul unu, camera douăzeci şi nouă. Bună ziua!

S-a întors cu spatele, reglează ceva la un aparat, nu mă mai bagă în seamă.

Ieşim cu mama, mereu de mînă, pe hol. Ne îndreptăm din nou spre triaj, ca să ne informăm de la asistenta binevoitoare cum ajungem la pneumo. Ne intersectăm cu o infirmieră.

— Nu vă supăraţi, cum se ajunge la pneumo? Există un lift?

— Există, dar nu funcţionează! Urcaţi ni pe-aişea pe scări, după care faşeţ’ la dreapta!

Ne arată cu braţul întins scările.

— Trebuie să urcăm pe scări. Stai un pic jos pe canapeaua asta, să-ţi tragi sufletul! Eu mă duc s-o sun pe doctoriţă. Vin imediat!

Am ochit un telefon chiar la intrare. Am noroc. Îmi răspunde.

— Radiologul ne-a trimis la doamna Rusu. E sigur că mama necesită internare de urgenţă.

Doctoriţa ezită.

— Nu cred. Dar mergeţi totuşi să vedeţi ce zice doamna doctor Rusu! Mă sunaţi pe urmă.

„Internare de urgenţă“... O glumă. Avem bilet dus-întors. Aşadar, întîi ne întoarcem şi, dacă altfel nu se poate, ne pregătim cum se cuvine pentru spital, îşi ia lucrurile de trebuinţă, îi lăsăm o cheie Rafilei.

Mama bate darabana pe poşetă. Mult mai prezentă.

— Dragă, doctorul de la raze a zis că să mă internez?!

— Asta-i părerea lui. Nu e doctor. La doctor urcăm acum.

— Unde să mă internez?! Nu mă internez! Ce, eu îs pregătită de internare?!

— Hai să urcăm! Dă mîna! Cu mîna cealaltă ţine-te de balustradă!

Mama începe urcuşul în foarfecă şi gîfîie după a treia treaptă.

— Aşa o să oboseşti! Du un picior, pe urmă pune-l pe celălalt!

— Mie mi-i mai uşor aşa! Ce să mă tot hîţîn?! Îţi spun că nu mă internez!

Un popas pe palierul de la cotul scării. Reîncepem urcuşul. Răzbim la primul etaj. Mama s-a muiat din nou. Îşi trage anevoie răsuflarea, cu gura deschisă. S-a proptit de grilajul balustradei. Absentă. Inabordabilă. Nu ştiu ce să fac. Aştept. În sfîrşit, se îndreaptă. Ne urnim. Aici. Deschid o uşă cu geamuri mate. Miros de clor. Mulţi oameni pe băncuţe joase. La mijloc, o masă de sticlă, cu pliante. Camera douăzeci şi şapte. Camera douăzeci şi opt. Camera douăzeci şi nouă. Majoritatea aşteaptă la douăzeci şi nouă. Ni se face, fără entuziasm, loc la capătul unei bănci. În faţa noastră sînt cel puţin zece persoane. Mama şi-a reluat poziţia cu genunchii lipiţi şi mîinile sprijinite pe genunchi. Ne-a cuprins pe amîndoi un soi de sfială. Ne-am intimidat. Tăcem unul lîngă altul. Lumea vorbeşte tare. Glasuri cîntate. Femeile scot acute stranii. Năframe cu flori. „Trăişti.“ Clopuri verzi, de pădurar. La marginea dimpotrivă, profilul unei bătrîne extrem de palide, cu un nas

proeminent. Ca şi mama, se sprijină pe genunchi şi se uită nicăieri. Se deschide uşa. Cîţiva bolnavi sar de pe banchete şi se îmbulzesc la intrarea în cabinet. Se vociferează. Se întind hîrtii. Uşa se închide şi rumoarea se potoleşte. Mama întreabă cu jumătate de gură:

— Oare durează mult pînă ne vine rîndul?

— O oră tot durează, la cîtă lume e...

— De-abia aştept să terminăm şi să mă văd acasă!...

— Ce, ţi s-a şi făcut dor de casă?!

— Dragă, eu îţi spun, fie ce-o fi, eu nu mă internez!

— Asta-i şi părerea mea. Să te vadă doctoriţa şi să-ţi dea un tratament. Şi, dacă-i de internat, mergem la noi!

— Eu nu mă internez nicăieri! Stau la casa mea! Dacă am de murit, să mor la casa mea!

A spus-o cu patimă, dar în surdină, zîmbind mînzeşte, de ochii lumii.

Îmi umezesc din cînd în cînd buzele. Senzaţia că m-am rătăcit într-un film străin. Ceva din mine, deşi slab, se împotriveşte. Ce treabă am eu cu toate astea? Iar altceva se destinde, se împacă. Ba tocmai cu toate astea am treabă. Unde mă aflu? În realitatea aceea de alt rang, locuită cu un zîmbet în tren? Da. Nu. Mă aflu în faţa afişului de lîngă uşa de la cabinet. Cu ochii pe el. Percepînd de la sine inscripţia: „Tuberculoză sau dispnee?“. *That is the question*. Uşa se deschide. Uşa se închide. Uşoară durere în tîmple. Pur şi simplu, stau pe bancă lîngă mama. Sînt sigur că nici ea nu se mai gîndeşte la nimic, stă pur şi simplu pe bancă lîngă mine. Uşa se deschide. Uşa se închide. Vocile din jur. Un fond sonor care nu-mi mai distrage atenţia. Intervalul. Alveola. Capsula. Stop cadru supraimprimat. În spatele lui imaginile alunecă indiferente, se conturează şi se destramă. Crîmpeie. Norişori. Nimic precis. (Cînd ieşim, o sun pe Zelda. Întîi pe doctoriţă şi apoi pe Zelda. Bine-ar fi s-o conving să vină şi să plecăm cu toţii împreună.) Uşa se deschide. Uşa se închide. Uşa se deschide. Uşa se închide. Bătrîna cu nas proeminent s-a ridicat de pe bancă şi s-

a apropiat de cabinet. Au mai rămas trei persoane, sosite după noi. Din ceilalţi, nu toţi veniseră la consultaţie, unii i-au însoţit pe bolnavi, ca şi mine. S-a făcut linişte. Mă întorc spre „Tuberculoză sau dispnee?“. Să sperăm că dispnee. Adică dispneea e sigură. Mama s-a liniştit, are un aer de fetiţă ascultătoare.

— N-ai amorţit?

— Ba am cam amorţit. Tu nu?

— Şi eu. Facem cîţiva paşi?

— Fă tu! Eu nu mă mai ridic.

Fac vreo cîţiva paşi pe culoar. Mă apropii de afiş. De pe bancă nu distinsesem o inscripţie cu pixul, măruntă, furişată: „Muie Dinamo!“. Îmi cabrez coloana. Junghiul pîlpîie stins. Mă aşez la loc pe bancă. Am impresia că ochii mamei s-au dus în fundul capului.

— La ce te gîndeşti?

Tresare. Schiţează un zîmbet.

— Dragă, avem la poartă un strat de scînteiuţe.

— Ce scînteiuţe?

— Cum, nu ştii? Nişte flori foarte frumoase, tare mi-s mie dragi! Dacă mă ajută Dumnezeu, vreau să pun anu’ ista şi pe lîngă trotuar. Numai să răsară, că s-a întîrziat din cauza vremii.

Uşa se deschide. Intră bătrîna cu nas proeminent. Am cam urma noi.

— Şi mai am şi nişte cepe de gladiole, le punem tot pe lîngă trotuar. Una albă şi una roşie. E, să fiu eu sănătoasă!...

— Hai să ne-apropiem şi noi de uşă! Portulaci mai avem?

— Nu, dragă, acum doi ani n-au mai ieşit, i-a prins îngheţul. Mi-a părut tare rău, că era ca un covor.

Mă ridic şi-i întind mîna.

— Uşor! Uşor! Că mi-au înţepenit genunchii!

Rămîne îndoită de mijloc, încleştată de mîna mea. Şopteşte pentru sine:

— Doamne, de ce-ai mai lăsat bătrîneţe pe lume?!

— Mai bine aşază-te tu la loc! Te ridici cînd se deschide uşa!

— Nu, dragă, mergem înainte! Mă mai dezmorţesc şi eu, că am anchilozat!

Aşteptăm sprijiniţi de perete, faţă în faţă. Mama ţine poşeta de baretele lungi şi o balansează, urmărind mişcarea cu un fals interes. Îi atrag atenţia să-şi aranjeze părul scăpat de sub batic. Exclamă exasperată:

— Uf, nu mai iese odată şi aia! Ce are de-o ţine atîta?

— Iese, acuşi iese! Ai obosit?

— Mă dor picioarele, dragă!

Bătrîna cu nas proeminent deschide uşa, palidă la faţă.

— Următorul!

Doctoriţa Rusu ne invită să ne apropiem de birou. O asistentă se spală pe mîini la chiuvetă, în spatele uşii.

— Am fost trimişi de la radiologie...

— Daţi-mi rezultatul!

Aruncă o privire pe foaie. Se uită la noi dintr-o parte:

— Sun chiar acum după salvare! Acuma se vine?!

— E chiar aşa de grav? Nu se poate prescrie un tratament acasă? Ori măcar să amînăm cîteva zile, ca să se pregătească?

— Vă luaţi dumneavoastră răspunderea?

Dau să zic „Da!“, însă mă opresc:

— Nu.

— Bătrîna are pleurezie. Plămînul drept e plin pînă sus. Trebuie să i se facă puncţie de urgenţă. Vă trimit la municipiu, aici n-avem aparatură.

Vorbeşte la telefon. („Pleurezie“, „puncţie de urgenţă“.)

— Coborîţi în spate, salvarea ajunge în jumătate de oră.

Mama nu zice nimic, schimbă feţe-feţe. Sun la doctoriţa din sat? Coborîm direct la salvare? O sun pe Zelda? În capul scărilor, mama îndrăzneşte:

— A zis că mă internează?

— Cred că-i mai bine aşa.

— Dar eu nu vreau să mă internez!

— Trebuie să-ţi facă puncţie, să-ţi scoată apa!

— Dar aceea doare, dragă, e un chin!

— Nu doare cine ştie ce şi pe urmă scapi.

— Nu mă internez!

S-a îndîrjit. Seamănă cu un animal încolţit. Se simte trădată.

— Coborîm, o sun şi pe doctoriţa de la noi, să vedem ce zice.

În spate. Unde în spate? Pe unde? Am ajuns, cu poticneli şi pauze lungi, la triaj.

— Nu vă supăraţi, pe unde se ajunge în spate?

Asistenta binevoitoare:

— Peronul de la urjenţe... Ocoliţ' spitalul pe la dreapta şî vedeţ' dumneavoastră acolo!

— Dacă v-a trimis doamna Rusu, atunci e mai bine să se interneze.

Mama, foarte încordată, stă la pîndă. Agăţ receptorul.

— Zice să te internezi. Mergem la salvare.

— Cum să mă internez numai cu ce am pe mine?!

— Lasă că mă-ntorc eu acasă şi-ţi aduc cămaşă de noapte şi ce mai trebuie.

— Eu nu mă internez fără tine!

— Stau cu tine, nu-ţi face probleme! Stau cît e nevoie.

— Nu stau singură-n spital!

Formez numărul Zeldei. „Numărul solicitat nu poate fi..." Închid şi mai formez o dată. Nu răspunde. Oricît de repede m-am mişcat, mi-a taxat trei mii...

Urgenţele. Nu în spate, ci pe laterala care dă spre spitalul vechi. Spre locul pe care se înălţa spitalul vechi. Acum se întinde un parc, în perimetrul spitalului nou. (Mama, intrînd la spartul zorilor în salonul din spitalul vechi, cu o pungă de portocale la piept: „Cum a putut să te lase singur?! Ce-a fost în mintea lui?!“. Pe la miezul nopţii tata mă urcase în salvare, însă, la sugestia şoferului, nu m-a mai însoţit. Ningea des. Abia trecuse Anul Nou. Farurile luminau feeric fulgii lăptoşi. Pînă să mă dumiresc, mă întinseseră deja pe masa de operaţie. Peritonită. M-au avertizat ca, după ce mă trezesc, să nu-mi pun perna sub cap, altfel rămîn cu o cefalee îngrozitoare. Priveam culcat, peste pomeţi, cum mama se apropie într-un racursi bizar.) Sora de serviciu ne indică să luăm loc pe canapeaua din sala de aşteptare. Ştie de noi.

— Fug să cumpăr ceva de mîncare. Ce să-ţi aduc?

— Nu mi-i foame!

— Nu contează, trebuie să mănînci!

La chioşculeţul de lîngă ghereta portarului. Au cornuri cu gem (nasol...), brînzoaice şi melci cu nucă. Brînzoaice şi melci. Şi o sticlă de Prigat de portocale. N-am ce să-i iau altceva. Eu mănînc abia mîine.

Nu mă tentează nimic, nu pot să mă laud că lupt cu ispitele. Femeia aceea puternică, năpădită de hormoni, Maria Egipteanca, luptase cu ele cum ai lupta cu fiarele. Se zvîrcolea în pustiu, cu ţîţele tari, clitorisul pulsînd, asaltată de falusuri şi murmurînd rugăciuni.

— Dă-mi o jumătate de brînzoaică! Cealaltă jumătate mînînc-o tu!

— Ştii că azi nu mănînc!

— Mînîncă, dragă, ce-i prostia asta, ai să leşini de nemîncare!

— Discutăm de pomană! Ţine brînzoaica!

Apucă sclifosit, din vîrful buzelor. Îi desfac şi sucul. Pe uşă năvălesc un bărbat şi-o femeie, tîrînd o fetiţă de opt-nouă ani. Atîrnă în mîinile lor. O întind pierită pe bancă.

Faţa dulce de copil e albă ca peretele. Închide şi deschide ochii fără să scoată un sunet. Iese asistenta şi-i cheamă înăuntru.

Salvarea trage la scară. Un şofer osos, mic de statură, ne face semne. Bag rapid patiseriile şi sticla în geantă.

— Urcaţi! Dacă vi se face rău, vomaţi în găleata asta!

Pe primul scaun, o gravidă în lună terminală. O fată masivă, brunetă, creaţă, cu broboane de transpiraţie pe frunte şi buzele umede. Ne aşezăm în spatele său, mama lîngă geam. Se prinde cu degetele ca nişte gheare de spătarul din faţă, lîngă omoplaţii gravidei. Uşa glisantă zuruie şi bufneşte.

Încerc să ghicesc traseul pe banda superioară a geamurilor. Cerul e la fel de înnorat. Trecem de intersecţia spre gară. Biletul dus-întors. Am mai pierdut cincizeci de mii, cu tot cu-al mamei... La dreapta, fostul cartier fantomă. Pe cîteva burlane iese fum. Peste drum ar trebui să se afle pe undeva clădirea cu turnuleţe a Bibliotecii Academiei. (Placajul cu desenul în creion din atelierul tatei. Uimirea de a descoperi, ca elev, clădirea în toate amănuntele arhitecturale din desen pe o stradă a oraşului. Doar că are zidurile scorojite şi cîteva geamuri bătute în scînduri. Mai tîrziu, licean, intru să cer... Cioran. Înăuntru, o atmosferă de clădire dezafectată. Semiîntuneric. Teancuri de ziare pline de praf, legate cu sfoară. Bibliotecara, o figură psihedelică, îmi răspunde, lungindu-şi gura pînă la urechi, dar nu cu satisfacţie răutăcioasă, ci amuzată la culme: „Ha-ha-ha, e la secret!“.) Încă puţin şi ajungem la cruce, de unde virăm la dreapta. Am ajuns. Am virat. (Loreta, într-o zi de vară. Săruturi în ierburile înalte. Hîrjoană. Excitaţie epuizantă. Copiii de ţigan strigînd după noi: „V-aţi futut! V-aţi futut!“. Stînjeneala amîndurora. Dar şi satisfacţia de a fi măcar astfel părtaşi la actul acela. Remorca încărcată cu elevi, acum treizeci şi ceva de ani, spre IAS-ul la care urma să facem prima practică agricolă. Cred că aici, mai sus, pe panta abruptă. Prune. Numai cu codiţă. Numai brumate. Mere. Tot numai cu codiţă.) Mama mă împunge cu cotul.

— Să ştii că punctuaţia este foarte dureroasă!

— Puncţia! Cine ţi-a spus?

— Mi-a spus mie soră-mea, Aneta.

— Exagerezi tu din cauză că ţi-e frică!

— Da, dragă, mi-e frică! Ţie nu ţi-ar fi în situaţia mea? Crezi că-i uşor să te gîndeşti cum îţi bagă acul printre coaste?

— Atunci nu te mai gîndi!

— Parcă poţi să nu te gîndeşti?!... Oare n-au inventat ei ceva să nu te doară?!

Poţi. Laşi fantasmele să curgă. Te retragi în spatele lor.

Gravida se foieşte. Trecem prin zona cu serpentine strînse, ne înclinăm cînd într-o parte, cînd în cealaltă. Uneori duc piciorul mult în lateral, ca să nu mă dezechilibrez, iar mama se apasă în mine. Am impresia că se apasă mai tare decît ar conduce-o inerţia. Ne privim din cînd în cînd scurt în ochi. Căutătura mamei s-a schimbat, e resemnată şi totodată încrezătoare. Găleata zornăie încoace şi-ncolo pe podea.

— Vă simţiţi bine?

— Bine. Mni-i o ţîr’ de greaţă.

— Pot să vă ajut cu ceva?

— Nu. Dacă vreţ’ să-m’ daţ’ găleata mai apròpe!

Culeg găleata de jos şi i-o întind. N-o apucă bine şi şi varsă. Sar s-o sprijin. N-am cum, s-a proptit cu fruntea în paravanul dinspre cabină. Rămîn totuşi lîngă ea, pentru orice eventualitate. Îmi închipui fetusul agitîndu-i-se în pîntec. Te pomeneşti că face. Se redresează. Şi-a fixat găleata între picioare. Gîndul stupid că pruncul o să cadă în găleată.

— E mai bine?

— Mai bine.

— Să bat la şofer să oprească?

— Nu-i nevoaie! Mintenaş ajiunjem. Io mă scobor la han.

Am depăşit culmea. Salvarea coboară. Dacă s-ar vedea prin tot geamul, s-ar zări în vale vechiul oraş săsesc. Vechiul burg. Duşmanul vidicului valah. Turnul Bisericii

Evanghelice, de pe la 1400. Cînd m-au internat la infecţioase, într-a unsprezecea, cu hepatită (vocea rea a asistentei: „Celula hepatică nu se vindecă niciodată! Se ameliorează!“), priveam pe geam la ceasul din turn. Mă înfiora monumentalitatea medievală a lăcaşului, accentuată de zidul de piatră înnegrită. Patina aceea a vremilor... Pe banda transparentă de sus – numai cer înnorat şi crengi. Aş putea să mă sucesc pe după coafura înfoiată a femeii şi să trag cu ochiul pe geamul de la şofer, dar ce rost ar avea? Faţa mamei şi-a schimbat, într-adevăr, trăsăturile. Cuta dintre sprîncene i s-a estompat. A dispărut aerul ei de veşnică frămîntare.

— Ei, cum e? Acuşi ajungem!

— Dragă, poate-i mai bine-aşa! Poate e voia lui Dumnezeu!

Intrăm în oraş. Pe lîngă crengi, iată stîlpi, cabluri şi acoperişuri. Gravida pune găleata la colţ şi-şi scoate picioarele în lateral. Burta i le acoperă pînă spre genunchi. Salvarea încetineşte. Opreşte lin. Hanul. Şoferul deschide uşa. O sprijină pe femeia care, în pofida burţii şi-a greţii, se mişcă destul de sprintenă. A înviorat-o şi pala de aer proaspăt. Ne-a înviorat şi pe noi. Se îndepărtează fără să-şi ia rămas-bun. Uşa se izbeşte. Am intrat în traficul de oraş. Stăm la semafoare. Citesc pe placa de lemn legată cu sîrmă de un stîlp: „Sala de tenis de masă“. Maşina virează strîns la stînga. Găleata se dă de-a dura, lovindu-se de uşă. Şi-a împrăştiat conţinutul pe linoleum. Un iz acru. Constat că nu mi-e scîrbă, mi-e indiferent. Mama se strîmbă:

— Ce porcărie!

Am oprit în faţa unei porţi metalice. Mă uit pe la şofer. Am ajuns. Spitalul de pneumo-ftiziologie. Lîngă tăbliţa instituţiei, pe un A3 de carton lucios scrie cu litere îngroşate: *Transportul decadavre între spitale pe raza municipiului este efectuat de SC. CSICSI&SABIN SRL şi este GRATUIT!*

6. Dă pă „Realitatea“!

Închid umbrela. Intru în cabina telefonică. Plouă mocăneşte. Ceasul aparatului arată 13.47. Tocmai se schimbă: 13.48. Minus treizeci şi cinci. Formez numărul Zeldei. „Numărul solicitat...“ Trag cartela. S-au dus două mii. Mi-e dor de Zelda. Împreună. Holograma scintilantă a corpurilor noastre astrale. Îmbrăţişate. Cam aşa ceva. (Abia împietrirea de după e un fals. – Dar s-a întîmplat! Şi nu numai „de după“!... – Da, o pseudorealitate, o boală, diavolul...) La ora asta o fi în tramvai sau în microbuz, în drum spre casă... Ori nu vrea să răspundă? Imposibil, doar aşteaptă şi ea să afle cum a ieşit controlul mamei! Am nevoie de Zelda, cu cine să vorbesc? Mai ales că lucrurile au luat întorsătura asta neaşteptată. Măcar acum ar putea să-şi suspende „embargoul“ ei căpos!... Sun din nou. „Numă...“ Tot mi-a ciupit o mie. Mă ameţeşte binişor. Grizarea indusă de abstinenţă mă păstrează din fericire la o distanţă autoironică de dramatismul oarecum telenovelistic al scenei. Tipul singur, în gecuşoară verzuie de postav, care şi-a internat mama într-un oraş cvasinecunoscut, părăsit de soţie, afară plouă, el mi-ţi-mi stă zgribulit în cabina traversată de curenţi şi se gîndeşte unde o să doarmă la noapte... Ar fi varianta să dorm în spital. D-na dr. Zăganu a promis, cam cu jumătate de gură, că o să-mi găsească un pat într-unul din saloane. Dar dacă mi-aş găsi în oraş... Unde în oraş? Nu-l cunosc în oraş decît pe Artemiu. Şi mama, care m-a rugat să stau cu dînsa... Cum dau eu de Artemiu? Nu ne-am mai văzut de pe la începutul anilor nouăzeci, cînd a căzut pe neanunţate. Zelda era la maică-sa. Băute crîncene pînă a doua zi, cînd îl conduc la autogară. Toată lumea întoarce capul după nam-

ila cîrlionţată care vorbeşte în gura mare cu un accent ardelenesc oarecum agresiv, afişat ca un blazon. Scot din buzunarul genţii carneţelul „Moleskine“. Adrese, numere de telefon, mailuri. Cică Hemingway nota în „Moleskine“... E burduşit de foiţe împăturite, cărţi de vizită, cartele. Noroc cu elasticul care-l ţine strîns. Ar trebui să dau şi peste un număr al lui Artemiu. Bine că am mailurile lui Patapievici şi Mariana Sipoş!... Nici o ordine în adresele astea! Trebuie să răsfoiesc de la cap la cap. La noroc. *Paupertas impulit audax/ Ut versus facerem.* Însemnări, citate. Vreau numere! Poftim: „Cînd din formă ţi-ai ieşit/ nu e mult pîn’ la sfîrşit/ stingi ţigară, -aprinzi ţigară/ de din zori şi pînă-n seară/ te învîrţi, te-aşezi, te scoli/ cu creierii mototoli/ parcă nici nu-ţi pare rău/ că e vai de capul tău“! „ÎNTREŢINERE, 6.400.000“ Eventual în calupul de numere mai vechi, copiate din memoria primului mobil, ca să le trec pe cel nou. Da! Artemiu Pop, chiar trei numere, unul pe fix, de-acasă, unul pe mobil, încă unul pe fix, de la Bibliotecă. Numai de-ar fi valabile!... Fixul de-acasă. Soneria zdroncăne, un tunel al timpului, ca şi cum la capătul celălalt m-aş fi conectat la un telefon cu manivelă. Cadru subit: telefonul din *Stalker*. Îl mai las să sune, nu se taxează. Nu ştiu de ce am sunat pe fix. Normal era să sun pe mobil. Sun pe mobil. Tot un număr Connex, ca şi al Zeldei. „Num...“ Smulg cartela din aparat. Prea tîrziu, s-a mai dus o mie. Are rost să sun la Bibliotecă? Dacă nu răspunde la mobil, o să răspundă pe numărul de la serviciu?! O sonerie înfundată, de departe. O voce de femeie.

— Da?!

— Alo, biblioteca?!

— Da!

— Nu vă supăraţi, cu domnul Pop Artemiu se poate?

— Acuma nu, tocmai o plecat.

— Şi cînd revine?

— Mîine dimineaţă.

— Nu vă supăraţi, ştiţi poate un număr de mobil?

— Da’ cine sînteţi?!

— Un fost coleg al dumnealui, în trecere prin oraş. Aş fi vrut să ne-ntîlnim.

— No, notaţi atuncea: zero-şepte-patru, cinci-doi-doi, trei-cinci, şepte-opt.

— Mulţumesc foarte mult. Săru’ mîna!

S-au mai dus zece mii. Scad sub cincizeci. Trebuie să-mi cumpăr cartelă nouă. Numărul lui Artemiu, să verific!... E bine, am noroc, mi-a dictat un număr diferit! Conservator-conservator, dar iată că în aproape douăzeci de ani tot şi-a schimbat telefonul. Apăs. Artemiu conversînd degajat, dezinvolt – adeseori dezlănţuit – la ora de franceză cu doamna Csolady, care ne timorează pe toţi. Ne terorizează. Dezgust şi dispreţ: „Sînteţi cei mai proşti elevi pe care i-am avut în cariera mea! Mi-e scîrbă să intru la voi la clasă! Nişte cretini!“. Tăcem cu privirea în pămînt, iar Artemiu şi doamna graseiază şi nazalizează într-o lume a lor. Artemiu, în banca noastră din fundul clasei, drept, mare, ţeapăn, aparent foarte concentrat la lecţia de fizică a „Ţăranului“, urmărind pe furiş rîndurile din volumul sprijinit de pupitru. Numai cărţi franţuzeşti, Balzac la greu – se şi potriveşte cu statura-i masivă. „Ce-a întrebat?! Ce-a întrebat?!“ îi şoptesc, uitîndu-mă în cealaltă parte, şi răspunde, ridicat în picioare, umbrind geamul. Îşi drege vocea, are o ţinută sobră, plină de morgă, parcă el s-ar afla la catedră.

— Alo, da?!

— Populе, tu eşti?

— Depinde cine-ntreabă!

— Dacă-ntreb eu, eşti tu?

— Care „eu“?

— Liviu.

— Nu pot să cred! Livioaş?! Ce faci, măi băiatule? De unde suni?

— Măi, fii atent, nu mă ţine de vorbă, că mi se termină cartela! Sînt în oraş. Pot să dorm peste noapte la tine?

— No, ni mă la el, el sună şi tăt el să-mburdă! Da’ hai, dragule, ce mai întrebi?!

— Tot pe Beutlergasse?

— No, vezi dacă n-ai mai trecut de pe vremea lui Ceauşescu?! M-am mutat la apartament!

— Zi-i!

Notez adresa în carneţel. Cu totul dezorientat. Conturul oraşului nu se leagă, văd clădiri izolate, colţuri de stradă, biserica impunătoare din centru, cu turnul parcă mereu neguros, terasa unei cofetării, tăbliţa de pe o clădire scundă, galbenă, care atestă că imobilul e locuit fără întrerupere din anul 1220, nişte pasaje înguste, întunecoase, tăind burgul în curmeziş, casa săsească a lui Artemiu de pe Beutlergasse, unde m-a primit ca oaspete într-un weekend, în perioada liceului (poarta de lemn, curtea adîncă de piatră, intrarea boltită, scările largi, semiîntunericul persistent, pridvorul lung de lemn de la etaj, fratele său mult mai în vîrstă, scoţînd capul pe o uşă cu un toc lat de o jumătate de metru şi privindu-mă pe sub sprîncene fără a scoate un cuvînt; „Îl caut pe Artemiu Pop, sînt colegul lui de clasă...“ „A, deci tu eşti Liviu. Intră!“. Îmi vine să fac paşi îndărăt, să mă răsucesc pe călcîie şi să ies cît mai repede la stradă).

— Cam pe unde-ar fi? Dă-mi un reper!

— Ce reper să-ţi dau?! Ştii blocul Budaker?

— Habar n-am!

— Nu-i bai! Îi spui la taximetrist şi te duce el. Mă suni, să-ţi ies înainte! Da’ numa’ după şase jumate, că am o-ntîlnire.

— În regulă, te sun după şase. Mulţam!

— No, nu te grăbi cu mulţamurile, fişior! Să vezi întîi dacă ţ-a plăşè!

Am unde dormi, cel puţin la noapte. Nu mai trebuie să-mi caut un pat prin saloane. Asta dacă va fi şi mama de acord. Pot să mă dezbrac, să fac un duş. D-na dr. Zăganu: „O să găsim ceva pentru astă-noapte, dar ar fi bine să rezolvaţi. De mîine se întoarce doamna doctor Rosenzweig“. Nu mai adaugă nimic, dar înţeleg din ton că şefa nu va fi bucuroasă de prezenţe străine în secţie. „Doamna doctor o s-o preia şi pe mama dumneavoastră, eu

numai i-am făcut internarea.“ Aş fi preferat să o îngrijească d-na dr. Zăganu. Dar cică nu-i cum, au regulile lor. Mamei i-a plăcut de la primele vorbe. Urcaserăm încet, cu multe opriri, scările pînă la primul etaj, senini şi apropiaţi ca niciodată, zîmbindu-ne unul altuia. Nu atît apropiaţi... Sau poate chiar apropiaţi?! Întregul nostru univers de refulări şi nevroze fusese parcă lăsat la un ghişeu, despovărîndu-ne pe moment. Mă dedic (deşi cumva impersonal, ca de departe, ca din *altă* parte) prezenţei nemijlocite a mamei, acestui pas, acestei răsuflări, acestei strîngeri de mînă. Doctoriţa ni se alătură, o apucă pe mama de celălalt braţ. Îi zîmbeşte. O asigură că o să fie bine. Îi cere infirmierei să-i aducă o pijama. „Doamna doctor, ne-a luat pe nepregătite!“ se disculpă mama. „Am acasă cămaşă de noapte, tot ce trebuie pentru spital. O să se ducă băietu’ după ele.“ Îmi spune „băietu’“ şi, în loc să mă irite, mă înduioşează. „Să-i cumpăraţi o lingură şi o cană, de mîine intră în porţie. Dar o să vorbesc eu la bucătărie să-i dea din seara asta.“ O ascultă pe mama. „Da, e şi o problemă la inimă, o să vadă mîine doamna doctor. Eu vă las acum nişte pastile şi un sirop de tuse.“ Mama se dezbracă şi îmbracă pijamaua de spital, cu floricele albastre. Cîrpită la cot. S-a transformat într-o bunicuţă uşor nesigură, cu un aer infantil. Se acomodează, încă nedezmeticită, cu noul statut. Împăcată, într-adevăr, cu situaţia. Faptul mă destinde. Ca şi cum aş fi descărcat-o pe mama de pe o foaie de inventar. (Nu degeaba Zelda te acuză de laşitate! – Deci nu mă dezic! Afirm doar că la spital e mult mai puţin stresant decît acasă, singur cu tusea şi crizele ei.) Acum e a lor. (Deci pe ei să-i luaţi la întrebări!) Am scăpat, pe moment, de povara incompetenţelor mele pragmatice. Împăturesc hainele şi i le aşez pe pat, la picioare, peste pătura de rezervă. O rog pe doctoriţă să-mi scrie un bilet pentru portar, ca să nu am probleme cînd mă întorc din oraş. E de acord. Nu găseşte hîrtie. Rup, cu părere de rău, o foaie din „Moleskine“. Scrie şi apasă parafa.

Ce fac? O mai sun o dată pe Zelda? Între timp va fi coborît din tramvai sau din microbuz. Afară plouă în continuare mărunt. Geamurile cabinei s-au stropit. Priveliştea de dincolo – oare şi de la frig? – are un ton vineţiu de *aquaforte*. Asfaltul ud, reflectînd pe

denivelările sale cearşafuri zdrenţuite de lumină pîcloasă. Roşul apoşat al semaforului. Hanul de peste drum, la care-a coborît gravida. Acoperişul vălurit de şiţă. Fîşuri şi balonzaide umflate în vînt, siluete aplecate sub umbrelele umede.

Mai am patruzeci de mii pe cartelă. Dacă-mi iau o cartelă de o sută cincizeci de mii, primesc zece mii bonus. Să cumpăr întîi ce-i de cumpărat. Inventarul, pe urmă. Oricum, nu sub patru milioane, sper. Pînă cînd nu ajung la un milion, nu ştiu niciodată cîţi bani am în buzunar. Dar milionul ultim îl administrez la sînge, para cu para.

— Alo, Zelda?

— Ce vrei?

Îmi retează elanul.

— Uite, am internat-o pe mama.

— Cum aşa?!

— Are pleurezie, trebuie să-i facă puncţie, nu se putea altfel.

Zelda tace.

— Alo, mă auzi?

— Da, te-aud. Ce vrei să zic?

— Păi... nu vii?

Zelda tace din nou. După cîteva secunde:

— Nu pot. Am o lucrare importantă.

Stomacul ăla înmuiat se contractă brusc. Înghit, într-un sorb de amărăciune. Mi s-au uscat buzele, gîtul. De tot. Prostia aia de îmbrăţişare astrală se transformă în cenuşă, în gol, în nimic. Căcat. Un zero puturos. Aşadar, sfîrşitul... *Acum* are „o lucrare importantă“... Tocmai *acum*!... Mă doare de peste tot, îmi vine să plîng. Îmi vine să-i strig „Du-te-n pizda mă-tii!“. Trîntesc telefonul în furcă. Dacă nici în situaţia asta nu-şi calcă peste orgoliu, înseamnă că într-adevăr nu mai avem nici o şansă... Cum poţi să mă laşi acum?! Trezeşte-te! Cum poţi?! Nu fă asta! „O lucrare importantă“! Ce te-mpinge să întinzi coarda pînă plesneşte? Un pas! Un singur pas! O jumătate de pas... Calm! Calm!

E o comèdie! Doar o comèdie! Calm! Aminteşte-ţi zîmbetul! Omul duhovnicesc, băga-mi-aş!... Ajunge, potoleşte-te! Calm! Căcat...

Sun din nou. De ce nu răspunzi? Hai, răspunde! O văd, stă în cumpănă, a şi început să-i pară rău. Ostilitatea din voce nu-mi era adresată numai mie, se îndrepta şi asupra ei înseşi. O cunosc pe Zelda: e supărată că trebuie să fie supărată. Aşa îi cere stupidul de protocol al orgoliului: să se arate supărată. Ca să nu-mi imaginez eu că s-a muiat, că ar fi pe cale de a ierta. Vorbesc îndată ce-a apăsat pe buton:

— A căzut legătura...

Nu găsesc altă minciună.

— Ce-au zis doctorii? Cît o ţin?

Vocea Zeldei s-a îmblînzit.

— Nu se ştie. De mîine o preia şefa de secţie.

— Dar mama cum se simte?

— Cred că în mare s-a împăcat cu situaţia, dar o sperie puncţia.

— Chiar nu ştiu cum să fac, am o lucrare importantă, n-o termin pînă la sfîrşitul săptămînii...

— Păi, ţinem legătura. Vedem mîine ce zice doctoriţa.

— Să-i transmiţi mamei sănătate din partea mea!...

— Da. Atunci sun mîine...

— Pa!

Îmi umezesc buzele. Bine că am rezistat primului impuls şi am revenit!... De ce-mi apare totul ca un fel de hîrjoană? O prosteală? Acum. Înainte, cînd am închis, desolidarizarea ei m-a lăsat fără aer. Furia şi neputinţa, ruşinea, umilinţa, ridicolul, amărăciunea, durerea. (Cine zicea? – Avva Pior? – Ce zicea? – Că în fiecare zi o ia de la început?) Zelda, tu chiar nu intuieşti cît de aproape sîntem de a o lua cu adevărat de la început?! Nu trebuie, naibii, decît să ierţi, să zîmbeşti şi să întinzi mîna! (Am simţit după voce, asta vrea şi ea, să ierte şi să întindă mîna, dar nu ştie cum. Din îndîrjire şi nesiguranţă, ades-

eori lucrurile îi ies pe dos.) Fusese cît pe ce să mă răstesc. Să-i arunc, fie şi prin telefon, farfuriile de pereţi. Bine că am rezistat primului impuls!... Mîine vorbim din nou. Mi-e dor de glasul tău cel bun! (Mă... cum să spun?! – geamul cabinei îmi întoarce un chip neclar, abia reflectat, însă cu un efect de volum, ca o hologramă; dincolo de el, acelaşi trotuar umezit de ploaie –... mă despresurează, mă descercuieşte gîndul că voi avea iarăşi în ureche răsuflarea cuvintelor ei.)

Ies din cabină şi deschid umbrela. Mereu mi se usucă buzele. Glicemia a scăzut. Pînă mîine dimineaţă mai va. O apăsare în tîmple. Senzaţia că, dacă nu sînt atent, îmi scapă capul într-o parte. Ameţit, uşor somnolent. Nu mi-e foame. Nu mi-e sete. (... codrul verde...) Corpul s-a reglat, rezistă, cînd insensibil, cînd adiat ca de părerea unei voluptăţi masochiste. Perspectiva mesei de mîine îl linişteşte. Călugării ăia ce mîncau? Nu mi-ar fi greaţă să ronţăi o lăcustă? Cică de fapt nu mîncau lăcustele de vii, întregi, le prăjeau şi le măcinau. Îşi făceau turte din lăcuste. Bogate în proteine. Eu ce vreau? Să-mi amortizez spaimele. Să menţin, ca pe scenă, distanţarea faţă de gîngania asta aleatorie. (Ştii tu ce vrei!... – Cîte ceva...)

Vîntul se înteţeşte. Îl parez cu umbrela, altfel ar întoarce-o pe dos. Şi-aşa are o spiţă ruptă, legată de mama cu nişte sîrmă. Reperul meu în zonă e aşa-numitul han. La staţia de la han, unde a coborît gravida, coborîsem şi eu din autobuz acum douăzeci de ani, cînd l-am vizitat pe Artemiu pe Beutlergasse. Şi am luat-o încotro? Atunci ştiam. Acum sînt total dezorientat. Faţă în faţă cu hanul, pe stînga, trebuie să fie spitalul mare. Da, scrie pe tăbliţă. „Spitalul Municipal.“ N-am intrat niciodată. Tata s-a internat direct la Cluj. Trec prin faţa porţii de fier. Dincolo de zebra de la colţul străzii... asta e, firma pe care mi-a recomandat-o infirmiera (sau asistenta – femeia i-a adus mamei în salon tabletele şi siropul promise de d-na dr. Zăganu): „Treceţ’ de spitalul mare şi intraţ’ peste drum la «*38*»! Găsiţ’ acolo tăt şe-i trebe lu’ bunica!“. Mama şi-a luat tableta şi un căpăcel de sirop. „Să-mi aduci, dragă, şi o linguriţă pentru sirop!“ S-a instalat în patul de la geam, de-a lungul caloriferului. „Mănîncă toată brînzoaica! Ce să-ţi cumpăr de mîncare din or-

aş?“ Vorbim pe şoptite, ca să nu le deranjăm pe cele trei bolnave din salon. În conversaţia noastră s-a insinuat şi un ce histrionic, parcă am da o reprezentaţie. În acelaşi timp, încă ne simţim stingheriţi. Fătuca blondă şi rozalie din patul de lîngă uşă s-a întors cu spatele. Lîngă ea, pe acelaşi rînd cu mama, însă cu un pat liber între ele, geme din cînd în cînd bătrîna corpolentă cu un pulover negru peste pijama. Din patul izolat din colţ, peste care patul mamei cade perpendicular, ne urmăreşte de cînd am intrat o femeie între două vîrste, cu pivirea extrem de ageră. O frămîntă să intre în vorbă. Mama: „Ajung brînzoaicele astea, mai am şi sucul!“. Femeia: „Lăsaţ’ să v-aducă, c-aişi îi tare slabă mîncarea!“. Eu: „Vezi ce zice tanti? Spune-mi ce să-ţi cumpăr!“. Mama: „Nu ştiu, dragă, ia şi tu ceva, numai să nu cheltui banii!“. Femeia: „Cîn’ eşîţ’ în oraş, nu-mni aduşeţ’ şî mnie o sticlă de apă minerală?! Ni amu’ vă dau banii!“. Eu: „Cum să nu?! Banii, lăsaţi! Mi-i daţi cînd mă-ntorc. Ce apă să fie?“. Femeia: „Şe găsîţ’, numa’ să facă bulbuşi!“. Mama stă în şezut, cu perna la spate. „Dragă, nici nu mă gîndeam ieri pe vremea asta că azi o să fiu internată în spital!“ „Dar azi-dimineaţă te gîndeai?“ „Ei, mă gîndeam! Unde să mă gîndesc?! Nu-mi vine-a crede nici acum! E-adevărat că nu aduce anul ce aduce ceasul!“ Mama are febricitatea adaptării la un nou mediu. Puţin uluită, puţin ezitantă, cumva protocolară – ca într-un salon monden, nu unul de spital. Nu mai face mina infantilă de adineaori. Îşi supraveghează ţinuta, caută din nou să vorbească îngrijit, fără accent, precum zilele trecute, la vizita doctoriţei din sat.

Deschid uşa. Din stînga, din spatele casei de marcat, se ridică o fată cu breton, ghemuită într-o geacă maronie. Zîmbeşte, zgribulită.

— Ceva ca pentru spital ţineţi? Linguri, căni, prosoape?

— Da! Vedeţi la raft!

M-am lămurit ce-i cu „38“-ul. Resimt ceva asemănător – însă mult diminuat, întors spre autoironie, abia o părere – cu indispoziţia pe care mi-o stîrnise cu ani în urmă prezenţa Zeldei în acel second-hand de încălţăminte. Majoritatea mărfurilor costă treizeci şi opt de mii. N-am mai văzut magazine de felul ăsta. Ce-i drept, nici nu m-am uitat. Dar

mi-ar fi sărit în ochi. Găsesc nişte linguri cam plate, cu coada îmbrăcată într-un ornament de plastic. Căni de 250 ml, dintr-o tablă destul de subţire. Aleg o lingură şi două căni. Una pentru ceai, alta pentru păstrat pasta şi periuţa de dinţi. Îmi alunec ochii peste raftul cu farfurii. Castroane de hîrtie presată. Aspect de porţelan. Imprimate foarte vesel cu imagini de fructe. Pun două deoparte, unul mai mic, celălalt mai mare, să le aibă pentru orice eventualitate. Să-şi ţină merele în cel mare. Iar în cel mic... Uite papuci de casă! Bine că mi-am amintit! Îi trebuie neapărat papuci. Cît poartă? 37? Îi iau 40, ca să fiu sigur. La papuci merge cu cîteva numere mai mult. Cu şosete de lînă, numai bine!... Îndată ce se poate, mă reped acasă şi-i aduc lucrurile, cămaşa ei de noapte, şosetele de lînă... Prosop. Unul sau două? La preţul ăsta, două. Ăsta galben şi ăsta grena. Altceva?... Îmi plimb privirea. O pungă cu tacîmuri albe de plastic. Tacîmuri de excursie. Lingură, linguriţă, furculiţă, cuţit. Cred că i-ar prinde bine. Nu-i sănătos să te fîţîi prea mult printre rafturi, îţi tot descoperi nevoi. Ceva mă împinge să mă întreb dacă n-ar fi cazul să achiziţionez un zdrobitor de usturoi şi un tirbuşon. Reflexe de şopinganie. Încă o pereche de papuci, pentru mine? Rezist. Nu şi în faţa umeraşelor cu pijamale. Pijamaua mamei de la spital era peticită în cot. Îi duc o pijama nouă. La preţul ăsta... Cea galbenă, cămăşuţă şi pantaloni. Pe cămăşuţă e brodat (cusut?) – nu imprimat – un trandafir. Nu-i chiar Ungaro, dar nici nu pare un kitsch lamentabil. Un kitsch drăguţ. E mai degrabă kitsch să fii obsedat de haine de firmă. De mărfuri de firmă. De etichete. Să alergi după ele cu limba scoasă. Gestul în sine e kitsch. De fapt, n-ai nevoie. La banii mei contează exclusiv utilitatea. Gustul se verifică în conturul formelor pure. La materiile cu adevărat preţioase oricum n-am acces. Frumuseţea e în mintea mea. Cine caută produsul de firmă caută nu frumuseţea, ci puterea. E un epikratic, un ideolog, un dictator *in nuce*. (Dar ce minunat ar fi să rotesc în singurătate nestematele grele de ape, numai ale mele, să contemplu jocul lor de lumini, să le pipăi şi să le strîng în pumn!... Să-mi răsfăţ gîndul înconjurat de aur!... – Poate aur şi verde? Întreb...) Da, glicemia scade, lucrurile cele mai concrete îşi dezvăluie faţa lor ireală.

— Pijamaua e tot la treizeci şi opt?

— Nu, e la o sută douăzeci!

— Aha!

— Rămîne?

— Da.

N-ar fi totuşi corect ca toate mărfurile să coste pînă-n treizeci şi opt? Nu-i o mică escrocherie? Lîngă casa de marcat, într-o cutiuţă de carton compartimentată – diferite mărunţişuri, între care o unghieră şi nişte cuţite mici de bucătărie, cu mîner de lemn. Îmi trebuie obligatoriu o unghieră.

— Unghiera cît costă?

— Optzeci de mii.

Nu-mi trebuie obligatoriu o unghieră.

— Aşa de scump?

— Aşa le-am primit!...

— Dar cuţitaşele?

— Zece mii.

Îmi trebuie obligatoriu nişte cuţitaşe.

— Aşa de ieftin?

— Nu, dar să ştiţi că sînt foarte bune! Cumpără lumea, ăstea-s ultimele. Şi eu mi-am cumpărat două.

— Da? Atunci daţi-mi şi mie două!

— Unghiera o luaţi?

— Nu. Ţineţi poate periuţe de dinţi?

Îmi arată cu degetul chiar sub nas, în aceeaşi cutie de carton.

— O periuţă! Nu, două!

Cît pe ce să uit şi să mă trezesc la Artemiu fără periuţă de dinţi...

— Pastă?

Fata indică spre raftul din spate. Bretonul i se clatină cumva ştrengăreşte. N-am văzut niciodată la TV reclame la sortimentele ăstea. „Made in China.“ Căpăcelul alb, mic şi cu striaţii. Îmi aminteşte de Cristalul de pe vremuri. „Pasta de dinţi Cristal/ Face dinţii ca de...“ Toată lumea se aşteaptă să spun „cal“. Dar eu văzusem într-o revistă englezească, la domnişoara Negrea, cu care mă obligă tata să studiez în particular, poza unei feline cu un nume comic... „caracal“! „Caracal e un oraş cu proşti ca tine, mă Liviu!“ rîde Fănică. Îi subliniez insistent că aşa îi zice unei specii de pume sau de lincşi. Nu mă crede nimeni. O rog pe domnişoara (parfumul ei ciudat – parcă aş distinge o undă de putreziciune – mă dezgustă şi mă incită, oricum mă atrage, nu vreau să recunosc, dar sînt îndrăgostit) să-mi împrumute revista. E bucuroasă de interesul meu. „Să-mi spui ce-ai înţeles! În engleză!“ Băieţii se lămuresc. Îmi preiau spotul.

— Colgate nu aveţi?

— Noi nu...

— Atît.

Maşina de taxat zumzăie.

— Cinci sute cincizeci şi opt de mii.

Mi se pare enorm. Vînzătoarea îmi întinde bonul.

— Şi o pungă de plastic!

— Cinci mii.

Burează mărunt. Scurte rafale de vînt. Mă-ntorc tot pe lîngă „spitalul mare“, traversez, nu e aşa departe, n-am cum să mă rătăcesc. Ţin drumul drept, pînă depăşesc o cazarmă cu o bisericuţă de lemn în curte şi ajung la intersecţia cu farmacia şi o biserică de zid, cu două turle. După care, la stînga, printre case. Am dibuit, la dus, două minimarketuri, o să intru să-i iau mamei de mîncare şi apă pentru colega ei de salon. O să intru chiar în primul, unde am zărit lădiţe cu portocale şi mere. Intru chiar în primul, nu e nimeni, pe uşa deschisă din spate se aud voci, „Bună ziua!“, după cîteva secunde se iveşte o fată grasă, blondă, cu faţa ciupită, îmi cîntăreşte două kilograme de mere şi unul de

portocale mici, îmi taie o jumătate de baton de salam Victoria, îmi întinde o franzelă, o pastă Colgate şi o sticlă de Borsec. Îi cer, într-o sclipire, un bidon de cinci litri de Zizin.

— Şi o sacoşă!

— Cinci mii!

Două sute şaptezeci şi şapte de mii. Restul de trei mii pînă la optzeci – o caramelă. În acest ritm, în cîteva zile se duc toţii banii lichizi şi trebuie să intru în fondul pentru înmormîntare. Să-i sugerez şi Zeldei să contribuie? Burează în continuare mărunt. Bidonul de Zizin mă împiedică să mai ţin umbrela. O strîng şi o înghesui în sacoşa cu fructe. Dau repede din picioare, ca să nu mă pătrundă ploaia. Mai trebuie să trec un pod de lemn peste un rîuleţ şi ajung în maximum cinci minute la poarta spitalului. Mă ţin pe sub streşinile caselor vechi. Şi noi. Chiar pe colţ, se finisează o clădire cu două etaje, o viloanţă greoaie, verzuie ca muştarul. Schele în jur. În faţa celuilalt minimarket, îngropat la demisol, cîţiva muncitori în salopete albastre beau bere din cutii la adăpostul unei copertine. Cum fac dreapta spre pod, se repede cu mîna întinsă un copilaş desculţ, într-o rochie gri, zdrenţuită. Pare băiat, dar e totuşi în rochie.

— Dăă şi mieee!

Îi dau caramela. O desface cît ai clipi şi o bagă în gură, ţinîndu-se după mine pînă intru pe pod. Apa e galbenă, păstoasă, supărată, mîrîie înfundat. „Măreţ grumaz de unde.“ Vîsoţki: grumaz. I se învîrtoşea grumazul ca o tulpină bătrînă, vînoasă. Grumaz, gînj, moş. Brînză? Grecii: Scamandru. Phasis, Lycus, Enipeus, Hypanis, Eridanus... Aş zice că-i înţeleg: un rîu poate fi o fiinţă. Un zeu. Rîul ăsta umflat îmi pare viu, puternic, prezent. În stare să-l alerge pe Ahile. Dacă aş avea timp, m-aş opri să stăm de vorbă. Am luat-o razna? Am luat-o razna. (Ai luat-o razna!) Mi-ar plăcea să-l ascult pe-ndelete. (Prietena mea, Devi: „Dacă stai mult pe marginea unei ape, începi să-nţelegi“.)

Desigur, s-a schimbat tura. Mă opreşte un portar tînăr, extrem de vigilent, cu mustăcioară şi strungăreaţă. Şi cu un timbru arţăgos, ca al lui Valentin Stan. Îi arăt bileţelul semnat şi parafat de d-na dr. Zăganu. Îl citeşte încruntîndu-şi sprîncenele. Îşi ridică

privirea spre mine. Se uită iar la bilet. Iar îşi ridică privirea spre mine. Mă cîntăreşte cu o iritare vădită.

— Da, îi parafa lu’ dòmna doctor...

— Să vă arăt un buletin?

Îl am pregătit, i-l bag sub ochi înainte de a-mi răspunde. Se dă la o parte. Strigă din urmă, ca pentru a-şi restabili autoritatea:

— Pe răspunderea dumneavoastră! Aiş’ îs tuberculoşi! De-ar intra chiar orişîşine!...

M-a udat, dar nu pînă la piele. Miroase plăcut. Un aer tare, de la pinii înalţi din curte. Abia acum reuşesc să întîrzii peste peisaj. Cînd am coborît din salvare, nu eram atent decît la picioarele mamei, şovăind în pietrişul aleii. O luxaţie ne-ar mai fi lipsit!... Şi la picioarele mele. Simţeam pietricelele ascuţite prin talpă. Pînă să ne dezmeticim, ajunseserăm deja în salon. Curtea e un mic părculeţ, cu cărărui înguste. Cîteva bănci. Pămînt bine bătătorit de jur-împrejurul lor. În fund, printre pini, se zăreşte un pavilion dărăpănat. Altfel, clădirea masivă a spitalului, de croială habsburgică, a fost renovată şi termopanizată. De curînd, dacă mă iau după galbenul curat al zugrăvelii. La geamuri, pe pervaz, bolnavii au scos la rece borcane şi pungi. Faţă-n faţă cu intrarea, se înalţă o bisericuţă. Nefinisată încă. Nu cred că se slujeşte, e numai betoane. N-ar arăta rău dacă nu i-ar fi fost adăugate sub cele două turle nişte turnuleţe decorative, îmbrăcate în tablă. Îmi evocă „pagodele“ romilor. Lîngă uşa de la intrare fumează un tip gîrbov, cu o faţă osoasă. Halatul vişiniu atîrnă pe el. Se trage un pas în spate, palmîndu-şi ţigara. Observ încă doi, după colţ, lipiţi de perete ca să nu-i ude. Înclin din cap şi înclină şi ei. Încolăcite pe fîşia uscată de sub perete, se înşiră cîteva potăi.

Mişc greutatea peste zimţii cîntarului de după uşa de la etaj. Zizinul l-am lăsat pe linoleum, iar punga şi geanta pe canapeaua de muşama. Optzeci şi şapte de kilograme. Din capătul holului se apropie pas cu pas, sprijinindu-se într-un cadru, un bărbat scofîlcit. Nu tocmai moş, însă dărîmat rău. Poartă un cojocel ţărănesc de piele peste pijama şi o

pălărie de pădurar. Şi bocanci negri în picioare, descheiaţi, în care s-au agăţat marginile pantalonilor de pijama. Dă să deschidă uşa de dincolo de scară. Se încurcă. Sar să-l ajut.

— Ziua bună!

Îmi răspunde cu un glas piţigăiat şi izbucneşte în plîns.

— Io nu eram aşa! Nu mai po' mere!...

— Da' ce s-a-ntîmplat?

Îi curg lacrimile pe obrazul ca jupuit. Le şterge cu mîna descărnată, aplecat peste cadrul de care s-a proptit în cealaltă mînă. Prin uşă miroase a clor.

— Nu-m' pòte faşe nimnica!

— Da' de cît timp eşti internat?

— De patru zîle.

— Păi vrei după patru zile?! Cu ce?

— O zîs că di la plămîni. Da' di şe nu pot îmbla?

— Ai şi 'mneata răbdare, nu se poate de pe o zi pe alta! Ai să te faci bine!

Ridică privirea. Întreabă ca şi cum s-ar agăţa, fixîndu-mă cu ochii umezi:

— Crez'?

Percep un fior de teamă, silă, milă şi ruşine. Încerc să-l transform în compasiune.

— Sigur te faci bine! Vrei să te-ajut?

— Mărg io...

Îşi saltă cadrul şi intră clătinîndu-se în grupul sanitar.

Care-i salonul mamei, ăsta sau ăla? (Asta şi Aia, fetele lui Apunake...) Din cele trei, întîiul n-are cum fi, e camera de gardă. Scrie pe uşă. Al doilea sau al treilea. Niciodată nu reţin de la început, mereu mă încurc pe culoarele cu multe uşi. Degeaba am făcut armata la Cercetare. Las iarăşi jos bidonul de apă şi bat la al doilea. Nu răspunde nimeni. Întredeschid uşa. Nu e un salon, e un birou. Nimeni. Pe dulap merge în surdină televizorul. Steve Irwin călăreşte un crocodil. Birou... Mai bine spus, tot o cameră de gardă, mai dichisită. Doamna doctor Zăganu o fi pe undeva prin secţie. Deci următorul. Normal. Dac-

aş fi fost atent, aş fi văzut că, spre deosebire de celălalt, are numărul fixat sus, pe toc. Un cinci de alamă gălbuie. Îmi aşez bidonul de Zizin la picioare. Mă şterg pe frunte de apă şi de transpiraţie. Bat prevenitor, cu pauze lungi. Se aude un „Da!“ oarecum intrigat, pe mai multe voci. Deschid cu o mică strîngere de inimă, ca şi cum ar urma să intru în scenă. Toţi ochii aţintiţi spre mine. Fătuca blondă, cu pete roşii pe obraz, bătrîna în negru, femeia vioaie cu patul perpendicular pe uşă, privindu-mă direct, mama, de sub geam, mai greu de desluşit în contralumină. Toată lumea răspunde la salut. „Năăuaa...“ Pe-acolo. Fătuca îşi îngroapă de îndată capul în pernă. Bătrîna îşi ridică privirea spre tavan. Femeia vioaie se uită cu un zîmbet. Zîmbesc şi eu. Mama se ridică, potrivindu-şi perna la spate.

— Borsec e bun? o întreb pe femeie cînd ajung lîngă patul ei, scoţînd sticla de apă minerală.

— Bun, cum să nu şie bun?! Cît o fo’?

— Douăzeci de mii.

— Ia-amu’ ni vi-i dau!

— Nici o grabă! Nu plecăm nicăieri, de-abia am venit.

— Apă’ dacă ne-ar da drumu’, i-amu’ ni m-aş îmbrăca ş-aş întinde-o! M-ar mai vidè şineva pe-aişi?!

(Cumva stingherit, cumva amuzat, cumva jucînd teatru. Nu mă simt întru totul în apele mele, însă nici răsucit şi foarte crispat. Amestec de imponderabilitate şi moleşeală, de vagă nelinişte, răzbătînd din angoasa acum somnolîndă, şi un strop de graţie autoironică. Mai bine mă predau prezentului imediat... Prezentul e o gazdă mult mai primitoare. Mă macin între nostalgii şi prognoze, trăiesc în timpurile ireale, mă las sufocat de memorie şi de ficţiunile despre viitor. Cînd, de fapt, lucrurile trebuie simplificate: răspunzi punctual la solicitările în curs, încasezi ce-i de încasat – dar şi dezamorsezi tensiunile clipei. După ce trece pericolul – însăşi trecerea e un joc fin al iluziei –, n-ai decît să reintri într-o durată mai complexă. Cum scrie? „Să nu purtaţi grijă de ziua de mîine, căci ziua

de mîine îşi va purta singură de grijă.“ Ziua de azi a devenit ea însăşi o alveolă. Consimt să mă îmbrac în gesturile acestei cvasirealităţi.)

Împing bidonul de apă sub pat.

— Nu ţi-e frig?

— Nu, dragă, pune mîna să vezi ce fierbinte-i caloriferul!

Ţin toate pungile într-o mînă şi pipăi. Caloriferul este într-adevăr fierbinte. Cineva a întins la uscat două batiste şi un prosop. Crengile albe ale unui mesteacăn gros ajung pînă aproape de geam. Pe fereastră se zăreşte un zid roşu de cărămidă, iar dincolo de el un platou asfaltat. Pare o bază pentru salvări. Tocmai parchează una, în marşarier. Mă retrag de la geam şi mă aşez pe marginea patului gol dintre mama şi bătrîna îmbrăcată în negru. Aranjez pungile pe noptieră. Geanta de umăr o las pe pătura de rezervă. Ca să nu se ude cearşaful.

— Ei, cum te simţi, ai mai tuşit după medicamente?

Cred că mama s-a acomodat cu atmosfera din salon. Expresia feţei i s-a înseninat. Nu-şi mai ţine buzele atît de strînse. Zîmbetul ei pare aproape firesc.

— Am tuşit puţin, dar nu ca înainte. Imediat ce-am înghiţit siropul. Dragă, e foarte dulce, mi s-a lipit pe gît.

Intervine femeia de alături:

— Apă’ noi sîntem aişi ca caii cheheş’!

Îmi observă nedumerirea. Explică amuzată, în timp ce desface nodul unei batiste şi scoate nişte bancnote:

— „Caii cheheş’“, aşă să zîşe cîn’ rîncează. Ih-ih-ih!

Dă din nechezat în tuse. Îşi lipeşte batista la gură şi se răsuceşte spre perete.

Vorbesc cu mama în şoaptă:

— Ai văzut ce ţi-am adus! ? Cinci litri de apă!

— Dragă, dar cînd beau eu atîta apă?! Mai am încă suc de portocale.

— Las’ să fie-acolo! Uite dincoace!

Scot din pungi şi bag în sertarele noptierei şi jos, într-un spaţiu liber. Mama învîrte în mîini castronul cel mare, imprimat cu fructe.

— Ce frumos e, dragă, parcă-i din porţelan! Dar pe ăsta mic de ce-ai mai dat banii?!

— Nu ştii cînd ai ceva de pus şi n-ai unde!... Las' să fie!

— Văleu, ce de-a linguri şi furculiţe! Trebuia să iei numai cîte una!

— Ăstea-s de unică folosinţă, aşa se vînd. După ce le foloseşti, le-arunci!

— Da' de ce să le-arunc dacă-s bune?! Ce, mi-i greaţă să mînînc după mine?! Dau bani ca să le-arunc?!

— Uite, ţi-am adus fructe! Mere şi portocale. Vrei să-ţi curăţ o portocală?

— Nu acuma, mai tîrziu.

Pun merele în castronul mare şi portocalele în cel mic.

— Ei, vezi acum la ce-i bun ăsta mic?

— Da' ce, nu puteau sta foarte bine şi în sertar?

— Şi-acuma, fii atentă!

Am lăsat pijamaua la urmă. Îi întind pacheţelul, o îndemn pe ea să o scoată. Se uită bănuitoare, se încurcă în celofanul lipit la margine. În fine, îi dă de capăt.

— Ce-i aicea, dragă? Mi-ai luat o bluză? Şi pantalon?! Ăă... raaa! Mi-ai luat pijama! Da' eu n-am pijama acasă?!

O cercetează, descoperă trandafirul brodat.

— O floricică!

— Ei, îţi place?

— Frumoasă, dragă... Cît a costat?

— O sută douăzeci de mii.

— Ai dat atîţia bani?! E frumoasă, dragă, dar e prea scumpă! Îmi aduceai a' mele de-acasă!

— Hai, îmbrac-o!

— Acuma?

— Acuma, ce are?! Nu pentru asta ţi-am adus-o?

Mama se strîmbă. Înţeleg că n-ar vrea să se dezbrace iarăşi în prezenţa unor persoane străine.

— Pune-ţi numai bluza, pe deasupra, de probă!

Îi stă bine în galben. Chipul i se luminează. I se îndulceşte şi capătă o surprinzătoare distincţie a senectuţii.

— Parcă eşti Împărăteasa Chinei!

Nu înţelege, îşi îndreaptă cutele, întinde broderia şi o priveşte ridicînd pînza. Se apleacă pînă cînd aproape o atinge cu nasul. Rosteşte gînditoare, cumva răpită:

— Dragă, ce floricică frumoasă!

Vecina a scăpat de tuse, priveşte şi ea la mama, ţinînd în mîna întinsă două bancnote.

— No ni şe bine-i şăde lu’ mama ’mnevòstă!

Intru la minimarketul cu copertină. Am uitat să-i cumpăr mamei un săpun. Muncitorii care beau bere au dispărut. Trebuie să mă aplec, tocul uşii e foarte jos. Băieţelul îmbrăcat în rochie m-a luat în primire îndată ce am trecut podul. Aşteaptă afară. Poc! M-am îndreptat prea repede. Mă curentează în moalele capului. Vînzătoarea îmi pîndeşte de după raft reacţia. Nu-mi duc mîna la creştet, chiar dacă mă arde să mă scarpin. Încerc să zîmbesc. Zîmbesc, amintindu-mi că mama, cînd am spălat-o, a zis „moliile capului“.

Ne sprijinim în coate de pervazul larg al ferestrei de pe coridor. Afară nu mai plouă. Chiar sub geam e parcată o maşină roşie. Barele metalice pentru bagaje, ca nişte tălpice, o fac să semene cu fundul unei sănii. Pe banca de sub pini discută doi bolnavi în halate vişinii, unul cu un fes, altul cu o pălărie neagră pe cap. Pe primul îl recunosc, e cel care fuma la intrare.

— Dragă, nici nu ştiu unde sîntem. Cînd am coborît din salvare, n-am văzut nimic. Numai pantofii şi scările. Dacă mă scoţi în drum, nu ştiu unde să intru. Da’ uite ce copaci frumoşi!

Mama vrea să-mi spună ceva. Mă ia pe ocolite. N-o simt încordată, cum am simţit-o aproape neîncetat de cînd sîntem împreună. Sau i-am ridicat eu la putere gesturile şi cuvintele, proiectîndu-mi în ele propria-mi nervozitate? Iar acum n-o mai simt încordată pentru că m-am relaxat? Oricum, ceva o munceşte.

— Cum ţi se pare?

— Dragă, arată destul de curat.

— Nu asta... Nu-i mai bine că ne-am internat?

Zîmbeşte în colţul gurii, concesiv, sugerînd însă că lucrurile nu-s chiar aşa de simple.

— Dragă, e bine, nu pot să zic că nu-i bine. Şi ce de treabă doctoriţa! Acasă ce făceam? Aici îmi dă medicamente, mă supraveghează. Dar să vedem dacă-i vine de hac!... Punctuaţia aceea nu-mi dă pace!...

— Puncţia, nu punctuaţia! Şi de asta m-ai scos să vorbim pe coridor? În salon nu puteam vorbi?

— Puncţia, că nu-i dau peste nume!... Da’ de ce să m-audă toată lumea?! Avem şi noi ale noastre!

— N-ai de ce să te temi de puncţie!

Se uită la mine cu ochi lăcrimoşi.

— Dragă, ţi-am spus că mi-a spus mie Aneta, îţi vîră uite-aşa un ac printre coaste, e foarte dureros!

— Doare un pic, dar îţi scoate apa şi poţi după aceea să respiri.

— Oare cu pastile nu s-ar putea? Să-mi dea să iau pastile, dar să nu mă doară! Poate au ei o metodă.

— Vorbim mîine cu doamna doctor. Dar nu trebuie să te înspăimînţi! Nu-i mai bine să-ţi scoată apa şi să scapi?

— Nu-i mai bine! Aş prefera cu pastile.

O spune zîmbind oarecum jenată, privind în lături.

Creşte o rumoare. Uşile saloanelor se deschid şi bolnavii ies rînd pe rînd, cu linguri în mînă. Salonul şase e de bărbaţi. De după colţ apar, de asemenea, mai mulţi bărbaţi. Atmosfera se animă. Ies şi femeile din salonul mamei, în frunte cu vecina ei ageră. După ea păşeşte sfios fata blondă, parcă buimacă, apoi bătrîna în negru, corpolentă, clătinîndu-se. Toate cu lingura-n mînă.

— No, haidaţi cu noi la masă!

Le urăm, într-un glas, „Poftă bună!“. Din partea cealaltă înaintează un şir gros de femei. Cîteva foarte sprintene şi surescitate. Dacă nu de-a dreptul excitate. Se hăhăie şi se tuşeşte. Şirurile se aglutinează pe scara lată de la mijlocul coridorului. Rămînem singuri. Şi persoanele de pe bancă au dispărut. La scurt timp, o infirmieră sau femeia de serviciu împinge o masă metalică pe rotile, încărcată cu tăvi şi carafe înalte, tronconice, de tablă maro, cu cioc. Duce porţii în saloane. Mama rîde:

— Oare mie-mi dă să mînînc?

Infirmiera a ajuns în dreptul nostru. O femeie voinică, osoasă, cu maxilare proeminente şi un nas lung, ca al lui Vasile Muraru.

— Bunica nu-i az’ la porţie, d-apăi unde merje mnia merje şî suta! Ni o porţie de orez! Aveţ’ cană să vă pun un pic de ceai?

În pofida aspectului, tonul ei mămos degajă o neaşteptată blîndeţe. Fug după cană. Mama porneşte şi ea încet spre salon. Îi şoptesc, întorcîndu-mă să-mi toarne ceaiul:

— Îţi iau şi o farfurie de orez!

— Ă... ra, dragă! Orez îmi trebuie mie?!

O instalez pe mama la măsuţa de lîngă chiuvetă, pe singurul scaun.

— Cum e ceaiul?

Soarbe şi se strîmbă.

— Abia dezmorţit! Nu-i dulce deloc! Parc-au fiert nişte cîrpe, dragă!

— Hai, ia o gură de orez, trebuie să mănînci şi ceva cald!

Înghite de cîteva ori în silă.

— Cald?!... E sleit... Dragă, mie-mi place orezul, îl faci cu ulei, cu morcov, cu pătrunjel, dar ăsta-i un clei fără sare!.. Ceaiul îl păstrez pentru medicamente!

O duc de mînă pînă la pat.

— Spune-mi sincer, nu te deranjează să dorm la Artemiu? Ai vrea să stau cu tine?

— Dragă, pe salvare voiam, dar acuma m-am obişnuit, nu este nevoie. Sunt cu femeile. De ce să te mai chinui? Unde să dormi?

— Păi chiar aici, în patul ăsta gol.

— Nu, dragă, du-te la Artemiu, să te odihneşti! Ce, el n-a stat la noi?! Femeile au ale lor... Dar te rog şi eu ceva: să vii mîne de dimineaţă! Nu cumva să întîrzii! Să fii cu mine cînd îmi face punctuaţia!...

— Puncţia, nu punctuaţia!

— Puncţia, dragă, puncţia. Să fii cu mine cînd îmi face puncţia!

Ca o fibrilaţie. Un tremur uşor se transmite în tot trupul. O atenuare a masei, de parcă ar fi scăzut forţa gravitaţională. Armstrong pe lună. Doar junghiul din spate se detaşează. Un corp străin. El singur e greu. Mă împiedică să plutesc. Percep contururi de plagă scoaptă. Abia se ţine. Uite, acum, dacă mă scutur, s-ar desprinde şi ar cădea. Aş rămîne curat şi uşor. Aş face exerciţii de levitaţie, spre uimirea şoferului. Uite-aşa, m-aş lăsa pe spate, aş trece peste spătarul scaunului şi m-aş culca la cîţiva centimetri deasupra banchetei. Sau aş deschide uşa din mers şi mi-aş lua, ca Batman, zborul peste burg. Aş putea să mă joc mutînd acele ceasului din turnul Bisericii Evanghelice. Ar fi perfect fără junghiul ăsta! Nu mă mai împunge, a amorţit. Dacă m-aş putea debarasa!... Pornirea de a roti din omoplaţi.

Urc scara în spatele lui Artemiu. M-a întîmpinat în staţia de taxi cu acelaşi accent ardelenesc exuberant. La remarca mea că nu s-a schimbat, a tunat peste stradă: „Nu mă schimb io cînd vor ei!“. Nu s-a schimbat, doar că şi-a tuns pletele cîrlionţate şi s-a răsîngrăşat. Dupăie, clătinîndu-se, pe trepte. Se opreşte gîfîind în faţa unei uşi, la etajul patru. Se întoarce transpirat spre mine:

— Ca-n bancul ăla: „Mă, da’ departe mai stau!“.

Descuie cu două chei, una ciudată, cu un capăt lat, ca la desfăcătoarele de capace. Seamănă cu un cap de vacă. Mă pofteşte să intru făcînd o reverenţă teatrală. O reverenţă din mînă, deoarece e prea obez ca să se încline.

— Pofteşte, domnucule! După dumitale!

Anii de cînd nu ne-am văzut se topesc instantaneu. E tot Popul Mare, băiatul ăla care mă scoate din sărite cu ţărăniile lui cabotine, plin de fixuri, ticuri şi tabieturi. Între noi a rezistat o relaţie ciudată. Vezi la televizor cîte-o ştire despre simpatii inexplicabile. Dintre un godac şi un pui de găină, bunăoară. Prietenia noastră reprezintă o astfel de ciudăţenie.

— No, intră să-ţi prezint apartamentul! Pe cincisprezece august se fac opt ani de cînd m-am mutat. Da-ntîi descalţă-te fain-frumos ş-aşteaptă să-ţi aduc o pereche de papuci!

Holul, în prezenţa lui Artemiu, pare foarte înghesuit. Se lărgeşte cînd Popul Mare păşeşte în camera cealaltă. Îmi strîng ciorapii ghem, îi înfund în pantofi şi împing pantofii în colţ, lîngă uşa de la intrare. Pun geanta pe dulăpiorul de pal de sub cuier. Îmi agăţ geaca. La dreapta, prin uşa întredeschisă de la bucătărie, văd colţul frigiderului şi, pe frigider, parte din ecranul unui televizor. Artemiu îmi întinde o pereche de papuci de casă maro, nepurtaţi, dar cu patină, ca şi cum i-ar fi luat din rafturile unui muzeu.

— Uită-te dacă-ţ’ vin!

— Îmi vin, cum să nu!

— No, io, unu’, te-am întrebat, că ştiu că eşti jingaş!

— Fugi, mă Populе, de-aici!

— Eşti jingaş, mie-mi spui?! Ca un mîţ mădărit. N-am văzut io cînd am stat la voi ce incuri făceai cînd îţ’ punea tanti de mîncare, aia-i prea grasă, aia-i prea slabă, aia nu-mi place?! Oare cui i-i semăna?! No, hai să-ţi arăt! Aicea-i bucătăria, ne-ntoarcem! Dincoace-i sufrageria, aicea ai să dormi tu!

De biblioteca de pe peretele din faţă se reazemă o bicicletă. Îl ţine pe gras? Clinchetesc soneria, aruncîndu-mi privirea peste volume. Cărţi franţuzeşti, amestecate. O mulţime de *livres de poche*, seria de istorii literare de la „Bordas“, cîteva tone de dicţionare, antologii, romanele albe, în format mare, din „NRF“. Un volum vechi, culcat pe raftul de jos, abia desluşesc: *Le tour de la France par deux enfants*.

— Mai ieşi cu bicicleta? Nu se cunoaşte!

— Am ieşit, fişior! Nu ţi-am spus că nu mai am timp?! Îs toată ziua la servici, şi dimineaţa, şi seara. No, fii atent! Esta-i calculatorul, nu-i legat la net, dacă vrei s-asculţi muzică, treaba ta! Da’ n-am decît CD-urile estea cu Dona Siminică şi Dan Spătaru, de la *Jurnalul naţional*. Şi estea cu colinzile pe care mi le pun de Crăciun. Mai departe! Cînd vrei să deschizi uşa de la balcon, aşezi lemnul aşa, altfel nu stă deschisă! Baia! Să ai grijă la covor, mie-mi place să stee drept, nu cu duluri! Şi să ai grijă cînd traji apa, traji o ţîră mai la dreapta, că se blochează bazinu’!

— Ţi-ai pus telefon la baie?!

– Dragule, io mă mişc mai greu, nu pot să fug de pe tron! Mi-am pus şi în baie, şi la mine-n dormitor, şi în bucătărie! Hai să vezi dormitoru’! La masa asta-mi fac ţidulele. Ni la ele cum m-aşteaptă!

Pe tăblia largă a unui birou sînt clădite mape şi dosare. Din pat dai cu nasu-n televizor.

— Fişior, cam esta-i universul meu! Da’ mie-mi place-aşa, m-am obişnuit. Şi-amu’ hai în bucătărie, să-ţi dau să mînci şi să povestim!

— Astăzi nu mănînc!

— No, da’ ai bolunzit, ori ce? Auzi la el că nu mîncă?! Adică nu-ţi place zama mè de şălate?

— Lasă că-ţi explic eu mai încolo!...

— Auzi la el că-mi explică mai încolo!... Nu se egzistă să nu mînci o zamă de şălate şi să nu bei un deţi de jinars!

Frigiderul pe care-l întrezărisem, cu televizorul deasupra. Un telefon atîrnat pe perete. Ceasuri aşezate pe mai toate policioarele, şi clasice, cu ace, şi electronice.

— Pun i-amu' zama la-ncălzit!

În spatele mesei, de-a lungul peretelui, o laiţă lată de scîndură, cu spătar verde, ţărănească. Deasupra ei, o fotografie de familie: părinţii, bunica, Popul Mare, pe-atunci mic, un adolescent dolofan, cei doi fraţi (îl recunosc pe Maxenţiu, cel care m-a primit pieziş pe Beutlergasse) şi sora. În stînga uşii, un dulăpior lăţit pe perete, extrem de îngust. Ce-ar putea ţine în el? Artemiu observă că mă uit nedumerit. Aprinde aragazul şi se întoarce spre mine:

— Te lămuresc chiar acuma! E tabla pe care scriam cînd dădeam meditaţii! Io fără tablă nu pot! Am dat cîţiva ani meditaţii! Amu' nu mai am timp. Nici chef. No, şezi! Să pornesc televizorul! Ţine minte mişcarea! Vezi telecomenzile estea două?! Îţi explic io ni amu', nu mai tîrziu, ca să nu ţi se umfle ţîţa! Prin asta argintie mi-o făcut Eusebiu o legătură între televizoare. Cu asta neagră porneşti televizorul. Prinzi numa' localele. Dacă vrei de pe Digi, porneşti televizorul de la mine din dormitor şi se transmite prin telecomanda argintie, care, de fapt, nu-i o telecomandă. Cînd închizi, închizi de pe asta neagră.

— Cum, şi televizoarele merg amîndouă?

— De bună samă!

— N-am înţeles nimic!

— Nu-i bai, tu să ţii minte atîta şi să pui telecomenzile la locul lor pe laiţă, de unde le-ai luat! No, da' şezi! No, da' pofteşte! Luaţi loc, vă rog, nu vă sfiiţi! Bistoş îi gata zama! Da' mai întîi să bem, fişior, un deţi de jinars de poame, nu te prosti! Ni-l-ai şe mărjele faşe!

Răsfoim albumele din liceu. Cele cu poze de la întîlnirea de zece şi douăzeci de ani, la care n-am participat. Pe fete nu le mai recunosc. Au devenit nişte tanti. Buga, din suplu şi sportiv, a ajuns un grăsan chelios. Buz n-a chelit, dar s-a buhăit. Cică face politică la

liberali. Cornelia, Ana, Erji, Marcel, Petre, Draga, Ileana, Feri (zis „Bosmegu“). Numele se succed ca într-un pomelnic. Lili, Augustin, Mircea, Dan, Ilie, Saveta, Teodora, Maria. Artemiu ţine la zi situaţia fiecăruia, unde lucrează, cu cine s-a căsătorit, cîţi copii are, de ce boli suferă. Ochii îmi alunecă peste imagini aproape indiferenţi. Îmi amintesc mîna mamei încleştată pe scaunul din faţă, atingîndu-mi mîna, salvarea luînd curbele strîns, corpul mamei lipindu-se de mine, sentimentul de solidaritate şi fatum împărtăşit de amîndoi fără cuvinte.

— Nu mă prostesc ei pe mine! Eştia te manipulează şi-n somn! (M-aş întinde în pat, mă răzbeşte oboseala, îl văd pe Popul Mare ca prin ceaţă. Mă ustură gîtul şi ochii de la fumul de tutun ce împînzeşte bucătăria. Fum de „Carpaţi fără“… credeam că nu se mai fabrică… Artemiu a rămas credincios ţigărilor din liceu. Acum nu m-ar deranja deloc să mă manipuleze „eştia“ şi pe mine, în somn…) Cum era reclama aia la SAFI, „Dormi liniştit, noi veghem pentru tine“?! Ha-ha-ha! (Nu vreau decît să mă întind şi să dorm liniştit!…) Am scăpat de limba de lemn de pe vremea lui Scornicescu, pe care oricum n-o lua nimeni în serios. (Pe dreapta, cu geamul deschis, respirînd aer curat. Oare mama poate dormi în salon? E prea cald? Sau prea frig? Mai tuşeşte? E liniştită? Au apucat-o fricile?) Nici activiştii, acolo era un ritual de obedienţă, dădeai din gură ca să promovezi ori ca să nu baţi la ochi, nu credea nimeni. Ş-amu’ cată să-mi spele creierul cu democraţia, „monstrul vorbăreţ“, cum îi zice Eminescu, despre care nu ştiu ce papagal afirmă că din punct de vedere politic e nul! (De la fumul ăsta s-a supărat junghiul. Mă apasă între plămîni.) Bine că-i el deştept, să vedem ce mare brînză a face! Îţi spun tot eu: are să bată din clanţă pînă se capătă cu o bucată de ciolan. (Popul nu pricepe că dorm pe mine?! Ai dreptate, bătrîne, dar m-a ajuns!...) Abureală, băiatule! Nu crede nimeni, te-neacă-n vorbe, în imagini, în false evenimente, trag perdele media în faţa realităţii, îţi spală creierul! Îţi mai aduci aminte serialul *Caracatiţa*, cu comisarul Cattani?

— Da, *Caracatiţa*, cu comisarul Cattani…

— Apărea acolo un mafiot bătrîn, l-au şi lichidat încă din primul episod, unul Acciduzzu, îl mai semnează eştia prin *Caţavencu*. Am reţinut de la el principiul de bază: întreabă-te mai întîi de toate de unde vin banii! Acolo-i adevărul! Restul e praf în ochi! Tot ce urmează e simulacru! Nu mă duc ei pe mine cu gargare, cu „libertatea de exprimare“, „de asociere“, „de futut în cur“! Rahatus cu macus redivivus. Mie să-mi spună de unde vin banii! Eştia-ţi iau maul dacă nu ştii să te uiţi în spatele lucrurilor! Te zăpăcesc, te prostesc. Da’ nu pe mine! Cu mine nu le ţine!

(Populе, nu-ţi mai turna încă un pahar!)

— M-ai lăsat să mînc şi să beau singur! No, nu-i fain, fişior! Nu mă aşteptam de la tine! No, nu ţ-o venit o ţîr de jăg de jinars? Îţi pun un deţ?

— Nu te mai prosti, Populе! Ţi-am explicat!

— Nu mi-ai explicat nimic! Livioaş, m-ai dezamăjit! Te-o stricat ăia pe-acolo! Prosit!

— Bucureşti, hai să trăieşti!

Popul dă pe gît jumătate de pahar şi clatină admirativ din cap.

— Poamă curată, mă băiatule! Nici nu ştii ce pierzi! Sau ştii? Despre miticii de Bucureşti îţi spun io altădată! Dă-i în pcizda mă-sii! Auzi, îmi cer ei mie – ei…, adică *mie*! – „să demitizăm“! De acord, pulanilor, demitizăm tot ce vrea muşchii voştri, demitizăm la sînge, moşiule, da’ n-ar fi mai sănătos ca mai întîi şi la-nceput să demiticizăm?! Întîi demiticizăm şi p-ormă demitizăm, Gogule! Demitizăm la greu, futu-tă-n nară dă dăştept! Livioaş, zi şi tu ceva!

— De-ti-mi… De-mi-zi-ci... De-mi-ticizăm, Populе!

— Libertate de pălăvrăgeală!... Asta-i de la poliţie. O diversiune de-a lor! (Acum o ia de la capăt… Pic.) Cum te-apropii de ce nu le convine, cum ţi-au închis gura! Politica pumnului în gură. Au adaptat la democraţie învăţătura tătucului Stalin! Într-un fel sau în altul. Eşti cooperant, nu faci probleme, cum zic securiştii, primeşti şi tu un zgîrci. Faci pe nebunul, te-au împins pe linie moartă, n-ai decît să strigi pînă-ţi vine acru-n pulă. Unde-i

Valerian Stan, paregzamplu, care s-a apucat pe bune de controale la guvern? Ori tipii de la CNSAS, Catalan şi Stănescu, parcă? Unde-i Dan Petrescu? De Goma nici nu mai pomenesc, e bătaie de joc naţională! De Goma se tem ca de Sfîntu' Ilie, să nu-i trăsnească! Cît nu-i atingi la situaţie, îi doare-n cur de principii! Îi doare-n cur, dar le ţin toată ziua-n gură! Că oricum nu-i ia nimeni la bani mărunţi, în sensul propriu. (Mîine la prima oră o să fiu la spital. Adevărul este că m-a înduioşat cu frica ei de puncţie. În mintea ei, acul de siringă seamănă cu o suliţă pe care cineva nemilos i-o înfige între coaste. Aşteaptă puncţia ca pe o execuţie…) Băi, mi se face silă! Să nu-mi vorbeşti mie de intelectualitate (Nici nu mă gîndesc!...), de scriitorime, de societatea civilă, de GDS, de Pârvulescu, de Alistar, de Ioniţă sau mai ştiu eu de care! Activism alimentar! Jertfă patriotică! (Sorry, Populе, nu mă interesează acum Pârvulescu şi Alistar… Reluăm altădată… Junghiul…) Mai iese cîte ceva la iveală abia cînd îşi scot tartorii ăi mari ochii între ei, înainte de alegeri. Şi se-ngroapă după… Cum a rămas cu frauda electorală din 2004 denunţată de Băsescu înainte de a cîştiga preşedinţia, cînd era pe muchie? Cum rămîne cu „Ne-ntîlnim la ţepe!"? Poate la ţepele lor de ţepari! Livioaş, dragule, dacă vrei să-nţelegi ceva din Românăria – ajungem, pe treabă bună, şi la alţii! –, uită-te după centrele de interes şi vezi cum se leagă ele cu centrele de putere propriu-zisă! Cată banii! Să sparie gîndul, peste tot dai de metastazele Securităţii şi Partidului! Cancer, băiatule! Ne-au dovedit! Ne-au băgat pula-ntre buci, ne-au pus pizda pe nas, ne dau muie fără pauză de la revoluţie!... Nici nu era greu! Atunci, cu Punctul opt de la Timişoara, s-a pierdut partida… Am fost în stradă, am cîntat. Mai ţii minte?

Artemiu răcneşte fără voce, cu un patetism dezamorsat de autoironie şi cherchelеală:

— Noi susţinem punctul opt de la Timişoara!

Luat de avînt, continuă:

— „Mai bine haimana decît activist, / Mai bine mort, decît comunist!" Ha-ha-ha! „Mai bine comunist decît mort!", cre' c-aşa o gîndit ăia ai lui Iliescu! Ca rumânu':

„Mai bine să plîngă mă-ta decît mama!“. Proşti am fost, mă Liviu! Secuii de la Odorhei au înţeles din prima cum stă treaba, întîi au descăpăţînat, la cald, tot ce-au prins, miliţieni, securişti, români, unguri, şi pe urmă, teşec, chirecsepenmindenrendbenostop-iţulaiot, stem de vorbe, ziceţi la voi! Atunci, la revoluţie, pînă nu se dezmeticeau, trebuia să-i belim, Cristoiu mamii lor, cu Iliescu-n frunte! Ne-au îmbrobodit cu „Fără violenţă!“, pînă şi-au văzut sacii-n căruţă! Da’ ei l-au lichidat pe Ceaşcă fără să clipească! Aşa se face, frate, la revoluţie! Cu violenţă, futu-i mama mă-sii, ca la deratizare! Dacă nu-i stîrpeşti sămînţa, şobolanul te muşcă de coaie! Şi pe urmă îţi cere să-i numeri ouăle. Da’ cu cine să faci revoluţie în Românăria? Aici şi dacă-ncepeam cu Robespierre, incoruptibilul, cu George Washington, cu Bolivar ori Marti, zi pe cine vrei, Troţki, Lenin, revoluţionari adevăraţi, nu lăbari… cu Garibaldi, poftim!... în două săptămîni îşi trăgeau buticuri, peste o lună mînăreau privatizarea, peste un an păpau comisioane grele, azi aveau cefele cît burtoiu’ meu!... Băi, dacă nu mureau copiii ăia, nici nu mi-ar părea rău, cîca-m-aş, ăştia sîntem, asta meritäm, bonjur şi hai siktir, popor, na, suge de-aicea! Da’ au murit, săracii, de pomană!... Ne-am bătut joc de ei!... Am rămas tot cu cururile estea cu ochi!... Am să-ţi spun o chestie, ştii cînd am înţeles io că nu mai există nici o speranţă? Nu la alegeri, nu la mineriade, n-are să-ţi vin-a crede… Cînd a acceptat Dan Grigore pianul de la George Păunescu. Atunci mi-a fost clar că s-a terminat…

Artemiu s-a posomorît, se uită-n pahar. Mă pregătesc să ne urăm „Noapte bună!“ şi să mă-ntind, în sfîrşit.

— Şi-acum, fratele meu, să ne ocupăm o ţîrucă şi de situaţia internaţională!

(Nu, Populе! Astăzi nu, dacă mă iubeşti!)

Artemiu se înviorează şi se repede:

— Nu dezvolt (Ce bine!), îmi permit, distins domnuc, să adresez una serie de întrebări. Ca să nu ne creadă ei proşti cu spume! Unu: care sînt cîmpurile mondiale după căderea URSS şi a Cortinei de Fier? Unu şi jumătate: sînt capabile SUA să administreze discret un cîmp socio-politico-economic mon-di-a-li-zat? Doi: constituie încercarea de

Uniune Europeană o contrapondere şi un răspuns, atît intenţional, dară de bună samă şi practic, la creşterea influenţei americane?

Îl privesc pe Artemiu printre pleoapele grele. Dacă mă mişc, junghiul se înşurubează între plămîni. Artemiu s-a ridicat în picioare şi, pe măsură ce numără, se înclină într-o parte şi-n cealaltă, smucind paharul plin pe jumătate ca şi cum ar închina.

— Doi şi-un sfert, ca să zic aşa: bunăvoinţa cooperaţiunii conţine datele reuşitei reţiproc au *reţiporc* avantajoase, fiind mai degrabă subîntinsă de o luptă crîncenă – pe care noi încă n-o vedem – pentru acapararea unor pieţe de către ăi mai primi între egali? Trei doamne şi toate trei: are capitalismul actual, drăguţul de el, anticorpi de sistem sau a scăpat jocul din mînă, lăsînd lumea să se îndrepte spre un totalitarism inodor – banii n-au miros de tare ce pute toată planeta asta –, dezideologizat prin comparaţie cu natura agitatorică a ideologiei, aşa cum am cunoscut-o noi, strivindu-te implacabil într-un mecanism economico-politic uriaş, de-ai să duci, Livioaş, fratele meu, dorul unui dictator în carne şi oase, băiat de-al nostru, din popor, pe care să-l strîngi de gît şi să-l calci în picioare la o adică, cînd explodează mămăliga? Ia ieşi tu afară şi strigă în loc de „Jos pula mea!“ – sau cum îl mai cheamă pe tiran – „Moarte indicelui Dow Jones!“. Băi, ştii ce mă tem io că scrie pe fruntea noastră? „Victime colaterale“! Patru, ca la teatru: unde intervin fisurile provocatoare de crize? Vrei cinci? Ia cinci, ca Steaua: conduce capitalismul postindustrial la o umanitate masificată, controlată prin menţinerea reflexelor consumiste? (M-aş băga şi eu, la coloratură, cu nişte Spengler, cu Şcoala de la Frankfurt, cu diverse scîrbe histrionice de neomarxişti, cu metronicii şi epikraticii, dar nu-l mai stîrnesc pe Populan, poate se culcă.) Mai pofteşti?! (Nu!) Te servesc din rezervele federale: cum (şi dacă!) se reflectă problema identităţii (etnice şi individuale, de neam, de ţară şi de ciolovec!) într-un asemenea context? Mai cîntăm peste zece ani „Noi sîntem români, noi sîntem români!“?! sau „Trăiască berea-n care ne-am născut!“? Ce-ar trebui glosat despre comunităţile virtualizate? Relaţii impersonale în sistem, suspiciune faţă de relaţiile imediate, constatarea că „vecinii nu se cunosc între ei“… la noi încă nu e cazul, eu pe-ai mei îi cunosc şi încă prea

bine, cîca-m-aş în gura lor de manelişti borîţi! Ai să-i ştii şi tu, de mare mirare că azi n-au dat boxele la maxim! Întrebare de baraj: ce natură va avea interfaţa mitică dintre individ-grup-societate şi transcendenţă? Adică Bunul şi Sfîntul Dumnezeu, ca s-o spunem clar şi răspicat! Încă una, ultima (Aşa, da, Populane!...), pe care o formulez cît mai academic şi cît mai în noua limbă de lemn, ca să nu crezi că nu le am: se va opera o diferenţiere între miturile identitare induse de subculturi şi cele constituite istoric, altfel spus, istoria va mai funcţiona ca o memorie activă sau sîntem condamnaţi, fii atent, la re-cen-ti-tu-di-ne? Ha-ha-ha, îţi place cum sună? (Popul silabiseşte teatral, aferat: „Re-cen-ti-tu-di-*nă*“!) Aud?!

— Da!...

— „Da“, ce?!

— Da, bune-ntrebări! Nu ştiu ce să-ţi răspund.

— Livioaş, nici eu nu ştiu! Tre’ să faşem rost de-un analist! Dă pă „Realitatea“!

Artemiu rîde gros, răstoarnă paharul pe gît, se strîmbă, rîgîie lung şi trage nişte băşini îndesate, explicînd binevoitor:

— În loc de concluzie!

Întins sub pătură… De la Artemiu prin cele două uşi lipite se aude televizorul. Cred că a adormit şi l-a uitat deschis. M-a „amenințat“ că mîine mă trezeşte la prima oră, ies cu el cînd pleacă la slujbă. „Păi lasă-mi o cheie, Popule!“ Scurt, cu sîc: „Nu-ţi las!“. Îl ştiu cu fixuri, n-are rost să insist. Mă irită, dar asta-i situaţia. Revine: „Nu-ţi las, Livioaş, că n-am cum. Perechea ailaltă de chei e la şofer, i-am lăsat-o lui Zînveliu pentru orice eventualitate“. „Ce eventualitate, Popule?“ Îmi răspunde melancolic, de dincolo de aburii ţuicii: „Eventualitatea că mor, mă băiatule! Ca să nu trebuiască să spargă uşa“.

Bine că înainte să mă bag în pat, am reuşit măcar să fac un duş – apa caldă, aproape fierbinte, prelingîndu-mi-se pe spate…– şi să mă spăl pe dinţi. Cu pasta lui Artemiu. Mamei i-am cumpărat pastă de dinţi, dar mie, de deştept ce sînt, nu. Va trebui să-mi cumpăr şi un deodorant. Şi – totuşi! – o unghieră.

Senzaţia că din picioare şi din mîini îmi urcă bule. Ca şi cum m-aş dizolva. Doar junghiul mă ţine lipit de cearşaf. Şi gustul acru de fum din gît. Cred că-i trecut de miezul nopţii. Aş avea voie, teoretic, să beau un pahar de apă. Sau chiar să îmbuc ceva. O lingură din „zama de şălate“ a lui Artemiu. Salivez pentru prima oară. Cîteodată păţesc precum fondistul: cad imediat după linia de sosire. Apa răcoroasă alunecîndu-mi pe gît. Plăcerea, bucuria de a o absorbi. Îmi închipui cum golesc paharul cu înghiţituri mici. În acelaşi timp mi se perindă pe sub pleoape chipurile greşiţilor mei, mutrele „nefavorabililor“, făţăurile unor persoane publice pe care le consider odioase. Îi iert pe toţi, unul după altul. Îmi face bine. Mă spală de putoarea speciei. Doar la Iliescu şi la Vadim mă poticnesc. Îmi evoc insignifianţa şi perisabilitatea fiinţei umane (spaţii fără sfîrşit, turbioane colosale, explozii galactice, ger şi pustiu) şi-mi aduc aminte că din noi toţi se va alege praful şi pulberea, fumul şi umbra (viermi, putrescenţe, hîrci, nimic). Îi iert şi pe ei. Mă iert şi pe mine. Iertarea ar trebui să meargă cu iubirea, nu cu neantul! Să nu mi se ceară să-i iubesc pe Iliescu şi Vadim, nici chiar aşa! (Îţi cer să-i iubeşti pe Iliescu şi pe Vadim!)

Mă linişteşte să nu mai aud tusea mamei. (Sigur tuşeşte – dar *acolo*, în salon. E ora. Mă îngrijorez *abstract*. Mi-a dispărut din protoplasmă scurtcircuitul care mă dă peste cap cînd o aud de aproape.)

O contemplu pe Zelda. Chipul său de clown adormit.

Din picioare şi din mîini îmi urcă bule în continuare.

7. *Le vierge, le vivace* et le bel aujourd'hui

Îmi simt oasele ca la păsări, cu aer în loc de măduvă. N-aş vrea să deschid ochii, aş vrea să mai întîrzii în intervalul cald dintre somn şi trezie.

Dacă nu-l rememorez acum, cu ochii închişi, se voalează ca un film foto. Pur şi simplu, imaginile dispar, observ înciudat că dispar, însă nu le pot reţine. Mama îmi povesteşte, în vis, că îl căutam împreună, eu şi ea, la Iaşi, într-un hol de cămin cu multe uşi, pe... Mihai Eminescu. Nu ştiam numărul şi băteam pe rînd. Nici după ultima uşă n-a răspuns nimeni. Cînd ne întorceam, supăraţi (cică ziceam „Mai dă-l dracului de Eminescu!" – Iar eu, care credeam că nici în vis, nici în visul altuia, n-aş fi capabil de o atare măgărie!...), a ieşit Eminescu. Foarte gras, „de te speriai", vorba mamei. Ne-a făcut semn să intrăm repede. „Eu v-am auzit, dar n-am deschis de teamă, pentru că mă caută poliţia de două zile. „ În casă, zicea mama, dintr-un sertar întredeschis scoteau capetele doi şerpi. „Ei sînt prietenii mei", ar fi spus Eminescu. Ţin minte doar că adineaori ţineam minte continuarea, acum s-a evaporat.

Pipăi sub pat după ochelari. Îi şterg cu un colţ al cearşafului şi mi-i pun pe nas. Inspir şi mă salt într-un cot. Imponderabilitatea dispare brusc. Oasele se umplu de măduvă. Junghiul. Ca şi cum o mîţă ar trage încet cu ghearele printre organe, atingînd ficatul, rinichii, plămînii. Mă ridic precaut, amortizînd, tot ca o mîţă. Trunchiul – ţeapăn, cu muşchii încordaţi. Boris Karloff. Genunchii şi gleznele – flexibile, asigurînd o suspensie

fină. Dacă aş călca „din pod“, aş geme de durere. Deschid uşa de la holişorul spre baie. Sforăitul întretăiat al lui Artemiu se amplifică. Uşa de la camera sa a rămas puţin crăpată. Plapuma a căzut pe duşumea. Doarme inspirînd din greu, ca şi cum peste el s-ar fi năruit imensa-i masă de carne şi l-ar fi prins dedesubt. Împing uşa de la baie. Opune rezistenţă. Covoraşul. S-a agăţat covoraşul.

N-am băut decît o jumătate de pahar de apă, din sticla rece de la frigider. Întîi îmi termin gimnastica, amorţesc junghiul, după aceea mănînc. Artemiu încă sforăie în camera lui. Trag draperiile grele, fixez uşa de la balcon cu bucata de lemn pe care mi-a indicat-o Artemiu. Oare cum de nu şi-a pus termopane? S-a învineţit de ziuă. Cer înnorat. Pereţii cenuşiu-gălbui ai blocurilor, reflexele din ferestre. Parcul de joacă al copiilor – pustiu. Scrînciobурile pendulează abia sesizabil. Pe alee păşeşte, privind în jos, o tipă în scurtă roşie şi pantaloni. Sandalele ori saboţii îi plescăie pe asfalt. Unde-o fi ieşit în sandale? Sau, mai corect, de unde? Indiscretele scenarii! Treaba ei!... Întîrzii cu privirea în ramurile negre ale copăcelului din faţa scării de la blocul din dreapta. Respir aerul răcoros. Ceva proaspăt, de primăvară? Parcă da, parcă nu. Ieri la ora asta aşteptam în camera mea să înceapă tusea mamei. S-o fi trezit? O fi lăsat-o să doarmă frica de puncţie? Siringi groase ca nişte ţevi de bambus i se înfig în plămîni. O ştiu eu, e pierită de spaimă, în mintea ei puncţia devine o agresiune monstruoasă, o execuţie, iar durerea se amplifică paroxistic. Ieri… O cezură între azi şi ieri, separînd două lumi, două timpuri şi, mai ales, două dispoziţii radical diferite. Ieri aşteptam să se termine controlul cît mai repede, să ne întoarcem şi să ne pregătim de drum spre Zelda. Mai degrabă impulsul meu de a scăpa, de-a o şterge dintr-un mediu sufocant, care-mi agită inconştientul. Cu toate că intuiam că nu e în ordine, că maschez o dezertare. Acum lucrurile s-au simplificat. Mă simt descărcat de refulări şi simulacre. Se întîmplă ceva concret, într-un timp eficient. (Cît de eficient? Rezolvă sau doar amînă? – Ştii bine că doar amînă.)

Apa de ceai fierbe în ibric. Popul nu prea are cine ştie ce în frigider. Sînt slăbit după ziua de ieri şi după exerciţiile de adineaori, trebuie să mănînc. Măcar am amorţit

junghiul. N-am voie să exagerez, ca să nu mi se facă rău. Mi-e poftă să muşc din pîine. Totul este să nu mă îmbuib, ci să-mi repun treptat în funcţiune „motorul“ digestiv. După fiecare miercure de abstinenţă îmi aduc aminte, înainte de a înghiţi, indigestia şi mai ales umilinţa din noaptea Crăciunului de acum doi (sau trei?) ani. M-am pomenit, ieşit din săptămînile de post (greşeala de a suprapune repausul alimentar peste postul propriu-zis), că nu mă mai opresc, bag în mine friptură, cîrnaţi, piftie, sarmale. Fălcile se băteau fără voia mea. (Glasul centralistei. Tata instalase în sfîrşit telefonul, se face legătura prin centrala din sat. În prima zi, nu terminam bine de vorbit cu Andreicuţ, îl ceream pe Ilie, încheiam cu Ilie, îl ceream din nou pe Andreicuţ şi, îndată după, iarăşi pe Ilie. La un moment dat, centralista: „Să vede c-aţ’ scăpat la telefon!“.)

O să-mi îndulcesc ceaiul cu mierea din borcanul găsit întîmplător pe raftul debaralei. Pîine cu unt, puţină telemea (Dar vreau şi o feliuţă de salam! Vreau şi o feliuţă de salam! – Bine, şi o feliuţă de salam…), ceai. Atît. (Dar vreau şi un măr, înainte!) Deja nervii din stomac au început să se contracte. La opt am promis că sînt la spital. Scot din cutia pentru fructe un măr galben, mare. Îl curăţ de coajă, îl tai feliuţe. Are gust de banană.

Îmi ghiorţăie maţele.

Aştept să se trezească Artemiu. Amenință că la şapte ieşim pe uşă. E şapte fără zece şi încă mai doarme. M-am îmbrăcat. Trebuie să-mi cumpăr ciorapi. Perechea pe care am înghesuit-o ieri în pantofi (şi-am uitat s-o scot la aerisit) e umedă şi cam duhneşte. Nu „cam“… Am pus-o acum pe pervaz. Stau în papuci. Cum dă Popul semnalul de plecare, mă încalţ. Am mai mîncat un măr. Dacă nu se trezeşte pînă la şi jumătate, o iau din loc. La opt, cel tîrziu, e obligatoriu să fiu la spital, înainte de vizită. Trag din bibliotecă şi răsfoiesc o antologie de poezie franceză. *Puis çà, puis là, / Et sus et jus, / De plus en plus, / Tout vient et va.* Graţia aceasta a melancoliei, rafinamentul, imponderabilitatea versului. La un medieval, fie el şi prinţ. Fie şi mare ostatec. Mi se par neverosimile şi mă emoţionează. *Tous on verra, / Grands et menus, / Puis çà, puis là, / Et sus et jus.* Un

Ecclesiast resemnat, murmurîndu-şi abia auzit, ca pentru sine, sentenţiile asupra deşertăciunii universale. Mult mai tîrziu, cu împleticeala începuturilor, aveam şi noi să rostim: „A lumii cînt cu jale cumplită viiaţă“. Mă emoţionează, de asemenea. Ca şi „capul cil de buăr“.

Popul dupăie, deschide o uşă, deschide şi uşa de la baie. Strigă răguşit:

— Fişior, hai pîn-aiş’ să-ţ’ arăt şeva!

— Ce să-mi arăţi?

— No, da’ hai întîi şî dup-aşeea ai să vez’!

Îmi tîrîi papucii din bucătărie către baie. Popul sprijină, cu burţile lăsate, uşa întredeschisă. Se uită la mine mijit, trăgîndu-şi capul spre spate. Guşa i s-a întins, nu i se mai distinge vîrful bărbiei. Indică spre podeaua băii cu degetul.

— No, şe părere ai?

Nu văd nimic deosebit.

— Nu văd nimic deosebit.

Popul nu se urneşte, indicînd în continuare cu degetul. Mă aplec, ce-ar putea fi? Chiar nu observ nimic deosebit.

— No, amu’ ai văzut?

— Ce să văd?

Popul rosteşte teatral-resemnat, apăsînd la maximum pronunţia regională:

— No, şe să zîc, pòte că nu ţî-s destul de buni ocelarii, da’ io te-am rugat să şii atent!... Covoru’ di la baie tăt îi duluri!

— Da, am mîncat!

— Tot aşa, pe seară! Da’ să vii la două la cantină!

— Deci nu laşi cheia?

— Nu.

„Covoru’ di la baie tăt îi duluri.“

Artemiu mă asigură că pot mînca la cantina Liceului Economic, aproape gratis, aranjează el. Ar fi o soluţie. Mi-a explicat, nu-i departe de spital, dacă nu rătăcesc drumul ajung în maximum douăzeci de minute, pe jos.

Pe măsură ce mă apropii de spital, mi se strînge stomacul.

Nu e nimeni la poartă.

Urc scările. Tusea inconfundabilă a mamei. Paradoxal, mă relaxează. După puseurile de angoasă de pe drum. Bat. Îmi construiesc zîmbetul. Ieri fusesem mult mai destins. Tusea s-a potolit. „Da!“ „Bună dimineaţa!“ Femeile mormăie. Fata blondă îşi trage plapuma, o surprind că mă priveşte cu coada ochiului. Bătrîna se uită în tavan. Vecina agilă a mamei sare: „No, ai văzut c-o vinit? Era spăretă că n-ajiunjeţ’ pînă la vizită!“. Mama: „Bine c-ai ajuns!“. Eu: „Cum ai petrecut noaptea?“. Ne pupăm. „Binişor.“ Vecina: „O cam tuşît, ne-o trezit pe tăte, da’ dup-aşeea o durmnit atîta de fain! Dimneaţă s-o spălat la ghivetă pînă la brîu“. Mama: „Mi-a fost foarte cald aici, lîngă calorifer!“. Mă priveşte derutată şi nemulţumită. Simt că mimează din nou. Fără nimeni în jur s-ar căina, ar vorbi despre teama de puncţie, probabil mi-ar cere s-o amînăm. Femeia: „No, da’ di şe nu mni-ai spus?! Dacă-ţ’ convine, ne mutăm!“. Eu: „Vrei să te muţi în locul lu’ tanti?“. Mama: „Aici e foarte cald, pune şi tu mîna să vezi! Dacă Marta n-are nimic împotrivă...“. (I-a pronunţat numele familiar, ca şi cum s-ar şti de cînd lumea, dar absentă, cu gîndul în altă parte. Cu gîndul la puncţie.)

Intră intempestiv o asistentă între două vîrste, cu un borcan cu termometre. Brunetă, breton, sînii şi şoldurile reliefîndu-i-se oarecum planturos prin halatul alb. Mi se adresează autoritar, dar cu o inflexiune complice:

— Dacă vreţi să ieşiţi!... Aşteptaţi pe hol pînă trece doamna doctor cu vizita!

— Da, sigur, nici o problemă.

Îmi sesizez, cu neplăcere, pornirea spre un exces de amabilitate.

Cortegiul vizitei părăseşte salonul de lîngă camera de gardă şi se apropie de salonul mamei. În frunte trebuie să fie doamna doctor Rosenzweig. Sînt agitat, ca de fiecare dată

în prezenţa unei autorităţi. (Reflexul dobîndit în comunism: orice autoritate în ţara mea este din principiu ilegitimă şi abuzivă.) Ceva din mine se revoltă, altceva, ca adineaori, mă împinge spre concesie. Iar finalmente mă simt cleios şi umilit. Doctoriţa are o ţinută impozantă, priveşte încruntat în stînga şi-n dreapta, înaintează ferm, aproape băţos. Mi se pare vizibilă tensiunea dintre ea şi restul echipei. Schiţez un salut. Îşi trece peste mine o căutătură abrazivă. (Sau iarăşi exagerez? – Exagerezi, deşi nu avea un aer binevoitor.) La o jumătate de pas în urma ei calcă doamna doctor Zăganu, care înclină capul şi-mi zîmbeşte. Cred că şi cele trei asistente s-au uitat amical. Doamna doctor Rosenzweig deschide uşa salonului şi năvăleşte dînd „Bună dimineaţa!“ cu o voce neaşteptat de blajină, cumva resemnată

Cortegiul iese vijelios şi intră în salonul următor.

— Ei, ce ţi-a spus doamna doctor?

— Vine, dragă, să-mi facă puncţia. Termină vizita şi vine!

Mama se chinuie să zîmbească, s-a chircit în şezut.

— Ai să vezi ce bine-o să fie după...

— Da, dar pîn-atunci îmi bagă acul printre coaste.

— Am uitat să te-ntreb, ai mîncat?

— Nu, mi-a spus sora că n-am voie să mînînc pînă după analize. Azi îmi ia şi sîngele...

Vorbeşte gîtuit, panicată, nu mai are mult şi varsă apă la şoareci.

— Şi de ce te sperii aşa?

— Numai eu ştiu ce am de tras!...

Fata blondă şopticăie la telefon, după ce soneria stridentă ne-a făcut pe toţi să tresărim. Privesc pe fereastră, aşezat pe patul gol dintre mama şi bătrîna în negru. Mă ţin la distanţă de tensiunea care se acumulează în mine. Încerc. Arăt cam aşa: un „conflict îngheţat“. La un loc: apatie, o duioşie crispată, frică, senzaţia că sînt luat de val, dar că, de fapt, nu sînt eu acesta, ci celălalt, cel care mă aşteaptă zîmbind, ca ieri, în compartiment.

Pe fundal, chipul Zeldei. Nu chipul şi nu pe fundal: pielea caldă a Zeldei. Dar şi chipul. Ca atunci cînd cîntă axionul în greacă. „Da, mama, îmi dă drumul înainte de sărbători! Da, să vină dacă vrea să vină!“ Artemiu, ce figură, mi-a interzis să clătesc paharul după ce-am mai băut un ceai şi cu el, la insistenţele lui: „Livioaş, ascultă numa’ ce-ţi spun, cît stai la mine, nu te atinji de veselă, numa’ io spăl vasele!“. Mai bine ar vorbi cu Zîmveliu şi mi-ar lăsa cheia. Întorc din reflex capul spre uşa care se deschide. În cadru se decupează conturul doamnei doctor Rosenzweig. S-a oprit şi se uită lung. Mă ridic de pe pat. Înaintează lent, ţintuindu-mă, urmată de o asistentă sau o infirmieră care duce un aparat dreptunghiular, asemănător unui acumulator de maşină. Mă simt, nu ştiu de ce, prins asupra faptului.

— Vă rog să părăsiţi imediat salonul! Nu aveţi voie aici!

— Ştiu, dar...

— Vă rog să părăsiţi salonul! Vorbim după ce termin!

Tot din reflex, o iau spre ieşire:

— Îmi cer scuze...

Am articulat cu glas gîtuit. N-am mai apucat să o încurajez pe mama, să-i strîng mîna. Mă mişc de parcă aş avea picioare de gîndac. Multe şi grăbite. Futu-i mama mă-sii! Pînă să mă dumiresc, iată-mă pe hol, după ce m-am ciocnit de o a doua asistentă...

Ostilitatea doctoriţei porneşte cu siguranţă dintr-un instinct de teritorialitate. Sînt un intrus pe domeniul ei. Se simte provocată. Totuşi în vocea sa autoritară am sesizat acel timbru de compasiune. Sper ca pînă la urmă să ne înţelegem. Să mă înţeleagă. Trebuie să fac în aşa fel încît să-i dezamorsez suspiciunile.

Iese bătrîna în pulover negru. Apuc s-o văd prin crăpătura uşii doar pe fata blondă, răsucită cu faţa la perete. Bătrîna se apropie cu paşi ezitanţi. Deşi voluminoasă, pare inconsistentă... expandată. Are un ten verzuliu. Se îndreaptă spre toaletă.

— Cum decurge puncţia mamei?

Îmi răspunde cu o voce flască, din mers, fără să întoarcă faţa:

— N-avem voie să ne uităm.

E normal să fiu afectat de ostilitatea doctoriţei şi să nu simt nici o emoţie faţă de încercarea prin care trece mama chiar în aceste clipe, la cîţiva paşi, dincolo de uşa închisă? Ciudat, nu particip deloc la puncţia ei. Mă irită, în schimb, că am părăsit salonul timorat de autoritatea şefei. După cum, mai ales, mă irită că mi-am ieşit din fire. E o prostie. Mai mult decît o prostie: o trufie şi o deşertăciune. Nu trebuie să mă gîndesc. Nici nu mă gîndesc. Tremurul ăsta al mîinilor nu e tocmai un gînd. Am transpirat.

Se aude tusea mamei, întîi reţinută, apoi scăpată într-o rafală de icnete scurte, înecate. Ea nu tuşeşte astfel. Face eforturi să se controleze. A încetat. Iese asistenta blondă, cea de care m-am împiedecat, cu un recipient cilindric – să aibă un litru? –, plin pe trei sferturi cu un lichid cafeniu. Imediat o urmează cealaltă, cărînd aparatul care seamănă cu un acumulator de maşină, înfăşurat într-un cablu lung. Partea cu ştecherul atîrnă ca o coadă. (Unde-ai văzut tu coadă terminată într-o paranteză pătrată? – Nu, dar aşa, ca aspect, ca mişcare, o chestie bovină.)

Asta e, mi se strînge stomacul. Asta e, transpir. Doctoriţa întîrzie. N-am curajul să intru. Aştept. Bătrîna în negru se întoarce de la toaletă. Înainte de a apăsa pe clanţă, iese doamna doctor Rosenzweig. Îi zîmbeşte bătrînei:

— E bine! Vinerea viitoare ne externăm.

Îşi aranjează boneta. Bătrîna pătrunde în salon, clătinînd din cap. Doctoriţa rămîne ţeapănă. Mă priveşte agasată, reprobator, adică aştept să vină ea la mine? Mă smulg de lîngă fereastră.

— I-am scos bunicii şapte sute de mililitri de lichid. Dacă nu tuşea, îl scoteam pe tot. A mers greu, bunica e îndărătnică! O să mai programăm o puncţie. Între timp vom avea şi rezultatele de la analize.

Se răsuceşte pe tocuri şi-o porneşte spre camera de gardă, continuînd să vorbească.

— Pentru fortifiere o să-i administrăm cîteva perfuzii. Dar trebuie să cumpăraţi dumneavoastră de la farmacie zece fiole de vitamina B6 şi zece de B12. Nu sînt scumpe. Dacă nu aveţi posibilitatea, le plătesc eu.

— Nu, dar... (E clar că arăt ca un pui de bodaproste.)

Se opreşte în faţa camerei de gardă.

— Încă un aspect: bunica se află acum în responsabilitatea noastră, am aici asistente şi infirmiere, personal calificat. Credeţi că trebuie să o însoţiţi pe bătrînă? De ce? Aveţi un răspuns?

— Da... (Trebuie să-i îndulcesc ostilitatea.) Aveţi perfectă dreptate! (N-am început bine, a întrebat altceva.) E o chestie psihologică. (Am spus „chestie“...) Mama e foarte speriată, n-a acceptat să se interneze decît cu condiţia să stau cu dînsa.

— Ca să-i faceţi ce?

— Nimic, pur şi simplu ca să se simtă ea în siguranţă. Pentru moral.

— Nu vă pot permite să dormiţi în incinta spitalului. Nu e deontologic. Poate pentru o noapte, două.

(Deci a aflat de la doamna doctor Zăganu. Îşi închipuie, te pomeneşti, că am dormit în spital... Deci se poate totuşi discuta cu dînsa ca de la om la om.)

— A, nu, am rezolvat, am găsit în oraş. V-aş rămîne recunoscător dacă aţi fi de acord (m-am întortocheat, o să pierd şirul...) să o vizitez zilnic, i-ar face bine.

— Orele de vizită sînt afişate la poartă. Mîine la unu vă aştept sus, la cabinet, sper să-mi trimită rezultatele.

— Da, vă mulţumesc!

Pînă să termin, a intrat în camera de gardă.

Stă sub plapumă, ridicată în şezut. Îmi face vioaie din mînă.

— Ei, cum e?!

— Ce uşoară mă simt, dragă! Parcă mi-a luat din spate un pietroi!

Mamei i s-a schimbat vocea. Nu mai articulează cu timbrul ei vechi, totuşi sonor, chiar ţipător, în ciuda slăbiciunii. O voce scăzută. Îmi vin în minte pisicile care cască gura, dar abia le auzi mieunatul. Pe buza de jos are o bobiţă mică de sînge închegat.

— Ce-ai păţit? De ce ai sînge pe buză?

Duce mîna la gură şi se şterge cu dosul palmei. Buza prinde a sîngera subţire.

— Pune o batistă! Ce-i cu sîngele ăsta? A văzut doamna doctor?

— Cred că cum am strîns din dinţi, mi-am prins buza.

Intervine lelea Marta:

— Pe noi nu ne lasă să ne uităm, dòmna doctor dă comanda: „Feţăle la părete!“, da’ auzăm cum îi crîşcă dinţî.

Mama îi ia vorba din gură:

— Da, dragă, m-a pus de-andoaselea pe scaun, să mă apuc cu mînăli de spătar şi mi-a zis să nu tuşesc. „Dar dacă nu pot să mă ţin, doamna doctor?“ „Te ţii cît poţi, şi cînd nu mai poţi, ridici un deget!“ M-am apucat strîns de spătar şi am închis ochii, mi-am zis „Mămucuţă, acuma-i acuma!“. Poate atunci să fi scrîşnit, eu nu mi-am dat seama. Şi mi-am muşcat buza.

Lelea Marta:

— Ai crîşcat tare, numa-aşa s-auză, cîrţ, cîrţ!

— Ei, te-a durut cum te temeai? Ai văzut că nu doare?!

— Nu doare?! Doare, dragă, simţi cum pătrunde acu’... rece ca gheaţa... parcă îţi absoarbe şi sufletul din tine! Nu ţi-aş dori! Am simţit deodată că vine tusea, nu mai puteam, m-am ţinut cît m-am ţinut, dacă mai stam, mă-nnăduşam, am ridicat degetul, cum ne-a fost înţelegerea. Doamna doctor mi-a strigat „Mai rabdă puţin!“, dar am dat în tuse. Bine c-a apucat să scoată acul şi nu mi-a atins la plămîni! Zice doamna doctor: „Cinci secunde dacă mai stăteai, scoteam toată apa!“. „Doamna doctor, eu aş fi stat şi cinci ore, dar tusea nu mai avea răbdare!“

— O să-ţi mai facă o puncţie, să scoată restul de apă!

— Cum, n-am scăpat, îmi mai face una?

— Ca să scoată toată apa!

— Dar mai e puţină, poate se evaporă aşa!

— Să nu-mi spui că iarăşi te temi! Doar ai văzut că nu doare aşa cum îţi închipuiai!

Îmi replică excedată:

— Ce ştii tu ce-i aceea durere?! Roagă-te la Dumnezeu să nu ştii cît ai să trăieşti!

O urmez pe femeia de serviciu pe aleea pietruită dintre pini. Ducem hainele mamei la magazie. Puloverul l-a păstrat. Pijamaua cea nouă a băgat-o sub pernă, mi-a promis că o s-o îmbrace „după ce-mi ia sîngele“. „Tot sîngele?“ „Ei, dragă, şi tu! Mă gîndesc cînd mai refac eu, la vîrsta mea, aşa o cantitate?!“ Şi-a împăturit cu dexteritate (mie niciodată nu-mi iese) cămaşa, sacoul şi paltonul („Paltonul ar trebui pus pe umerar, să nu se ciuciuliţească!“ – „N-avem umeraş, împăştureşte-l şi pe el! Mai bine dă să-l fac sul!“ „Nu-nu-nu-nu-nu-nu-nu!“). Am îndesat paltonul într-o pungă separată, sacoul şi pantofii, înveliţi în paginile unui *VIP* uitat pe noptiera fără stăpîn – în alta. Femeia de serviciu aştepta răbdătoare să terminăm: „Scrieţ’ numele lu’ bătrîna pe două bucăţi de hîrtie! Şî număru’ salonului“. „De unde luăm hîrtia?“ N-aş mai fi rupt din „Moleskine“. (Mi-am mai descoperit un carneţel, cumpărat cîndva pe tren de la surdo-muţi, dar l-am scos aseară şi l-am uitat la Artemiu.) „Staţ’ numa’ un pcicuţ, că v-aduc io!“ S-a întors cu două foi cu pătrăţele şi, după ce-am scris numele mamei şi „SALONUL 5“, a prins foile cu nişte ace cu gămălie.

La bancă se joacă cărţi, s-a strîns un grup zgomotos. Tipele surescitate de ieri sînt din nou în vervă, chicotesc. Cea blondă seamănă izbitor cu Martina Navratilova. Unul dintre bărbaţi duce o sticlă la gură. Un altul, mic şi negricios, sfirijit, cu fes şi halat albastru, îmi face bucuros semne de salut, zîmbind larg. Nu-l cunosc. Mă rog, nu-l recunosc. M-o fi confundat. Dau şi eu din mînă.

— E veselie mare la dumneavoastră!

— Dă-i în poznă, aşa-s a’ noşti, la noi vin, la noi să duc! Nu le pasă lor! Tăt nu să mai vindecă, numa’ îi şeluieşte.

— E chiar aşa de rău?

— Nu-i ca-nainte, da’ niş’ sănătoş’ nu-s. Aţ’ auzît de gavernă?

— Poftim?!

— Gavernă!

— Aa!...

Deci aşa arată tuberculoşii. Ne apropiem de pavilioanele dărăpănate. Femeia de serviciu descuie lacătul masiv, prins în două belciuge ruginite, care ţine voletele uşii pecinginoase de lemn. Trecem printr-o încăpere goală, mirosind greu a mucegai. Ne oprim într-un holişor, cît să descuie uşa pe care scrie „Magazie“. Miroase şi mai greu a mucegai, ţi se usucă şi te ustură nările. Magazia e o cameră aproape la fel de goală ca şi precedenta. Nimic înăuntru, cum ar fi diverse materiale medicale, bunăoară, obiecte de mobilier, ceva, orice. Nimic. Numai cîteva găuri în parchet.

— Aişea-i! Daţî-m’ sacoşăle!

Pe cei patru pereţi cu roate de umezeală atîrnă în cuie, la înălţimea unui stat de om, zeci de pungi de plastic cu etichetele la vedere.

— No, le punem aşă, una lîngă alta!

Femeia de serviciu potriveşte sacoşele, se dă doi paşi înapoi, îşi plimbă privirea peste pereţi şi ridică din umeri:

— Şobolanii n-or ajiunje la hainile estea, da’ de muşegăit or muşegăi pînă le-a lua dracu’!

Mama îşi ţine cotul îndoit, încordată din cap pînă-n picioare.

— De ce-ai înţepenit aşa?

— Mi-a luat sîngele. Strîng să nu curgă.

— Şi trebuie să încrunţi şi din sprîncene? Stai mai relaxată! Te-a durut?

— Puţin, cînd a înfipt acul.

În şoaptă:

— Dragă, nu-mi mai pune întrebări din astea, nici eu nu-s copil!...

— Acuma ai voie să mănînci. N-ai ameţit?

— Mă cam ameţeşte.

— De tuşit ai mai tuşit?

— Tuşit, dar slab, în comparaţie de cum tuşeam.

— Să-ţi dau să mănînci! Nu mai strînge mîna, că te învineţeşti!!

Îşi descleştează ezitant degetele. Flexează cotul, apăsînd bucata de vată.

— Arunc-o!

— Oare n-ar mai trebui s-o mai ţin?!

— Arunc-o! Dă s-o duc la coş!

Trage precaut. O apasă la loc. Face o mutră panicată:

— Dragă, s-a lipit!

— Lasă-mă să văd!

Smulg vata brusc. Mama ţipă. Dar nu cu glasul său isterizat, ci mai degrabă ca într-o hîrjoană.

— Mi-a adus dimineaţă mîncare, caută în sertar!

Un colţ de franzelă, o felie de salam şi un triunghi de brînză topită. Mai are salamul de ieri şi o pîine abia începută, dar deja piatră.

— Ceaiul s-a răcit, am să-l beau aşa. Salam să nu-mi tai, desfă-mi bucata de brînză!

Lelea Marta se bagă în vorbă:

— Apă’ dacă te-ai lăsa numa’ pe mîncarea lor, ai muri de fòme! Mnie-m’ aduşe fata de-acasă, astăză tre’ să vină. Este-on frijider în salonu’ unu, dacă prinz’ loc, poţ’ pune acolo, da’ io l-am găsît tă’deuna plin. Nu-ncapci de femeile din salon. I-am poroncit fetii să-m’ aducă numa’ cît oi mînca o dată, de doă ori, şî să vină şî è mai des! Să vă dau nişte silvoiţă, să vă unjeţi?

Lelea Marta se şi apleacă şi scoate din noptieră un borcan de şapte sute de grame. Îi desface capacul, miroase.

— Io am făcut-o!

Mama refuză politicos:

— Mulţumesc, acuma nu pot. Avem şi noi acasă (posibil, o fi rămas prin dulapul din ultima cameră, n-am dat peste ea).

— No, da' gustaţ' barem num' o ţîrucă!

Mama ia cu vîrful limbii de pe vîrful lingurii:

— Foarte bună!

Bătrîna în pulover negru doarme. Fata, în celălalt capăt al salonului, citeşte o carte. Stă cu spatele la noi şi mîinile mult ridicate, ca să-i cadă mai bine lumina. Lelea Marta se ridică, îşi pune peste pijama cojocelul („ceptaru'") înflorat şi ne anunţă:

— Mă duc pînă-n salonu' şăpte, să mai grăiesc cu Iuliu, îi internat şî el aişi cu plămînii.

Mama a terminat de mîncat, am convins-o cu greu să înghită şi o felie („Dar să fie subţire!") din salamul Victoria, mai de încredere decît cel de la spital, care miroase nu ştiu cum. (Care Iuliu?) Îşi clăteşte gura cu ceai. Mă trage aproape de dînsa după ce lelea Marta a ieşit pe uşă. Îmi şopteşte la ureche, cu mîna la gură, îndată ce nu se mai aud paşii pe hol:

— Magiunul acela al ei era acru.

Departe de măruntaiele mele, ca într-o anestezie. Vreau să întîrzii cît mai mult într-un timp din care lipsesc. Mi-am delegat responsabilitatea instituţiei ăsteia sanitare. Astăzi mă relaxez, respir, uit. Un miligram de ataraxie. Pe urmă o să mă gîndesc la strategiile de supravieţuire. O să vedem noi ce şi cum. Bine că mama s-a înviorat! Dacă Artemiu mi-ar fi lăsat cheia, m-aş înapoia în apartament şi i-aş trage un pui de somn. Pe la două m-aş duce la masă la cantină, pe urmă aş flana prin burg, aş căuta un internet, trebuie să dau peste unul, nu se poate, iar pe la cinci m-aş întoarce s-o văd pe mama.

— Oare cît o fi ceasul?

Întreb tare, poate-mi răspunde fata blondă cu mobil. Mama ridică din sprîncene:

— Ştiu şi eu, dragă? Vreo zece?

Fata intervine:

— Zece şi zece minute.

— Mulţumesc.

Îi strig mamei:

— Zece şi zece minute! Ies să cumpăr vitaminele! Ce să-ţi aduc de mîncare?

— Adu-mi o brînzoaică, da' nu aşa, cere să ţi-o facă la comandă, să pună de două ori mai multă brînză, plăteşti! Şi smîntînă, dar să fie bună!

O sun de la poartă pe Zelda. Întreabă ea prima. Recunosc, în sfîrşit, vocea sa adevărată. Vocea noastră:

— I-au făcut mamei puncţia? Cum se simte?

— Se simte mai bine decît mă aşteptam. I-au scos şapte sute de mililitri. Dacă nu tuşea, îi scoteau tot lichidul. Peste cîteva zile scot şi restul. Mîine vin rezultatele de la analize. Sper ca pînă-n Paşte să-i dea drumul.

— Să dea Dumnezeu să fie bine!

I-aş spune altceva, dar nu-mi găsesc cuvintele. Nici Zelda nu mai adaugă nimic.

— Te ţin la curent.

— Bine.

Cîteva clipe tăcem împreună.

— Pa!

— Pa.

Am învăţat drumul pe la podul de lemn. Asistenta mi-a spus să fac stînga, iar la a doua intersecţie, pe colţ, găsesc farmacia. M-a rugat să cumpăr şi zece pungi de ser. Merg de-a lungul gardului de sîrmă care desparte parcul spitalului de stradă. La cîţiva metri în faţa mea, din gard se iveşte o mînă cu o sacoşă goală de plastic, un fes pestriţ, urmat de

silueta lăturişă a unui ins. Mă vede şi mă aşteaptă. E tipul negricios care-mi făcea semne cînd o însoţeam la magazie pe femeia de serviciu. Nu mai poartă halat, ci un pulover verde-închis peste cămaşa albă. Nici papuci. A încălţat o pereche de pantofi ou de raţă, cu bombeul turtit. Lîngă stîlpul de beton, în plasa gardului se cască o spărtură pe care n-am remarcat-o nici ieri, nici azi.

— Moarte radicalilor liberi!

Bărbatul îşi desface degetele mîinii drepte în V, fără să ridice braţul. Zîmbeşte, însă nu poţi să ştii. Mă uit în partea cealaltă şi trec pe lîngă el. Ţine pasul, mă informează ca pe o veche cunoştinţă, neafectat de faptul că nu-i acord atenţie:

— Mă duc pînă peste pod, la market. Mi-au dat bani să le cumpăr salam şi o sticlă de maglavais. Îmi iese şi mie de-o bere, io nu-s băutor. Ăştia pilesc la greu, şi ei, şi gagicile. Gagicile sar pe tine, le mîncă-n pizdă de la bacil! Ălea două-s ca nişte căţele-n călduri. Pe mine nu mă interesează.

Să-l bag în seamă? Să nu-l bag?

— Dacă vream, ieşeam pe poartă, da’ e mai direct prin gaură. Ies în fiecare zi, de cîte ori am chef. Fac un tur prin oraş, stau la o terasă. Ştie şi Rozănţvaiga, pare ea aşa, dar e fată de comitet Externa. Aşa-i zicem noi, „Externa“, de la „Estera“. Mă prelungeşte de fiecare dată. Ijdane să n-aibă şi el pensia lui, ce ţigla metigla mè?!

„Ijdane“ – ce nume! Cred că am de-a face cu un omuleţ mai degrabă simpatic, oarecum cherchelit, deşi nu e „băutor“. Mă-ntorc spre el – zîmbeşte întruna, mai mult gingii decît dinţi – şi-i vorbesc la rîndu-mi ca şi cum ne-am cunoaşte:

— Eşti internat de mult?

— De cînd am ieşit din mină de la Blasna. Cîştigam bine la-nceput!... Plus masa gratuită. Vin, stau, îmi fac tratamentul, mă prelungeşte Rozănţvaiga, plec, cînd semplineşte termenul, vin la comisie. Asta-i situaţia, România egal umilinţă. Grigore Ijdane se descurcă!

Ne apropiem de pod.

— N-ai o ţigară?

— Păi cum, cu boala ta, fumezi?!

Rîde:

— Numa’ cu filtru, şi numa’ cînd mi se gată trabucurile cubaneze! Ai?

— N-am. M-am lăsat.

Nu comentează. Începe să fluiere. Îmi sună cunoscut, dar n-aş putea spune ce anume fluieră. Dincolo de pod copilul în rochiţă nu atacă. O fi prea de dimineaţă pentru el. Ijdane mă-ntreabă pe neaşteptate:

— Unde-a bătut Ţăndărică înainte de Phoenix?

— La Roşu şi negru.

— Corect! Eu am fost la concerte la Phoenix cînd lucram în şaptezeci la Comtim, la Timişoara. Cum îl chema pe basistul de la Phoenix?

— Kappl.

— Corect.

Reîncepe să fluiere. Asta era, falsată copios! „Dulce dulf, fratele meu tu eşti...“ Mă alătur, la fel de afon. Ne despărţim la minimarketul unde m-am lovit în creştet de pragul de sus al uşii. Ijdane face din nou semnul victoriei şi şopteşte conspirativ: „Moarte radicalilor liberi!“. Îi strig din urmă:

— Ai grijă la cap!

Dar e prea scund, nu-l paşte nici un pericol.

M-am dus la cinci sute de mii cu serul şi vitaminele. Şi încă n-au trecut nici două zile... De unde fac rost de bani? Cine ştie ce mă mai pun ăştia să cumpăr!... Mă umilesc să-i cer un avans lui Silviu? „Nu vă îngrijoraţi, dar, zicînd: *Ce vom mînca?* sau *Ce vom bea?* sau *Cu ce ne vom îmbrăca?*“ Ba mă îngrijorez!... Poate contribuie şi Zelda?! Nu ne lasă, am simţit-o după voce. Se-ntoarce! (Se-ntoarce?) Prostioarele sînt prostioare şi lucrurile serioase sînt lucruri serioase, hai, Zelda, ce mama mă-sii, nu fi muiere! Nu mai avem timp de gîlceve stupide, avem de îmbătrînit împreună! Nu trebuie cu nici un chip

să pierdem! Asta ducem noi: un război al iertării. Dacă îl pierdem, ce va mai rămîne din noi? „Nu vă îngrijoraţi de ziua de mîine, căci ziua de mîine se va îngrijora de ea însăşi!“ Nu vreau să mă ating de banii de înmormîntare. Să fie acolo!

Mama a făcut schimb de paturi cu lelea Marta. Cînd am deschis uşa, mi-a căzut privirea drept pe ea. Îşi cerceta cu multă atenţie degetele, aproape că şi le băgase în ochi. A tresărit, le-a vîrît repede sub plapumă. Am predat serul şi vitaminele asistentei. Alta. În costum verde şi cu mască la gură. Dacă aş vedea-o fără, n-aş recunoaşte-o. O aşteptăm să pună prima perfuzie.

— E mai bine în patul ăsta?

— E bine, nu mai transpir.

Sare lelea Marta:

— Mnie-m’ plaşe lîngă calorifer! Io-s frigurosă de numa’! Noptea dorm cu ceptariu’ pe mine.

Mama, în şoaptă:

— Oare perfuziile dor? N-aş vrea să mă doară.

Intră asistenta cu mască, trage stativul de lîngă perete, împingînd masa cu şoldul, şi agaţă punga.

— E tîrziu, trebuia mai de dimineaţă. Are să i-o facă diseară mai tîrziu. Pun aşa, sau cu flexulă?

— Poftim?

— Îi pot pune o flexulă, ca să n-o mai împungă de fiecare dată.

„Flexulă“... N-am auzit. Cunosc „flexor“, cîndva purtam mereu unul în buzunar, îl strîngeam peste tot, inclusiv pe trotuar şi în tramvai. Îmi închipui vag ce-ar putea fi, totuşi mai bine să mă lămurească:

— Fiţi amabilă... Îmi pare rău... Nu ştiu ce-i aceea flexulă...

Îmi explică de sub masca turcoazie. Nu i se văd decît ochii negri. Părul şi l-a strîns sub o bonetă de aceeaşi culoare cu masca. Îi acoperă fruntea pînă la sprîncene.

— E un dispozitiv de plastic, se fixează în venă, nu mai trebuie să-i caute vena şi s-o împungă de fiecare dată. E mai simplu, n-o doare, numai cît se mai învineţeşte mîna.

Mama ne urmăreşte alarmată. Observă că i se pregăteşte ceva, cuvîntul necunoscut îi va fi sunînd ca o ameninţare.

— Auzi, vrei să-ţi fixeze în venă ceva ca să nu te tot împungă cu acul?

— Da’ doare?

— Puţin, cînd o fixează, pe urmă ai scăpat.

— Dacă nu doare, să-mi pună!

Asistenta îşi termină repede treaba. A lipit flexula cu două benzi late de leucoplast. Mama strînge din dinţi şi se uită-n tavan.

— Te-a durut?

— La început, cînd umbla la venă, dar acuma nu mă mai doare. Nu simt nimic.

Picăturile cad rar, monoton. Va dura cel puţin o jumătate de oră pînă cînd se goleşte punga.

Mama îmi face cu cealaltă mînă semn să mă aplec.

— Mie mi-i frică de mascata asta...

Mă surprind cumva excitat. Oare cum e? Vrea să ascundă ceva? E urîtă? E timidă? E perversă? E... musulmană? După voce, pare o tipă destul de acră. După ochi, pare tînără şi ageră. De ce dintre toate asistentele numai ea poartă mască?

Picură în continuare. Greu se mai goleşte! Buzele mamei, de-aici, de la picioarele patului, în contralumină, se văd albăstrii. Subţiri şi albăstrii. Urma hematomului nu se mai distinge. Lumea dormitează, chiar şi lelea Marta. O fi înmuiat-o caloriferul fierbinte. Tăcem şi noi. Faptul că mă aflu chiar în locul în care trebuie să mă aflu m-a descărcat de tensiune şi stres. Trebuie profitat. Capsula etanşeizată. Cred că şi mama s-a liniştit. Zîmbeşte şi dă din cap cînd ni se întîlnesc privirile.

Mă mut la căpătîiul ei şi o întreb cu glasul scăzut:

— De ce te uitai aşa de atentă la degete?! Te-am văzut! Ce-i atît de interesant şi eu nu ştiu?

Mama schiţează un zîmbet.

— Ai să mă iei în rîs dacă-ţi spun... Cum îţi place ţie să faci rîs...

— Hai, spune! M-ai făcut curios!

Se codeşte.

— Ei, nimic, prostii, nici eu nu cred.

— Ce nu crezi?

— Bine, îţi spun. Mă uitam după şănţuleţe.

— Poftim?!

— Mă uitam după şănţuleţe, ştii, pe buricele degetelor se fac şănţuleţe.

— Aşa...

— Dragă, a trecut mai demult pe la mine una Valeria, din Poieni, o pocăită de la iehovişti, acuma-i moartă, şi-mi zice: „Soră Haretă, se apropie vremea să mor!“. Nu arăta de moarte, era tot aşa cum o ştiam. „Cum se poate să spui una ca asta, Valerie?!“ „Soră Haretă, am semnele mele!“, şi-mi întinde degetele, dragă: „Vezi?!“ „Ce să văd?“ „Uită-te bine, vezi şănţuleţele?“ „Ce şănţuleţe?“ „Şănţuleţele de pe burice. Dacă se fac de-a lungul, atunci e semn că se-apropie moartea.“

— Şi-ale tale cum sînt?

— Cam de-a lungul...

Îmi răşchir degetele alături de degetele ei:

— Păi dacă-i pe-aşa, ia vezi, ale mele-s mai mari decît ale tale!

Creionul se întoarce cu guma spre foaie şi începe să şteargă animăluţul care se fîţîie prin cadru. Îi dispar picioarele, mîinile, corpul, nici nu-şi dă seama, urechile, bărbia, gura. Clipeşte înainte de a-i şterge ochii. Pe pagina goală, îl desenează pe urmă la loc, iese linie cu linie din vîrful ascuţit, mîinile se mişcă singure prin aer, un bocanc, doi bocanci, o fundă, un nasture, pînă cînd ţopăie întreg, ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat.

Îmi mut privirea de pe perete.

— Vrei mai sus?

— Unde mai sus?

— Uite, te pot ridica cu patul, e aici un dispozitiv, apeşi cu piciorul şi se ridică. Nu vrei să vezi?

— Nu, dragă, eu mă simt bine aşa.

— Fii atentă!

Simt că femeile din salon s-au întors spre mine. Patul se ridică uşor de la jumătate.

— Ei, nu-i mai bine, nu e mai comod?

— Ştiu şi eu, parcă...

Lelea Marta, intrigată:

— No, mă, vădu-i pozna, niş' n-am ştiut că să pòte! Nu vreţ' să mni-l rădicaţ' şî mnie on pcic?

Dau pedale.

Mîncarea nu e rea. Un bol mare de ciorbă de fasole, şniţel pane cu piure de cartofi, castraveţi muraţi, un măr. Impulsul de a mînca mult, de a „recupera" după ziua de abstinenţă. O precipitare. Spaima că trebuie să înmagazinez calorii. Mă stăpînesc. Popul, deşi gras, nu e un mîncăcios. Eu am trecut la felul doi, el încă îşi duce tacticos lingura la gură.

— Şi, deci, tanti e bine!

— Mai bine decît mă aşteptam. Parcă mi-e şi frică, prea merge totul strună...

— O ştiu io pe tanti, e tare, nu se lasă cu una, cu două. Am să trec s-o văd.

— Te aşteaptă, m-a întrebat de tine.

— Am să trec poate pe mîine.

Sala de mese se află într-o clădire veche săsească, stăm sub tavanul gotic cu muchii, într-un separeu al profesorilor. Elevii mănîncă alături, rumoarea lor îmi răsună în urechi. Locul îşi păstrează amprenta austro-ungară. Îmi aminteşte de liceul din secuime, tot aşa, cu o sală de mese habsburgică. Supe cu zahăr. Supa de agrişe. Gulaşuri. Acolo se auzea,

ce-i drept, aproape numai ungureşte, chirec sepen, foglolt, io, leveş, viz, chici, işten, fos, chiosoniom, aici nu sună o boabă de germană. Doar pereţii vorbesc. Deasupra uşii e înrămată o poză cu un bebeluş care suge la sîn. Adică e un sîn foarte frumos la care suge un bebeluş. Eleva de serviciu se apleacă să ia bolul, arunc o căutătură spre decolteul ei – nimic, poartă un halat încheiat pînă sus cu nasturi mărunţi de sidef. Păşeam, în semiîntuneric, pe podelele lungi ale internatului din fosta mănăstire franciscană, căutam toaleta, nu ştiam unde e, abia o instalasem pe Zelda, totul ni se părea străin şi sinistru, deschid o uşă pe sub care se zăreşte o dungă de lumină. Dintr-un caier învălmăşit de aburi şi trupuri rotunde au izbucnit ţipete de panică, nimerisem peste nişte eleve care făceau baie. Feromon pur, beţia cărnii tinere. Am spus „bocianog“, ceva pe-acolo. Le-am ascultat din capătul holului exclamaţiile excitate pe care le-a provocat involuntarul meu atentat la pudoare.

— Repede mînci, se vede c-ai flămînzit ieri! Ia-o mai încet, că ţ-a mere burta!

— Auzi, tu te ştii bine cu lumea de-aici?

— No bravos, păi n-am fost aici profesor pînă să mă mut la bibliotecă?! Ai uitat că ţ-am spus?!

— Ştii ce te-aş ruga?...

— Ştiu!

— Ce?

— Să-ţ’ mai aducă o porţie!

— Pe-aproape! Aş vrea să-i duc mamei nişte mîncare, nu se-mpacă deloc cu mîncarea de la spital. Azi îi era foame, dar abia dac-a gustat din supă şi din tocăniţă. I-aş duce un borcan de supă, ce zici?

— Stai numa’ să văd cine-i de serviciu! Eleva! Alo, eleva! Cine-i azi la bucătărie?... Tanti Florica? Spune-i c-am zis eu să pună o porţie la borcan! S-o trimită cu liftu’!

— Iar ai dat bani, dragă?! Ţi-am spus să nu dai bani pentru mine!

Scot borcanele calde încă din pungă. Tanti Florica a pus şi supă, şi felul doi, şi un măr. Mere, oricum, mai avem.

— Ai adus mîncare!

— Hai, că ştiu că ţi-i foame!

Mama se ridică pe marginea patului. Caută cu piciorul după papuci. Se aşază la masă.

— Asta-i altceva, dragă! Asta-mi place şi mie! Nu ce mi-au dat la amiază, n-avea nici un gust. Dar nu pot mînca tot, mînîncă şi tu!

— Nu-i nimic, îţi păstrezi pentru diseară. De-acuma am să-ncerc să-ţi aduc în fiecare zi.

Mama, şoptit:

— Cît a costat, dragă?

— Gratis, a aranjat Artemiu.

Mama, făcîndu-şi o socoteală:

— Şi el a stat şi-a mîncat la noi gratis.

Acum, dacă-mi lăsa umflatul cheia, mă-ntindeam pînă diseară. Aşa, ori rămîn la spital, unde n-am ce face, ori mă-nvîrt prin oraş, numai că mă doare coloana şi, de la drumurile pe jos la cantină şi-napoi, mi s-au umflat şi mă ustură tălpile. Şi mi s-au încleiat ciorapii. Artemiu se-ntoarce în jurul orei şapte. În orice caz, la şase şi jumătate, cînd presupune asistenta că termină mama cea de-a doua perfuzie, trebuie să fiu înapoi aici.

Beau apă. Multă apă. Îmi place să beau apă.

„Mă desfăta, ţinînd o ramură de mirt/ Şi-un trandafir în floare... /... umbre lunecau/ Din părul ei, întunecîndu-i umerii.“ Versurile lui Arhiloh, de o fineţe hieratică a nuanţei, îmbinînd graţia statuară, elementul floral şi o chinestezie vaporoasă a clar-obscurului, îmi evocă întotdeauna chipul şi expresia senzual-înţeleaptă a Zeldei. „... umbre lunecau/ Din părul ei, întunecîndu-i umerii.“ Ar fi trebuit să-i spun. Cum să-i spun? Nu şi-a dat seama

din felul în care o privesc? „Mă desfăta...“ Cum a putut să afirme că nu am văzut-o niciodată?

Puştii n-au absolut nici o reţinere. Ca posedaţi. După chilibăneala lor am descoperit sala. Iniţial, am avut un recul. Mi s-a părut că înăuntru e o atmosferă agresivă de şmecheraşi de cartier. Şi nu trecuse de cinci. Noaptea îi ştiu că se hăhăie, stau ciorchine cînd unul a prins o gagică pe chat şi-i bagă vrăji, se înfierbîntă la jocuri, se înjură, se încaieră. M-am nimerit de cîteva ori. Dar aşa devreme? Totuşi am intrat. Trebuia să mă aşez. Mă usturau tălpile. Şi mi se tasase coloana. Abia la şase jumate mă întorc la mama la spital. Am lăsat-o să doarmă după masă. I-a priit mîncarea de la cantină, şniţelul l-a mîncat aproape tot. Nici supă n-a rămas prea multă, cum se temea. Ce m-aş fi întins şi eu pe patul liber din salon!... Grăsane, te urăsc! Am făcut cîţiva paşi prin oraş, am stat pe o bancă, mişcîndumi degetele în ciorapii umezi (fir-ar, nu mi-am cumpărat ciorapi de la „38“!...). M-am uitat peste rămăşiţa de burg căzut în paragină, plin de clădiri vechi cojite şi de zosterurile cenuşii ale blocurilor comuniste. Apoi m-am învîrtit în jurul Bisericii Evanghelice, cu turnul înconjurat de schele înnegrite de lemn. Nu mai au mult şi putrezesc. Dovadă cît de vioi avansează renovarea. Faţada au stricat-o. Au întins un alb lăptos, de biserică mexicană, s-a dus patina Evului Mediu... N-am mai regăsit edificiul sumbru de piatră bătrînă care mă atrăgea şi mă înspăimînа cu mai bine de douăzeci de ani în urmă. Piatra afumată nu de foc, ci de timp... Să vedem, intră? Nu mi-am mai verificat mailul de un secol. Tipul de la masă mi-a indicat calculatorul ăsta, pe rîndul al doilea, „Primul! Merge foarte bine.“ Fumează placid, răsfoind o revistă. Abia a ridicat ochii. Spre surprinderea mea, sala e aproape goală, însă cei cinci-şase copilaşi ţipă şi ţopăie îndîrjiţi pe tastaturi. „L-am futut! Hai, fute-i una! Bag pula, l-am scăpat! Fii atent, pulă, acum! Nu! Vine! Te-a căcat! Cacă-l acum! Bagă pula-n el! Fute-l, aşa, dă-l în pizda mă-sii!“ Nu sesizez nici urmă de provocare în tonul lor. Pare a fi un limbaj... tehnic, acceptat de toată lumea cu indiferenţă. Indică doar intensitatea participării la joc. Însă mă rîcîie, oricît încerc să-l ignor. Păi nici unul din puşti nu arată mai mare de clasa a cincea! (Dar voi nu vorbeaţi porcos la

fotbal, cînd eraţi mici? – Adevărul e că vorbeam al dracului de porcos între noi.) „Nenea, vă rog eu, mi se termină, mă mai lăsaţi zece minute?“ Iată-l, cum a ieşit din joc, a redevenit un puştiulică. Vorbeşte cu glas de copil. Tipul de la masă nu se uită la el: „N-am ce-ţ’ face, gata pe azi!“. „Vă rog, nenea! Vă rog, mai am puţin şi termin!“ „Nu se poate!“ Puştiul se ridică, îi dau lacrimile. Se mută în spatele vecinului. Strigă, furat instantaneu de febra partidei: „Fute-l! Ia-l acum!“. Încerc să nu-i mai bag în seamă. S-a deschis. O mie de spamuri. Mai multe mesaje de la *l’amie lointaine*. Cu siguranţă a intrat în panică, nu e obişnuită să nu-i răspund. N-am avut cum s-o anunţ. N-am nici un chef să scriu... Doru, Silviu. Oricum, corespondenţa mea pe net s-a subţiat drastic. Nu-mi mai vine să scriu după încurcătura cu Zelda. Nici măcar să caut burse pe web. Cum termin pe yahoo, trec pe google, pînă se face ora o să mă uit prin reviste, navighez la întîmplare. Da, Schwesterin e prăpăstioasă, mă somează să-i răspund, altfel „te dau în urmărire generală!“. Îi răspund cundiatei chiar acum. În cheia protocolului nostru di pîpîni ş-stripîpîni: cu o tandreţe fraternă, pentru totdeauna fraternă. OK. Send! Mesaj de la yahoo. Am cîştigat? O fi un virus, ceva. Deschid, sînt pe calculatorul lor. Nu e frumos, recunosc. Hopa! E tare! Am cîştigat la loterie unul din cele zece premii în valoare de 800.000 de lire. Mi se cer nişte date de identificare şi mi se oferă codurile de confirmare. Mai departe... Vreo taxă, vreun comision, vreo sumă pe care să le-o trimit pentru a-mi expedia cîştigul? Nu. Nimic. Trimit doar datele, primesc banii într-o săptămînă. Iată că mi-a pus Dumnezeu mîna-n cap! Dau *delete*.

Am cumpărat în drum ciorapi de la „38“, trei perechi. Cu treizeci şi opt de mii. Şi o pastă de dinţi chinezească. Unghieră– nu. Începe să se-ntunece. Măcar nu mai plouă şi, faţă de ieri, s-a încălzit. Chiar miroase a primăvară. S-au umflat mugurii pe ramuri. Dacă nu se răceşte iarăşi, în cîteva zile explodează. Mă urmăreşte mesajul de la yahoo. De amorul artei... ce-ar însemna opt sute de mii de lire sterline? Calculăm la un curs rotund de cincizeci şi şase de mii. Vine... cît vine? Patruzeci şi patru de miliarde şi opt sute de milioane de lei? Nu se poate! Să mai tai un zero? Nu, aşa e, patruzeci şi patru

de miliarde. Milioanele nu le mai pun la socoteală. Totuşi, nu se poate, e prea mult. O să refac pe hîrtie, cu creionul. Dar să acceptăm că sînt patruzeci şi patru de miliarde. Şi patru ar fi bine... Ce fac cu banii? Îmi cumpăr de toţi îngheţată, ca Stan? Chiar, ce-aş face cu atîta bănet? În euro cît vine? Care e cursul, ajunge la 1, 5? Nu cred... 1, 3? Adică... Să vedem, da, un milion patruzeci de mii. Patruzeci de mii nu mă interesează. Le vrea cineva? Patruzeci de mii o dată! Patruzeci de mii de două ori! Domnul din dreapta? Nu mai vrea nimeni? OK, adjudecat! Un milion de euro. Slăbuţ. Ţiriac are un miliard, tipul de la cablu, Teszari, are vreo nouă sute de milioane, escrocul de SOV bate tot pe-acolo, Drăgan, tracomanul drag lui Ceauşescu, aşijderea. Cred că şi Gigi, cam la fel. Oare securistul de Voiculescu? Probabil peste cinci sute de mii. Ia să caut eu topul de la *Adevărul*! Să-i luăm la bani mărunţi! Patriciu, cu petrolul? Verestoy, cu pădurile? Mai cine? Nu m-au interesat pînă azi, dacă mă pui să-i enumăr... Dar acum, că am devenit colegi... Unul, Ţînţăreanu, un libidinos bătrîn care mai apare pe la televizor, pupă stripteuzele pe buric şi le linge frişca din pizdă? Prigoană, cu gunoiul? Mai zi! George Păunescu, cu... pianul, l-a pomenit Artemiu aseară. Copos? Ăştia care se distrează cu fotbalul, şi-au cumpărat jucărie. Gigi, Copos, Nicolae, Penescu, Borcea, Turcu, Iancu, Gigi Neţoiu. Ăştia la ce loterie au cîştigat? Îţi spun io, la „Loteria ’89“! La concursul „Numa’ eu şi neamu’ meu!“. Ce erau ăştia, mai puţin Ţiriac, pe vremea lui Ceauşescu? În general, bişniţari şi securişti. Dar şi Ţiriac juca tenis cu Maurer... E bun Artemiu cu Acciduzzu lui, caută de unde vin banii! Şi pe ce se duc! Şi, mai ales, unde se duc!... Şi unde rămîn! Cu cîţi bani morţi, scoşi din circuit, au merdliardarii români în conturile personale, s-ar tripla PIB-ul. Ăştia te fac marxist fără să vrei! Punem de-o revoluţie, o naţionalizare, ceva? N-ar fi nevoie decît de-o justiţie adevărată, de-o politică adevărată, adică de tot ce nu se poate la Românica. Să mă-ntorc la milionul meu! Ă?... Parcă nu prea se mai vede!... Ă?... Mi l-ar sufla ăştia cît ai zice peşte? Ce-aş face cu el? M-aş zăpăci, aş deveni un metronic şi un epikratic? Cum i-a zis tînărului bogat? „Du-te, vinde-ţi averea şi dă-o săracilor şi vei avea comoară în ceruri. Şi hai, urmează-Mă!“ Aş avea putere? Şi eu sînt unul dintre săraci. Un mîncător

de rădăcină. Păi cu un milion de euro nu mai eşti sărac!... Cinstit, ce-aş face? Zi primul gînd care-ţi vine-n minte! Aş duce-o pe mama la cel mai bun doctor. În Europa, în America, în Asia, oriunde. Altceva! Aş cere-o pe Zelda de soţie. Da, am face nuntă adevărată. Ne-ar cununa Şincai. Altceva! Am călători amîndoi pe glob, ca să vedem şi noi lumea. Mai zi! Ne-am construi o casă. Cu curte, grădină, piscină, copaci. Mai zi! Aş dezvolta un program pentru îngrijirea bătrînilor singuri! Atît? Aş avea grijă de prieteni. Atît? Pe moment. Mă mai gîndesc. Ştii a ce seamănă? A ce? A Stan Laurel, care şi-a cumpărat îngheţată de toţi banii! Poate că nu. Banu-i ochiul dracului, orice s-ar spune...

Copilul în rochiţă mă ia în primire imediat după colţ. Se ţine după mine pînă la pod şi se-ntoarce cu femeia care venea din sens invers. Între parabola tînărului bogat şi aceea a talanţilor, aş alege-o, de ce să mint, pe cea a talanţilor.

Portar nou. Un lungan corpolent, între două vîrste. Nu are pe cap chipiul de la uniformă, ci altul, cilindric. Seamănă cu de Gaulle. Mătură în faţa gheretei. Îmi caut biletul de la doamna doctor Zăganu.

— Bună seara! Am pe cineva...

Se opreşte din măturat, îndreptîndu-se din şale. Doi metri, pe puţin.

— Mergeţi! Mergeţi!

Îşi continuă măturatul. Bag biletul înapoi în buzunarul de la piept al gecii, lîngă cartela telefonică.

Mama e singură, mănîncă pe marginea patului. Femeile au coborît la sala de mese.

— Poftă bună!

— Mulţumesc, poftim!

Încă nu m-am obişnuit cu vocea ei nouă, atît de muiată.

— Ce mănînci?

— Au adus în seara asta macaroane cu brînză, mai bune decît orezul. Mai am şi o bucată de şniţel de la amiază. Supa am aruncat-o, mi s-a părut că s-a acrit.

— Cum să se acrească aşa de repede?!

— Am gustat-o, i-am dat să guste şi femeii ăsteia, Martei, a spus şi ea că i se pare acră. Am să beau ceai. Spuneai că vii cînd îmi scoate perfuzia!

— Am întîrziat puţin la internet. Cum a fost?

— Bine, dragă, numai că... atîta pipi fac după perfuzie!... Numai m-aşez în pat şi ridică-te, Haretă, iar trebuie s-o pornesc la veceu!

— Dar, altfel, eşti vioaie? Mai tuşeşti?

— Nu mă mai simt, dragă, aşa uşoară ca după puncţie, dar faţă de cum eram... De tuşit, tuşesc, dar nu ca înainte...

— Ai vocea moale, nu şi-a mai revenit de dimineaţă.

— Da, dragă, văd şi eu, nu mai am putere-n gît, ce să-i fac? Altfel, mă simt mai bine. Uite, iar trebuie s-o iau din loc!

O însoţesc şi o aştept pe hol. Reprezentările, senzaţiile, gîndurile mi s-au retras într-un plan secund, suspendate. Percep doar vacuitatea liniştitoare a clipei de acum.

Mă plimb pe aleea din faţa blocului lui Artemiu. Ceasul de la telefonul din colţ arăta şapte şi cinci. Plus doi. *Shit!* Din moment în moment trebuie să se ivească. Pe mama am lăsat-o întinsă în pat. Obosise. La nouă primeşte medicamentele. Ne vedem mîine dimineaţă. Nu chiar aşa devreme ca astăzi. Însă tot cam pe-acolo. Ies pe uşă odată cu Artemiu, la opt fără un sfert, cel tîrziu. O să mai flanez, ca să mă familiarizez cu oraşul. Am dibuit drumul cel mai scurt de la Artemiu la spital. În pas lejer, nu-mi ia mai mult de o jumătate de oră. La grabă, cred că ajung în douăzeci de minute. Aproape odată cu taxiul, care ocoleşte. Îi trebuie zece-cincisprezece minute, depinde cîte semafoare prinde.

Ce-mi place mie în burgul ăsta e că aprozariştii scot lădiţele cu fructe şi legume pe trotuar. Au adus de-acum salată şi ridichi roşii. Mi s-a făcut poftă de ridichi. Douăzeci de mii legătura, scump. Dar poate o să cumpăr mîine una, să-i duc şi mamei.

S-a întunecat. Peisajul e cumva sinistru, aleea se înfundă la capătul blocului, pute de la ghene, iar dincolo de parcare se-ntinde un teren viran. Săptămîna viitoare se trece

la ora de vară, o să fie lumină. Mai bine bat nişte tălpi pînă la trotuarul de la stradă (mă ustură, mi s-au umezit şi ciorapii noi, pe care i-am schimbat la spital, în toaletă).

Şapte douăzeci. N-a apărut. Nu-l sun, apare el! N-are sens să-mi consum cartela.

Opt fără un sfert. Mă ustură tălpile, mă doare coloana, s-a deşteptat junghiul. M-aş întinde. Dacă mă mai învîrt mult pe-aici, devin suspect. Încerc să nu mă simt umilit şi de pripas.

Popul se clatină ca un hipopotam pe trecerea de pietoni. Strigă de departe:

— No, n-am şe-ţ' faşe! O trebuit să rămîn mai tîrziu, au sosit nişte nemţi cu o donaţie pentru bibliotecă. De ce n-ai sunat?

Nu vreau în acest moment decît să mă descalţ şi să mă bag sub duş.

Artemiu s-a schimbat într-un costum de trening. Şi-a turnat iar un pahar mare de ţuică. Sînt moleşit după duş. Mi-am ridicat picioarele pe „laiţă", atent la telecomenzi.

— Da' văd că le bei!

— Da' şe, îi interzis?!

— Îmi aminteşti de Pompiliu, cred că l-ai cunoscut, colegul meu de an, francofon ca şi tine.

— Nu ţin minte!

— Ba da, Popule, cînd ai trecut atunci după nouăzeci, băiatul ăla căruia-i tremurau mîinile şi bea cu fularul...

— No zi aşa, ăla ţi-i Pompiliu?! Păi sigur că l-am cunoscut!

— Ei, pe Pompiliu, cînd îmi dădea tîrcoale Securitatea, l-au chemat şi pe el. S-a dus chiurluit după cîteva bastîrci, cam împuşcat în aripă, l-a simţit porcina, un căpitan cu muianul congestionat, am să-ţi povestesc într-o zi, dacă te interesează. Îl ia din uşă: „Nu ţi-e ruşine, bă beţivule, cum îţi permiţi să te prezinţi la mine cu votca-n nas?! De ce bei, mă?!". Pompiliu, candid şi dulce, făcînd pe-a niznaiul: „Da' ce, e interzis? A dat tovarăşul Nicolae Ceauşescu decret?". Nu înfipt, ca tine, nu obraznic, ci fîstîcit, mirîndu-se nevinovat ca un prunc: „Înseamnă că mă arestaţi?...". Porcina a început să rîdă – „În-

seamnă c-am să-ţi cîrpesc două palme, să-ţi sară votca din cap!“. „Da’ cum aţi ghicit c-am băut votcă?“ –, i-a împins un scaun şi i-a ţinut morală, că de ce bea, poate are un necaz, poate îl poate ajuta el, poate se înţeleg. „Nu, nu“ – zice Pompiliu că i-a zis – „n-am nici un necaz, beau din vocaţie, mie îmi place să beau. Eu sînt fericit cînd beau!“

— Şi de tine ce-a zis?

— Nimic. Mă anunţase dinainte că l-au chemat la Securitate, cum a scăpat de-acolo, a venit aţă la cămin. Şi-a făcut o cruce mare, avea de pe-atunci o înclinare pravoslavnică: „Mulţumesc lui Dumnezeu că n-am spus nimic de rău, nici de tine, nici de alţii! Am spus că eşti prietenul meu cel mai bun, că eşti genial, că eşti familist convins, că nu te interesează politica, că nu eşti beţiv ca mine“. Adevărul e că duhnea de la distanţă. „Şi te-au crezut?“ „Crezut pe dracu’! Le-am lăsat impresia că sînt un beţivan fără speranţă, cum şi sînt, cu care n-are rost să se-ncurce, şi m-au scos pe uşă-afară... Mulţumesc lui Dumnezeu, nu cred că mă mai cheamă!...“ A zîmbit despovărat, cu gura pînă la urechi şi ochii mici: „Da’ noi nu bem nimic, domnule?!“.

— Crezi tu că nu le-a spus?

— Sută la sută! De fapt, nici n-avea ce.

— N-aş fi atîta de sigur!... Amu’ pe unde ţi se mai învîrte Pompiliu?

— Nu l-am mai văzut, am auzit că a intrat la o mănăstire, prin Neamţ. Ţi-am spus că avea de pe-atunci o înclinare pravoslavnică.

— Ca să vezi!... No, fii atent, fişior, s-a-ncălzit zama, îţi pun un blid?

— Pune!

— Îi vrea şi smîntînă, ori ţii post, că pe tine nu te mai înţăleje nimeni!

— Nu ţin nici un post, Popule, doar miercurea fac o pauză digestivă.

— Cum ai zis, cum ai zis?! „Pauză digestivă“?! Ha-ha-ha-ha-ha!

Artemiu hohoteşte gargantuesc, îi tresaltă şuncile. Îmi toarnă două polonice aburinde în blidul de Corund.

— Dacă-i vrea, îi scoate smîntîna din frigider. No, da’ de ce traji de latură?! Bagă mîna dedesubt, are acolo o adîncătură specială ca să deschizi uşa!

Ar trebui să mă enervez?

— Băi, eşti futere!

— Livioaş, dacă aşa e conceput, de ce să traji de latură?! Nu-i normal să traji de jos?! Merje şi mai uşor, nici nu murdăreşti frijideru’! Io numa’ ţ-am explicat, ca să ştii că să pòte. Da’ dacă tu vrei să traji de latură, atunci traje de latură!

Împing uşa la loc şi trag de dedesubt.

— No, ai văzut?! Nu-i mai simplu?

— Populane, ştii ceva?

— Ce să ştiu?

— Nu vrei să afli!

— No, ţi-am spus eu că eşti jingaş?! Dejeaba te superi!

Iniţial m-a iritat, dar acum m-a prins atmosfera adolescentină a şicanelor reciproce. Am reînceput să ne jucăm. Artemiu soarbe vesel din farfurie şi din pahar. Suflu şi eu în lingură. Cu toată smîntîna rece, „zama de şălate“ frige.

— Fişior, ascultă-aici la mine, eram student în anu’ patru, n-aveam treabă cu nimeni, m-au pus şef de grupă că eram mai mare şi mai bătrîn şi trebuia să strîngă cineva cotizaţiile. Bun! Mă cheamă într-o zi la secretariat, pe la două, cînd se terminau cursurile lui Vintilescu, zice doamna Herlea: „Artemiu, te aşteaptă cineva dincolo, în birou la decan“. (Pe mine, pe holul facultăţii.) No, mă, cine să m-aştepte pe mine în birou la decan?! Intru şi din fotoliu se ridică un bărbat la şaizeci şi mai bine de ani, cărunt (Al meu era tînăr, blond), şi-mi întinde mîna zîmbind. Întind şi eu mîna, oare de unde-l cunosc eu pe omu’ esta? (Eu l-am simţit pe-al meu din prima.) L-am mai văzut undeva? Nu l-am mai văzut în viaţa mea! „Artemiu“, zice (Da, şi pe mine m-a abordat pe numele mic, e tactica lor, vor să inducă un aer de familiaritate), „mă bucur c-ai venit, sînt colonelul de Securitate Nicolae Dragnea“. (Al meu s-a prezentat ca student la Drept, mi-a

cerut să mergem împreună la Miliţie, îngrijorat de ce voi fi făcut, tot el liniştindu-mă, o fi vorba de vreo viză pe buletin; abia în biroul de la sediu a mitraliat: „Sînt locotenentul de Securitate Valeriu Melinte!“) No, ni, mă, Securitatea există! Pîn-atunci era ceva despre care am auzit şi eu, ca orişicare, mai mult pe la Europa Liberă, da’ n-am avut niciodată de-a face direct. (Aşa şi la mine.) Zice: „Nu vrei să ieşim să ne plimbăm puţin?“ Mi s-a părut melancolic, obosit. Oare ce vrea esta de la mine? M-o pîrît careva? Parcă mi s-o strîns stomacul, da’ nu tare. Da’ ce-am făcut? N-am făcut nimic! Ce dacă am zis?! Toată lumea zice! Am ieşit din Universitate, colonelul şi-a amintit de anii de studenţie: „Eu am terminat Dreptul, dar una din pasiunile mele a fost franceza, te invidiez că termini franceza!“. Cu vocea lui răguşită, ca a lui Leonard Cohen – pe-atunci nu ştiam de Cohen, da’ cînd l-am auzit mai tîrziu, fii atent, zic, are vocea ca colonelul Dragnea –, mi-a recitat, adică nu mie, vorbea uitîndu-se peste capul meu, mi-a recitat o strofă din Mallarmé, *Le vierge, le vivace et le bel aujourd’hui/ Va-t-il nous déchirer avec un coup d’aile ivre/ Ce lac dur oublié que hante sous le givre/ Le transparent glacier des vols qui n’ont pas fui!* (Extraordinar cum Artemiu părăseşte accentul lui ostentativ ardelenesc, rostind o franceză ronronantă, cu parfum de Sena! O fi tot o tactică a securiştilor sau un complex să-ţi recite versuri? Ăsta al lui Artemiu, mai înalt în grad, a venit cu Mallarmé, porcina căruia mă predase Melinte şi care, peste doi ani, l-a întîmpinat pe Pompiliu mi-a declamat din *Decebal către popor*, atît îi va fi permis gradul de căpitan. Sau mai degrabă mintea lui vicleană de suină. Chiar, ce mă făceam dacă mă lua cu Mallarmé? Dacă nu era un patibular, ci cît de cît şlefuit? Parcă Paleologu recunoştea că n-a putut trata cu refuz un securist politicos.) În cazul în care a căutat să mă dea gata cu Mallarmé, şi-a greşit socoteala, tu ştii că nu-s o natură lirică, iar din Mallarmé, sincer, n-am înţeles niciodată nimic. Ori voia să-mi sugereze ceva, să-mi transmită ceva cifrat, că şi ea, Securitatea, se zbate în îngheţul lui Ceauşescu? Sau că şi el, ca securist, simte regretul unor zboruri frînte? Îmi prezenta faţa umană? S-a oprit, a rămas o clipă nemişcat, cu privirea pierdută, pe urmă s-a întors către mine. „Franceza a fost pasiunea mea. Hai să intrăm puţin în parc! Uite,

Artemiu, îţi spun pe scurt despre ce e vorba. Nu trebuie să-mi dai azi un răspuns. (Porcina, în schimb, voia răspunsul pe loc.) Te gîndeşti liniştit şi mă suni pînă poimîine, îţi las numărul. Poimîine trebuie să plec înapoi la Bucureşti.“ Hopa, zic, a venit special pentru mine de la Bucureşti, e treabă serioasă! M-a strîns iară la stomac. „Noi te avem în vedere încă din anul doi, am luat toate datele, inclusiv de la fostul tău loc de muncă – e bine că ai trei ani de experienţă în producţie! Ai o origine sănătoasă, se crede acum că nu contează, dar să ştii că totuşi contează. Ca student, eşti foarte bun. Propunerea cu care am venit este să ni te alături nouă. (Aha, pe Artemiu voiau să-l facă ofiţer, pe mine doar turnător, alt nivel, alt protocol, altă coardă lirică.) Nu-mi răspunde acuma nimic! Cunosc reticenţele faţă de Securitate. Dacă nici noi nu le-am cunoaşte!... Îţi mărturisesc, la început şi eu am suferit, se ştia că sînt ceist la unitatea militară şi oamenii se ridicau de pe scaun în autobuz cînd mă aşezam lîngă ei – chiar şi ofiţerii –, îşi întrerupeau brusc discuţiile. Există o singurătate a noastră. Oamenilor le este frică de noi. Ei uită că serviciul nostru este pus în slujba lor.“ No, nu m-o pîrît nimeni! Ăsta vrea să mă fac securist cu stele. Mă întrebam, în timp ce vorbea, oare crede ce spune sau e gargară ca să mă aburească pe mine? Oare atîta de prost mă crede? Adică eu nu ştiu în slujba cui îi pusă Securitatea?! După ton, părea serios. Te pomeneşti că crede!... Pe de altă parte, eram în primăvara lu’ ’89, era destul să caşti ochii ca să te lămureşti cum stăm cu „cuceririli“. A continuat, de data asta mi s-a uitat fix în ochi. Pînă la urmă am coborît privirea, am simţit că mă enervez. „Încă ceva! Dacă accepţi, urmează trei ani de specializare la Bucureşti, cu casă, masă, serviciu pentru nevastă.“ A zîmbit cu apropouri, s-a spălat pe gură de Mallarmé, arăta a securist cîcăcios. „Ştiu că nu eşti însurat, dar vine vremea, nu scapi!“ Da’ ce ai tu dacă-s însurat au ba?! Te mîncă undeva? „Salariul, în aceşti trei ani, nu se compară cu ce se cîştigă în învăţămînt.“ Glasul obosit i s-a înviorat, a căpătat un timbru de dispreţ. „Nu uita, dacă nu accepţi, te duci stagiar pe la Coarnele Caprei sau la Glodenii Gîndului!“ Dispreţ şi... ca o ameninţare... Am să mă duc, şi ce dacă? Vă fute grija pe voi unde mă duc, nu mai puteţi dormi!... „Dacă accepţi, vii la Bucureşti! După specializare îţi garantăm o activitate într-

o ţară francofonă, poate chiar în Franţa. (Mie îmi ofereau intervenţii pe lîngă profesori la examene, repartizare avantajoasă, cu familia, într-o reşedinţă de judeţ, sprijin la Editura Junimea.) Am deschis gura, să-i spun. „Ştiţi...“ M-a luat iar cu glasul obosit: „Artemiu, te rog, nu trebuie să-mi dai răspunsul acum, suni la numărul ăsta pînă poimîine! Te duci, te gîndeşti, e normal să ai reticenţe“. Ba i l-am dat! „Ştiţi, tovarăşu’ colonel, n-am la ce să mă gîndesc pînă poimîine, la ce să ne mai încurcăm, vă spun de pe-acuma că nu pot să accept.“ (Uite, Popul! Deci i-a spus-o în faţă! Eu n-am avut curajul s-o refuz răspicat pe porcină, n-am zis nici da, nici nu, am ieşit fleaşcă din birou, m-a mai luat o dată Melinte, m-a condus într-o casă conspirativă pe la Agronomie şi mi-a cerut să fiu atent la ce zic la seminarii Monica şi mai ales Emese, colega unguroaică, am borît o zi, de-atunci nu l-am mai văzut pînă azi pe Melinte, care-mi lăsase, tot aşa, numărul de telefon, cu rugămintea să-l sun. Simt şi-acum greaţa aia, n-o să scap niciodată de ea... O silă de ei, amestecată cu o silă de mine...)

— Cum, i-ai spus, aşa, în faţă?!

— Da’ de ce să nu-i spun, ce, eu nu vedeam că se gată?! Ce-mi trebuia mie securist la spartul tîrgului?!

— Da’ altfel ţi-ar fi trebuit, ai?!

— Nu mi-ar fi trebuit oricum, dă-i în pcizda mîne-sa! Livioaş, mă vezi tu pe mine securist?

— Eu n-am fost sigur că o să cadă Ceauşescu nici cînd am auzit la Europa Liberă cum striga lumea la Timişoara „Şi noi sîntem români! Voi pe cine apăraţi?!“. Îmi răsună în urechi rafala aia de mitralieră. Nici cînd a fugit cu elicopterul, nici pe urmă. Pînă nu l-am văzut ciuruit, n-am fost sigur. Mă gîndeam că se-ntoarce şi-ncepe teroarea. Şi ce ţi-a zis colonelul? S-a enervat? Ţi-a cerut explicaţii?

— Ce să zică? Zice: „Artemiu, ia tu numărul ăsta de telefon şi, dacă te răzgîndeşti, sună pînă poimîine, cere-l pe Luca! Stai puţin! Îţi mai scriu un număr, poţi suna şi mai tîrziu, întrebi tot de Luca!“. Nu s-a enervat, a rămas liniştit. Ca şi cum ar fi fost sigur că

fac eu talente, da’ nu se poate să refuz. Zice: „Gîndeşte-te bine, să nu te pripeşti! Ar fi păcat!“. A mai scris un număr, mi-a întins foaia, mi-a strîns mîna şi-a pornit-o agale spre centru. Asta a fost!

— Spune sincer, chiar n-ai avut nici o ezitare?

— Fişior, am să-ţi spun sincer, şi eu m-am mirat după aceea cum de l-am refuzat pe loc. Cred că m-o-nervat, ce se bagă el în viaţa mea?! Şi dispreţul ăla, cînd s-o scăpat pe vocea lui adevărată. Mi-am amintit de promisiuni, Bucureşti, salariu mare, ţară francofonă, Franţa... tentant, nimic de zis, da’ nu pentru mine. Pòte dac-aş fi crezut în comunism, pòte, zic, nu l-aş fi refuzat. Da’ în ’89 numa’ Ceauşescu şi Totu mai credeau în comunism. Activicii şi securicii dădeau şi ei din gură, aveau aranjamentele lor. Pe porcii eştia îi durea numa’ de curul lor, s-a văzut după ’89... Artemiu, tată, vezi-ţi tu de treaba ta, n-ai ce să te-ncurci cu Securitatea! Ei cu treaba lor, tu cu treaba ta! Te duci stagiar, n-ai nevoie să te bagi singur în cîcat. Ţi-o plăcut virgolac, stai virgolac! Păi cum mai stăteam io azi cu tine de vorbă, Livioaş, dacă acceptam?!

— Hai, Populе, spune sincer, nu te-ai gîndit niciodată să-l suni la Bucureşti?

— Livioaş, aşa mă ştii tu pe mine?! Acuma chiar că mă superi!

— Şi colonelul te-a lăsat în pace, nu ţi-a mai dat nici un semn?

— Veac pururi! În vară mi-am luat repartiţia, nici la Bucureşti, nici la Coarnele Caprei, da’ fix la Brad. La sfîrşitu’ anului o fost revoluţia, la sfîrşitu’ lu’ nouăzeci m-am întors acasă, mi-am găsit post aici, la „Economic“. No, înţelesu-m-ai dumitale?

— Îţi dai seama, dacă acceptai, acuma ai fi ori milionar, ori pe undeva prin diplomaţie, ăştia au avut grijă de-ai lor. Te durea la bască, Populane! Ai mai auzit de colonel? Cum îl chema? Dragnea?

— Dragnea. Dragnea Nicolae. Aşa s-a prezentat, da’ ştii că pe eştia nu-i cheamă niciodată cum zic ei că-i cheamă. În caz că mai trăieşte, papă o pensie grasă de la patria recunoscătoare. Mă cac pe milioanele lor! Băi, dacă nu mureau copiii ăia!...

S-ar dormi bine, dar Artemiu a fumat iar ca un turc. Georg, austriacul. Parcă-l aud povestind chinuit în română, însă destul de cursiv, cum fugise de-acasă la şaptesprezece ani, cu autostopul. Voia să ajungă în India, într-un ashram, n-a ajuns decît pînă la Istanbul, cu un camionagiu. „Am stat o luna intr-o camere ştrimt ca un dulap, cu doi turcii. Eu culcam, ei iucau carte tot nopte şi fumezi.“ Degeaba dau drumul la geam. Mă ustură pe trahee. Îmi stîrneşte junghiul. Cînd aprindeam ţigară de la ţigară, nu simţeam nimic. Nici măcar gustul ţigării. Pînă a doua zi, cînd îmi duhnea gura ca o scrumieră rîncedă. Cum Dumnezeu m-a suportat Zelda? (Pentru că te iubea, deşteptule! – Acuma de ce nu mă mai suportă? – Pentru că nu te mai iubeşte, deşteptule! – Nu cred! Abia acum începe cu adevărat! Dimineaţă, după puncţie, avea un tremur în glas, voia să afle cum se simte mama, mi-a transmis emoţia ca şi cum s-ar fi aflat lîngă mine. A răsuflat uşurată din adîncul rărunchilor. Asta nu se mimează.)

Nu-mi vine să mă ridic din pat şi să închid geamul. Dar s-ar face prea frig. În schimb, aş citi ceva, aş răsfoi prin cărţile franţuzeşti ale lui Artemiu. Înseamnă să aprind lumina din tavan, care cade direct în ochi. Nu. O să-l întreb mîine pe Artemiu, poate are o veioză. Uite că s-a mai aerisit. Trebuie să mă ridic tocmai cînd mai am puţin şi aţipesc.

Draperiile ăstea groase de catifea s-au îmbibat de fum, nu le mai trag.

Asta să fi fost tot? Îi mai face o puncţie şi-i dă drumul acasă? Adică vom sărbători Paştele acasă? Mă pripesc. Prea merge bine!... Fac scenarii optimiste şi-n acest timp lichidul creşte iar în plămîni, inima bate greu, canalele se obturează, poate se înmulţeşte bacilul sau poate e şi mai rău, m-am luat după prima impresie, abia mîine vin rezultatele de la laborator. Şi vîrsta?! Rezolvăm cu pleurezia, în regulă, însă cum rezolvăm cu cele peste opt decenii ale mamei?... „Nu mi-e frică de moarte, la vîrsta mea e timpul de murit.“ O mustrasem că a ieşit pe ploaie la curăţat via. „Dacă nu era asta, era alta, trebuie să mori din ceva! Te ia o tuse, un înec. Altfel cum? Dar nu vreau să mă doară! De ce să mă chinuie?“ Fatalmente captivi în materia organică. Optzeci de ani de funcţionare neîntreruptă a organismului, arderile fără oprire, refacerea ciclică a celulelor, apoi degradarea

lor ireversibilă. Uzina asta are treaba ei, mă înspăimîntă. Eu mă gîndesc la ale mele, în timp ce ea îşi vede de ale sale. Mă termină!... Constaţi că se dereglează ceva, lucrurile o iau razna, încerci, dar nu le mai poţi opri. Junghiul meu, bunăoară. Habar n-am ce începe cu el... Ce-a început... Stephen Hawking, în scaunul cu rotile, vocea electronică, tastată pe computer. Şi ăsta încă-i un caz fericit. Actorul Dudley Moore. Vivace, sclipitor, gagicar, pianist de concert, ins cu simţul umorului, ajuns în cîţiva ani ostatecul unei legume. Ostatecul conştient al unei legume. Jean Dominique Bauby, dictîndu-şi cartea cu pleoapa. Ori, şi mai rău (totul e rău), dereglările de ospiciu, scurtcircuitele care-ţi incendiază sau îţi lichefiază creierul. Artaud. Murdoch. Pot scăpa de-aici? Membrele. Organele. Fantasmele. Matricea. Matricea de yahoo, impunîndu-mi gesturile. Mai vorbesc de principii, de etică, de iubire, de redempţiune... (Spune, ca toată lumea, „mîntuire“! – Nu, crede-mă, totuşi nu pot, mi-e jenă.) Pînă la urmă eşti prins la colţ. Cînd pricepi că nu mai ai scăpare, ce faci? (Rosteşti rugăciunea lui Cleopa...)

Nu poate fi numai asta. E şi asta, privind *grosso modo*. Tolstoi, bătrînul, cerea... cum formulase? „O relaţie stabilită cu infinitul spiritual“, fără de care omul n-ar fi decît o maimuţă proastă sau doctă, tot aia.

Privită de la distanţă, întreagă agitaţia devine caraghioasă. Dar eşti în stare să o priveşti de la distanţă cînd te asfixiezi, cînd îţi roade cancerul vezica? Priveşti de la distanţă ştiind că ţi se întind tumorile în creier? Cu ganglionii umflaţi sau acoperit de ulceraţii? (În cazul în care eşti Ramakrishna...) „Livioaş“, vorbeşte-mi de relaţia ta cu „infinitul spiritual“ după ce ai terminat chimioterapia, ţi-a scăzut greutatea la jumătate, ţi-a căzut părul, nu te mai ridici din pat, crăpi de durere dacă nu-ţi injectează morfina, rezultatele au ieşit prost. Ce faci? Mă tem că iei la numărat treptele lui Kübler-Ross! „Acceptarea“ o fi sinonimă cu „relaţia stabilită cu infinitul spiritual“? (Şi de ce nu?!) O fi posibilă autoironia fără „infinit spiritual“ a tipului din *Invaziile barbare?* (Sper. Măcar atît.) Mama are dreptate să se revolte, dacă tot o mierleşti, dacă tot, vorba aia, te-ai îmbolnăvit de deces, de ce mai trebuie să te şi doară? Nu, e trivial, ce m-a apucat? Azi am

hotărît că suspend judecata, răsuflu, profit de acalmia bolii! (Fugi, întotdeauna fugi, fandezi, eviţi!... Ştia Zelda ce ştia! – Nu întotdeauna, de cîte ori e posibil.)

Artemiu sforăie dincolo cu televizorul aprins. Cum se întinde, adoarme. N-a băut decît două pahare de ţuică. „Fişior, beu că eşti tu aişi. Numa' tu nu vrei să bei cu mine!“ M-a atins relatarea lui. M-a emoţionat. Grasul e tare. I-a spus-o direct securistului. Mă bucur că ne-am reîntîlnit, că stau la el. Poate că prietenia noastră a fost întotdeauna mai mult decît atracţia bizară dintre un godac şi un pui de găină. (I-a lăsat cheia lui Zîmveliu ca să nu spargă uşa dacă moare...)

8. Wa Za Banga

Pe măsură ce mă apropii de spital, creşte neliniştea. Am simţit-o de cînd am făcut ochi dimineaţă, mult prea devreme. Abia se albea în fereastră. Pe Artemiu sforăind l-am lăsat, sforăind l-am găsit. Doar că nu se mai auzea televizorul. S-a trezit peste noapte şi l-a stins. M-am întors de pe-o parte pe alta, m-am ghemuit cu genunchii la gură, n-a fost chip să adorm la loc. Cu cît mă forţam, cu atît deveneam mai încordat. Am rămas nemişcat, în acel *no man's land* pe care n-aş mai fi vrut să-l părăsesc. Dacă ar îngheţa brusc totul, inclusiv stomacul ăsta contractat... Dacă s-ar termina totul şi n-ar mai trebui să o iau de la capăt... Vlăguirea o fi totuna cu laşitatea?... O extremă sfîrşeală, un gust al spaimei şi deşertăciunii, ca şi cum în loc de rinichi aş fi avut doi şoareci morţi, daţi în putrefacţie. Junghiul, pîndindu-mi prima mişcare. Doi şoareci morţi în loc de rărunchi şi un hoit de şobolan în loc de creier. M-am trezit plin de mortăciuni. Mi-au înviat în minte imaginile şi mirosurile din timpul invaziei. La început, după un an-doi de cînd ne mutaserăm în garsonieră, ne-a atras atenţia un ronţăit înfundat. Venea din baie, de dincolo de scaunul veceului, de după o placă de PFL melaminat. Băteai în placă şi înceta. Ca să reînceapă după cîteva minute. Ne obişnuiserăm. Lasă-l să roadă! Numai că într-o noapte nu s-a mai auzit zgomotul cunoscut, ci altul nou, de sticle lovite. Citeam şi eu, şi Zelda, am tresărit amîndoi, Zelda a strigat: „Şobolanul!“ şi s-a repezit în baie. Am alergat după ea. „L-am văzut! A intrat pe sub placă!“ Rosese placa, făcuse o gaură strîmtă, cum naiba putea să se strecoare? „Cum arăta?“ „Uite-atît, o namilă! Ce ne facem?“ Am cîrpit cu o bucată de

scîndură, degeaba. În cîteva nopţi şi-a croit loc. Ne culcam cu speranţa că în noaptea aceea n-o să vină, o să renunţe. Îi băteam în placă după ce începea să roadă. Abia dacă se oprea cîteva secunde. Aveam să mă conving, de-a lungul a mai bine de trei luştri, că şobolanii nu renunţă niciodată. Răzbat. Răzbat pînă crapă. Ce n-am încercat?! Am mai bătut scînduri de cîteva ori. Inutil. Am cimentat. Inutil. Am amestecat în ciment sticlă pisată şi vată de sticlă. M-am ales eu cu o mîncărime de piele. El a trecut. Am desprins placa de PFL, ca să văd de unde urcă. De pe ţevi. Un puţ îngust se adîncea pînă-n talpa blocului. Am turnat un pod de beton. L-am auzit ronţăind ca de departe. Pe urmă, cîteva luni, nu l-am mai auzit. După aceea, mi s-a părut că-l aud, însă nu voiam să recunosc. Nu are cum fi el! Sună canalizarea. E altceva. Într-o noapte ronţăitul se auzi de-aproape, din ureche. Nu mai avea rost să mă amăgesc, se întorsese. Se întorseseră. Într-o dimineaţă baia a răsunat de chiţcăituri, de borcane răsturnate, de dupăieli. Ne-am uitat, eu şi Zelda, unul la altul. Am aprins lumina şi am deschis uşa la baie. S-au năpustit spre orificiu, abia dacă l-am atins pe ultimul cu mătura. Am numărat trei. De ăştia nu mai scăpăm niciodată... Am astupat. S-au întors. Am astupat. S-au întors. Am astupat. S-au întors. Au prins a roade uşa de la baie. Ţineam mătura lîngă pat şi băteam din pat cu mătura în uşă. Le-am pus otravă. L-am găsit pe unul din ei zgribulit într-un colţ, cu burta umflată, n-a schiţat nici un gest, se uita la mine împăienjenit, ce să fac cu el? Nu-mi închipuisem că au cozi de piele vînătă atît de lungi. Din spatele meu, am auzit-o pe Zelda şoptind: „Mi-e milă de el, dobitocul!“. „Deschide geamul!“ L-am apucat de la distanţă, cu mătura şi o stinghie ruginită de fier, care se rupsese de la suportul pentru rufe. Nu s-a zbătut. L-am aruncat pe fereastră, în spatele blocului. Gata, le-am găsit leacul! N-am mai cîrpit placa găurită. Într-o săptămînă rodeau iar la uşa băii. Mai aveau puţin şi năvăleau în cameră. Puţea a şobolan. Să-i ia dracul, cu otravă nu i-am mai păcălit. Ne resemnaserăm. Le învăţaserăm programul. Le puneam de mîncare în baie, măcar să rămînă acolo. Cînd ne-am întors de la ţară, am găsit o gaură în uşă. Zelda: „Au intrat!“. Eu: „Au intrat...“. Zelda: „Am rupt-o!“. Am peticit uşa. Noaptea i-am ascultat cum rod pe sub dulap şi pe sub pat. Le-am

lăsat uşa deschisă şi am împuns cu mătura pe dedesubt. S-au pitit. Cum să procedezi? Dacă închidem uşa de la baie, nu mai au pe unde ieşi, dacă n-o închidem, vin alţii. Or să se dea şi la cărţi şi la haine... A doua zi am cimentat din nou, un strat dublu. Ca să nu mai urce alţii, cel puţin nu înainte de a scăpa de ăştia. Pînă rod, pînă-şi fac loc, îi achităm noi cumva. Le-am lăsat deschis la baie, le-am pus mîncare, inclusiv grîu roşu, otrăvit. Poate, totuşi... Sar dimineaţa din pat! Zelda după mine. De la baie se aude un chiţcăit ascuţit, ca de iepure înfuriat, şi plescăit de apă. Un şobolan îmi ţuşteşte printre picioare, scapă în cameră. Un altul bate disperat din labe, a căzut în veceu, alunecă, nu reuşeşte să se agaţe. Apropierea mea îi dă acea energie a disperării. Scapă! Apuc în ultima clipă să-l împing înapoi în veceu cu mătura. Chiţcăie cînd prinde o gură de aer şi se zbate înverşunat. Dumnezeule, cîtă viaţă are în el! Zelda şi-a astupat urechile, a ieşit. Un scurtcircuit. Apăs, apăs, apăs! Îi simt spasmele în miezul viscerelor. Na, misterul ultim al vieţii! Trebuie să-l omor, e care pe care. Curenţii lui tot mai stinşi. Îl ţin apăsat şi după ce nu mai mişcă. Lighioanele ăstea crezi c-au mierlit-o, şi te trezeşti că-ţi sar în faţă. Sînt încărcat de electricitate. M-a scuturat de parcă aş fi lucrat pe fir cu mîinile goale. Un puseu de silă. Dar, mai cu seamă, impulsul primitiv, satisfacţia... nu fizică, prea puţin... fiziologică de a-ţi omorî duşmanul. Inegalabilă. Pentru o clipă devii stăpînul universului. Învingătorul! Zelda, de dincolo: „Gata?!“. „Deschide geamul!“ N-am curaj să ridic mătura de pe el. Încet... încet... Nu mişcă. Pare ţeapăn. Caut să-l aburc pe făraş cu stinghia de fier. Scapă de fiecare dată. Îi cer Zeldei o mănuşă menajeră. Îl apuc de coadă, îl pun pe făraş şi-l arunc afară. Mi s-a uscat gîtul. Arunc şi mănuşa după el. Zelda: „Ne-a mai rămas unul. Dacă a mîncat grîu otrăvit, o să moară pe sub canapea ori pe sub dulap“. Ceea ce s-a şi întîmplat. Nu l-am mai auzit rozînd. După trei zile, în garsonieră a început să plutească o miasmă dulceagă. Întîi n-am băgat-o în seamă. Adică ne-am prefăcut că nu o băgăm în seamă. Poate că a intrat o pală de aer greu din piaţă. Sau de la baba de sus. Ori de la canalizare. Deşi ştiam prea bine că putrezeşte şobolanul. Pînă la urmă am dat dulapul la o parte. Înţepenise într-un colţ, mişunau viermii pe el. L-am aruncat cu cealaltă mănuşă.

Şi-am răsuflat uşurat, cu sentimentul că am cîştigat marele război. Am făcut curăţenie, le-am măturat căcărezele, am stropit cu clor. Sub pat am descoperit rumeguş de hîrtie şi *Exerciţii de admiraţie* cu un colţ bine crîmpoţit. Ştiam că scîrbele de şobolani revin întotdeauna, învăţasem să le preţuiesc (invidiez!) tenacitatea, dar în noaptea aceea am dormit liniştit, fără să mai trag cu urechea, oare rod sau mi se pare? Am avut linişte un an şi mai bine. Cînd i-am auzit din nou, s-a nimerit să înceapă lucrările de renovare, au fost schimbate ţevile de jos pînă sus. Atacul s-a amînat. Scîrbele se repliază ele pe undeva. În codul lor genetic nu este înscrisă capitularea.

În mod normal, n-are de ce să-mi fie frică. Mama se simţea bine, era optimistă. Uite că mi-e frică... Mă rîcîie în stomac. Suveranitatea imbatabilă a sistemului vegetativ. Nu sînt sigur niciodată pe reacţiile mele. Voinţa nu face faţă chimiei iraţionale a trupului. Dacă ţi-ai putea porunci, scurt: „Nu transpira!“. Sau: „Nu tremura!“. Sau: „Destinde-ţi stomacul!“. Poţi doar – cînd poţi... – să te mişti, să te urneşti, să te iei cu altele. Sau: „Nu te pişa pe tine!“. Ceasurile din bucătărie ale lui Artemiu arătau în medie şase douăzeci. Ce stupid! În loc să dorm, mă gîndeam la şobolani... Insatisfacţie organică. M-am simţit furat, deturnat. Iar acum, în loc să mă uit la stradă, la figuri, la clădiri, ce fac? Şobolanii ăia îmi mai trec o dată prin minte. Există o morală? Faptul că bătăliile se duc în stomac? Spasmul triumfător de atunci, contra înţepăturilor de acum? Dacă mi-aş putea identifica duşmanul, ca să-l apăs pînă crapă!... Ce eliberare! Oricît de greţos, ar fi simplu să am de-a face cu un şobolan ca ăla. Nu ştiu cum arată monstrul din pricina căruia mi se strînge stomacul. Nu are nume, îl numesc prin efectul său: frica. Nu mi-ar strica nişte şedinţe de psihanaliză. Deşi unii susţin că e o escrocherie. Nu mi-ar strica să rostesc rugăciunea lui Cleopa. Dar nu aşa!... Zice că ar fi şi o rugăciune de sine mişcătoare, tu dormi, dar inima se roagă... Am deschis frigiderul din lateral, dar l-am închis repede şi am tras de jos. Am băut apa rece cu înghiţituri mici. Frica, exasperarea, fatalismul, carnea îmbibată de letargie şi de angoase. Ce cloacă! Un miros fetid, o duhoare irespirabilă urcînd din adîncurile mele nelămurite. Răceala apei m-a înviorat, m-a ridicat la suprafaţă. Mi-am făcut exer-

citiile de gimnastică, am băut un ceai. Dar acum, cu cît mă apropii de spital, tensiunea creşte. Îmi dau seama: asta este senzaţia, că şobolanul îmi roade în stomac.

A dormit? A tuşit? E vie?

Au scos lădiţele cu fructe şi legume. Să cumpăr oare o legătură de ridichi? Întîi o întreb pe mama.

Pentru copilul în rochie totuşi e prea dimineaţă. Nu, iată-l că iese de după portiţa de lemn! De sub maşina parcată lîngă gard se iveşte o căţea arămie cu ţîţele grele. Sendreaptă amîndoi spre mine. Căţeaua dă din coadă, nu e agresivă. Mă miroase şi se pune în şezut. O ajunge un pui împiedicat. Copilul mă însoţeşte, ca de obicei. La pod se întoarce. Trag cu coada ochiului. Ia căţelul în braţe şi îl pupă pe bot.

Cine-o fi la poartă? Mă opreşte sau nu? Să am biletul pregătit! Ce fac dacă pur şi simplu refuză să mă lase, cu tot biletul doamnei doctor Zăganu?! Portar nou, seamănă cu Ernest Maftei în *Reconstituirea*. Sper că nu-i la fel de tîmpit. Să-l iau repede!

— Doamna Rosenzweig este?

N-am spus „doamna doctor“, i-am sugerat ceva neoficial.

— Este de dimineaţă.

Pînă şi glasul îi sună răguşit, ca la actor. Păşesc plin de tupeu, ca şi cum m-aş grăbi la întîlnirea cu doctoriţa. Portarul nu zice nimic.

Mi s-au iuţit bătăile inimii. Îmi zvîcnesc tîmplele. Toate teoriile nu fac doi bani dacă nu mă pot controla. Cu atît mai ridicol, cu cît nu păşesc pe scările eşafodului şi n-am nici un motiv concret de a intra în panică. Da, dar dacă a făcut o criză? Prea era vioaie ieri, deşi i se muiase glasul. Bolnavii în situaţia sa pot suferi căderi neaşteptate. Şi, în fond, încă nu ştim despre ce e vorba, abia la prînz vin rezultatele. N-am voie să fiu atît de surescitat! Orice ar fi, e în regulă! Asistenta brunetă iese din camera de gardă.

— Bună dimineaţa, a trecut vizita? Aş putea să intru?

Zîmbeşte. Zîmbetul ei mă calmează.

— Trecut! Bunica e bine, numai cît mi-a spart dimineaţă termometrul, va trebui să cumpăraţi altul. Nu-i aşa scump, costă numai patruzeci de mii, se găseşte la orice farmacie.

— Da, sigur, cum să nu! Ziceţi că altfel e bine?

— E bine, n-a făcut temperatură, i-am dat pastilele, a mîncat. La zece îi pun perfuzia.

— Da, dragă, l-am scăpat...

Aceeaşi voce fără vibraţie.

— L-o scăpat! întăreşte lelea Marta. Ni aşa umblau pe ciment bòbele de arjint!

— L-am scos şi am vrut să i-l întind asistentei, nu ştiu cum minunea s-a agăţat şi a căzut...

— Ţ-o alunecat din mînă, şî io am păţît, am spart unu' săptămîna trecută. D-apă' nu-i aşa de scump, am dat pe el triizăşi şî noă de mnii. Mneata să şii sănătòsă!

— Ce-o să zică asistentele, baba asta nu-i în stare nici să ţină un termometru...

Mama e afectată. Iritată. Simt că nu termometrul e cauza principală.

— Ieri după ce mi-a scos apa eram uşoară, am crezut c-am scăpat, acuma iarăşi m-apasă. Am tuşit toată noaptea.

Stăm sprijiniţi de pervazul geamului de pe hol. Mi-a cerut să ieşim, ca să se mai dezmorţească. Motivul real este că nu vrea să vorbească de faţă cu femeile din salon. Am intuit corect, nu spargerea termometrului o afectează.

— Ascultă ce-ţi spun eu, să dea Dumnezeu să n-am dreptate, dar eu n-am să mai fiu niciodată ca înainte.

Tonul ei fatalist. Abia i se aude glasul. I s-au înroşit şi umezit ochii. Îşi scoate batista din mînecă şi şi-o apasă pe pleoape.

— Ce te-a apucat?!

— Lasă, dragă, parcă eu nu ştiu?!...

— Ce ştii?

— Ei, ce ştiu?!... Ştii şi tu ce ştiu!

Tonul omului care şi-a pierdut speranţa, dar nu şi superstiţiile. Ştie ea, însă nu-i bine să spui pe nume.

— Nu ştii nimic! La amiază vin rezultatele şi atunci aflăm exact despre ce e vorba.

— Atunci de ce răsuflu greu?!

Îşi şterge lacrimile şi-şi trage nasul. Îşi bagă batista înapoi în mîneca pijamalei.

— Tu îţi închipui că ieri te-ai internat şi azi te-ai vindecat?!

Suspină, îşi trage iarăşi nasul.

— Trebuia să-mi scoată toată apa, nu să mă lase aşa!

— Dacă nu tuşeai, ţi-o scotea. Chiar n-ai putut să te abţii?

— N-am putut, dragă. Mi-a venit aşa. Acuma iar îmi bagă acul!

Sună ciudat – cumva comic – vocea sa pierită şi exasperată în acelaşi timp. Trebuie s-o distrag.

— Auzi, au ieşit ridichile de lună. Ai vrea să-ţi aduc o legătură de ridichi?

— Ridichi acuma? Prea devreme. Ăstea-s de seră. Nu, dragă, nu lua pentru mine. Nu mi-i poftă. Mie nu-mi plac ridichile, sunt iuţi.

— Dar ţie cam ce ţi-ar plăcea?

Se gîndeşte. Îi surprind un zîmbet. A depăşit punctul critic.

— Dragă, am să-ţi par nu ştiu cum, dar mi-ar plăcea să mînînc un zamoz!

N-o să-i vină să creadă, însă am văzut pepeni galbeni la unul din aprozare. Şaizeci de mii kilogramul. Cînd mă duc după termometru, o să-i cumpăr un zamoz.

— N-ai obosit? Hai să intrăm, să te întinzi!

— Lasă! Mai stăm! Femeia asta, Marta... Vai de capul ei, săraca!... E şi ea bolnavă, o cheamă doctoriţa la control, dar n-are tuberculoză. La noi în salon n-au tuberculoză! Zic: „Doctoriţa noastră e foarte severă, nu merge cu ciubucuri!“. Face din mînă, rîde la mine: „Doamnă, numai eu ştiu cîţi miei i-am adus!“. „Cum, şi i-a luat?“ „Iau toţi dacă le dai! Nu-mi pare rău, că şi merită, mi-a rezolvat problema. Fără ea nu mi-ar merge pensia.

Alta am eu, cu Simion, băiatul cel mare. După ce-a murit tată-su, Matroana ne-am înţeles că rămîne în casă, ca să aibă grijă de mine, şi Simion ia o parte din pămînt şi oile. Aşa a şi făcut, da' acuma cere şi parte la casă, că el are dreptul, ca moştenitor legal. Că dacă nu, am să văd eu, că mă dă pe mine afară! Acuma, cînd mă externez, poate că-l găsesc mutat în casă." Da, dragă, săraca... Abia aşteaptă să-i vină fata, să-i spună ce se-ntîmplă. El nici nu se uită la maică-sa.

Pricep în glasul ei pierit o notă de reproş retrospectiv la adresa mea. Vorbirea sa indirectă, cu subînţelesuri. Şi o aluzie la hectarul de la bunica. Şi-a revenit.

— Am cumpărat termometrul! L-am lăsat la asistentă. Mîine dimineaţă, cînd vin, ce zici, mai cumpăr unul?

— Fă-ţi cruce, dragă! Puşchea pe limbă! Azi l-am scăpat, dar de-acuma sunt atentă, doar nu m-am internat ca să cumpăr termometre!

— Ghici, ce am în sacoşă?

— Mi-ai adus ceva. Ţi-am spus să nu mai dai banii!

Scot pepenele galben. Priveşte uluită:

— Un zamoz!

— Păi n-ai spus că ţi-ar plăcea să mănînci un zamoz?!

— Dragă, am zis şi eu aşa, unde l-ai găsit? Zamojii se fac toamna.

— În capitalism se fac în toate anotimpurile, numai bani să ai.

— Poftim?...

— Este la aprozar.

— Da?... Şi cît a costat?

— Patruzeci de mii.

— Ai dat atîţia bani?!

(Dacă-i spuneam că şaizeci?!...) Tai pepenele în două şi-i arunc sămînţa la coşul de lîngă chiuvetă. Una din jumătăţi o decupez în bucăţele mici. Inspir parfumul delicat. O

servesc pe mama. Trec cu farfuria pe la lelea Marta, pe la bătrîna în negru şi pe la fată. Se codesc toate, dar nu refuză nici una.

— Cum e?

— Bun, dragă, dar parcă n-are gustul acela, cînd aducea tata de pe arie.

Interval. Senzaţia de interval. Nici aici, nici acolo. Stomacul s-a relaxat. Şobolanul s-a pitit. Nervii s-au destins. Nu mai secret presupuneri prăpăstioase.

— Nu te deranjează flexula?

— Ce să mă deranjeze, dragă?

— Asta de la mînă, în care-ţi bagă perfuzia.

— Nu, dragă, parcă m-a amorţit un pic peste noapte, dar nu mă deranjează.

Asistenta a înfipt în pungă un ac de siringă pentru decompresie. Picăturile cad rar, impasibil. Bătrîna în negru se ridică gemînd şi iese din salon. Lelea Marta tuşeşte. Îşi drege glasul. Rosteşte conspirativ:

— Să nu zîşeţ’ nimnica de dòmna doctor cît îi bătrîna! Îs veşine, stau uşă-n uşă.

Încercasem de cîteva ori să glumesc pe seama doctoriţei?

Mama:

— Da’ de unde ştii?

— è mni-o spus, să-mpacă fòrte bine. N-ai văzut, şî cîn vine-n vizită, întîi pe é o-ntreabă!

Mama a adormit. Nu vreau să mă gîndesc la nimic. În orice caz, nu la ceea ce se numeşte „viaţa mea“. Poetul avea dreptate: „Priveşte-ţi mîinile, ele sînt absurde“. De ce trebuie să-l însoţesc eu pe băiatul ăsta aici, în salon (în salon şi aiurea...), de ce sînt obligat să-i suport umorile şi crizele de personalitate? Aici, acum. Timp. Spaţiu. Carne. „Entitatea“ Fă ceva ca să nu te mai raportezi la coordonatele ăstea! Ce? Pînă şi rugăciunea lui Cleopa te întoarce la ele. Instalat în *pseudo*. Da, uită-te la mîini: se mişcă, strîng din degete. Poftim, bîţîi din picior! Poftim, percep chipul palid al mamei! Glisez fără să vreau. Inutil să mă opun. Încă puţin şi lucrurile s-ar fi rezolvat de la sine. Dacă doctorul

ăla cu nume slav, Venceslas, ar fi întîrziat cu o jumătate de oră cezariana... Nu, el drepţi la datorie, primul lui caz, a făcut tot ce se putea ca să scape copilul! Învineţit, „carbonizat“. Ba mai voia, după aceea, să mă şi boteze. „Vă rog să-i puneţi numele «Venceslas», vi-l botez eu.“ Mama, de bucurie, ar fi acceptat orice nume. Cred că şi „Wa Za Banga“. „Da, domnu’ doctor!“ Tata – nu. „Ai ’nebunit? Cum să-m’ botez io copilu’ «Vecen...», «Venceslas»? Niş’ nu să pòte rosti! Îl botezăm «Liviu», ca pe tata.“ „Şi ce-o să-i spunem doctorulu’?“ „Că să nu să supere, da’ nu-l botezăm «Venceslas»!“ „Dar m-a rugat să-l botezăm «Venceslas», i-am promis.“ „Îl botezăm fără el şî zîşem, dacă ne-ntîlnim, că l-am botezat.“ Povestea mama că mai tîrziu, cînd crescusem şi-am însoţit-o la un control la policlinică, doctorul Venceslas a întrebat-o dacă eu sînt, „El este!“, şi m-a strigat: „Venceslas! Venceslas!“. „De ce nu răspunde?“ „Încă nu ştie“, l-a minţit mama. „Noi acasă îl strigăm «Liviu».“ Ar fi fost altfel dacă m-ar fi chemat „Venceslas“? Se mişca o altă rotiţă a destinului? M-aş afla acum în altă parte? Aş fi altcineva? Începusem de la o vreme să-mi pun problema. Poate mă făceam doctor, ca doctorul Venceslas? Poate învăţam de curiozitate ceha? Cum ar fi sunat hipocoristicul? „Vence“? „Veny“? „Vency“? „Slasule“? „Ceslo“? Cînd mi-au spus, pe la cinci-şase ani, că fusese cît pe ce să mă boteze „Venceslas“, am rămas stupefiat, ca lovit în moalele capului. „Eu, Venceslas?!“ Am silabisit: „Ven-ces-las. Ven-ces-las“. Nu se lipea de mine. Suna străin şi grotesc. Atenta la cea mai intimă zonă a identităţii mele. Eu nu puteam fi decît „Liviu“. Eu sînt „Liviu“! „Liviu! Liviu! Liviu!“ Nu mă mai speriasem atît de tare decît în ziua cînd tata a glumit că de fapt n-aş fi copilul lor, ci m-au luat de la o şatră de ţigani şi de-acuma trebuie să mă dea înapoi. Mă năpădise groaza, începusem să ţip: „Nu-i adevărat! Nu-i adevărat! Sînt copilul vostru! Nu vreau la ţigani!“. Cînd intrau în curte ţigani cu ceaune spoite şi ţigănci cu oale emailate, cerînd la schimb sticle sau fier vechi, mă ascundeam în ultima cameră sau fugeam în stupină.

N-am cum s-o ţin la distanţă. O simplă atingere involuntară intensifică parcele obscure. Totul se află aici, simultan. Doctorul Venceslas. De ce s-a ivit tocmai doctorul

Venceslas? Nici măcar nu-mi aduc aminte cum arăta cînd mama spune că m-a strigat, mi-a dat bomboane şi s-a jucat cu mine. De-atunci nu ne-am reîntîlnit niciodată. S-a mutat după cîţiva ani la o clinică din Cluj. Prin liceu, după ce mi-l asumasem pe „Venceslas“ ca pe un nume secret, mă îmboldise gîndul să-l caut pe doctor, dar nu-i mai ştia nimeni de urmă, nici mătuşa Nastasia – altă apariţie! Bună ziua, mătuşă Nastasia! Nu ne-am văzut de douăzeci de ani! Mai mulţi?!... Termin cu doctorul Venceslas şi, dacă nu uit, revin la dumneata!... Mătuşa Nastasia îl asistase cînd m-am născut. „N-am crezut că mai ţipi, erai negru ca tăciunele, cu buricul înfăşurat pe după gît. Nici mamă-ta n-am crezut că scapă, zic, ni, mă, moare şi ea, şi copilul, cum să-i spun eu lui Gavrilă?! Aţi avut amîndoi noroc!“ Să-i zicem „noroc“. Nu l-am mai căutat pe doctorul Venceslas. Dacă aş fi ţinut neapărat, l-aş fi găsit. De pildă, cînd l-am dus pe tata la oncologie. Imposibil să nu fi dat de el, din doctor în doctor. Însă adevărul este că nu mi-a trecut nici o clipă prin gînd. Îl uitasem între timp pe doctorul Venceslas. Dacă ne-am fi văzut totuşi, întîmplător, ce i-aş fi spus? „Domnule doctor Venceslas, eu sînt primul dumneavoastră caz de cezariană. Ar fi trebuit să mă cheme Venceslas, dar mă cheamă Liviu.“ „Venceslas.“ N-ar fi sunat chiar atît de deplasat... M-aş fi îmbogăţit cu niscai rezonanţe eroice, Primăvara de la Praga, Jan Palach, Revoluţia de Catifea. Uitasem de Venceslas al meu, înainte de ’89 numele îmi evoca în primul rînd piaţa praghezã, pe Jan Palach şi pe Vaclav Havel. Vaclav egal Venceslas. „Clătinaţi sau rostogoliţi?“

Nu, nu, întoarce-te! Nu doctorul Venceslas e important. – Nu e important, dar dacă a apărut... – Ai atins un loc dureros, nu te preface! – Ştiu, altădată! – Pentru că te simţi vinovat?! L-ai lăsat pe taică-tău la oncologie, aşteptînd operaţia... – N-am nici o vină că doctorul Lăpuşanu l-a externat fără să ne anunţe. Da, nu vreau să-mi închipui acel drum al calvarului. Povestea mama că a auzit bătăi în geam, noaptea. Cin’ să fie? A tras puţin perdeaua. Era el. S-a speriat. I-a dat drumul în casă. „Haretă, mor!“ S-a întins în patul din „camera mea“ şi-a cerut să-i aducă oliţa. Nu l-am înţeles pe doctorul Lăpuşanu, părea un tip de treabă, promisese că-i face operaţia la vezică. Cum Dumnezeu l-a putut externa

ştiind în ce situaţie se află?! Urina din zece în zece minute. Cu dureri. Cu sînge. (De ce nu m-au mai mirat după revoluţie cazurile scandaloase de bolnavi lepădaţi din salvare pe trotuar?...) Încă îmi pot închipui că a ieşit pe poarta spitalului, a urcat într-un autobuz şi a coborît la gară. Acolo se va fi dus întîi la closet, abia apoi la casa de bilete. Restul nu mai pot să mi-l închipui. Cum a urcat în trenul de sardele? Trenurile foamei din anii optzeci, cu oameni în şezut pe culoar, peste care erai nevoit să păşeşti. Cică avea loc undeva pe la mijocul vagonului. Ar fi rămas în picioare, zicea, aproape de toaletă, însă obosea, trebuia să stea jos. Nu vreau să văd scena. Tata, masiv, dar vlăguit, cu dureri în vezică, făcînd din sfert în sfert de oră drumul din compartiment la toaletă şi de la toaletă în compartiment. Scăpîndu-se pe el. Duhnind. Călcînd peste călătorii chirciţi. Timp de mai bine de trei ore. Mi se pare imposibil. Şi lui i se părea. „Mai rău decît cîn’ m-o luat nemţii prizonier. Ne-o dus cu bouvagonu’, da’ baremi aveam unde ne face nevoile.“

— O adurmnit bătrîna? Az’ nopte o tuşit hîd...

Lelea Marta mă întreabă în şoaptă. Îi răspund la fel:

— A adormit după perfuzie. Cum vă simţiţi lîngă calorifer, nu vi-i prea cald?

Din toate spusele tatei, reţin imaginea unei cîmpii imense, plină cu maşini arse şi tancuri. Se întorcea pe jos din prizonierat, se terminase războiul. „O fost mai periculos decît la dus, nu ştiai şine-ţ’ sare-n faţă.“

— Nu, că mnie-m’ plaşe la căldură. Cîn’ să bujăşte, crep o ţîră fereasta. Mare noroc are bătrîna cu ’mneavostă, o grijîţ’ ca cîn’ i-aţ’ şi fată. Niş’ fata mè nu mă grijăşte aşa, de băiet nu mai grăiesc!... Amu’ zîşe că mă ţîpă din casă.

— Cine zice?

— Sîmnion, băietu’ mneu şel mare. Mă, are tri sute de oi, i-am lăsat lui tăte oile de la tată-so, amu’ vre şî casa, nu-i mai ajiunje! Că ne scote şî pe mine, şî pe soră-sa! Că vinde el oi şî plăteşte avocaţî! Io şe să vînd?! Plămînile, da-s beteje, nu le trebe la nime’... Şî doră ş-o făcut căş’ noă, la şe-i mai trebe? Numa’ nevastă-sa-l mînă, el nu era aşă!

O tuse insistentă o întrerupe. Mama întredeschide pleoapele. Articulează schimonosit, cu buzele uscate:

— Am adormit, dragă! Dă mîna să mă ridic! Trebuie să mă duc pentru mine. Aşa păţesc după perfuzie.

— Ia o gură de apă! Umezeşte-ţi buzele!

Bea din sticla ţinută sub plapumă, la cald. O conduc la toaletă, împotriva voinţei ei.

— Lasă, dragă, pot merge şi singură!

Da, ţin minte cîmpia plină de maşini şi tancuri avariate. Mai ţin minte că s-a tras asupra lui dintr-un avion. Dar cînd? Cînd era pe front sau cînd se întorcea din prizonierat? Pe front fusese tunar. Mi-a arătat nişte poze. Tunul, soldaţi în uniformă, un cal. El, sprijinit de afet, cu o ţigară în mînă. Expiră fumul. Şi-a dat capul pe spate. Boneta şi-a lăsat-o şmechereşte pe frunte, pînă aproape de sprîncene. Parcă-l aud: „Cîn' ne-am trezît într-o dimineaţă, nu ne mai păzä nime'". Au pornit-o cum s-a nimerit. În principal, pe jos. Îi mai lua cîte-o maşină, mai prindeau cîte-un tren. Spre est. Spre Ungaria. Căpătau mîncare de la oameni, prin sate. Ruine şi carcase. Cu încă doi au ajuns la Oradea. „Cîn' am coborît în România, am ştiut c-am scăpat!" De la Oradea la Cluj. Şi de la Cluj, cu trenul, acasă. Nu se va fi gîndit că abia peste patruzeci de ani va trăi calvarul unui asemenea drum. „Cîn' m-o văzut bunică-ta, nu m-o cunoscut, mă căpătasăm c-on pieptar de òie, eram slab, mni-o căzut păru'. Credè c-am murit. «Mamă, nu mă cunoşti, îs io, Gavrilă!» S-o uitat lung la mine şî numai şe-nşepe să să cînte şî să mă netezască pe obraz, «Băietu' lu' mama!» «Băietu' lu' mama!», atîta o putut zîşe." Tata plîngea uşor, ca Băsescu. I se gîtuia glasul, i se umezeau ochii, încerca să disimuleze, zîmbea, schimba vorba. Mi se făcea ruşine pentru el, mă prefăceam că nu observ. Dar şi pentru mine: îmi transmitea emoţia. Probabil de-aceea nu-l îndemnam să povestească mai departe.

Mama îl învelea în foi de varză şi el gemea o bucată de noapte. I se albiseră picioarele, avea degetele ca viermii aceia grăsuţi pe care îi mănîncă aborigenii. Cînd treceam cu Zelda pe la ţară, ne strîngeam unul în altul şi adormeam în gemetele lui. Nu

s-a plîns niciodată. N-a făcut scene. Îşi păstrase simţul umorului. L-am întrebat într-o dimineaţă cum a dormit. Mi-a răspuns zîmbind: „Seara culcat treaz, dimineaţa trezit mort“.

Mama a fost cu el pînă la capăt. Zice că înainte de a muri a cuprins-o, a tras-o spre el şi a sărutat-o.

Cum îl alinta mama „Puiule!“ la mormînt...

Mă leagănă ca pe o coajă de nucă. M-a prins în curenţii şi în hula ei. Să o numesc memorie? Sau e o secreţie de altă natură? Acum s-a retras ca un reflux, m-a lăsat pe marginea patului. Muchia de fier, pe care o simt sub genunchi. Aşternuturile albe. Păturile maronii, cu dungi. Linoleumul verde. Faţa pămîntie a mamei. Buzele tivite vineţiu. Lelea Marta, întoarsă cu spatele. Fata blondă, întoarsă cu spatele. Oare şi-a început viaţa sexuală? (De ce întrebi asta? – Pur şi simplu. Aşa mi-a venit.) Bătrîna în negru, întoarsă cu spatele. Lucrurile mă înconjoară concrete, precis delimitate şi, în acelaşi timp, ireale. Îmi privesc din nou mîinile. Indubitabil, ele sînt absurde. Înconjurat de lucruri atît de concrete, şi totuşi cuprins de o senzaţie de ireal...

Acum, cînd vreau să-mi aduc aminte, nu-mi amintesc decît vag, întru totul ceţos, că dădusem peste un fragment din Părinţi care mi s-ar potrivi. Dar ce Părinţi? Lapsus. Uit lucruri care mi se par sigure. (Cum mă cheamă? – Liviu. – Precis?) Bine că mi l-am amintit pe doctorul Venceslas!... În loc să mi-i amintesc pe Părinţi, mă trezesc, iată, cu mătuşa Nastasia! Şi nu atît cu mătuşa Nastasia, cît cu teancurile de reviste *Cinema* pe care mi le-a făcut cadou pe la mijlocul anilor şaptezeci, cînd s-a mutat la bloc din cămăruţa în care stătea cu chirie. Un şir de dansatoare în paiete, cu piciorul ridicat. Nimic mai provocator, atunci. Nu provocator: excitant. Îi caut pe sfinţi şi mă năpădesc dansatoarele. Jane Fonda în *Barbarella*, aproape goală, dusă pe braţe de un tip cu aripi. Lollobrigide. Monica Vitti, într-un poster de la mijlocul revistei. Audrey Hepburn, ravisantă în *My Fair Lady*, îmbrăcînd o rochie alb cu negru, lungă, strînsă în talie. Tot ea, într-un costum de baie verzui, cuprinsă de la spate de un bărbat care o învaţă să joace golf. *Sex-appeal*-ul oarecum bizar al lui Audrey, de fată şi băiat. O poză mică, alb-negru, cu Monica Ghiuţă

nudă într-un pat, cu genunchii la gură, împreună cu Dan Nuţu? Nu sînt sigur că Dan Nuţu. Nu ştiu din ce film. („Undelemn de la bunica“...) Parcă îl compara cineva cu *Dragostele unei blonde*. Irina Petrescu... Irina Petrescu nu e din revistă, ci din scena din *Facerea lumii*. Nuditatea sa de neuitat. Din revistă sînt pozele ei cu fuste foarte scurte. Degeaba încerc să-mi amintesc pasajul din Părinţi, mă covîrşesc imaginile din *Cinema*. Căutam postùri erotice? Era singurul loc unde se putea întrezări cîte ceva. Ştiam că nu voi găsi niciodată fotografia care să arate totul, dar... Marlene Dietrich, cu picioarele în foarfece, pe butoi. Da. Theda Bara, în costumul mulat pe corp, ca şi goală, într-un articol despre femeile fatale din istoria filmului. Dar, mai ales, pozele dintr-un material dedicat starletelor. Nu mai întîlnisem cuvîntul, gagicile însă, vorba lui Gainsbourg, erau mişto. Nu înţeleg cum de le-au scăpat în revistă. Despre ce vorbeau Părinţii? Despre iluzia vedeniilor? Numi amintesc nici trei cuvinte. Şi mi-am notat undeva! Ce-ar fi să răsfoiesc în „Moleskine“?! Ia să scoatem noi carneţelul din geantă! Shirley McLaine într-o rochie cu strasuri. Mă aplec peste patul gol – ce m-aş mai întinde! Asta o să şi fac pînă iau rezultatele, o să mă întind. Desfac elasticul. Fir-ar! Au alunecat de-a valma cărţi de vizită, hîrtiuţe, bilete de metrou. *Netzkarte, 72-Stunden-Wien, Bitte entwerten, E 12.00.* Am dat 12 euro, aproape cinci sute de mii?! EUROASIG, Asigurare-Reasigurare, Violeta Andrei (ca actriţa!), Director. Cînd? Unde? Pentru ce? *Einzelkarte, von 55010 Münst Gesamt 1, über 51700 Altenber, nach 57820 Schöp Gesamt, Preis-stufe 6, E 6,5*, Dorel T. Usvad, Sammler. Le adun mai tîrziu! Să vedem! *Video barbam et pallium, philosophum nondum video.* Nu... Însemnări diverse. Adrese. Un extras din *Manual de descompunere*: „A te plimba fără convingeri şi singur printre adevăruri nu stă în puterea unui om, nici chiar în cea a unui sfînt; uneori, totuşi, stă în puterea unui poet...“. Rareori... Aha! Ştiam eu ceva, iată şi Părinţii! Doi! Calist şi Ignatie Xantopol: „Cînd te linişteşti şi voieşti să fii singur cu Dumnezeu, să nu primeşti niciodată orice ai vedea, fie că e sensibil, fie că e inteligibil (cunoscut cu mintea), fie dinăuntru, fie din afară, fie că s-ar da drept chip al lui Hristos, fie al unui înger, fie făptură de sfînt, fie chip de lumină ce se năluceşte în minte, ci rămîi

neîncrezător şi greoi în primirea acestei arătări, chiar dacă e bună, înainte de întrebarea celor cercaţi. Căci aceasta e de cel mai mare folos şi lucrul cel mai iubit şi mai primit de Dumnezeu“. Maximă vigilenţă lăuntrică! De ce mi se păruse că s-ar potrivi cu starea mea de acum? Cine sînt „cei cercaţi“? Cum dai de ei? Cum îi recunoşti?

Dacă n-ar trebui s-o însoţesc pe mama, iar Zelda s-ar separa definitiv, probabil că aş merge pînă la capăt. (Adică pînă unde?)

— Oare-mi dă azi rezultatele?

— Aşa zicea ieri doamna doctor. Ies la amiază să întreb.

— Oare cum or fi?

— Ai puţină răbdare, aflăm acuşi.

— Dragă, mă strînge uite-aici!

Mama îşi apasă pumnul peste stomac.

Ce mă stresează mai mult, aşteptarea rezultatelor sau întîlnirea cu doamna doctor Rosenzweig?

Mă duc la toaletă şi după aia intru să întreb. Budele sînt un dezastru, chiar şi aici, la spitalul ăsta renovat. În prima cabină e plin de apă pe jos de la rezervorul care picură. În cea de-a doua nu arde becul. Deocamdată nici nu-i nevoie, pe ziuă are lumină destulă. A treia era înfundată aseară, nu sînt curios să văd dacă au desfundat-o. Mai există o uşă, cu placaj în loc de geam, închisă cu lacătul. Îşi ţine femeia de serviciu găleata şi mop-urile? Totuşi, magazia e în stînga, la intrare... Miros înţepător de clor. E bine aşa! Îmi închipui cum sfîrîie bacilii lui Koch. Aşez fîşii de hîrtie igienică pe marginile closetului. Un milion de cururi de tuberculoşi s-au atins de colacul ăsta... Nu mă simt în largul meu. Cineva se opreşte la prima cabină. Deschide. Calcă. Pleasc! „Oai, futu-i!“ S-a retras, îl aud cum se pişă din uşă. Pleacă. Trag apa. Atenţie! Ieri m-am clătit la chiuveta din capăt şi m-am trezit că-mi curge pe pantofi. Zîmbesc în oglindă. Ce faţă ştearsă!... Hai, puţin mai angulos, mă întîlnesc cu doctoriţa!

Asistenta brunetă m-a trimis la etaj. Acolo ar fi cabinetul doamnei doctor. Şobolanul îmi ronţăie uşor în stomac, nu-l pot opri. Scara îngustă se termină pe un palier scurt, de mansardă, cu o uşă la stînga, fereastră la mijloc şi o uşă la dreapta. Pe uşa din dreapta – o tăbliţă, „Intrarea interzisă!“, deci la stînga. Lîngă caloriferul de sub fereastră stă strîmb o banchetă scundă de lemn. O îndrept cu piciorul. Pe uşa din stînga, într-adevăr, scrie numele doctoriţei. Cum îi spun bolnavii? „Externa“? Bat? Am început să transpir. Cum pot fi atît de agitat şi nesigur?! Îmi şterg fruntea cu batista. Ca de obicei, mi s-a pus şi un nod în gît. Bat! Nimic. O fi plecat. Mă-ntorc mai tîrziu... Mai bat o dată?

— Intraţi!

Vocea aceea resemnată, ca de foarte departe.

Deschid. Semiîntuneric. Doctoriţa chiar e departe, la biroul din fundul încăperii. În halat alb, printre şi peste hîrtii albe. Ţine capul aplecat, aproape că nu i se zăreşte faţa. Doar boneta albă. Şi reflexele din lentile.

— Bună ziua.

Rămîn lîngă uşă. Nu ridică ochii. Întoarce o filă. Notează ceva. Mă şterg din nou cu batista. Ar trebui să mă apropii?

— Luaţi loc, termin îndată.

Tot n-a ridicat privirea din hîrtii. Lîngă peretele din faţa geamului minuscul, ca de cămară, se aliniază trei scaune nichelate, îmbrăcate în muşama neagră. Mă aşez pe primul. Rezultatele analizelor nu mă preocupă atît (ba mă preocupă!), cît mă enervează timorarea asta de care nu mai scap. Parcă m-am infantilizat. Mai lipseşte să-mi învîrt nasturele de la geacă. Gata! Ajunge! Nici la Securitate n-am fost aşa de mototol!

— Vă rog să vă apropiaţi!

Mă mut de pe scaunul de lîngă perete pe cel din faţa biroului. Doamna doctor debarasează tăblia, punînd teanc dosarele şi foile. Nu s-a uitat la mine. Deschide un sertar şi aranjează înăuntru restul de hîrtii, apoi aliniază la colţ cele două registre groase, cu

coperţi de carton. Scoate dintr-o mapă de plastic nişte foi prinse cu o agrafă. Şi le potriveşte în faţă, pe furnirul lucios al biroului.

— Am aici rezultatele.

Cuvintele sale mă dezmeticesc. Intru în priză.

— Sper că sînt bune.

Doamna doctor ridică filele, le răsfoieşte, dă din cap. Se uită, în sfîrşit, la mine, dar pe lîngă mine. Mă uit la dînsa pe lîngă dînsa. Trebuie să evit orice suspiciune de agresivitate. Ieri mă abordase atît de ostil deoarece avusese impresia că i-am încălcat teritoriul şi-i subminez autoritatea.

— Rezultatele sînt foarte bune.

Am şi eu doza mea de paranoia. Sensibilitatea mea bolnăvicioasă. Doamna doctor zîmbeşte. Exagerez eu reacţia ei de ieri. Mi se ia o piatră de pe inimă.

— Bunica a făcut o pleurezie puternică. Din fericire, nu s-au depistat urme de bacil şi nici alte complicaţii. Ca să înţelegeţi, nu are nici tuberculoză, nici cancer, cum mă temeam. Oricum, o să repetăm analizele după ce-i scot restul de lichid. Mergem înainte cu perfuziile şi cu medicaţia începută ieri. O să mai adaug o tabletă de Zinnat şi Eurespal.

— Înseamnă că o externaţi înainte de Paşte.

— Am spus eu asta?!

I s-a asprit vocea, ca şi cum aş fi ofensat-o.

— Deocamdată facem tratamentul şi urmărim evoluţia. De ce doriţi să mă pronunţ atît de devreme?! Tratamentul durează cel puţin trei săptămîni.

Deci facem Paştele în spital...

— A, nu... Paştele era doar un reper. Credeam că...

Ce credeam? Credeam că o să facem Paştele acasă, asta credeam. De ce-i sare ţandăra? Sau detectez iarăşi nuanţe de agresivitate care nu există?

— Tratamentul înseamnă o responsabilitate, nouă ne place să facem lucrurile profesional. V-ar conveni s-o externez mîine şi să mă spăl pe mîini?

— A, nu, desigur...

— Bunica trebuie să stea la noi sub observaţie, dacă aveţi altă opţiune, spuneţi-mi acum!

— A, nu, dumneavoastră ştiţi cel mai bine ce e de făcut...

— Bunica continuă tratamentul, îi facem puncţia pentru a extrage restul de lichid, după care repetăm analizele şi, între timp, continuăm investigaţiile.

Să-i amintesc de problema cardiacă? O să-şi închipuie din nou că o provoc.

— Da... Aveţi întrebări?

— A, nu... Mă bucur că au ieşit bine analizele. Am toată încrederea în dumneavoastră.

Aş mai adăuga ceva, mai puţin convenţional, dar ce? Totuşi prezenţa ei mă timorează.

— Vă mulţumesc mult...

Asta-i tot ce pot scoate din mine. Presimt că va urma o tăcere stînjenitoare. N-ar fi politicos să plec înainte de a pune ea punct întrevederii. După cum nu e OK nici să rămîn aşa. Doctoriţa introduce foile de analiză în mapă şi se apleacă, trăgînd un sertar. Tăcerea stînjenitoare de care mă temeam s-a instaurat. Îmi dreg vocea.

— Mai doriţi să spuneţi ceva?

— Nu, doar că vă mulţumesc foarte mult... Abia aştept s-o anunţ pe mama că i-au ieşit rezultate foarte bune, o să se bucure.

Greşeală, nu era cazul să discut despre sentimentele mele şi ale mamei, sună strident. Adică o fac părtaşă la emoţia noastră?... Am sugerat o intimitate neavenită. Mi se înfierbîntă pomeţii. Nu mă nimeresc niciodată pe aceeaşi lungime de undă cu doamna doctor. De fiecare dată intervine un bruiaj.

— Noi încercăm să ne facem treaba, atîta tot, cu mijloacele pe care le avem la dispoziţie.

— Încă o dată, vă mulţumesc foarte mult. Bună ziua!

— Bună ziua.

Păşesc spre uşă cu spatele. Doamna doctor Rosenzweig răsfoieşte într-un dosar. Ar mai fi trebuit ceva? Acum? Nici n-aş şti cum se procedează. Pui plicul pe masă? Oare cum i-a dat lelea Marta mielul, dacă i l-a dat? L-o fi lăsat sfioasă, în pungă, lîngă perete, fără să zică nimic? L-a dus direct la portbagaj? Nu cred că i l-a dat. Nu la începutul internării. Nu l-ar fi primit. Poate după. (Vezi că eşti prost?!)

— Cum, şi nu-mi dă drumul înainte de Paşti?!

— N-a spus nici da, nici ba, întîi să vedem cum decurge tratamentul. Nu te bucuri că ţi-au ieşit rezultate foarte bune?

— A spus ea „foarte bune“?

— Chiar cuvintele doamnei doctor! N-ai nici tuberculoză, nici cancer, trebuie numai să-ţi scoată apa şi să te pună pe picioare.

Mama stă la masă, i-a adus prînzul. A mîncat doar jumătate din bolul cu supă şi a trecut la felul doi. Împunge neconvinsă cu furculiţa prin varza *à la* Cluj.

9. Despre centru

Dalele mărunte ale trotuarului. Au înlocuit asfaltul pînă în dreptul cazarmei. Între cazarmă şi pod trotuarul vechi e măcinat, plin de gropi. Dar de-aici, cu modelele cărămizii în banda gri şi un paviment de o consistenţă cumva cremoasă, de majolică aburită, mi se trezeşte plăcerea de a păşi. Tălpile mele abia aşteaptă să uite criblura ascuţită din curtea spitalului şi denivelările de după pod. Îmi rulez pingeaua cu voluptate. Mersul mi-a devenit elastic, am poftă să salt. „Pasul/ Simte-n mers planeta-ntreagă!“ Mi-l potrivesc pe cruciuliţa din centru, cît să mă încadrez în chenarul axei verticale. Peste liniile de sîrmă ghimpată de deasupra gardului alb de beton al cazarmei se întind ramuri cu mugurii umflaţi. Prun? Aşa s-ar părea, au coaja negru-roşiatică. Trag încet aer în piept. Junghiul abia pulsează. Expir încet. Soarele mă bate drept în faţă, mă obligă să mijesc ochii. Îi simt căldura. Tensiunea s-a descărcat, sînt uşor, clipele acestea trebuie savurate. Dacă aş fi un bondar, m-aş opri şi mi-aş răsfira aripile. Mi-aş da voie să aţipesc în lumină. Trag încet aer în piept. Îl păstrez. Expir încet. Ideal ar fi ca timpul să se încheie acum, chiar acum, şi să mă dizolv. Ieşind din pseudoexistenţele mele paralele. Pentru puţin, am şi ieşit. Lumea redevine frumoasă şi adevărată cînd respiri. Cum spunea poetul? „Dovadă n-am, dar îmi aduc aminte.“ Amiaza asta e o dovadă. Traversez strada, ca să nu intru în umbra de sub pereţii cazarmei. Vreau la soare.

Cel mai bine este cînd plec de la spital. Ştiu exact cum am lăsat-o pe mama, spectrele care mă bîntuie dimineaţa nu mai au putere. Ca adineaori, mă încearcă de obicei o scurtă

jubilaţie compensatorie. Pînă la şase, cînd mă întorc, angoasa îşi reface reţelele. Iar dimineaţa e cel mai rău. Stomacul se transformă într-un organism aproape independent, din ce în ce mai agitat. Din fericire, cel puţin pînă acum, tratamentul mamei decurge promiţător. Sigur că nu e mulţumită, sigur că se plînge (numai pe hol, ca să nu audă femeile). „Mă dor toate!“ „Urechile te dor?“ „Vezi cum eşti?!...“ În primul rînd, o îngrijorează următoarea puncţie. Doamna doctor Rosenzweig a amînat-o de cîteva ori. Fusese vorba că i-o face sîmbătă seara, cînd intra de gardă. Am rămas cu mama pînă aproape de opt. Doamna doctor ne-a anunţat că se amînă pe luni dimineaţa. Luni dimineaţa am ajuns imediat după vizită, mama o întrebase dacă vine cu aparatul, „Nu mi-a răspuns nici aşa, nici aşa, dragă, zice: «O să vedem...». Oare-i supărată pe mine?“ Deci şi mamei doctoriţa îi lasă uneori impresia că ar fi supărată. N-a mai apărut, se făcuse ora prînzului, am oprit-o pe mascată, „Doamna doctor nu m-a anunţat de nici o puncţie. În orice caz, azi nu se mai poate, doamna doctor a plecat la şedinţă.“ „Dragă, cînd îmi face puncţia, vreau să fii cu mine. Nu că m-ai ajuta cu ceva, că n-ai cu ce, dar să ştiu eu că eşti aici!“ Pe mama o mai nemulţumeşte mîncarea. Aproape că nu gustă din mîncarea de la spital. Şi face mofturi şi la ce-i aduc de la cantină (numai cînd mănînc împreună cu Artemiu, altfel mi-e ruşine să cer). „E bună, dragă, dar dacă se repetă, nu mai poţi mînca, să-ţi deie ce ţi-ar da!“ „Dar nu s-a repetat, ieri a fost fasole cu cîrnaţi, azi piure cu pui.“ „Da, dragă, fasolea a fost bună, dar cartofii mie nu-mi plac. Nu-mi plăceau nici acasă. Cartofii, orezul... Şi ştii că eu nu-s prietenă cu carnea!“ Aseară, în schimb, am făcut-o fericită. „Mămăligă cu ciuperci?! Nu-mi vine să cred! De unde ai adus?“ „Îţi trimite Artemiu, a primit de la cumnată-sa.“ „Nici nu visam să mînînc în seara asta mămăligă cu ciuperci! Tu ai mîncat? Hai, ia şi tu!“ „Mîncat.“ Mi s-a părut că se bucură că eu am mîncat. „Să-i dea Dumnezeu sănătate lui Artemiu şi cumnatei!“ De la puncţie, nu i s-a mai redresat vocea. Vorbeşte tot moale, fără vibraţie. Însă, deşi tuşeşte (mai ales noaptea, îmi spune şi ea, dar, mai amănunţit, lelea Marta) e destul de vioaie. (Sau mă autoiluzionez? Dacă firul se rupe brusc? De ce să se rupă? A ieşit la analize că nu are nici tuberculoză, nici cancer. Da, însă analizele

trebuie repetate, se va şti sigur abia după a doua puncţie. Ceva are ea... Da, pleurezie, apă la plămîni, îi scoate restul de apă şi se vindecă! De ce, în sinea mea, nu pot să cred că situaţia e atît de simplă?! Adică acuma, cu soarele pe faţă, mai degrabă cred, însă dimineaţa mă zgîrie în stomac, mă trezesc fisurat, mi-e teamă că dintr-o clipă într-alta o să curg ca un parbriz.)

Dac-ar fi fost adevărat, ce-aş fi făcut eu totuşi cu cele opt sute de mii de lire? Nu m-am pripit ştergînd mesajul?! Să fi cerut unele detalii!... (Amice, eşti idiot!) Cînd deschid mailul... (Cînd deschizi mailul... – Cînd deschid mailul, n-aş zice că nu aştept o reconfirmare, „Dom'le, ce se-ntîmplă, nu vii să-ţi ridici lirele ălea, ne ţii aşa?! Păi se poate?! Te credeam om serios!“)

Pînă cînd pun mîna pe lirele respective, n-ar fi rău să găsesc o sumă oarecare. Artemiu m-a ghicit, numai că nu de întîlniri publice îmi arde mie acum. Nu mi-a ars niciodată. Întotdeauna mi s-a părut suspect să stai la o catedră, la o tribună, la un amvon şi să dai din mandibulă. Vorbitul, ca şi rugăciunea, e un act intim, în sensul său tare, şi strict funcţional, în cotidian. Cît tupeu, cîtă inconştienţă, ce orgoliu, cîtă paranoia să adresezi mesaje publicului! Bine, să joci într-o piesă, să spui o poezie, să predai cinstit o lecţie, să zici „No, hai ş-om mere!“ e altceva. Dar să ţii discursuri? Numai iluminaţii ar trebui să ţină discursuri. „Felul tău de vorbire să fie «Da, da; nu, nu»; ce trece peste aceste cuvinte, vine de la cel rău.“ Ce să le comunic? Artemiu mi-a aruncat momeala. Dacă am chef, organizează o întîlnire la bibliotecă. „Pregăteşte şi tu o conferinţă, indiferent de temă! Nu-ţi pot da mai mult de cinci milioane.“ „Da' mai puţin?“ „Mai puţin, se rezolvă.“ „Despre ce?“ „Indiferent.“ Ca să aibă acoperire în scripte. Nu-mi place. Dar dacă aş relua cîteva întrebări mai vechi? Aş reuşi să mă reconectez? De la ruptura cu Zelda singura mea pornire a fost să zac. Boala mamei m-a smuls oarecum, m-a reactivat. Fără nici o obligaţie în momentul de faţă, aş trage obloanele şi aş aştepta. Ori vine, ori nu vine!... Cu cinci milioane de la Artemiu şi cu ce mai am, nu mă ating de banii pentru înmormîntare. Nu i-am dat un răspuns. Ar fi în marţea dinainte de Paşti. Marţea e ziua lor de „eveni-

mente“ (Bună zi!... Ziua mea favorită...) „Vine cineva?“ „Fişior, fii serios! Ştii că nu vine nimeni! Întrebarea e dacă vrei banii ăia!“ Dacă tot nu vine nimeni, probabil n-ar fi un păcat foarte mare să accept. În primul rînd mi-aş răspunde mie însumi la nişte întrebări, m-aş lămuri dacă mai curentează neuronul...

Centru. *Centrum-centri. Center. (WTC.) Centre. (Pompidou?) Centro. (Campista.) Zentrum. Ţentr. (Soldatî gruppî ţentr.)* Centrul cercului. Punct în raport cu care toate punctele unui cerc sau ale unei sfere sînt la aceeaşi distanţă. Centru de simetrie. Centru de rotaţie. Centru de greutate. Centru de gravitaţie. Centru optic. Centru de oscilaţie. Centru nervos. Centru nevralgic. Centru psihomotor. Centru de documentare. Centru de creaţie. Centru de atracţie. Centru universitar. Centru de profit. Centru de interes. Centru comercial. Centru de pîine. Centru-dreapta. Centru-stînga. Centru-înaintaş. Am mai spus. Centru cultural. Dispoziţie de la centru. Centru regional. Centrul Pămîntului. Poziţie centrală. A ţinti drept în centru. În jurul centrului. Spre centru. Din centru. Pe centru. Pi şentru. Centru şi periferie. *Ombilicus mundi*.

Am ajuns prea repede. Încep să mă deprind cu burgul. Mai e un sfert de oră pînă la trei şi jumătate. Intru la librărie, n-am mai răsfoit de mult nişte cărţi. Mi-e poftă. E limpede că Şincai o să mă întrebe cînd ne cunună.

Şincai se apropie cu braţele deschise. A încărunţit, altfel, nu s-a schimbat. Subsuorile gecii i s-au întins, cum vine spre mine aduce cu o vulpe zburătoare. Ne îmbrăţişăm. Vocea lui răguşitcatifelată:

— No, cînd vă cunun? V-aţi hotărît?

— Ne mai gîndim.

— Cum se simte bătrîna? Am s-o pomenesc în rugăciune.

Şincai s-a prins, se pricepe la oameni, a schimbat vorba.

Dacă insistă, mergem. Aşadar Şincai locuieşte în oraş cu familia şi face naveta la Neghelţ, un sat aflat la cîţiva kilometri. „Maximum o jumătate de oră, cu maşina.“ Un Opel albastru, arătînd ca nou. La pornire şi-a ridicat botul, ai fi zis că decolăm.

Mă poartă prin camerele reci ale casei parohiale. E discret, nu mă mai întreabă cînd ne cunună. Coborîm de la etaj pe scara largă de lemn. Şincai deschide uşa din colţ:

— Hai să vezi pivniţa! E plină de canistre de „jinars“. Cred că s-au adunat sute de litri, aduc oamenii… Cine să-l bea?! Dacă vrei, alege-ţi un bidon!

Intrăm în biserica de piatră, zidită în 1890. Mă lasă să trec *dincolo*. Privesc. Ating. Nimic deosebit.

Ieşim din biserică şi urcăm în Opel.

Ne apropiem de trecerea la nivel cu calea ferată. Încă puţin şi părăsim drumul de ţară (praful înecăcios se simte în maşină, deşi am închis geamurile). Un bărbat cu o pălărie pleoştită şi un sfetăr larg, cenuşiu, fluturînd pe el, salută scoţînd pălăria. Femeia îmbrăcată în negru care-l urmează la doi paşi se înclină spre automobil. Şincai le face din mînă şi zîmbeşte larg.

— Badea Aurel Palage cu lelea Ileana. L-am adus la biserică pe treabă bună. Eu nu le dau canoane grele, că se sperie şi-i pierzi. Fuge omul, nu-ţi mai calcă!... Mai bine să se căiască încet, de la sine. Mai greşeşte, se mai căieşte azi un pic, mîine-un pic, stă în firea omului, că nu sîntem toţi părinţii pustiei. Pînă la urmă se aranjează, cădem la pace. (Dormitez în fîşîitul vocii lui. O voce care sună ca un disc pe vinil. La o adică, aş putea încerca ceva pe tema „centrului“.) Important este să nu-l uite pe Dumnezeu. I-am spus, „Bade Palage, nu zice nimeni să nu bei un pahar, şi eu beau înainte de masă, dar să luăm aminte la pilda lui Solomon: «Vinul este batjocoritor, băuturile tari sînt gălăgioase; oricine se îmbată cu ele nu este înţelept»“.

Şincai răspunde din nou, apropiindu-şi şi depărtîndu-şi de geam palma cu degetele răsfirate, la salutul unui alt sătean, un moş rezemat de stîlpul din pragul porţii.

— Badea Ieronim Săsărman. Ce om blînd! Cam beteag în ultima vreme. N-a trecut anul de cînd am îngropat-o pe nevastă-sa, lelea Iftinie. A murit de cancer la gît, a chinuit mult, sărmana, nu mai putea vorbi, uite-aşa se uita la mine şi clipea din pleoape!... E bine şi pentru ea, şi pentru el c-a scăpat, Domnul s-o legene!... Dar n-am terminat cu

Palage. Întîi, el nu venea deloc la biserică, venea numai lelea Ileana. Mi s-a plîns că-i beţiv, nu ştie ce să se mai facă, gîndea să-l lase. „Nu-i bine cum gîndeşti, lele Ileană! Sfîntul apostol Pavel grăieşte astfel: «Celor căsătoriţi le poruncesc, nu eu, ci Domnul, ca nevasta să nu se despartă de bărbat»“. (Ar trebui să-l audă Zelda! Ar trebui să-l audă Zelda! Ar trebui să-l audă Zelda!) „Adu-l la biserică!“ „No, părinte, da’ cum să fac, că nici nu vrea să m-asculte?!“ Pînă la urmă l-a adus, a făcut ea cumva, dar de bună seamă că şi pe el îl mîna inima să vină, altfel n-ar fi călcat, prima dată a stat încruntat lîngă uşă, se uita numai în jos. „No, dacă ai intrat în biserică, al meu eşti!“ mi-am zis. După slujbă am dat mîna cu el, l-am lăudat că i s-a dus vestea de ce zidar bun îi, poate c-a trece într-o zi să reparăm zidul de la casa parohială. Mi-a făcut zidul, e un meseriaş clasa-ntîi!, s-a şi spovedit, i-am dat împărtăşania. El se temea că n-am să-i dau împărtăşania, de-aceea nu venea, ca să nu se umilească, dar ţi-am spus, eu consider că nu e bine să-i sperii pe credincioşi, cum fac unii popi, îl ocărăsc pe creştin, îi dau canoane, îl amînă. Şi pe urmă ne mirăm că se duce creştinul la penticostali, la baptişti, la martori sau la alţi sectari… Că bîntuie şi ăştia satele!... Omul trebuie să simtă că eşti cu el, că de-abia aştepţi să-i dai iertarea. Îs ca nişte copii, săracii!...

(Vocea mamei, înainte de culcare: „Băiţăl, Dumnezeu vede totul!“. O ascult răpit, cu urechile ciulite. „Chiar totul? Oare cum face?“ „Dumnezeu e tatul nostru“ – pronunţă „tatul“ –, „dacă crezi în El, El te apără, nu ţi se poate întîmpla nimica rău, niciodată! Dumnezeu are grijă de tine!“ „Cred! Cred! Cred!“ Nu scot nici o vorbă, îmi repet mie însumi, în gînd. Sînt pătruns pînă în măduvă de certitudinea că Dumnezeu mă vede chiar în acest moment şi are grijă de mine. „Să nu-l superi pe Dumnezeu!“ „Nu-L supăr!“ „Spune după mine rugăciunea!“ Rostim împreună *Tatul nostru*. Silabisesc. Înţeleg „tatul“ – cineva asemănător cu tata, care mă ridică-n tavan –, „cer“, „pămînt“, „împărăţia“ – mi-au citit *Harap Alb* –, „pîinea“, „cel rău“ – Corneluş, băiatul care mi-a stricat tractoraşul. Nu înţeleg „sfinţească-se“. Nu înţeleg „ispită“. Nu înţeleg „Sfîntului Duh“. Nu înţeleg „Amin!“. Cînd vreau să întreb, mama îmi face „Şşşt!“, cu degetul la gură. Nu-mi place

să spun rugăciunea. Parcă n-are nici o legătură cu Dumnezeu care mă apără. Pe-acela îl iubesc eu din toată inima şi din tot cugetul, din toată puterea şi sufletul meu.)

Virăm la dreapta, după ce dăm prioritate unui TIR interminabil. Coborîm geamurile. Curentul vîntuie colbul. Trag aer proaspăt prin nările uscate. (Nostalgia acelei certitudini… Nici un fir de îndoială că Dumnezeu există. Adică nici nu-mi pun problema. E în ceruri, e bun, are grijă de mine. Îl iubesc. Mă iubeşte. Ca mama. Ca tata. Cînd mă gîndesc la El, nu mă mai tem de nimeni şi de nimic.)

Şincai schimbă în viteza a doua.

— Nu s-ar zice că nu te-mpaci cu enoriaşii!...

— Mă-mpac foarte bine! Ştii ce mi-au spus într-o zi, după slujbă? „Părinte, eşti ca şi copilul nostru!“

— Dar cu colegii, cu superiorii?

— Asta-i altă poveste!... Rămîne-ntre noi, mulţi proşti mai sînt în ierarhia noastră, de jos şi pînă sus, Doamne, iartă-mă! că n-am dreptul să-i spun fratelui meu „raca“! Avem la mîncătorii şi-ntre noi, cîteodată îmi vine să-i las şi să mă duc la catolici.

Şincai zîmbeşte ca de-o glumă, cuvintele sale au curs pe un ton egal, departe de orice frison dramatic. Cîteodată îmi pare căldicel, cîteodată – înţelept. Şoseaua se întinde dreaptă înainte. Şincai schimbă într-a treia, acul a depăşit şaizeci. Oare chiar se gîndea serios să treacă la catolici?

— Chiar voiai să treci la catolici?

— Cu voia Domnului, iată că n-am trecut!

Îmi răspunde cu acelaşi zîmbet.

— Dragă Liviu, lucrurile acestea sînt sărmane epifenomene, cum le-ai spune tu, vorbim şi noi ca să ne mai răcorim. Să ne „stîmpărăm“, vorba ardeleanului. Să luăm aminte la cuvîntul Mîntuitorului: „… toate păcatele şi blasfemiile vor fi iertate, dar blasfemia împotriva Duhului nu va fi iertată“. Pînă şi blasfemia împotriva lui Iisus va fi ier-

tată. Păi, socot, cu atît mai mult criticile şi cîrtelile împotriva înalţilor noştri ierarhi, mai ales cînd sînt aşa cum sînt. O spun cu toată smerenia.

Nu chiar cu toată. Urma zîmbetului a rămas. Un zîmbet de iezuit, nu de ortodox. De astă dată Şincai îmi pare mai degrabă înţelept.

— Şi cum sînt?

— Măi, trebuie să recunoaştem cinstit, au „bărbgi“ tare faine! Şi Andreicuţ, şi Teodosie, şi Bartolomeu, şi Patriarhul Daniel! Auzi, ţie-ţi place Doors? Am eu o piesă, *Riders on the Storm*, pe care-o ascult cînd merg cu maşina. Te deranjează s-o pun?

— Nu mă deranjează deloc! Dimpotrivă! Eu am descoperit Doors abia cu filmul lui Oliver Stone!...

— Măi, să ştii că şi eu, dar de-atunci îs printre favoriţii mei.

Acum nici o oră intram pentru prima dată în altar. Mă aşteptasem să se împotrivească. A zis, peste umăr, aranjînd Evanghelia *in octavo* de pe masă: „Intră liniştit!“. („Riders on the storm…“) M-am uitat cu atenţie, am trecut printr-una din uşile diaconeşti pînă în spatele crucii. Nici un fior. (Te pregăteai de o revelaţie? – Nu, dar...) Mi-am amintit gesturile ritualice ale preoţilor, mersul lor cu spatele. („Into this house we’re born...“) Am tras cu coada ochiului la Şincai. Şi-a făcut din reflex nişte cruci, trebăluind primprejur. Nu m-ar fi mirat să scoată un borcan cu murături de sub iconostas. („An actor out alone, / Riders on the storm...“) Adică nu mi s-ar părea o impietate. Sau să dea la o parte faţa de masă de pe un colţ şi să mă cheme să mîncăm slănină cu ceapă. (Eu cred că i-ar fi plăcut Mîntuitorului să vă vadă mîncînd împreună în altar! – Da, şi eu, ar fi fost în ton cu „Nu omul este al sabatului“.) Cînd le priveşti de-aproape, lucrurile devin concrete şi pămînteşti. Aşa va fi fost şi răstignirea. Un evreu strigă pe o cruce „Eli, eli lama sabahtani!“. O gloată măruntă cască ochii, se desfată, bine i-au făcut, nişte femei plîng, un soldat cască, dar lumea, în general, îşi vede de treburi. Şi martiriile. Nişte ludibriumuri. Creştinii aruncaţi la fiare, în arenă. („There’s a killer on the road...“) Şi scrierea Evangheliilor. („His brain is squirming like a toad.“) Matei, scobindu-se în ureche

(De ce nu în nas? – În nas, oriunde-i vine lui) şi notînd pe papirusul cărnos (Ba pe pergament!): „Biblos geneseos Iesou Hristou...“. Pavel, întrerupt de rîsetele atenienilor, altminteri nu proşti: „... a dat tuturor oamenilor o dovadă netăgăduită prin faptul că L-a înviat din morţi...“. („... sweet family will die...“) Ce nebunie, să le vesteşti grecilor venirea unuia înviat din morţi... Întîmplări pămînteşti şi marginale vieţii cetăţii, ca în tabloul lui Breughel. („Girl, you gotta love your man, / Girl, you gotta love your man!“) Am întîrziat cu Zelda în faţa lui, în acea singură vizită a noastră la Kunsthistorische Museum. („Take him by the hand!“ Mîna Zeldei îmi caută mîna.) Pîinea şi vinul. („Our life will never end, / Gotta love your man, yeah!“) Aluat copt din grîul semănat în brazdele întoarse cu plugul tras de plăvanii care se balegă leneş din cînd în cînd. Zeamă roşie, scursă din boabele zdrobite de tălpile fetelor. Artefacte – cruci, sfeşnice, cărţi, legături aurite, cununile de nuntă. Pirostriile. Le-am descoperit într-un dulăpior de lemn, pe raftul de sus. Argint înnegrit. O lucrătură oarecare, cam grosieră. Una din cununi avea capătul uşor răsucit şi teşit. Simple obiecte, unele apropiate de kitsch (chiar kitsch: florile de plastic de pe sfînta masă, din vaza pirogravată). Liniile foarte stîngace ale aierului. M-am forţat să mănchipui la distanţa potrivită, în toiul slujbei. De pildă, la Paşte. Cînd totul ar trebui să se transfigureze. Iar crucifixul să arunce raze vii. Dacă aş transcende simpla prezenţă şi aş descoperi că în mine învie un centru... „Lăudaţi-L pe Domnul dintre nenorociri şi batjocuri, sfînt, sfînt, sfînt, sfînt este numele Lui! Lăudaţi-L cu gura, lăudaţi-L cu glasul inimii! Lăudaţi-L cînd vi se smulge carnea, lăudaţi-L din rugul durerii, lăudaţi-L! Lăudaţi-L din adîncul adîncurilor, cu suflarea cea de pe urmă, lăudaţi-L!“ Poate că inima bate din nou. Poate că îmi curg lacrimile. Şi nu mai însemn nimic altceva decît un suflet deşteptat. Redeşteptat. Smerit. Curăţit de zgurile nesimţirii.

„Riders on the storm, / Riders on the storm...“

Jim Morisson e un călăreţ suav al Apocalipsei. Armoniile clapelor pîlpîie ca o ţesătură de fulgere. Tunetele. Fîşîitul ploii. Din partea opusă, un automobil semnalizează

cu farurile. Şincai întinde mîna, clătinîndu-şi capul în ritmul muzicii, şi caută în intervalul dintre scaune. Îşi aranjează, tipărindu-şi-l pe creştet, un potcap preoţesc.

„Into this world we’re thrown, / Like a dog without a bone, / An actor out alone...“

— Îl pun, m-a avertizat că-i poliţia mai încolo. Nu te opresc ei cînd văd un popă la volan! Poartă ghinion. Odată m-a oprit un agent, dar n-aveam potcapul, mi-a verificat actele, s-a uitat la maşină, a găsit un far crăpat. Voia să-mi taie amendă, da’ i-am zis că nu-i bine ce-i face unui preot, chiar dacă eu n-am să-l afurisesc, îi plătesc amenda. Însă cine ştie ce păţeşte cîndva şi-o să creadă că din cauză că l-a amendat pe părintele.

— Şi?...

— Şi m-a lăsat în pace. Şi ei sînt, sărmanii, copii cu frica lui Dumnezeu!

După curbă ne întîmpină, într-adevăr, un echipaj de poliţie. Şi, într-adevăr, nu ne opreşte. Cînd l-am lăsat în urmă, Şincai îşi scoate potcapul şi-l aruncă înapoi între scaune. Piesa doorşilor se încheie cu un tunet îndepărtat.

— No, mai las Doors?

— Apropo, Black Sabbath îţi place? Au o piesă, tot aşa, cu tunete, iar Ozzy strigă „O, Lord, Lord, Lord!“.

(Am rămas cu degetele strînse, ca şi cum aş mai ţine-o pe Zelda de mînă. Deschid şi închid pumnul amorţit.)

— No, nu mă ispiti! Erau tari a’ dracului, Doamne, iartă-mă!, dar nu şi-au ales bine numele.

Şincai îşi întoarce spre mine zîmbetul lui ironic-îngăduitorcomplice.

Piesa începe abrupt, săltăreţ, „Hello, I love you...“.

— Lasă Doors!

Dăm amîndoi din cap. Şincai mi se adresează vesel, pe neaşteptate, continuînd să se bîţîie:

— Dragă Liviu, îţi dai seama ce hidoşi putem fi cînd sîntem despărţiţi de Dumnezeu?! Nu-mi mai amintesc cine a spus: „Nu ştiu dacă Dumnezeu există, dar numai gîndul la El mă poate face să plîng“. Îţi dai seama?

Nici eu nu-mi amintesc cine a spus. Cine? Un agnostic bîntuit de nostalgii? Mă trezesc vorbind. Bîjbîind. Cred că am detectat în cuvintele lui Şincai un semiton provocator. Care mă zgîndăre. Nu vreau să-i dau o replică – poate că în definitiv sîntem de acord –, ci mai degrabă să-l completez:

— Se mai întîmplă ceva, dragă Ioane! Dacă nu eşti atent, devii sosia discursului, ca să zic aşa. Mai rău, maimuţa lui. Dacă nu eşti atent şi chiar dacă eşti atent… dar nu îndestul de tenace în a păstra distanţa… în a-l deconstrui… în a-l menţine sub supraveghere... Ar trebui să ne montăm cîteva camere în creier, să surprindem tot ce mişcă!... Nu asta voiam să spun!... Sînt autentice acele… acele texte, acele discursuri, acele… sînt autentice acele vorbiri care se fac şi se destramă… care afirmă, dar proiectează şi o umbră de îndoială… care prind ambele feţe, da-ul şi nu-ul, în echilibrul cărora trăieşti tu însuţi… Iartă-mi patetismul!... În care trăieşti tu însuţi o… o certitudine încărcată de… o certitudine încărcată de interogaţii latente.

Piesa nouă debutează cu un tic-tac susţinut. Mă opresc. Abia leg cuvintele. Mi-e ciudă pe farfuridismul meu. („Not to touch the earth, not to see the sun, / Nothing left to do but run!“) Şincai e suspect de atent la şofat.

„Run, run, run! Let’s run!“

— Cum să-ţi spun, cea mai tristă deformare se petrece („House upon the hill…“)… se petrece cînd te predai discursului model… discursului „arhonte“… politic, epistemologic, critic, literar *et caetera*… Deci, scuză-mă, şi eclesiastic… („…the wild breeze…“) O ucenicie relativ obedientă… adică în sens catehetic, vreau să zic… e de înţeles la vîrsta formării… („Come on, baby, run with me!“) Din nefericire, e de nenumărate ori şi vîrsta deformării… Atunci deprinzi tehnicile. Dar şi năravurile, dar şi inerţiile şi inepţiile… („Let’s run!“) Mai tîrziu, dacă nu te-au anihilat, dacă n-ai devenit maimuţoi… cimpan-

zeu simpatic, urangutan trist, gorilă feroce, macac obraznic… („Run, run, run!“) Atunci mărcile de obedienţă… nu se scapă uşor de ele, nu se scapă decît dacă-ţi iei viaţa-n dinţi, poate nici atunci… da, te vor face să roşeşti… („The mansion is warm at the top of the hill.“)… vei căuta nu atît un timbru personal… altă iluzie!... altă prostie!… vei căuta o ieşire din discurs… din retorică, din „scriitură“… Cum să-ţi spun… vei încerca să scapi de… de determinările pragmatice… cum să le zic altfel?... („…till you get inside…“) La naiba cu satisfacerea cererii, cu negocierea cu un receptor, cu adaptarea la o situaţie de comunicare!… Era un vers în Rimbaud… nu mai ţin minte exact, „Pe ale voastre mutre noi ne vom cam căca!“…

„Run with me!“

— Da, Rimbaud, rău copil!

Şincai o spune şăgalnic-părinteşte, ca pe o blîndă mustrare, întoarsă cumva şi spre mine. („Dead president’s corpse…“) Adaugă, fără să întoarcă privirea:

— Pe aceştia îi iubeşte Dumnezeu!

Încerc („… not going very far…“) să-mi reiau şirul:

— Pînă nu le-ai dezamorsat, nu provoci aventura abisală a sensului… Sensul nu e un dat… nu e un filon la care ajungi dacă sapi în direcţia bună… E doar una din ipoteze… („…daughters in love with the snake…“) Oricît ar fi de antipatic metafizică, are drept de cetate… ca şi celelalte, ca şi opusul ei: sensul e o… o construcţie conjuncturală… undeva la intersecţia subiectivităţii cu datele culturale şi accentele lor temporale… („Wake up, girl! We’re almost home.“ Cîrlionţii Zeldei, ochelarii mari, îmbrăţişarea noastră cu… gîturile.) Cam confuz, iartă-mă! Să-ncerc un exempu: un literat, bunăoară… acceptînd aventura abisală a sensului… detestă reţeta… detestă, implicit, imperativele pieţei, *box office*-ul şi „teleologia“ succesului… nu neapărat şi succesul… (Ce vreau să spun? Îmi caut greu cuvintele.“ I will get you/ Soon, / Soon!“) Succesul e… („I am the lizard king, / I can do anything.“) Succesul e… un precipitat incontrolabil al hazardului… (Începe ca un descîntec, ritmul e susţinut prin bătăi de palme, în spatele lui Jim ceata de bărbaţi

scoate sunete stranii, precum crotaliii cînd îşi scutură coada.) Presupun că incontrolabil, totuşi… (Mă fură, fac „Aaa-a!“.) El va înţelege mai puţin restrictiv… că tot se mai discută la noi… postmodernismul… Nu va expulza „sensurile tari“… Şi le va asuma nonmisionar, nonpropagandistic, nonnormativ… („Fri-fri-ha!“) Le va elibera de virtualităţile lor tiranice, care au făcut să curgă sînge de-a lungul… ba chiar şi de-a latul istoriei, în cruciş şi-n curmeziş... Pe scurt, provocarea, dacă nu vrei să te-mbeţi cu apă rece… (Corul se dezlănţuie, „Fri-fri-ha!“; mă mişc în ritmul lui, bătînd din palme; Şincai dansează la volan.) Dacă ai vînă să lupţi cu vulgatele impersonalului… *das Man*… provocarea constă în a verifica fără prejudecăţi „sensurile tari“… („She screams like a biiird!“) În a identifica invariantele metanaraţiunilor mitice dintr-o perspectivă… o perspectivă existenţială… Propria perspectivă existenţială, că despre asta e vorba… Asta e miza… Altfel devii sosia şi simia discursului! …

Îmi şterg broboanele de sudoare. Simt ca o ruşine. Incantaţia a luat sfîrşit. Ne apropiem de oraş. Se vede turnul Bisericii Evanghelice. Şincai dă sonorul mai încet.

„Please believe me!“

— Dragă Liviu, te-am urmărit cu atenţie. Am să meditez.

(Clar, Şincai are stofă de iezuit!...)

Pătrundem în oraş, trecem pe lîngă şiruri de case greoaie, săseşti. Spitalul se află în partea cealaltă. La ora asta mamei ar trebui să i se pună perfuzia.

— Fac pe-aici la dreapta, că nu-i aşa de aglomerat, am să-ţi arăt fosta Gewerbeverein, fii atent! Ce zici, ce case ne-au lăsat nemţii?! („Hey, father, I want to kill you!“) Ieşim pe la sinagogă şi parchez şi eu lîngă parc. Nu mai sînt decît trei evrei în tot oraşul… Am înţeles că au un parteneriat cu o societate culturală, or să organizeze înăuntru diferite evenimente, recitaluri de muzică, serate literare. O să fie foarte fain! Ne cunoaştem cu rabinul, doctorul Blum, un om deosebit, foarte-foarte-foarte deschis. („Come here, and we’ll do the rest!“) Iată sinagoga! Acum au restaurat-o, arată bine. Anul trecut era în paragină. Am ajuns! Să vedem dacă nu mi-a ocupat cineva locul! Uite-aicea-i!

Şincai scoate cheia. Se aude clar „My only friend, the end“. Elicopterele survolează jungla vietnameză.

— No, opresc muzica! Îţi dai seama că Morrison avea numai douăzeci şi şapte de ani cînd a murit? Un copil!...

Deschid portiera. Înainte de a mă ridica, aud vocea şovăielnică a lui Şincai, de parcă ar căuta să se disculpe:

— Acuma, ca să-ţi spun drept, şi eu am o mie de îndoieli… Multe… De toate felurile… Am o singură certitudine: Iisus Hristos.

Am ieşit, ne privim peste capota sinilie. Şincai zîmbeşte larg, copilăreşte, bucuros, clipind mărunt din pleoape.

Însă nici n-am coborît bine şi de după trunchiul unui castan se repede spre el un copil al străzii – aproape un adolescent – şi i se opreşte în faţă, cu mîna întinsă. Şincai, tot pe tăcute, scoate din buzunar o bancnotă. Puştiul, cu o căutătură pierdută, o apucă şi pleacă repede, bolmojind „Bodaproste!“.

— Uite-aşa nu mai scap de ei, mă cunosc, ştiu că le dau şi mă pîndesc! Hai repede, pînă nu mai apare unul! Trebuie să le dau, că asta-i porunca, „Cere şi ţi se va da!“, nu pot şti cum mă încearcă Dumnezeu. N-ai de unde şti care din flenduroşii ăştia, săracii, e îngerul Lui. *Luca*, nouă, patruzeci şi opt: „Oricine va primi pe pruncul acesta în numele Meu, pe Mine mă primeşte…“. Îmi pun în fiecare zi bani deoparte, să-i am la-ndemînă, să nu stau să număr în drum. Da’ tare bine-ar fi să-i mai strîngă de pe străzi! În Occident nu vezi aşa ceva! Nici în Grecia, am făcut drumul cu maşina asta pînă la Muntele Athos. Numai la noi!... Mergem să mîncăm ceva? Te invit la mine, am primit de la un credincios nişte cîrnaţi proaspeţi… cam de porc… o rugăm pe Vichi să ni-i prăjească, poate ne pune şi-o zamă. Dacă ţii post, îţi dau eu dezlegare, nu-i nici o problemă!

Ceva mă frămîntă. (Ceva.) Relaxării de la amiază i-a luat locul… Nu mama… Deşi totul se lungeşte, se cangrenează… Îmi fulgeră brusc – de la Sensi Blu tocmai o cotesc spre spital – că pirostriile din dulapul de la biserică ar fi putut fi ale noastre. Am vorbit

tot drumul cu senzaţia că am uitat un lucru esenţial. „Pus-ai pe creştetele lor cunună de pietre scumpe, viaţă au cerut de la Tine şi le-ai dat lor!“ O durere de carne ruptă. *Sarka mian*. Glasul moale al lui Şincai: „Pe robii tăi, aceştia, Liviu şi Ioana, înalţă-i ca pe cedrii Libanului!“. Încoronaţi, unul lîngă celălalt, ţinîndu-ne de mînă. „Primeşte cununile lor întru Împărăţia Ta!“ Simţi? De ce nu mai simţi?! Despre asta e vorba! „Stăpîne Doamne, întinde mîna ta din Sfîntul Tău lăcaş, cu harul Tău uneşte pe robul Tău acesta, Liviu, cu roaba Ta, Ioana!“ Te iubesc! Iartă-mă! Cheamă-mă acasă! Cheamă-mă odată acasă, pînă nu crăp! „Mărit să fii, mire, ca Avraam!... Şi tu, mireasă, mărită să fii ca Sara!...“ Pînă cînd nu obosesc!... Nu mă lăsa să vorbesc singur! Primeşte-mă!

— Alo, Zelda?!

— Da.

— Zelda, tu eşti?

— Da, eu, spune o dată!

Închid.

Portarii s-au obişnuit cu mine. Chiar şi Valentin Stan. Pînă acum, nu m-a oprit nici unul. Cu toate acestea, îmi creşte pulsul cînd trec pe lîngă gheretă. Dacă-l apucă pe cutare (Valentin Stan sau Ernest Maftei, ăştia au mecle de scrofuloşi la datorie) să-mi interzică ferm să intru, ce fac? (Intru prin gaura din gard, ca Ijdane.)

La ora asta femeile coboară la sala de mese şi o găsesc pe mama singură. Nu mai trebuie să ieşim pe hol ca să vorbim. Ce i-o fi adus de mîncare? Orez? Varză? Macaroane? Femeia de serviciu şi-a lăsat stativul pe rotile în faţa salonului, lîngă fereastră. Turnurile tronconice ale celor două recipiente pentru ceai. Tăvile maro de plastic. Pe tăblia de nichel, un bol din care nu s-au luat mai mult de două linguri. Mazăre. O fi al mamei? Iar nu mănîncă? Mofturile or s-o coste pînă la urmă. „Nu-mi place, dragă, vrei să mănînc cu sila?“ Da, vreau să mănînce cu sila. Bat.

Bolul mamei e pe măsuţa din salon. Mama stă ghemuită pe marginea patului. Se repede, cu vocea sa anemică:

— Dragă, mi-a făcut puncţia cît ai fost plecat!

— Cum aşa?

— A venit doctoriţa şi mi-a făcut puncţia!

Ceva o nemulţumeşte, dar nu operaţia intempestivă.

— Ei, măcar ai scăpat! Cum a fost?

— Iar am tuşit, dragă! Nu mi-a scos nici acum toată apa. Un minut de mai rezistam, îmi trăgea toată apa!...

— Şi ce-a zis doamna doctor?

— N-a zis nimic, dar s-a supărat că am tuşit. Am simţit că s-a supărat. Da' ce, o fac dinadins?! Eu n-aş vrea să scap?!

— Gata, linişteşte-te! Măcar eşti mai bine?

— Mă simt mai uşoară, dar de-acuma pe mine mă-mpunge mereu?! Of, mămucuţă!

E plină de năduf.

— Parcă văd că fac Paştele în spital!

— Păi ai să-l cam faci, dacă nu mănînci. De ce n-ai mîncat? Trebuie să mănînci!

(Vorbesc din inerţie, nu reuşesc deloc să fiu prezent. Cununile de argint, una peste alta, în dulăpior.)

— Mie nu-mi place mazărea!

I-am zis lui Artemiu că încerc să pun cap la cap nişte gînduri, şi o să ţin conferinţa, dar numai dacă „promite că nu vine nimeni". „Fişior, cine să vină? Cine te crezi, Liiceanu ori Patapievici?! Crezi că eu organizez conferinţe ca ăia de la «Microsoft»?" „Apropo, ştii care e onorariul la conferinţele «Microsoft»?" „Nu mă-nteresează!" „O fi o mie de euro?" „Fişior, nu mă interesează! Vrei cinci milioane de lei, bine, nu vrei, du-te la «Microsoft»!" „Populе, n-am cum pleca pînă n-o externează pe mama, ştii foarte clar!" „Nu, că dacă-i musai, îţi ţin eu locul, trec io în fiecare zi pe la tanti!" „Bine, mă mai gîndesc!"

În fapt, ar fi o ocazie să mă lămuresc eu însumi. Magnetismul puterii. Autenticitatea puterii. Cît mai analitic. Didactic. Cuvîntul cheie, „centru". S-o iau ca pe o mandală.

„La orice domeniu s-ar referi, centrul implică o topică privilegiată. E locul din care porneşte ceva, spre care se îndreaptă, în jurul căruia gravitează. În geometrie ori matematici, în geografie, politică, administraţie, finanţe, religie, cultură, centrul ordonează un spaţiu, domină un cîmp de forţe şi instituie şi păstrează o ierarhie. Centrul este locul din care se exercită şi se legitimează puterea, indiferent de specificul ei.“

Ce mi se pare bizar este că, în timp ce-mi întindea restul, căutam să mă conving că n-am văzut nimic. Deşi bancnota de două milioane erau ultimii bani lichizi! Unul voia banii, altul se prefăcea că nu observă, un al treilea menţinea un dubiu arificial („Poate, totuşi, am dat o bancnotă de cinci milioane! …), al patrulea monitoriza neconvins comèdia. „Se prinde tipa, sau nu se prinde? Iau banii sau îi semnalez greşeala? Dar dacă nu e nici o greşeală?! Hai, numără-i o dată, nu te mai moşmondi!“ M-am uitat la ziarele de pe tăblie, trăgînd cu coada ochiului. Am băgat încet banii în buzunar, pe neverificatelea.

Mai întîrzii, plimbîndu-mi privirea peste reviste. Pornesc agale, deşi îmi vine s-o iau la fugă. Traversez zebra spre „38“ şi trec prin faţa chioşcului pe trotuarul paralel. În cazul în care s-a prins, are posibilitatea să mă strige. Femeia între două vîrste, grăsună, cu părul cîrlionţat, stă liniştită după tăblie, răsfoieşte o revistă. Poate că n-a greşit, poate că mi s-a năzărit. Fac pe lîngă spitalul mare, îmi arde mîna să scot şi să număr banii. Dar nu chiar aici, în mijlocul trotuarului, să trec de intrarea la spital. Pun sacoşa cu prînzul de la cantină jos şi mă aşez pe o bancă, aproape de taraba vînzătorilor de flori. Narcise galbene şi albe. Oare de unde le-aduc? Trandafiri împachetaţi în celofan. Jerbere galbene, ca nişte floarea-soarelui. Da, mi-a înapoiat o bancnotă de două milioane, două bancnote de un milion, una de cinci sute de mii, trei de cîte o sută şi una de cincizeci, restul de la cartela telefonică. La cartelele de o sută cincizeci, e un bonus de zece mii. Contează. I-am dat două milioane şi mi-a înapoiat, clar, restul de la cinci. (Hai, nu te mai fofila, cum să-i fi dat cinci, erau două, ultimii bani, ce naiba?!) Voia Domnului! Semnul providenţei! Nu mă lasă! Aveam nevoie de bani, poftim banii! Mă scoate din rahat. Altfel, nu scăpam fără să retrag de pe cont, din suma pentru înmormîntare. (E treaba ei, de ce n-a căscat ochii?!

I-a dat cu mîna ei! Altădată să caşte ochii! I s-a dat şi ei un semn! N-am nici o vină! Dacă aşa vrea Domnul, de ce să mă bag eu în hotărîrile Lui?!) S-o iau din loc, să ajung la mama cu borcanele calde. Azi au servit ciorba cu tarhon care-i place ei (zice „tarahon“, n-o pot dezbăra), şi, la felul doi, fasole cu costiţă. Costiţa nu-i place, o s-o mănînc eu, dar fasolele sînt slăbiciunea sa. Şi o prăjitură cu pudră de cafea. (Trebuia să-i atragi atenţia şi să-i dai banii înapoi!) Asta-i bună, îmi ard obrajii… (Îi dau banii înapoi, dar nu acum. O să i-i dau cînd o să am. – Cînd?! – La un moment dat.) Mă enervează banii ăia. Totuşi, primul impuls a fost să-i atrag atenţia. De ce să n-o iau ca pe un semn?! Să zicem că n-aş fi observat şi plecam din localitate, ce se-ntîmpla atunci? Care e vina mea? (I-i înapoiez după ce-mi dă Artemiu banii pe conferinţă. Uite încă un motiv să mă ţin de treabă!) Îmi vine să mă întorc înapoi. Mai am puţin şi ajung la pod. Nu era nimic de comentat, pur şi simplu trebuia să-i atrag atenţia. (Dar nu eram sigur! – Încetează!) Copilul în rochie (oare nu-l mai schimbă nimeni niciodată?!) iese în fugă de după poarta de lemn.

— Dăăă!

Ce m-a apucat?! I-am dat zece mii?! De-acum nu mai scap de el! (Cînd mă-ntorc, îi returnez femeii banii. Sau mai întîi să-i povestesc mamei... Să vedem ea ce părere are.)

Lelea Marta şi copila. Se-ndreaptă spre sala de mese cu lingura-n mînă. Lelea Marta, ca întotdeauna, îşi ţine lingura ca pe-un sceptru. Bătrîna în negru, vecina doamnei doctor Rosenzweig, s-a externat de alaltăieri, bine că nu le-a mai adus pe nimeni în salon.

— No, sosît-aţ’?!

— Gata, coborîţi la masă?

— No, dacă tăt ne dă de pomană, om mînca-o, şe-om faşe?

— Mama cum e?

— Tăt aşă. V-aşteaptă!

Femeia de serviciu împinge masa pe rotile. Tăvile zuruie.

— No, astăz’ vă las?

— Nu, mulţumim, i-am adus eu. Da’ ce-aveţi bun?

— Zamă de legume şi orez cu pui. Ş-on măr.

— Am să iau numai mărul.

— No, cum vreţ’ mneavòstă!

Mama stă pe marginea patului, îşi bălăbăne picioarele.

— Am sosit, cum e?

Ridică încet privirea spre mine, continuînd să dea din picioare. Oftează:

— Dragă, atîta mi-i de urît!...

— Eee!... S-a întîmplat ceva? A trecut d-na doctor cu rezultatele?

— Nu, dragă, nu, m-a luat aşa.

Înghite în sec. I s-au umezit ochii.

— Îţi pun să mănînci! Auzi ce-am păţit!

Se înviorează:

— Ce-ai păţit, dragă? Spune-mi şi mie!

— M-am dus la un chioşc să-mi cumpăr o cartelă telefonică, i-am dat vînzătoarei o bancnotă de două milioane şi mi-a înapoiat din greşeală rest de la cinci. Ce-i de fă…

— I-i dai înapoi!

Abia acum rezonez la urîtul mamei. De cînd s-a internat, m-am tot retras după paravane, m-am refugiat în alveole, încercînd să-mi amortizez spaima de scadenţa inevitabilă. M-am acomodat într-o măsură cu angoasele matinale… Stătea pe marginea patului şi-şi bălăngănea picioarele. Mi-a fost frică întotdeauna să mă apropii de ea. Ca şi cum m-aş apropia de un adevăr mortal. Vibraţii pe care le resping instinctiv. Răul cel mai profund, pe care nu e bine să-l stîrneşti. Îmi închipui că ne privim în ochi şi începem brusc să urlăm amîndoi schimonosiţi de groază.

Pacientul iese, îşi potriveşte pălăria aplecînd capul.

— Intraţi!

Doamna doctor Rosenzweig mă aşteaptă în picioare, îşi aruncă privirea peste hîrtii. Crezusem că am scăpat, dar simt cum mi se umflă tîmplele. Mi s-a accelerat din nou pul-

sul. Speculaţiile sînt speculaţii, dar centrul se află aici. „Da“ sau „nu“. Mă ţintuie precum acul unui entomolog.

— Am repetat analizele, mi-au trimis rezultatul. E foarte bun, identic cu cel anterior. Nu i-au găsit bacil, cum mă temeam. Mergem în continuare cu tratamentul încă zece zile şi-i prescriu şi o pastilă ţintită. Însă jumătate o să plătiţi dumneavoastră, îmi pare foarte rău. O să încerc totuşi să rezolv. Va mai trebui să-i fac o puncţie, mi-a tuşit iar. E foarte îndărătnică!

Pulsul se domoleşte. Zece zile. Aşadar prindem Paştele aici.

Nu mi-am închipuit că o să plîngă. „Dacă nu mi-i aduceaţi, mi-i oprea din salariu, nu cîştigam luna asta nimic.“ Se uita la mine ca la un salvator. Am plecat repede, m-am simţit învins. Căzut. Fals pînă în măduvă. Stau pe banca de lîngă florărească. Încă nu-mi vin în fire. Mi-e greaţă. Simt nevoia să basculez în partea cealaltă. Nu conferinţa lui Artemiu mă interesează, cît să privesc o vreme într-un punct fix.

Am transcris ciorna din „Moleskine“ în carneţelul cumpărat de la surdo-muţi. Apoi din carneţel iarăşi în „Moleskine“. Şi din „Moleskine“ în carneţel. Ceva-ceva prinde să se lege.

„Puterea centrului provine din două surse. Calitatea acestora e răspunzătoare de natura şi manifestarea unor centralităţi diferite. Prima sursă rezidă în dinamica organică a ceea ce Aristotel numeşte *physei onta*, anume «lucrurile care cresc, se dezvoltă din sine». A doua sursă ţine de cele numite *poioumena*, altfel spus, lucrurile făcute, confecţionate, care nu-şi au cauza în ele însele.

Omul, înţeles ca *zoon politicon*, chiar şi în cea mai ascetică solitudine şi lepădare păstrează în sine o urmă a *polis*-ului, subsumînd-o însă interogaţiei tenace asupra existenţei. Acolo unde limba vorbeşte, iar cineva o aude, o ascultă şi încearcă să vorbească împreună cu ea, se manifestă un centru generat de *physei onta*. Îl numesc *centru pneumatic* – centrul respiraţiei vii, propriu fiinţei umane.

Lucrurile făcute, de la cea mai simplă unealtă la cel mai performant computer, de la atelierul modest la uzina hiperproductivă, de la buticul din colţ la cutare lanţ de supermarketuri şi restaurante, de la consiliul de familie la parlament, de la casa de schimb valutar la F. M. I., de la cenaclul de la Tărăgănaţii din Ponoare la Clubul de la Roma, de la cutare sectă la Patriarhie ş.a.m.d., toate acestea, oricît de diferite ca rang, au în comun faptul că nu-şi conţin originea în ele însele, ci au fost confecţionate sau organizate cu un scop utilitar. Ne sînt de folos în activitatea individuală şi în cea publică. În funcţie de ponderea lor socială, *poioumena* dezvoltă centre de putere în cetate (folosesc pluralul reificant „centre“ în opoziţie cu cel ontologizant, „centri“, caracteristic pentru *physei onta*). Structurile economice (*y compris* financiare) şi cele politice apar drept cele mai bine definite din acest punct de vedere. Vizibile sînt şi distribuitoarele de prestigii (universitatea, Academia, diversele uniuni de creaţie sau profesionale, fundaţiile etc.).

Deşi la originea lor *poioumena* sînt extensii ale gîndirii pneumatice, esenţa lor nefiind de domeniul utilitarului (Heidegger: „… dacă ne deschidem anume *esenţei* tehnicii, ne găsim pe neaşteptate preluaţi într-o revendicare eliberatoare“), în condiţii de supralicitare şi-au eludat originea şi s-au autocentrat, funcţionînd autonom, ca *Gestell*.

Orice activitate blocată în inerţia propriei sale proliferări, cu precădere cele de maximă productivitate economică şi cele ideologice, îl împiedică pe om să se dedice esenţei sale. Centralitatea sa pneumatică se asfixiază sub dominaţia a două centre fortificate ca *poioumena*: cele *metronice* (ale producerii şi livrării) şi cele *epikratice* (ale puterii de suprafaţă, de natură ideologică, fie că se manifestă în politică, în cultură sau în alte domenii).“

Marţi ar fi întîlnirea de la bibliotecă. Miercuri trag o fugă la ţară, vopsesc şi nişte ouă. Cum Dumnezeu să scot pe gură cuvinte ca *physei onta*, *poioumena*, *Gestell*, de faţă cu lumea aia?! Cîţiva tot or să vină. Ridicol! N-are nici un sens. (Ba da, banii promişi de Artemiu! Altfel va trebui să umblu la contul pentru înmormîntare. Sper să trimită şi Zelda ceva, nu se poate să nu trimită. Ba nu, sensul este că mă mai pot dedica unui ase-

menea joc. Szilágyi: „Eu, ce e drept, mă joc, / Dar voi ştiţi ce-i în joc!“. Îmi amintesc cum sună şi pe ungureşte, atît mi-a rămas din stagiatură: „Én játszom ugyan, / de ti vegyetek komolyan“. „Voi să mă luaţi în serios!“)

— Livioaş, cum ţi-am spus, revoluţia m-o prins la Brad. Eram tot cu cotizaţiile, m-o pus casier. Asta mi-o fo’ mie scris ca membru de partid, să strîng cotizaţiile! Pe optîşpe aveam zi metodică, trebuia să prezint un referat, directorul mi-o atras atenţia să subliniez „contribuţia tovarăşului“. Chestiune de rutină, cum bine cunoşti, scoteam pasaje de prin congrese, plenare, consfătuiri, cuvîntări de pe la deschiderea anului şcolar. Aveam referatul gata, ceva care mă interesa, despre metode de predare frontală, mai trebuia să lipesc citatele din „tovarăşul“. Îţi mai aminteşti cum ţipa femeia aia? Io în primul rînd asta îmi amintesc.

— Exact, asta spuneam şi eu, se auzea rafala de mitralieră şi ţipa o femeie, nu-mi venea a crede că e posibil ca în România să se tragă în oameni pe stradă. Pînă atunci o mai dasem pe după dud, dar atunci am simţit brusc – mi s-a făcut pielea de găină… – cît de real şi cît de criminal e comunismul. Ca să fiu sincer, m-a luat cu frică, dar percepeam că nici cale de întoarcere nu mai există. M-am liniştit abia după ce l-au ciuruit pe Ceaşcă. Voiam să-l văd mort. Ceva visceral. Mai tîrziu am priceput ce cîcat de proces înscenase Iliescu. Acolo, la Tîrgovişte, au pus fesenişti mîna pe revoluţie. Un proces adevărat schimba cursul evenimentelor. Ăia ştiau că Ceauşescu-i ştie, se ducea dracului aura lor de eroi, de salvatori ai patriei, de aia l-au şi lichidat. Între timp mi-am dat seama că Ceauşescu nu era un infect, ci un fanatic, ceea ce pentru un om politic e poate şi mai rău. Vorba împuşcatului: „Minciuni de la un capăt la altul!“. O răfuială de mafioţi.

— No, aud cum se trage la Timişoara şi mă apucă scîrba. Şe pcizda mă-sii fac io aiş’, extrag citate din Ceauşescu?! Dimineaţa Uifăleanu îmi aminteşte să nu uit de „contribuţie“. Era încruntat, toată lumea cunoştea ce-i la Timişoara, dar nu zicea nimeni nimic, nu aveam curajul să vorbim între noi. Îi zic lui Uifăleanu: „Tovarăşu’ director, nu mai ţin mîine nici un referat!“. „Cum asta, tovarăşul Pop?“ „Ştiţi şi dumneavoastră foarte

bine cum!“ A stat în cumpănă, se temea să întrebe mai mult, ca să nu provoace o discuţie deschisă, dar nici n-ar fi tăcut. „Bine, bine, mai discutăm!“, şi se-ntoarce pe călcîie, nu l-am mai văzut pînă pe două’ş’trei, nici nu m-am mai dus la serviciu, am stat lipit de radio şi de televizor. Pe două’ş’trei, cînd am intrat în cancelarie, Uifăleanu m-a întîmpinat expansiv: „Domnu’ Pop, am scăpat! Futu-le muma-n cur de comunişti! V-am înţeles perfect data trecută!“. Avea pe braţ o brasardă tricoloră. Toată viaţa a păpat căcuţa, preda două ore pe săptămînă cunoştinţe social-politice, l-a pus partidul director. „Propun să expediem o telegramă de adeziune la noua conducere a Frontului Salvării Naţionale!“ „Domnu’ Uifăleanu, eu nu semnez nimic, m-am săturat de telegrame de adeziune!“ L-am dat afară din funcţie pe dobitoc, dar şi-a revenit, după alegerea lui Iliescu l-au numit ceva la cultură, pe judeţ. Activist tipic, nici prea-prea, nici foarte-foarte.

Artemiu striveşte dezgustat ţigara în scrumieră.

— Cînd ne-am întors din vacanţă, pe zece ianuarie, am organizat io şedinţa de dizolvare a organizaţiei de partid. Atunci le-am propus aşa: „Cine-a fost securist să se ridice în picioare şi să recunoască!“. Adică cine-a colaborat cu Securitatea, informatorii, ciripiştii, că doară nu mă aşteptam la ofiţeri sub acoperire. „Domnilor, nu vă ia nimeni capul, recunoaşteţi, vă iertăm şi mergem mai departe!“ No, cîţi crezi c-au recunoscut?

— Cîţi?

— Nu, spune tu!

— Unul!

— Da-da! Vezi să nu! Nici măcar unu’, fişior. Şi doară-i bănuia toată lumea, şi pe Fusu, de la istorie, şi pe Korodi, de la educaţie fizică, şi pe tovarăşa Ene, chimista de renume regional!... Eştia, dacă mai trăiesc – Korodi nu cred că mai trăieşte, mai avea un an pînă la pensie, da’ Fusu şi Ene erau pînă-n patruzeci – eştia-s securici şi-n ziua de azi!... Dac-ar fi să scriu un eseu…

— Păi scrie-l! De ce nu-l scrii?!

— No bine, fişior!... Dac-ar fi să-l scriu, s-ar chema *Capitalismul românesc, anamorfozele Securităţii*. Totu-i să te uiţi bine, să găseşti unghiul!

— Hai, mă Populе, că se vede cu ochiul liber! Apropo de eseuri, ai dispoziţie să-ţi citesc nişte pagini? Sînt curios ce părere-ţi dai. O ciornă a conferinţei, dar mă tem că nu se potriveşte. Totuşi, într-un fel se leagă cu ce-am discutat noi.

— Vrei chiar acuma, pe loc?!

— Nu, întrebam în principiu.

— În principiu, am o ţîr' de treabă pe tron.

— Da, îi fòrte bun, nu-nţăleje nime' nimnic.

— Păi tot ziceai că nu vine nimeni, ce mai contează?! Tu înţelegi?

Popul soarbe din pahar şi îşi răsfrînge buzele:

— Cum ai zis, centre pneumato-ftiziologice?

Rîde cu slănini, ca un elefant de mare.

— Fii atent, citesc mai departe!

— Da' mai rar, pe treabă bună!

— Pun cîteva elemente într-un tablou contrastiv! (Popul: „Din partea mea, pune cîte vrei!“ – Mă laşi?!) Centrul pneumatic (Popul: „De umflat saltele?“ – Mă laşi?!) este originar, plasînd omul într-o relaţie de adevăr cu lumea (în diversele sale ipostaze) şi conferindu-i astfel libertatea. În cazuri limită libertatea devine sinonimă cu sacrificiul. (Popul: „Vom muri şi vom fi liberi!“ – Exact. Mă laşi?!) Centrele metronice şi epikratice manevrează un om alienat de propria-i esenţă. Centrul pneumatic este puternic personalizat, prezervînd sau recuperînd demnitatea individului; omul însuşi se defineşte în acest caz ca purtător de centralitate. Omul concret, eu, tu (Popul: „Eşti sigur că de mine-i vorba?!“ – Absolut sigur! Mă laşi?!), el, acel „noi“ al identităţii colective, care nu este sinonim cu masa… Băi, mă laşi?! Pierd şirul! E şi-aşa plin de ştersături!

— Ni la el! Ni la el! Da' io şe i-am făcut?! Auzi, nu-l las io!...

— Reiau!

— N-ai decît! Treaba dumitale!

— Centrele metronice şi epikratice masifică fiinţa umană, deposedînd-o de personalitate. Hipertrofia lor conduce la maladii şi malformaţii individuale şi sociale (alienare, consumism, totalitarism). Centrul pneumatic este organic. Centrele metronice şi epikratice, în situaţia de autonomizare deplină (totuşi, niciodată atinsă), sînt agregate. Fac o trimitere rapidă (Popul: „Mă uit pe ceas, fişior!“; nu-l mai bag în seamă) la disputa modernităţii noastre, recontextualizată astăzi, a „formelor fără fond“. În parte, conservatorii, prin Eminescu, le reproşau liberalilor că atentează la organicitatea societăţii româneşti, că „denaturează neamul“, silindu-l să adopte forme străine metabolismului său social. Fondat pe argumente de esenţă pneumatică – istorie, limbă, religie, ethos, cultură populară, cultură –, organicismul eminescian rămîne teoretic îndreptăţit. Într-un sistem închis, ar avea timp să „crească“, pregătindu-se pentru o survenire istorială ce ar coagula temeinic identitatea naţiei. Numai că, în sincronia istoriei europene, românii sufereau – şi suferă… – de un handicap temporal. Mai brutal spus, pierduseră timpul – neavînd şansa unui *kairos* (Popul: „Am avut, în schimb, şansa unui coiros! Hă! Hă!“) în comparaţie cu naţiunile pe care le numim dezvoltate. Încît o sincronizare care să nu afecteze, ci să stimuleze evoluţia organică, rămînea – şi, după implantul bolşevic de o jumătate de secol, încă rămîne – provocarea majoră a civilizaţiei noastre. Probabil ne va fi greu să trecem dincolo de caricatură, cu atît mai mult cu cît temeiurile identităţii noastre – centralitatea noastră pneumatică – rămîn subţiri şi devin tot mai firave – limbă, religie, mituri (Popul: „Mititei…“), iar planeta se grăbeşte. Nu înseamnă că nu trebuie să încercăm!... (Popul: „Da, da, ce să-ţi spun! Coiros românesc! S-a văzut, se vede ş-amu’!“) Oricum, din punct de vedere politic, organicismul s-a manifestat în secolul al douăzecilea ca un anacronism sîngeros – vezi eşecul Gărzii de Fier.

Las foaia pe masă şi îi arăt lui Artemiu pumnul. Artemiu rînjeşte şi îşi ridică spre mine mijlociul.

— Centrul pneumatic îi conferă omului liberul arbitru. Centrele metronice şi epikratice sînt normative şi imperative. Din perspectiva centrului pneumatic, omul este important în sine. Pentru centrele metronice şi epikratice, omul este cuantificat ca valoare de întrebuinţare. I-a scăpat „patronului“ Stalin: „Omul e cel mai preţios capital“. Că a tocat acest capital în Gulag, e altceva… (Popul: „Ce?! Spune clar! Dă date!“) Dacă acceptăm drept temei relaţia cu fiinţa, atunci doar centrul pneumatic are calitatea definitorie a centralităţii, centrele metronice şi epikratice rămînînd vide. Centrul pneumatic conduce spre un discurs relativizat de interogaţie. Cînd renunţă la interogaţie, *id est l*a problematizare, la peratomahia de principiu şi *de facto*, se închide în dogmă şi riscă o alterare fundamentalistă sau ideologică, metamorfozîndu-se într-un sinistru centru epikratic. Înseamnă mai mult decît un pas spre o practică discriminatorie şi/sau totalitară. Social-naţionalismul fusese pe cale de a-l acapara pe Heidegger însuşi, acesta recunoscînd ulterior că gîndirea nu are voie să se angajeze ideologic. Centrele metronice uzează de un discurs impersonal, al regulamentului de ordine interioară (Popul tace, în sfîrşit mă urmăreşte serios), cuplat cu un discurs al persuadării– te momeşte – în favoarea mecanismului consumist (reclame, acreditarea unor false necesităţi etc.), pe cînd centrele epikratice emit un discurs ideologic (mai evident în politică, dar disimulat– cînd nu exhibat!... – şi în cultură, un exemplu, între multe altele, fiind trendul *political correctness*). Centrii pneumatici sînt independenţi de poziţionările geografice, sociale, administrative, înglobînd însă (şi influenţînd uneori direct, alteori subtil) istoria, memoria şi orizontul locului. Pustia Egiptului, rugul Ioannei D’Arc, peştera Sfintei Teodora de la Sihla, celula în care a fost botezat Nicolae Steinhardt, Amherstul lui Emily Dickinson, bordelul în care şi-ar fi scris Faulkner o parte din cărţi, Königsbergul lui Kant, oricît l-ar fi kaliningrădit vremurile, sau Todtnaubergul lui Heidegger, unde gînditorul mărturiseşte că „Sînt transpus pur şi simplu în acea stare de vibraţie proprie muncii“, gulagul lui Soljeniţîn şi Gherla şi Lăteştiul lui Goma capătă rang de centralitate. (Am intrat în cadenţă!) Trezirea conştiinţei, trezvia, gîndirea esenţială sau poezia ca *Dichtung* se manifestă în locuri apar-

ent incompatibile cu natura pneumatică – nu întîmplător am amestecat în enumerare bordelul, puşcăria, Gulagul, aparţinătoare „de drept“ centrelor metronice ori epikratice. Topografia centrelor metronice este dependentă de resurse şi pieţe, rămînînd indiferentă la memoria locului. Caracteristicile sale sînt globalizarea şi uniformizarea. În durată, se ajunge la aculturaţie. Topografia centrelor epikratice este ierarhică, tinzînd să vasalizeze provincia. (Popul, participativ: „Mie-mi spui?! Totul se duce la mitici!“) Indiferent de litera discursului lor, distribuie şi retrag privilegii, impunînd preeminenţa raporturilor de forţă. Vezi, de pildă, atribuirea resurselor în teritoriu în funcţie de culoarea politică şi de clientelă, dirijarea discreţionară şi netransparentă a proiectelor, blocarea dezbaterilor publice, recompensarea simbolică a fidelilor (ca să nu ne mai întrebăm – dau în viteză cîteva exemple din parohia noastră penibilă, dar am putea umple liste întregi – ce caută Fănuş Neagu în Academie, Sassu la conducerea televiziunii, Manolescu la UNESCO, ce a înlesnit, la vîrsta grădiniţei, cariera spectaculoasă a unui Mihai Răzvan Ungureanu?), execuţiile simbolice sau propriu-zise ale incomozilor ş.a.m.d., ş.a.m.d., ş.a.m.d.

Popul îmi întinde paharul:

— No, şăzi cu tata! Bea un gît de apă, îţi dau şi io exemple cîte vrei!

Sorb, pălinca mă sufocă, scuip şi cîh, cîh, cîh!, cîh!...

— Dă-o dracului, Populane!

— No, da’ şe-i, ai păţît şeva?! Tuluoaie, ni-l-ai, mă, că să năduşă! I-am atins centru’ pneumato-ftiziologic!

Ne-am plimbat prin parc, am stat pe banca de lîngă pavilioanele dezafectate. „Urîtes, Doamne!“ „Aici e magazia!“ „Unde, aici?! Se mucegăiesc toate lucrurile! Ai să vezi cînd le scoţi ce miros capătă!“ Mi-a „dat raportul“: i-au luat analizele, doamna doctor Rosenzweig şi-a început vizita pe la... 5. 30. Nişte bolnave au zărit-o coborînd din maşină într-un capot rupt. „Adică bolnavele stăteau la geam cu noaptea-n cap?! Nu cred. Răutăţi!“ „Aşa au zis, dragă, nici mie nu-mi vine-a crede. Dar ea a intrat în salon înainte de şase, mi-au tras sînge. Oare au găsit ceva?“ „Aşa se face.“ Am vorbit despre ce va

fi după ce se externează. Am rugat-o să nu mai poarte gioarsele alea vechi şi să se îmbrace cu ceva mai deschis, mai luminos. „Dragă, am să le pun pe toate pe foc cînd aprindem gunoiul în grădină.“ Eu, mai pragmatic, chipurile, am temperat-o, de ce să le punem pe foc, de cîrpe n-ar fi bune? „Ba da, dragă, dar n-aş vrea să le mai văd în ochi! Eee, dacă eram eu sănătoasă, toate erau acuma gata, era şi la noi frumos!“ Nu m-am mai putut abţine. Dacă tăceam, probabil nu se-ntîmpla nimic. Meschin! Un meschin... Sînt un meschin! Acuma se vede… Nu trebuia! Mascata, de care ne-am lovit pe scări, s-a arătat stupefiată de faptul că am scos-o pe mama la plimbare. „Nu e voie!“ Eu îmi închipuiam că aerul e cel mai bun medic. Dar de-acum, şi să vreau, nu mai este posibil. Mama ameţeşte după cîţiva paşi pe hol. Cine m-a împins să vorbesc?! În salon tot mascata i-a pus o perfuzie.

Mama păstrează distanţa faţă de mine. Încă nu i-a trecut. Chiar de nu-i reproşam nimic, tot ar fi simţit că sînt în altă parte. I-am cumpărat o cutie de saleuri, una de smîntînă şi un caşcaval „Dalia“. Nu ştiu (ceva se împotriveşte) să mă apropii de ea. Cînd distanţa se micşorează, mă cuprinde spaima. Se smiorcăie, proptită în pernă, cu batista la ochi. Cînd o văd aşa, îmi vine s-o bruschez.

— Acuma ce mai ai de plîngi?!

— Mi-am amintit de frate-miu, Valică, cum şi-a luat rămas-bun de la văr’ tu Matei pe patul de moarte.

— Îţi aminteşti... Altceva n-ai ce să-ţi aminteşti!... Cum îţi aminteşti dacă n-ai fost de faţă?!

— Mi-a povestit mie Aneta, Dumnezeu s-o ierte...

Mama îşi tamponează pleoapele cu batista.

— Era tot aşa, la spital, simţea că nu mai scapă...

Îmi vorbeşte din nou indirect, îmi dă iarăşi de înţeles. N-avem nici unul curajul să apucăm taurul de coarne. (Ce să-i spun? Din gîndurile pentru conferinţa lui Artemiu intru într-o realitate la care nu am nici o replică. Deşi presupun că nu-i aşa, deocamdată nu

găsesc vreo legătură între cele două lumi. Mă uit la obrazul ei parcă mai supt pe zi ce trece, la ochii săi înroşiţi, îi ascult glasul abia îngăimat şi cuvintele de dincoace îmi sună ca nişte pocnitori. „Epikratic“, „metronic“, „*de facto*“, „*id est*“, „*Dichtung*“.)

— Nu, nu, am crezut, dar de cîteva zile nu e-n ordine.

— Se simte rău?

— Da, a slăbit, a ameţit de cîteva ori.

— Doctoriţa ce zice?

— Să stea la pat, să nu obosească. O să-i mai facă o puncţie.

— Păi să aşteptăm. Mă suni dacă intervine vreo schimbare. Pa!

Zelda n-a spus nimic rău, dar glasul îi sună irevocabil străin.

Slăbeşte. Îşi dă şi ea seama. (Nu din pricina mea. Poate mă autoculpabilizez exagerat.) Mi-a cerut „pastile pentru poftă de mîncare“. Doamna doctor Rosenzweig, ieri, pe hol, foarte crispată, foarte circumspectă, foarte ţepoasă, a confirmat că analizele au ieşit la fel de bune şi că pînă-n Paşte îi face puncţia. (Oare chiar o fi coborît din maşină într-un capot rupt, cum povesteau femeile? Se-ntîmplă ceva cu doamna doctor. Ghicesc, dincolo de expresia sa taciturnă, o anume vulnerabilitate. Mi-a sugerat-o, încă de cînd am auzit-o vorbind, resemnarea catifelată din vocea sa. Nici indispoziţia de ieri n-o înăbuşise cu totul.)

În jur înfrunzesc şi înfloresc pomii. Anotimpul ba mă absoarbe în curenţii săi, ba mă rejectează ca pe un implant incompatibil. Aproape s-a-ntunecat. Simt nevoia să mă opresc. Prunul de la gardul cazarmei a devenit de un alb strălucitor. În amurgul tîrziu, copacul s-a încărcat cu lumina propriilor petale. Nu-mi pot dezlipi ochii. Apoteoza efemerului. Mă doare. Mă sfîşie. Mă exaltă. Mă dărîmă. Sînt cea mai falsă şi cea mai prezentă făptură. Îmi curg lacrimile.

Deocamdată mai zăbovesc în spital. Toată lumea doarme. Copila era bucuroasă, i-au ieşit bine analizele, săptămîna viitoare o externează. Lelea Marta îşi ia „permisie“ de sărbători. Cînd am plecat la amiază, m-a rugat să trec pe la salonul doi, ca să-i las un-

eia, Angelina, un borcan de silvoiţă. N-am înţeles de ce atîta grabă, i-l putea da oricînd personal, dar dacă a insistat... Ce făceam dacă o repartizau pe mama în salonul doi? (De fapt, n-aveau cum, e salon de tebeciste; aveau, dacă-i ieşeau analizele proaste!...) N-ar fi rezistat nici două zile. Douăzeci de paturi, cu un culoar strîmt între rînduri. Iar salonul e mai îngust decît al mamei. Senzaţia că nu te poţi răsuci. Şi mirosul... Şi anturajul... Tipele vesele de la bancă dominau încăperea cu vocile lor ascuţite. S-au oprit cînd am intrat. La capăt stătea în picioare pe saltea o fiinţă spectrală, semănînd cu Elena Ceauşescu la proces. A coborît şi a pornit-o bolborosind spre uşă, nu găseam loc să mă feresc din calea ei. „Cine-i Angelina?“ Angelina mi-a făcut semn de la mijlocul încăperii. Am recunoscut-o, o vizitase de mai multe ori pe lelea Marta. Tipele vesele şi-au reluat hăhăiala. Am întrebat-o pe Angelina, după ce i-am dat borcanul: „Ce-i cu femeia aia?“. Mi-a făcut semn, răsucindu-şi palma la tîmplă: „Pufareza... Zîşe că n-are tebece şî mîncă tătă zîua pufarini“.

Corijez ultima ciornă. Îmi ţiuie urechile, junghiul s-a înfipt solid, îl simt exact aşa cum se spune: „ca pe un pumnal“. *Memoria* şi *actio*. Nu că n-aş avea timp, n-am dispoziţie. Dacă mă duc, o să citesc de pe foaie. Cu eventuale digresiuni libere, depinde de atmosferă.

Aseară iar i-au adus mamei mazăre. Am mîncat-o eu. Ea n-a vrut, a înghiţit o feliuţă de caşcaval cu ceai.

— Mă ştii, nu-s io cu zurbele. Da’ nici nu mă prostesc ei pe mine! În iunie nouăzeci m-am nimerit la Bucureşti, ca să-mi aranjez transferul. No, m-am dus întîi la minister, mi-am rezolvat treburile, mi-o semnat Şora, bun, zic, hai să văd io cu ochii mei ce-i în Piaţă! Livioaş, am ajuns pe la corturi, după aia mi-am făcut loc mai aproape de balcon, cineva mi-o prins în piept o etichetă cu „Golan“, am adăugat cu pixu’ „umflat“, o am ş-amu’, am să ţ-o arăt. Cînta Vali Sterian, uscat ca potîngu’.

Artemiu falsează cu vocea lui nemuzicală:

— „Cerne, Doamne, liniştea uitării, / Peste nesfîrşita suferinţă/ Seamănă întinderi de credinţă/ Şi sporeşte roua îndurării.“ Ni ş-amu’ cum mi se face pielea!

Artemiu îşi întinde şi-şi suflecă mîneca. I s-a zburlit părul de pe mînă ca la mistreţi. Şi pe mine m-a luat un fior.

— Atunci nu ştiam că-s versurile lui Coposu. „Răsădeşte, Doamne, dragostea şi crinul/ În ogorul năpădit de ură/ Şi aşterne peste munţi de zgură/ Liniştea, iertarea şi seninul!“

Artemiu se opreşte. Soarbe din pahar.

— Futu-i mama mă-sii!... Am stat pînă noaptea tîrziu, de unde n-am intrat decît să văd. Gîndeam să mă-ntorc tot în seara aia cu trenu’. Am rămas la tanti Amalia, pe Iancului. Fişior, aşa îmi închipuisem şi io că este democraţia!... Cînd am povestit în cancelarie, or sărit fesenistele pe mine, că cum se pòte, că ţara are nevoie de ordine şi linişte. Ordine şi linişte le-o dat tătucu’ Iliescu!... Peste cîteva zile o-ntrat minerii în Piaţă... Şi după aia au răsădit panseluţe la rondul Universităţii...

Îmi urc privirea pe tabloul lui Andrei Mureşanu („scutură lanţul“) de pe peretele din fundul sălii, mi-o cobor peste cele vreo zece creştete, o trec peste faţa blînd-zîmbitoare a lui Şincai şi o aduc înapoi în pagină. Mi-au amorţit corzile vocale. N-am mai făcut nici o digresiune. Vreau să termin cît mai repede. (Nu mănîncă, a slăbit. Şi totuşi, analizele au ieşit invariabil bine.)

— Am simplificat, prin forţa împrejurărilor, lucrînd pe modele. În realitate, centrii şi centrele trecute în revistă se regăsesc în proporţii diferite, acţionînd şi interacţionînd simultan, în funcţie de conjuncturi discernabile doar la faţa locului, pe cazuri particulare.

Îmi dreg vocea. Parcă n-am turuit pînă acum.

— M-ar bucura dacă din schiţa sumară pe care am prezentat-o ar reţine atenţia – critică, fireşte! – următoarea idee: fiecare dintre noi sîntem purtători de centralitate pneumatică latentă, „oriunde ne-am afla“. Totul depinde de forţa noastră de a nu deveni complici şi de a ne opune atît puterii constrîngătoare a poliţiilor ideologice şi intelectuale

comandate din centrele epikratice, cît şi celei uniformizatoare, pe de o parte, şi de seducţie tautologică (a consuma pentru a consuma), pe de altă parte, a centrelor metronice.

Pun foile pe masă. Cineva bate din palme timid. Fac semn că nu e momentul, solicit puţintică răbdare, sorb din paharul cu apă. Rostesc teatral, privind-o în ochi pe doamna grăsulie şi binevoitoare din primul rînd:

— Şi-acum, în încheiere, îngăduiţi-mi să mă refutez în parte, pentru a recupera, din alt unghi, centrul despre care am făcut încercarea de a vă vorbi!

(Şi doar mi-am promis că fără floricele retorice!...)

Ridic foile de pe masă.

— „Omul, ce mîndru sună acest cuvînt!“ – Sofocle. „Omul este măsura lucrurilor, a celor ce sînt cum că sînt, a celor ce nu sînt, cum că nu sînt“ – Protagoras din Abdera. Încă de la început, gîndirea a acordat fiinţei umane o „prezumţie“ de centralitate. A considerat-o (sau a presupus-o) drept *ombilicus mundi*. Însăşi gîndirea de sorginte creştină, „obligată“ la umilinţă şi smerenie în faţa divinităţii, a regăsit, prin Fiu (Şincai îşi mijeşte ochii, a devenit foarte atent!), demnitatea speciei şi poziţia ei privilegiată. Pe scurt – dar poate nu grosier – încerc să repoziţionez aria umanului. (Acuma, lăbărţat pe scaun, se observă în toată splendoarea ce burtaşcă are Artemiu!...) Pentru gîndire şi pentru cunoaştere, omul – fiinţă contradictorie, „zăticnită“ de la destinul său de circumstanţele biologice şi sociale, muritoare, „parţială“– trebuie să-şi asume condiţia de *instrument* dacă vrea să aibă acces la dimensiunea ontologică. (Mîine la amiază ies la o ocazie, mă-ntorc vineri sau sîmbătă, în funcţie de cum găsesc acasă.) Poziţia sa este mai degrabă marginală, retrasă, creatoare de distanţă. El se exercită transcendental – fatalmente transcendental –, închis în memoria lui empirică şi noetică. „Închis“, dar şi cufundat într-un punct central, inanalizabil, „mai adînc decît sinele“, resimţit ca sursă vie a identităţii. (Au început să se foiască. În orice caz, au rezistat onorabil.) M-am refutat (cuvîntul reanimă sala) ca să mă îndrept din nou spre centrul pneumatic despre care v-am vorbit. Memoria rămîne un „inventar“, un tezaur, un depozit, pe care e bine să-l

„deretici“, să-l pui şi să-l ţii în ordine, să îl îmbogăţeşti şi să îl foloseşti cît mai copios. Memoria îmi oferă datele, vecinătăţile, micile structuri, „istoriile“. (De ce se reface lichidul? S-a refăcut după fiecare puncţie.) Dacă doar mă odihnesc în memorie, e puţin. Dacă o atac critic, selectîndu-i drastic oferta şi forţînd limitele, poate iese ceva (măcar tensiunea, „priza“ explorării). Nu trebuie să uit însă că *nu sînt identic cu memoria mea*. Nu sînt un computer. Nu-l cred pe anticul care afirma: *Tantum scimus, quantum memoria tenemus.* Fără memorie nu ştiu, într-adevăr, nimic. Cu o memorie proastă, ştiu poticnit. Dar cu o memorie activă ştiu mai mult decît memoria. (Junghiul. M-au auzit că am icnit? E bine-aşa, un plus de dramatism.) Conştient de limitele sale, omul nu le poate transgresa decît prin îndoială, presupunînd inclusiv posibilitatea acelui *deus deceptor* de care vorbea Descartes. Îi rămîne activismul interogaţiei, însă al unei interogaţii scrutătoare de fundament. Kant îl împăca, prin compromis, cu lumea noumenală, îi îngăduia să se ghideze moral presupunînd un *als ob*. Să nu mai presupună aceasta în lipsa perechii „ca şi cum nu“! Tot Kant, cu antinomiile lui.

Trag aer în piept. Mustaţa supărată a lui Mureşanu. „Căci oastea e creştină!“ *Coda*. Trebuie să accelerez, să ridic vocea. Ar fi ieşit ceva dacă rosteam liber. Junghiul.

— Fără a deveni nihilist, fără a se manifesta pyrrhonian, fără orgoliul de a face judecăţi radicale de existenţă, aibă curajul de a *inventaria ipoteze*! De a construi şi apoi a destrăma lumi posibile, de a se menţine în indeterminare! (Joc tonul, crescendouri şi descrescendouri.) Că se descoperă confuz şi neîntemeiat? Cel puţin iese din umbra dogmelor de orice fel, precaritatea ontologică devine mobilitate ontologică, „măsura lucrurilor“ se transformă în „măsurare“ a lucrurilor. Răspunsului definitiv îi ia locul dispoziţia tonică (sau dramatică, sau tragică, după caz) de a pune întrebări. Rămîne, cu siguranţă, prea puţin. (Pauză.) Prea puţin pentru vanitatea centralităţii, pentru monolitul certitudinii. (Pauză. I-am prins!) „Şi ce se cîştigă? Ce se cîştigă?!“ voi fi întrebat (şi mă întreb eu însumi). (Pauză. Mă aşteaptă, sînt cu ochii pe mine.) Aş fi tentat să răspund neacademic: lungul nasului. (Rîsete.) Cîştigul constă într-o poziţionare mult mai subtilă

faţă de lume. (Cobor tonul, mă duc spre şoaptă.) Indeterminarea ar putea fi, ieşind din filosofie, o pregătire pentru… *primirea* harului. (Nu clipeşte nimeni.) Care nu încape în limbaj şi în raţiune. Prezenţa lui se va manifesta sau nu la un moment dat. (Pauză.) Cînd se va manifesta, vom şti. (Pauză.) Şi vom fi deja pe altă treaptă. (Pauză.) Dar vom fi altceva decît numai oameni. Sau decît – mult mai rău – (Pauză.) supraoameni...

Las foile jos, rămîn cu capul plecat. (Demonul histrionic. Nu mă aşteptam să se trezească.) Ridic privirea.

— Vă mulţumesc!...

Aplauze. (Ce-mi place! Îmi închipui cum ar fi sunat într-o sală arhiplină. Cu o practică susţinută, într-un an i-aş duce cu mine unde-aş pofti. – Unde? Mă simt, alternativ, Charlot care se schimbă în Charlie Chaplin în *Dictatorul* şi Charlie Chaplin redevenind Charlot.)

Masa îl plasează parcă de la sine în centru. Păşim, eu şi Şincai, de-o parte şi de alta a lui Artemiu. Cînd vorbim, ne întindem gîturile, altfel nu ne-am vedea de burta lui.

— Exagerezi, Ioane, n-aş putea face o asemenea mărturisire.

(Pipăi în buzunar bancnotele primite de la Artemiu.)

— Ascultă ce-ţi spun eu! Mărturisit ori nu, Liviu, tu eşti un creştin! La cum ai vorbit astăzi... Ţin minte şi ce-ai spus în maşină.

(Sun la spital îndată ce ajungem în apartament. N-am lăsat-o pe mama în apele ei.)

— Şi eu ţin minte ce-ai spus tu. Aici e diferenţa. Afirmai că nu ai decît o singură certitudine, Iisus Hristos. E o certitudine, totuşi…

(Sună ca o ironie, nu avusesem în nici un caz intenţia.) Şincai nu se iţeşte de după Artemiu. Nu mai rostim nici unul nimic. Pe urmă Şincai scoate iarăşi capul:

— Te iau cu mine la slujba de Înviere! Să nu mă refuzi!

— Sincer, aş veni, dar ştii că nu se poate, trebuie să rămîn cu mama...

Intervine Artemiu:

— No, lăsaţi, vă hotărîţi voi mai tîrziu. Uitaţi-vă o ţîră în jur! Ce vedeţi?

Ce văd? Oraşul. S-a întunecat. Firme luminoase, vitrine, blocuri, case bătrîne. Macadamul străzii centrale. La dreapta, vîrful Bisericii Evanghelice, cu cele patru turnuleţe. Şi intrarea întunecată a unuia dintre pasaje. Trecînd prin pasajele acestea, am avut mereu senzaţia că mă întorc în aerul vechiului burg.

— No, nu ziceţi nimic?

Şincai:

— Ai observat ceva anume?

— Ceva anume!... Mai multe anume! Ne batem joc de oraşu' esta! L-am balcanizat. Nu meritäm ce ne-au lăsat nemţii!

Artemiu s-a indignat, pufneşte.

— În mod normal, ar trebui să reconstruim tot ce s-o dărîmat, şi zidul cetăţii, şi Cetatea de pe Burg, da' măcar porţile şi turnurile! *Sex tam parvae et magnae Portae*! O mai rămas numa' Fassbinderturm! Da' bine c-o rămas măcar unu'! Vă daţi seama cum ar arăta oraşul cu Holztor, Ungartor, Spieteltor, Krötentor şi celelalte?! Ce atmosferă?! Şi, la locurile lor…

Şincai:

— Nu te supăra, nu le-au dărîmat românii, a fost politică imperială…

— N-are importanţă cine le-o dărîmat, noi ar trebui să le punem la loc!

Tonul lui Artemiu nu suportă contraziceri.

— Seilerturm, Tischlerturm, Goldschmiederturm, Fleischerturm, Sattlerturm, Schmiederturm, Schneiderturm, Riemerturm, Wagnerturm mit dem Krötentürl, piatră, lemn, morile de pe rîu…

Artemiu s-a oprit. A sunat ca o incantaţie, încă mi se mai rostogolesc în urechi „r"-urile sale vibrante.

— Mă, şi dacă nu se poate de-adevăratele, am io o soluţie! Americanii i-o făcut safteaua la WTC. Să le reconstruim holografic! Mă, dacă nu în fiecare noapte, cel puţin de sărbători să ieşim din casă şi să ne plimbăm prin cetatea medievală, să crească, aşa, în

juru’ nost’, bătrînu’ burg, să pîlpîie! Închipuiţi-vă că licăresc porţile şi turnurile! Şi că se rostogoleşte pe străzi capul lui Andreas Beuchel! No?!...

În jurul nostru s-a ridicat un burg feeric şi înfricoşător.

10. Capitala pisicilor malgaşe

Am avut noroc. Tipul s-a tot foit, că el nu pleacă pînă nu se umple maşina – un Logan negru, de cinci locuri. Nu sîntem decît trei, eu, cu o macedonie în mînă şi o langoaşă unsuroasă în geantă, ca să nu sar cu totul peste prînz, un băietan cu frizura zburlită şi cîteva piercinguri în urechi, nas şi buza de jos, şi un cetăţean cu o figură constipată sub pălărie, strîns într-un brîu lat de piele pe sub sacou. M-am instalat chiar în faţă, muşcînd din macedonie şi îndepărtîndu-mi discret cojiţele de pe geacă. Mai bine-aş fi început cu langoaşa, macedoniile te umplu de firmituri… (Nu m-am lămurit niciodată care e deosebirea fundamentală între macedonii, dobrogene şi merdenele. Faptul că dobrogenele nu lasă atîtea firmituri?) Cum după un sfert de oră n-a mai apărut nimeni, tipul s-a decis să pornească numai cu noi. Cincizeci de mii de căciulă. Cu microbuzul cred că e cel puţin pe jumătate, dar nu circulă decît seara, trebuia să ies la ocazie. L-am întrebat clar pe şofer dacă prind trenul de trei. „Garantat! Io nu fac mai mult de patruzeci de minute, cînd merg slab. Da’ amu’ o calc!“ După ce-a răsucit cheia, a apăsat butonul playerului. „Of, Italia, / Ai stricat toată lumea! / Stau bărbaţii singurei, / C-au rămas fără femei!“ Langoaşa. La trei şi cinci minute opream în spatele gării, odată cu personalul. N-am mai avut timp de bilet, am urcat din viteză. Adică, puteam şi să rămîn la cursa de cinci. Aş fi căutat un net, ca să-mi verific mailurile. Dar cînd am văzut trenul am luat-o la fugă din reflex. Cincizeci de mii şi la naş. O sută bătută pe muchie. Naşul s-ar fi mulţumit cu treizeci, însă nu aveam mărunţi. Îmi permit, nu?! Am luat banii de la Artemiu, pensia mamei, acuşi îmi vine purcoiul de

lire de la yahoo… Am deschis uşa de la bucătărie şi m-a izbit un aer acru, de muşamale şi lucruri dospite. Atmosferă de casă părăsită. Uitasem că am lăsat patul desfăcut, cu hainele mamei morman. M-a străbătut un fior ciudat, ca după înmormîntare, la vederea puloverului jerpelit, a cămăşii de noapte aruncate peste pernă, a pantalonilor de bumbac cu genunchi enormi, a basmalei negre atîrnate de spătarul scaunului, a papucilor desperecheaţi, unul la un capăt al patului, altul, cu talpa-n sus, la celălalt capăt. Pentru prima dată ea nu se afla aici. Obiectele îi reliefau absenţa. Ca un prolog al absenţei definitive. Pustiul şi urîtul. Am ridicat capacul de pe oala roşie, mirîndu-mă că o găsesc pe pervaz, în verandă. Credeam că am dus-o în cămară, la locul ei. Parc-aş fi nimerit într-o altă casă. Parcă ar fi mutat cineva lucrurile. Stupoarea de a observa că înăuntrul oalei se ţesuse pînă la buză un mucegai verde-muced. Aşadar, nici măcar n-o spălasem de resturile de orez… Explicabil, de fapt, doar urma să ne întoarcem în aceeaşi zi… (Credeam că ne vom întoarce în aceeaşi zi, cumpărasem bilete dus-întors. Iar săptămîna viitoare îmi expiră şi biletul dus-întors cu care am venit la mama...) Azi e Vinerea Mare. Ouăle trebuia vopsite ieri. Zice că joia se vopsesc ouăle. N-am mai apucat. Dacă ajungeam miercuri, cum hotărîserăm, erau gata, respectam tradiţia. Dar mama a făcut febră, nu s-a simţit bine, am rămas cu ea. S-a nimerit şi miercurea de abstinenţă, ieri m-am trezit moleşit, nici n-aş mai fi plecat. A insistat dînsa, m-a asigurat că şi-a revenit. „Du-te, dragă, cine ştie ce-o fi pe-acasă! Săracili găini, oare-o fi trecut Rafila să le dea şi lor de mîncare?“

Mi-am adus un plic cu vopsele, tot de la „38“. (Mama a slăbit.) Patru culori diferite. Roşu, verde, albastru, galben. Fiecare culoare ajunge pentru zece ouă. (Se reface mereu lichidul. Doamna doctor Rosenzweig arăta nedumerită, vrea să repete pentru a treia oară analizele.) Roşul nu se discută. Să fac albastru sau verde? Nu vopsesc decît douăzeci, mai multe n-are rost. Ouă am din belşug. Treizeci de bucăţi numai cele strînse de mama în cămară, cu data notată pe ele cu creionul. Va trebui să le-ncerc în apă, deşi ea m-a asigurat că sînt bune, ţin şi două luni. Am mai dat peste o duzină în lemnărie, unele în cuibarul din lada cu fîn, altele pe-alături, direct pe duşumele. Dar nu ouăle… Cînd am deschis uşa

lemnăriei, primul lucru care mi-a sărit în ochi a fost una din găinile porumbace, zăcînd ţeapănă pe stiva de lemne. Nu murise acolo, se vedea că a pus-o cineva. Celelalte cîrîiau nepăsătoare. Se vedea, de asemenea, că le dăduse Rafila să mănînce, încă mai aveau grîu pe jos. Şchioapa stătea ghemuită la colţul gardului, m-a privit lăsîndu-şi capul pe-o parte. Am săpat cu tîrnăcopul o groapă în fundul grădinii, sub pruni, am apucat cu un ziar găina de picioare şi am îngropat-o cît am putut de repede, însă fără gesturi precipitate, ca să nu par suspect dacă m-ar vedea cineva din drum. Mai ales că e plină media de avertismente privind gripa aviară. Ar trebui să anunţ veterinarul. N-am însă timp să mă complic. Au mai murit găini în sat, n-o fi dat SARS taman în coteţul nostru!... Din fericire, n-a trecut nimeni. M-am spălat cu motorină şi am stropit prin lemnărie. Mă mănîncă pielea şi-acum, îmi vine să mă scarpin. Nesigur pe mine, ca stigmatizat. Ciumat. Spaima difuză că a intrat moartea în curte. Şi că sînt strîns în cleşte, mai devreme sau mai tîrziu va trebui să dau ochii cu ea. Numai noi doi: eu şi ea.

Aprinsesem focul. Rafila, din prag, mi-a întins o sticlă de lapte. „Te-am văzut cîn’ ai trecut liniile! Ţ-am adus on litru de lapte. Şe faşe mătuşa?“ „Nu te-am auzit cînd ai intrat!“ Îi rezum situaţia. „Am bănuit io! Şî nu vine de Paşte?“ „Nu. Cît costă laptele?“ „Nimnic. Ţî l-am adus aşă. Ai găsît găina?“ „Găsit.“ „Era după coteţ, am luat-o eri ş-am băgat-o-nlontru, ca să n-o tragă cînii.“ „N-ai putut s-o arunci undeva?“ „Pă’ n-am ţîpat-o, ca s-o vezi şî tu cîn’ vii. Da’ dacă vrei, ni amu’ o ţîp!“ „Am îngropat-o eu, să nu mai spui la nimeni!“ „No, auz’ la el! Da’ şe am io să spun?! Am trecut în fiecare zî şî le-am dat bòbe din sac. De oă nu m-am atins. Le-ai găsît, aşa-i?“ Am rugat-o să treacă pe mai departe, explicîndu-i că sîmbătă plec înapoi şi nu ne întoarcem decît după Paşte. „Mni-o lăsat poştăriţa pensia lu’ mătuşa, numără să vez’ dacă-s tăţ banii! Vez’ c-o vinit şî ti-chetele de tren, îs tăt acolo!“ „Ce să-i mai număr, te cred!“ „Nu, da’ numără-i, nu mă duc pînă nu-i numeri!“ Am fiert laptele de la Rafila, am băut o cană fierbinte şi m-am liniştit încet-încet. Mi-am spălat ciorapii şi i-am pus la uscat afară pe sîrmă. Mi-aş fi spălat şi tricoul, dar nu mi-am luat de schimb. Rezistă pînă mîine. M-am trezit cu Motanael. Dom’

Inspector General s-a jigărit. I-am turnat nişte lapte în farfurioara sa de plastic. Cînd am ieşit să sun la spital, l-am găsit pe Sam încolăcit pe prag. M-a urmat peste calea ferată pînă la cabina telefonică, m-a aşteptat să termin convorbirea (asistenta m-a asigurat că mama e bine – după voce, presupun că a fost blonda simpatică; Zelda a promis că trage o fugă îndată ce mama se externează, „Da, o să vin“) şi s-a ţinut după mine pînă la pîine şi înapoi acasă. I-am pus şi lui lapte şi i-am rupt un coltuc. La cină am mîncat o conservă de ton de la „Clever“. N-are nici un gust. Celuloză. Am dormit cu geamul deschis. Junghiul s-a potolit. La Artemiu era mult fum. Visul de o plasticitate aparte. Corpuri asiatice. Nişte copii hiperfalici se masturbau ca şi cum ar fi interpretat o partitură muzicală şi-şi făceau nonşalant, superb arcuiţi, autofelaţii. M-am trezit împărţit între graţie şi greaţă. Cartea s-a deschis întîmplător tot la un fel de copil, *paidarion-geron*, Sf. Macarie Egipteanul. Îmi însemnasem fragmentul, îl ştiu pe de rost: „Cea mai de seamă armă pentru luptător şi nevoitor e ca, intrînd în inimă, el să facă război cu satana, să se urască pe sine însuşi, să se lepede de sufletul său, să se mînie pe el, să-l ocărască, să se împotrivească dorinţelor sale obişnuite, să se certe cu cugetele sale, să se lupte cu sine însuşi“. Pe la zece am încercat o micuţă curăţenie pascală. Am terminat de aranjat cămara, pe semiîntuneric. (Cînd ne întoarcem, o să repar instalaţia.) Nu cine ştie ce. Ar trebui văruit, spălat peste tot. Eu doar am scos sticlele goale, am aşternut pe rafturi ziare noi (*Dilema veche*), am pus în ordine căni, pahare, sticluţe etc. Şi am măturat pe jos. Într-un colţ, acoperită de praf şi păianjeni, am dat peste trusa de bărbierit a tatii. Am şters-o şi am aşezat-o la loc. Tata. Nu ştergea lamele, citise în revista *Magazin* că e bine doar să le clăteşti şi să le tipăreşti cu un şervet. Se rădea de două ori pe săptămînă şi-l ţinea şi o jumătate de an. Era mîndru, îmi arăta cîte o lamă cu palide contururi de rugină: „O vezi? Încă taie!“ Azi mi-am preparat orez. Cu apă, sare şi puţin ulei. Mi-am curăţat un măr, din punga de la Niţu. Mai sînt două. Au început să se păteze. Unul a putrezit, l-am aruncat. Nu înainte de a-i respira întretăiat aroma suav-alterată.

Ies să smulg tuleii de porumb rămaşi de anul trecut. O să le dau foc după ce ne întoarcem de la spital. Pînă termin de smuls, termină şi ouăle de fiert. Pe urmă caut nişte borcane prin cămară şi m-apuc de vopsit. „S-a încrezut în Dumnezeu, să-L scape acum Dumnezeu, dacă-L iubeşte! Căci a zis: «Eu sînt Fiul lui Dumnezeu».“ Cred c-o să le vopsesc în toate cele patru culori. Mama a insistat să le dau lustru cu o bucată de cîrpă înmuiată în ulei. Sau cu o bucată de slănină.

Am privit îndelung, de la geamul vagonului, casa. Are, în pofida paraginei, o graţie care o singularizează printre clădirile greoaie din jur. Se decupa într-o lumină veselă, înconjurată de degradeuri de verde, de negrul încă neînfrunzit al crengilor de păr şi de stejar, de explozia roză, delicată, a zarzărului, şi de cea albă, a „fîrţîcuşului“.

Ar mai fi cam un sfert de oră pînă la miezul nopţii. N-au trecut mai mult de zece minute de cînd am coborît. Telefonul de pe peretele gheretei afişa 11. 35. Minus douăzeci şi patru. Nu! Artemiu: „Tu du-te să fii acolo, că nu ştii ce le mai trece prin tărtăcuţă!“. Ouăle le-am lăsat de dimineaţă. Am pus într-o pungă de plastic (lentul major Obreja: „Soldatul, cînd iese în oraş, trebuie să aibă o ţinută demnă şi decentă! Să nu vă prind cu pungi şi cu sacoşe!“) o jumătate din cozonacul cu nucă primit de Artemiu de la ţară, de la o colegă navetistă – „Esta, fişior, din partea mea pentru tanti!“ –, cozonacul şi bucata de pască de la cofetăria din colţ. Tot oraşul e plin de cozonaci şi pască, dar acolo mi s-au părut mai puţin industriale. Garantau, de fapt, o calitate „ca la mama acasă“. Nu că mama ar face cozonaci extraordinari, mereu s-a plîns – dar mai mult retoric, pentru ca eu s-o contrazic – că-i ies necrescuţi, dînd vina ba pe drojdie, ba pe „lerul“ care pe deasupra îi arde, iar înăuntru îi „încruzeşte“. Însă patiseria aia expandată, poroasă, chiar că n-are nici un gust. Şi se întăreşte după două zile. Tot la sugestia lui Artemiu am chemat un taxi: „Ia un taxi, îi mai bine aşa decît să umbli la miezul nopţii pe jos pe la marjinea oraşului! Şi ia-ţ’ ş-o cutie de chibrituri din puiuc, să ai cu ce aprinde lumînările! Io te-am pus să te leş’ de fumat?!“. „Dar, Artemiu, e Învierea, o să fie plin de lume!“ „Treaba ta, faşi cum vrei! Io numa’ ţ-am spus!“ Mi-a băgat viermele în măduvă, am luat taxiul, deşi numai

de aruncat cu banii nu-mi arde (ba la ocazie, ba la naş, ba la taxi...), şi m-am urcat din faţă de la Budaker. Nici zece minute, treizeci de mii. La poarta spitalului nu puteam da, se înţelege de la sine, decît peste „Valentin Stan“. Închisese, i-am ciocănit în geam. A ieşit cu chipiul pe ceafă. S-a mai îmblînzit de cînd bîntui pe-aici. Dar tot ţepos a rămas. Şi-a dezvelit dinţii pe sub mustaţă: „La ora asta s-o-nchis!“. „Cum se poate, trebuie să ajung la mama, doar n-o s-o las de Paşte singură în salon!“ Artemiu avusese dreptate, iată că le-a mai trecut oareşce prin tărtăcuţă. „Io vă dau drumu’, da’ o-ncuiet uşa de la intrare.“ Am pornit-o repede, simţind prin tălpi pietrişul ascuţit al aleii. Împunsăturile mi-au indus o stare de nesiguranţă, ca şi cum aş fi fost pe cale de a scăpa lucrurile de sub control. Da, încuiaseră uşa mare de sticlă, răzbătea o lumină palidă dinspre coridorul din fund. Am bătut zadarnic. Asta mai lipsea! I-am promis mamei de cu seară că la miezul nopţii sîntem împreună. Ea sugerase – mimînd detaşarea – să răspund invitaţiei lui Şincai: „Du-te, dragă, cu Şincai la Învierea – oare de ce nu spune „Înviere“, ci „Învierea“? –, trebuie să fie tare frumos! Aicea ce?! Cum sunt eu obosită, ciocnim două ouă şi mă culc! Te chinui cu drumul!“. M-am întors la portar. „Io v-am spus!“, m-a întîmpinat cu o compătimire iritată, dublată de o satisfacţie răutăcioasă de funcţionar care ţi-a făcut, de bine-de rău, un hatîr, nu atît ca să te rezolve, cît ca să-ţi dai şi tu seama că nu se poate şi să-ţi vezi de drum. „Trebuie neapărat să găsim o soluţie!“ „Ce soluţie? Veniţ’ mîne la prima oră!“ „Nu, vă daţi seama, n-o pot lăsa de una singură acuma de Înviere!“ Pentru sărbători, au fost externaţi aproape toţi bolnavii. Oricum, în salon cu mama n-a mai rămas nimeni. Ultima, la amiază, a plecat lelea Marta. (Singuri în salon, i-am tăiat mamei unghiile, în ciuda protestelor sale.) Lumea se va întoarce pe miercuri-joi. „Io vă-nţeleg, da’ dac-au închis? De ce n-aţ’ vinit mai devreme?!“ „Nu mi-am închipuit că se-nchide, chiar mă aşteptam să se ţină slujba la bisericuţa din curte.“ – Ba nu mă aşteptam deloc, ştiam că spitalu-i pustiu!... „Nu... O plecat tătă lumea! Bisericuţa nu-i dată-n folosinţă.“ „Ăsta parcă vorbeşte de reactorul doi de la centrala de la Cernavodă.“ O soluţie simplă: „Cred că ar fi cel mai bine să sunăm la camera de gardă! “ „Îi tîrzîu, s-o culcat tăte as-

istentele!“ „Lăsaţi, că nu se culcă ele chiar aşa devreme tocmai în noaptea de Înviere.“ „Io vă formez numărul, da’ vorbiţ’ dumneavoastră!“ „Păi ce are?!“ „Nu, vorbiţ’ dumneavoastră, io nu vorbesc!“ Intrăm în gheretă. Pe masa de lemn, lîngă telefon– o farfurie cu ouă roşii şi nişte felii de cozonac. „Văd că v-aţi pregătit!“ „O pus nevastă-mea nişte oă, să fie-acolo!“ A format numărul şi mi-a pasat repede receptorul, retrăgîndu-se un pas înapoi, cumva speriat că l-ar putea cineva bănui de vreun amestec. Mi-a răspuns o voce adormită. Involuntar senzuală. Aşadar şi mai senzuală. Mirosea prin telefon a femeie. N-am apucat să intru în amănunte. „Veniţi să vă deschid!“

Aştept în faţa uşii să apară asistenta. Iat-o, în halat alb, durdulie, o tipă încă tînără, cu ochii umflaţi.

— Am adormit un pic. Azi am închis de la nouă jumate, nu credeam că mai vine cineva. Cînd plecaţ’, bateţ’ la cameră, să închid după dumneavoastră!

Urc scările late spre etaj, pe lîngă balustrada lor de zid. De săptămîna trecută, cînd a ameţit pe alee, mama nu le-a mai coborît decît pentru radioscopie, chemată de doamna doctor Rosenzweig. Nu singură, cu mine. Singură mai are curajul să se plimbe doar prin salon, de la uşă la geam, ţinîndu-se de ţevile paturilor.. „Ca să nu mi se înmoaie picioarele, dragă!“ Coboram încet, cu pauze la fiecare treaptă. Pauze lungi, „Dragă, nu mai pot, mă ameţeşte!“. Jos, s-a ciucit peste balustradă, albă la faţă. „Uitaţi-vă şi dumneavoastră!“ îmi face semn doamna doctor. „La baza lobului drept, aici (îşi apropie unghia roşie de monitor), persistă o umbră. Îi mai fac o puncţie şi repetăm analizele. Nu-nţeleg ce se-ntîmplă. În rest, a evoluat bine, nu înţeleg ce e cu slăbiciunea asta a bunicii.“ Înapoi, spre salon, a fost şi mai greu. Îi tremurau picioarele, îşi pierdea suflul. Impresia că face echilibristică între două tărîmuri. Clătinîndu-se gata să cadă la fiecare pas. Absenţe şi sincope. Nu aveam cum interveni. O ţineam de braţ, tresărind cînd se lăsa greu. Atent s-o prind dacă se duce. Primul semn – ameţeala aceea de pe alee. (Nu vreau să-mi amintesc!) Cînd am ieşit împreună la aer. Încetişor, a străbătut pe picioarele sale drumul pînă la băncile din fundul parcului, lîngă pavilioanele dezafectate. „Mulţi plămîni s-au

vărsat în clădirile astea mici şi pline de igrasie...“ Mi-a vorbit despre straturi: „Dragă, trei lucruri sînt de bază, să le pui gunoi, să le uzi şi să le pliveşti! Cît m-am bucurat cînd am văzut că au ieşit atîţia ardei graşi astă-toamnă! Şi varză, şi ceapă! Castraveţii, nu. Ştiu că am făcut şi eu ceva!“. Am lăsat-o să spună mai departe despre grădină, despre flori. A ajuns la vie şi nu m-am putut abţine să n-o apostrofez, amintindu-i că s-a îmbolnăvit pentru că a ieşit s-o curăţe pe ploaie. „Dacă nu ieşeai, acum erai acasă, te îngrijeai de straturi, iar eu îmi vedeam de treburile mele.“ (Care „treburile mele“?) S-a schimbat la faţă. I-a fugit sîngele din obraji. „Da, dragă, te-am încurcat, acum n-ai ce face, stai cu mine. Hai să ne-ntoarcem în salon!“ S-a ridicat singură şi a plecat fără să-mi întindă braţul. M-am ţinut la un pas în urma ei. Sub copaci era umbră, dar o porţiune scurtă de alee trecea prin soarele destul de puternic al amiezii. Acolo a alunecat într-o parte, i-au scăpat picioarele. Am sărit şi am sprijinit-o. Transpirase, albă ca hîrtia. Îi căzuse buza de jos. S-a înmuiat. Am tras-o la umbră. S-a lăsat pe mine, pierită. Mă cuprinsese iarăşi tremurul involuntar ce-mi semnalează iminenţa nenorocirii. Peste cîteva clipe mi-a vorbit abia auzit: „M-a luat o ameţeală, era să cad. N-am mai păţit una ca asta“. Nu mă părăsea tremurul şi un sentiment de culpă. Trebuia să tac! Să nu-i reproşez că boala ei mă incomodează! „Sînt meschin! Sînt un meschin! Meschin, meschin, meschin...“ Pînă în salon, i s-a tăiat mereu respiraţia, ne opream la cîţiva paşi, scările nu se mai terminau. Îmi venea s-o duc pe braţe. Treceau pe lîngă noi, în sus şi-n jos, bolnavi mai sprinteni sau mai înceţi, dar siguri pe picioare, şi ne aruncau priviri fie intrigate, fie compătimitoare, nelipsite însă de o lucire de satisfacţie. Asistenta cu mască verde, aflată întîmplător prin preajmă, a întrebat dacă e vreo problemă. „A ameţit afară.“ În pat, mamei i s-au mai colorat obrajii, i-a revenit suflul. Asistenta m-a apostrofat: „De ce-aţi scos-o în curte?! Nu ştiţi că nu are voie afară?!“. „Am mai ieşit şi n-a avut nimic. Îmi închipuiam că aerul curat îi face bine!“ „Nu are voie, e prea slăbită! Poate să iasă numai pe coridor, la geam!“ Vorbea prin mască (mama îi zice „botniţă“, „Dragă, asta, cu botniţa ei, cred că stă mai mult pe la tuberculoşi. N-aşvrea să se-apropie prea tare de mine“). N-am văzut-o niciodată fără.

(Fragmente de imagini, gînduri, replici. Se impun de la sine, aproape simultan, între doi paşi... Nu mă aflu în spatele lor, nu le domin. Plutesc prin mine în dispersie. Aş vrea să le ignor. Într-un fel, asta şi fac.)

Nu mişcă nimic, de la un capăt la celălalt al holului. Nici ţipenie. Neoanele îşi aruncă pe pereţi lumina obositor de artificială. O atmosferă stranie. Mă ia cu fior. Nu mi-ar plăcea să-mi petrec noaptea pe palierul ăsta pustiu. Probabil mama e singurul bolnav. Doamna doctor Rosenzweig propusese, încă de la începutul săptămînii, să îi dea drumul de Paşte şi să ne întoarcem după sărbători. Am întrebat-o pe mama dacă i-ar conveni. A refuzat, „Ce să ne mai trambalăm, dragă, pe drumuri?! Eu ce pot face de Paşti? Stau în pat, ca şi aici! Cînd plec, plecăm cu totul!“. În după-amiaza aceleiaşi zile am găsit-o plîngînd pe înfundate. „Ce s-a întîmplat? De ce plîngi?“ „Toată lumea face Paştele acasă, cu voie bună, numai eu fac Paştele în spital.“ Nu se răzgîndise, nu cerea să mergem acasă, doar că o podidise jalea. „Păi tu ziceai că ciocnim şi te culci, de ce să ne mai trambalăm?!“ „Da, dragă, dar mi-am amintit şi eu cum era altădată de Paşti, cînd trăia şi taică-tu’.“

(Tata pune în lighean un ban austriac de argint, găurit ca pentru salbă, descifrez doar anul, 1770, profilul împărătesc s-a tocit, şi un ou roşu: „Ţicu, vino să te speli cu argint şi cu ou!“. Apa se înroşeşte de la vopsea. Dau în silă pe faţă şi mă şterg repede, cu senzaţia că mă murdăresc. Unde-o fi banul? Ar trebui să-l caut prin sertarele biroului verde din verandă.)

Luminatorul e cenuşiu. Mama stă cu lumina stinsă. Îi ajunge lumina care pătrunde din hol şi de-afară, prin geamul dinspre oraş. Sau a adormit? Mi s-a plîns de mai multe ori că asistentele lasă lumina peste noapte. Mamei îi place pe întuneric. Vara trecută, în cele cîteva zile cît am rămas cu dînsa, şi astă-iarnă, de sărbători, n-a aprins becul decît la insistenţele mele. Geamul de la bucătărie nu se mai lumina, o găseam, cînd intram, fie pe marginea patului, fie pe scaun, la masă, cu fruntea sprijinită în palmă. „Ce faci, stai pe întuneric? De ce nu aprinzi lumina?“ „Stau aşa, ce am de văzut?! Pentru ce să mai

dau banii pe lumină?!“ Într-o seară tîrzie s-au auzit voci, striga la cineva care îi răspundea încet, neconvins. „Să fie Rafila? Sau Minodora? Dar de ce nu aprinde becul?“ M-am ridicat, lîngă uşă m-am oprit să ascult, „Mie să nu-mi spună el că n-am nici un drept, supt păr e pămîntul lu’ Gavrilă, i l-a lăsat lu’ Maxim în folosinţă, aşa a fost înţelegerea!“ „Da, mătuşă, dar el nu recunoaşte...“. Deschid. „De ce staţi pe întuneric?“ Apăs întrerupătorul. Doar ea, pe marginea patului, privindu-mă derutată, ca şi cum aş fi surprins-o în flagrant. „Cu cine vorbeşti? Te-am auzit de dincolo!“ „Nu vorbesc cu nimeni, vorbesc eu cu mine!“ Îmi zîmbeşte într-un colţ: „Vorbesc singură, dragă! Toţi oamenii singuri vorbesc singuri cu voce tare!“.

Ascult la uşa salonului. Nu se aude nimic. Precis a adormit. Deschid şi mă strecor. Păşesc pe vîrfuri. În semiobscuritatea cu care ochiul mi se acomodează repede, mă-ndrept pe lîngă şirul de paturi goale spre patul din colţ al mamei. Nu mişcă. Basmaua i-a alunecat de pe capul răsucit pe pernă, dat pe spate. Bărbia i-a căzut. Buza de sus a alunecat înăuntru, peste gingia goală. Doarme cu gura căscată. Ochii în fundul capului. Nările negre. Relieful augmentat de penumbră al pometţilor. Dar dacă?... Încerc să privesc întreaga scenă de departe. Fixez pătura, cu auzul încordat. Dinspre oraş par a se desluşi murmure de slujbă. Pătura se ridică şi se lasă foarte uşor, abia perceptibil... Aşez punga pe noptieră, peste cofrajul de plastic cu ouăle roşii, închis ca o geantă diplomat. Îi pun mamei mîna pe umăr şi o scutur încetişor. Tresare şi articulează fonfăit:

— Tu eşti?

Îşi strînge din reflex baticul sub bărbie. Îi fac din mînă.

— Eu, eu!... Nu te speria!... Hai, că ne-apucă Învierea! Atenţie, aprind lumina! Pune mîna la ochi!

Adaugă la fel de îngălat:

— Ai venit?

M-am întors la întrerupătoarele de lîngă uşă. Îl apăs pe cel din margine. Începe un bîzîit, neonul din capăt clipoceşte de cîteva ori şi rămîne aprins. Tavanul îmi pare extrem de înalt, salonul arată dezolant de pustiu, iar mama – nefiresc de lividă.

— Bea o gură de apă, ţi s-au uscat buzele!

Mama caută sticla sub plapumă. Soarbe şi îşi umezeşte buzele.

— Am adormit, credeam că nu mai vii!

Acum articulează mai clar.

— Să-mi pun proteza!

Scoate proteza dentară din cana de metal de pe noptieră şi şi-o aranjează cu amîndouă mîinile. Zîmbeşte. I s-a schimbat fizionomia. Îşi apasă şi proteza auditivă din ureche.

— Pe asta am uitat s-o scot!... Mi s-a părut tare tîrziu, am crezut că nu mai vii.

— Cum să nu vin tocmai în seara asta?!

— Am crezut că a trecut Şincai şi te-a luat cu el la Învierea, la biserică! Trebuia să te duci cu el, veneai la mine mîine, cu nafură! Eu...

E întreruptă de o repriză scurtă de tuse.

— Na, că s-a stîrnit iar tusea!

— Numai că era cît pe ce să nu pot intra, au închis spitalul de la nouă!

— Da, a plecat toată lumea, am rămas singură pînă după Paşti.

— Nu ţi-au mai adus pe nimeni?

— Au adus, dragă, o femeie după ce m-am culcat, azi-noapte. N-am vorbit cu dînsa. Dar după un sfert de oră s-a ridicat şi a plecat.

— S-a speriat de tine!

— Nu ştiu ce-a fost cu ea... N-a mai venit.

Scot cozonacii şi pasca.

— Ăsta-i de la Artemiu, de la ţară, ţi l-a trimis special! Ăstelalte sînt din oraş. Să văd care ţi-a plăcea mai mult!

— Eu cred că de la ţară! Dac-aş fi putut, nu făceam şi eu şi cozonac, şi pască?!... Dar dacă am ajuns cum am ajuns...

Tai felii şi le aranjez în castronul mic de plastic. Ce-a rămas bag înapoi în pungă şi dosesc punga în spaţiul gol al noptierei, dedesubt. Deschid cofrajul cu ouăle roşii. Adică nu sînt doar roşii, le-am vopsit pînă la urmă în toate culorile din plic. Mamei, cînd le-a văzut dimineaţă, i-au sclipit ochii. „Le-ai vopsit tu sau ai chemat-o pe Rafila?“ „Eu!“ „Ai avut tu răbdare?! Uite, ai făcut şi galbene, ce vesele sunt, eu n-am vopsit niciodată galbene! Ţi-au ieşit foarte bine!“ Unul i l-am dat, la alegere, lu’ lelea Marta, care se pregătea de plecare. „Ioi, şe faine le-aţ’ feştit! Ca o socăşiţă! Cîn’ mă-ntorc, v-aduc şî io unu’, di la noi! No, mni-ţ’ da unu’ verde?“

— Lumînările sînt în sertar?

— Unde le-ai lăsat tu, dragă!

Scot cele două lumînări galbene aduse de-acasă, din mănunchiul de lumînări pentru înmormîntare, pitit în dulăpiorul din camera din fund, printre teancurile de prosoape. Caut în buzunar cutia de chibrituri de la Artemiu.

— Gata, sîntem pregătiţi! Numai ceva de băut n-am pus. Ce vrei, un vin, o ţuică, un whiskey?

— O ţuică, dragă! Tu nu ştii că eu mă dau în vînt după ţuică?! Am deschis supt pat sucul de căpşuni.

— Ţie-ţi pun în cana cealaltă. Eu am să beau din cutie! Crăp geamul, ca să auzim cînd bat clopotele! Acuşi trebuie să bată. Am uitat să iau un ceas de la Artemiu. Înveleşte-te, să nu-ţi fie frig, caloriferul e rece!

Din dreapta, presupun că de la bisericuţa de lemn din cazarmă, şi din stînga, de la biserica mare de la intersecţie, se îngînă nedesluşit coruri şi glasuri de preot. Percep doar ritmurile, frazarea muzicală. Şi un murmur de mulţime. Zelda e acum la Mitropolie.

— Auzi?

— Nu aud nimic, dragă. Tu auzi?

— Răzbate slujba de la biserici, dar nu se-nţelege ce spune.

— Eu nu aud nimic.

— Ascultă cu atenţie! Tot nu auzi?

— Nu.

Mă las pe patul din faţă. Scîrţîie şi mă hîţînă. Urmăresc cu privirea tubul negru aplicat direct pe perete. Se ridică de la instalaţia de deasupra patului mamei perpendicular pe plafon, se-ntinde pe dunga acestuia, coboară în diagonală spre luminator şi iese afară. Zelda se ducea de obicei singură la slujbă, mă rog, fără mine, cu fetele, cu Mihaela, o aşteptam în garsonieră, privind peste pagină transmisiunea de la Patriarhie, zoomuri pe Iliescu făcîndu-şi cruce... Acum cu cine va fi mers? Din priza cu capac atîrnă un cablu negru, pierzîndu-se printre pat şi perete. Aici conectează doamna doctor Rosenzweig aparatul pentru puncţie.

Încep să bată clopotele. Mă ridic şi apuc cele două lumînări. Una i-o trec mamei.

— Ascultă, bat clopotele!

La sunetul celor de-aproape se-adaugă vuietul stins al celor din oraş. Dinspre bisericuţa de lemn, din dreapta, glasul preotului creşte clar: „Veniţi de luaţi lumină!“. Îl văd pe părintele Vasiliu de la Curelari, mititel, ras la sînge, smochinit, strigînd spre credincioşi cu un patos de conducător de oşti şi agitîndu-şi braţul pe deasupra capului. Stau la marginea mulţimii – Zelda e pe undeva prin faţă – copleşit de tristeţe. Acum Şincai oficiază în odăjdii. Şi potcap. Artemiu e la ţară, la maică-sa. Spunea că nu se duce la biserică.

— Aud! Bat clopotele!

Mama îşi împinge spatele în perna ridicată la perete.

— De-acuma a înviat!

Aprind lumînarea. Mama întinde lumînarea ei. Îi tremură în mînă. Îşi pune palma căuş în jurul flăcării. Zelda îşi face o apărătoare din hîrtie, ca un cornet. Spun tare, îm-

părţit între jenă şi o bucurie infantilă, iar mama îmi răspunde sobru, însoţind cuvintele cu o mişcare hotărîtă din cap:

— Hristos a înviat!

— Adevărat a înviat!

— Hristos a înviat!

— Adevărat a înviat!

— Hristos a înviat!

— Adevărat a înviat!

Cîntăm:

Hristos a înviat din morţi,

Cu moartea pre moarte călcînd

Şi celor din mormînturi

Viaţă dăruindu-le!

Mama duce cîntecul pe un ton înalt, lungeşte silabele. Parcă ar cînta o romanţă. Iar eu, afon dintotdeauna, falsez. Eu spun „pre“, ea spune „pe“, eu spun „mormînturi“, ea spune „morminte“. Zîmbesc spre dînsa, nu mă vede, şi-a coborît pleoapele, concentrată asupra cîntecului şi a lumînării. Mi-e jenă, mă bucur, simt golul ce nu poate fi umplut nici măcar de Zelda, care acum cîntă şi ea, nu sînt decît un pseudo – un ghimpe în carne, un ghimpe în carne; ghimpele şi junghiul; locul din care îmi vine, dar nu pot să plîng – în acelaşi timp tînjesc şi mă cutremur... nu eu, ceva se cutremură în mine (ce?), am înghiţit nodul, am trecut dincolo de sărbătoarea lor, pot privi cu nostalgie în urmă. Pot îngîna, de foarte aproape, rugăciunea lui Cleopa, „Doamne Iisuse Hristoase, fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul!“. Nu-mi sună după tipic, dar nici fals, ca adineaori. Jena a dispărut, au dispărut şi bucuria, şi cutremurul. Ba un fel de bucurie a rămas! Nostalgia şi resemnarea. Chiar nu pot să plîng? Ştiu că e vorba de cu totul şi cu totul altceva... Privind la Zelda văd trei lumînări, cea adevărată şi cele de pe lentilele mari

ale ochelarilor. Îmi aduc aminte vorbele lui Şincai: „Eu am o singură certitudine, Iisus Hristos“. Replica mea involuntar ironică de după conferinţă: „E totuşi o certitudine“.

O aud pe mama:

— Picură, dragă! Pune-o pe noptieră!

M-a picurat şi pe mine. Lipesc lumînările cu ceară pe tăblia metalică a noptierei.

— Acuma alege-ţi un ou, să ciocnim!

Îi întind mamei cofrajul. Ezită, îşi plimbă mîna pe deasupra. Se opreşte la un ou roşu. Iau şi eu tot unul roşu.

— Cine ciocneşte? Ciocnesc eu sau tu?

— Ciocneşte tu, dragă, că eşti bărbat!

HristosaînviatadevărataînviatHristosaînviatadevărataînviatHristosaînviat-adevărataînviat! Cioc!

Mama tresaltă, veselă:

— Al tău! Trebuie să-l mînînci!

— Să dăm şi cu celălalt capăt! Dă tu!

Cioc!

— Na, acum s-a spart al tău, trebuie şi tu să-l mănînci!

— Nu, mînîncă-l tot tu! Mie nu mi-i a mînca.

— Ţi-l las aici, în cofraj, îl mănînci mîine dimineaţă! Gustă din cozonac! Sau vrei pască?

— Ţi-am spus că nu mi-i a mînca, iau numai o firmitură.

Rupe o bucăţică de pască şi o mestecă ţinînd buzele strînse. Eu curăţ oul. I s-a înroşit albuşul de la vopsea. Aşa îmi place. Cu vopsea. Pentru mine, acesta e gustul oului de Paşte.

— Nu-i dulce, n-au pus destulă brînză! Mai ţii minte ce păşti făceam eu?

— Încearcă şi cozonacul! Ia din amîndouă felurile!

Vorbesc cu îmbucătura în gură. Acesta-i gustul Paştelor. Ouăle ciocnite cu băieţii, pe drum, în prima şi, mai ales, în a doua zi, cînd merg cu Andreas la udat. El e catolic, de obicei are Paştele cu o săptămînă înainte, dar tanti Lucreţia şi Şandor baci îl lasă cu mine la udat. „Eu sînt micul grădinar/ Cu parfumu-n buzunar, / Am auzit c-aveţi o floare, / E voie s-o udăm?“ Răspunsurile invariabile: „E voie!“. Şi trage-i cu parfum din sticlele în formă de maşinuţe!...

— Dă-mi să beau puţin suc!

Îşi clăteşte gura şi mestecă o bucăţică din cozonacul de la Artemiu.

— Bun! Dulce! Să-l vedem şi pe celălalt! Slab, dragă, n-are nici un gust. Uite, la ăsta de la ţară se cunoaşte, nuca-i nucă, e dulce! Ăstlalt, vai de capul lui, nişte firişoare de cacao, parcă-s aţe de paianjen, nici nu le simţi! Oare de ce-şi bat joc de oameni?!

— Desfac o portocală?

Cozonacul de la Artemiu e cu adevărat gustos. Am terminat o felie, aş mai lua una. O iau. Afară, slujba a devenit din nou neinteligibilă. Probabil au reintrat în biserică. Zelda ar trebui de-acum să plece spre casă. Are de făcut vreo doi kilometri cu lumînarea aprinsă.

— Desfă, dar mie nu-mi dai decît o feliuţă!

Coaja subţire, deshidratată, se jupeşte cu dificultate. Îi prezint mamei, pe podul palmei, o jumătate de portocală.

— Prea mult! Ţi-am spus că doar o feliuţă!

— Hai, ia de-aici, nu ne mai jucăm de-a feliuţele!

Mă las la loc pe celălalt pat. Scîrţ-scîrţ. Hîţ-hîţ. Ducem la gură aproape în acelaşi timp. Muşc şi apăs cu limba pe cerul gurii, pregătindu-mă să degust savoarea citricei. Simt că mă pungesc. Continui totuşi să mestec. Mama se uită la mine cu faţa strîmbă, înţepenită. Precis gîndeşte că i se pare – „de la medicamente“ –, altfel eu n-aş mesteca înainte. E uluită ca un bebeluş la prima injecţie. O mai las o secundă şi scuip îngreţoşat portocala:

— Acră ca lămîia! A ta cum e?

Mama se dezmeticeşte. Scuipă şi dînsa, făcînd o grimasă.

— Cîîîîh!

— Credeam că a ta e bună!

— Acră-i, Doamne!

Izbucneşte în rîs, apăsîndu-şi cu degetul proteza auditivă. Nici eu nu mă mai pot abţine. S-a pornit, aşa. Ne uităm unul la altul şi rîdem. Chipul i s-a destins, rîde cu gura pînă la urechi, făcîndu-şi cruci mici şi ştergîndu-şi lacrimile. N-am mai rîs astfel de la curăţatul sobei, cînd m-am uns pe nas cu funingine. Atunci, de fapt, fusese doar un arpegiu. Tatonam. Iar în tren am rîs singur, ca prostul, spre mirarea ei. Dar acum ne lăsăm amîndoi în voia bucuriei spontane de a rîde împreună. O aversă de rîs.

Mai pufnim de cîteva ori.

— Dragă, am rîs cu lacrimi! Nu-i a bună! Doamne, cum îţi mai place ţie să-ţi faci rîs, auzi, credea că a mea e bună!

— Păi dacă te uitai la mine şi nu ziceai nimic?

— S-a făcut frig. Îţi spun eu de ce nu dau căldură: spitalul are centrală proprie şi fochistul e liber de sărbători. Să stai învelită, să nu răceşti! Pînă miercuri nu mişcă nimic. Închid geamul!

Lumînările pîlpîie cît pe ce să se stingă. Zumzetul slujbei abia mai pătrunde.

Mama dă din mînă, lămurită:

— Iaca, gata şi Paştele!...

— Cum gata? De-abia începe!

— Ce-a fost important a trecut, de-acuma au scăpat la băutură şi mîncare!

Mă pomenesc cu vorbele pe limbă:

— Auzi, dumneata crezi în Înviere?

Mama se foieşte sub pătură.

— Dragă, ceva tot trebuie să fi fost acolo! Cine poate şti?

— Eu nu te-am întrebat dacă ştii, te-am întrebat dacă crezi.

Mama îmi răspunde ferm, aproape revoltată, în ciuda glasului moale:

— Asta da, dragă, cred, cum să nu cred în Dumnezeu?!

(„Băiţăl, Dumnezeu vede totul!...“) Mi-e ciudă că pun întrebări ca Emil Constantinescu. Dacă a plecat imediat după Înviere, Zelda se apropie acum de Podu Roş. O fi pe la Biserica Lipovenească. O voce: „A trecut de Titu!“.

— Nu mai vrei o bucată de cozonac? Poate mănînci totuşi oul!...

— Nu, dragă, doar ţi-am spus! Mă culc, mînînc mîne dimineaţă.

— Cum te simţi?

— Mai bine. Dă să-mi pun sticla de apă sub pătură, la cald!

— Nu mai bei suc?

— Beau eu şi suc, ziua, dar noaptea beau apă. De-acum pleacă şi tu să te culci, nu mai avem la ce sta!

— Ţi-e somn?

— Nu, dar la ce să pierzi noaptea, du-te şi tu şi te odihneşte! Iar mîine să nu vii de dimineaţă, s-apuci să dormi! Stinge lumînările!

Au ars repede. Mai bine de jumătate. Suflu în ele. Se înalţă firişoare plăpînde de fum, amirosind a ceară.

— Simţi?

— Ce să simt?

— Mirosul de lumînare.

Mama adulmecă în direcţia lor, răsuflă adînc.

— Da, dragă, ce aromă! Nu ca lumînarea de parafină de la Bobotează, care-a umplut camera de fumăraie! Astea, îţi place să le miroşi.

Totuşi i se stîrneşte, din gît, un zvîc de tuse. Trage concluzia, după ce se redresează:

— Dar tot mai bun e aerul curat!

— Să mai dau puţin drumul la geam?

— Deschide un minut, cît să se aerisească!

— Înveleşte-te bine!

Mama îşi trage pătura pînă la bărbie. Îi întind deasupra şi pătura de rezervă, strînsă sul la picioare. Deschid geamul. Nu înţeleg de ce ăştia cu termopanele au proiectat geamurile în aşa fel, încît se deschid numai într-o parte. Partea de fereastră ţeapănă îmi trezeşte o senzaţie de claustrofobie. La bisericile din apropiere slujba continuă. Cumva mai potolit, mai aţipită. Aud chiar zornăitul moale şi clinchetul cădelniţelor. Sînt resemnat? Invidios şi ironic pe certitudinea lui Şincai? Semitranchilizat într-un ţinut al nimănui? Ipocrit? Smerit sau evaziv? Se alege un nume, Don Manuel Bueno. Îl repet: don Manuel Bueno. Dacă aş fi capabil măcar de atît. „Măcar“... În curtea de dincolo de zid, luminată dintr-o parte de la stîlpul din stradă, număr patru ambulanţe. Peste acoperişurile de ţiglă ale caselor vechi se zăresc, în întunericul fosforescent, siluetele cîtorva blocuri. Şi, o clipă, burgul holografic al lui Artemiu. Seilerturm, Tischlerturm, Goldschmiederturm... Dacă nu rămîne la Mihaela sau la Irina, Zelda nu mai are mult pînă acasă. „Acasă“? Face paşi iuţi, dar grijulii să nu se stingă lumînarea, pe trotuarul plin de lumea care se întoarce de la biserică. N-are de ce se teme. Doar mai încolo, cînd o coteşte spre bloc şi se intră pe stradela slab luminată. Şi, mai degrabă, la uşa scării. Erau promisiuni că vor pune interfon. N-au fost probleme, însă de cîteva ori am găsit boschetari sub scară, chirciţi, înveliţi pînă peste cap în cuverturile zdrenţăroase.

— Auzi, trebuia să mă fi dus să-mi clătesc proteza înainte de-a da drumul la geam... Uit totul...

— Stai liniştită! Scoate proteza!

Îi spăl mamei proteza sub jetul puternic al chiuvetei. Mă izbesc de mutra mea verzulie din oglindă. Irepresibila pornire de a face o strîmbătură. *Mein Räubergesicht*... Vărs apa veche şi umplu cana pe jumătate. Las proteza să se scufunde. Îmi zîmbeşte de pe fundul căniii.

— Gata, închid!

— Închide-l, dragă, închide-l, s-a aelisit!

Se redresează:

— S-a aerisit!

— După ce plec, nu uita să-ţi scoţi şi aparatul din ureche!

— A... ra, bine că mi-ai spus, iar uitam! Îl scot chiar acuma!

— Păi n-ai să mai auzi cum îţi spun noapte bună.

— Ai dreptate, dragă, m-am zăpăcit!

— Atunci, plec şi eu... Să nu te dezveleşti! Să mănînci mîine dimineaţă oul!

— Am să mînînc, n-avea nici o grijă! Să nu vii decît pe la amiază! Să stai şi tu să mînînci!

— Aşa, pe la un unu-unu jumate-i bine?

— Foarte bine, dragă! Şi n-avea nici o grijă!

O pup pe frunte, mă pupă pe obraz.

— Atunci, noapte bună!... Să-ţi scoţi aparatul!

— Noapte bună, dragă! Ai grijă cu drumul pînă la Artemiu! Să chemi maşină!

Mă-ndrept spre uşă cu spatele, făcîndu-i din mînă. Îmi face şi ea din mînă, trăgîndu-şi aparatul din ureche. Rămîn cîteva secunde în cadrul uşii, continuînd a-i face din mînă. Sting lumina. Aud, după ce-am închis uşa, glasul ei fără aer încercînd să strige:

— Şi Hli... şi Hristos a înviat, dragă!

Descui la Artemiu cu cheia ca un cap de vacă. Zelda trebuie să fi ajuns. Ce face ea singură în garsonieră, se uită la televizor şi mănîncă pască şi cozonac de la maică-sa? Poate bea ceva? S-a culcat? O sun de pe fixul lui Artemiu – o să-i plătesc –, să-i spun „Hristos a înviat!“. Mă duc ţintă, pe întuneric, în camera lui Artemiu şi formez numărul. Nici nu m-am uitat cît e ceasul. Întrerup îndată ce-mi bagă robotul. N-are rost să insist. O fi cu fetele, la una din ele, şi şi-a lăsat mobilul acasă. Sau e acasă şi l-a închis peste noapte. Zelda, de ce nu poţi tu să pricepi?! De ce?! Imposibil să nu fi plîns... Ai plîns, nu?! Mă excită amintirea buzelor ei tumefiate de plîns. Nu se poate o erecţie mai ina-

decvată... Nu despre asta-i vorba... Sigur a plîns. S-a încuiat în garsonieră, a plîns şi a adormit. Cu televizorul deschis.

Aprind lumina în bucătărie. Unu fără zece. Aproximativ. Nici un ceas din cele patru nu arată aceeaşi oră. A mers repede. De bine-de rău, am făcut Paştele împreună cu mama după... Nu-mi amintesc după cîţi ani. Să fie opt? Cînd a venit să vadă apartamentul arvunit cu avansul de pe casă? Ea şi Zelda robotesc gureşe pe lîngă aragaz, frămîntă, coc, gătesc. Iar noaptea se duc la biserică numai ele două, pe mine nu mă pot urni din pat, cu toate că insistă şi mă trag de mînecă. Nu vreau să mă prefac. Greşit: aş vrea să mă prefac, însă nu e o chestiune de voinţă – mi-e silă să mă prefac. Nimic mai oribil decît să mimez un ritual... Nu e piesa mea. Cu toate că ştiu că, rămînînd acasă, mă voi perpeli în depresie. Viu, dureros de viu pînă în tremolourile fine ale atomilor, tînjind şi totuşi respingînd cea mai măruntă iluzie. Se întorc vesele, Zelda întinde lumînarea: „Hai, ia şi tu lumină! De ce n-ai venit cu noi? Trebuia să vii!“. Îmi pare rău că nu am ieşit. Cînd să plec, mi se strînge stomacul, după aceea îmi pare rău.

Nu prea e de mîncare în frigider. Nimic special. Doar bucata de cozonac din care Artemiu a tăiat pentru mama. O să aducă de la ţară mîine la amiază. Aşa a rămas, că vine mîine. Adică, de fapt, tot azi. Ar fi trebuit să aduc şi eu cîteva ouă roşii... Am uitat... Aduc mîine. Mi-e foame. Aş mînca altceva, mai săţios, nu cozonac. Brînză, salam... Tai cu cuţitul o conservă de ton şi scurg uleiul în chiuvetă.

Dacă o trece, în cazul în care o trece, se ridică încet, îşi coboară picioarele în papuci (nu m-am uitat, doarme cu sau fără şosetele de lînă de la ţară?), porneşte aplecată de spate, cu paşi ezitanţi, de la capul patului îşi ia puloverul şi-l îmbracă peste pijama, pe urmă se ţine cu o mînă de ţevile paturilor, deschide uşa, traversează holul, intră pe uşa de la blocul sanitar, pe care o lasă întredeschisă, bîjbîie după întrerupător, aprinde lumina, tîrăşte tălpile papucilor pînă la prima cabină, îşi desface hainele, se aşază pe colac. I-am sugerat să cerem o oliţă de noapte. S-a uitat la mine lung, cu reproş: „Cum, dragă?! Să-mi fac necesităţile în salon, de faţă cu lumea? Da’ atuncea de ce mai există veceu?“. „Numai

pînă te pui mai bine pe picioare! Aici e spital, sînt oameni bolnavi, n-are de ce să-ţi fie ruşine!“ A continuat să mă privească mustrător: „Eu mă duc la veceu! Să nu ceri nici o oliţă!“.

Aerul sinistru din spitalul ăla pustiu...

Storc o jumătate de lămîie în conservă. Nu mai am răbdare să toc şi o ceapă.

[...]

Pe geamul de la bucătărie, pe care l-am deschis ca să respir în timpul gimnasticii, intră un miros de friptură de miel. Scot capul pe fereastră, îmi freamătă nările. Nu vine de la vecinii de jos sau de alături sau de la blocul de vizavi. Vine de peste tot. E peste tot. Pluteşte în aer.

O aud tuşind de pe scări. Grăbesc pasul. Portarul – cel mătăhălos, mereu descheiat la vestonul maro – m-a salutat cu „Să trăiţi!“. Nu ştiu cine îşi închipuie c-aş putea fi. M-a salutat încă de la început, fără să-mi ceară buletinul sau să se uite peste bileţelul doamnei doctor Zăganu. I-am dat „Hristos a înviat!“ şi mi-a răspuns repede, „Adevărat c-a-nviat!“, ca şi cum l-aş fi prins pe picior greşit, gata să comită o gafă de protocol. Te gîdilă frumos să-ţi spună portarul „Să trăiţi!“. Îi înţeleg pe şefi, pe boşi, pe mahări. Pe directori. Pe tan majori. Bat la uşa salonului şi intru în timp ce mama-mi strigă: „Da!“.

„Hristosaînviatadevărataînviat!“

Mama arată mai rău ca azi-noapte. Ochii în fundul capului, obrajii scobiţi, buzele subţiate, violacee, tenul livid. O expresie de om suferind, la capătul puterilor.

— Ce ai? Ce s-a întîmplat?

— Nimic, dragă, nimic.

— Cum nimic? Mai ai puţin şi boceşti...

Scot din pungă borcanul cald cu ciorbă de miel, farfuria cu sarmale, cutiuţa de plastic cu smîntînă, oul roşu şi cele două felii de pîine de casă, densă, bine coaptă. Cînd a pus-o Artemiu pe masă, a umplut bucătăria de miros de grîu, ne-am repezit amîndoi, am rupt şi-am înfulecat, „Rar mai găseşti az’ aşa pită, măi băiatule!“.

— Uite, a trimis Artemiu nişte mîncare de la ţară, ciorbă de miel, foarte bună, nişte sarmale şi o pîine mai gustoasă decît cozonacul! Îţi pun acum sau ai mîncat de-amiază? Apropo, au servit azi un meniu special? Ia spune-mi, ce ţi-au dat?!

Mama se ridică în şezut, nesigură, parcă absentă. Rămîne cîteva clipe clătinînd mărunt din cap. Tuşeşte şi scuipă în borcanul care miroase înţepător a amoniac. Înşurubează capacul. Încearcă să se smulgă din letargie. Schiţează un zîmbet şi rosteşte moale, fără aer:

— Ce mi-au dat? Dimineaţă nu mi-au dat nimic, n-a venit decît asistenta cu medicamentele. I-am dat eu ei un ou. La amiază, acum o oră, a trecut femeia cu o supă rece şi o farfurie de orez, tot rece. M-a rugat să nu spun la nimeni că n-a fost dimineaţa, „Am uitat, doamnă!“. O cred, dacă toată lumea-i plecată!... I-am dat şi ei un ou. N-am putut mînca nimic.

— Cum, n-ai mîncat astăzi nimic?!

— Am mîncat oul de dimineaţă, am luat şi un Ginsavit.

— Mănînci acum! Îţi torn ciorba de miel, e caldă.

— Dă-mi te rog pînea să o miros!

Mama duce la nas şi inspiră repede de cîteva ori, apoi trage adînc în piept. Rupe o bucăţică de pîine şi o mestecă foarte concentrată, înghite şi mai mestecă una.

— Da, dragă, ai dreptate, e mai gustoasă ca cozonacul! Aşa cocea la noi mama, Dumnezeu s-o ierte! Venea tata cu grîul de pe arie şi mama umplea cuptiorul cu pîne nouă, frămîntam şi noi cu ea, nu ne mai trebuia nimic!... Îmi amintesc de Marcica lu’ Crizantu, ei coceau pîne de orz, îi spunea mamei: „Ilincă, nu face pînea de grîu nimica înaintea orzului, ia gustaţi!“. Era bună, nimic de zis.

— Şi n-aţi nechezat după aceea?

Mama rămîne o clipă nedumerită. Pe urmă îi lucesc ochii.

— N-am nechezat.

— N-aţi mîncat destul! Vrei acolo sau îţi pun la masă?

— Pune la masă!

Îi întind mîna să coboare din pat.

— Ţi-a fost frig peste noapte? Ţi-am spus eu că nu mai dau ăştia căldură!...

— M-am învelit foarte bine. Dar dimineaţă, cînd am coborît la veceu, mi-a fost frig. Dă-mi halatul albastru!

După ce coboară, stă cîteva clipe nemişcată, ca să se obişnuiască la verticală.

— Ameţesc, dragă! Trebuie să aştept.

Paşi mărunţi. Îi potrivesc scaunul, o ajut să se aşeze.

— Ei?!... Poftă bună! Încearcă ciorba!

Mama vîră neconvinsă lingura în castron.

— Hai, gustă, n-o mai descînta!

— Dragă, eu nu mă-mpac cu mîncarea de miel. Nu mi-a plăcut niciodată mirosul, are un miros al lui. La noi acasă tata tăia miei de Paşte, tăia şi oi, toamna. Poate de-atunci m-am dezgustat....

Nu duce lingura pînă la gură, ci îşi ţuguie buzele spre lingură. Mai rupe o fărîmă de pîine.

— Ciorba e bună, dar nu pot mînca.

— Păi şi ce facem, o vărs? Hai, mai ia cîteva linguri, nu e mult!

Mai soarbe de două ori şi pune lingura pe masă.

— Dacă nu ţi-e greaţă să mînînci după mine, mînînc-o tu!

Caut o lingură de plastic în setul pentru excursie. Tot n-am apucat să mănînc la Artemiu, a sosit pe la doisprezece şi jumătate, abia am gustat. Mie îmi place la nebunie ciorba de miel. Am descoperit-o tîrziu. O reţetă a Zeldei. Ciorbă din cap de miel, friptură, stufat, tot ce trebuie. Ridic folia de celofan de pe farfuria cu sarmale („Vrei şi smîntînă?“ „Puţin.“ „Puţin e cu totul!“) şi-o îndemn pe mama să treacă la felul doi, în timp ce eu mănînc ciorba din picioare. Refuz să iau seama la semnalele de alarmă ale infrarealităţii.

Chiar dacă un aer nefiresc îmi însoţeşte mişcările. Iar senzaţia unei dureri necunoscute, covîrşitoare, s-a răspîndit în mine.

— Sarmalele-ţi plac?

— Îmi plac, dar varza e prea acră şi prea tare, o dau deoparte. În rest sunt bune. Numai că mi-ai pus prea multe!

— Mănînci cît îţi vine, restul rămîne pe diseară. Apropo – caut să glumesc – ce-a zis femeia, diseară îţi aduce mîncare?

— A promis că nu mai uită.

Mama stă ghemuită pe scaun, capul îi tremură mărunţel între umeri.

— De ce dai din cap?

— Unde dau din cap, dragă?! Eu nu simt nimic!

Lume pe treptele bisericii de la colţ. Megafoanele răspîndesc o muzică uşor hîrîită, cu alterări de microfonie. Dinăuntru se aude vocea preotului. Mă apropii sau trec mai departe? Ca să mă apropii, trebuie să mă întorc la pasajul de pietoni. Chiar vreau să intru? Probabil nici n-aş reuşi. Prea multă lume. Mă opresc să trag cu urechea. Neclar. Preotul are, neîndoielnic, o dispoziţie polemică. Vocea îi urcă vertiginos, indignată, apoi coboară brusc, pedepsitor. Un glas aspru, cu totul diferit de răguşeala de Rod Stewart a lui Şincai. (Şincai va fi ţinînd şi el slujbă la ora asta. Nu l-am văzut niciodată slujind. Nici nu pot să mi-l închipui: duminică de duminică şi în toate sărbătorile, botezînd, spovedind, cununînd, îngropînd.)

De ce n-au oprit melopeea de la megafoane? Sau să fi sonorizat predica!

Printre frînturi: „Dan Brown“, „Mormîntul lui Iisus“.

Dacă într-adevăr s-ar descoperi mormîntul lui Iisus, ce-ar fi? Tolstoi, de pildă, nu credea în Înviere, nici în dimensiunea sacră a lui Hristos, dar îşi asuma învăţătura creştină şi credea în Dumnezeu. El nu voia să mai trăiască „aşa“. Există oameni care nu mai acceptă să mai trăiască „aşa“.

Dacă Iisus ar fi procreat cu Maria Magdalena, ce-ar fi? Numai bine l-am înţelege pe Fiu în toată amploarea registrului său uman. Mă emoţionează să mi-l închipui pe Mîntuitor făcînd dragoste. Sau punîndu-şi palmele pe pîntecul plin al Mariei Magdalena, în care pruncul zburdă, lovind cu picioruşele.

De fapt, nu vreau să mă gîndesc la asta, acum. Nu vreau să mă gîndesc la nimic. Vreau pur şi simplu să fac abstracţie. De durerea care m-a invadat în salon. De umorile care îmi tulbură dispoziţia.

Nu am nevoie de mine aici!

(Ai putea să-ţi imaginezi ceva drăguţ? – Nu, nimic! – Hai, încearcă! – Motananarive, capitala pisicilor malgaşe.)

11. Dr. Luigi Luigi

(„Moleskine“) Mama merge tot mai rău. După perfuzie i-am dat să bea nişte suc Tedi şi l-a vomat imediat. Ochi împăienjeniţi, slăbiciune (abia se ţine pe picioare), crize de panică. M-a rugat să mai rămîn cu ea. Ceea ce-am şi făcut. Mi-a mărturisit că dacă sînt acolo, se simte mult mai bine, iar cînd plec, o apucă frica.

Pînă la urmă a trebuit să plec. E opt şi jumătate, stau pe terasa unei cofetării. „Pe terasa unei cofetării“, ce aiurea sună, dar asta e. Beau un Santal de portocale roşii. Notez aici. Mai mult un tic nervos. Nu m-am putut stăpîni să nu deschid carneţelul. Acum aproape douăzeci de ani aşteptam în gara din Cluj, dărîmat. Doctorul Lăpuşanu îmi confirmase că tata are cancer într-o fază înaintată. Îi mai da cel mult şase săptămîni dacă nu încearcă o operaţie pe vezică. Dar şi aşa... Am ieşit din spital împleticindu-mă. La gară trebuia să beau un alcool, mi se făcuse rău. Cer la bar cincizeci de votcă, tipa rîde spre mine: „Votcă?“. Îi par de pe altă lume. „Atunci un coniac!“ „Coniac?“ „Un rachiu, orice!“ „N-avem decît lichior de caise.“ „O sută de lichior de caise!“ Moare tata, îmi ziceam, sorbind din lichidul dulceag. Iar azi aştept la cofetărie... Artemiu nu se întoarce înainte de nouă, n-am unde aştepta. Doar la net, dar acolo e plin de puştii ăia care ţipă şi spun măscări la „Counter strike“.

Mîhnit, mîhnit, mîhnit. Nu reuşesc să fac nimic concret. Am sunat-o pe la şapte pe Zelda. „Da!“-ul ei morocănos. Mi-am ieşit din fire şi am închis. Am revenit după un sfert

de oră, pretextînd că fusese un deranjament ş. cl. I-am expus situaţia. O să încerce să adune – promite cu jumătate de gură – nişte bani. I-am sugerat să vîndă televizorul.

Picioarele i se-ncurcă pe sub plapumă, toate membrele îi devin grele şi stîngace. Intimitatea ei neîncetată cu un trup în derivă, ce oroare!

Şapte dimineaţa. De s-ar trezi odată Artemiu, ca să dau mai întîi un telefon! Aseară, pe la unsprezece, am telefonat şi mi s-a spus că „bunica“ e bine, doarme. Dar o ştiu eu cît este de răvăşită.

(„Moleskine“) Mama se simte mai bine. Doamna doctor Rosenzweig s-a schimbat cu o sută optzeci de grade. A zîmbit, a fost generoasă în amănunte. Analizele, cică, au ieşit cum trebuie. Continuă tratamentul cu perfuzii.

(„Moleskine“) Seara, după şapte. Artemiu n-a apărut.

Părea că situaţia s-a redresat. O scosesem pe la şase pe hol, la geam, pe scaun. I-am dat să bea un Activia cu germeni de grîu. A vomat instantaneu. Pe urmă s-a liniştit, dar, cînd a încercat să se ridice de pe scaun, a cuprins-o ameţeala, a trebuit să se aşeze la loc. Abia am ajuns în salon.

Cu toate acestea, o simt mereu la pîndă. E plină de suspiciuni. Tratamentul i se pare o escrocherie pusă la cale de medici ca să o reţină pe ea în spital. Se strîmbă la orice medicament, amplifică homeric orice indispoziţie.

— Fişior, zîşei că-ţ’ tre’ o cheie ori n-am auzît io bine?

(„Moleskine“) Mi-am cumpărat de la „38“ două tricouri, unul verde şi altul roşu.

Acum, că am cheia de la apartament, am dormit mult dimineaţă, fără restricţii. După masa de prînz m-am întins, am aţipit niţel, am făcut un duş.

Însă nu mă simt odihnit. Mă îngălez. Mi-a fost şi puţin greaţă. Greaţă de la gînduri, ca să zic aşa. Nu-mi place deloc cum evoluează mama. Ieri o lăsasem fără suflu, după un acces de vomă. Azi, la prima oră, mi s-a răspuns că am nimerit „la cealaltă secţie“ şi nu se poate face legătura cu secţia mamei, din cauza unor defecţiuni tehnice. Am mai sunat o dată, la fel.

(„Moleskine“) E mai puţin prăpăstioasă. I-au scos flexula. Se învineţise puţin în jur, singurul neajuns. De la „38“ i-am cumpărat un nou costum de pijama galben-aurie, cu mîneci lungi.

— Doamna doctor Zăganu, pe scări, mi-a şoptit „conspirativ“...

— Te simpatizează!

— Cred că da. E de părere s-o duc pe mama la un cardiolog bun, ea bănuie o decompensare cardiacă. Se miră că doamna doctor Rosenzweig n-a discutat cazul mamei, deşi de obicei în şedinţele comune se prezintă evoluţia tuturor pacienţilor. Nu înţeleg...

— Păi, Livioaş, du-o tu la un cabinet particular, dacă vrei să se uite la ea ca la un om!

N-am descifrat nici pînă azi cum funcţionează telecomenzile lui Artemiu. Televizorul de dincolo s-a deschis, dar e numai purici. Întotdeauna l-am deschis la noroc. Acum nu vrea! Mă afectează, oricît aş căuta să mă detaşez, imaginea tot mai palidă a mamei, continua ei devitalizare. Mai încerc o dată! Purici!... Face şi temperatură, 37 cu 3. Şi-mi pare că a căpătat o culoare verzuie. E mereu fără vlagă, fragilă. Ce naiba are? Îl închid! Na, că nu vrea nici să se-nchidă!... E fără vlagă, dar şi încrîncenată, copleşită de o umoare neagră, în tonalităţi de blestem biblic întors asupră-şi: „N-o să mai vedeţi niciodată la mine acasă flori cum erau înainte! Numai buruieni şi spini!“. Mi se face pielea de găină. După care se înmoaie: „Doamne, nu-ţi cer să zburd, numai să mă văd înapoi în pătuţul meu din bucătărie!“. Deci întîi apăs pe butonul ăsta, aşa... Tot purici... Pe urmă pe ăsta. A apărut cronometrul. Pe urmă de două ori pe canal, cum zicea Artemiu. A dispărut cronometrul. Aha!...

S-a terminat finala C. M. de tenis de masă între Ma Lin şi Wang Li Quin. Wang Li Quin a revenit şi a cîştigat. Cîteva mingi fenomenale. Nu multe, dar lăsîndu-te cu răsuflarea tăiată.

(„Moleskine“) Doamna doctor Rosenzweig i-a făcut mamei puncţia pe neanunţate. Cînd am ajuns, la zece, tocmai termina. A scos cam jumătate de litru. Şi a mai rămas,

deoarece mama nu-şi poate stăpîni tusea. Ca de fiecare dată.... Am găsit-o pe marginea patului, răvăşită. „Nu mai scap de apa asta, parcă-i un blestem! Azi o scoate şi mîne-i la loc!“

La perfuzie, asistenta blondă, foarte blajină şi omenoasă, i-a sugerat să meargă întîi la toaletă, ca să nu aibă probleme. S-a dus singură, nu m-a lăsat s-o însoţesc. Cînd a revenit, asistenta i-a potrivit perfuzia şi s-a retras. Peste un sfert de oră, mama, încurcată, mi-a relatat că, ajunsă la toaletă, a încercat să aprindă lumina în prima cabină – nimic, apoi într-a doua – nimic, după care s-a scăpat pe ea şi s-a întors.

După perfuzie s-a spălat cu încetinitorul la chiuvetă, cu toată interdicţia doamnei doctor Rosenzweig. Şi-a schimbat şi pantalonii de pijama. I s-au subţiat picioarele, pieile atîrnă, fesele s-au lăsat. M-a invadat coşmarul copilăriei mele, cartea doctorului Luigi Luigi, descoperită printre manualele din stupină. *Experienţe pe oameni*. Fiinţe omeneşti scheletice, goale, cu ochi enormi, bărbaţi şi femei. Coastele ieşite în relief. Rotulele imense ale picioarelor numai piele. Şi sexele. Nu mai văzusem sexe. Le ţintuiam cu o curiozitate de neînfrînat şi, totodată, năpădit de teroare. Una dintre femei zîmbea. Numi puteam desprinde ochii din pubisul ei pilos. Erau primele femei goale peste caremi cădea privirea. Nu cunoşteam cuvîntul, dar trăiam oroarea unui sacrilegiu la care iei parte în pofida voinţei tale, mînat însă nu din afară, ci împins dinăuntru de o forţă înspăimîntătoare. Am închis cartea şocat şi vinovat, am ascuns-o sub teancul de la capătul poliţei. Mi-a fost rău. Am visat urît. După multe săptămîni m-a muncit ispita de a redeschide volumul, trebuia neapărat să mă uit la femeia goală. Am privit poza pieziş. Răul se redeştepta în mine, s-a întins o durere de cap vîscoasă, mi-a venit să vărs. Am ascuns cartea la loc şi am ieşit din stupină bolnav. Numai gîndul la ea îmi ridica tensiunea de cîte ori ajungeam prin preajmă. Am regăsit-o tîrziu, în studenţie. N-am răsfoit-o. Am aşezat-o pe ultimul rînd din dulapul de jos al bibliotecii, e pe undeva pe-acolo.

Se goleşte punga. Bat la cabinetul asistentelor. Deschid – nimeni. Bat şi la camera doamnei doctor Zăganu. Întredeschid. Doamna doctor Rosenzweig se uită la televizor.

— Mă scuzaţi, se termină perfuzia mamei, căutam pe cineva care să scoată acul.

Doamna doctor se ridică, o porneşte spre salon. Se apleacă peste mama. Trage de ac. Mama icneşte. Curge ceva sînge.

— Ţineţi apăsat cu vata!

Doctoriţa iese.

— Te-a durut?

— Mai uşor lucrează asistentele!

Intră zîmbind asistenta blondă, cea foarte simpatică.

— V-am căutat, se termina perfuzia.

— Ştiu, n-am uitat, am fost plecată la calculator. O scot acum!

— A scos-o doamna doctor.

Asistenta face o grimasă:

— Să vadă şi ea cum e!

Doamna doctor Zăganu insistă că „problema gravă“ (cuvintele ei) vine de la disfuncţionalitatea cordului. Ar fi şi cauza refacerii lichidului la plămîni. N-am putut urmări toată explicaţia, am reţinut că e de rău. Rău de rău. Mi-a repetat să o duc neapărat pe mama la cardiolog. Putea să nu se bage, mama nu cade în responsabilitatea sa, dar, zice, „Am şi eu pe cineva în situaţia dumneavoastră“. Mi-a dat numele a doi medici cu cabinete particulare, doctorul Kopacz şi doctorul Mateş. „Ca să fiţi împăcat că aţi făcut tot ce se putea face.“ Am plecat pe jos să caut cabinetul doctorului Kopacz, situat undeva mai aproape. L-am găsit pe lîngă Braedt. Închis. Mi-am notat de pe tăbliţă numărul de telefon. Mi-a răspuns însuşi doctorul Kopacz, rugîndu-mă să revin după 14. 30. Peste mai bine de o oră. Întors la spital, am căutat-o pe doamna doctor Zăganu. Plecase. Am vorbit cu mama. Am convenit că e mai bine să aşteptăm concluziile doamnei doctor Rosenzweig, abia apoi să facem programarea la doctorul Kopacz. Ca să nu stîrnim o eventuală zîzanie între doctoriţe. Aşadar nu-l mai sun după două jumate. Mama a aţipit. Aproape tot timpul somnolează.

Nouă treizeci, seara. Sun la spital. A cui e vocea, a blondei sau a brunetei? Pe mascată o recunosc de la prima vorbă.

— Bunica se simte foarte bine. Acum am trecut cu tratamentul.

Cred că bruneta.

— Dacă mai intraţi şi n-a adormit, vă rog să-i transmiteţi „Noapte bună!“.

Mîine termină seria de perfuzii.

Mama doarme. Noua ei colegă de salon (îmi pare rău că s-au externat lelea Marta şi copila), tanti Lili, îmi şopteşte, sfătos şi ipocrit-îngrijorată, cu accentul său botoşănean, că mama a tuşit toată noaptea.

— Doamna doctor a zis la vizită s-o căutaţi neapărat îndată ce ajungeţi!

— Care doamna doctor?

Face o figură compătimitoare – adică nu-nţeleg? – şi împunge cu arătătorul în sus.

— Şefa!

Precis s-a întîmplat ceva!... Mi se strînge stomacul. O las pe mama să doarmă şi ies s-o caut pe doamna doctor Rosenzweig. Sus, la cabinetul din capătul scărilor. Bat, răspunde după o pauză. Intru. Îşi ridică nasul din hîrtii. Zîmbeşte neaşteptat de afabil.

— Luaţi loc, vă rog! Analizele sînt bune, chiar foarte bune în privinţa plămînilor. Noi nu putem face mai mult. Sugerez în acord cu colega mea (deci, finalmente, s-au consultat!) să o duceţi la cabinetul doctorului Kopacz. L-am sunat. Nu se poate azi, deoarece e plecat la Tîrgu Mureş, la un simpozion. Revine abia diseară. Îl sun mîine şi stabilim ora.

Mă-ntorc în salon. A apărut şi cealaltă nouă colegă, femeia energică din Mijloceni, ciolănoasa, cu un glas gros, bărbătesc. Arată spre mama:

— O tuşît tare az-nòpte! M-am dus io după asistentă, i-o dat nişte bumbgi.

Probabil de la vocea ei hîrşîită, mama întredeschide ochii. Mă recunoaşte şi capătă o expresie de copil fericit.

— Tu erai?

— Acuma am vorbit cu doamna doctor. Analizele ţi-au ieşit foarte bine!

– Analizele sînt bune, dragă, dar eu nu mai am nici o putere. Să vedem ce-a zice şi doctorul de inimă.

— Mîine mergem.

Zîmbeşte:

— Numai s-ajung eu pînă mîne!

— Acum ia şi înghite ceva, pun pariu că n-ai mîncat nimic de dimineaţă! Dacă mănînci, ai s-ajungi!

— Am înghiţit un Ginsavit cu ceai.

I-am adus nişte peşte de la Artemiu. Pe drum, am cumpărat Danone Natur şi doi covrigi.

Miercuri. Ziua mea de abstinenţă alimentară. Mama mi-a dat liber pentru după-amiază. Cinci şi jumătate. Am început să ameţesc.

A plouat toată noaptea. Pe geamul de la bucătărie se vede un copăcean rupt. Unul din acei arbori ornamentali cu frunze roşii.

„Nu vă temeţi!“ „Nu vă fie frică!“ Hei, tu: „Me phobetheis!“.

Recapitulare. Cînd am ajuns, mama era mai sprintenă. Cînd am plecat, se înmuiase iarăşi, acuza dificultăţi respiratorii. Pe sfert a alunecat într-un alt tărîm. Vorbeşte fără vlagă, uneori articulează greu, i se usucă gura. Totuşi doamna doctor Rosenzweig părea mulţumită, a identificat microbul, va face un antibiotic „ţintit“.

Zece douăzeci şi cinci. M-am trezit abia la nouă. Mi-am făcut gimnastica, am mîncat puţin, am sunat la spital. Mi-a răspuns scroafa aia grasă şi grosolană, au mutat-o de la secţia de la parter, că mama e bine.

Junghiul – prezent. Am încremenit de durere la ridicarea din pat. L-am amorţit cu exerciţiile. Îl simt ca pe un cuţit. Credeam că e o comparaţie exagerată. Nu e. Nu-mi dau seama ce-l provoacă. Altfel, am poftă de mîncare, muşchii răspund la comenzi. Mă-ndemn mereu să-mi fac nişte analize temeinice... (Cînd nu mă apucă o lehamite încleiată

şi sînt convins organic, din măduvă, că lucrul cel mai bun ar fi să dau naibii-n primire şi salutare!)

(„Moleskine“) În fine, mama a fost consultată de doctorul Kopacz. Un om foarte de treabă, apropiat de bolnav. L-a îndrăgit din prima. I-a făcut ecografia, i-a prescris medicaţia. Dacă am înţeles corect, mama are cîteva afecţiuni cardiace, dar nimic foarte grav, doar rigidizări mai vechi ale valvelor. Doctorul nu recomandă intervenţia chirurgicală. I-a prescris o reţetă mai lejeră, Prestarium, Preductal şi încă unul, Talliton?... Tolliton?... M-a atenţionat: „Nu cumva să nu le ia!“. Mamei: „Auzi?! Să iei ce ţi-am dat! Şi să vii la control peste trei luni!“. Nu-mi venea să cred auzindu-l cum rosteşte, foarte natural, „trei luni“! Adică o veşnicie! Mama nu are voie să facă efort. Dacă poate merge, de exemplu, douăzeci de paşi, e indicat să facă doar zece. În cabinet, goală pînă la brîu, nesigură pe picioare, albă la faţă, îmi dădea senzaţia că se prăbuşeşte din clipă-n clipă.

A devenit mai stăpînă pe sine după ce-a auzit că nu-i chiar atît de rău. Nu are altă treabă decît să se odihnească, să mănînce şi să bea multă apă.

Preţul: 700.000 lei. Mult mai ieftin decît preconizam.

„Peste trei luni!“ N-am auzit nimic mai optimist de la Revoluţie încoace.

— Livioaş, fii atent ce-am găsit în puiuc! Am şi uitat de el! L-am probat, merje fòrte bine, îi bun! Numa’ cît îţi trebă un număr! No, îl iei tu ori îl bag înapoi?!

Spital. Mama a vomat. Mi-a spus vecina ciolănoasă (pe tanti Lili au mutat-o la patru; slavă Domnului, onctuozitatea ei mă indispunea). „I-am spălat io batista!“ Doarme. O las să se odihnească.

(„Moleskine“) Am cumpărat medicamentele prescrise de doctorul Kopacz. Aproape un milion... Mi-am cumpărat şi eu o cutie de scobutil, începuse să mă înţepe ficatul. Şi mi-am încărcat cu patru euro mobilul de la Artemiu. Am sunat-o pe Zelda să-i las numărul. N-a răspuns. I-l trimit pe s. m. s.

Ciolănoasa îi umblă mamei în lucruri. Mama afirmă că nici n-a gustat mierea, dar sticla s-a golit de trei degete.

(„Moleskine“) Mama se plînge mereu. Îşi plînge de milă. Uneori nu mă pot abţine. I-am repetat răspicat că situaţia ei e stabilă şi mulţumitoare. Puteam să-i spun altceva? Ce s-ar fi făcut dacă avea tuberculoză sau cancer sau o afecţiune cardiacă gravă? „De unde ştii că nu am?! Nu vezi că mă topesc pe zi ce trece?!“ „Păi n-au spus doctorii, şi doamna doctor, şi doctorul de inimă?!“ „Ei, doctorii!...“

I-am făcut masaj.

I-am curăţat un măr.

Îi pun în farfurie o bucată de peşte şi-i deschid un pahar cu sana (Danone Natur n-am mai găsit).

Şapte treizeci seara. Slăbiciune neaşteptată, cu ameţeală şi tremur de mîini. Deşi am mîncat la amiază la cantină.

Zelda ştia că ieri urma să ajungem la controlul cardiologic. N-a sunat. Să nu-mi spună ea că n-a găsit numărul pe mesagerie!... În fond – nu-i aşa? – de ce să sune? Era un lucru banal, doar o problemă de viaţă şi de moarte... Am sunat-o eu, adineaori. Nu răspunde. O detest.

Asistenta spunea la telefon că mama a avut diaree peste noapte. Dacă şi-a murdărit hainele, acum e iarăşi disperată.

Mama, într-adevăr, a avut stomacul deranjat. Mi-a confirmat şi colega ei de salon. „De tri ori o ieşît la veceu az-nòpte. Am dus-o io de mînă.“

Am găsit-o dormind. Cînd s-a trezit, i-am spus că ştiu. S-a mîniat: „Mama lor de femei!“. Foc şi pară. Într-un fel, e un semn bun, înseamnă că încă n-a abdicat.

I-am curăţat pijamalele. Am mai luat o sacoşă de lenjerie, s-o spăl la Artemiu. Mai bine decît în chiuveta din salon. Am pus deja la înmuiat.

Deschid o cutie de Ariel din rezerva lui Artemiu, parcă-l văd pe gras ce mutră face diseară!

Am aflat cum o cheamă pe ciolănoasă cînd a strigat-o asistenta. Un nume ciudat, nu l-am mai auzit: Săcădate. Cornelia Săcădate. Tocmai s-a-ntors de la sala de mese:

— Az’ nòpte o murit on bărbat din secţia di la parter, eri era afară, l-am văzut la bancă, jiuca cărţ’.

— Cine?

— Unu’ mnic şî negrişios, care le-aduşè de băut. (Ijdane!) Zîşe că l-o băgat, ni aşa, într-on sac negru şî l-o trimăs de-aiş’.

Glasul moale al mamei:

— Unde l-au trimis?

— La morgă.

— Unde-i morga?

Caut s-o dau pe glumă:

— Da’ ce te-nteresează, ai treab-acolo?

— Mai ştii? – şi-şi dezveleşte gingiile de plastic ale protezei.

Nu-mi vin în fire. Un tremur mărunt în tot trupul. Aş telefona la spital şi n-am curaj. Starea mamei s-a agravat. Dimineaţă i se învineţise faţa, strîngea din buzele uscate: se scăpase iarăşi pe ea. Maroul de pe cămaşa de noapte, ca un stigmat. Am simţit-o cu moralul la pămînt, strivită de ruşine. „Lasă şi tu, se întîmplă, aşa-i la boală!“ N-a răspuns, a continuat să strîngă din buze, privind în gol. Totuşi doamna doctor Rosenzweig vorbeşte de o posibilă externare vineri!!! Între timp, au mai avut loc cîteva crize. I s-a pus iarăşi perfuzia. Am alergat tot oraşul după Colistin, un medicament care – mi-au repetat pe rînd farmacistele – nu se mai produce. La întoarcere, m-am întîlnit în poarta spitalului cu doamna doctor Zăganu, ieşită din tură. M-a anunţat franc: „fetele“, adică asistentele, i-au comunicat că e grav, s-ar putea ca mama să moară chiar în seara asta. Nu mă lasă tremurul mărunt şi ţiuitul din urechi. Parcă aş fi păşit eu primul în celălalt tărîm... Îmi repet să fiu calm, calm, calm!

Am urcat scările răscolit de spaima că n-o s-o găsesc vie. Înainte de a intra, am auzit-o tuşind. M-a răcorit ca un balsam. După perfuzie se mai înviorase. Dar aproape nu mai are glas. Tensiunea i-a scăzut la 10/6. „Am mî... încat toa... a.... tă su... u... pa.“

Dacă aş avea la îndemînă, aş aprinde o ţigară. (N-ai aprinde-o!) Simt o undă de greaţă. Gustul lichiorului de caise din gara din Cluj. Gustul ăla idiot...

Diseară stau cu ea la spital. A fost şi sugestia doamnei doctor Rosenzweig. Cred că începe să se teamă. Am rugat-o să nu mă menajeze, să spună tranşant dacă pericolul de deces e iminent. S-a eschivat: „Orice om are şansa lui“. Ciudat, mesajul ei neclar m-a mai liniştit şi mi-a făcut-o simpatică, în timp ce doamnei doctor Zăganu, care a vorbit deschis, îmi venea să-i trîntesc nişte Dumnezei, deşi îi apreciez devotamentul şi francheţea.

Nevoia să mă adun cîteva ore în apartament, singur. Le-am lăsat la spital şi numărul de mobil, şi numărul fix al lui Artemiu, ca să fiu sunat dacă se întîmplă ceva. Ar trebui să sun eu, acum. Nu chiar acum. O să sun. De ce să mă grăbesc? Nici o veste e o veste bună. I-am telefonat Zeldei. M-a întrebat dacă ar fi cazul să vină. Am închis. O urăsc. O urăsc! O urăsc!

Asta-i bună! Auzind că mama a făcut diaree, doamna doctor Rosenzweig i-a interzis să mai mănînce altceva decît mîncarea de spital. Pe care mama oricum n-o mănîncă. A slăbit peste zece kilograme.

— Mănîncă, trebuie să mănînci! Ştii ce se-ntîmplă dacă nu mănînci?!

Schiţează un zîmbet şi-mi răspunde fără cuvinte, aşezîndu-şi mîinile pe piept. Degetele sale noduroase, acum, după săptămînile de inactivitate, s-au curăţat, s-au şlefuit, şi-au redobîndit o fineţe foarte feminină.

(„Moleskine“) Am găsit-o mai înviorată. A scăpat de diaree. Dar nu mai am încredere în stările astea de bine. Îmi par atît de fragile, de instabile... Mîncase castronul de macaroane cu brînză. Aproape în întregime. I-am surprins o hotărîre de a se nutri, de a prinde puteri. Nici în asta nu mai am încredere. Căderile pot surveni pe neaşteptate. A refuzat să rămîn cu ea peste noapte.

20.30. Trag aer în piept. Sun.

— Bunica e bine, i-am dat medicamentele, staţi liniştit!

Slavă Domnului!

— Scuzaţi că v-am deranjat! Noapte bună!

— No staţi numa’ un pic, tocmai mă cheamă nu ştiu de ce la salon, reveniţi peste cinci minute!

A închis. Dacă, în timp ce vorbeam, s-a-ntîmplat? Dacă se-ntîmplă chiar acum? Acum, acolo. Aş vrea să fiu acolo. De fapt, n-aş vrea. Ar *trebui* să fiu acolo. Să o ţin de mînă. Nu mai bine rămîneam la spital?! (Dacă ai fi dorit cu tot dinadinsul, ai fi rămas! Recunoaşte, n-ai dorit cu tot dinadinsul! – Da, abia aşteptam să ies, să respir, să scap, încercam să mă conving că mama e bine, că a trecut hopul...) Sun!... Mai stau un pic... Da sau nu? Se mai află aici? A trecut? Dacă?... Ţeapănă deja pe patul ăla al lor... Apăs pe taste. Mă strînge la inimă. Rezist! Rezist, rezist, rezist! Rezist la orice veste! Înghit noduri. Îmi simt pulsul în tîmple. Asistenta. Vocea. Vocea sună normal.

— Da, acuma m-am întors.

Îmi transmite calmul ei. Înseamnă că e de bine.

— N-a fost nimic!

Expir.

— Femeile din salon au coborît la raze. (Ştiu, le mai cheamă doamna doctor Rosenzweig cînd e de gardă, a chemat-o şi pe mama.) Cînd au intrat în salon, cum nu era nici lumină, au văzut-o pe bunica într-o poziţie ciudată, întinsă pe spate. S-au speriat şi au strigat după mine. Cînd am ajuns, era pusă-n pat, o zis că o făcut pipi la oliţă (Greu am convins-o!..) şi că-şi aranja cămaşa de noapte.

Îmi domin greu surescitarea, încă mi se zbat tîmplele şi nu mă părăseşte tremurul din mîini. Totuşi mă simt uşor. Am scăpat! Nu acum. Nu în clipele astea. Nu aşa. Am un interval de relaş. Moartea s-a retras, parcă o văd, se linge tacticoasă ca o pisică, ai zice că nici nu ne bagă-n seamă.

Sună telefonul. E ea, chiar ea, Zelda! Mama:

— Cu cine vorbeşti?

— Cu Ioana.

— Să mi-o dai şi mie!

Îi fac semn din mînă. Zelda a regăsit tonul pactului nostru. Îi descriu cum stau lucrurile.

— Uite, sînt în salon. Vrea şi mama să-ţi spună două cuvinte.

Îi întind telefonul. Mama, fără aer:

— Ioană, tu eşti? Dragă, mi-e tare dor de tine, te aştept să vii! Eu nu pot vorbi, ţi-l dau pe Liviu.

— Alo, mă auzi?!

— Alo...

Glasul Zeldei a devenit ezitant. Jilav. O iubesc.

(„Moleskine“) Alternez optimismul cu atacurile de panică. Şi am mai şi rămas de unul singur. Artemiu a plecat de urgenţă la Bucureşti. Aseară l-au anunţat, azi-dimineaţă s-a urcat în tren. Nu se-ntoarce pînă vineri sau sîmbătă. A murit mătuşă-sa după mamă, tanti Amalia. Mi-a arătat-o într-o poză, o femeie cu un contur ferm al feţei şi o privire pătrunzătoare. „O fost cu adevărat o doamnă. Nu se compară...“ M-am surprins gîndind că orice moarte înseamnă o victorie a mamei. Dar şi o precipitare a deznodămîntului. Stupid. Ştiu.

Televizorul, cărţile. Am tras draperiile grele la geam. Nevoia unui adăpost etanş. Nu e bine. Mă sufoc. Mai degrabă să intre lumina. Să-mi vînture obsedantele reprezentări ale mamei: în salon, în situaţii grele (respirînd anevoie, pierzîndu-şi cunoştinţa, scăpîndu-se pe ea, articulînd cu dificultate, expiind). Stresul că va suna telefonul şi voi fi anunţat că nu mai este.

Zapez. Am nevoie de un respiro! Altfel, mă pulverizează nevroza.

00. 15. Sunat spital. Doarme, n-au fost probleme. Sper că aşa e. Cu toate că nu cred. Mă duc să mă culc.

La şapte dimineaţa am sunat la spital. Mi s-a spus că e bine. Dar la fel mi se spusese şi ieri. Acum e opt şi un sfert. Celulele mele stau la pîndă. Greaţă.

Măcar o jumătate de oră întins pe spate. Mi se relaxează coloana. Pînă a nu-mi lăsa Artemiu cheia, la ora asta aveam spatele înţepenit şi tălpile fierte.

Filmul se derulează singur, îl privesc oarecum detaşat. Doarme. O las. Femeile spun că a fost mai liniştită. Femeile: acum sînt două. A apărut o ţărăncuţă grăsună, cu năframă cu flori roşii. S-a uitat la mine pe sub gene. Citeşte într-una dintr-o biblie mică, de pocăiţi, cu coperte verzi de plastic. Mama s-a trezit încet după vreo cinci minute, privind dezorientată în jur. Mîncase încă de dimineaţă, cînd i-au adus medicamentele, nu mai voia nimic. Am vorbit în şoaptă despre straturile de-acasă, luîndu-le pe rînd – cum vom pune ceapă roşie, varză şi conopidă, salată, ridichi –, despre porumb şi despre cît de repede răsar tufele de fasole. „În cinci zile scot capul!“ Îi face bine să-şi imagineze curtea şi grădina. Buzele i se usucă mereu şi articulează bizar. Dă senzaţia că-şi pierde controlul şi că bolboroseşte fără şir. Dar, îndată ce-şi clăteşte gura cu apă, capătă iarăşi glas. M-a rugat s-o însoţesc la toaletă. Pe drum, s-a vlăguit, a albit la faţă, i s-a lăsat buza. În cabină a ameţit şi, înainte de a-şi da jos pantalonii, s-a scăpat pe ea. M-a privit disperată. Am căutat s-o liniştesc. „Eşti slăbită, după ce te mai întremezi, n-o să se mai întîmple!“ A tăcut. Are momente de prostraţie. A rămas nemişcată, cu ochii goi, respirînd ca printr-un filtru înfundat. Apoi s-a urnit, din proprie iniţiativă, spre salon, apucîndu-mă de braţ. Am schimbat-o, i-am spălat chiloţii şi pantalonii de pijama în chiuvetă. Am pus rufele la uscat pe calorifer. Mai are o pijama curată de rezervă. Peste zece minute, îmi spune în şoaptă că vrea iar, deoarece s-a ţinut şi n-a dat drumul la tot. Am îndemnat-o să stea pe oliţă. Şi-a făcut cruce – „Doamne, ce-am ajuns!“ –, dar s-a aşezat. Şi asta a devenit dificil, deoarece şi-a pierdut flexibilitatea articulaţiilor. I-am cerut ferm să nu se mai aventureze la veceu, să folosească de-acum numai oliţa. Le-am rugat pe asistente să vorbească ele cu infirmierele, ca să o ajute cînd va fi cazul. Au promis. Am vorbit şi cu lelea Săcădate. Am auzit-o, spre surprinderea mea, şi pe colega cea nouă: „Înţălejem noi, că doară oameni sîntem!“. Gîndul care mă terifiază este că o vom găsi prăbuşită în closet. Iese noaptea, singură, încăpăţînată cum o ştiu, ameţeşte şi cade...

La amiază a mîncat – comparativ cu zilele trecute – mulţumitor. După diareea din ultimele zile, acum se plînge de constipaţie.

Lelea Cornelia Săcădate povesteşte cu glasul său hîrşîit:

— No, nu mai avèm niş’ bani, niş’ mîncare. Atîta mn-era de fòme, vă rog să mă credeţ’, că m-am pus în pat ş-am plîns!

(Atunci, între altele, i-a sorbit mamei din sticla de miere.)

Acum îmbucă zdravăn dintr-un şniţel pane. I-a venit fata aseară, cu traista plină.

Nu scap de senzaţia că mă rătăcesc între lumi. După-amiază o găsesc pe mama într-o formă acceptabilă, vorbim una-alta, cînd, la un moment dat, mă întreabă ce s-a întîmplat, de ce n-am vizitat-o de dimineaţă? Presupun că glumeşte, i-o întorc: „Ce atîtea vizite toată ziua bună ziua?!“. Se posomorăşte, îi cade faţa: „Înţeleg că eşti şi tu obosit...“. „Cum, tu nu mai ţii minte că am fost?!“ „Ai fost? Cum ai fost?! Eu nu-mi amintesc nimic.“„Chiar nimic, nimic?!“ „Nimic!“ „Întreabă-le pe femei cînd se-ntorc de la masă!“ „Ei, la ce să le-ntreb?!“ „Dar ce-ţi aminteşti de la ultima vizită?!“ „Cum stăteai lîngă mine pe pat şi povestea aia din Mijloceni că a apucat-o plînsul de foame.“„Păi asta a fost azi-dimineaţă!“ „Nu ieri?! Mie mi se pare că ieri“. „Azi, nu ieri!“ „Înseamnă că mi s-a-ncîlcit mintea.“

Trăisem cu convingerea că a rămas stăpînă pe memorie. Pe de altă parte, confuzia s-ar explica prin zilele de stat în cameră, somn, pastile, perfuzii. Deşi...

„Azi am mîncat, sunt sătulă, n-am putut scăpa de aia din Mijloceni. A venit la mine la pat cu şniţel şi cozonac, se simte, dragă, vinovată că mi-a mîncat mierea!... Săraca, îmi vine să şi rîd, foame trebuie să-i mai fi fost!... Da’ nu putea şi ea să ceară?! Că doar îi dădeam! Aşa sunt unii, li-i ruşine să ceară, dar nu li-i ruşine să fure.“ „Te-am prins! Cum ai fi sătulă azi dacă ţi-ar fi dat şniţelul ieri?! Acum ce zici, am fost dimineaţă sau n-am fost?“ „Ai dreptate, dragă, oare cum nu m-am gîndit?! Te-ai prostit, Haretă! Degeaba ai cap!“

Vioiciunea ei transmite o stare ciudată, de zonă crepusculară...

Doamna doctor Zăganu – foarte sceptică. I s-ar putea prescrie mamei, în ultimă instanţă, un antibiotic testat, dar cu efecte secundare puternice, afectînd rinichii şi urechile.

— Auzi, există un antibiotic tare, numai că îţi afectează auzul şi rinichii. Ce zici? Te bizui?

— Nu, dragă, nu! Nu şi-aşa sunt eu surdă, vrei să nu mai aud deloc?

O să mai căutăm Colistinul ăla care nu se mai fabrică. Vorbesc şi cu Zelda.

Poate că totuşi vineri va fi externată. Din spusele confidenţiale ale doamnei doctor Zăganu, speranţele pentru ce va urma sînt mici. Mai cîştigăm nişte zile, nişte săptămîni.

— Dar, nu uitaţi, în orice moment se poate produce o sincopă!

(Nu-mi mai face plăcere să discut cu doamna doctor Zăganu. O ocolesc. Sinceritatea ei îmi alimentează angoasele. Constat că prognozele indecise ale doamnei doctor Rosenzweig, lăsînd loc pentru o minusculă speranţă, îmi pică mult mai bine.)

Şapte şi jumătate dimineaţa. Sunat la spital. Asistenta abia a intrat în tură. Nu ştie. Sun mai tîrziu.

Nouă patruzeci şi cinci. Plec spre spital. Cu un nod în stomac. Şobolanii. De la prognoza letală de alaltăieri, nu mai pot contracara tensiunea care s-a instalat în mine. Încerc să-mi mătur din minte reprezentările macabre. Caut să ies din jocul „poate că se întîmplă în chiar clipa asta“. Trebuie să rămîn proaspăt pe eveniment, cu destulă forţă pentru a păstra iniţiativa şi a nu fi copleşit. Cîteva minute e în regulă, şobolanii se opresc, apoi mi-o închipui dînd ochii peste cap.

(„Moleskine“) A insistat astăzi să meargă la toaletă. „Ai să vezi că nu păţesc nimic!“ Am dus-o. În cabină s-a scăpat puţin pe ea. La întoarcere, după ce-am părăsit blocul sanitar, a ameţit, s-a învineţit, apoi s-a albit la faţă. S-a ţinut cu o mînă de mine, iar cu cealaltă s-a sprijinit de perete. În pat, şi-a recăpătat suflul.

N-a mîncat decît jumătate de farfurie de supă. Atît i-a fost tot prînzul. Pe la două mi-a cerut să-i tai plăcinta cu brînză. A ciugulit două feliuţe. De cîteva ori a făcut pipi în oliţă. Mai întîi, ghemuită jos, lîngă pat. Dar a obosit. Împotriva voinţei sale, i-am potrivit

oliţa sub şezut, în pat. Îi este cumplit de ruşine de femeile din salon. Nu zice nimic, se întoarce repede cu faţa la perete. Umilinţa o dărîmă parcă mai mult decît boala.

Am vorbit cu Zelda. N-a găsit Colistin.

(„Moleskine“) Doamna doctor Rosenzweig mai vrea încă cinci perfuzii. Le-am cumpărat de la farmacia din colţ. Am refuzat să le deconteze. A insistat.

Să presupunem că vineri mama încă răsuflă şi o externează. Cum ajungem acasă? Teoretic, ni s-ar pune la dispoziţie o salvare. Practic, zice asistenta blondă, nu se ştie la ce oră soseşte, e în funcţie de comenzile de peste zi. N-au decît patru maşini. Aşadar, am putea aştepta întreaga zi.

Pe urmă, va fi nevoie de îngrijire non-stop, în perspectiva de neînlăturat a decesului. Doamna doctor Zăganu are un fel de francheţe sadică în a-mi repeta, de cîte ori mă vede, să fiu pregătit.

Ar trebui găsită o soluţie, cu oliţa merge din ce în ce mai greu. Cum se cheamă tubul ăla? Cateter?... Sondă! Să-i pună o sondă, pentru a nu mai fi nevoită să se ridice. O să vorbesc cu una din asistente.

S-a rezolvat: nu se poate. Nu în seara aceasta. Bruneta spune că are nevoie de aprobarea expresă a şefei.

I-am cumpărat mamei de la farmacie pamperşi pentru adulţi. Coşmarul micţiunilor a dispărut. Bine că nu i-a pus sonda! Poate dormi liniştită, nu mai udă pijamaua şi patul, nu mai trebuie să apeleze la vecină, nu mai are a coborî din pat pe jumătate ameţită, pe jumătate sufocată. Măcar atît. O schimbă infirmiera. Restul e aşteptare, slăbiciune, sincope, mici speranţe. În fond, nu se ştie. Doamna Rosenzweig are dreptate, fiecare cu şansa lui.

Mîine merg mai devreme la spital, în jurul orei nouă, ca s-o prind pe doamna doctor Rosenzweig. Vreau să „negociez“ externarea mamei pentru vineri. La ce să mai rămînem aici?

Simţeam nevoia să sun. M-am liniştit. Mama a tuşit, iar acuma doarme. Asistenta nu părea supărată că am apelat după miezul nopţii. Blonda. Simpatia mamei.

Opt dimineaţa. Am băut două căni de ceai cu miere. Un anumit echilibru lăuntric. Sentimentul acut al zădărniciei îmi redă, paradoxal, seninătatea. Fac ceea ce trebuie: stau cît mai mult în preajma ei (noaptea totuşi nu rămîn, aş complica lucrurile; dacă i se face rău, mă sună asistenta imediat, ajung cu taxiul în zece-cincisprezece minute; şi, oricum, exitusul nu mai pare iminent), îi spăl rufele, îi fac masaj, îi dau borcanul în care scuipă. Pînă cînd am găsit soluţia pamperşilor, o puneam la oliţă. N-am dormit decît aproximativ cinci ore. Nu mă simt obosit. Doar că junghiul dă iarăşi semn. După micul dejun, am reintrat în trupul meu de carne şi secreţii. (*L'amie lointaine* insistă să trimită nişte bani, mîine, la PR.)

Nouă şi zece. Spital. Mama – în şezut, în pat. Cînd am ajuns, mîncase o felie de pîine cu brînză şi băuse aproape o cană de ceai. Neverosimil! Femeile îmi relatează, vorbind ca despre un fapt eroic, încărcat de-acum de o aură de legendă, că mama s-a plimbat prin cameră de două ori. Îmi confirmă, articulînd stins: „M-am ţinut de paturi. Am făcut paisprezece paşi pînă la oglindă şi paisprezece înapoi. M-am odihnit şi am mai fost o dată". „Nu trebuia, ai uitat că domnul doctor Kopacz ţi-a recomandat să faci orice efort doar pe jumătate?!" „Nu, dar am vrut eu să umblu!"

Pamperşii s-au dovedit utili, dar patul totuşi s-a udat. Am găsit aşternuturile schimbate, cu o fîşie de muşama peste cearşaf, în zona şalelor.

Îi fac masaj pe spate şi la tălpi. I-s tălpile reci, vineţii.

Doamna doctor Rosenzweig – nu i-am văzut maşina în curte– e totuşi la datorie. Îşi scrie registrele. Cu vocea ei autoritară şi totuşi catifelată, m-a rugat să iau loc şi să am răbdare să termine. Nu mă mai bagă în seamă, s-a înfundat cu nasul în hîrtii. E uluitor cît mă crispează prezenţa ei. În fine, ridică privirea.

— Dacă nu intervine nimic neprevăzut, vineri o externez pe mama dumneavoastră.

Ce să intervină neprevăzut? Un cutremur? Un tsunami? Erupţia unui vulcan? Meteoritul? Apocalipsa? Mă foiesc. Întreb cu un nod în gît:

— Spuneţi-mi, vă rog, fără ocolişuri, are sau n-are şanse de supravieţuire?

Pufneşte, nemulţumită.

— V-am mai spus, nu sînt în măsură să dau verdicte. Fiecare om are şansa lui!

Am rugat-o să vorbească tranşant, dar, de fapt, aşteptam fraza asta echivocă.

Mama a cerut, hotărît, să-i aduc o plăcintă cu brînză. „Alege una cu multă brînză!“ Aşa s-a exprimat. „Mi-e foame!“ O fi o toană, un capriciu al bolii? Unul din acele semne cinice de speranţă? La minimarket degeaba intru, n-au decît croissant cu ciocolată. Trebuie să ajung la plăcintăria de lîngă spitalul mare.

(„Moleskine“) Cinci seara. Am bătut oraşul pe jos. Peste o jumătate de oră mă întorc la spital: spălat ce mai e de spălat, masaje la spate şi la tălpi. Dacă ajungem întregi acasă, trebuie să mă adaptez la un program de infirmier. Habar n-am cum se face, voi descoperi făcînd.

La Dona au pamperşi cu nouăsprezece mii bucata. Mai ieftin decît la Sensi Blu. De cumpărat treizeci-patruzeci de bucăţi.

M-am luat după un indicator şi am ajuns la o farmacie între blocuri, Alessia, am întrebat într-o doară, farmacista mi-a zîmbit, i-au mai rămas zece flacoane de Colistin. „Să ştiţi că nu se mai fabrică.“ Ştiu şi răsştiu. „Ăstea-s ultimele.“ Mi-ar fi trebuit cincisprezece. Poate găseşte Zelda, o s-o rog să întrebe la farmaciile de la periferie.

Mi-am cumpărat o cartelă Orange de patru euro.

Masă de prînz la cantină. Ultima. Mîine nu cred că mai apuc.

Mama a băut un litru de apă, i s-au muiat buzele, articulează mai uşor. S-a plimbat de două ori de la pat la uşă şi înapoi. Abia păşind. Cu pauze lungi. A mîncat. Mi-e teamă să nu fie ultimele zvîcuri. Tata, cu o zi înainte de a muri, povestea mama, s-a ridicat din pat, a intrat în fiecare cameră, s-a dus în grădină şi în stupină, a ieşit la poartă şi a privit un sfert de ceas pe uliţă, sprijinit de stîlp.

Zelda zice că vine. Probabil sîmbătă. Ţinem legătura.

Împachetez bagajele. Încape totul în două pungi de plastic. Plus pungile mamei de la magazie. Mic şmotru în apartament, ca să nu găsească Artemiu mizerie cînd se întoarce. Verific dacă n-a făcut „duluri“ covoraşul de la baie, dacă telecomanda e la locul ei „pe laiţă“. Închid geamurile. O să trec, în drum, pe la bibliotecă, să las cheia la secretară.

De la etaj se aud chicoteli. Se transformă în gemete din ce în ce mai ritmate. Tipa a început să scoată triluri, ţipă şi rîde.

12. Mulţumesc! De-aici ne descurcăm singuri

Nu-mi doresc în momentul ăsta decît un singur lucru: mama să reziste pînă acasă. Să reziste pînă acasă! Să reziste pînă acasă! Dacă moare în patul ei, va fi totuşi o victorie. Merită să moară în patul ei. „Doamne, dacă m-aş vedea în pătuţul meu, nu ţi-aş mai cere nimic!“ „Pătuţul.“ Diminutivul mă răscoleşte şi, instantaneu, îmi face greaţă. Dispare iarăşi distanţa dintre mine şi realitate, filtrele nu mai au nici o putere. Melodrama cea mai leşinată şi adevărul cel mai crîncen, împreună, inseparabile...

Pachetul de pampers mă incomodează. Mi-a amorţit mîna. Stop! Facem schimb! Mut sacoşele în mîna stîngă şi apuc pachetul cu dreapta. Dimineaţă, asistenta zicea că mama a mîncat, şi-a luat medicamentele şi doarme. Copilul în rochiţă nu se mai ia după mine, se joacă în poartă cu căţelul. Pînă am şmotruit la Artemiu, pînă am scos banii de la poştă, pînă am trecut pe la bibliotecă să las cheia la secretară, a trecut timpul. Să fie zece şi jumătate? De-aici nu se vede ceasul din turnul bisericii. Şi n-am cum scoate mobilul din buzunar. E cald. Azi e prima zi caldă cu adevărat. Prea caldă. Se-anunţă peste douăzeci de grade. Ca vara. S-a dereglat clima. Fenomenul de încălzire globală, de care vorbeşte lumea. În oraş am văzut cîţiva meri încărcaţi de floare. Caişii, corcoduşii, prunul de la cazarmă s-au scuturat deja. Transpir, simt broboanele pe frunte. Mă şterg mai încolo, cînd schimb iarăşi mîinile.

Dar dacă o găsesc întinsă ţeapănă pe pat?

Ar arăta aproape la fel, albă la faţă, poate doar ochii i-ar fi duşi şi mai adînc în fundul capului, buzele mai albăstrii, nasul mai subţire. Tatei pe catafalc i se subţiase nasul. Pe Ceauşescu, după execuţie, nu l-am recunoscut. (Ce treabă ai tu acum cu Ceauşescu?!) (Fii sincer, dacă s-ar petrece – Dar poate s-a petrecut... – ai răsufla uşurat că n-ai fost de faţă! Ai găsi o scuză! Ţi-e frică de momentul acela! – Mi-e frică, aş vrea să nu fiu de faţă. Dar m-aş simţi strivit dacă n-aş fi de faţă. Cu tata a fost mai simplu, era ea cu el. Cu ea nu-s decît femeile din salon, asistentele şi doctoriţa. – Poate că nu mai contează. – Poate, dar, retrospectiv, ar conta din ce în ce mai mult.)

Schimb mîinile. Mai am cîţiva paşi pînă la poartă. Dacă ceva, o să-mi spună portarul, el trebuie să ştie, mă cunoaşte, nu m-ar lăsa să trec fără să-mi spună. Doar de n-o fi „Valentin Stan“!... Ăluia nu i-ar lua mult să mă oprească pînă la ora de vizită. Nu, nu-i băiat rău, încearcă să-şi facă datoria. În noaptea de Înviere m-a ajutat. Cam în silă, cam cu frică, dar m-a ajutat. Nu e el. E lunganul, mă salută ducînd mîna la chipiul *à la* De Gaulle. Îmi zvîcneşte inima.

— Aţi sosit?

— Azi e ultima zi, aţi scăpat de mine, o externează pe mama.

— No, să dea Dumnezeu!

E vie. Altfel, mi-ar fi spus. Vioiciunea ei de aseară n-a fost un ultim zvîc. Mă uit la ceasul de la telefon. Zece patruzeci şi doi. Minus treizeci şi doi. Ce reflex stupid! Îmi alunecă privirea pe anunţul de la CSICSI&SABIN SRL. Transportul gratuit al cadavrelor pe raza municipiului. Dar numai între spitale. Oare cît ar cere ca s-o duc pe mama acasă? Mai schimb o dată mîinile. Mă şterg de sudoare. Pietrişul de pe alee e prea colţuros, dacă nu amortizez, mă înţeapă prin talpă. La bancă s-a adunat lumea, întotdeauna m-am simţit vulnerabil trecînd prin faţa unei mulţimi. Ijdane zîmbeşte şi-mi face semnul victoriei. (Ce zicea lelea Săcădate?! E aici, n-a murit. L-a confundat. Nu ea, eu l-am confundat.) Gagicile se rîd. Am impresia că figura mea le-a sporit buna dispoziţie. (Nu fi atît de bănuit-

or!). Bine că au lăsat uşa întredeschisă, nu mai trebuie să pun pungile jos. O să le pun jos la capătul scării, înainte de a intra pe palier, ca să-mi şterg transpiraţia şi să răsuflu.

Îmi şterg transpiraţia şi curge la loc. Am udat batista. Îmi zvîcnesc tîmplele. Hai! Calm! Calm! Calm! Mi-ar fi spus la poartă! Deschid uşa de la palier. Femeile, Cornelia Săcădate, pocăita şi una nouă, vorbesc în faţa ferestrei deschise. Nu-i în regulă. Ce caută toate pe palier? De ce au lăsat-o pe mama singură în salon?

— Bună ziua! No, aţi ieşit un pic la aer?

Schimbă priviri între ele. Ceva s-a întîmplat. Uşa salonului e crăpată.

— Am eşît şî noi.

— Mama ce face?

— Înlontru.

Cornelia Săcădate, mereu energică, mi-a răspuns cu o jumătate de gură. Împing uşa cu piciorul şi simt. Pute. Nu te trăsneşte, dar pute. Mama stă chircită, cu faţa la perete. Geamul termopan dinspre curte e şi el întredeschis, prin salon adie un curent subţire. Mă uit atent la pătură. Se ridică încet şi se lasă.

— Dormi?...

Întoarce capul, mă priveşte ca hăituită. Am ajuns s-o cunosc. E dărîmată. O copleşeşte ruşinea.

— Doamne, de ce mă chinui?! De ce nu mă strîngi de gît?!

Abia se înţelege ce spune, i s-au uscat buzele şi nu are nici suflu ca să articuleze. Începe să plîngă.

— Stai liniştită, nu plînge, bea puţină apă! Nu s-a-ntîmplat nimic! Eşti la spital, e normal! Azi plecăm acasă!

— Lasă, dragă!... Am ajuns din om neom!...

Am un nod nu în gît, ci în stomac. Altfel de nod. Mă ţine strîns. Ca şi cum ar fi absorbit în el frica. Nu mai are importanţă. Am intrat parcă într-o altă dimensiune, mă mişc de la sine, mi-am regăsit calmul, zîmbesc.

— Nu mai plînge! Spune-mi şi mie ce-ai păţit!

— M-a schimbat sora, am făcut lipsa mare...

— Păi asta-i foarte bine, nu mai trebuie să faci la oliţă, ai scăpat de-un necaz!

Îşi şterge lacrimile.

— Of, mămucuţă!... Şi cu femeile istea aici!...

— Ei, lasă-le, că n-au venit la pension!

— Tu nu ştii ce-nseamnă!...

Faţa mamei se schimonoseşte brusc, capătă o expresie disperată:

— Iar mă trece!

— Şi ce te sperii aşa?!

Mă întorc cu spatele şi fac trei paşi spre uşă. Promiseseră că-i dau ceva împotriva diareei, se vede treaba că deocamdată nu are efect. Din diaree în constipaţie, din constipaţie în diaree... Şi iritaţiile. Ieri doamna doctor Zăganu mi-a sugerat să-i cumpăr Fluocinolon (m-am trezit pufnind în rîs ca prostul de faţă cu ea auzind cum se cheamă...), ca să avem şi după externare. I-am cumpărat de la Dona, odată cu pamperşii. Am mai cumpărat un Dulcolax, pentru cealaltă extremă. Şi o cutie de pudră de talc. Se plînge că o ustură.

— Ai terminat?

— Terminat...

— Chem o infirmieră să te schimbe!

— Mămucuţă, în ce ceas m-ai făcut?!

Femeile sînt tot la geam. Îşi întrerup conversaţia. Au devenit ostile. Cu siguranţă că nici nu-şi dau seama. Nu se manifestă, dimpotrivă, zîmbesc, dar dinspre ele circulă curenţii răi ai stigmatului. Mama le deranjează, le-a împuţit salonul. E purtătoarea de molimă... Bat la camera de gardă. Înăuntru – doamna doctor Rosenzweig, împreună cu asistenta blondă şi cu un tip pe picior de plecare. Tipul îşi ia rămas-bun şi trece pe lîngă mine. Doamna doctor pune ceşcuţa de cafea pe tăblia de sticlă a mesei. Pentru prima

oară, îmi pare încurcată. Ştim amîndoi că o externează pe mama ca să nu se complice cu un deces. Mă abordează înainte să deschid gura:

— Mai trebuie să completez foaia. La unu puteţi pleca. Am vorbit cu dispeceratul, vă trimite o salvare. Să se ferească de răceală!

Prezenţa ei nu mă mai crispează. Nu mă mai nimic.

— Da, mulţumesc.

Mă întorc spre asistentă:

— Nu vă supăraţi, mama ar trebui schimbată.

— Trimit infirmiera, mă duc să o caut!

Ceea ce şi face. Ies după ea, rostind „Bună ziua!“ spre doamna doctor. Mai ştii? Poate că „Externa“ crede sincer că fiecare om are şansa lui... A încercat, n-a ieşit, o lasă acum pe mama singură cu şansa ei... Dacă ar sugera să prelungim internarea, aş accepta? În nici un caz! „Pătuţul.“ Miza este ca mama să apuce să se întindă în „pătuţul“ ei. Aici au scăpat situaţia de sub control. Surorile nu că n-ar vrea, dar nu ştiu să se poarte cu bolnavii căzuţi la pat. Nu se pricep. Ele pun termometre, pun perfuzii, distribuie medicamentele. Cînd bolnavul nu mai este în stare să se deplaseze, ca mama, e nevoie de o altfel de asistenţă. În primul rînd, ar trebui izolat de ceilalţi pacienţi. Supravegheat non-stop. Ţinut curat. Aici nu există nici măcar un buton de alarmă. Fug colegele de salon să anunţe la camera de gardă. Ce s-ar fi întîmplat în caz de urgenţă la Paşte, cînd mama a rămas singură? Mi-am închipuit-o strigînd înfundat, cu glasul său moale, după asistenta de gardă... Ar fi foarte scump să monteze butoane de alarmă la fiecare pat?

— Stai liniştită, vine îndată infirmiera să te schimbe!

Mama nu zice nimic, se uită în tavan. Intră pocăita, caută ceva în sertarul de la noptieră şi iese fără să ni se adreseze. Înainte ar fi rostit ceva convenţional, „No, cum mai mere?“, „No, îi mai bine?“, din politeţe. Acum a intrat şi-a ieşit.

— Am vorbit cu doamna doctor, la amiază ne aduce foile de externare, la unu vine o salvare după noi, pe la două – două jumate sîntem acasă.

Mama răsuflă adînc şi tace în continuare.

— De ce nu vorbeşti? Plecăm azi acasă!

Articulează amorţit, după ce şi-a supt buzele şi a trecut cu limba peste ele:

— De-am pleca odată! De ce nu mai vine infirmiera?!

— Trebuie să sosească! Ai răbdare! S-a dus s-o caute asistenta cea blondă, care ţi-e ţie simpatică! Uite că vine!

Infirmiera grăsună, cu păr creţ, apucă în drum coşul de gunoi de lîngă chiuvetă.

— No, da' amu' un ceas am schimbat-o! Ai făcut iară?

Vocea îi sună mai degrabă mirată decît iritată. Mama nu-i răspunde, îşi întoarce capul spre perete.

— Să-mi arătaţi şi mie cum se pune scutecul, o să am nevoie!...

Mi-e jenă? Nu în sine. Mi-e jenă de jena mamei. Nu numai că nu se uită la noi, dar şi-a strîns pleoapele. Unica ei rezistenţă. Altfel, a devenit cooperantă, îşi ridică bazinul ca să poată fi pampersul tras mai uşor de sub dînsa. Nu-mi simt decît nodul din stomac, şi mai întărit. Infirmiera smulge scutecul îmbibat de fecale şi urină, îl împachetează rapid şi-l înghesuie în coş.

— No, îndoaie o ţîră genunchii!

Mama execută mişcarea instantaneu. Îi curg pieile de pe pulpe. Infirmiera o curăţă cu hîrtie igienică, apoi o şterge cu o bucată umezită de tifon. Pubisul alb, năclăit, peste care infirmiera insistă cu tifonul, labiile desfăcute, anusul iritat, cu eriteme şi cîteva escoriaţii... Încerc să încadrez imaginea într-o ramă impersonală, medicală, desprinsă de mama şi de ecourile mele subiective. Nu se cuvine, dar asta e, lăsăm ruşinea deoparte. Ar fi fost potrivită o femeie. Zelda. A promis că vine mîine seară sau poimîine. Mama stă nemişcată, abia răsuflă, strînge în continuare din pleoape.

— Ridică-te numa' un pic pe-o lature, să te şterg pe şale!

O ajută pe mama, împingînd-o cu mîna. Fesele flasce.

— Îs buni pemperşî eştia, da’ tăt o trecut prin ei! Bine c-am pus muşamauă! No, ai grijă, că amu’ te şterg la cur! Are să te usture o ţîră!

Porţiuni puternic congestionate. Eroziunile arată urît, carne vie. Doamne iartă-mă, e locul cel mai viu din ea...

— Dacă vreţi să clătiţi tifonul şi să mi-l daţi!

Tamponează uşurel. Mama tresare, ţipă înfundat:

— Oi-oi-oi-oi-oi! Văleu! Ajunge!

— Gata! Amu’ dăm cu pudră! Înc-on pic! No, haidaţi să v-arăt! Se pune pempersu’ ni aşa, cu partea asta mai lată. Lasă-te-amu’ pe spate! Şî asta se trece printre piciòre. Sus! (Cum stă acum, cambrată, pielea i s-a întins pe burtă, netedă ca la bebeluşi.) Numa’ s-aveţi grijă să nu rămînă pe marjini! Aşă! Şî dup-aşeea să ţîne aiş’ şî să lipăsc capetile, doă-aşă şî doă-aşă! Îi uşor!

O înveleşte pe mama, îşi ia coşul şi se duce fără alte comentarii.

— N-are rost să te simţi jenată! Aşa-i la boală!

Mama şi-a deschis ochii, dar îmi evită privirea, se uită în punctul ei fix din tavan. Parcă obrajii i-s şi mai supţi, ochii şi mai afundaţi în orbite, nasul ca o lamă. Spune, pentru ea:

— Doamne, ce-am ajuns!...

— Stai liniştită, acasă te pui pe picioare! Ai să vezi! Iei şi medicamentele de la doctorul Kopacz, ieşim la aer curat! Într-o săptămînă umbli!

Nu cred o iotă. Arată rău, mai rău ca niciodată. Infinit mai rău decît la internare. Atunci se moleşea, se pierdea, se sufoca, dar parcă avea altă vînă. Şi zece-cincisprezece kilograme în plus. (Ce vînă?! Aminteşte-ţi cum tremurai la fiecare acces de tuse!) În ultimele zile, s-a topit văzînd cu ochii. Diareea a deshidratat-o, n-a mai asimilat nimic. Elimină tot ce mănîncă. I s-a dereglat metabolismul. Am avertismentul doamnei doctor Zăganu. Nu-l uit nici o secundă. A spus clar că sfîrşitul poate interveni în orice moment. Chiar şi acum. Dacă mijesc pleoapele, faţa i se confundă cu albul pernei. Dispare. Toată

tensiunea mi s-a concentrat în stomac. S-a blocat acolo. Nu mai reverberează în membre, nu-mi mai pulsează în tîmple. Trebuie să păstrez strîns nodul ăsta pînă ajungem acasă. Dacă se desface, o să fiu străbătut de puseuri incontrolabile de angoasă şi de secreţii. Mai bine aşa. Sar peste prînz, oricum nu mi-e foame şi oricum n-am chef să mai bat cu piciorul drumul pînă la cantină. Mama, în schimb... Oare-a mîncat dimineaţă? Probabil o înghiţitură, ca să nu ia medicamentele pe stomacul gol. Ce să-i dau ca să prindă putere? Deschid pleoapele, conturul i se redesenează pe pernă. Adică, la cum arată, o externează?! În mod normal, în starea asta bolnavii sînt internaţi... Doctoriţa nu mai are ce-i face. De-am lua-o odată din loc, pînă nu...

— Ai să vezi!...

Articulează încet, încleiat:

— Îmi dă drumu' ca să nu mor pe capul lor.

— Ce vorbeşti?! Doctorul Kopacz ne aşteaptă la control peste trei luni! Hiba era la inimă, nu la plămîni.

— Peste trei luni... S-ajung eu mîne...

— Nu ţi-e foame? Nu vrei să-ţi dau ceva? Vrei un Ginsavit?

— Mai tîrziu. Vreau să aţipesc, mi se-nchid ochii.

O cuprinde o stare letargică? Abia a bîiguit. Îmi pun nădejdea în tratamentul doctorului Kopacz? (Mama, nălucă decrepită, păşeşte ca pe aer spre canapea, cu sînii atîrnînd. Eu o sprijin de-o parte, asistenta doctorului Kopacz, nespus de blîndă, o sprijină de partea cealaltă. Mama ridică o mie de ani piciorul nesigur spre scăriţa de lemn. Stă pe spate, cu un sul sub cap, absentă. Asistenta o unge pe piept cu un gel şi o conectează la aparat.) Doctorul Kopacz arăta ca un om care ştie ce spune. N-a clipit cînd a chemat-o la control după trei luni. Dar uite că metabolismul mamei a luat-o razna, mama slăbeşte în loc să se întremeze. Hotarul nu se vede, a devenit mai subţire decît firul de păr. Doar cît s-a schimbat atmosfera. Poate că tocmai îl trecem. Pluteşte ceva în aer. Ceva parcă mai greu decît mirosul de fecale. „Trei luni.“ Timpul s-a dilatat. Parcă ar fi rostit „Încă o viaţă“.

Nu îndrăznesc să sper. Uită-te la ea: piele şi os. Abia respiră. Ameţeşte după doi paşi. Un corp epuizat. De unde să-şi tragă energia? După trei luni, cine va privi în urmă la noi va spune, probabil: „Odată ca niciodată“... Iluzie. Neant. Mama, eu, Zelda... *Fumus et umbra sumum*. Acum, aici, numai nodul strîns din stomac se opune timpului poros, ca şi inexistent. Care e senzaţia? Că timpul se evaporă? „Trei luni“... Şi totuşi, ce luminos şi ce liniştitor sună!... „Trei luni!“ Doctorul Kopacz, pe de o parte, doamna doctor Rosenzweig, cu „şansa fiecăruia“ – şi, de cealaltă parte, doamna doctor Zăganu, avertizînd asupra iminenţei exitusului. Toate datele mă îndrituiesc să o iau în seamă pe ultima, dar mă agăţ – nu-mi place să recunosc – de „lunile“ şi „şansa“ primilor. De ce nu? Mama n-a murit în noaptea aia cînd zicea doamna doctor Zăganu, ba chiar a coborît din pat a doua zi şi s-a plimbat pînă la uşă. (Da, dar azi nu s-a ridicat nici măcar în şezut...)

Doarme sau a alunecat în letargie? Pînă acum nu dormea la ora asta. Îi dau pace. Se deschide uşa. Infirmiera:

— Am adus coşu’ de gunoi.

Intră femeile. Numai lelea Săcădate şi pocăita. Lelea Săcădate mă întreabă totuşi, cu glas scăzut:

— No, o adurnit?

— Doarme. Îmi pare rău, dar vedeţi şi dumneavoastră care-i situaţia, n-avem ce face... La unu plecăm, o externează.

— No, nu-i bai! Că şî io mă duc acasă pînă pe luni şî dup-aşeea vin iară-napoi. M-o lăsat doamna doctor. Vine bărbatu’ după mine cu maşîna.

Se-aude pocăita:

— Oare mnie mni-ar da voaie să ies pînă-n oraş? Am de cumpărat nişte perdele, să le trimit pe fată.

— Te lasă, d-apă’ poţ’ mere ş-aşa, cum mere tătă lumea, la şe să-i mai spui lu’ domna doctor?

— No, num-aşă, că să nu zîcă dup-aşeea...

Lelea Săcădate deschide sertarele de la noptieră. Vorbeşte singură:

— No, şe să-m' ieu cu mine? N-am şe-mni lua! Le lăs aişi, şe să le mai port?! Numa' hainile.

— Ies imediat! Vă las să vă schimbaţi. V-aţi adus hainele de la magazie?

— Adus az-dimneaţă.

— Mă duc şi eu să le-aduc pe-ale mamei. N-aţi văzut-o pe femeia de serviciu?

— N-am văzut-o, da' trebe să şie pe-aiş' pe-afară.

Mama doarme cu sprîncenele încruntate, nu i s-a decrispat chipul. Doarme sau se preface? Sau a alunecat?

E cald. Cald ca vara. Bîzîie muştele. Stau pe banca de lîngă pavilioanele părăginite. Femeia de serviciu m-a asigurat că mă ajunge din urmă. S-a împotmolit pe undeva. La bancă nu mai e îmbulzeală. Doi bolnavi joacă table, se-aude zuruitul zarurilor. „Pòrtă-n casă!" Strigă şi îl îneacă tusea. Ijdane nu se zăreşte. L-or fi trimis după cumpărături. Ori a ieşit el la un „deţi". Sau l-a externat şi pe el „Externa"? (Sau poate că de astă dată chiar o fi dat colţul...) La distanţă de bancă, pe un butuc, un tip în halat vişiniu. Nu s-a clintit de trei minute, de cînd mă uit la el. Gagicile zgomotoase au dispărut. Da, timpul s-a rarefiat, parcă tot ce se întîmplă se întîmplă din inerţie.

Am rămas în salon numai eu cu mama. Slavă Domnului! N-o să se mai simtă atît de umilită. S-a trezit de cîteva ori, a băut apă şi m-a rugat, învîrtindu-şi anevoie limba-n gură, să o las să se odihnească. „Dragă, am obosit."

Am aliniat sacoşele şi pachetul de pamperşi lîngă uşă, la perete. Pungile aduse de la magazie miros greu a stătut. „Şobolanii n-or ajiunje la hainile estea, da' de muşegăit or muşegăi pînă le-a lua dracu'!" Au mai rămas cinci scutece de data trecută, le-am clădit peste pachet. Nu-i bine, o să le îndes într-o sacoşă separată. Pantofii i i-am pus sub pat, după ce i-am şters cu hîrtie igienică. Paltonul l-am despăturit şi l-am întins pe patul liber de *vis-à-vis*. Dar la căldura asta sigur nu-l mai îmbracă. Îl bag înapoi în sacoşă. Pantalonii cu ac de siguranţă. Puloverul. Dacă ne duce salvarea, mai are rost să şi le pună?

Cum va vrea ea. Poşeta. Ar mai fi de strîns lucrurile pe care le-a folosit aici. Cănile, farfuriile, tacîmurile, castroanele imprimate cu fructe, ce s-a adunat între timp. Şi rufăria, batiste, ciorapi, chiloţi, pijamale, baticul negru. Blisterul de Ginsavit şi cutia neîncepută. Pastilele de la pneumo şi cele prescrise de doctorul Kopacz. Mai are cîteva mere, sticla cu trei degete de miere, două portocale, pungile de Bake Rolls cu usturoi. Pîinea de dimineaţă, neatinsă, pîinea de ieri, aproape întreagă, întărită, o cutiuţă cu gem, un triunghi de brînză topită. Periuţa de dinţi, pasta, le luăm? S-o întreb şi pe dînsa, cînd se trezeşte.

Două stări contrarii: parcă ne pregătim să plecăm în excursie, parcă urmează să fim aruncaţi peste bord... În *mine* se împletesc. Nu cunosc ce se întîmplă în lumea mamei. S-a foit de cîteva ori prin somn, dacă somn o fi, a respirat cu intermitenţe. Acum respiră regulat. Ţine buzele strînse, faţa sa descărnată a căpătat o morgă severă, cumva caraghioasă, deşi sinistră. Parcă prezidează o întrunire de spectre.

Mă uit la ceas pe mobil. Unsprezece patruzeci şi şase. Minus treizeci şi cinci. Shit! Trebuie să scap de obiceiul ăsta. Ieri mi-am reîncărcat cartela, mai aveam zece minute din cea veche, mi-au dat şi un bonus de 1, 5 euro. N-am vorbit decît cu Zelda, nici două minute, i-am reconfirmat că mama nu e în regulă, dar că ne externează. A promis că mîine ajunge şi ea la ţară. A spus-o ezitant, i s-a frînt vocea. Am simţit-o, era împărţită între îndărătnicia de a mă pedepsi pe mine şi pornirea de a nu o abandona pe mama. În mod normal, trebuia să fie aici... (Cînd s-a întors atunci din drum, s-a decis totul...) Între ea şi mine se află slăbiciunea mea de atunci. Între mine şi ea – vanitatea ei de acum. M-a lăsat să-mi rup gîtul. Slăbiciunea atîrnă mai greu sau vanitatea? Aş trece peste orice, numai să reînnoim pactul nostru de la început. Singurul care contează. Restul sînt prostioare, incidente de parcurs, sarcasme sau ironii ale sorţii. (Ai uitat senzaţia de sfîrşit de lume din ziua în care ai ieşit la morminte şi plana uliul pe cer? Senzaţia că nu mai există nici un viitor, chiar dacă ar fi Zelda alături? – N-am uitat-o. Dar de ce să nu încercăm? Vorba doamnei doctor Rosenzweig: „Fiecare are şansa lui“.) Mîine (de ce îmi pare atît de departe, într-un alt timp, în timpul „postapocaliptic“?) ne vom revedea şi, dacă ar

întinde mîna, s-ar topi toate gheţurile. Nu-mi doresc nimic mai mult decît să o luăm de la capăt. (Păi adineaori nu-ţi doreai nimic mai mult decît ca mama să reziste pînă acasă. – Da, şi asta, mama să reziste pînă acasă.)

Să o sun pe Zelda? Ce să-i spun? O sun cînd ajungem. N-are rost să-mi risipesc creditul, nu se ştie ce complicaţii intervin. Dacă se întîmplă, să am pe ce suna la neamuri, la dispensar, pentru certificat, la Casa de ajutor reciproc...

I s-au întredeschis buzele. Oare îi cade maxilarul? Cică muribunzilor le cade maxilarul. Li-l leagă după aceea. Da, cum stă pe spate, bărbia i s-a lăsat puţin. Îşi scoate o mînă peste plapumă şi strînge din pumn. Chiar ea povestea că bunica, înainte de a muri, dădea cu mîinile pe deasupra plapumei, ca şi cum ar fi vrut să alunge muştele sau să apuce ceva. „Ce ai, mamă?“ a întrebat-o. Nu i-a răspuns. „Dragă, dădea aşa cu mînăli prin aer şi deodată i-au căzut mînăli.“ Mama nu dă cu mîinile prin aer, doar strînge uşor pumnul. Îi ascult respiraţia, se distinge un palid ecou dispneic.

— V-a trimis doamna doctor biletul de externare. Dumneaei a trebuit să plece.

Asistenta blondă îmi întinde, am impresia că stînjenită, foile prinse cu un ac cu gămălie.

— Bunica e bine?

— Cum ştiţi şi dumneavoastră. Doamna doctor spunea că ne-a chemat o salvare în jurul orei unu.

— Acuma, cu salvările... S-ar putea să mai întîrzie... Salvarea nu pleacă pentru un pacient, aşteaptă să se mai adune ori să vină o solicitare din teritoriu, ca să nu se întoarcă goală înapoi. Dacă vreţi, am să sun eu să întreb, şi vă spun.

— V-aş rămîne îndatorat.

Mama nu s-a trezit la dialogul cu asistenta. Doarme sau e letargie? O fi început? Să o zgîlţii? Nu, o las. Dacă a început, n-am ce-i face. Mai bine să se stingă uşor, pe nesimţite. Chiar cu ochii deschişi, tot departe am rămîne. (Am fost totdeauna departe... Doar în salvarea care ne-a adus la spital de la Urgenţe, doar izbucnind cîteodată în rîs din sen-

in... Nu vreau să-mi amintesc înspăimîntătoarea solidaritate viscerală...) Gîndurile despre moarte sînt clişee. Crezi că dacă stai la căpătîi, dacă-i ţii mîna... Atunci fiecare alunecă prin trapa lui. Sau, totuşi? Mi-am imaginat cum se pierde contactul, cum te desprinzi, cum pîlpîie ultimele lumini. Dar a urmat realitatea brută, cînd am leşinat în tramvai. N-am avut timp să simt prea multe, percepţia s-a comprimat într-o sferă neagră – *le soleil noir*, dar nu al melancoliei, ci al sufocării –, şi gata. Aut. Nihil. Neant. (Şi viaţa de apoi? Învierea? Mîntuirea? „Tunelul oranj“? – Viaţa de apoi, învierea, mîntuirea... Oare Şincai cum se poartă cu muribunzii? El, care a asistat atîtea sfîrşituri, ce părere are?)

Doamna doctor Rosenzweig a trimis aşadar prin asistentă biletul de externare!... N-a vrut să dea ochi. De la început am comunicat prost. Eu am căutat să fiu cît mai prevenitor, însă n-a ieşit nimic. Tensiunea a persistat chiar şi atunci cînd o simţeam că face eforturi de bunăvoinţă. Plătind, de pildă, mare parte din tratament. Iniţial, am pus faptul pe seama stîngăciilor mele, a reculului meu în faţa autorităţii. Că şi eu stîrnesc antipatii prin simpla prezenţă... Dar am observat că nici asistentele n-o simpatizează. Nu uit remarca blondei cînd doctoriţa fusese nevoită să-i scoată mamei perfuzia: „Să vadă şi ea cum e!“. Iar adineaori, tot blonda se purta de parcă-şi cerea scuze, adică, ştiu, nu se face să trimiţi biletul prin altcineva, îmi pare rău, dar aşa a decis doamna doctor, eu n-am nici o vină. Totuşi, timbrul de resemnare pe care i l-am surprins doctoriţei încă în prima zi va fi ascunzînd ceva. Mama auzise de la colegele de salon că a divorţat după douăzeci de ani de un soţ beţiv, care o bătea, că are o fată retardată, pe care o îngrijeşte singură. Mama îşi răsturnase aversiunea în compasiune: „Săraca, la cîte are ea pe cap, nu i-i uşor! Am văzut eu că îmi vrea binele, crezi că ea se bucură că dau înapoi?“. Adevărul este că toţi în spitalul ăsta ne-au vrut binele, pînă şi „Valentin Stan“. În plan uman, nu pot să le reproşez mare lucru. Şi nici profesional. Au făcut cît s-au priceput. Cît au avut cu ce. E de înţeles doamna doctor Rosenzweig, i-a fost pur şi simplu ruşine, în condiţiile astea, să-mi înmîneze personal biletul de externare.

Are un scris caligrafic, cu totul diferit de mîzgălelile indescifrabile ale doctorilor. Ia să vedem!... Boala, descrierea tratamentului, jargoane, hopa! „Ca urmare a tratamentului administrat, bolnavul se externează într-o stare ameliorată...“ Adică cum?! Cinism? Birocraţie? Mă uit la mama. Mă uit la bilet. „Stare ameliorată“... Păi da, cum să-mi înmîneze biletul personal?! Birocraţie. Ce să fi scris? „Bolnavul se externează într-o stare lamentabilă, cu minime şanse de supravieţuire“?

Mama deschide ochii nedumerită.

— Unde sîntem?

— Cum unde sîntem? În salon! Unde credeai că sîntem?

Întoarce capul într-o parte şi-n alta. Închide ochii şi adoarme la loc.

Ies pe hol să mă desmorţesc. Nu e nimeni. Nici afară la bancă, unde s-a-ntins soarele. Mă urc pe cîntar. Şaptezeci şi opt de kilograme. Cît aveam cînd am internat-o pe mama? În orice caz, peste optzeci şi cinci. Bat la uşa sălii de gardă.

— Da!

Asistenta e aşezată la masă, completează într-un registru lunguieţ.

— Numai un pic, termin acuma. Se schimbă tura.

Închide registrul şi se întoarce spre mine.

— Am întrebat, să ştiţi! Salvarea-i plecată în partea ailaltă, aduce un caz de la Sărmaş. N-ajunge mai repede de unu jumate.

— Dar parcă aveaţi vreo patru.

— Da, una-i în service, ălelalte-s şi mai departe, asta-i cel mai aproape.

Dacă plecăm la unu şi jumătate e bine, în cel mult o oră şi jumătate sîntem acasă. Nodul din stomac e în continuare strîns. M-aş înmuia dacă s-ar desface. Junghiul mă încearcă doar cu mici înţepături cînd mă răsucesc.

Se-aude pe hol scîrţîitul căruţului cu mîncarea de prînz. Mă ridic s-o întîmpin pe femeie. Iau din uşă tava cu supă şi pilaf şi-o aşez pe masă. Nodul din stomac se strînge şi mai tare. Cîteva înghiţituri mi-ar dezechilibra chimia organismului. O să mănînc abia

după ce ajungem. Am uitat să cumpăr o pîine. Nu mai apuc, pînă mîine o să ne mulţumim cu bucata de dimineaţă, neatinsă, ambalată în celofan. E porţia pentru ziua întreagă. De cînd cu scandalul mamei, le aduce toată pîinea deodată. Mamei îi rămîne întotdeauna de pe o zi pe alta. Bucata veche pot s-o arunc la coş, e cremene.

Niciodată mîncarea nu abureşte, parcă ar transporta-o de la celălalt capăt al oraşului. Nu mă mir că mama a făcut mereu mofturi. Nu te-mbie să mănînci. Se sleieşte uleiul pe lingură. Iar orezul bate întotdeauna în vînăt. A mai „completat“ cu ce i-am adus de la cantină şi de la Artemiu.

O clatin uşor. Deschide ochii:

— Credeai că dorm?

— Păi cum, nu dormi?

— Am dormit, dragă, dar pe urmă am stat aşa. Ştiu că a adus mîncarea.

— Poţi să mănînci?

— Nu mi-i foame.

— Încearcă să iei cîteva înghiţituri, trebuie să prinzi putere!

— La ce să mai mănînc, ca să mă cufuresc toată?

— Măcar cîteva linguri de orez. Orezul te strînge la burtă.

— Dă-mi să iau orez!

Îi duc la pat. Mă apucă strîns de braţ şi se ridică în şezut. Înghite cu greu. Se îneacă. O bat cu palma peste spate. S-a împuţinat, s-a gheboşit. Senzaţia că dacă lovesc mai tare, se sfarmă. Tuşeşte. Îi torn nişte apă. Se întinde la loc, o acopăr cu pătura. Îi surprind privirea rătăcită.

— Ce-i? Ce-ai păţit?

Spune, cu un icnet de plîns şi de furie:

— Iar am făcut! M-am scăpat de la tuse! Mămucuţă-mamă!...

— Şi ce dac-ai făcut? Te schimb eu, chiar acum, numai bine exersez pusul scutecelor!

Ceva reculează în mine, aş vrea să nu mă mişc din loc, doar mîinile să mi se lungească şi să-şi urmeze treaba. Desprinse, independente. Aş vrea ca senzorii să mi se blocheze cît o curăţ, încît să nu văd, să nu-i simt pielea. N-am de ales. Apuc din teanc primul scutec, îl despăturesc şi-l las la îndemînă. Trag aproape sulul de hîrtie igienică. De unde iau o faşă curată? O voi spăla cu una din batiste. Mama îşi ţine iar pleoapele strînse. Dau pătura la o parte. Îi scot pantalonii de pijama. Doamne, cum i s-au subţiat picioarele! Ca în cartea doctorului Luigi Luigi... Pampersul stă umflat ca o gogoaşă. Mama nu zice nimic, aşteaptă parcă să fie înjunghiată. S-a instaurat o tăcere care ne sufocă. Trebuie s-o îmblînzesc, să spun ceva, să verbalizez. Trebuie să risipesc atmosfera asta irespirabilă de sacrilegiu.

— Aşa... Deci am desfăcut scutecul nou... Buun!... Acuma, fii atentă, îl desprind la capete pe ăsta de pe tine, stai liniştită! De unde se-apucă? Aha! Unul! Simplu! Şi celelalte! Auzi cum face cînd se dezlipeşte? Ia să vedem! (Nu vreau să văd! Respir încet, de parcă astfel aş dilua mirosul...) N-ai făcut cine ştie ce! (Goliciunea sa, mînjită de fecale. N-am voie să clipesc. Acum triumfă toţi cei care m-au înjurat de mamă. E clipa lor de glorie. Vor tot triumfa de-acum încolo... Mama ţine ochii închişi şi i s-au umflat nările. Trebuie să pălăvrăgesc înainte.) Hai, ridică-ţi puţin şalele, foarte bine! Bravo! Arunc mizeria la coş! Aşteaptă, nu te mişca! Acuma ştergem cu hîrtie, nu-i aşa că nu te doare?! (Sînt la fel de crispat ca şi dînsa, dar îmi exilez emoţia, caut să o izolez în afara mea, să o desprind de percepţia imediată, să o abstractizez. Sînt altcineva. Sînt, mai cu seamă, altceva: un utilaj care îndeplineşte o activitate de igienizare obligatorie. Robotul îşi execută programul, fără sentimente, fără... Nu, n-are sens să complic lucrurile, nu sîntem copii... Da, dar la fel de real este şi tabuul corporalităţii genitorilor, e atavic, încălcarea lui îţi zdruncină celulele. Şi nu numai pe-ale mele. Dacă i-aş atinge doar sexul, n-ar fi nimic. Însă o ating undeva în profunzimea creierului, în ultimul refugiu.)

— Hai, dragă, şterge o dată! Ce, n-ai mai văzut femei?! Mă ţii aşa, vrei să răcesc?!

(M-a luat prin surprindere. Nu, complic eu lucrurile, ea are o reacţie de bun-simţ. N-o cunosc deloc. S-a detensionat atmosfera. Lucrurile au revenit la scara lor omenească.)

— Imediat, ai puţină răbdare, că nu-s specialist! Aşa, fii atentă, că s-ar putea să te usture! Ai făcut rană de la diareea asta. Trebuia să spui de la bun început, nu să laşi să se-ntindă! Întoarce-te pe-o parte! Aşa!

Mama geme şi ţipă cînd o ating pe escoriaţii.

— Gata! Gata! Am terminat! Acuma te clătesc. Stai să ud batista! Bun! Acuma să vedem cum pun scutecul nou... Deci cu partea mai lungă sus... Stai pe-o parte! Aşa! Acuma lasă-te! Bravo! Prea sus! Mai trebuie tras! Oare l-am pus bine? Nu l-am pus invers? (Mama stă pe spate, ca un sugar, cu picioarele îndoite şi vulva acoperită de părul pubian stufos şi cărunt. Seamănă cu pruncii aceia malnutriţi din Etiopia, burţi mari, picioare scheletice. Imagini peste care alunec. Le anulez rezonanţele. Nu le las să mă zgîrie.) Uite că uitam să dau cu pudră! (Torn talcul pe un cocoloş de hîrtie igienică şi o tamponez pe anus şi în zona inghinală, înroşită de la urină.) Nu-i aşa că-i mai bine? Acuma să văd cum prind scutecul! Se ridică, se trage, aşa, se înfăşură sus!... Picioarele vin bine... Şi se apucă de capete de jos, se lipeşte deasupra, pe burtă. Nici prea strîns... Unu la mînă! Al doilea! Aşa... Trei! Ultimul! Nu te strînge?

— Nu.

— Ai văzut ce simplu?!

— Acuma lasă-mă să mai dorm. Mi s-a făcut iar somn.

N-o cred. Trage instinctiv o cortină între noi după scena aceasta care ne-a pus amîndurora pudoarea (mai mult decît pudoarea) la încercare. Ar trebui să mă simt umilit? Deprimat de faptul că urmează să o schimb pînă la capăt sau pînă cînd se va pune pe picioare? (Nu se mai pune pe picioare. – Ba se pune!) Mă mir eu însumi, dar nu sînt nici umilit, nici deprimat. Sînt – să fie adevărat?... Sînt cumva euforic.

Deschid larg fereastra. Ce prostie, termopanele!... Să nu se deschidă decît o jumătate de geam... Deschid şi uşa. O acopăr bine pe mama, ca să n-o prindă curentul.

Unu douăzeci. Se-apropie ora la care-ar trebui să apară salvarea. Mama doarme în continuare. Dar dacă e totuşi letargie? „Ameliorată“... În caz de, cu cine să vorbesc, cu popa Paiu sau cu popa Costin? Pe primul practic nici nu-l cunosc personal, a trecut astă-iarnă cu Iordanul, ne-a luat prin surprindere. El cu patrafirul peste palton, cei doi însoţitori în geci. Tipul cu căldarea avea un plasture pe ochi. Cînd eram copil, popa bătrîn intra însoţit de copii îmbrăcaţi în nişte rase roşii. Pe ăştia parcă îi adunase de pe drum. A dat repede cu agheasmă, ne-a băgat crucea sub nas, a refuzat contribuţia de cinci sute de mii, „De la dumneaei nu iau!“, şi au ieşit cu toţii vijelios. Pe popa Costin l-am întîlnit ultima oară la înmormîntarea tatei, atunci să fi avut vreo cincizeci de ani, acum bate spre şaptezeci. A rămas puţin la pomană, a mîncat o sarma şi s-a scuzat. Preoţii şi-au împărţit satul, noi cădem în parohia popei Paiu. Sigur, poţi să-i chemi pe amîndoi dacă-ţi dă mîna. Nu m-am interesat cît costă. Să-l fi întrebat pe Şincai... Oare dacă l-aş ruga pe Şincai să facă slujba? M-ar lăsa mai ieftin. S-ar supăra ăilalţi doi? Cît poate să coste? Nu m-am atins de cele cinsprezece milioane din bancă. Au mai fost banii de la „conferinţă“, banii de-acum, de la post-restant. Pensia. Dacă mă mai gîndesc la asta, îmi fac sînge rău. O să aibă El grijă, pînă acum a avut. Sîntem vrăbiile Domnului. (Aşa, consolează-te! – Şi-acuma ce-ai vrea să fac?!)

Mama se întoarce, deschide ochii.

— N-a venit?

— Încă nu. Tot ţi-e somn?

— Da, dragă, îmi cad pleoapele, ce-o fi cu mine?

Vorbeşte greoi, ca şi cum încă nu s-ar fi trezit. (Ia lucrurile aşa cum sînt! Ia lucrurile aşa cum sînt! Nu intra în panică! Ţine nodul strîns în stomac!) Îmi încordez abdominalii. Junghiul dă semne, nu trebuie să-l smintesc. Nici un gest brusc!

— Bea o gură de apă! Iar ţi s-au uscat buzele.

Îşi caută sticla sub plapumă. Îşi umezeşte buzele.

— De ce nu mai vine?

Articulează mai uşor, dar cu privirea încă rătăcită.

— O să vină! Ce voiam să-ţi spun? Cănile, castroanele, lingura le luăm cu noi sau le lăsăm aici?

— Poftim?

N-apuc să repet.

— Le luăm cu noi, de ce să le lăsăm?!

— Mă gîndeam că să nu ducem microbii acasă.

— Poftim?

— N-auzi? Ce se-ntîmplă? Ţi-ai potrivit aparatul?

— Poftim? Nu prea aud. Uită-te să vezi la ce număr e aparatul!

Îşi lasă capul într-o parte. Mă aplec peste ea. Se simte mirosul. Aparatul e la „3“. Îl dau la „5“.

— Era la „3“. Ţi l-am dat la „5.“ Acuma auzi?

— Aud mai bine. Ce ziceai?

— Să nu ducem microbii acasă!

— De unde microbi, dragă?! Aici nu-i salon de tuberculoşi!

Se detaşează de „tuberculoşi“ ca şi cum şi-ar apăra un privilegiu de castă. Adică, „Ce am eu cu amărîţii ăia?“ Asta nu e letargie. Încă rezistă.

— Bine, cum zici! Le luăm.

Aleg o pungă din cele puse deoparte cînd i-am adus una-alta. Adun lucrurile din sertar şi de pe noptieră. Mă întrerupe:

— Ştii ceva, dragă?! Lasă-le! Nu poţi şti cum a scăpat un microb!

Două fără zece. Salvarea încă n-a ajuns. Mama stă aşa, îşi pipăie degetele.

— Cîte ţi-au ieşit de data asta?

Schiţează un zîmbet.

— Şase, dragă, şase!

— Numai atîtea? Mai numără-le o dată!

Nu e momentul să o întreb despre „şănţuleţe“.

Două şi zece. Sună Zelda. Nu mă aşteptam. Ies pe hol.

— Da!

— Mama ce face?

— Aşteptăm salvarea. Trebuia să ajungă acum o oră.

— Cum se simte?

— E obosită. Uneori îmi pare că alunecă în altă lume. A dormit toată ziua. Sper să ajungem acasă. Tu cu ce vii mîine?

— Ajung cu acceleratul de cinci. Ce să aduc?

— Mai întreabă de Colistin, ar mai trebui cinci fiole.

— Am întrebat tot oraşul, nu se mai fabrică. O să mai întreb. Altceva?

Zelda are o voce îndărătnică, iritată, se teme că-mi face prea multe concesii. Zic la inspiraţie:

— Adu şi tu un scaun pliant, un şezlong, ceva, s-o scoatem la aer dac-o să se poată.

— Bine, am să caut. Mai văd eu. Trebuie să închid. Pa!

Închide. N-am apucat să spun şi eu „Pa!“. Poate că iritarea Zeldei e un semn bun, înseamnă că nu mai rezistă, e pe cale să cedeze. Întîlnirea de mîine... Abia o aştept. (Şi mi-e şi teamă. Da, mă sperie distanţa pe care aş putea-o descoperi între Zelda din celulele şi ţesuturile mele şi Zelda reală... Poate că aşa a fost întotdeauna.)

— Cu cine-ai vorbit la telefon?

— Cu Ioana.

— Şi de ce-ai ieşit pe hol?

Mama e suspicioasă. Îşi închipuie că mă ascund de ea, ca să nu audă cît de gravă e situaţia. În fond, are dreptate.

— Ca să nu te deranjez.

— Ce face Ioana? Mai vine la mine?

— Soseşte mîine seară, cu acceleratul de cinci.

(Sau bănuie de mult că nu e în ordine cu noi?)

Trei fără un sfert. Salvarea n-a apărut nici acum. Mă duc la camera de gardă, la asistentă. Bruneta îşi bea cafeaua în picioare, la geam. Halatul alb i se rotunjeşte frumos pe şold.

— Oare pe unde s-o fi-mpotmolit salvarea? Trebuia să fie aici de două ore.

Îmi zîmbeşte.

— Sun acuma. Luaţi loc!

Cu zîmbetul ei de femeie în apogeul senzualităţii îmi schiţase într-o zi o succintă etologie a bolnavilor. „Bunica e obraznică“ – a rostit amuzată – „imediat face scandal cînd nu-i convine ceva, se vede că prezenţa dumneavoastră îi dă curaj. Bătrînii la care nu vine nimeni stau în patul lor aşa de cuminţi, nu zic niciodată nimic.“ Mama protestase împotriva mîncării, mi-a povestit după aia şi mie: „Dragă, n-am mai putut să rabd, ce-i bătaia asta de joc?! Îţi aducea dimineaţa o hleapchină uscată de pîine şi-un ceai şi la amiază cartofi şi cartofi şi cartofi, nici nu erau săraţi! I-am cerut femeii să-mi aducă mămăligă cu brînză, am ţipat la ea, că dacă nu, o reclam. Dragă, s-a dus şi mi-a adus. Femeile din salon tremurau, s-au speriat, doamnă, nu trebuia să faceţi gălăgie, de-acuma cine ştie ce păţim toate. A doua zi ne-au adus pîinea în celofan pe toată ziua, miere de albine, gem, brînză topită, femeile s-au mirat, doamnă, dacă nu erai dumneata să faci gălăgie, muream de foame!“.

— S-a-ntors la Reteag după o urgenţă, acuma e pe drum spre spital, cam într-o jumătate de oră ajunge.

— Ajută-mă să mă dau jos! Vreau să mă plimb!

— N-ar fi mai bine să te odihneşti pînă vine salvarea? O să avem de coborît scările...

— Nu, vreau să fac cîţiva paşi.

Uşurel pînă-n şezut. Pauză. Mama, cînd se concentrază, capătă o figură marţială. Dacă atunci cînd stă culcată, îi ghiceşti o umbră de pigment în obraz, cînd se ridică, îi fuge tot sîngele. Devine albă ca o ciupercă. Deja răsuflă greu.

— Mai bine întinde-te la loc!

În loc de răspuns, îşi coboară picioarele peste marginea patului.

— Papucii!

Îi împing papucii în laba piciorului. Mă ţine strîns de pulover. Rămîne cîteva clipe aplecată, apoi se îndreaptă încetişor. Şoldurile i se umflă caraghios de la scutec.

— Mă ameţeşte!...

— Hai, înapoi în pat!

Mă lasă de mînă şi apucă ţeava patului de alături. Se clatină. Un pas spre uşă. Pauză. Încă un pas spre uşă. Pauză. Rămîne, palidă, cu capul în piept. Îi atîrnă buza. Semnul cel mai sigur că e foarte slăbită, se poate muia dintr-o secundă în alta.

— Nu mai pot!

O sprijin, se aşază înapoi pe pat.

— Culcă-te! Las’ că ne plimbăm după ce-ajungem acasă!

— Am ameţit. Acuma mi-a trecut.

Trei şi cinci. Nici urmă de salvare. Ăştia chiar forţează nota, ai zice că aşteaptă ca mama să-şi dea duhul în spital!... Încep să mă enervez. (Şi ce rezolvi cu asta? Calm!) Mama a aţipit. Sau stă ea aşa. Ies pînă la poartă, trebuie să mă mişc. Oare Şincai, dacă l-aş ruga, ne-ar duce cu maşina? Sigur ne-ar duce, însă în starea în care se află mama nu se cuvine să-l solicit. (Şi de ce nu? În caz de, ar avea un popă la căpătîi. – Nu, gata, nu! Nu-mi arde de glume! – Nu-i nici o glumă.) Oare să-l sun? Mai aştept pînă la trei şi jumătate.

Cald. Pe aleile de sub pini cîţiva pacienţi se plimbă la umbră. Acoperişul de tablă al bisericuţei nefinisate luceşte în soare. Castanul a făcut candelabre. Teribil mă jeneză pietricelele ascuţite de pe aleea spre poartă. Respir. Miros mustos de primăvară. Şi o abia

simţită senzaţie de praf. Potăile curţii s-au lăţit care pe unde-a apucat. Ce mă amuză cîinii ăştia!... N-au treabă cu nimeni. Stau ca plăcintele, turtiţi, parcă ar fi căzut din avion. Cînd îi ţîţîi, nu-şi ridică decît o ureche, cu încetinitorul, şi şi-o lasă bleagă la loc.

Din ghereta portarului se aud fîsîituri, ca şi cum ar dormi şi i-ar scăpa aerul printre buze. Pe geamul gheretei se plimbă de-acum muştele. Trec poarta în stradă. Din ce parte ar urma să apară salvarea? Nu se vede nimic. Să-l sun pe Şincai? Mama a fost bucuroasă cînd am trecut cu el a treia zi de Paşte. Se-ntorseseră lelea Marta şi fata blondă. Şincai i-a adus mamei nafură, a întrebat-o de sănătate, apoi s-a încins, i s-a înteţit vocea, a ţinut o adevărată predică, din ce în ce mai prins, cumva transfigurat. Nu l-am mai văzut atît de prins. Şi-a încheiat-o, uitîndu-se lung şi zîmbitor la mine, cu pilda lui Zaheu. În zilele următoare lucrurile s-au precipitat la spital, nu ne-am mai văzut. L-am sunat de vreo două ori, pe urmă nu l-am mai sunat, că se întindea la vorbă şi-mi consuma prea mult din credit. Oare să-l sun? Mai zăbovesc puţin. Pînă una-alta, o să mă aşez pe bordură, la umbră.

Scoate capul portarul mătăhălos, cu chipiul său de De Gaulle dat pe ceafă. Se-apropie în dorul lelii.

— N-aţ’ auzît cum icnem?

Ce să-i răspund, că l-am auzit sforăind?

— Am auzit ceva-ceva, dar n-am fost atent, am bănuit c-o fi vreun bolnav pe alee.

— Nu, io eram. Mni-o-ntrat o muscă-n gură. Io-s şî greţos. Vine „de-acolo“ drept la mine-n gură!...

— S-au zăpăcit şi ele, cu căldura asta.

— Da’ io di şe stătèm cu gura deschisă?!

Asistenta zice că salvarea a avut o pană, dar că a pornit-o încoace de un sfert de oră.

— De-acuma trebuie să ajungă. Să fim pregătiţi!

— Eu sînt pregătită.

— Nu-ţi pui un pulover pe tine?

— Nu, dragă, e cald. Să nu uiţi să-mi iei sticla de apă!

Mă plimb pe hol. Îmi arunc din cînd în cînd privirea pe fereastră. Din camera de gardă iese doamna doctor Zăganu.

— Am înţeles că v-a externat.

A spus-o pe un ton mirat şi reprobator, clătinînd din cap.

— Da, aşteptăm salvarea. Trebuia să ajungă de la unu şi jumătate.

— Totdeauna întîrzie. Era mai bine dacă găseaţi o maşină.

Toţi medicii îşi închipuie că am un parc de maşini la dispoziţie... În orice caz, dacă la patru fără un sfert nu-i aici, îl sun pe Şincai.

— Doamna asistentă zice că a avut o pană, dar că s-a rezolvat şi e pe drum.

— Aşa-i că aţi rămas cu o impresie execrabilă despre noi?

Da şi totuşi nu. Oamenii ăştia au făcut ce-au putut. În primul rînd doamna doctor Zăganu. Sistemul însă e uluitor de inert, depăşit moral, ineficient, prost administrat. Ce naiba să le ceri? La ce naiba să te-aştepţi? Cînd nimereşti în iad, nu-i cazul să faci mofturi, te bucuri că dracul nu-i chiar atît de negru.

— Ei, nu chiar. Asta-i situaţia...

— Mie mi-e jenă că s-a ajuns aici. Vă urez noroc! Ţineţi minte, singura ei şansă este să urmeze tratamentul de la doctorul Kopacz! Problema nu e la plămîni.

Doamna doctor Zăganu se îndepărtează, iese pe uşa mare. Întîlnirea cu ea mi-a produs un frison. O simpatizez, dar nu-mi pot şterge din memorie şi, mai ales, din celule, panica de care am fost cuprins cînd m-a prevenit zilele trecute că mama e posibil să moară „chiar în seara asta“.

Mă doare spatele. Ce-ar fi să mă întind în patul de alături? Mama s-a întors cu faţa la perete. Respiră regulat, asta mă liniştеşte. Mi s-au tasat vertebrele. Nodul din stomac rezistă, mă ţine în priză. Atenţie, să nu ating cearşaful cu pantofii! E incomod. Ca în tren, cînd îţi laşi picioarele puţin în afara banchetei, tînjeşti să le muţi pe banchetă, tipul de *vis-à-vis* s-a trîntit cît e de lung şi sforăie fără complexe, îl invidiezi, dar totuşi nu reuşeşti

să fii la fel de nesimţit. Se întîmplă, ce-i drept, să aţipeşti şi să te trezeşti cu călcîiele pe muşamaua vişinie sau pe ţesătura îmbîcsită.

Uşa se deschide brusc şi în salon pătrunde un ins mai degrabă mărunt, îmbrăcat într-o scurtă de fîş descheiată.

— Salvarea!

Sar sus. Mama s-a răsucit şi ea şi se uită tulbure. I s-a înteţit respiraţia, dublată de ecoul dispneic.

— În sfîrşit! Credeam că nu mai ajungeţi!

— Ajunjèm mai repide, da’ ne-o-ntors dup-o urjenţă. Şî dup-aia am făcu’ pană. Pîn-am schimbat ròta... Cine-i, bătrîna?! Pòte merje? Poţ’ merje?

Mama cască ochii la şofer, nu zice nimic, s-a ridicat singură în şezut şi caută să coboare din pat. I s-a accelerat respiraţia.

— Stai, unde te grăbeşti aşa?! Aşteaptă să te-ajut!

Îi pun papucii. O apuc de subsuori.

— Leagă-ţi bine baticul!

Îi aranjez firele de păr zburlite. Stă în picioare, cu genunchii flexaţi. Şoferul o ia de cealaltă subsuoară.

— Pornim?

Face încet primul pas, aplecată înainte. Face încet al doilea pas. Ne sincronizăm cu ritmul ei. Mama nu vorbeşte, e concentrată asupra mersului. Ecoul dispneic se accentuează. Nu mai are umbră de roşeaţă în obraji. Abia am ieşit pe uşă, şi se opreşte. Răsuflă rar şi adînc.

— Ai obosit?

Nu răspunde, respiră înainte.

Şoferul, cu o voce afabilă:

— Stai şî te hodină, nu-i nici o grabă!

Spre mine, şoptit:

— Da’ cum de-o externează?

Ridic din umeri. Dă din cap, adică „Ce să-i faci?!“. Mama îşi reia ezitant paşii. Ajungem la uşa mare, deschisă, ne apropiem de capul scării. Mama respiră tot mai anevoie. Ni se desprinde din mîini şi se încovoaie peste balustradă. Îşi pierde suflul! Se înmoaie! Pe scări urcă asistenta însoţitoare. Şoferul o întîmpină:

— Veniţ’, că i s-o făcut rău la bătrînă!

Asistenta, subţire, osoasă, cu un păr creţ... ce de-a păr creţ!... îmi aminteşte de cineva? De cine? De o ilustrată de prin anii ’70 cu Angela Davis? Nu m-am mai gîndit de un secol la Angela Davis. N-am ştiut niciodată exact ce hram poartă.

— No, ce ai, nu mai poţi merje?

— Ameţeşte, trebuie să-şi tragă suflul. Nu ştiu cum o să coborîm scările!

— Oai, săraca!... Numa’ să aducem targa ori să o luaţi dumneavoastră pe sus, cu şoferul.

Îi strig mamei la ureche:

— Cum te simţi?! Mai poţi?!

Se ridică lent de peste balustradă, strînge din buze şi se apleacă la loc.

— O luăm pe sus! Mai aşteptăm puţin, să-şi mai revină! Auzi?! Te luăm pe sus pînă la salvare! Să ne cuprinzi de după gît. Poţi?

Mama face din cap.

Ne apucăm de braţ cu şoferul. Asistenta veghează ca mama să nu alunece. O săltăm. Ni se agaţă de gît. Oare-şi dă seama ce se întîmplă sau totul e din reflex? Coborîm treptele, urmează un cot, mama nu e grea, numai să nu se împiedice şoferul – eu mă ţin de balustradă.

— Vreţi să ne oprim?

— Nu, la ce?!

Ajungem la parter, încă doi paşi şi scăpăm pe uşă. Abia acum o lăsăm pe mama jos. Răsuflă la fel de greu, nu e deloc prezentă. Mi s-a încovoiat pe braţ. Asistenta a deschis portierele din spate.

— Cum o suim?

— O suim noi, bine c-am adus-o aici! Cobor targa!

Şoferul împinge targa afară, lăsînd-o să se sprijine de pragul nichelat. Asistenta a rămas în salvare.

— Puneţi-o uşor pe bătrînă, cu capu-ncolo! Aşa!

Mama a închis ochii. Dacă nu i s-ar auzi respiraţia, ai zice că s-a dus pe ceea lume. Mai ajung eu cu ea vie acasă? Mi se strînge şi mai mult nodul din stomac. Fie ce-o fi! Mă las dus de val. Şoferul împinge targa. Asistenta o asigură şi coboară.

— No, pornim?

— Pornim!

— No, suiţi-vă-n maşînă!

Dau să mă aburc... Sacoşele!

— Numai o clipă! Era să uit lucrurile! Le-aduc imediat!

— Vin şî io să v-ajut!

O iau la fugă cu şoferul după mine.

— No, unde fujiţi?! Avem bugătă vreme!

Mama: întinsă pe spate, cu mîinile pe lîngă corp. Inertă. Strînge din măsele şi se uită în sus. Cîteva smoace de păr i-au ieşit de sub batic. Le împing cu degetul înapoi şi-i strîng baticul sub bărbie.

— Stai bine?

Mişcă din cap că da. Nu vorbeşte, ţine maxilarele încleştate.

— Nu poţi vorbi?

Expiră moale:

— Ce să spun?

— Cum te simţi?

— Bine.

— Să te învelesc?

— Nu.

Totuşi, nu s-a pierdut, e conştientă.

Spre deosebire de salvarea cu care-am venit, asta n-are scaune, doar patul pe care au fixat targa, foarte scund. Şi o bancă lungă şi îngustă, prinsă în caroserie, la fel de scundă. Mă obligă să mă ghemui, cu genunchii la nas. Mama, cu picioarele drepte şi subţiri, cămaşa de pijama întinsă peste scutecul umflat, capul ţeapăn, chiar că pare întinsă pe năsălie. Mai ales că şi-a pus şi mîinile peste piept şi a închis ochii. I s-a subţiat pielea pe frunte! Un latex absorbit în os... Chipul său nu mai este din materie organică, ci dintr-un plastic mat. Rezistă ea pînă acasă? (Zi „pătuţul“! – Nu, mi se face rău.) Dacă nu rezistă, măcar amcu ce s-o transport, nu mai trebuie să mă tîrguiesc cu CSICSI&SABIN. (Nu te gîndi la asta! – Mi-a trecut prin cap, se poate întîmpla, e piele şi os, de-abia răsuflă.) Înghit noduri şi încerc să ţin strîns nodul din stomac. Îmi umezesc buzele cu limba. Ei nu i-o fi sete? Fusese cît pe ce să-i uit sticla de apă sub pătură. I-o întind:

— Nu vrei nişte apă?

Face din deget că nu. Pun sticla de jumătate lîngă ea, pe targă.

Mergem de vreun sfert de oră, ieşim din oraş. Nu spunem nici unul nimic. O atmosferă ca de priveghi. Mama n-a mai deschis ochii. Mă uit la pieptul ei, să-mi dau seama dacă mai respiră. Parcă poţi să ştii, la cum saltă maşina asta?! M-a făcut de cîteva ori să mă prind de barele tărgii. N-ai de ce te apuca, doar de mînerul de la uşă, însă nu risc.

Am depăşit vîrful colinei, coborîm serpentinele. Salvarea prinde viteză, taie curbele scurt, nu fereşte gropile din asfalt. Mi-e din ce în ce mai greu să-mi ţin echilibrul. Mă împing în tălpi, m-am sucit, pun o palmă pe perete şi strîng în cealaltă mînă bara tărgii. Din cînd în cînd, adun poşeta, sacoşele şi pachetul de pamperşi. Mama, la rîndul ei, tot fără să deschidăochii, s-a încleştat de targă. Dacă am fi mîncat, acum dădeam amîn-

doi la raţe. Tăblăraia hodorogeşte, extinctorul dinspre cabină se bate în suport. Încă un viraj scurt. Şoferul a înnebunit. La plecare avea „bugătă vreme“... O linie dreaptă. Maşina trepidează. Targa mamei se bate de caroserie. Frînă bruscă, groapă sau piatră, accelerare. Sticla de apă se izbeşte de uşă. Se rostogoleşte încolo şi-ncoace. Zgomot metalic de căni. Poşeta, sacoşele şi pachetul de pamperşi s-au împrăştiat. Mama a deschis ochii şi strînge pumnii pe bare, cu trupul aruncat în sus şi-n jos. Eu – cît pe ce să fiu catapultat peste dînsa. Mă redresez la limită. M-aş ridica să-i bat şoferului în geam, dar e imposibil. Strig:

— Mai încet! Conduceţi mai încet!

Mamei i s-au umflat venele pe pumn. Nici dacă, Doamne fereşte, dă în primire, nu i s-ar descleşta mîinile. Dobitocul ăla e iresponsabil. Calcă pedala ca şi cum ar vrea să ne dejdine. (Călugăriţa zărghită din filmele cu jandarmul din Saint-Tropez...) Mamei îi sar picioarele în toate direcţiile, seamănă cu o păpuşă de cîrpă. Însă mîinile-i sînt de nedesprins. Mă tem să nu i se zdruncine plămînii. Un borhot de măruntaie... Pînă acum n-a tuşit deloc. Eu caut să amortizez, îmi încordez fesierii şi abdominalii, simt iminenţa junghiului. Îmi coordonez cu greu flexibilitatea la încheieturi.

Salvarea încetineşte. M-o fi auzit? Nu ne mai zgîcină. Rulăm pe o porţiune de şosea netedă. Dar curbele tot scurt le taie, trebuie să rămîn încordat.

— Cum te simţi? Nu te doare nimic?

Mama nu mă bagă în seamă. Strînge pumnii pe bare şi se uită-n tavan. ’Te-n gît de dobitoc! A prins înc-o groapă. Mamei iar îi sar picioarele, eu – cît pe ce să mă duc în nas. Zdruncinul îmi stîrneşte un umor mecanic, nedorit, ca atunci cînd nu scapi de gîdilatul cuiva. Da, sîntem caraghioşi cum ţopăim aici. Din afară (numai din afară?) arătăm ca-n desenele animate.

Trag pungile. Am fost inspirat că le-am legat la gură. Altfel, lucrurile zburau peste tot. Reazem poşeta. Pachetul de pamperşi s-a dus în colţ, îl las. Mă aplec după sticla de apă. S-a umplut de praf. O şterg de capătul tărgii. Unde s-o pun? De lîngă mama, cade îndată ce mai dă boul ăsta peste o groapă. S-o ţin în mînă – îmi pierd eu echilibrul. O

îndes în buzunarul de la geacă. Zbîng! Siktir! Mama dînd din picioare. Eu – proiectat în uşă. Mă agăţ de mîner. Nu s-a deschis! Sticla se duce din nou de-a dura. Pungile se zburătăcesc precum nişte curci grase.

Frămîntătura asta nu ne lasă, cel puţin, să cădem pe gînduri.

În loc să facă la dreapta, a intrat în opid. O fi confundat destinaţia? Virează încă o dată la stînga. Opreşte. Mama tot nu-şi descleştează mîinile. Întreabă, fără să se ridice:

— Am ajuns?

— Încă nu.

— Dar de ce-a oprit?

— Ştiu şi eu? Cobor să-l întreb.

A tras într-un parc de salvări, în curtea interioară a unei clădiri masive din cărămidă, cu pereţii mîncaţi. Cît pe ce să calc într-o pată groasă de păcură, plină de curcubee. E cald. Miroase puternic a benzină.

— Ce se-ntîmplă, pană?!

— Nu, mai stăm maxim zece minute, pînă iesă din tură colega doamnei asistente. Îi din Dirfeld, o lăsăm în drum.

— De-aceea v-aţi grăbit aşa?

— Cine, io? Aşa mărg io. Vi s-o părut tare?

— Am sărit dintr-un perete-n altul. Mergeţi, vă rog, mai încet.

— Nu, că de-aici îi drumu’ mai bun!

Într-o jumătate de oră ajungem. Într-adevăr, drumul e mai bun. Nu ne mai dezarticulează ca pînă aici. Mama rezistă. Pe spate, cu ochii în tavan, cu mîinile încleştate pe bare.

Bine, ajungem, şi?... Bine, întîi s-ajungem!...

Colega asistentei coboară la Dirfeld, lîngă biserica nouă. Încă vreo zece minute. Cum să-i explic şoferului pe unde s-o facă la dreapta? Profit de şoseaua reparată şi mă

deplasez pînă la cabină. Mai mult pe vine, ca la cazacioc. Îi bat în geam. Însoţitoarea împinge sticla.

— După gară, facem prima la dreapta, pe urmă vă spun eu unde să opriţi!

Mamei:

— Pregăteşte-te, intrăm în sat!

Am luat curba. Pe uliţă, criblura scrîşneşte sub roţi. Scurte păcănituri cînd pietricelele lovesc în caroserie şi în toba de eşapament. Parcă s-ar prăji floricele de porumb. Îl văd prin geamurile din spate pe Mişca, pescarul. S-a oprit din greblat şi se zgîieşte lung după salvare. Ne-apropiem. Am lăsat în urmă casa Minodorei, acum trecem pe lîngă casa lui Niţu. Nu se zăreşte nimeni. Doar dincolo de şanţ, un bătrîn cu o pălărie veche, pleoştită, înţepeneşte şi el între două juncane, urmărindu-ne curios.

— Aici

Mamei:

— Am ajuns acasă! Rămîi aşa, cobor să văd cum facem!

Bătrînul cu vacile mă salută nehotărît. Nu mă ştie, nu îl ştiu. Îi răspund, asemenea. Se dă cîţiva paşi mai departe, dar tot încoace caută. Geamurile de la casa lui nea Ionică, alături, s-au umplut de capete. Al lui nu-i printre ele. Nici al lui tanti Nela. Privesc toţi cu nesaţ, nimeni nu dă „Bună ziua!“. Cineva face totuşi din mînă. Fac şi eu. O fi una din fetele lui nea Ionică. Mariana? Au crescut, nu le mai cunosc. Înainte, eram buni prieteni. Ochii ăstora mă stingheresc. Mă deoache. Ptiu! Şoferul şi asistenta deschid larg uşile din spate.

Şoferul:

— O luăm cu targa!

Mama, pe neaşteptate:

— Cobor eu pe picioarele mele!

Eu:

— Nu poţi, mai bine cu targa!

Şoferul şi asistenta:

— No, dacă vrè bătrîna!... Încercăm! Îi vreme bugăt!

Şoferul urcă şi înclină targa. O prind pe mama în braţe. Îşi păstrează cu dificultate echilibrul. Pipăie cu talpa, dă să facă un pas. Asistenta trece în spatele ei. Şoferul sare şi împinge targa înapoi.

Scot peste stîlp laţul de la poartă.

Trag fermoarul de la buzunăraşul oblic al gecii şi pipăi cheia.

Cu ochii ălora pe mine, resimt din nou efectul de tunel.

Mama pune jos un picior, aşteaptă cîteva clipe şi-l mută pe celălalt. Eu şi şoferul o sprijinim de subsuori. Ne-am strecurat pe lîngă mormanul de lemne. Mergem prin iarba măruntă, pe trotuar n-am încăpea. Mamei i-a căzut buza.

I se moaie genunchii. Îi atîrnă trupul. Pauză.

— Mai poţi?

Nu răspunde. Răsuflarea ei pîsloasă.

Şoferul:

— O luăm pe sus.

O luăm pe sus. Nu se împotriveşte.

În faţa uşii.

— Stai aici la colţ, sprijină-te de perete! Sau vrei să te aşezi pe scară?

Arată cu degetul spre şopronul de lemne de alături. O ducem acolo. Cuprinde unul din stîlpi.

— Mulţumesc. De-aici ne descurcăm singuri!

Şoferul a plecat. Răsucesc cuiul îndoit al uşii cu geamurile mate, vopsite în verde. Bag cheia în uşa propriu-zisă, cu geamuri transparente şi perdele. Învîrt, se înţepeneşte. Am uitat!... Alerg după şofer. Salvarea deja s-a îndepărtat, a ajuns în dreptul casei lui Niţu. În curte, lîngă poarta deschisă, sînt puse unele lîngă altele sacoşele, pachetul de pamperşi, poşeta. Le număr, nu lipseşte nimic. Închid poarta şi trec laţul peste stîlp.

Deocamdată le las. Nu mai e nimeni la geamuri la nea Ionică. Alerg înapoi. Mama, îndoită din şale, strînge stîlpul în braţe.

— Mai poţi?

Aceeaşi respiraţie pîsloasă.

— Hai, ţine-te de mine! Am ajuns! Încet! Nu ne grăbeşte nimeni!

Ne oprim la fiecare din cele trei trepte. Descui. Deschid. Intrăm. Mirosul de stătut, de casă părăsită. Mama păşeşte pragul dintre verandă şi bucătărie şi se sprijină de colţul mesei. Ţine capul în piept. Inspiră şi expiră scurt.

— Aşază-te încet pe scaun!

Se aşază moale. Îşi lăţeşte coatele peste masă şi-şi culcă fruntea pe dosul palmelor.

— Hai, linişteşte-te! Ţi-e rău?

Răsuflă adînc. Ridică privirea. Arată din cap şi articulează parcă ironic, cu o umbră de zîmbet în colţul gurii:

— Pă-tu-ţul!

O las, mă-ntorc după sacoşe.

13. Nucul ăsta n-are ce căuta în grădină, dacă-l las să crească, umbreşte totul

Bine, am ajuns. Şi?!...

Am dus-o în „pătuţ“. Mirosea. Se scăpase cît a smucit-o salvarea. (O să intre izul în lucruri...) Am schimbat-o. A închis iarăşi ochii, a săltat din bazin, a ţipat cînd i-am atins locurile iritate. Scutecul murdar l-am împăturit şi l-am scos deocamdată în spatele casei. Urmează să-mi pun la punct o „linie funcţională“. Am nevoie de o cutie în care să păstrez feşele umede, cilindrul cu pudră de talc rămîne pe taburetul de lîngă pat, tot acolo şi tubul de Fluocinolon (încă n-am curajul...) şi sulul de hîrtie igienică. Cocoloaşele le-arunc în lighean, pentru scutecele murdare o să caut pungi de plastic. Cînd se umplu, le car la container. Dimineaţa, la ora la care nu trece lume. E unul în capătul uliţei. Cîte scutece o să murdărească pe zi? Mă ţine pachetul două săptămîni? Pastilele de la doctorul Kopacz şi cele pentru plămîni le duc pe măsuţa din hol. Aici, fără organizare, motorul se gripează. L-aş suna pe specialistul din *Pulp Fiction*, tipul interpretat de Harvey Keitel!... Ce bun ar fi cineva care să-mi spună!... Şi ce bun ar fi cineva care să pună mîna!... (Băi, ai priceput?! Tot ce-i de făcut la casa asta, de la măturat la gătit, de la spălat la săpat, totul, faci singur! S-a terminat, n-ai cum fenta armata! Nu mai e nimic abstract în jurul tău! Nu faci, vă-neacă căcatul pe amîndoi! N-ai pe cine să laşi! Dacă bagi sub covor, pînă la urmă tot tu trebuie să scoţi! Priceput? – ’Ţeles, să trăiţi! – Pe loc repaus!)

Ceasul mare de pe masă arată şase şi douăzeci. Minus... Stop! Merge înainte cam cu zece minute. Verific pe mobil. Da, şase şi nouă. E lumină, de cînd cu ora de vară. N-am mai sunat-o pe Zelda. Poate să fi sunat ea, dar n-am semnal. Sper să găsesc pe undeva, să nu trebuiască să urc pe vîrful dealului... Mama s-a întors cu faţa la perete. De fapt, ce se-ntîmplă? Intră în convalescenţă sau în agonie? N-am încredere în nimic. Mă obsedează poveştile despre muribunzi ce dau impresia că-şi revin, pentru ca imediat să închidă ochii. Mai bine să nu mă gîndesc, să las lucrurile să curgă... Nici n-aş putea face altceva...

Încă nu m-am dezmeticit. E clar, sînt bucuros că a ajuns vie acasă. Dar nu atît de bucuros cum îmi închipuisem că voi fi. Nodul din stomac a slăbit, m-a cuprins o trepidaţie uşoară. Îmi desfac palmele şi întind degetele. Tremurul nu se vede, dar simt vibraţiile. Nu numai în mîini, ci în tot corpul. O locomotivă diesel cu motorul torcînd încet. Strîng pumnii. Acum se vede. N-am forţă în mîini. A început să mi se zbată un muşchi mai jos de umăr. Pulsează. Îl apăs. Îl frec. Schimb poziţia. Trepidaţia e un semn de eliberare, m-am despovărat, am ajuns la un liman. Am ajuns, şi?!... În aceeaşi măsură, îmi transmite un avertisment: frica, amorţită pînă acum, resorbită, se pregăteşte să învie în ţesuturi, va fi început deja să modifice chimia trupului.

— Nu ţi-e foame?

— Nu!

— Pun la fiert orez, e bun ca să-ţi stopeze diareea. Şi un ceai de mentă, fără zahăr. Aprind focul! Parcă văd că iarăşi afumă! La şapte îţi dau medicamentele! Hai, mai dormi acolo dacă ţi-e somn!

— Nu mi-i somn, dar sunt obosită, m-a hrentuit toată cu salvarea, am crezut că nu mai ajung.

Deschid uşile, ca să iasă fumul.

— Stai învelită, am dat drumul la uşi!

De cînd am curăţat-o, n-a ars nici o săptămînă întreagă şi iarăşi afumă gros. Soba asta de tablă nu mai e bună de nimic. Sau afumă pentru că n-am mai făcut focul în ea? Începe să duduie, nu mai scoate fum. S-a reglat. Da, dar pînă se reglează umple bucătăria. Probabil că plămînii mamei au slăbit şi din cauza asta. Să inhalezi fum cîteva decenii, dimineaţă de dimineaţă... O sobă de teracotă cu plită ne lipseşte aici! În primul rînd, că n-ar mai afuma. În al doilea rînd, arzi un braţ de lemne dimineaţa şi unul seara şi ai căldură şi peste zi, şi peste noapte. În soba de tablă arzi lemne cît e ziua de lungă, iar după o oră s-a răcit. Şi de-aici i se trage mamei. La cît ar urca preţul unei sobe de teracotă, materiale plus manoperă? Douăzeci de milioane? Banii de înmormîntare. Dac-aş face sobă şi mama se prăpădeşte pînă-n iarnă, nu mai am cu ce s-o îngrop. Dacă nu fac sobă şi trăieşte, îngheaţă la iarnă...

— O sobă de teracotă ne-ar trebui nouă aici!

— Bună-ar fi, dragă, dar cu ce?

Motanael intră şi mi se freacă de picioare.

— Vindem şi noi motanul, că tot mănîncă degeaba.

— Numai aşa!

Mama se căzneşte să rîdă. Mă simt brusc îngălat şi stupid.

Pastilele de la doctorul Kopacz: Prestarium, Preductal, Talliton. Eurespalul. N-a prea tuşit (să vedem peste noapte), dar i-am turnat şi un căpăcel de Ambroxol.

Am găsit o cutie pentru feşe. Cu tot cu capac. Exact ce-mi trebuie. A rămas de la o îngheţată „Amicii“. Era chiar în verandă, pe capătul pervazului, după reşou. Cînd a mîncat mama îngheţată? Cică i-a adus-o iehovista ei, mai demult.

După ceai, la cîteva minute, mama s-a foit, nu îndrăznea să-mi spună, am bănuit. Făcuse pipi. Trei scutece la spital, două după ce ne-am întors. În ritmul ăsta...

Dau s-o înfăş.

— Nu, lasă-mă aşa, să mă vîntuiesc!

S-a iritat şi printre picioare. O ustură. Întind pulberea de talc cu un cocoloş de hîrtie igienică, dar curge pe jumătate alături. Iau cu o cîrpă moale. Mai bine. Mama întinde talcul cu degetele. Peretele de ruşine dintre noi s-a mai subţiat. Mama stă pe scutecul nou. În cazul în care face, nu i se îmbibă urina în piele şi nu udă cearşaful. În cazul în care nu face, se aeriseşte. Poate aşa i se usucă rănile mai repede. Sub scutec ar trebui, ca la spital, o bucată de muşama.

— Auzi, unde găsesc o bucată de muşama, să-ţi pun dedesubt?

— Nu găseşti, dragă, numai dacă tai o faţă de masă. Mai bine du-te în lemnărie, este acolo o folie de nailon. Tai dintr-aceea!

Mă cîrîie găinile cînd deschid portiţa. Sînt toate sau a mai murit vreuna? Roşcata şchioapă stă ghemuită lîngă coteţ. Sînt toate patru. Lemnăria e deschisă. A lăsat-o Rafila, se cunoaşte că a trecut să le dea de mîncare. (Oare cum de n-a apărut Rafila pînă acum? Probabil a văzut cît de greu am coborît-o pe mama din salvare şi i-e ruşine.) Mă uit atent, să nu calc pe ouă. Mă-ntorc după aia să le-adun. Întîi să găsesc folia. Nu, întîi arunc la găini o farfurie de grîu. Pui-pui-pui! Copi-copi-copi! Ce Dumnezeu m-a apucat?! Şchioapa nu se ridică, mănîncă doar pînă unde-şi poate lungi gîtul.

Tai cu cuţitul un metru de folie. Ajunge? Cam atît măsura şi la spital. Adun ouăle de pe jos, le vîr în buzunare şi păşesc atent, să nu mă sparg. Se înfiripă cîntecul lui Vintilă. „Păşesc atent, păşesc atent, păşesc atent, să nu mă sparg“. E „sfarm?“

Florile cireşului sălbatic de deasupra lemnăriei s-au spuzit pe crengi. La fel şi cele ale zarzărului de lîngă fîntînă. În oraş erau aproape scuturate. Aici, sub munte, anotimpul întîrzie. Florile alb-sîngerii ale mărului de la scară abia se desfac. (Între petale şi ramuri, timpul devine, brusc, pe cît de concret, pe atît de evanescent. Realitatea fizică din jur capătă o semitransparenţă care-mi absoarbe privirea, mă duce undeva unde nu se vede nimic. Rămîne numai mirosul. Îl simt ca pentru prima oară. Şi ca pentru ultima. Scutur din cap, am ameţit, trebuia să fi mîncat mult mai devreme. Nu e asta, ştiu că nu e asta. Mi-am servit o explicaţie ca să nu încep să plîng. Percep, cu o acuitate maladivă– şi din

lăuntrul, şi din afara mea, şi răvăşit, şi detaşat –, cum fiecare clipă se iveşte şi dispare. Nu, nu astfel, nu atît de impersonal, ci mult mai încărcat, străbătîndu-mă: se naşte şi moare. Se naşte şi moare. Pentru totdeauna, pentru totdeauna, pentru totdeauna. Tu, Liviu, cum ai nimerit în jocul ăsta? Cum ai nimerit în jocul ăsta?! Cum ai nimerit în jocul ăsta?!) Mi se zbate iar muşchiul de sub umăr.

— Repede, dă mîna!

Sar. Se-ntîmplă?...

— Ce-i?!

— Dă să mă ridic, vreau să fac pipi la lighean!

Răsuflu. Coboară încet, deşi precipitat, cu teamă să nu se scape pe ea. Nu-i mai pun papucii. Mergem de mînă cei patru paşi pînă la lighean. Îşi depărtează picioarele deasupra ligheanului. Mă strînge de mînă şi întoarce capul. Îl întorc şi eu în partea cealaltă. Şiroiul cade greu, plescăind. Şoptit:

— Gata... Dă hîrtie!

Ne înapoiem de mînă, în tăcere. Încerc să înviorez atmosfera:

— Ei, vezi?! Aşa da! Am salvat un scutec!

Se aşază pe spate, nu zice nimic, aşteaptă să o pudrez. Întinde talcul cu degetele. O las pe mai departe desfăşată, să se vîntuie. Arunc ligheanul în spatele casei, în grădină. Oare-n cîte săptămîni va începe să duhnească?

Mă înalţ pe vîrfuri şi mă lipesc de geam. Obţin două linii. Caut numărul Zeldei şi apăs. Mîine pe vremea asta sîntem împreună, aici. Apropierea întîlnirii mi-a stîrnit un fior. Conturul Zeldei din memoria mea se va mai suprapune peste conturul Zeldei reale? (În memoria mea Zelda este reală! Aceasta este Zelda reală! Doar aceasta!)

— Alo, mă auzi?

— Nu prea, hîrîie.

Mă presez în geam.

— Nici acum?

— Parcă mai bine. Te-am sunat, de ce n-ai răspuns?

— E prost semnalul. Trebuie să stau lipit de geam.

— Ce face mama?

— Am ajuns acasă. A mîncat nişte orez. Ştiu şi eu ce să zic? Vii mîine, nu?

— Cu acceleratul de cinci. I-am cumpărat un şezlong. Se poate desface ca un pat. Ce să mai aduc?

— Nu-mi dau seama. Poate ceva de mîncare?

— Bine, am să caut. Pa!

— Pa...

Îmi dezlipesc obrazul de pe sticlă.

— Am vorbit cu Ioana!

— Ce spune? Mai vine la mine?

— Vine mîine cu acceleratul de cinci.

— Mi-i dor de ea, dragă, n-am crezut că mai vine!...

Mama a făcut iar pe la zece, mai legat. Orezul o fi strîns-o la burtă, cum se zice. Ar trebui să fiu senin ca un iluminat cînd îi îndepărtez fesele şi-i cercetez anusul opărit. Cînd şterg materia fecală („materia“, ce deprimant sună acest cuvînt!...), ating cu faşa umedă (iar mama se încordează, scînceşte, se vaită leşinat, „Mămucuţă!“), curăţ, pudrez. Măcar să mă păstrez cît mai departe de amestecul de ruşine, reţinere, convulsie. Fac ce trebuie. N-ar fi cazul să fiu şi niţel fericit? (Dar chiar eşti!) Poate într-o zi voi atinge şi eu înţelepciunea naturală a lui Gherasim, servitorul lui Ivan Ilici. Mi-am făcut curaj şi am uns-o pentru prima oară cu Fluocinolon pe eriteme. Cu degetul. Asta e. A confirmat că i-a potolit usturimea. Abia după am dat-o cu talc.

M-a rugat ca şi peste noapte s-o las să se vîntuie. N-am înfăşat-o. Stă goală sub plapumă, cu scutecul dedesubt. I-am ţinut apoi ligheanul la pat, ca să se spele pe dinţi. Proteza i-am spălat-o eu şi-am pus-o, la indicaţiile sale, în cana emailată de metal de pe masă. Am rugat-o, dacă are peste noapte o problemă, să mă strige şi să bată în dulap. Ne-

am pupat de „Noapte bună!“. Dacă n-ar fi aşa de suptă la faţă, aşa de palidă şi de pierită-n glas, dacă nu i-ar curge pieile, mi-aş da speranţe.

Mă dezbrac pe întuneric şi mă bag în pat. Mă inundă pe neaşteptate! Credeam că... Nu mai reuşesc s-o parez!... Mă invadează! Mă cotropeşte! Nu, singura reacţie este să mă ghemuiesc pe o parte, în poziţie fetală. Pune stăpînire pe mine. Curge din toate glandele... Strîng din dinţi, înghit în sec, tremur. Negru de jur împrejur. Nu mai am loc înăuntru! Mă înăbuş! Nu mă pot opune. Decît aşa, ghemuindu-mă. Las-o!... Ghemuit. Nemişcat. Cea mai bună reacţie este să nu reacţionez. Pînă la urmă se va epuiza de la sine.... Rezistă!... Rezistă!... Nu sînt eu aici! Nu sînt eu aici! Nu sînt eu aici!... Dacă n-ar fi măruntaiele ăstea! Carnea asta! Creierul ăsta paralizat! Palpitaţiile ăstea ale inimii! Transpiraţia! De ce mă umileşti?! Aşteaptă! Aaaaaaaşteaaaaaa-ptăăăăăăăăă! Aaaaaaaşteaaaaaa-ptăăăăăăăăăăăăăăă! Aşa, inspiră! „Centri pneumatici“!... Ţine aerul în plămîni! Expiră! Ăăăăăă... Ăăăăăă.... Ăăăăăă... Ăăăăăă.... Ţine aerul în plămîni! Expiră! Ăăăăăă.... ăăăăăă... ăăăăăă... A început să scadă. Parcă. Ăăăăăă... ăăăăăă... ăăăăăă... Spune ceva! Ce? Orice! O poezie! Doamne... Trage aer în piept! Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu... Expiră! Miluieşte-mă pe mine, păcătosul! Doamne... Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu... miluieşte-mă pe mine, păcătosul! Doamne... Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu... Expiră! Miluieşte-mă pe mine, păcătosul!

S-a potolit. A rămas un tremur mărunt. A fost rugăciune sau o înşiruire mecanică? Şi una, şi alta. Nici una, nici alta. Cred, Doamne, ajută necredinţei mele! Nu cred, Doamne, ajută credinţei mele! Aici, ghemuit pe patul ăsta ca pe o movilă de gunoi. Şi doar pentru că trebuie să mă opun cumva panicii. Fricii.

Tremurul nu-mi dă voie să aţipesc, mă menţine într-o stare de alertă. Ca la revoluţie, cînd nu mă dezlipeam de televizor, zăpăcit de elicoptere, terorişti, Ceauşescu e într-o Dacie roşie, Ceauşescu nu e într-o Dacie roşie, apa a fost otrăvită, gloanţe în frunte, Boteni, Tîrgovişte, tocmai acum am primit un bileţel care ne anunţă... Ciulesc urechile. Noaptea s-a aşezat în sunetele sale – lătraturi, foşnete. Manelele de la bar s-au oprit. Îmi

tot vine să mă ridic şi să mă duc dincolo, la mama. N-a tuşit. Aş vrea să tuşească puţin. Aş fi sigur că e vie. Mă duc să văd! Încet, să nu trezesc junghiul! Uşa de la hol. Ascult la uşa de la bucătărie. Nu se desluşeşte nimic. O deschid. Scîrţîie subţire, dar n-are importanţă, mama nu aude fără aparat. Duhoarea! A făcut. Şi doar am rugat-o să bată-n dulap!... Aprind lumina de-afară, de la scări. Vine pieziş prin geam, se vede suficient. Becul din tavan i-ar da mamei direct în ochi.

— Nu aprindeţi lumina?

Voce moale, fonfăind. Ce-i cu pluralul ăsta? Aiurează? Cu cine-şi închipuie că vorbeşte? S-a trezit? Mă apropii de pat. E dezvelită.

— Am făcut, dragă, ţi-am bătut în dulap, de ce n-ai venit?

Acum articulează coerent, mi se adresează mie. Cînd a bătut în dulap? E posibil ca totuşi să fi adormit şi n-am auzit-o?! Îi împing capul spre perete. Înţelege. Aprind lumina din tavan. Se întoarce cu mîna streaşină la ochi.

— De ce n-ai venit?

Îmi răsucesc degetul în ureche. Înţelege şi asta. Nu mai zice nimic, aşteaptă să o schimb. Cît s-a mişcat, a murdărit puţin cearşaful. Mîine va trebui să-l înlocuiesc şi să-l spăl. Am dobîndit o anumită dexteritate. Şi ea a învăţat mişcările. Îmi vine în întîmpinare. Ruşinea s-a topit. Adică nu s-a topit, am suspendat-o, am pus-o între paranteze, nu-i acordăm atenţie, ca avva Macarie. Ne descurcăm pe muteşte. Doar cînd se apropie curăţatul rănilor începe să se vaite înainte de a o atinge. De astă dată o înfăş. S-au consumat şase scutece pe ziua de azi. În cinci zile trebuie să cumpăr un pachet nou. E o problemă!... Şapte sute de mii pachetul. Noroc cu banii de la P. R. Dar deja i se stabilizează scaunul, după ce-i trece diareea, sper s-o scoatem la capăt cu două scutece pe zi. O s-o las cît mai mult să se vîntuie. Gata! Duc mizeria, mă spăl pe mîini. Îi întind aparatul auditiv.

— Dragă, de ce n-ai venit cînd am bătut?

— Nu te-am auzit, să baţi mai tare!

— Am bătut, dragă!

— Nu te-am auzit.

— De-acuma pot să dorm şi eu în linişte! Ia aparatul!

În sfîrşit, mi se topesc oasele.

Zelda mi-o prezintă pe Nora Iuga. De cînd sînt ele două prietene? Nora pare, de data asta, să mă simpatizeze. Îmi zîmbeşte. Cochetează. Aha, înţeleg, sîntem iarăşi la Viena, la expoziţia cu machete de poliester a unui artist român stabilit la Berlin. Ioan Traian Ştefănescu-Gorj. „De pe meleagurile lui Brâncuşi“, zic. Nora izbucneşte în rîs. Stephansdom din poliester. Votivkirche din poliester. Karlskirche din poliester. Nora rupe o bucată de Rathaus şi scîrţîie pe geamul care se deschide spre Votivkirche. Clădirea de afară e tot din poliester. Uite şi *Poarta sărutului* din poliester. „Cînd ţi-am spus că e de pe meleagurile lui Brâncuşi!...“ „L-am avertizat încă de pe cînd era ministru! Liviu, ştii că mai în spate, pe Bergstrasse, locuieşte Sigmund Freud? Dacă vrei, te prezint! Miercuri se întoarce de la Londra. Acum condu-mă, te rog!“ Nora mă ia de braţ, trecem pe lîngă Ioan Traian Ştefănescu-Gorj, îi dă un bobîrnac peste nas. Nasul de poliester se desprinde şi pluteşte prin încăpere. „Vrei să valsăm pînă cade?“ Facem paşi supli prin sala pustie. A mai rămas doar Ioan Traian Ştefănescu-Gorj, care priveşte uluit cum nasul i se apropie încet de dale. Dantelele Norei fîlfîie, se întind, încerc să nu le calc. „Poţi să le calci, se regenerează!“ îmizîmbeşte Nora de sub voalul vaporos al pălăriei. Nasul se depune lin pe pardoseală. „Ajunge! Hai!“ Nora mă ia din nou de braţ, striveşte cu talpa condurului (scîîrrrrţ) mîna şi nasul lui Ioan Traian Ştefănescu-Gorj, se grăbeşte, mă tîrăşte după ea prin mulţime – „L-am avertizat încă de pe cînd era ministru!“ repetă –, cine ne vede mă confundă cu trena rochiei sale. Unde mergem? Am pierdut-o pe Zelda, trebuie să mă întorc după Zelda. Zelda! Zelda! „Las-o pe Zelda, vine ea, acum mă conduci pe mine!“ Vocea răguşită sună imperativ, nu acceptă replică. Am pătruns pe aleea cazărmii, santinelele cu săgeată pe cască o salută pe Nora. La intrarea în clădire o gardă care se alcătuieşte în pripă îi prezintă onorul. „Mein Ehemann, der Oberzolleinnehmer Heinrich von Morungen!“ Ne aşteaptă cu ochii închişi. Nu trec de barba albă care-i coboară

de sub pomeţi. Îşi înnoadă cordonul halatului peste pîntecele proeminent. Nora întoarce privirea şi mă concediază cu un zîmbet sever: „Le programme de la journée est fini!“. Nu e Nora, e mama. Acum vorbeşte franceza? Iar der Oberzolleinnehmer nu e Heinrich von Morungen, e Vasile Voiculescu. Uşa se închide în urma lor. Zelda! Unde a rămas Zelda?! Zelda! Zelda izbucneşte exasperată: „De ce-ai plecat aşa cu aia?! Tocmai acum! Cum pot să mai am încredere în tine?!“.

Stau cu ochii deschişi. S-au obişnuit cu întunericul. Crăpăturile din tavan se apropie şi se depărtează, atîrnă uneori ca nişte sforicele, se clatină.

Cît poate fi ora? Mă uit pe mobil. Cinci cincizeci şi nouă. Minus cincizeci şi patru. Iar!... Deci totuşi am dormit ceva... O barbă albă cît întreaga faţă. Nu o figură, o barbă. Der Oberzolleinnehmer nu părea agresiv, dimpotrivă, dar m-a umplut de fiori. Acum îmi pare că, de fapt, semăna cu Gelu Voican-Voiculescu. N-o aud pe mama de dincolo. Nu vreau să-mi închipui nimic! (Deschizi uşa, nu mişcă. Îi vezi ochii vitroşi, cu pleoapele pe jumătate închise. *Albul* ochilor. – Nu vreau să-mi închipui nimic!) Cel mai fragil moment. Acum orice e posibil. Stomacul modulează undele de teamă care îmi străbat corpul. Chiar în clipa aceasta, în lumina subţire a dimineţii, n-ar fi exclus ca faptul să se fi consumat. Iar eu nu ştiu. Şi nici nu vreau să ştiu. Tendinţa – aşa este, e nesănătos, e nesănătos! – de a zăbovi în indeterminare, de a amîna confruntarea cu un moment decisiv. Aşa se comportă şi părinţii cu copii dispăruţi sau rudele celor care nu apar pe lista victimelor implicate într-un accident. Cred. Presupun. Vrei să ştii, nesiguranţa te înnebuneşte, dar ai vrea la fel de mult şi să nu ştii, să amîni un deznodămînt pe care îl presimţi totuşi fatal. Nu te grăbeşti să muţi neantul din posibil într-o realitate brută, ireversibilă. Înainte de a verifica, mi-aş face gimnastica. Pe urmă lucrurile se accelerează, intri în vîrtejul ritualului, se umple de lume, eşti smuls din tine însuţi. Agitaţia asta mă crispează mai tare decît moartea. Ce se întîmplă?! (Ai început să pluteşti în derivă?! Ai luat-o pe mirişte!) Destul! Mă duc să văd! Mi se accelerează pulsul. Barba albă, începînd de sub pomeţi. Şi sprîncenele albe căzute peste ochi. Unde mi-am lăsat papucii? Cucoşul cu glas de papagal din

vecini strigă „Li-vii-uuuu!“. Mama a tuşit. Sau mi se pare? Nu, chiar tuşeşte stins şi sec. Tensiunea mi se scurge din carne ca printr-o pământare. Cîteva clipe devin imponderabil.

— N-am făcut decît piş! Schimbă-mă şi lasă-mă să mă vîntui!

A făcut însă şi puţin din celălalt. În acest prezent fără resturi– cu excepţia celor... fiziologice – mă simt, iată, ceva mai sigur pe mine. Eliberat de contratimpi. Cineva de sus îmi apreciază pesemne umorul, de vreme ce-mi oferă prilejul de a gusta paradoxul unei asemenea ironii.

— Te-ai odihnit bine?

— Aşa şi-aşa! Mai lasă-mă să mai dorm!

Pe cearşaf s-au uscat urmele de fecale de ieri. Trebuie să-l pun la spălat. Dar nu acum. După ce se trezeşte. O acopăr cu pătura.

— Ce să-ţi fac să mănînci? Ţi-e poftă de ceva anume?

— Aş mînca mămăligă cu brînză şi cartofi în coajă cu sare.

A uitat că doctorul Kopacz îi interzice să mănînce sărat.

Îmi fac gimnastica în ciuda junghiului.

Şi totuşi, mi se pare neverosimil că toate gesturile casnice, fără excepţie, îmi cad mie în cîrcă. De cînd n-am spălat rufe cu mîna? Din armată? (Clătelile de la spital şi de data trecută nu se pun.) Iar cearşafuri n-am spălat în viaţa mea. (Ba da, „jegoasele“ schimbate la vizita doctoriţei Ardeleanu, dar au ieşit cenuşii, mai trebuiau frecate, aşadar nu se pun nici acestea.) Trebuie să spăl cearşaful, să-i aştern unul curat, să pun mămăliga la fiert (de cîte ori am încercat, mi-au ieşit cocoloşi) – îi fac o mămăligă nesărată –, să caut în beci borcanul cu brînză, să scot cîteva linguri într-o farfurie şi s-o desărez... Farfuriile, pe urmă, le spăl tot eu... Cu ce să încep? N-ar fi rău să pun şi de-o ciorbă, tot de cepui, altfel nu ştiu. Şi orez, ca s-o strîngă la burtă. De mers după pîine, coltucul de la spital s-a întărit. Dar dacă tot fac mămăligă, de ce să mai merg după pîine? Şi diseară? Doar n-o să-i dau Zeldei mămăligă!... Ce să mai cumpăr?... De la tanti aia cu permanent, pe care n-am aflat cum o cheamă, dar ea mă ştie... Aş fi mai liniştit dacă n-aş avea de

ieşit la cumpărături. În oraş era altceva, era chiar relaxant, nu mă simţeam pîndit de ochii nimănui. Îmi plăcea să flanez prin burg. Să intru prin magazine. O să-mi lipsească... O bucată de carne, un salam? După ce mă mai rodez, va veni de la sine. N-ar fi mai bine să schiţez un meniu săptămînal? Mic-dejun, prînz, cină, gustări între. Şi-atunci ştim o treabă! Mîncarea pe primul loc, ca să se pună pe picioare! Mîncarea, dar şi restul. Prin casă, pe lîngă. Am întîrziat săpatul grădinii... Mă bizui de unul singur? Mama susţinea că „n-am antrenament“. Să vorbesc cu nea Ionică? Cu ba’ Jîbu? Ori îmi iau inima-n dinţi? Adică să apăs de un milion de ori cu piciorul pe hîrleţ... Mai am de rezolvat şi mormanul de lemne de la poartă. Lătunoaie, capete, numai cu circula. Vine Niţu? Să-l întreb cînd ies la „bòldă“.

A mîncat, şi-a luat medicamentele, vrea să o scot la aer. Păşeşte cu figura ei înţepenită, alunecată într-o altă lume. În timpul unor asemenea deplasări mi-e cel mai teamă. Simt cît de ezitant calcă, cum echilibrul său devine din ce în ce mai precar. În momentul în care îi atîrnă buza de jos, ştiu că o ia ameţeala şi trebuie să fiu atent să n-o scap. În pat îşi mai recapătă din puteri. Mergînd, se goleşte. I-am pus taburetul verde lîngă perete, aproape de geam. Nu sînt pînă acolo decît zece-cincisprezece paşi, dar pare la capătul lumii, de neatins. Deocamdată am ajuns la uşă, urmează cele trei trepte. Pijamaua galbenă flutură pe ea.

— Mai poţi? Mai avem puţin.

S-a încleştat cu o mînă de braţul meu şi cu cealaltă de tocul uşii. Mă trece un frison. În memoria neuronilor mei reînvie angoasa de pe aleea spitalului, cînd fusese cît pe ce să se prăbuşească. Am reintrat pe fîşia îngustă dintre două tărîmuri. Senzaţia subtilă şi totuşi uluitor de pregnantă că în orice moment se poate evapora dincolo. Nu-mi răspunde. Suspendat. Ca şi cum mama ar fi dispărut de lîngă mine, lăsîndu-mi în grijă un animal monstruos, încurcat în propriile-i membre.

Se urneşte. Pauze lungi pe fiecare treaptă. Ajunşi pe trotuar, nu mai mergem cum se merge. De pe loc, întinde piciorul de parcă ar traversa un pîrîiaş, tatonează cu vîrful

şi-l pune jos. Duce şi piciorul celălalt, apoi reia mişcarea. Pe măsură ce ne apropiem de taburet, caută să facă pasul din ce în ce mai lung.

Stă pe taburet, sprijinită de perete, cu mîinile căzute. Ţine capul drept, dar maxilarul i s-a lăsat, proteza îi atinge buza uscată. A închis ochii mult afundaţi în orbite. Cămaşa curge în creţuri, ai zice că nu îmbracă nimic. Prin pînza pantalonilor i se reliefează genunchii enormi, îndoiţi la nouăzeci de grade, şi femurul descărnat. Mi-e frică să-mi desprind mîna de pe ea, îmi dă senzaţia că, nesprijinită, s-ar prăvăli ca un trunchi. Inspiră însă şi o solemnitate funerară, precum statuile de la Luxor.

— Stai bine? Te ţii?

Articulează greoi, cu o voce de om semiconştient:

— Bine-aşa...

Îi potrivesc spatele la perete şi aduc în viteză unul din scaunele cu spătar din bucătărie.

— Ţine-te de spătar! Apucă cu mîna!

Deschide ochi tulburi şi rosteşte mai sigură pe sine:

— Nu-i nevoie.

Soarele n-o bate decît pînă la jumătatea picioarelor. N-are voie să stea la soare. A subliniat şi doctorul Kopacz, şi doamna doctor Rosenzweig. O las, mă duc să strîng cearşaful şi să-l pun la muiat. Mi-ar trebui un detergent. Dacă nu, o să scot nişte coji de săpun de casă din ligheanul de sub stelajă. Le-am remarcat cînd am făcut înainte de Paşte curăţenie în cămară.

— Nooo, şeee faaaşi?!

O voce cîntată, hodorogită. Mă-ntorc. Lelea Rodovica. Scundă, lată, crăcănată, cu rochie neagră, sfetăr negru, şorţ negru şi năframă neagră. Şi-o faţă argăsită, de ţărancă bătută de vînturi. S-apropie de mama cu o privire avidă. Zîmbeşte cu gura ştirbă. Mama rămîne ţeapănă, nu-i răspunde.

— Ai venit, le’ Rodovică?

O ştiu din copilărie. E mama Ioanei, colega despre care îmi povestea Erji a lui Rudi că a ajuns alcoolică şi vinde prin trenuri. Sau aceea era Ioana Pop? Locuieşte singură într-o casă din capătul uliţei. Bate şi ea spre optzeci de ani. O vizitează din cînd în cînd pe mama. Mi-a vorbit în mai multe rînduri de Rodovica, „Mă mut la iarnă la ’mnitale, dacă ţi-i urît. O lună şăd io la ’mnitale, o lună şăz’ ’mnita la mine, om pune mai puţîne lemne pe foc“, îi propusese Rodovica. „Îmi venea să mă duc, dragă, dar pînă la urmă nu m-am mai dus.“ Lelea Rodovica îi strigă mamei lîngă ureche:

— No, ţ-o da’ drumu’ din spital?! Ai vinit acas’?!

Mama îngaimă, fără aer:

— Da.

— Nu te supăra, le’ Rodovică, vino mai tîrziu, mama-i obosită.

Lelea Rodovică se dă cîţiva paşi înapoi şi cade cloşcă pe butucul de tăiat lemne. Nu mai mişcă. Se uită la mama iradiind de satisfacţie. Îşi morfoleşte din cînd în cînd şi-şi suge buzele. Nasul i se apropie atunci de bărbie, aproape că o atinge. Cum îi fac vînt? O simt pe mama din ce în ce mai iritată.

— Mama-i foarte obosită după drumul de la spital! Vino mai tîrziu!

— Eee, eee!... Îi obosîtă!

Nu dă semne că s-ar clinti din loc. O nouă adiere de zonă crepusculară.

— Du-te şi dumneata acasă! Vino mîine!

Nici o reacţie. Mama a închis ochii, dar sigur n-a aţipit. Ce să-i fac eu lu’ le’ Rodovica, s-o iau de mîneca sfetărului şi s-o scot pe poartă? Poate aşteaptă ceva?

— Auzi, bei un pahar de jinars?

— Cîn’ eram tînără, beeam şî zăşe!

Iau un pahar din cămară şi-l umplu dintr-o sticlă de sub măsuţa din hol. I-l întind. Îl dă repede peste cap, fără să se strîmbe. Oare acuma pleacă? Mă duc să caut covata în lemnărie. O covată roşie de plastic, în care să înmoi cearşaful. Cînd cobor scările, le’ Rodovică tocmai iese pe poartă.

— A plecat! Nu credeam că mai pleacă!

Mama silabiseşte:

— A-cu-ma se du-ce prin sat să spu-nă că-s pe moar-te.

O pîine. Un baton de salam italian. O pungă de pulpe congelate. O rotiţă de caşcaval „Rucăr“ (am cerut „Sofia“, dar nu s-a auzit de aşa ceva). Un borcan de păstăi galbene. Două cutii mici de bulion. Două sute şaptezeci şi cinci de mii. „Delikat“ a rămas de data trecută. Pun de-o supă. De mămăligă – nu. Nu mă mai complic. Orez avem de ieri. Prăjesc pulpele. Îi păstrez şi Zeldei. O să-i fac şi două ochiuri, dacă vrea. Vînzătoarea cu permanent: „Săraca mama ’mneavoastră, am auzît c-aţ’ adus-o cu salvarea!...“. Toţi au aflat. M-au mai oprit pe drum două femei şi m-au căinat. Zîmbesc şi încep să transpir. O iau repede din loc. Mişca, pescarul: „Am văzut ieri salvarea. Cum îi mere la bătrînă?“. La Niţu era încuiat, n-am avut pe cine să întreb dacă vine cu circula.

Zelda ar cam trebui s-o pornească spre gară. Cu şezlongul de care pomenea, mai bine să ia un taxi. Şaizeci de mii ca popa... Dar cel puţin nu se înghesuie în tramvaiele supraaglomerate.

Nu pot să mă prefac a nu vedea!... (Dar exact asta ai făcut pînă acum!) Privata noastră proptită a început să dea pe dinafară. Zeama de la dejecţii se scurge pe dedesubt, printre scînduricile pardoselii, cîteva din ele s-au umezit. Pervîi: ai de golit căcăstoarea. Vtoroi: ai de înlocuit scînduricile murdare. Cu cît amîni, cu atît treaba devine mai puturoasă. Tretii: tu! Tot ce e de făcut trebuie să faci tu! Cu mîinile astea! Poate nu-s chiar atît de absurde! „Şi ne ostenim lucrînd cu mîinile noastre.“

E ora la care pleacă acceleratul. N-are motive să nu plece la timp. Dacă întîrzie, întîrzie pe parcurs. S-o sun? Ce-i cu mine, m-am emoţionat ca un licean... Mă lipesc de geam, ca să fac două linii.

— Alo, Zelda?

— Alo!

— Ce faci, eşti în tren?

— Da, tocmai am plecat. Mama e bine?

— Deocamdată se ţine. Mă tem de surprize.

Nu spune nimic. Nu spun nimic. Se aude ţăcănitul roţilor.

— La ce oră ajunge?

— La cinci douăzeci, dacă nu întîrzie. Te sun după ce trece de tuneluri.

Ţăcănitul roţilor.

— Drum bun! Ai grijă!

— Mulţumesc. Pa!

Ţiuitul telefonului.

Am găsit o jumătate de cutie de Dero după piciorul patului. „Vezi sub pat, dragă, ştiu că mi-a mai rămas.“ Pe lîngă cearşaf am pus la muiat şi ciorapi, batiste, pijamaua albastră a mamei, prosopul galben şi cel grena, de la „38“, tricoul meu kaki, chiloţi de-ai mei şi de-ai mamei. Cada roşie s-a umplut. Cearşaful înfoiat s-a ridicat la început plin de aer, ca un plămîn alb de vacă. L-am „sufocat“ apăsîndu-l cu palmele şi-am dat cu mîna prin apă. S-a acoperit totul de clăbuc. Le las să se înmoaie pînă diseară. Nu, pînă mîine, ca să iasă mizeria din ele. O să le frec pe măngălău. Nu mîine. Mîine-i duminică. Luni.

O fi ajuns la Suceava? La Suceava se schimbă locomotiva şi sensul de mers. E aglomerat? Am uitat s-o întreb. A urcat şezlongul la bagaje sau îl ţine jos? Am uitat... Eventual afară, lîngă geamul compartimentului. Trebuia să-i sugerez. De regulă accelera-tul de Timişoara are compartimente, nu e la comun. Nu ne place nici unuia la comun. Făceam bicicleta cu picioarele!... Mai ţine minte? Aş fi dorit s-o întreb... Dacă reuşim să spargem gheaţa şi să stăm de vorbă, ne va fi uşor. Mai uşor. M-am săturat de gheri-la asta năroadă, vreau acasă! Casa noastră. Doar nu-i nebună să nu vrea şi ea!... O aud ironizîndu-mă amical – de-acuma sîntem bătrîni, ne strîngem de mînă: „Ţi-au trebuit muieri, ai?!“. E o strîngere suav-erotică, mai profundă decît fornicaţia dezlănţuită. Mă instalez în bucuria şi liniştea de a îmbătrîni împreună cu Zelda. Un lung amurg al îm-păcării. Nu m-aş mai smulge din această reverie consolatoare. Tandreţea noncorporală,

străbătută de raze, a ultimei vîrste. (Uită-te la mama, înainte de a te abandona idilelor „ultimei vîrste“! Boală, scutece, scîrnă. – Da, mă uit.)

N-a mai făcut decît pipi. Înseamnă că orezul chiar te strînge la burtă. Dormitează desfăşată, i-am tras plapuma pînă sub bărbie. Aerul curat de afară i-a prins bine.

Rafila, în prag. Cînd a intrat? A pus o sticlă de lapte pe masă. Nu zice nimic, o cercetează pe mama cu o privire furişă. Duc degetul la gură. Ieşim în faţa uşii, pe trotuar.

— Aţ’ vinit eri, v-am văzut pe fereastă. Cum îi mătuşa?

— Ameliorată. (Ironia îmi rămîne mie.)

— No, dacă-i ameliorată, însamnă că-i bine. I-am adus nişte lapte, îi bun la plămîni.

— Să ţi-l plătesc.

— Nu-mi trebe bani, i-l dau io aşa, din partea mè!

— Păi aşa ai zis şi data trecută...

— No pă’ şî şe?! Ai găsît tăt în regulă?

— Găsit, mulţam, îţi rămîn dator.

— D’apă’ pentru şe?! Bine că n-o mai murit v’o găină!

— Auzi, Niţu ce face? Am trecut pe la voi, dar era încuiat.

— Eram amîndoi la deal, la mărhăi. Amu’ stă şî să uită la televizor. Îl dor dinţî.

— Oare-ar veni-ntr-o zi cu circula să tăiem lemnele de la poartă?

— No, dacă-i mere circula, cre’ c-a vini, di şe să nu vie?! Io-am să-i spun.

Rafila se îndepărtează cu paşi uşori. O însoţesc. Îi arăt cu mîna:

— Ăstea! În două ore n-are ce face cu ele!

— Io îi spun şî să videm şe-a zîşe. Da’ cre’ c-are să vie, di şe să nu vie?!

Se-ntoarce înainte de a deschide poarta:

— Ş-o zîs că ameliorată?!

— Ameliorată.

O să vrea să dormim în acelaşi pat? Sună strident dacă o întreb? Ar implica o conotaţie sexuală? După cîte s-au întîmplat, ne-am reîntors parcă într-o vîrstă a virginităţii.

N-avem voie să forţăm, orice gest, oricît de inocent (nu pot face decît gesturi nevinovate, ar trebui să ştie sau să intuiască), e perceput acum cu o sensibilitate sporită, ar naşte reculuri şi suspiciuni. Dar unde să doarmă? În camera cealaltă, recamierul e încărcat de haine, rufe, miroase a naftalină. Şi mai e şi sicriul alături... Să mă duc să strîng lucrurile, să-i fac loc? Obligatoriu! E clar că nu se poate să dormim împreună din prima noapte. S-ar simţi violată numai gîndindu-se, fără să o ating cu un deget. (Îţi dai seama ce mult a crescut distanţa dintre voi, ce străine au devenit corpurile voastre? – Într-adevăr, îi simt căldura, dar nu-i simt carnea.) O să dorm eu dincolo şi ea dincoace. Dar asta ar însemna să trec pe la ea prin cameră cînd mă duc s-o controlez pe mama. S-ar speria dacă s-ar trezi şi m-ar descoperi privind-o? S-ar supăra? Mi-e dor de clownul meu adormit.

Lemnele scurte, capetele, aş putea să le clădesc de pe-acum. Lui Niţu să-i rămînă doar lătunoaiele şi bucăţile mai lungi. O fi trecut de Gura Humorului? Noapte, vară, stau la geamul deschis de pe culoar cu un tip bondoc, brusc şuieră ceva pe la nasul nostru şi explodează în peretele vagonului. O pungă de apă. Hăhăituri pe pasarelă. Unde duc lăzile din şopron? Deocamdată le trag afară, o să le car mai tîrziu în stupină, au loc. Mama le-a legat nişte mînere din sîrmă împletită de aluminiu, se pot apuca uşor. Am nevoie de cîteva leaţuri lungi, ca să nu aşez lemnele direct pe pămînt. Ar merge şi nişte rude mai groase de fasole, două cîte două.

Smulg cu dreapta capetele scurte din morman şi mi le aranjez pe braţul stîng. Dacă venea de la început, acum eram împăcaţi. Douăzeci, douăzeci şi unu... mă taie la antebraţ, ajunge! Bine că s-a hotărît acum!... Cînd eram adolescent, forţam, mă încărcam pînă la limită, îmi dădeam probe de rezistenţă.

— No, mere treaba, mere?

Un bărbat cu fes, pe care ar trebui să-l recunosc, dar nu-l recunosc. Asta e cel mai peste mînă: toţi mă ştiu şi probabil îşi închipuie că-i ştiu. Iar eu caut să mă port ca şi cum i-aş şti.

— Mere!

Apăs accentul local. Regăsesc un sunet vechi şi, în acelaşi timp, mă plasez într-un contratimp iritant. Mimez, nu e vocea mea. (Odată fusese vocea ta!) De-ar fi mormanul de lemne la dos, ce bine-ar fi!

— Dòmna Haretă cum să simte?

— Şi-o mai revenit. Să vedem...

— Am auzît c-aţ' adus-o cu salvarea.

— Cu salvarea.

— Ş-amu' băgaţ' o ţîră lemnile?

— Numa' estea mai scurte.

— No, spor la lucru!

Cine-i? Nu izbutesc nicicum să-l identific. Ca şi cum aş fi instalat – cîteva secunde – într-o butaforie care s-ar putea dezagrega instantaneu. O butaforie mai complexă. Hollodeck.

Caut alveolele. Capsulele protectoare. Mă simt expus. (Tu eşti prada!) Cum se holbau ieri de la ferestre de la nea Ionică... Şi moşneagul care păştea vitele. Pînă şi lelea Rodovica şi Rafila. Rafila mai puţin. Trecătorii de pe uliţă. În oraş mă relaxasem. Nu aveam toţi ochii lipiţi pe mine. Doamne, ce mic sînt, ce mărunt, ce slab!... Ce bicisnic!... (Spune: „De aceea mi-e scîrbă de mine şi mă pocăiesc în ţărînă şi cenuşă". – De-aceea mi-e scîrbă de mine şi mă pocăiesc în ţărînă şi cenuşă.") Las lemnele pentru altădată. O să le clădesc după ce le taie Niţu cu circula. (Şi, mai ales, nu-i da voie psihozei să te infiltreze! – Ciudat, însăşi boala mamei a devenit o alveolă. Atrage privirile – asta mă irită –, dar mă şi apără. Boala mamei funcţionează pentru ei ca un tabu. Şi gîndul la apropiata sosire a Zeldei e o alveolă. Îmi închipui cum împreună am deveni indestructibili.)

Mama îşi examinează din nou şănţuleţele. Mă ia prin surprindere:

— Tu ce crezi, mai trăiesc ori mor?

— Ce întrebare-i asta?

— Dragă, uneori cred că mai trăiesc, alteori cred că mă duc.

— Şi-acuma ce crezi?

— Dac-aş fi ca acuma, aş crede că mai trăiesc. Dar ieri, pe salvare, am crezut că mă strînge Dumnezeu.

E o metodă bună să o las pe scutecul desfăcut. Iritaţia inghinală a început să se retragă. Eritemele, în schimb, arată rău în continuare. Ca şi cum carnea i-ar fi fost arsă de acizi. Am uns-o cu Fluocinolon. Stînjeneala aproape că a dispărut dintre noi, ne-am consolat (repede!) cu faptul că oricum n-avem de ales.

Corpul mamei se reduce la materialitatea lui, imaginea s-a eliberat de prelungirile sale simbolice maculatoare şi inhibatoare. Nu mai am senzaţia că săvîrşesc un sacrilegiu. Îngrijirea sanitară pe care i-o acord a devenit strict denotativă. De cîte ori mă pregătesc să o curăţ, îmi răsună în minte sintagma Soniei Larian. Bietele corpuri!... Bietele corpuri!... La început fuseseră teama, repulsia şi ruşinea. (Recunoaşte, încă te mai încearcă un frison din fiecare!)

Dacă nu recidivează diareea, sper ca într-o săptămînă să i se resoarbă rănile anale. (Ai spus „săptămînă“? Eşti optimist! – Doctorul Kopacz ne-a chemat după trei luni! – Da, dar aseară ai dîrdîit de frică! – Există fluxuri la care nu mă pot opune.) Partea proastă este că toaleta se află tocmai dincolo de coteţe, adică la infinit, şi mai trebuie urcate şi scările de la stupină. Pipi poate face în lighean, cum a cerut ieri. Treaba mare – nu. Tot în scutec. O baie cu veceu ar însemna paradisul!... Definiţie simplă: raiul e atunci cînd nu te caci pe tine şi te ştergi singur la cur. Restul – orice – e iad. Înţeleg disperarea din spital a mamei. Insistenţa sa de a face la veceu, chiar şi atunci cînd ameţea după doi paşi. Ca şi acum, de altfel. Totuşi s-a mai decontractat. Diareea o lua pe neaşteptate, însă de-acum, cînd o să simtă că-i vine, precis o să vrea afară. Mama nu se împacă *psihic* cu scutecele, dincolo de faptul că-i provoacă iritaţii. Da, asta ar fi o soluţie provizorie: decupez fundul unui scaun, ca să poată sta comod şi să facă la lighean. Peste noapte – în scutece. Ziua – pe cît posibil la lighean.

— Îţi fac veceu!

— Poftim?

— Îţi fac veceu! Tai scaunul ăsta, că tot i s-a jupuit furnirul, şi stai ca boierul!

— Cum să strici scaunul?!

— Atunci nu-l stric, dar ai să faci numai în scutece pînă te poţi duce la veceu!

— Doamne, Maica Domnului! Ferească sfîntu’! Dă-ţi peste gură!

— Atunci trebuie să stric scaunul!

Mama încuviinţează cu părere de rău:

— Ai dreptate!...

Pare o nimica toată, dar nu-i chiar aşa de simplu să decupezi fundul unui scaun. De unde-l încep? Cu ce? Ar merge cu ferăstrăul rîndunică? Ori cu coada-de-vulpe? Să văd ce ferăstraie de mînă au mai rămas.

— Ştii cumva unde sînt ferăstraiele mici?

— Caută-n sertarul din verandă!

Sertarul e plin de lucruri în dezordine. Un bazar răvăşit. Ferăstrăul coadă-de-vulpe. Îl scot. Rîndunica nu e nicăieri. Ciocanul, cleştii, patentul, o piatră spartă de polizor, dăltiţe, sîrmăraie, cuie mici, ruginite, împrăştiate peste tot. Pe-aici ar trebui să fie şi banul austriac de argint pe care-l punea tata de Paşte în lighean. Miros de şoarece. Mă strînge-n spate. Mi-am amintit şobolanii din garsonieră. Deci cu coada-de-vulpe. Aduc scaunul în verandă, la lumină. Un scaun cu spătar. Mama o să stea relaxată.

— Ai găsit, dragă?

— Găsit!

Ca să tai, trebuie să am cum băga ferăstrăul. Ca să bag ferăstrăul, trebuie să dau o gaură. Cum? Cu o dăltiţă şi cu ciocanul. Aşa! S-a spart foaia de placaj. Tata s-ar distra copios să mă vadă. A doua gaură nu mai merge, placajul e prea elastic. Îmi mai trebuie cel puţin zece centimetri. Să smulg o fîşie, pe urmă îndrept cu ferăstrăul! Ce strîmb s-a dus! Acuma trebuie să intre. Zbîrnîie, trage greu, ferfeniţeşte! Scoate aşchii, nu se poate sta, înţeapă. Oare am stricat scaunul de pomană? Nu, fuge-ntr-o parte! Ha! Mi-am în-

chipuit că fac o gaură rotundă! Cu coada-de-vulpe! Pentru contur trebuia un ferăstrău subţire! Merg drept pînă aproape de margine, după aia rup din placaj şi merg drept şi latura cealaltă! Îl aud pe tata: „Mă meclece!“. Renunţ definitiv la estetică. O să iasă o gaură-n colţuri, cu laturile strîmbe. Aspectul nu contează, contează să fie ceva funcţional! Şi comod. Numai că laturile sînt pline de aşchii, cu ce să le pilesc? Păi... cu pila. Tata avea în dulapul din stupină pile mari de diverse granulaţii, pînă la raşpelul zgrunţuros. Mi-ar trebui una medie.

— Auzi, pilele alea mai sînt în atelier?

— Care pile?

— Alea de la tata, pile, raşpele.

— Numai ce-i în sertar. Pe cele mari le-am vîndut lui Oniga, cu şaităul.

— Ai vîndut şi pilele?!

— Da’ la ce să le fi ţinut? Să-mi pilesc dinţii pe care nu-i am?

A prins glas! Pilele din sertar sînt prea mici. Să-ncerc cu piatra de polizor! Hai să fim serioşi!

— Un glaspapir nu-i pe undeva?

— Numai dacă n-o fi în sertar.

Nu-i în sertar. Trag cu piatra de polizor. Placajul vibrează, drn-drn-drn, nu obţin decît un finisaj grosolan. Poţi să te caci în el!... Alo, domnu’! domnu’! Unde vă credeţi aici, la Academie?! Nu, dar mă enervează!... Păi dacă poţi să te aia, e OK, nu ăsta-i scopul? Ba da. Vezi?

Las resturile şi rumeguşul şi-i prezint mamei scaunul.

— Nu prea arată, dar n-ai nevoie s-arate! Ce zici? Îl încerci?

— Ian’ dă mîna să mă ridic!

Îşi întinde bluza de pijama peste pîntec, pînă la mijlocul pulpei descărnate. S-a înviorat. Facem paşi. Bag ligheanul sub scaun.

— Aşa!... Acuma uşor! Aşază-te!...

Se lasă cu încetinitorul, icnind pe nas, caută să-şi potrivească şezutul şi sare în sus, cu o energie izvorîtă nu se ştie de unde:

— Văleu! M-a-nţepat! Ia-l de-aici!

Îşi freacă pieile cu palma. Mut scaunul alături de lighean. Mama întoarce privirea şi-şi dă drumul din picioare.

Vărs ligheanul în spatele casei. Ar trebui să-l duc la gard, în capătul grădinii, dar e prea departe. N-o să duhnească locul dintr-atît. Cînd mama va avea scaun, atunci o să arunc ligheanul la gard. Îmi întîrzie privirea pe mîţişorii lungi de nuc, negriverzulii. Nucul ăsta n-are ce căuta în grădină, dacă-l las să crească, umbreşte totul. Trebuie tăiat. (În cîţi ani se face mare? – Cincisprezece-douăzeci-treizeci. – E clar că trebuie tăiat!)

Realitate şi butaforie totodată... Corpul, gîndurile, mama, Zelda, casa, curtea, grădina, copacii, gardul, gara, vagoanele, cerul. Motanael mi se încîlceşte printre picioare. Motanael nu e butaforie! El e cît se poate de real. Motanul sparge vraja. Îl mîngîi pe cap. Toarce. Lucrurile şi-au redobîndit consistenţa.

Ar trebui să fi ajuns în zona tunelelor. În două ore e-aici! O ajut să coboare din tren, iau întîi şezlongul, apoi îi întind mîna, ne atingem, regăsim fluidul comun, Zelda păşeşte pe peron – cu ce s-o fi îmbrăcat, cu blugi sau cu fustă? –, ne privim în ochi, ezită, caută să se împotrivească, corpul gol al lui Dy pîlpîie pentru ultima oară între noi, cu mine deasupra (dedesubt), penetrînd-o, apoi ne sărutăm pe obraz (pe gură!)– pe obraz, timid... Nu, după ce-mi întinde cutia cu şezlongul, îmi întinde şi geanta de voiaj (cea neagră din imitaţie de piele sau cea albastru-închis, de fîş?), abia apoi îmi întinde mîna şi o ajut să coboare. Nu, e undeva la coada trenului sau lîngă locomotivă (n-am întrebat-o la ce vagon are loc...), a coborît singură şi mă aşteaptă, cu geanta la picioare, sprijinindu-se în cot pe cutia şezlongului. Mă apropii cu braţele deschise şi o strîng în braţe– imposibil; mă apropii zîmbind stînjenit, zîmbeşte şi ea, întindem timid gîturile şi ne pupăm pe obraz de la distanţă. Nu, dacă a coborît şi mă aşteaptă, nu ne mai pupăm. Ca să ne pupăm, tre-

buie s-o ajut eu să coboare, să se sprijine pe mîna mea. Ar urma, din reflex, pupăturile. (I-e silă să te atingă, imaginea aceea a lui Dy nu dispare... – Da, dar acum a înţeles...)

— Azi am făcut economie! Ai murdărit numai scutecul de peste noapte. Ieri m-am speriat. Ghici cîte scutece am folosit?

— Nu ştiu cîte, multe, nu le-am numărat.

— Şase bucăţi! Mă temeam că trebuie să cumpăr un pachet nou. Acuma mă gîndesc să ne ţină barem două săptămîni.

— Dar oare eu n-am să mă ridic, dragă, pînă atunci?

— Să dea Dumnezeu! În orice caz, peste noapte ai să stai cu scutec!

Mama şade cu spatele ridicat pe pernă. S-a mai întremat sau mă amăgesc? Începe să se simtă efectul tratamentului prescris de doctorul Kopacz? Pericolul maxim... (Să intre într-o criză şi să se prăpădească. – Da, dar nu asta voiam să spun, nu mai pare iminent.) Pericolul maxim ar fi să-i urce din nou apa la plămîni. Înseamnă reinternarea, am lua-o de la capăt, n-ar mai rezista. Dar poate că în privinţa lichidului chiar e ameliorată, n-a fost o ironie involuntară a doamnei doctor Rosenzweig... Nu ar fi externat-o, nu e atît de cinică. Iar doctorul Kopacz vorbise cît se poate de serios cînd ne-a chemat la control după trei luni. Cad dintr-o extremă în alta. Din optimism în atacuri de panică, precum aseară, din atacuri de panică în optimism. Mama îmi face semn cu mîna:

— Vino mai aproape!

— Ce e? Ce s-a-ntîmplat?

— Nimic, am a-ţi spune ceva.

— Şi ce, crezi că nu te-aud de-aici?

— Ba da, dragă, dar să n-asculte cineva pe la uşă!

Grija ei!

— N-ascultă nimeni! Spune!

— Auzi?! Are să vină Ioana...

— Şi nu te bucuri?

— Mă bucur, dragă, mi-a fost dor de ea.

— Atunci?

— Altceva vreau să-ţi spun...

Mama coboară glasul şi aşa scăzut:

— Dragă, n-aş vrea să mă vadă cum sunt... Să-mi schimbi tot tu scutecul!... Şi-acuma înfaşă-mă, să nu mă găsească aşa!...

Îmi amintesc extrem de pregnant scena, ca şi cum s-ar fi petrecut adineaori... Mă aflu la Hlipcăuţi, lîngă geamul minuscul al casei de ţară. E iarnă. Geamul a îngheţat. Nu simt frigul. Am topit gheaţa cu gura şi mă uit afară, urcat pe un scăunel. Cînd se prinde pojghiţa, suflu, dau cu degetul, pun gura pe sticlă. Şi lipesc ochiul. Mătuşa Smaranda mă lasă în pace. Pe la prînz încă a mai reuşit să mă ducă cu vorba. Dar acum nu se mai înţelege cu mine. „De ce nu vine mama?“ „Vine, Ţicule, a întîrziat autobuzul.“ Am cel mult patru ani. Sînt disperat. Nu mă pot dezlipi de geam. S-a întunecat, nu se mai vede nimic. Mătuşa Smaranda nu reuşeşte să mă desprindă. Mă zbat, ţip, hohotesc, mă tăvălesc pe jos. Abia mă îmbracă – „Ai să răceşti! Ridică mîinile, drace!“ – cu paltonaşul şi-mi trage fesul de lînă pe cap. Nu pot descrie cum mă simt. E răul absolut. Părăsit. Străin. *Trădat*. Disperare fără margini. Mama deschide uşa, îşi scutură cîţiva fulgi de pe reverul paltonului. Mă reped cu pumnii asupra ei: „De ce n-ai venit?! De ce n-ai venit?! De ce n-ai venit?!“. Disperarea s-a preschimbat instantaneu într-o fericire furioasă.

14. Irigator

Şase fără douăzeci. Mă plimb de un sfert de oră pe sub peretele gării. Acceleratul întîrzie douăzeci de minute. Am întrebat la ghişeu. Zelda nu răspunde. Încă n-au trecut de zona fără semnal. (Deşi, în mod normal, chiar cu întîrzierea asta, trebuia să fi trecut... Promisese că sună ea...) Un automobil roşu a parcat direct pe peron. Muzica din boxe face concurenţă muzicii de la bar. Lumea a ieşit cu bagajele. Măsuţele de pe terasa barului sînt pline. Un grup, în picioare, ciocneşte sticle de bere. Înregistrez scena cu coada ochiului, de după colţ. N-am chef să mă recunoască cineva. O apelez încă o dată pe Zelda. Sună.

— Da!

— Bună, ai în sfîrşit semnal. Spune-mi în ce vagon eşti!

— În cinci.

— De la locomotivă?

— Da.

— Bine, te-aştept.

A-nchis.

Greoi şi neîndemînatic. Defazat. Încerc să mă conving cît de mult mă bucură iminenta descindere a Zeldei, cînd, de fapt, îmi dau seama că nu mai ştiu de unde s-o iau. Ce să-i spun, cum să mă port? Pînă acum am dialogat aproape neîncetat cu Zelda din minte. Sîntem amîndoi derutaţi de impactul de peste cîteva minute cu Zelda cealaltă. Dacă nu se mai suprapun şi, într-adevăr, ea e străina? Refuzurile sale repetate de a sta de vorbă,

pe care am reuşit să le obturez pînă acum, emerg brutal în memorie. Încruntată, îndîrjită, definitivă. (Alungă imaginea! Îneac-o la loc! Trezeşte undele pactului vostru mut! Mai ştii cînd ţi-a servit chifle graham umplute cu o cremă de brînză cu chimen şi roşii pe deasupra, date la cuptor? Glasul şi zîmbetul: „Surpriză! Ţi-am gătit ceva bun!“. Sau mai bine adu-ţi aminte... – Nu despre asta e vorba! Întrebarea este: înţelege ea ce s-a întîmplat? Ce se întîmplă? Simte că o aştept? Vrea să o luăm de la capăt? Crede că o putem lua? A iertat? Mă iubeşte? În dulăpior, una peste alta, ca împletite, cununile de argint din biserica lui Şincai. Capătul strîmb al uneia.)

Trenul fluieră de după curbă. Năvăleşte pe linia dreaptă, scîrţîie din osii, frînează. Mă-ndrept spre coadă. S-a oprit. Sînt în dreptul vagonului patru. Se deschid uşile. Chiar de la patru coboară conductorul. Pe lîngă mine fuge un tip cu un geamantan. Am ajuns la vagonul cinci. Oare la ce uşă? Deci îi iau bagajele, apoi îi întind mîna şi o ajut să coboare. Pe prima uşă nu coboară nimeni, urcă tipul care alerga cu geamantanul. De pe scara celei de-a doua uşi sare un adolescent cu o glugă roşie pe cap, apoi un bărbat cu pălărie, între două vîrste, care trage peste prag o valiză ce pare foarte grea. Şi-atît. Dieselul emite semnalul de pornire şi alunecă lin, prinzînd viteză. Stai puţin! Adică?... După ce dispare ultimul vagon, o zăresc pe Zelda pepartea cealaltă, cu geanta albastră la picioare, sprijinită în cotde cutia de carton a şezlongului. A slăbit. S-a tras la faţă. („... umbre lunecau/ Din părul ei, întunecîndu-i umerii.“) Ridic braţele a mirare („Ca să vezi!“) şi încerc un zîmbet care se vrea de bun venit. Dar sînt absolut sigur că fac o mutră plouată. Zelda ridică scurt din umeri, neacompaniindu-şi gestul de nici o mimică. Păşesc peste piatra terasamentului ca pe ouă. Mă simt precum Baloo cînd vrea să fie gingaş. Zelda mă intimidează. Nu-mi vine-n minte ce să-i spun. Să-ncerc s-o îmbrăţişez? Exclus, de vreme ce a rămas ţeapănă.

— Ai coborît pe partea ailaltă!...

— Da.

Întind gîtul spre ea, îşi retrage obrazul.

— Bine-ai venit!

— Cum se simte mama?

— E la pat, o să vezi şi tu.

Trag spre mine cutia şezlongului.

— Vezi că are-un mîner!

Mă aplec spre geanta de voiaj. Burduşită.

— Cum te-ai descurcat cu bagajele?

— M-am descurcat. Ia tu de-o toartă, eu iau de cealaltă!

Vocea Zeldei nu sună nici prietenos, nici ostil. E vocea neutră cu care clarifici detaliile tehnice. Traversăm liniile ferate, ridicînd geanta la trecerea peste şine. Zelda nu m-a lăsat să o ating. Dar îi simt curenţii prin geanta asta de voiaj. Sus-jos, doi paşi, sus-jos. După două linii ne-am sincronizat respiraţia. Ţin toarta genţii ca şi cum aş ţine-o pe ea de mînă. Flexez genunchii pentru a ajunge la nivelul Zeldei. Mă las chiar puţin mai jos.

— Ce faci?! Ridică! Era să lovim şina!

— N-o lovim! Vrei o pauză?

— Numai dacă ai tu nevoie.

Pe vremuri, toate liniile erau pline de garnituri de marfă. Am fi avut de înconjurat pe la barieră. De cînd CFR-ul merge prost, gara e pustie. Dacă mai staţionează două-trei vagoane izolate spre depou. Aşa că singurul impediment îl constituie pietroaiele terasamentului.

— Numai o secundă, să apuc mai bine cutia!...

Lăsăm bagajele. Tensiunea transmisă prin toarta genţii de voiaj îmi persistă în podul palmei. Nu numai în podul palmei.

— Pot să te rog ceva?

— Nu ştiu. Spune!

— Mamei nu i-am zis de noi, îţi dai seama… Aş vrea să păstrăm aparenţele.

— Da, sigur. O facem pentru ea.

Zelda a răspuns spontan, dar tot cu o voce neutră. Refuză să se deschidă. Acum, dacă ne-am cădea în braţe, s-ar rezolva totul. (S-ar rezolva?...) Zelda din minte nu se suprapune peste Zelda de lîngă mine. O luăm din loc. Dacă n-ar fi tensiunea din toartele genţii, Zelda ar rămîne o abstracţiune. Întoarce-te spre mine! Trebuie doar să mă vezi! Mă acuzai că nu te-am văzut niciodată, dar tu eşti aceea care nu vede! O să-i vorbesc, o s-o ajut să-şi dea seama! Da, o să-i vorbesc! Cum să încep?

— Auzi, ai găsit pînă la urmă Colistin?

— N-au! Nu se mai fabrică.

— Ştiu, mă gîndeam că poate ai ajuns prin Metalurgie, prin Siraj.

— N-am avut cînd.

Parează. Nu se află nici ea în apele ei. Ar mai fi timp. O să ne deschidem la un moment dat de la sine. Trecem puntea în dreptul lui Niţu. Numai de n-ar sări cîinii! Mai facem o pauză. Cutia cu şezlongul nu e grea, dar e incomodă la cărat.

— Ai vîndut televizorul?

— Da, ţi-am adus banii. Cinci milioane.

Mă bucur de bani, dar faptul că a vîndut televizorul îmi pare de rău augur. Seamănă a început de partaj. Trecem de-a lungul gardului. Mormanele de tulei de strujeni din grădină. Hreanul a scos colţul peste tot.

— Trebuie săpată grădina. S-a întîrziat.

(S-au întors cuvintele neputincioase, care mi se usucă în gură. Mai bine tac.)

Zelda zîmbeşte. Mama s-a ridicat în şezut. Se îmbrăţişează şi se pupă.

— Mi-a fost tare dor de tine, Ioană!

— Şi mie, mamă, de dumneata!

(Şi-atunci de ce n-ai venit pînă acum?!)

Se uită una la alta, li s-au umezit ochii.

(Chiar le-a fost dor…)

— Cum te simţi?

Zeldei i-a tremurat glasul.

— Draga mea, cît pe ce să mă duc pe ceea lume!... Acuma iau un tratament pentru inimă, mi-i mai bine.

— Ţi-am adus şi eu nişte multivitamine foarte bune de la „Forever“.

Zelda din minte se suprapune perfect peste Zelda de la marginea patului. *Aproape* perfect. O fotografie uşor, foarte-foarte uşor mişcată.

Despachetăm. Zahăr, făină albă, făină de porumb, orez, sticle de ulei, conserve de carne şi de peşte, pateuri, două pachete de unt, portocale. O pungă de carne tocată.

— Mamă, varză murată mai ai?

(Cu cîtă naturaleţe rosteşte Zelda „mamă“!)

— Să caute Liviu în butoiul din camară!

Zelda mi se adresează pe glasul nostru de douăzeci de ani:

— Ai auzit? Adu-mi două căpăţîni, vreau să fac sarmale!

Zelda s-a schimbat, şi-a pus un capot al mamei (l-a găsit în ultima cameră şi şi-a cerut voie; „Da’ mai întrebi, ce, nu eşti acasă?! Ia, dragă, tot ce crezi tu că-ţi face trebuinţă!“), şi-a legat un şorţ pe care eu nici nu-l remarcasem în rafturile din dulapul din bucătărie şi opăreşte foile de varză. Frămînt alături de ea compoziţia. Îmi clătesc mîinile pe rînd în cana mare, ca să nu se lipească. Am pus condimentele împreună, am negociat dacă mai trebuie sau nu adăugate piper, sare, boia. Mi-a gustat de pe deget („Dă să gust, nu mai murdăresc o furculiţă! Cred că mai trebuie puţină sare.“ „Mama n-are voie sărat.“ „Cimbru mai este?“ „Caută-n dulap, e un borcan plin!“), i-au lucit dinţii, mi-am amintit de zîmbetul său de clown adormit. Ceva ca o dezmorţire senzuală? Sexuală? Nu, prea mult spus. Senzaţia că nostalgia chiar ar putea deveni realitate. Şi, de asemenea, senzaţia că m-am rătăcit într-o hologramă ce reproduce o scenă domestică de altădată. Deşi mirosul acrişor de varză e foarte concret şi încă mai simt aroma iute de piper a compoziţiei.

Mîinile Zeldei, învîrtind sarmalele. Am refuzat amîndoi să purtăm verighetă. Ni se păruse hilar. Consideram că pactul nostru e suficient. Aş vrea să-i pun inelul în deget. Acum ar avea sens.

Şi-a vopsit părul într-o nuanţă mai roşcată. Se ghicesc pe alocuri rădăcinile grizonante.

N-am curaj să mă uit drept la ea, trag cu coada ochiului.

Undele trupului său îmi rămîn străine. Adică nu străine, dar slabe, reticente, neîncrezătoare. Parcă n-aş fi mîngîiat-o niciodată, parcă n-am strîns-o în braţe nicicînd. Animalele noastre nu se mai recunosc decît cu prudenţă (doar atunci au tresărit, peste liniile de calea ferată, trăgînd de toartele genţii...)

Şi, de fapt, mi-e dor de inima ei. O privesc cum se mişcă prin bucătărie – cum se preface (poate nu se preface…) – şi mi-e un dor sfîşietor de inima ei.

Mergem dincolo şi plîngem unul în braţele celuilalt. Acesta ar fi Paradisul.

Vorbeşte din cînd în cînd cu mama. N-am mai auzit de mult (de-atunci, dinainte de după-amiaza aceea nefericită) vocea ei bună. Vorbeşte cu mine. Sună la fel de cald. De-ar mai rosti o dată, oftînd din rărunchi şi zîmbind: „Ce să mă fac eu cu tine, păcătosule?!“.

Vorbim, dar nu mi-a spus niciodată pe nume. Nici eu ei. Doar la telefon. Îmi vine să zic „Zelda“, însă ceva mă opreşte.

Motanael se strecoară pe uşa deschisă şi se duce ţintă să se frece de picioarele Zeldei, scoţînd un „miau“ întrebător.

— Ce faci, măi păcătosule?! Îţi mai aduci aminte de mine?

Zelda se apleacă şi-l mîngîie pe cap şi pe spate. Îl ridică în braţe, prinzîndu-l de sub picioarele din faţă. Motanael stă liniştit cîteva secunde, apoi începe să se contorsioneze şi să mîrîie.

— Nu-ţi place, păcătosule!

Zelda îl pune jos.

— Toarnă-mi să mă spăl pe mîini!

Potrivesc în cană apă rece din găleată cu apă fierbinte din oala de pe sobă.

— A uitat păcătosul cum s-a lipit şi nu zicea nici pîs cînd l-am scos din burlanul din piaţă!

Se răsuceşte spre mama:

— Era uite-atîtica, slab şi jigărit, tremura din tot corpul. I-am dat lapte cu biberonul pînă l-am pus pe picioare.

A trecut de şapte, mama trebuie să mănînce şi să-şi ia medicamentele. N-o pot amîna, sarmalele nu termină de fiert nici într-o oră. Am pus deja frunzele de mentă în apa clocotită.

De cînd a intrat Zelda, a fost prezentă, au sporovăit între ele, i-a povestit, pe sărite, cum i-au făcut puncţiile, cum a zgîlţîit-o salvarea. M-a lăudat şi pe mine („Noroc de Liviu, dragă, dacă nu era el, nu ajungeam ziua de azi!“ – Să fi fost oare un apropou, în stilul ei pieziş, la absenţa Zeldei?) Şi-a tot umezit buzele sorbind din sticla pe care o ţine sub plapumă. Din cînd în cînd mai fonfăia pronunţia. Îşi clătea gura şi relua normal. N-a tuşit decît de cîteva ori. Mă-ntreb dacă a făcut. Acum însă a obosit, i se încîlceşte limba.

— Îţi dau să mănînci, ceaiul e gata. Vrei pîine cu unt sau cu pateu?

— Cu unt.

— Cînd sînt gata sarmalele, îţi dau şi sarmale.

Zelda:

— Desfă cutia şi dă-i mamei un multimineral!

Dînd din cap încurajator spre mama:

— Se iau şase pe zi. O să vezi ce bine-o să te simţi!

Jocul nostru mă derutează. Senzaţia că se întîmplă ceva pervers. Trebuie să vorbesc de-adevăratelea cu Zelda. (Nu e sută la sută teatru. E o strategie de reacomodare, deocamdată nu se poate altfel.)

Mama doarme. Sau dă impresia că doarme. Zelda scoate o sarma pe o farfurioară, îndepărtează frunza de varză cu furculiţa şi gustă.

— Mie mi se pare că s-au făcut. Gustă şi tu!

Iau de pe vîrful aceleiaşi furculiţe. S-au făcut, orezul s-a muiat.

— Şi mie mi se pare că s-au făcut.

— Îţi pun?

— Una, cel mult două.

— Oare s-o trezesc şi pe mama?

— Nu, n-are rost, nu mănîncă aşa de tîrziu. Oricum, a mîncat.

Deci mîncăm, ne spălăm pe dinţi şi mergem dincolo. Îi spun. E momentul să-i spun. Să-i vorbesc. Să-i explic. Să-i cer să mă ierte. Acum a văzut cum stă treaba. A înţeles. Vocea sa n-a fost numai teatru de dragul mamei. Nu, suna prea natural. M-a făcut să-mi amintesc de cum e acasă. Aşa sună şi glasul Zeldei din mintea mea.

Zelda a terminat, îşi spală farfuria în lighenaş.

— Mă duc să-mi aduc periuţa de dinţi.

(Sună prea natural!)

Iese pe uşă. Îmi spăl şi eu farfuria. Îmi întind pasta pe periuţă. Culorile vii din tubul Aquafresh adus de Zelda îmi amintesc batonaşele de zahăr candel. „Ţucăr suşit.“

Am lăsat-o să-şi termine toaleta. O aştept, trebuie să-i spun. Aprind veioza. Mă plimb prin încăpere. „IOANA“. A rămas pe tocul uşii, scris cu cuţitul. Din vacanţa de după săptămîna noastră de miere, foame şi frig din cămin. Împodobeam un brad micuţ cu ea în gînd. M-am trezit că scrijelesc pe uşă. Pe-atunci nu o numeam „Zelda“. „Zelda“ i-am spus mai tîrziu, după ce începuserăm să ne certăm şi să ne împăcăm. „O“-ul trasat în colţuri, hexagonal. Din geanta de voiaj lăţită lîngă bibliotecă iese colţul unui pulover albastru. Pe masă e trusa ei de cosmetice, alături de un deodorant. Şi o fiolă mică de Bulgari. Parfumurile suave ale Zeldei… Desfac fiola, inspir ca pe furiş şi o pun repede la loc.

O luăm de la capăt. Îi accept toate condiţiile. (I le-am acceptat de mult, de la început, dintotdeauna – mai puţin condiţia aceea obtuză din ultima vreme, de a „intra în rînd

cu lumea“.) La urma urmei, am trecut printr-o probă necesară. Ne-a învăţat că nimic nu valorează mai mult decît pactul nostru originar.

Zelda a stins lumina la mama. Se iveşte.

— Mama doarme. Mă duc să mă culc, sînt obosită după drum.

(A revenit la vocea neutră.)

— Păi… cum facem?...

— Mi-am aşternut dincolo.

(Cît m-am spălat eu pe dinţi? Şi-a şi aşternut?)

— Am… Ai putea dormi aici, dincolo e ciment pe jos. Miroase a naftalină…

— Nu, am plecat, noapte bună!

Îşi strînge de pe masă.

— Stai puţin, vreau să-ţi spun ceva!

— Nu insista! Nu are rost!

— Dar…

— Te rog nu insista! Noapte bună!

M-a plantat. Îi urmăresc umbra pe perdeaua mată a uşii. Să ciocănesc? A stins lumina. Se aud foşnete. Se dezbracă şi-şi pune pijamaua. Scîrţîitul arcurilor de la recamier. Încerc să înghit un nod mare cît pumnul. Nu alunecă pe gît. De ce întinde coarda? Ea nu aşteaptă să încheiem harţa asta stupidă?! Chiar nu simte? Chiar nu înţelege? Sau eu sînt cel care nu înţelege? (Glasul ei din bucătărie, atît de natural *al nostru*. M-a păcălit. M-am păcălit singur, doar conveniserăm că salvăm aparenţele. – Dar atît de natural!...)

Nu! Nu! Nu! Nu! Nu! Nu! (Faza de negare. Mai rabdă niţel! Urmează negocierea.)

Străina. (Acum trebuia să plîngem unul în braţele celuilalt.)

S-a terminat.

Ce e în mintea ei? O rîcîie-ntr-atît povestea cu Dy? Nu discerne între un incident şi dragostea mea pentru ea? Dar a spus după că oricum ar da divorţ… (Însă n-a dat. N-a mai pomenit. – Pentru că a intervenit boala mamei.) Dar dacă nu discerne, înseamnă că

mă iluzionez eu cu „pactul nostru mut“ şi alte adolescentinării. Siropoase. (Nu sînt adolescentinării şi nu sînt siropoase. E tot ce contează. Restul sînt clişee, mimetisme, „rînd cu lumea“… Au inoculat-o? – Nu te mai vrea, na! Nu te mai vrea, nu te mai vrea, nu te mai vrea! Nu-nţelegi? – Nu! Aici e de vrut sau de nevrut?! Credeam că e ceva mult mai serios! – Nu te mai vrea, nu te mai vrea, nu te mai vrea! – Pentru că nu înţelege, nu şi-a învins amorul propriu. Zelda, e jalnic – nu-ţi dai seama? – ca adevărul nostru cel mai intim să nu se vadă din cauza amorului propriu! Adică tu iei de bune suprafeţele, cojile, spuma, efemerul? În acest caz, femeia asta nu m-a iubit niciodată… – Ba te-a iubit şi te mai iubeşte! – Observ!) Ştiu ce se întîmplă! Mă pune la încercare. Consideră că purgatoriul trebuie să mai dureze, altfel n-aş preţui îndestul reîntoarcerea ei. (Cît să mai dureze, pînă crăp? – Pînă cînd e ea sigură că poate avea din nou încredere în tine! – Adică nu simte că poate avea, acum, încredere în mine?! Ăsta e sadism. Nu mi-aş fi închipuit că Zelda e sadică. E sadică. Mă fierbe. Mă lasă să mă zvîrcolesc. – N-o meriţi? – Dar e o chestie trivială, de spitalul amorului, ce Dumnezeu! – Şi-acum ce pofteşi, lamura celestă? – Da! – După ce te-ai tăvălit cu fetişcana aia? – Nu, ce se-ntîmplă acum e de o mie de ori mai grav. Mai trivial…)

Oare o fi adormit?

Oare să mă duc tiptil şi să o privesc cum doarme?

Năroada! Cel mai mult mă contrariază şi mă scoate din sărite că nu simte ce dor îmi e de ea! Îmi închipuisem că eman efluvii de dragoste, ajunge doar să respire cîteva minute în preajma mea şi i s-a şi deschis inima!… (Da, vezi să nu, la cît de crispat erai la gară!...) Îmi vine s-o apuc şi s-o zgîlţîi! S-o strîng de gît cu fularul, ca atunci!

Tusea mamei. Am uitat-o. Aţipise, n-am vrut s-o trezim. Ori stătea ea aşa, aşteptînd să plece Zelda ca s-o schimb? Ce repede au intrat în rezonanţă amîndouă! Cred că fata asta a venit numai pentru mama, nu şi pentru mine. În bucătărie persistă mirosul de sarmale. Şi un discret iz de urină.

— Te-ai trezit?

— Da’ ce, crezi c-am dormit?

— Ai făcut?

— Am făcut pipi.

— Te schimb îndată, aprind lumina de la scări, ca să nu-ţi dea-n ochi.

Îmi aduc şi „trusa“ cu un drum. Am lăsat la înmuiat fîşiile de pînză în cutia de îngheţată „Amicii“. Le spăl şi le storc după ce le folosesc, pe urmă le aşez în cutie, în apă cu detergent. Acum trebuie clătite. (De ce repeţi mereu? – Ca să-mi intre în cap ce am de făcut!) Dar întîi să iau scutecul curat din hol şi să o desfăş pe mama.

— Vezi, ai scăpat de diaree!

— Mă tem să nu fi dat în constipaţie.

— S-au mai retras şi rănile ăstea. Te mai ustură?

— Ustură cînd mă ştergi.

— Întoarce-te pe-o parte, să pun scutecul!

O ung şi o pudrez. Icneşte cînd o ating pe răni, dar se potoleşte repede. Îi strîng şi-i lipesc pe burtă capetele scutecului. Clătesc feşele şi le pun la loc în cutie. N-o mai duc în verandă, o las pe taburet, o să am nevoie dimineaţă.

— Să-ţi scoţi aparatul auditiv!

— Da, da!... Auzi… (mama coboară glasul, abia o desluşesc) Ce are Ioana de-i aşa supărată?

— Unde-ai văzut dumneata că e supărată?

— E supărată, dragă! Rîde ea şi glumeşte, dar am simţit-o că-i supărată. Şi a slăbit.

O pup pe frunte, mă pupă pe obraz.

— Ţi s-a părut. Dacă ai o problemă, bate în dulap! Somn uşor! Atenţie, sting lumina!

Deschid uşa, o trezesc şi vorbim! Nici nu cred că doarme. Cred că stă aşa. Simt că stă aşa. Stăm amîndoi pe întuneric, unul într-o cameră, altul în alta, ca proştii… De la bar răsună chiote şi manele. Nici n-ar putea dormi de zgomot. Azi e sîmbătă, probabil or s-o

ţină toată noaptea. Dacă mă duc dincolo peste ea, stric totul. (Ai stricat deja totul…) Las-o să se liniştească!... Nu trebuie forţat nimic. O să vină de la sine. Dacă pactul nostru e adevărat, o să vină de la sine… Cînd întîrziaserăm la Raluca şi la Florin, în Canta, nu mai mergeau tramvaiele şi ne-au propus să rămînem pînă a doua zi… Ne-au dat o cameră, nu ştiau că nu sîntem încă intimi. Eram de mai multă vreme împreună, toată lumea ne considera un cuplu. Rămaşi singuri, auzeam amîndoi cum ne bat inimile. Ne-am dezbrăcat, atunci am întrezărit-o, întorcîndu-mă din greşeală, aproape nudă pentru întîia oară. Mi s-a tăiat respiraţia. Şi imediat s-a declanşat o erecţie de care mi s-a făcut ruşine. Poate acum trebuie… M-am apropiat pe sub plapumă de Zelda, am cuprins-o, atent să n-o ating cu falusul. A spus „Nu“. Simplu, fără să mă respingă. „Nu acum. Nu sînt pregătită.“ Nici eu nu eram. Ce bine-ar fi dacă am putea sta unul lîngă altul ca în noaptea aceea!...

Cum ar fi să se deschidă uşa şi să vină ea?! Fantasmez. Asta nu se va întîmpla niciodată. Nu va face primul pas, nici n-ar fi normal. Ajunge să mă primească la un moment dat. Dacă mai sînt încă acolo, o să mă primească!

Uşa se deschide, Zelda pătrunde bîjbîind în odaia cu al cărei întuneric m-am obişnuit. Mă ridic în capul oaselor.

— Zelda!...

— Stai liniştit, ies puţin pentru mine.

Uşile scîrţîie, se deschid şi se închid pe rînd. Chiar am crezut că…? (O clipă.) (I-am spus pe nume.) Uşile scîrţîie iarăşi, se deschid şi se închid, Zelda se opreşte în pragul camerei.

— Ăştia din gară ţin bulibăşeala toată noaptea?!

— S-ar putea, e sîmbătă, mîine nu se duc la slujbă.

Zelda închide uşa după ea.

Dacă nu făcea avorturile, cel mare ar avea douăzeci de ani. Cel mic, şaisprezece. Ar fi ieşit ceva sau ne-ar fi ros urechile? Îmi povestea un coşmar, avortonii îi sugeau unul la un sîn, altul la celălalt, li se umflau capetele, o priveau cu ochii lor fumurii din ce în ce

mai mari şi explodau, umplînd-o de lapte şi de un soi de gelatină. Zelda se zgribulea. Îşi făcea cruce.

Aş vrea să-i spun de Şincai şi de cele două cununii.

Chiar şi aşa, e bine că e aici.

Mă las în apa caldă, eu însumi sînt apa asta întinsă şi caldă, sfere sidefii se cufundă încet în masa imensă. Le absorb parcă într-un adînc fără fund.

Cît o fi ceasul? Încă nu s-a albit, dar cred că e dimineaţă. De la bar muzica răzbate în surdină. Unde-am pus mobilul? A căzut. Ce-a căzut? Ochelarii? Aici. (Puţin junghi.) Trei douăzeci şi trei. Minus douăzeci. Credeam că e dimineaţă. Ochelarii... M-a furat somnul. Ce-o fi cu mama? O fi bătut şi n-am auzit-o… Unde s-au dus ochelarii ăia? Aha! Arcurile scrîşnesc. De dincolo, de la Zelda, nici o mişcare. Doarme. Pînă la urmă a adormit. Dacă n-ar scîrţîi uşile într-un asemenea hal aş deschide uşurel şi m-aş uita la ea cum doarme. Expresia aceea – mi-e şi dor, şi teamă – de copil şi de clown. Mă simt amar pînă-n măduvă. Şi-mi face bine. Nici un zid nevăzut nu se mai interpune între mine şi ea. Doar somnul. Zelda e cel mai mult acolo. Cînd doarme, redevine un copil fericit. O regăsesc şi mă răvăşeşte. Mă zguduie. Cu copilul ăsta am făcut eu pactul. Cu femeia asta. Femeia mea, împreună cu care am vînat şobolani!... Şi dacă într-adevăr ceva esenţial s-a rupt între noi? În noi. În ea. S-a rupt? Pactul… Uşa scîrţîie groaznic. Noroc că mama îşi scoate aparatul. Acum Zelda este cea care decide. Dacă trece peste, nu ne mai dezlipeşte nimeni şi nimic. (Pînă cînd arunci din nou farfuriile pe pereţi. – Nu! Şi chiar dacă…) Sarmale, urină. Dacă a făcut numai pipi, n-o schimb pînă dimineaţă. Aprind lumina de la scări. Respiră lin, e în regulă. Doarme. Sting lumina. Uşa de-afară scîrţîie mai puţin. Luna bate în coroana mărului, petalele încă nu i s-au deschis, dar arată ca înflorit. Aer proaspăt. Vezica mea şi-a pierdut elasticitatea. O fi ceva ereditar? O iau pe urmele tatii?

Nu pot adormi la loc. Cît e? Trei treizeci şi şapte. Stop! Fără operaţiuni aritmetice! Minus treişpatru! Ce situaţie stupidă!... Ar trebui să-i ofer ceva concret şi eu n-am decît inima asta în care ea nu mai crede… Cum sună? „Zelda, te iubesc! Iată inima mea! Mi-e

foame. Avem ceva de mîncare?“ Nu, am găsi o rezolvare pragmatică. (Şi care anume, concret? – Nu ştiu. Să mă duc şi eu prin Italia, prin Spania, prin Irlanda, pe unde merge lumea. Prin Germania.)

„Nu mă simt iubită!“ Într-un fel, avea dreptate. Un al nu ştiu cîtelea simţ de femeie o făcea să-mi intuiască absenţa afectivă. Dar se înşela asupra cauzelor. Fuseseră perioade cînd colapsam fără puterea de a mă împotrivi. Nu mai emanam unde, ştiam asta, nu mai vibram, deveneam inert sufleteşte. N-o iubeam nu pentru că n-o iubeam, ci pentru că în starea aceea, în pofida eforturilor mele, iubirea nu mai era posibilă. Secam. Zelda îşi închipuia că am ceva cu ea, personal. Nu ştia cît mă oripilează inaderenţa mea absolută.

Dar acum, cînd am aşteptat-o cu inima încărcată de dragoste, cum de n-a simţit nimic? Unde este acel al nu ştiu cîtelea simţ al ei de femeie?

Zelda a început să sforăie. (De ce zîmbeşti? – Îmi vine. O zgîlţîiam încetişor, protesta caraghios prin somn şi se întorcea pe o parte. I se curba niţel nasul.) Nu mai sforăie.

N-ar fi mai bine să-mi fac gimnastica de pe-acum? Nu, e mult prea devreme. Cel mai bine ar fi să dorm încă două ceasuri.

Ba da, în cameră s-au insinuat undele unui alt miros. Simţeam eu ceva, dar nu mi-am dat seama ce. Abia acum Zelda e prezentă. Cobor pleoapele şi inspir. E ea.

— Plec cu trenul de unsprezece!

(Pleacă? Dar abia a sosit!)

— Cum, dar abia ai sosit!...

— Trebuie să plec, am primit un telefon.

— Ce telefon?

— Un telefon de la un client, pînă mîine are nevoie la urgenţă de o lucrare.

— Cum? … Dar?...

Zelda porneşte spre bucătărie, a închis uşile după ea. Adică?... Mai sînt trei ore şi jumătate pînă la unsprezece. Fusese vorba că stă pînă pe marţi-miercuri. N-apuc… O pierd. (Ai pierdut-o!) De ce face asta? Ştiu, e pe punctul de a ceda şi s-a speriat… De

fapt, pleacă tocmai pentru că nu vrea să plece. *Acum* trebuie să insist! Să o fac să rămînă! Deşi m-a lăsat fără aer.

Zelda nu e în bucătărie. Mama zace cu faţa în sus, de dimineaţă mi s-a plîns, cînd am schimbat-o, că nu poate face treaba mare şi că i s-a întărit burta. I-am căutat Dulcolaxul în punga de pe măsuţa din hol, dar n-am dat de el. Ştiu sigur că l-am pus. N-avea cum sări cînd ne-a zgîlţîit salvarea, doar am legat bine sacoşele! Totuşi nu-l găsesc. I-aş fi fiert nişte ceai de muşeţel, însă nu avem muşeţel. I-am dat să bea o cană de apă caldă, sperînd într-un efect laxativ.

— Ei, cum e? Simţi ceva?

— Nimica, dragă, tot aşa. Mă doare burta.

— Să-ţi mai dau o cană de apă!...

— Mai dă-mi!...

— Ioana unde-i?

— A ieşit afară, ce-i cu ea, dragă?

— Nimic, e grăbită, pleacă la unsprezece, a primit un telefon.

— Cum, pleacă?!... Ţi-am spus eu că e supărată!...

Zelda a urcat covata pe butucii de lemne de lîngă şopron şi spală rufele.

— Ce faci? Azi e duminică…

— Pentru copii şi bolnavi nu există duminică.

— Chiar pleci la unsprezece?...

— Da, trebuie.

— Credeam că rămîi pînă marţi măcar…

— Şi eu credeam, dar nu se poate.

— Ai văzut cum e mama…

— Da, e slăbită, dar nu-i chiar aşa de rău cum îmi închipuiam.

— Nu ştii tu cum e cînd o apucă crizele…

— Să-i dai medicamentele şi să nu uiţi de multiminerale, o să se simtă mult mai bine. Adu-mi o găleată de apă rece de la fîntînă!

Zelda freacă rufele întoarsă cu spatele, fără să mă privească. Şoldurile i se profilează puternice prin capot. Puternice, însă, din nou, la capătul celălalt al ocheanului întors. Nu e aici. Nu se poate vorbi cu ea. Nu se mai poate face nimic. Nu mai găsesc nici un cuvînt. Încerc din nou să înghit nodul imens şi din ce în ce mai amar. Poate, într-adevăr, să plece fără să fi stat de vorbă între noi? Urcă în mine furia de care mi-e teamă. Tot ce nu ajung să-i spun se transformă într-o pulsiune periculoasă. N-o înţeleg pe Zelda. E atît de opacă, dezolant de opacă, o detest! Înşfăc găleţile din verandă şi calc apăsat spre fîntînă. Nu se întoarce, freacă mai departe la rufe. Îmi vine să izbesc găleata de peretele casei. Nu! Calm! Asta mai lipseşte! Calm! Torn apa de sus, stropeşte în jur. Împing cu zgomot capacul de la fîntînă. Mă opresc în spatele ei cu găleţile pline.

— Lasă-le aici! (Tot cu spatele.) Cînd termin, te strig să mă ajuţi să scurg covata! Ciorapii şi chiloţii ţi-i speli singur!

— Mă duc să caut măngălăul.

Măngălăul nu e nici în verandă, nici în stupină, nici în lemnărie. Mama susţine că e în lemnărie, dar nu-l găsesc. Singurul măngălău din casa asta e mandea. Silabele mi se rostogolesc îngălat prin minte, devin una cu ele: „măn-gă-lău“, „măn-gă-lău“, „măn-gă-lău“, „măn-gă-lău“…

Ce bine se preface, ca şi cum nu s-ar întîmpla nimic deosebit! Ca şi cum ar fi normal să vină ieri seara şi să plece azi la unsprezece… Ai spune că nu tocmai acum trăim clipele care vor decide totul între noi… Nu ştiu cum să-i vorbesc… Zelda a apucat cearşaful şi-l freacă metodic, muindu-l din cînd în cînd în apa înnegrită.

Zelda se ridică şi-mi face semn. Mă pun pe vine şi iau la spălat chiloţii şi ciorapii. Îi frec, îi storc şi iarăşi îi frec. „Măn-gă-lău“… La unsprezece pleacă. Nu-mi iese din cap că la unsprezece pleacă. Aşadar, asta a fost…

Cărăm împreună covata la colţul trotuarului şi vărsăm apa murdară în şănţuleţul de lîngă tufa de săpunariţă. Car singur covata înapoi pe butuci. Vărs apa de sus peste rufele boţite, stîrnind o spumă subţire. Zelda clăteşte cearşaful, îl scoate şi-l bagă în apă ca şi cum l-ar boteza. Deci aşa se face… Vărsăm apa şi mai clăteşte o dată.

— Vino să-mi ajuţi!

Îmi dă să apuc de capătul cearşafului. Răsucim cearşaful, unul de un capăt, altul de celălalt capăt. Ne opintim. Zelda are mîini puternice. Mă înverşunez, răsucesc în forţă, ne înfruntăm pe tăcute, Zelda scapă cearşaful.

— Gata! Ajunge! Nu trebuie să-l rupi! Dă să-l mai înmoi o dată, pe urmă îl scuturăm şi-l întindem ud, ca să nu rămînă creţuri.

Cearşaful pocneşte, aruncă stropi. Îl întindem pe sîrma de aluminiu dintre mărul de la scări şi cel din curte.

— Cu restul mă descurc eu!

Zelda se întoarce la covată şi începe un ritual de aplecări şi ridicări.

Mai sînt două ore pînă la tren. Zelda s-a apucat de spălat geamurile la camerele dinspre uliţă. Le şterge cu cocoloaşe de ziar.

Mai e o oră şi douăzeci de minute. Zelda mătură, după ce a stropit mărunt peste covor. Şi-a ridicat geanta de voiaj pe canapea. Mă fîţîi prin preajmă, împing cîte-un scaun şi o privesc. Nu ştiu cum să încep. Nu-i pot spune nimic. Pare foarte prinsă de ceea ce face. Miroase a praf, mi s-au uscat nările.

Mai e o oră pînă la tren. Zelda s-a spălat şi s-a retras în cealaltă cameră, ca să se schimbe. Încerc pe mai departe să înghit nodul ăsta amar şi în acelaşi timp totul îmi pare o joacă. O altfel de joacă, nu a noastră. Noi sîntem păpuşile.

Zelda nu vrea să mănînce. Mai sînt douăzeci de minute pînă la tren.

— Plec!

— E prea devreme, nu facem nici trei minute, gara e goală.

Zelda îmbracă scurta verde, îşi pune poşeta pe umăr şi se apleacă după geanta de voiaj.

— Geanta n-o mai iau, ţi-o las, poate ai nevoie. Uite aici, să nu uit, banii de pe televizor! Şi trei milioane pentru mama, mai mult n-am.

Îşi scoate din geantă puloverul albastru şi şi-l pune pe mînă. Bag banii în buzunar şi mă ţin după ea. Se opreşte la patul mamei. Se sărută.

— Ai grijă, să nu uiţi de multiminerale! Sînt foarte bune! Rămîi cu bine!

Mama, surprinsă, îngînă:

— Ioană, drum bun!

La colţul casei, Zelda se opreşte:

— Te rog să nu mă însoţeşti la gară!

— Dar…

— E mai bine aşa. Rămîi cu bine!

— Dar… Zelda… Voiam să-ţi spun… Te iubesc!

Zelda întoarce capul, am impresia că i-au tremurat buzele.

— Dacă mama e bine, dă-mi un bip seara, la opt. Dacă se întîmplă ceva, sună!

— Da… Ai grijă!...

Zelda trece liniile ferate. Privesc după ea de pe trotuar. Intră în clădirea gării. Iese din clădirea gării. Face cîţiva paşi la dreapta, cîţiva la stînga. Se aşază pe unul din scaunele de lîngă perete. E cu faţa încoace. Îi fac din mînă. Îmi face din mînă discret. Rămîn pe trotuar, nu-mi pot dezlipi privirea de la ea. Îşi pune puloverul pe genunchi. Scoate o carte din poşetă. (Ce carte?) Ceasul de la gară arată unsprezece fără zece. Celălalt ceas, de pe clădirea „Joker“ – unsprezece fără trei. Ceasul mare din bucătărie arăta cînd am ieşit pe uşă unsprezece fără un sfert. Scot mobilul din buzunar. Cade o bancnotă de cinci sute de mii. O ridic de jos. Unsprezece fără cinci. Mobilul l-am pus cu patru minute înainte. Deci unsprezece fără nouă. Zece cincizeci şi unu. Minus patruzeci şi unu. Prostii… Zelda a ridicat ochii din carte. Îi fac din nou semn şi îmi răspunde. O

iubesc! O iubesc! O iubesc! S-a sfîrşit! S-a sfîrşit! S-a sfîrşit! Pe uliţă trece legănîndu-se o femeie cu pălărie de paie. A îmbătrînit, dar o recunosc. E tanti Nicoleta, nevasta lui ba' Jîbu, mama lui Mihăiţă, un coleg dintr-o clasă mai mică.

— No, şe faşeţ'?

— Bine, mergeţi în sus?

— Am eşît, mă duc pîn' la soru-mea!

— Mihăiţă ce face?

— Mihăiţă-i în Spania, s-o-nsurat acolo, mă duc la vară la el!

Tanti Nicoleta se clatină mai departe.

Zelda citeşte. Chiar, ce carte şi-a luat cu ea? De obicei acceleratul ăsta întîrzie. Vr-eau să întîrzie cît mai mult. „… umbre lunecau/ Din părul ei, întunecîndu-i umerii…" A plecat pentru că simţea că dacă mai rămîne o zi, nu mai pleacă. (Nu, a plecat pentru că şi-a dat seama că nu mai vrea să rămînă! – Atunci de ce i-au tremurat buzele? De ce-mi face cu mîna?) Mi se umezesc ochii. „Simt că fără ea, / Nu pot exista, / Viaţa e pustie fără ea!" Sună şi insuportabil de sentimental, şi zdrobitor de ironic… De unde s-a trezit refrenul ăsta? Ajunge! Nu scap de el. „În ce-aş putea eu să mai cred acum? / Aş da orice s-o mai întorc din drum!" Ceasul de deasupra Zeldei indică unsprezece fără două minute. După celălalt, e trecut de unsprezece. La megafon nu s-a anunţat nici o întîrziere. Zelda închide cartea şi-o bagă în poşetă. Îi fac din mînă. Îmi face din mînă. În stînga sa, glasvandul ca un zîmbet de Joker. Se ridică. La capătul ocheanului întors imaginea ei devine extrem de clară şi de ireală. Îi fac din nou din mînă. Nu-mi răspunde. Ba da, a ezitat, dar face şi ea din mînă. Nici acum nu simte că o iubesc? Nu înţeleg ce se întîmplă, o să-mi dau seama probabil mai tîrziu. Eu, aici. Ea, acolo, peste calea ferată. Acum sînt doar o privire care nu se poate dezlipi de ea. Sînt nodul din gît. Sînt lacrimile care-mi urcă în ochi. Se-aude dinspre Dirfeld zgomot înfundat de roţi. Creşte. Acceleratul se apropie de staţie. Fluieră. Se anunţă la megafon. Dau precipitat din mînă, în semicercuri largi. Zelda urcă pe peron, răspunzîndu-mi cu o mişcare mai energică. A intrat trenul. N-o mai văd. Pîndesc. Iat-o!

A urcat, trece pe culoar, îşi caută compartimentul. I se clatină zulufii. „… umbre lunecau…“ Se opreşte. Nu intră în compartiment. Coboară geamul. Îi fac din mînă. Îmi face din mînă. Dieselul ţiuie şi o ia din loc. Zelda a rămas cu mîna scoasă pe geam, ne clătinăm amîndoi palmele. Fug spre poartă, ca să însoţesc trenul cît mai mult cu privirea. Ne mişcăm mîinile. „Mărit să fii, mire, ca Avraam! Şi tu, mireasă, mărită să fii ca Sara!“ A dispărut. Mă sufocă urîtul. Mă întorc. Secret din miezul făpturii mele un abur amar. Am ochii umezi, măcar de şi-ar da drumul!... Formez numărul.

— Alo, Zelda!...

— Alo, spune!

— Mi-e urît.

— Ştiu, şi mie.

— Ai grijă de tine!

— Ai şi tu grijă.

Tactul roţilor.

Ce caută aici? Cum a ajuns? Mama icneşte după gărduţul din spatele casei, a căzut în coate, cămaşa de pijama i s-a ridicat pînă la mijlocul spatelui, lăsîndu-i mijlocul şi fesele goale. Stă în patru labe, ca un animal epuizat.

— Ce-i cu tine? Ce cauţi aici?

O trag de mîini, abia o ridic. E albă la faţă, cu căutătura speriată.

— Hai, uşurel! Ce s-a întîmplat?

— Am crezut că fac, dar nu pot să fac! M-am lovit la genunchi!

— Şi de ce-ai ieşit? Cine te-a pus?

— Ca să nu murdăresc scutecul…

Ne îndreptăm, cu pauze, spre uşă. Şchiopătează. Cămaşa de pijama abia o acoperă. Sper că nu ne pîndeşte nimeni de la nea Ionică. (Şi dacă ne pîndeşte, ce?!)

— Mă doare, m-am încuiat la burtă!

— Am să caut tabletele de Dulcolax, trebuie să fie pe undeva, că doar n-au intrat în pămînt!

O urc cu greu în pat. Răsuflă ca pierdută, clătinîndu-se între două lumi. Iau pungile de pe măsuţa din hol la rînd. Dulcolaxul nu e nicăieri. Ce să-i fac? Să-i dau iarăşi apă caldă?

Cotrobăi în cămară, sub raftul de jos al stelajei mari. Cum naiba arată „irigatorul“? Îmi cere să-i pun „irigatorul“. Şi-a amintit că avem un irigator, unul alb, sub stelajă. „Numai dacă nu s-a pierdut furtunul cu canula.“ A rostit „canula“. Eu nu cunosc cuvîntul, aproximez etimologic o reprezentare. Nici „irigator“ nu mi-e un termen familiar. Ăsta o fi! Un recipient cilindric, înalt. Are şi un tub, terminat cu un „beţişor“ negru cu orificii, lucios, de baga.

— Cred c-am găsit!

Mama s-a întins, goală, pe cele două scaune puţin distanţate sub care am aşezat ligheanul. Genunchiul drept i s-a învineţit. În verandă avem mai multă lumină. E crispată, extrem de nervoasă. Eu sînt totalmente derutat, habar n-am cum se face. Am umplut irigatorul cu apă călduţă, ţin tubul cu canula sus, pe principiul vaselor comunicante, ca să nu ţîşnească. Rănile anale ale mamei s-au mai strîns, dar nu suficient. Culoarea lor roş-vineţie… Încerc din răsputeri să nu particip la scenă. Dar, la rîndu-mi, nu-mi pot stăpîni nervozitatea. Cobor din greşeală mîna mai mult decît e permis şi apa ţîşneşte prin orificiile canulei, mă stropeşte pe haine şi sare şi pe mama. Ridic mîna instantaneu. Mama, căreia i s-au mobilizat instinctiv energiile, scrîşneşte:

— Ce faci, dragă?! Mă murezi?!

— Am coborît mîna din greşeală. Ar trebui să începem. Cum se face?

Mama vrea să spună, nu-şi găseşte cuvintele, se-neacă, izbucneşte deodată:

— Ce-aştepţi, dragă?! Bagă-mi canula-n găoază!

Simt cum mi se înfierbîntă pometii. Ştiu că vorba ei nu are nici o conotaţie argotică, e un termen neutru, aşa ştie ea că se zice, însă vorba verde m-a blocat. Duc canula, apa

ţîşneşte din nou, ne udă pe amîndoi, udă podelele. Ridic mîna, las irigatorul jos şi execut mişcarea pe uscat. Înfig şi apăs canula. Mama geme, strînge din maxilare. Strigă:

— Dă-i apă!

Ridic irigatorul. Apa cade prin tub. Mama se vaită cu un fel de ciudă. Cred că o deranjează şi poziţia, cu dunga scaunului în şale. Parcă merge mai uşor. Apa se scurge, plescăie în lighean şi pe jos. Potrivesc ligheanul. Canula a intrat în întregime. Mama împinge, se încordează, dar nu elimină. Nu mai am apă în irigator. Scot canula. Mama face o criză de furie, îşi înfige degetele şi trage, îşi priveşte cu stupoare unghiile mînjite. Pute.

— Ce faci?! Ai răbdare!

— Doamne, ce-am ajuns!

I-au dat lacrimile. N-a ieşit decît ce-a agăţat ea cu mîna. Mi-e teamă să nu-i cedeze inima.

— Stai liniştită! Nu te enerva! Rezolvăm noi cumva!...

— Adu o furculiţă!

Mama se odihneşte în pat. *Post bellum*, am găsit şi Dulcolaxul, la chiorăni, pe măsuţă, nu în pungi, după cealaltă sticlă cu Ambroxol. A înghiţit o tabletă, o să-şi facă efectul spre seară, înainte de culcare. Numai de n-am lua-o de-acum de la capăt cu diareea…

— Dormi?

— Nu, stau aşa.

— Îmi trebuie nişte cîrpe.

— La ce-ţi trebuie?

— Ai să vezi! Ai pe undeva?

— Caută pe raftul de jos, în dulap.

— Îmi trebuie ceva moale. Mai ai nevoie de izmenele ăstea?

— Dă să văd! Ia-le, ce vrei să faci cu ele?

— Îţi arăt imediat!

Le rup cracii pe la cusătură. Trag scaunul cu fundul decupat şi înfăşor cîrpele peste marginile aşchioase. Seamănă cu un colac. N-o s-o mai înţepe.

— Ce părere ai?! De-acuma stai ca boieru'! Vrei să-l probezi? Numai să poţi face!

(„MOLESKINE“) Zile

Mama, întinsă la orizontală în şezlongul ei. Nu doarme. Întreb: „La ce te uiţi?“. Cu vocea şi mai scăzută, ca şi cum ar depăna încet o poveste: „La norii ăştia cum merg pe cer, la frunzele astea care nu se mişcă nici acum...“

Am surprins-o examinîndu-şi atentă mîinile. „Ce faci?“ „Îmi măsor degetele. La o mînă-s mai mici, la alta mai mari.“

Mamei îi place în şezlong. Se lasă în el cu voluptate.

În curte, la amiază, mă intrigă un zumzet insistent, de nelocalizat. Prezent şi aici, şi acolo, şi dincolo, peste tot, tremurînd mărunt în atmosferă, ca şi cum particulele invizibile ale aerului ar fi devenit vibratile. Am descoperit într-un tîrziu, ridicînd privirea: pornea din coroana uriaşă a ionatanului înflorit, plin de albine.

Sam, după ce mănîncă, se încolăceşte pe trotuar, lîngă peretele casei sau pe prag şi doarme liniştit cu botul între labe, ciulind urechea din cînd în cînd. Uneori îşi înalţă capul şi amuşină, apoi rămîne încremenit, cu o figură de cavaler Jedi.

Am furat în zori, de sub mărul de la scară, o nară de parfum umed, proaspăt, suav. Un parfum ca o acuarelă.

Joacă de veveriţe în părul de la fereastră.

Mama îmi spune că a numărat la amiază şase veveriţe în mărul de sub stupină.

Zece şi un sfert. Am culcat-o pe mama. A rămas să-şi ia singură Dulcolaxul mai tîrziu. Nădăjduieşte că-i va veni abia dimineaţă şi se va putea duce la veceu, nu va mai face în scutece.

Înainte de a pleca, o sărut pe frunte. Mă pupă şi ea pe obraz.

Panta pe care aluneci din timpul social (cu termene, repere, ritmuri) în timpul propriu-zis. Sesizîndu-i nu atît indiferenţa la scară universală, cît reflexul ei personal, ca fatalitate inoculată în propriul tău organism. *Treci* pur şi simplu, materialitatea ta e un şir imuabil de „scăpătări“. Te descoperi singur între cei doi străini, lumea şi timpul. Fiorul unei asemenea singurătăţi, de o concreteţe ce echilibrează toate celelalte iluzii ale existenţei şi nonexistenţei, lume, timp, configuraţia ta organică, noosferă etc. Captiv, ca o insectă, în abisul lipicios de plantă carnivoră al sinelui. Autodevorîndu-te. Ieşit din toate jocurile, chiar dacă pe unele încă le mai mimezi „de ochii lumii“.

A murit găina porumbacă. Am găsit-o ţeapănă după veceu. Am îngropat-o în grădină, lîngă cealaltă. Ar trebui să anunţ – încă bîntuie spectrul gripei aviare (care la noi a început cumăceluri de pelicani în deltă, a continuat cu arderea a zeci de mii de păsări „suspecte“ şi s-a transformat în chermeză „demonstrativă“, prim-ministrul Tăriceanu recomandînd populaţiei, printre clefăituri, să consume fără grijă pui „foarte bine prăjiţi“) – dar nu ştiu pe cine.

Cînd mă reîntorc, singur, spre mine, redescopăr frica. Mă infestează. O frică neprecizată. Ca şi cum ai simţi că te pîndeşte o fiară. Nu se ştie ce fiară. Ar putea fi umbra uriaşă a unui şoricel. Dar şi Molohul.

Indiferent de ce afirmă religiile, sinuciderea rămîne o soluţie. (Spune repede rugăciunea lui Cleopa!) Interzicerea ei relevă o percepere supradimensionată a speciei. (Cum rămîne cu centrii tăi „pneumatici“?!) Trăind în preajma bolii şi stingerii, mă conving pe zi ce trece că viaţa este un incident nefericit, lipsit de altă consecinţă decît suferinţa şi egoismul, în timp ce moartea te absolvă de eroare şi oroare. (Doamne Iisuse Hristoase,

Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul!) Înţeleg mai bine nirvana: a gusta liniştea morţii înainte de moarte. (Spune: „Cu moartea pre moarte călcînd!“.)

Nu neg solidaritatea şi nici măcar frumuseţea. Sînt valorile paradoxale ale acestei absurdităţi.

Ne bucurăm că se mişcă, mănîncă, vorbeşte coerent, că a mai trecut cu bine o jumătate de zi, o zi, o săptămînă.

Ce facem noi aici? Ce dorim? Ce aşteptăm? Ce-ar putea să urmeze? Răsuflăm cînd mama se simte mai bine, cînd pare a funcţiona fiziologic. Ne-nconjoară o vegetaţie tot mai sălbăticită. Apare din cînd în cînd cîinele Sam. Pun masa. Îi dau mamei pastile. (Repetă rugăciunea lui Cleopa!)

Dacă aş vrea într-adevăr să ies din unghiul ăsta mort, aş ieşi. Însă nu găsesc nici o motivaţie îndeajuns de puternică. (Doar dacă m-ar chema Zelda?! Nu e de-acum prea tîrziu?!) Mai mult, am sentimentul că adăstînd la margine, mă apropii de ceva important. Probabil m-a atins o pală de paranoia – totuşi, singurele mele aventuri (aventuri de anvergură existenţială) se vor petrece numai aici.

Dimineaţă, făcîndu-mi gimnastica la bustul gol, mi-am urmărit liniile şi volumele. *A great entertainer*. O carcasă, din anumite unghiuri, acceptabilă. *A great humanitarian*. Dar eu îmi ştiuslăbiciunile. Slăbiciunile uzinei din (l)ăuntru. Imaginea unei centrale atomice dezafectate, în interiorul căreia se fabrică scobitori.

Mama e afară, în şezlong. I-am dat să citească *Povestiri cu haz şi tîlc din China Antică*. Cerea să citească ceva, mi s-a părut că textele scurte şi simpatice din carte ar merge. Întrebînd-o dacă-i plac, mi-a răspuns: „Dar chiar sînt cu tîlc! Ce-i acela «mandarin»?“.

Mama, azi, analizîndu-şi starea: „Nu pot să zic că mi-e bine. Mă mai doare, tuşesc. Dar cum sînt acum, e rai faţă de cum eram“. Merge singură. Uneori îmi pare că ar avea o culoare sănătoasă. Tot ea, veselă: „Mi s-au înroşit buricele degetelor!“. „Dar cu şănţuleţele cum stai?!“ „Eeee...“

Cînd n-o doare nimic, nu face gălăgie, e cuminte, iar acum, de cînd i-am dat cartea, citeşte. Uneori spune lucruri bizare. Ieri, de pildă, susţinea că veveriţele n-au mai apărut pentru că s-au dus să strîngă... nuci. I-am replicat că nucile nu se coc luna asta! Luna asta s-au copt cireşele! Mai va pînă se coc nucile! Nu, că ştie ea dincolo de apă, la un om, un nuc cu nuci „uite-aşa“ (lipeşte mijlociul de degetul mare), care se coc acum. Şi încerca, tot mai înverşunată, iritată de-a binelea, să mă oblige a recunoaşte că spusele ei sînt rezonabile. Peste cîteva ore a admis: „Mi s-au amestecat lunile, cu anul ăsta în care n-a fost nici iarnă“. „Cum n-a fost iarnă, doar a nins!“ „Atunci anul trecut n-a nins?... M-am zăpăcit, dragă.“

Vocea mamei capătă, cu intermitenţe, nişte timbre metalice. Pretinde că se simte bine. Rămîne mult afară, în şezlongul întins ca un pat. Respiră. Îi place aerul serii. Dar cînd vorbeşte, devine teribil de stranie. Ca în filmele cu posedaţi.

Mama: „Mi se pare că nu mi-am pierdut mintea. Îmi fac eu nişte probe, ca să-mi dau seama“. „Ce probe?“ Nu vrea să spună, zîmbeşte ironic în colţul gurii. O zgîndăr: „Şi au găsit veveriţele ălea nuci peste apă?“. „Au găsit dragă, mi-au adus şi mie să-ţi arăt! Vrei să vezi?!“

Mă pregăteam să spăl rufele puse de cu seară la muiat; covata – plină; mama, afară, se odihnea liniştită-n şezlong. „O să-ţi spun un secret!“ zic. A ciulit urechile, i-au scăpărat ochii de curiozitate. I-am şoptit, cu o mină gravissimă: „N-am nici un chef să spăl rufele“. O clipă de stupoare, apoi a izbucnit într-un rîs curat, irezistibil, care m-a cuprins şi pe mine. Ca la Înviere.

Am spălat şi întins rufele. Merge şi fără măngălău, chiar dacă te ustură pielea şi faci băşicuţe. Am mîncat de-amiază. Mama, cam pierită. Susţine că nu-i e rău. Că o doare puţin piciorul stîng, de la reumatism, dar atît. Eu o văd palidă şi fără vlagă. I-am cules o cană de vişine. Printre ultimele. Vrea ea neapărat să mănînce vişine cu mămăligă. De-afară, din şezlong, rosteşte „mămăligă“ în şoaptă, ca să nu audă vecinii şi „să nu rîdă“. Nu e nici un vecin pe o rază de o sută de metri.

Ora unu. Amiază senină. Cu un gust de patriarhalitate. Mama stă la aer în şezlong, în curte, şi citeşte *Apa trece, pietrele rămîn*, o antologie de proverbe. Căţelul Sam s-a tolănit la umbră, cuminte, cu botul pe labe. Eu am preparat mîncarea de prînz (ciorbă de fasole şi fasole scăzută, condimentate cu ierburi: mărar, pătrunjel, leuştean, cimbru) şi am scos cu prosopul două albine intrate din greşeală în verandă.

Mama îmi face semn să mă apropii. Mă întreabă intrigată, încruntînd sprîncenele şi arătînd cu degetul în pagină:

— Dragă, cum vine asta: „Ion, Ion, Ion, / Trei coconi din Vavilon“?!

S-a închis cerul. Au anunţat la radio cod galben. Se aşteaptă vijelii. Deocamdată tună. Încă nu bate vîntul.

A început vîntul. Nu-mi ies din cap cei trei coconi din Vavilon.

Aş sta. Aş sta. Aş sta, aş sta, aş sta, aş sta, aş sta. Nemişcat, abia respirînd, evaporîndu-mă încet. Ca apa dintr-o cuvă.

Zece fără douăzeci, seara.

Intimitatea aceasta naturală cu mama, care a fost (şi este) o persoană foarte pudică, plină de inhibiţii. Se dezbracă firesc să o schimb, face la lighean fără să se mai crispeze.

Corpul şi cuvintele. Îmbrăcămintea le camuflează şi pe acestea din urmă. Nuditatea, odată admisă, se aşază la locul ei, eliberînd cuvintele de lucirea dubioasă a dublelor înţelesuri, a subînţelesurilor deocheate.

Am privit, cu blîndeţe şi *resemnare*, cicatricea lungă a operaţiei de cezariană. După zigzaguri, i-a tremurat puţin mîna doctorului Venceslas.

Dimineaţă, pe la şapte fără un sfert, s-a auzit o bufnitură în bucătărie. Am sărit ca ars. Mama, goală puşcă, se spăla la lighean. Slăbuţă, dar zveltă, nu chiar cu pieile scurse, n-a mai suportat scutecul (îmbibat de urină, îi dădusem şi un diuretic). M-am retras fără să mă observe.

Mama stă în şezlongul întins ca un pat, în verandă, şi se joacă cu degetele.

Am terminat mîncarea. Păstăi scăzute şi prăjite apoi la tigaie. „Să-mi faci păstări!“ Cu usturoi. Supa am „adăugat-o“ cu nişte cartofi. Am şi puţin pireu, pentru friptură. Numai să vrea să mănînce.

Mama a ieşit la aer. Cum stă întinsă la orizontală, în şezlong, acoperită cu capotul albastru, parc-ar fi pe catafalc. De-a lungul peretelui, în spatele ei, atîrnă, puse la aerisit, ţoalele înguste de cîrpe, colorate ca nişte ponchouri. Parcă s-ar derula o ceremonie funerară aztecă.

Nouă fără douăzeci, seara.

Mama a ţinut morţiş să se spele pe cap. „O să văd că mişcă păduchii!“ I-am încălzit apă în două oale, i-am pregătit covata. Îmi era teamă să nu ameţească. N-a ameţit. Parcă a mai pus ceva carne pe ea. Văzută din spate, are pielea fină, umerii delicaţi, dar încă puternici, fesele din nou rotunjite. Din faţă – sînii s-au lăsat, dar am observat lucruri mai rele la persoane de două ori mai tinere. Doar picioarele i-au rămas subţiri. De la statul în pat, care se prelungeşte de atîtea luni. Am spălat-o pe cap ca pe copiii mici. Prin părul rărit, strîns de apă, craniul părea mititel şi fragil. Am şamponat-o şi clăbucit-o. Am clătit-o. Apoi am îmbăiat-o, cum s-a putut, pe restul corpului. La sfîrşit i-a mulţumit lui Dumnezeu că a ajuns „ziua asta, să mă văd spălată! De-acuma nu mă mai scarpin!“.

Prezentul acestor zile. Al acestor respiraţii. Şi nimic mai mult.

Am făcut douăzeci de flotări.

Am mîncat o banană.

Am supt o vitamina C cu propolis.

O observ. Stă în şezlongul ei, citeşte cu lupa cartea de proverbe şi zicători, priveşte în gară („Dragă, ce de-a lume a coborît din accelerat!“ „De unde ştii? Doar gara-i în partea cealaltă!“ „Am văzut picioarele pe sub vagoane!“ „Păi te plîngi că nu vezi!“ „Nu văd la citit, dar la distanţă îmi dau seama, tot înceţoşat.“), se uită la cer, mai aţipeşte, bate darabana cu degetele pe cotierele şezlongului, tuşeşte, bea apă, se bizuie să meargă la toaleta din curte. Uneori are o privire bizară, ceva între viclean, jucăuş şi niţel dement.

Alteori în jurul său parc-ar fi o aură putredă ce-i conferă un aspect cadaveric şi-mi induce o stare de nesiguranţă.

Respiră. Priveşte. Metabolizează. În voia unei memorii capricioase, care îi reînvie imagini neaşteptate. („Oare cum de-mi vin în cap, dragă?!“) Astăzi mi-a destăinuit că şi-a adus aminte de copilărie („... cum mi-a făcut mama o rochiţă nouă, că nu mai aveam ce îmbrăca, iar eu, dragă, m-am dat pe zăpadă şi mi-am rupt-o în... fund“ – rosteşte „fund“ aplecînd privirea, dar foarte amuzată), de oameni din sat de la Hlipcăuţi („Axinia avea un băiat care s-a pustnicit, n-a mai vrut să-i cunoască, odată Neculai Axinia s-a dus cu căruţa după lemne în pădure şi dintr-un huci a sărit o arătare cu barbă, ca un sălbatic, şi a luat-o la fugă prin pădure, Neculai Axinia s-a speriat, nu l-a cunoscut, numai după aceea s-a gîndit, oare n-a fost Vasile al nostru? Cu Vasile a fost aşa, Neculai Axinia n-a vrut să-l dea mai departe la liceu, învăţa foarte bine, voia să se facă ofiţer, cînd a văzut că-l ţine să pască vitele, a fugit pe pustii, s-a făcut călugăr. Dar n-a trăit, săracu’, cum dormea pe pămînt, în colibe, s-a îmbolnăvit şi l-a găsit cineva, l-au dus la spital la Botoşani. Neculai Axinia şi cu nevastă-sa au fugit să-l vadă, dar cînd au intrat ei pe uşă, Vasile a dat ochii peste cap şi a murit, n-au mai putut vorbi cu el“ – pe mama o podidesc lacrimile.). Trece la „domnişoara Coţofrei“ de la atelierul de croitorie („... foarte severă, mai severă decît Margareta Calcăntrauă, mă striga numai pe numele de familie, după război i-au luat atelierul, nu ştiu ce s-a întîmplat cu dînsa“).

Pe lîngă ea – cîteodată, pe nepregătite – gust la rîndu-mi dintr-un timp instantaneu. Atunci mă simt foarte uşor şi-mi vine să rîd. Tot ce se întîmplă dincolo arată ca o comedioară.

Duminică. Zori. Din bucătărie, cîteva tusete rare ale mamei. O noapte cu vise lichide. Nu-mi amintesc decît frînturi. Mă aflam la Artemiu, într-o casă bătrînească (inexistentă în realitate). Urma să mergem undeva. Unde? Artemiu, imens ca un luptător sumo, gol, cu sexul acoperit de falduri de grăsimi, leoarcă, pulveriza dintr-un spray o soluţie la baza unui perete. Cică o soluţie foarte puternică, împotriva furnicilor. L-am

lăsat să-şi termine treaba. În camera mare curgea tavanul. Sfori de apă, căzînd pe masă, pe podele. Pe umărul tatălui lui Chris. Am ieşit singur. Şi am ajuns la mine, într-o casă asemănătoare, dar nu identică celei de aici. Urma să-mi fac baie. M-am spălat în covată, dar a dat pe jos atît de mult, încît s-a format o băltoacă de un lat de palmă. Nu-mi aminteam dacă există sifon de scurgere. Peretele scobit se adîncise ca o vizuină. M-am apropiat şi-am pipăit (am senzaţia în palme), ca să-mi dau seama dacă s-a muiat zidul. Din el s-au revărsat animale marine cărora nu le ştiam numele. Gelatinoase, cameleonice, polimorfe, o feerie lentă, ameţitoare. Un rău organic, surprins în clipele sale de graţie, cînd plăcerea şi dezgustul se echilibrează.

Zece. I-am dat mamei mîncare şi pastile. Am mîncat şi eu. Încă înainte de a fi gata mămăliga, mama a ţinut să se plimbe singură, pe picioarele sale, pînă la poartă. „Anchilozez de-atîta stat numai în scaun!“ La un moment dat, am zărit-o în verandă cu un ghem în mînă. „Caut o sforicică, să leg florile astea.“ Tufa din colţul trotuarului (săpunariţă îi zice mama, eu o să-i zic odagaci, miroase prea exotic pentru un nume atît de domestic) a înflorit suav pe tije lungi şi mlădii. Parfumul delicat – dar pătrunzător, persistent – mă duce, de cîte ori îl inspir, în atmosfera copilăriei mici din casa cea veche. Adiat de mireasmă, sînt, în acele clipe, sigur că am fost fericit. Nu încape îndoială. E o evidenţă ce se impune de la sine, învie în fluidele făpturii mele întregi. Ajunge să-mi îngrop faţa în eflorescenţele rozalii.

Mama a legat tijele. Acum stă la aer, pe prag, aşezată pe un taburet, în capotul albastru ca un kimono, şi alungă puii Rafilei cu o rudă de fasole dacă aceştia se rătăcesc prin faţa casei. „Unde nu-i pot plesni, mămucuţă, să le sară scăfîrliile!“

S-a rupt socul din fundul grădinii. Mama spune că l-a găsit bătrîn cînd a sosit aici, acum aproape cincizeci de ani.

Mama stă de vorbă în verandă cu tanti Nicoleta lu’ ba’ Jîbu. I-a venit un băiat din Spania. Cel mic, nu Mihăiţă. Iar la finele lunii vrea să plece ea în Spania, la fată. Care are

la rîndul ei o fată, Matilda, măritată după un spaniol. A născut acum patru luni o fetiţă de patru kilograme, Alicia. Tanti Nicoleta rosteşte „Alişea“.

Şi Tatiana, sora lui Macedon, a primit vizita celor doi băieţi. Îi numeşte „irlandezi“. „Mi-au sosit irlandezii!“

Oamenii ăştia, de o vitalitate elementară... Cine sînt ei? *Ce* sînt ei? Ce vor? În ce cred? Mă simt din altă specie. Pe vremea lui Ceauşescu se descurcau în ciuda penuriei, aveau frigiderele pline, îşi făceau case, îşi puneau bani la CEC pentru maşină, îşi spărgeau capetele pentru un răzor muşcat cu plugul. Acum au trecut frontierele, adună, cîştigă, îşi afişează starea, circulînd în maşini cu manelele la maxim, ridicîndu-şi „căşi noi“ – deşi ei locuiesc în Spania sau aiurea, posibil nici să nu se mai întoarcă.

Cîte-o nouă crăpătură în pereţi. Cîte-o bucată de var desprinsă. Pe-afară, buruienile mereu mai dese şi mai înalte. Zidului de sub vie îi ies pietrele, se lasă. Stupina e mîncată de cari. Trotuarul se fisurează.

Transcriu poeme de Trakl într-un caiet. *In den einsamen Stunden des Geistes... In den einsamen Stunden der Leiche.* Citesc greu nişte pagini. Stau. Privesc în oglinda mare din faţa mesei. Aştept un semn care nu mai vine. Zelda tace. Exerciţii de gimnastică. Flotări şi, mai nou, abdomenele. Pregătesc, s-ar zice, un cadavru acceptabil.

A, să mai spun că a fost iar o noapte cu vise. Nu-mi mai amintesc aproape nimic. Doar că Dan Sociu era însurat cu o americancă, foarte stranie şi frumoasă, cu care avea un copil mic. Mi-au lăsat copilul şi laptopul, urma să iau trenul. Copilul îi semăna mult mamei. I-am pus pe amîndoi, copil şi laptop, la bagaje, după ce fusese cît pe ce să-i uit.

Mama a refuzat să mănînce felul doi. A refuzat din start, cu o grimasă: „Îîî, de ce mi-ai pus atît?! Nu pot mînca!“. Îşi construieşte „scenarii fiziologice“. Îşi închipuie, de pildă, că dacă bea multă apă, i se-adună apa în stomac şi bălteşte acolo. Face liste de alimente repudiate. Fie sînt prea dulci, fie prea sărate, fie prea apoase, fie prea seci, fie i-au plăcut, dar acum nu-i mai plac. „Da, dragă, atunci mi-au plăcut, acuma nu-mi mai plac!“

Scurt! Cartofii nu-i plac. Nici carnea de pui nu-i place (dar altceva n-am ce să-i prepar). A ciugulit cîteva bucăţele de friptură şi atît.

Tatiana, cu restul de ouă. A promis şi un kilogram de slănină („Atîta-i de bună! Aş mînca-o io, da' nu mă lasă doctoru', mă îmflu ni aşa la ficat!"), ţinută întîi în slatină, apoi afumată. O lasă la şaptezeci kilogramul. Parcă ieri se căţăra pînă în vîrful cireşului şi se legăna acolo. Acum numai ochii îi mai lucesc ştrengăreşte. Cînd zîmbeşte, i se văd dinţii de metal. Fata din Italia e măritată cu un leton, mai are doi băieţi în Irlanda („Irlandezii!") şi o fată în Austria, studentă la „Ştiinţe politice". De studentă e cel mai mîndră, se cunoaşte după cum apasă pe „Ştiinţe politice". Am întrebat cum a fost în Italia. „Frumos!" zice. „Io am mai stat!" În Irlanda, în schimb, n-a ajuns anul acesta şi nici nu s-ar duce, se teme de clima umedă, „care-ţ' întră-n măduvă". „Şi unde-ai stat?" „Lîngă Firenţă." „Florenţa?" zic. „Nu, nu, Firenţă, îi plin de români, ca cum ai ieşî aişi în sat."

Mama îşi aminteşte de tatăl Tatianei, ba' Paramon a Durjî. „Dugos om!..." (Mi-l amintesc şi eu ca pe un ţăran mare, ciolănos, ursuz.) Cică tata i-a cerut cîndva o traistă de porumb, pentru semănat. „Pe bani, ce, dragă, ne trebuia nouă pomana lui?!" N-a vrut să-i dea: „Şine are pămînt, trebe să-şi aivă grijă de săminţă!". Spre seară s-au trezit cu Tatiana tot o fugă, le-a întins o trăistucă de boabe. „Da' să nu ştie tata, că-i zgîrşit!".

Tatiana, mai aflu de la mama, s-a măritat cu un băiat „negru, de ziceai că-i ţigan, dar nu era ţigan, aşa era el! Au făcut copii albi şi frumoşi! Să vezi, dragă, şi asta ce nebună! Acum vreo doi ani, nu şi nu, că ea pleacă în Italia la muncă, unde să pleci, femeie, mă leşi ori nu mă leşi, hai şi tu! N-am eu ce căta în Italia, ce-ţi trebuie ţie Italia? El nu voia, ea, nu şi nu, că pleacă în Italia, nu te duci nicăiri, îţi arăt eu ţie Italie! Într-o zi se-ntoarce, dragă, Dumitru de la cîmp, intră să mînînce, o strigă, Tatiană! Tatiană!, nu-i răspunde niminea, ce-i una ca asta?! Se uită, vede pe masă un bilet, citeşte, scria atîta: «Am plecat în Italia!». Şi dusă a fost! Un an bătut pe muchie a stat în Italia, cînd s-a întors, nu i-a spus nici «Bună ziua!», întîi a scos din geantă şi a pus pe masă uite-aşa un morman de bani! Bani, dragă! No, amu' vezi ce-am cătat în Italia?! Amu' îţi arăt *eu* ţieItalie!".

Poştăriţa, ca să nu mai bată ea drumul, lasă banii la vînzătoarea de la alimentară, care-i trimite mai departe prin vecini, din mînă-n mînă. De obicei ajung fie la Rafila, fie la nevasta lui nea Ionică. Pensia a crescut cu vreo 200.000 lei. Mai primeşte de la veterani 230.000. În plus, au sosit şi banii de la acţiunile SIF Moldova, 500.000 lei. Cu o zi în urmă, mama visase zăpadă. „Bucurie!“ a tălmăcit ea. Şi-a amintit de vis cînd Rafila i-a întins banii de la SIF. A devenit euforică. Are atîţia bani! Are bani! Peste trei milioane! Acum, spre seară, m-a rugat să-i număr 750.000, îi trebuie neapărat, chiar astăzi. Mister. Cu mare precauţie, chemîndu-mă pe şezlong, lîngă ea, mi-a şoptit la ureche: „Cinci sute de mii ţi-i fac eu cadou pentru ziua ta. Da’ să-ţi cumperi ceva pe ei, să văd şi eu!“. Ceilalţi două sute cincizeci vrea să-i aibă la îndemînă. Să-i plătească ea laptele Tatianei, „dintr-ai mei“.

Azi n-am mai spălat. Ar fi trebuit să pun la înmuiat rufele de cu seară, dar... am uitat. Luni. Aş vrea să încerc şi o coasă, pe coastă. Tot luni. Îmi dau termene, mă prefac, poftim, că am treabă, că respect un calendar. De fapt, singura treabă serioasă şi obligatorie este să mai aduc o căruţă de lemne pe care să le tai şi să le clădesc. Ca să nu rămînem descoperiţi dacă întîmplător ne mai găseşte iarna pe acest tărîm.

Liniile, unghiurile, posibilele armonii somatice. Curenţii de forţă din interior, a căror deblocare şi bună curgere ar fi sinonime cu o sănătate juisantă. Aş spune „fericire“, dar sună nu ştiu cum... Eliberarea corpului. Aducerea sa la prezenţă. Petalele albe, grele, mustoase, ale unui extaz refuzat. Exerciţii de corespondenţe somato-psihice. Fiziologii ridicate la putere. Căutînd prinţesa ocultată, kraterul şi irişii conjuncţi. Găsind-o pe Zelda. Zelda cea adevărată. Nu străina care nu mai răspunde la telefon.

I-am dat mamei şi o pastilă din vechiul tratament pentru plămîni. Un Eurespal înainte de masă. Tuşeşte. Spune că şi slăbeşte, deşi a mîncat destul de bine (cel puţin comparativ) în ultima vreme.

Stă singură în şezlongul ei, se mai întoarce de pe-o parte pe alta, mai încearcă, dimineaţa, cîte-o scurtă plimbare pînă la poartă, mai croşetează (azi nu, că-i duminică).

A început un fes pentru mine. Ieri a constatat că l-a pornit prea îngust. Urmează să-l destrame şi să-l reia „la o sută de ochiuri, nu la optzeci“.

A apucat-o şi pe ea depresia. „Crezi că eu nu văd că sînt ca un animal, nu mai am simţuri, nu mai am ruşine (se referă la faptul că face noaptea în scutec şi o spăl eu), sunt foarte nemulţumită.“ Am căutat să-i arăt că e mult mai bine decît înainte, cînd nici nu putea coborî din pat. Îşi verifică „socotelile“ în privinţa medicamentelor. Nu mai vrea multiminerale, crede că din cauza lor... îi curge nasul.

I-am dat aseară şi dimineaţă doar cîte o jumătate de tabletă de Talliton, ca să vedem dacă o lasă ameţelile. Dar n-o lasă şi tuşeşte mult. Diseară îi administrez o pastilă întreagă – deşi ea e contra.

Ca să vină doctoriţa, ar trebui să-mi cumpăr maşină... Fapt este că, la atîta vreme de la externare, doctoriţa Ardeleanu, rugată în repetate rînduri, n-a trecut nici măcar o dată. „Trimiteţi-mi o maşină, şi vin chiar acuma!“ Pe jos ar fi cam douăzeci de minute.

Porumbul meu mic, necrescut, a făcut ştiuleţi care au scos de-acuma mustăţi bălaie şi albăstrii de mătase. Ceva drăgălaş, ca nişte boturi de schnauzeri.

Paraginile pot fi exuberante. O invazie vegetală. Pe scîndurile dezlipite foiesc insectele. E ceva nespus de viu, devorator, de junglă. Am ieşit pe coastă prin ierburi încîlcite, să văd dacă s-au copt prunele albe. Ierburi mari, tufe sălbatice, seminţe lipindu-ţi-se de piele. Prunele s-au pîrguit, dar mai au pînă să se coacă. Am muşcat dintr-una, i-am mestecat pulpa dulce-acrie. Am urcat pe la părul bătrîn, spre „tranşeu“. Nişte pere cu gust de demult. Apoi inventarul pierderilor: mărul foarte bătrîn de deasupra „tranşeului“ s-a rupt. I-a căzut o creangă mare, jumătate din el – cu multe mere, de-acum ofilite. Frunzele – aproape uscate. În jur, un miros blînd de lemn şi de fruct, o aromă încă suavă. Mărul ionatan de sub „tranşeu“ s-a uscat pe trei sferturi. Dacă adaug şi socul rupt... Peisajul acesta de reînstăpînire edenică (Edenul, îmi dau seama, te poate înfricoşa.) mi l-a readus în memorie pe tata. Nu foarte reliefat. Ras, asudat, cu şapca lui proletară, cumva indiferent. Ca un duh molatic al paraginei.

Am plivit varza (varza fără speranţă, răsădită tîrziu, udată cînd şi cînd, năpădită de buruieni, măruntă, „nelegată“) şi am şi udat-o. Mama zice că e un soi care se coace în octombrie. Octombrie... La celălalt capăt al ocheanului întors.

Mi-e foarte, foarte, foarte dor de Zelda. Mi-am amintit cum ieşeam noi doi şi „ne permiteam“ cîte-o pizza la „Ponte Rosso“ ori la mall. Şi cum ne simţeam ocrotiţi, acolo, două ore, la masa noastră, de mizeria implacabilă a zilelor.

Liviu, omul acesta mic, limitat la eul său deşert, trebuie pisat mărunt-mărunt-mărunt. Trebuie ucis. Exterminat. Altfel, va renaşte de fiecare dată. Din ce în ce mai monstruos.

Douăsprezece şi-un sfert. Mama a bătut la uşă la mine. Cumva mîndră. A făcut singură la lighean treaba mare. Şi-a desfăşat scutecul şi a făcut „ca să fiu curată“.

Altfel – singuri, aici, intraţi într-un ciclu al zilelor şi al nopţilor, al verii. Poate chiar asta e, redusă la datele ei concrete, zălaif. O respiraţie în anotimpuri. Vorba cîntecului: „Frunza se leagănă-n vînt, / Io mă legăn pe pămînt. / Frunza se leagănă-n soare, / Io mă legăn pe picioare“.

Tuşeşte rău, la scuipatul plămînilor. A făcut o mulţime de mofturi la mîncare, că nu vrea ochi, ci ou fiert, că nu aia, ci ailaltă, dar totul se prepară pe reşou şi ar fi durat mai bine de o jumătate de oră pînă să fie gata şi oul fiert, şi ceaiul. Pînă la urmă am deschis o conservă de ton.

Adineaori, tot acră, se pregătea să iasă afară aproape goală ca să-şi aducă pijamaua din cui, de la aerisit. Goală, transpirată, în aerul rece de după ploaie... Cînd nu trebuie decît să-mi ceară ce are nevoie, că de asta-s aici...

Azi a fost mai vioaie, deşi după Diurex a avut un scaun moale şi a urinat frecvent. Mi-a spus repede, cînd m-am întors, că a intrat în cămară să caute napolitanele. Am certat-o, „Iar o să te prindă curentul!“, dar a replicat că a aprins lumina şi a văzut imediat punga. „Am luat şapte.“ A rostit cuvintele cu un soi de mîndrie intrigată – dar şi ca să-mi

distragă atenţia şi să n-o mai mustru –, adică ea, care nu suferă napolitanele, iată, acum a mîncat şapte bucăţi, nu una, se miră ea însăşi.

Tentative de independenţă. Nu mai acceptă scutecul. Ar vrea să meargă în grădină, să culeagă mărar pentru iarnă. Trebuie s-o ţin în frîu.

Remarc, uneori, că obrajii ei dobîndesc nişte frăgezimi şi rozuri de fecioară.

Linişte, cald, corpul meu e aproape fericit, în ciuda depresiei adînc înrădăcinate.

Dimineaţă, cînd udam varza, a trecut Minodora. Agitată. Smiorcăindu-se. Zice că a sunat-o Cornel din Mexic. A anunţat-o că se pregăteşte să treacă ilegal în SUA şi i-a cerut să se roage pentru el.

Mi-am făcut gimnastica, am udat varza şi ardeii. Am udat şi unicul pepene galben, extrem de pricăjit, care abia acum scoate nişte floricele. Mama mi-a strigat din şezlong, precipitată: „Să uzi zamozul!“.

De cînd cu Eurespalul, tuşeşte mai puţin. Sau mi se pare? E şi impresia ei. Azi-noapte s-a descurcat din nou, a făcut de trei ori la lighean. „Noaptea cînd mă scol să merg la lighean nu obosesc. Dar dimineaţa sînt amorţită şi parcă mă iau, aşa, nişte fiori.“

S-a trezit răguşită, coardele vocale nu-i vibrează aproape deloc.

Îi servesc îndată micul dejun: ceai şi ouă fierte. Nu mai vrea ochiuri, că sînt prea cleioase şi i se face greaţă.

Mi-a venit să-i scriu Zeldei un mesaj pe mobil: „Ştiu că nu-ţi pasă, dar mi-e dor de tine“. Totuşi nu l-am mai scris.

În drum spre alimentară, mă opreşte Minodora, iradiind: Cornel a trecut cu bine din Mexic în SUA. I-a telefonat noră-sa, Luminiţa. „Situaţie sub control!“ îmi repetă Minodora, triumfătoare, mesajul Luminiţei.

Cîinele de pripas s-a oploşit. Ce-i drept, i-am dat mîncare. A prins glas, latră prin curte, semn că îşi ia teritoriul în stăpînire. E un lungan flocos, mă şi enervează uneori. Dar cînd stă cu capul într-o parte şi se uită nedumerit la mine, mă înmoaie. Răspunde la

comanda „Culcat!“. Pînă şi mama s-a mai îmblînzit, cu condiţia să-i dau să mănînce în continuare şi lui Sam.

Am găsit-o mai liniştită. Spălase vasele, făcuse puţină curăţenie. Fulgurant, senzaţia de casă îngrijită, senzaţia de *acasă*.

Opt dimineaţa.

Au înflorit gladiolele.

Mama a tuşit mai puţin. S-a spălat singură de dimineaţă, a mîncat tot ce i-am pus în farfurie, pe la douăsprezece a luat o gustare. Stă în pat. E prea frig să iasă în şezlong. I-am aprins focul.

Căţelandrul s-a oploşit temeinic. Face figuri nostime, se uită dintr-o parte, latră din dor de joacă şi hîrjoană. I-am dat de cîteva ori mîncare. Îi arunc bucăţele de pîine, dar numai după ce răspunde la comanda „Culcat!“. Şi s-a prins, răspunde. Spre seară îl apucase pofta de joacă. Şi, cum nu avea cu cine, a început să înşface mere căzute, le arunca în sus şi fugea după ele, închipuindu-şi în mintea lui cîinească cine ştie ce vînătoare. Mîrîia şi sărea şi se tăvălea.

Mama, care a tuşit aşa şi-aşa, spre seară a ieşit în grădină, apoi a cules nişte castraveţi, ca să facă mîine o salată „cum n-ai mai mîncat“.

Azi am descoperit că, de fapt, căţelandrul e... căţeluşă. Aproape că s-a instalat. Mă „curtează“, respectă comanda „Culcat!“ (uneori cam codindu-se) şi, din mare bucurie, sare pe mine cu labele. Am ţistuit-o, am plesnit-o de cîteva ori peste bot, dar tot m-a desenat cu nişte dîre de gheare. A început să latre la oamenii care încearcă poarta. Mama, aflînd că e căţeluşă, a cerut imperativ s-o alungăm, „că ne umple de pui“.

Ploaie măruntă, ploaie care trage-a toamnă. Mă uit la perele din faţa geamului. Din martie aproape că s-a derulat un ciclu. Crengile, cînd am sosit, erau negre, goale, contorsionate. Abia ieşite din iarnă. Acum sînt verzi, cu fructe măricele. Iarba, grea de apă, s-a lăsat în jos. Cîrciumăresele bogat înflorite şi gladiolele strălucesc. Ceasul lor merge înainte. Obligîndu-mă să-mi dau seama că eu nu am decît un singur loc, unul interior,

spre care înaintez căznit. Invidiez drumurile lui Basho, peregrinările lui Rimbaud, mările lui Melville, pînă şi „drumurile de munte“ ale lui Hogaş sau „România pitorească“ a lui Vlahuţă.

Dar şi capriciile mamei sînt greu de înghiţit!... A ţinut, mort-copt, să mănînce slănină prăjită cu mămăligă. I-am făcut, i-am pus şi un ou fiert. Deşi slănina – de la Tatiana –, foarte bună, de altfel, a fost păstrată în saramură. A luat cîteva înghiţituri – o avertizasem – „Prea sărat!“. La ea acasă era altfel, cum să sărezi slănina într-un asemenea hal?! Apoi, mutra ei de dezgust, de lehamite, a omului căruia-i e dat a suporta pe nedrept un destin mizerabil. Nu se vede decît pe sine. Buricul pămîntului, în jurul căruia se dispune universul. Un univers pe care-l dispreţuieşte, trebuie precizat.

Cad, din cînd în cînd, cu pocnete, mere. Grădina e năpădită de buruieni. Dar, neverosimil, cuiburile de dovlecei, care păreau sterile, au dat rod. Trecînd ieri, am descoperit cu încîntare opt bostănei lunguieţi.

Nouă şi-un sfert, seara. După cină (mămăligă cu brînză şi lapte prins). Mama a mîncat azi bine, chiar foarte bine. Mustrările mele au rodit pînă la urmă.

Am rugat-o să cînte. „Ce?“ „Orice.“ „Nu pot. Sînt răguşită.“ „Cîntă răguşită!“ A început, dregîndu-şi vocea, foarte sus, „Ne’ncetat pustiul creşte“, un fel de litanie, cu o rezonanţă rusească, apoi s-a oprit. M-am dus după apă. De la fîntînă am auzit-o cîntînd din nou. „Hai, babuşca! / Hai, vino iar în colivioara mea!“.

O frază a lui Drieu, care-mi sună cunoscut: „Pas d’argent, pas d’amis, pas de femme, pas d’enfants, pas de Dieu, pas de métier“.

Îi observ şi acum obiceiul de-a-şi programa frustrările, pentru a poza în persoană care suportă greu, dar demn, fatalitatea suferinţei şi a sacrificiului. „Aş mînca nişte prune, tare-mi plac, dar nu mănînc, pentru că o să mă doară stomacul“, de exemplu. S-a refugiat în refuzuri şi inhibiţii. Răspunzătoare va fi fiind îndelungata ei virginitate. Insuportabil este însă că-şi consideră comportamentul autofrustrant şi autoinhibitoriu drept un model etic şi-i judecă pe ceilalţi cu o cumplită neîngăduinţă.

Încerc să-mi dibui rezerve de duioşie, de tandreţe, de dragoste.

Cinci douăzeci, seara. M-am spălat oarecum, în curte. I-am servit mamei prînzul. I-a plăcut. Fără carne. N-am desfăcut punga cu şuncă în vid, ca să ţină pînă luni.

Am ieşit pe coastă să caut nişte pere. Iarbă necosită. Încîlcită. Cîteva unghiuri atemporale, care m-au întors în anii mici.

Nu e urît. Nu e nici pe departe frumos. E o leşie.

Echilibrul de dincolo de aceste iluzii şi deziluzii. *Ein bleicher Engel/ Tritt der Sohn ins leere Haus seiner Väter.*

21.20. I-am dat mamei Zinnatul, împreună cu celelalte medicamente şi vitamine. Acum acuză o mare oboseală. Respiră foarte greu şi hîrîie din gît. E mereu nervoasă, pusă pe harţă din orice. Încerc să desluşesc dacă s-au instalat semnele hipocratice. Tenul ei arată destul de vascularizat, nu pare nici foarte slăbită, cum fusese la spital. Luni se termină acest tratament înnădit. Ar fi necesar, de asemenea, să o vadă un medic. Doctoriţa de la dispensar nu va veni, desigur, decît dacă-i trimit maşină.

Rudele înalte de fasole. Vrejurile s-au agăţat însă pînă sus, le-au depăşit şi-au căzut, cu frunzele lor mari, ca o glugă, întinzîndu-se parcă disperate. Într-o seară am surprins un conclav de zeci de contururi negre, aplecate în toate direcţiile. Mi-au lăsat impresia unor călugări franciscani în degringoladă şi a unor himere victorbrauneriene.

Două fără cinci, ziua. După o noapte bizară. M-am culcat la unsprezece. M-am trezit foarte odihnit la un moment dat. Uitîndu-mă la ceas, am constatat cu stupoare că abia trecuse miezul nopţii. M-am culcat la loc, în tusetele seci ale mamei. Pe la două m-am trezit iarăşi. Fulgera, tuna, bătea cîte-un ropot de ploaie. Readormind, m-a înfăşurat uşor, ca o pînză de păianjen, coşmarul. Somnul mi se limpezise, părea a fi dispărut distanţa dintre vis şi trezie, doar cît nu izbuteam să deschid ochii (străvedeam însă cu claritate prin pleoape, le percepeam grosimea ca unor pulpe de fruct străbătute de lumină) şi nu mă puteam mişca. Pierdusem controlul asupra trupului, paralizasem. Căutam să articulez un strigăt, o chemare („Zelda! Zelda!“ – la ea m-am gîndit), dar nu mi se mişcau limba

şi buzele. Mă forţam să horcăi măcar, să atrag cumva atenţia. Nici nu mai eram sigur dacă dorm sau sînt treaz. M-am desţepenit cu greu, m-am ridicat de pe canapea. Sau încă visam? O stare de rău încleştat. Mama iarăşi tuşea dincolo. Aşadar m-am ridicat? Mai departe, un vis confuz, cu mama în nişte mijloace de transport (tramvaie?). Trebuia să ajungem acasă. Am coborît, nu găseam drumul, ea nu putea merge, am lăsat-o pe iarbă şi, cînd m-am întors, respira greu şi avea ochiul stîng căzut în fundul capului. În locul globului apăruse o deschidere neagră, migdalată, ca la măştile veneţiene. M-am aplecat şi ne-am strîns puternic în braţe. Ceva spasmodic, de muribund.

Întrebînd-o cum a dormit şi compătimind-o pentru cît tuşise peste noapte, mi-a spus că n-a prea tuşit. A fost, pentru ea, o noapte liniştită...

Pe la şapte a apărut Ţăbîrnă. Iau sau nu lemnele? Adică, am toţi banii? Întrebare... Un ins mărunt, subţiratec, numai fibră, extrem de agil. Ceva de sălbăticiune în el. A tras un „ştraif“ cît un camion, umplut pînă la refuz cu buşteni lungi de fag. Împreună cu doi fraţi mai mici (mai greoi aceştia, unul încă un copilandru) au mînuit cu dexteritate nişte ţapine scurte. Parcă asistam la o scenă de film asiatic, la o coregrafie marţială executată de Bruce Lee, Jackie Chan şi Jet Li. Mai lipsea să zboare puţin. (Caii, masivi, dürerieni, mîncau lîngă cioflîng merele căzute din mărul de la stupină.) În nici un sfert de oră au terminat, aproape fără să atingă florile. Au strivit doar o gladiolă. Cît descărcau, a trecut Tit, în uniformă de pădurar, să arunce un ochi. Tit: „De unde aduc ţăbîrnenii lemnele n-ai curaj nici să filmezi!“.

Şapte dimineaţa. Gimnastică etc. Mai că-mi venea să-mi întind mîna după cutia imaginară de Dexedrină.

Am simţit nevoia să mă întorc la următoarea frază din *Jurnalul* lui Julien Green: „Rien d’autre n’a d’intérêt sur cette terre que la découverte de Dieu en nous. Or il est là, qu’on le sache ou non, qu’on le sente ou non. Tout ce qui ne se rapporte pas à Dieu d’une manière ou d’une autre m’ennuie à mourir“.

Pe la unsprezece ieşisem pe coastă. Niţu s-a apucat de cosit şi, cum tot nu ne-am văzut de săptămîni, am stat vreo oră de vorbă. Urmărise aseară o dezbatere pe OTV despre decesul lui Teoctist şi reforma ortodoxiei. Laxa BOR, infiltrată de securişti şi nepoţi. Mi-a mai spus că sîmbătă băiatul lui Ţabrea – la a treia casă de noi, după tanti Lucreţia Horşak – s-a bătut cu cineva din Dirfeld, pe care l-a... omorît. Ar fi trecut duminică o maşină de poliţie. N-am observat-o. Pe ce lume mă aflu? Mă întreb ca pe un adormit. Dar şi ca pe un trezit care constată explozia de vitalitate primară din jurul lui. M-am rătăcit printre exemplare ce-şi trăiesc fără distanţe timpul lor natural. El le dictează mişcările. Nu o comunitate, ci o haită – cu regulile ei. Foarte stricte, de altfel. Pornite din genom.

Cer acoperit, picură uşor din cînd în cînd. Mama a ieşit în verandă. Extrem de certăreaţă. Deşi dimineaţă se trezise odihnită, se lăfăia şi căsca în aşternut ca o fetiţă.

Am pus porumbul la fiert. Zece ştiuleţi.

Unu şi cinci, noaptea. Răsfoit reviste. Mama tuşeşte dincolo groaznic. (Ecourile primei nopţi, cînd am ajuns aici după telefonul de la Rafila.) I-am dat mamei un sirop expectorant, dar degeaba.

Mai lipseşte să urle un cîine.

Nu mai lipseşte, urlă.

Mama îmi spunea ieri nişte enormităţi gombrowicziene, cică ştie ea – a văzut! – cum cîinii mănîncă porumb. Nu aşa, făină ori mămăligă, ci ştiuleţi verzi, rupţi cu colţii de pe tulpină, pe care îi depănuşează şi îi rod. Ar exista pericolul de a compromite recoltele!

De unde a pornit totul? Din grija ei ca nu cumva Lizi („Cum să-i spunem căţelei? Te-ai gîndit la vreun nume?“ Zice pe nerăsuflate: „Lizi ! Lizi e un nume frumos!“), dacă nu-i dăm de mîncare, să devasteze grădina. Iar cu asta voia să-mi închidă gura, deoarece făcusem observaţia că mi-a cerut să-i fierb porumb, fix zece ştiuleţi, şi abia a gustat cîteva boabe, restul urmînd să ajungă la gunoi, ca de obicei (s-a şi-ntîmplat azi-dimineaţă). „Adică“ – voia să-mi contrapună – „te superi pentru cîţiva ştiuleţi, în timp ce cîinele tău o să-i mînînce pe toţi! ?“

Spre stupoarea mea, îndată ce Andreas i-a dat bună-ziua, mama a şi început un discurs înverşunat, lamentîndu-se că ea e singură, nu le poate face pe toate, nu mai poate face chiar nimic, nu ca la ei, unde se adună fraţi-surori-nepoţi şi-o ajută pe tanti Lucreţia, care nici ea nu face, de altfel, nimic, dar are cine (n-a spus, dar asta transpira prin toţi porii). Cînd am întrebat-o mai tîrziu de ce i-a trebuit spectacolul ăla, mi-a mărturisit, pe ton revanşard, înciudată, vorbind din tot corpul, că „Lucreţa“ (care „Şi-a omorît cînele, dragă, cînd a apucat-o nebunia! Că aşa o apucă! Şi-a omorît cînele cu toporu'!“) s-a lăudat mai demult faţă de ea, a purtat-o prin casă ca să-i arate ce şi-a mai cumpărat, cum şi-a mai aranjat camerele. „Să ştie că ştiu eu cine-i face treaba!“

Centrul de greutate se află aici, îi resimt aproape fizic magnetismul, sorbul de forţe similar unei intrări în timp. În adevăratul timp. Cînd toate celelalte determinări au devenit nesigure ori s-au evaporat, a rămas totuşi nexul interior, care se opune dezagregării. Mă recalibrează. Îmi redă un soi de demnitate melancolică.

Mama tuşeşte destul de zdravăn. Am lăsat-o în curte, în şezlong. Pe la amiază a trecut Zina, să-i ceară un aparat de făcut bulion. Aparat e mult spus. Un fel de sită metalică, concavă, în care tomatele sînt pasate cu doi cilindri. Simplu, dar greu de descris. (*Săpunul* lui Ponge.) Însă nu despre asta e vorba. Au luat la rînd persoanele grav bolnave din sat. Unele îmbolnăvite după mama. Mi s-a părut că mama triumfă, o încînta faptul că altele se află acum pe buza gropii, iar deznodămîntul ei pare a se fi amînat. Şi nu era pic de răutate în atitudinea sa. Era o exaltare naturală, de nestăvilit, ca atunci cînd, în unica ei vizită înainte de internare, doctoriţa Ardeleanu se mirase cît de bine arată pentru vîrsta sa. Nu se bucura de moartea cutăreia (toate femei), ci-şi savura din plin victoria ei de supravieţuitoare.

Doisprezece şi zece. Amiaza. Terminat supa şi tocăniţa de cartofi. Trup greu, revenire, deocamdată discretă, a „junghiului istoric“.

Mama s-a deşteptat după un somn relativ liniştit, n-a tuşit de dimineaţă, a mîncat binişor. Îmi zice maliţios (pe un ton care cere complicitatea), uitîndu-se pe fereastra de

la verandă: „Uite-l şi pe Toma, paşte vacile pe şanţ!“. Imposibil! Nenea Toma afectează porniri de rentier cu deschidere occidentală, de cînd e Andreicuţ în SUA şi-a schimbat *Weltanschauung*-ul, priveşte lucrurile de sus, global, din perspectivă americană. Îşi închipuie că are un rang şi ţine la rangul său. Nici n-ai zice că în tinereţe a făcut puşcărie pentru delapidare. Aproape că nu mai coboară din maşina pe care i-a cumpărat-o Andreicuţ, salută de la volan cu un deget la pălăria de pai, uitîndu-se drept înainte. Îi spun mamei, fără să mă mişc de pe scaun, că n-are cum fi nenea Toma. Exclus! O ţine pe-a ei. Mă duc totuşi la geam: într-adevăr, un ins cu pălărie, cam tot spre şaptezeci de ani, păzeşte două joiene bălţate pe marginea şanţului, lîngă linia ferată. L-am văzut de mult, de luni de zile. El era cînd ne-a adus salvarea. Ne şi salutăm. „Cînd îţi spun! Nu e nenea Toma!“ Ar vrea s-o ţină mai departe pe-a ei, dar evidenţa-i evidenţă. Consimte de nevoie că „Ăsta nu-i Toma! Tare mai seamănă, dragă!“. Dar nu se lasă: totuşi anul trecut Toma însuşi a păscut vacile („Avea şi-o junincă!“) toată vara. A stat ea cu el de vorbă într-o zi, l-a întrebat că de ce le paşte pe şanţ şi nu printre liniile de cale ferată şi i-a răspuns că l-a atenţionat picherul că n-are voie, dacă-l mai prinde îi pune amendă, deoarece CFR-ul vinde iarba. Mă îndoiesc şi de astă dată că nenea Toma păştea vacile. Mama plesneşte de indignare. „Dacă nu mă crezi, întreab-o pe Rafila!“ Nu mai zice nimic, stă bosumflată în şezlongul ei.

Ies la alimentară şi, cînd mă-ntorc, Rafila tocmai închidea poarta, pornise la Juli tanti să-i lase laptele şi să aducă o găleată de apă. O-ntreb dacă l-a văzut vreodată pe nenea Toma păscînd vacile pe şanţ sau între linii. Nu l-a văzut. Nici anul trecut? Nici. Omul care paşte vacile e socrul lui Drenţa, a uitat cum îl cheamă, lumea îi zice Mîţîţălu, Pucsi şi Pîţîiene. „O fo’ hondrari la mărhăi, pe imaş!“ Îi relatez mamei spusele Rafilei. De unde stătea ghemuită-n şezlong, se repede, cu pumnii strînşi, strigînd: „Uite, dragă, cum mă face ea pe mine mincinoasă! Asta e nesimţire ! Să vină s-o pun faţă! Nu eram amîndouă, la ei la poartă, cînd a trecut Toma cu vaca de funie?! Şi cu-o junincă ! ? Tu mă faci nebună, Rafila mă face mincinoasă!“. A podidit-o tusea. Se îneca tuşind, se în-

roşea. Îmi sărise şi mie ţandăra, cum poate s-o ţină pe-a ei, cînd e clar că omul cu vaca este, a fost şi va fi în veci Mîţîţălu?! Am început să răcnesc, stupefiat totodată că în loc să mă amuz, mi-am ieşit din sărite şi nu mă mai pot controla: „E Mîţîţălu, nu pricepi?! Pucsi! Pîţîiene! Hondrariu’! Nu pricepi că n-are cum fi nenea Toma?! Ăla n-a păscut niciodată vacile pe şanţ! Chiar tu spuneai că zgreapţănă-n sus ca mîţele, se crede domn! Eşti culmea! N-am mai pomenit aşa ceva! Mîţîţălu! Pucsi! Ai auzit de Pucsi?! Pîţîiene! Hondrariu’! A fost hondrari pe imaş!“.

Ochi, gură, buze, limbă, urechi, ţeastă, gît, piept, penis, testicule, fese, pulpe, membre, organe interne, plămîni, stomac, rărunchi, ficat, fiere, vezică, intestine, vene, nervi. Inimă. Creier. Creier. Inimă. Un circuit pe care nu-l pot închide. Sînge. Secreţii. Fantasme. Atributele disjuncte sau indiferente ale unei identităţi care nu se mai încheagă. Plăcere. Durere. Speranţă. Indiferenţă. Depresie. Detaşare. Angoasă. Prizonier unor stări cu care nu vreau să mă identific. Din toate – cîndva (sînt încă naiv), un distilat de maximă concentraţie, care să se volatilizeze instantaneu.

Celălalt. Reţeaua socială. Locul în care testezi rezistenţa la deformare. Sau faci un pas în lături.

Mă fascinează experienţa ascezei, pustia, zdrobirea inimii, lepădarea omului vechi, dar nu ca izbînzi triviale ale mîntuirii întru D. urmate de recompensa Paradisului, ci ca probe (teste) ale confruntării cu efemerul propriei fiinţe şi cu inexprimabilul. Puterea trecerii dincolo. Dincolo de tiparele atavice ale arhetipurilor. Cu Meister Eckhart, mai degrabă decît cu Jung.

Mă cutremur şi mă scîrbesc de cît de vulgară poate fi credinţa mimată, credinţa sentimentaloidă, credinţa transmisă ca reflex cutumiar, credinţa luată ca de la sine, credinţa căreia i te predai fără condiţii. Mă cutremur – eu, flascul – cu ce tensiune te încarcă, pînă la limita dislocării, pînă la *the big ripe*, credinţa trează, neobedientă.

Aş vrea:

– să stau lungit, ascultînd ploaia;

– să absorb, simultan, *Encyclopaedia Universalis*, încît să fiu capabil de cele mai neaşteptate (şi pertinente, şi suprarealiste) conexiuni; de la Pernette şi La Belle Cordière, înapoi la mama şi amanta lor, Sapho, sau înainte, la Emily Dickinson, la nebuna de Cecilia Meireles sau la sărmana Sylvia Plath, dar amintindu-mi brusc de Marie de France – şi neamintindu-mi de o trubaduresă ce-mi plăcuse mult (Contesa de Die?) –, prea puţine femei în poezie, care e teritoriul lor prin excelenţă. Locul absorbţiei, germinării, naşterii. Nu-i aşa că de-aici se trece uşor la hărţi colorate cu soluri şi hărţi cu vegetaţie şi-apoi la peisaje în orizonturi largi? Un pas, un salt, şi contempli safirul cu turbioane albe al planetei. După care ţi-ai putea lua adio şi-ai dispărea în siderii;

– să-mi aduc aminte numele florii pe care am visat-o azi-noapte. Am încercat în zori, cînd se ştergea memoria visului fără să mă pot opune, să-l reconstitui. Mi-a ieşit *gosporuscă*. Sigur începea cu *gospo*;

– să-mi răzui celulele moarte din creier;

– să mă plimb în voia mea printr-o librărie;

– să văd un film cu Jackie Chan sau cu 007 (din cele cu Roger Moore; orice s-ar spune, el e cel mai *british* – Connery are ceva prea ţărănos, îmi aminteşte uneori de… Ilarion Ciobanu, Timothy Dalton cam doarme pe el, Lazenby face o faţă de comedie keystoniană, Brosnan zîmbeşte fermecător printre gadgeturi, Craig l-a transformat pe Bond în cyborg);

– să am rezerve financiare suficiente, încît să pot trăi discret pînă la ultima suflare;

– să levitez;

– să fac haka în echipa *All Blacks*;

– să am o fiziologie sexuală impecabilă, pe care s-o dărui cu tandreţe (şi un soi de milă?), cu Sturm şi Drang femeii iubite, femeii, femeilor (şi, dacă s-ar întoarce Zelda – numai ei; m-aş putea gîndi fără ironie la sensibilitatea mistică a glandului?);

– să nu-i lipsească mamei nimic;

– să mă evapor şi să plutesc fericit, pînă la dispariţia desăvîrşită;

– să o degust şi pe aceasta;

– ş.a.

Nouă şi zece seara. Trupul s-a stins. Creierul abia pîlpîie. Ziua a rămas definitiv în urmă. Dacă m-aş putea muta încetişor în ficţiune... Într-o ficţiune benefică. Sînt mai mult decît obosit (oboseala bună are ceva plăcut). Sînt un fel de morman de carne, ca şi cum aş fi fost lepădat de pe roata lui Ixion după ce mi-au fost dislocate articulaţiile.

Mama e supărată pe Zelda. Nu mi-a spus pînă acum – şi nici acum n-a făcut mare caz –, a evidenţiat doar faptul că nu a vizitat-o deloc vara asta şi că a plecat ultima dată fără să-şi ia rămas-bun. (Felul precipitat în care i-a urat sănătate înainte de a ieşi la tren nu-l consideră drept un „rămas-bun“.) Dacă ar şti de ruptura dintre noi… (Ştie?) Aşa, doar a receptat instinctiv inaderenţele Zeldei, punîndu-le pe seama unor nemulţumiri legate de succesiune. Adevărul este că m-a mirat şi pe mine foarte mult că Zelda i-a „întors spatele“ (expresia mamei), într-o situaţie pe muchie, între viaţă şi moarte. Îmi place să cred că eu n-aş fi procedat astfel, indiferent de natura relaţiilor de cuplu. Pe de altă parte, am laşităţile şi fobiile mele. Da, din laşitate sau fobie poate că aş fi absentat. Dar nu din vanitate. Nu din amor propriu.

Eu cunosc foarte bine bunătatea şi blîndeţea Zeldei. Dar n-am cunoscut deloc fragilitatea ei, nesiguranţa sa interioară. Şi n-am fost suficient de atent (Avea dreptate cînd îţi reproşa că n-ai văzut-o niciodată? – Nu), cît să o preîntîmpin. Credeam că pactul nostru nu e vulnerabil la epifenomenele vieţii conjugale. Iată că fisura s-a produs, se accentuează, va fi devenind ireparabilă. (A devenit ireparabilă.) Se merge de-acum din greşeală în greşeală, una o amplifică pe cealaltă. Ca în versurile lui Astner : „fehler reiht sich an fehler, / ein zögern mehrt das andere“.

Tună, a-nceput ploaia. Prin curte miroase a mere putrezinde. Un miros dulce, plăcut, melancolizant. Merii se scutură, călcăm pe mere, nu le mai pun la ţuică. La ce bun? Perele s-au transformat, pe coastă, într-o clisă cafenie. Au putrezit de-a binelea. Prunele s-au scuturat. Dacă am mîncat de două ori din ele.

Încep să reintru în ritmul casei. Mama pretinde că se simte bine, doar că o dor oasele de la reumatism. Mie mi se pare cam somnolentă. Ieri mi-a cerut voie să taie cu secera nişte buruieni crescute pe lîngă poartă. Că sînt pline de seminţe, că să le-arunce-n şanţ, că să nu ne umplem de buruienăraie la anul!... De fapt, îi era ei poftă de nişte treabă pe-afară. Azi a vrut să facă plăcinţele. I-am frămîntat aluatul pînă mi-au amorţit mîinile. „Eu nu mai am putere, dragă!“ Apoi l-a întins ea cu un ştiulete, l-a decupat, a îmbinat colţurile cu dexteritate peste umplutura de brînză de vaci (mie nu mi-a ieşit, oricît am apăsat cu degetul), le-a aşezat în tavă şi le-a uns meticulos cu pana de gîscă înmuiată în oul bătut. Înainte de a-mi îngădui să le dau la cuptor, mi-a făcut semn („Opreşte, Tanasî!“) şi a presărat zahăr.

Dimineaţă am fost la dispensar după compensate. Doctoriţa s-a interesat de starea de sănătate a mamei, oarecum jenată de faptul că din martie nu a trecut nici măcar o dată în vizită, deşi am solicitat-o insistent. N-am comentat în nici un fel. („*Una mas*!“ – În cabinet, o mamă tînără îşi îndemna copilul de doi-trei ani, un băieţel palid, cu o bubă ca un tăciune de porumb pe frunte. Din discuţia dintre ea şi asistentă am înţeles că se întorsese temporar din Spania.)

Mi-a declarat plină de tonus: „Mai tuşesc, dar sînt bucuroasă că nu mai atîrnă pielea pe mine, era numai creţuri şi acum s-a întins“.

Seara, la cină, mi-a cerut brînză cu smîntînă. Mi-am amintit poezioara lui Cristi Ionescu şi i-am declamat-o: „Orice bab-o vac-avea, / Mergea la păscut cu ea, / Să-şi facă baba, sărmana, / Tot iaurt, chefir şi sana. // Peste patria română/ Numai brînză cu smîntînă!“. A stat ce-a stat şi, la un moment dat, nu s-a mai putut abţine, a năpădit-o rîsul. Rîdea cu poftă, rîdea pur şi simplu, ca de Paşte, cînd am nimerit portocala aia acră, aşa-i venea, şi mai rîdea amuzîndu-se pe seama ei însăşi, adică pentru că rîde dintr-o astfel de prostioară. Zicea „brînză cu smîntînă“ şi iarăşi o apuca.

Nişte grăsane, ieri, în tren, urcate de la Dirfeld. De o volubilitate felliniană, vesele, glumeţe, simpatice, aş zice, ipostaze ale Gaiei, în preajma cărora te simţi copil orice vîr-

stă ai avea. Fenomene ale naturii. A intrat supracontrolorul, un tip masiv şi el, încruntat, dar cu care se cunoşteau. Le-a gratulat, fără să le ceară biletul : „Mari v-aţi mai făcut, doamnelor!“. Una cel puţin (din vorbe părea profesoară), imensă, rotundă, păşea atît de grijuliu (să nu atingă, să nu strivească pe cineva din greşeală), încît dobîndise un fel de graţie, de imponderabilitate.

Mă plimbam pe străzi, intram în vorbă, priveam case, maşini, oameni, aproape că mă simţeam bine. Încă un pas şi-aş fi trecut în lumea propriu-zisă. Dar ştiam tot timpul că legăturile s-au rupt. Că – foarte ciudat, pe pragul alienării – însuşi prezentul nu e nimic altceva decît nostalgie.

Tensiunea asta care nu duce nicăieri, doar mă oboseşte, mă stoarce de vlagă. Aş vrea să-mi iau liber. Îmi iau liber. Liber de la ce? Ar trebui fie să mor, fie să mă mîntui.

Cînd tocmai mă pregăteam să-mi beau laptele, s-a ivit Jeni a lui Holipert. „Ţiganca“ – mama o numeşte astfel (nu faţă) cu o desconsiderare suverană, de rasă, dar fără pic de răutate. Cînd o întreb de ce-i zice „ţigancă“, nu-i poate spune pe nume?, îmi replică, nedumerită: „Dar nu-i ţigancă, dragă! ?“. Jeni locuieşte la barăcile fabricii, la „bărabori“ – un amestec de „aduşi de apă“, „zînituri“ fără pămînt –, veniţi cîndva să se angajeze la fabrică şi stabiliţi în localitate. E „băraboriţă“. I-am turnat şi ei o cană de lapte. Începură să bată clopotele. Jeni a sorbit şi şi-a adus aminte cum a intrat pe poartă la popa Paiu, „… să-l întreb, num’aşa, dacă n-o vinit ajiutòrăle, io ştiem c-o vinit, i-o dat lu’ vecină-mea, lu’ Magdalena lu’ Tuţi lu’ Gabor. Cînd m-o văzut popa Paiu – că stătè pe un scaun în prag, la sòre –, numa’ ce s-o rădicat ş-o strîgat la mine, dîn’ din mînuri: «Numa’ bani să nu-m’ ceri! Numa’ bani să nu-m’ ceri!». No, îi fain aşa? Numa’ cît nu m-o ţîpat înapoi!“ „Da-i mai cereai bani?!“ „Nu i-am cerut, să mă trăznească Dumnezău dacă i-am cerut io bani de la el!“ „Păi atunci de ce?“ „Şti-l pozna, că io nu i-am cerut!“ „Şi?“ „Şî, zîc, nu vă cer, părinte, bani, zîc, pòte-am venit şî io ca omu’ la biserică, pentru o vorbă.“ „Şi?“ „Şî, zîce, «Spune!», şî s-o aşăzat la loc pe scaun, s-o-mblînzît. Zîc, am auzît c-o vinit ajiutòrăle, òre pe mine m-o trecut pe listă? Zîce, iară cam nervos: «Lasă

că te trec io ni amu'!». M-o dus la magazie, era plin de pachete, «Ie-ţî-l pe acela!». Mi-o arătat cu degetu', domnu' Liviu şi doamna Hareta, mi l-o dat pe ăl mai mare, ni aşa, cît masa iasta, d'apă' cum să-l car, părinte? «Îţ' dau io căruţ!», mi-o dat un căruţ şî m-o ajiutat să-l sui, tuluoaie, cîn' l-am deştis acasă şî m-am uitat, mi-o vinit a plînje, pachete de zahăr, sticle de ulei, da' şî una de undelemn, orez, făriná de mălai, făriná albă de grîu, punji de cafei, cutii cu căcauă, lapte praf, deterjenţi, conzerve de porc şî de vită, conzerve de peşte, ciocolăţ', biscuiţ', tăte erau a' mele! Mni-am pus mînurile-n cap ş-am zîs: «Dòmne!»" Jeni a rămas în prostraţie, cu zîmbetul pe faţă. „Ş-amu' mai am din ele!" A sorbit laptele cu buzele ţuguiate. „Ferbinte!" Una-alta. Jeni povesteşte apoi că s-a tocmit astă-toamnă la Prangate, nişte pocăiţi de peste apă, să scoată cartofii. „Napcii." Prangate… Numele-mi sună cunoscut, dar nu ştiu de unde să-l iau. Fratele lui Anton, soţul Mărioarei? „Pocăiţî eştia-s mai răi decît noi!" „Da' noi sîntem răi?!" am întărîtat-o. „Sîntem răi, da' i îs şî mai răi!" „Nu te cred! Ei nu beau, nu-njură!" „Ba înjură!" „Ei, înjură?! Ai auzit tu?" „Am auzît!" „Şi ce-au zis?" „El i-o zîs i: «Mustre-ţ' Dumnezău plămînii-n tine, să pleşi di la casa mè!»."

Tanti Lucreţia Horşak, cu Iudit. I-au adus mamei într-un sufertaş supă şi felul doi, gîndindu-se că eu nu mă pricep să-i fac mîncare. Şi două plăcinte cu brînză şi mărar. Le-am servit cu bomboane de ciocolată.

Am uneori o stare de panică, mă simt dezagregat lăuntric, de neurnit, greu de borhoturile răsuflate ale sinelui. Vîscos, în putrefacţie, copleşit de reziduuri. Atunci îmi vine să nu mai mănînc, să nu mai beau, să nu mai dorm, să nu mai vorbesc, să caut o geană de trezvie. Şi-mi dau seama că luciditatea şi lumina sînt la rîndul lor nişte droguri. Iar singurul răgaz rămîne pielea caldă a unei femei. Nostalgie a monstrului de a dormi în poala copilei. A Zeldei de demult.

A fora.

A fora.

A fora.

Echilibrul atît de precar. Şi, cum spune Michaux, spaima de a fi invadat de „les puissances environnantes du monde hostile“. De metronici şi epikratici. (Michaux, care, asemenea lui Melville, s-a îmbarcat ca matelot pe un vapor şi a încercat la rîndul lui să descifreze „inscripţiile caldeene“ de pe fruntea caşalotului. Eu nu mai reuşesc să mă îmbarc pe nimic, ostatec în portul acesta dezafectat, de unde nu se pleacă decît într-o singură direcţie.)

E frig. Reîncălzirea prognozată nu s-a întîmplat. Junghiul – prezent, mai ascuţit decît ieri. Fără junghi aş zburda (îmi place să-mi închipui). Mama, foarte capricioasă. A făcut diaree peste noapte (dar nu era de fapt diaree, ci un scaun mai moale) şi n-a vrut dimineaţă să mănînce altceva decît pîine prăjită cu ceai de mentă. A refuzat ouăle de prepeliţă, care-i făceau bine, a refuzat mierea de albine. Şi-a construit iarăşi o imagine de martiră a bolilor. S-a rugat să moară. I s-a pornit, parcă la cerere, şi tusea. Pe la 11.30 a cerut de mîncare, în fine. I-am dat tocăniţă de cartofi.

Pe la amiază, după ce-am fotografiat, pe geam, grămada de lemne, s-a auzit un pîrîit înfundat, apoi din ce în ce mai rezonant, şi, chiar în faţa mea, s-a rupt o creangă a mărului, încărcată de fructe.

Şapte seara. N-am izbutit să mă urnesc. Dorm pe mine. Mă dorm pe mine. M-am năpădit pe mine însumi, ca o ciupercă. „Ontomicoza.“ Ca un mucegai. Ca un lichen. Voiam veghe şi trezvie şi am dat în somnolenţă şi opacitate. Ştiu, e un mecanism de autoinhibiţie. Cunosc tertipurile-acestea ale speciei. Şi nu le pot contracara. O să stau nemişcat şi cu pumnii strînşi cît va fi nevoie. O să dorm. O să dispar. Dar dacă mă voi trezi, nu voi pactiza niciodată cu slăbiciunea mea. Nu-i voi căuta circumstanţe atenuante. N-o voi justifica. N-o voi amnistia. Nu voi spune că aşa e bine.

Ieşisem cu două pahare de ţuică, să-i servesc pe băieţi. Terminaseră de crăpat şi de clădit lemnele, meritau o mică atenţie. Cînd m-am întors, mama se scăpase pe ea. Dar nu se scăpase pentru că-i venise brusc, ci pentru că se ţinuse prea mult, crezînd că o să-i invit pe băieţi în casă. I-a fost ruşine să se aşeze pe scaunul ei, la lighean. Dacă n-ar fi

fost patologic de crispată, şi-ar fi dat seama că nu aveam de gînd să-i aduc înăuntru. Iar dacă i-aş fi chemat totuşi, ar fi avut suficient timp să ne avertizeze ca să nu intrăm. Cert e că şi-a murdărit cam totul. Inclusiv indispensabilii groşi, fără de care e o problemă să iasă afară la o scurtă plimbare. Am pus la muiat, mîine spăl. Asta-i... Am mustrat-o – nu c-a făcut, ci pentru că s-a abţinut cînd nu trebuia etc. Au apucat-o istericalele, s-a pus pe plîns. N-a înţeles nimic, crede că am ceva cu ea. Acum, cu chiu, cu vai, am culcat-o, ne-am pupat de „Noapte bună!“.

Vreau să stau întins. Să mă adun. Să scap de prostia pe care eu însumi o secret din frică, din mînie, din nerăbdare.

Un bip Zeldei. Un bip răspuns. Atît a mai rămas.

Mama are scaune prea moi şi dese. Nu chiar diaree. Ipohondria mea, sau a devenit pămîntie la faţă? Ea afirmă că se simte bine, că n-o doare nimic. Dar vorbeşte răguşit, i s-au uscat buzele, îmi pare că i se subţie nasul.

Mama alunecă încet. Nu mă păcăleşte. I-au ieşit pometii, i se usucă gura, articulează cu dificultate, fonfăind cuvintele. Ea pretinde în continuare că se simte bine, doar că e ameţită de la medicamente. Pare însă altceva. E preocupată, nu mai aude cînd o întreb, a devenit absentă, priveşte înceţoşat de departe. Probabil încă nu şi-a revenit psihic după ce s-a scăpat alaltăieri pe ea. O chestie care mie mi se pare un simplu incident ei i se poate părea o catastrofă. Simte, cred, şi o vinovăţie bizară faţă de mine, combinată cu aversiunea. De alaltăieri, la sărutul de „Noapte bună!“ răspunde cu două săruturi pe obraji, faţă de unul, cum aveam obiceiul. Comunicăm greu, constat că nu mai am răbdare şi dispoziţie să mă mulez pe stările şi obsesiile ei. Toată întîmplarea aceasta mi se pare uneori de o irealitate burlescă. Ştiu însă că e singura, definitiva realitate. De pe grundul ei am a trimite proiecţii în zonele aerate, am a construi adăposturile iluzorii din imaginar.

Şi efortul ăsta dublu, ca şi cum mi s-ar fi epuizat rezervele vitale cele mai adînci, „citokraticele“. Acolo, de fapt, se decide totul, ce percep şi mă iluzionez a performa sînt doar reflexele în comportament şi discurs. Liberul arbitru are o arie dezolant de limitată.

Voinţa te-ajută atît timp cît nu se rup legăturile nucleice, cît zumzăie motorul misterios din adîncul adîncurilor tale.

Treaz devreme, pe la şase treizeci. De la sine. Am surprins o lucire pe geamul bibliotecii. M-am uitat peste cameră în diagonală, din colţul în care e patul. (Zugrăveala de treizeci de ani, pozele şi tablourile de pe pereţi, masa cu cărţi şi ziare, borcanul cu pixuri.) Mi s-a făcut o mare poftă de a o *locui.* Înţelegînd în aceeaşi clipă că nu este posibil. Nu *mai* este posibil.

Vremea se schimbase, stătea să plouă. Încetişor, a prins a bura. Am ieşit să întind folia de plastic peste mormanul de lemne. Între timp, ploaia s-a înteţit, m-a pătruns. Cred că m-a prins o răceală.

Nu-mi trece răceala. Mi-am dizolvat ultimul pliculeţ de Coldrex.

Mama a făcut iar plăcinte. A vrut ea neapărat să facă plăcinte. N-am putut-o opri. Poate că mişcarea i-a priit. Nu arăta obosită, se mai colorase-n obraji. Iar la amiază a mîncat mai mult ca niciodată, inclusiv o ditai plăcintă cu mere. „Eram dorită de plăcinte. Ce-a adus atunci Horşăcoaia nu mi-a plăcut, erau prea dulci. A' mele de data trecută s-au cam ars."

La un moment dat, am „prins-o" din nou în cămară şi am certat-o. În cămară e rece, în bucătărie, unde sta ea, lîngă sobă, e foarte cald, schimbările bruşte de temperatură o pot deregla. A protestat, susţinînd că a intrat doar pentru o clipă. Suficient totuşi cît să răcească, i-am replicat. S-a băgat sub plapumă, de unde mi-a servit un silogism. „Doctorul Copaciu" – aşa pronunţă, 'Copaciu' – „şi cu tine mi-aţi spus să mă feresc să nu răcesc. Boala mea ţine cît trăiesc. În cămară e rece. Adică eu nu mai am voie să intru niciodată în cămară?!" O spune jucăuş, însă pare şi destul de îngrijorată. Adică ar fi insuportabil să nu mai intre în cămară, viaţa şi-ar pierde unul din sensurile majore, dacă nu chiar temeiul.

După un sfert de ceas a bătut la dormitor, chemîndu-mă să scot ligheanul. Făcuse „lipsa mare". Numai că făcuse pe jos, fără să-şi dea seama. Ceea ce a amărît-o teribil.

„Oare atîta de proastă să fi ajuns eu?!“ Nu, pur şi simplu ligheanul stătea strîmb şi n-a observat, încurcîndu-se şi în cămaşa de noapte, un cămeşoi lung, gros şi greu.

Vorbit cu Zelda la telefon. Ostilă. Străină. Nici o punte.

Mama e în continuare vioaie, tuşeşte foarte puţin, are poftă de mîncare şi de mişcare: „Doamne, ce-aş vrea să mai ies şi eu între oameni!“.

Dimineaţa fac surcele pentru aprins focul în bucătărie. Cînd dau cu toporul, lemnul se despică de-a lungul fibrei, scoţînd un sunet dulce, limpede, cald. Vor fi auzit sonuri asemenea şi anceştrii abia coborîţi din copac. Păroşii ăia, îi văd: îşi ciulesc urechile, se opresc, lovesc încă o dată şi încă o dată cioatele uscate, zîmbesc, dezvelindu-şi colţii viermănoşi. Hih-hi-iaaai-ii-iah! Hih-hi-iaaai-ii-iah!

Aşteptînd. Aşteptînd. Aşteptînd. Nici măcar nu e aşteptarea mea, zona mea conştientă observă că se-ntîmplă undeva, înăuntru (dar imposibil de localizat, aş spune că la un nivel primar, unde se compune textura însăşi a... a ce? a vieţii?), o reordonare de reţele, de curenţi, de pulsiuni. Nici nu-mi dau seama dacă e de bine, simt doar – şi înţeleg – că ar fi mai potrivit să las tensiunile acestea să se întreţească în legea lor (care? a cui?), chiar dacă mă exasperează şi mă aduc la limita alienării.

Totul e bine şi mă simt minunat! Aşa ar trebui să încep dacă m-aş lua după nesimţitul de Bochenski. Dacă mi-aş aplica liftinguri existenţiale. Dacă aş conduce totul spre un hedonism fără rest, în care nu mai încape decît rîgîitul. E ceva porcin în a promova bunăstarea, cu toate compromisurile dobîndirii ei, ca valoare supremă. Nici n-o să încep însă, pe de altă parte, să-mi cocoloşesc, să-mi consolez neputinţele, delăsările, laşitatea, mizeria. Eu (de înmuiat acest cuvînt, de întors spre imprecizia ontologică a semnificaţiei sale, cel puţin în ce mă priveşte) mă descopăr pe mine cu mirare şi spaimă (dar şi cu o tot mai insistentă ironie) izbucnit din întîmplare – totuşi ca o consecinţă inevitabilă a fatalităţii speciei – din frămîntările de neînţeles ale materiei organice. Scriu alambicat ca să nu fiu acuzat că-mi sudui părinţii, că mă rocoşesc şi mă răcădui la Creator etc. Cert este că n-am găsit decît sensuri parţiale, sensuri de relaţie, subsumabile unei etici a compasiunii,

dar nimic de natura principiului. Chiar şi atunci cînd consonez cu „învăţătura“ teologiilor negative, cu Meister Eckhart, unde *Gott* e diferit de *Gottheit* şi abia uniunea cu deitatea nonmanifestă are calitatea de *unio mystica* şi se obţine (?!) prin detaşare, *Abgescheidenheit*, chiar atunci cînd cred că sînt mai aproape de a-l recupera pe Dumnezeu (ca şi cum l-aş fi avut vreodată...) prin reţinere şi contemplare (Angelus Silesius: *Sei rein, schweig, weich und stieg auf in die Dunkelheit, / So kommstu über alls zur Gottbeschauligkeit*), nu departe de budism şi cu nostalgia (cunoscută spaţiului autohton) a *nirvanei*, după ce frisoanele fricii se potolesc şi pentru puţin mă dizolv în serenitate –, chiar şi atunci nu întrevăd o ieşire din labirintul condiţionărilor fiziologico-sociale, nu mă simt liber, puternic, autodeterminat şi nondeterminabil totodată.

Am ieşit la mere. M-am întors copleşit. Abundenţa căreia nu-i poţi face faţă te dărîmă ca şi paragina. De fapt, e tot un fel de paragină. Mere, peste tot mere, pe jos, întregi, putrezite, mici, mari, roşii, verzi, mere prin crengi, de neajuns, care urmează să cadă, frumoase, întregi, sănătoase. Totul se pierde, se aglutinează încet în ierburi şi lut. Am adunat de pe jos o pungă mare. Mere şi nuci, scuturate şi acestea. Dar n-am unde le pune. Masa din verandă e plină de boabe albe de fasole, întinse la uscat. Le-am lăsat în pungă.

Am prins şoricelul, dimineaţă. L-am zărit mişcînd în bucătărie, pe maşina de cusut. Mi s-a părut că s-a ascuns în puloverul negru de lînă al mamei. Am luat puloverul şi am fugit cu el afară. L-am scuturat şi n-a căzut nimic. Am insistat şi, da, şoricelul a căzut în iarbă şi-a fugit buimac spre zidul viei. Drum bun, şoricel! Prinţule Mîşkin! Începusem să te-ndrăgesc, tu, umbră cu mustăţi!

Din pat aud doi copii vorbind la gard. Se miră de Liz, cît e de urîtă. Oare cum arată în mintea lor un cîine frumos? Mama, nici ea nu e încîntată de Liz: „E cocostîrcoasă“. Adică ar fi avînd picioarele prea lungi.

Zece şi cinci. Mă duc s-o pup pe mama de „Noapte bună!“.

Silit să încep de la această realitate: junghiul. Înfipt, parcă, la înseşi rădăcinile fiinţei mele. Junghi *und Sein*!... Respir şi îl simt. Mă mişc şi îl simt. Stau nemişcat şi îl simt, de asemenea, ca pe o cangrenă. Mă face să transpir şi mă aduce în pragul vomei. Mă urnesc tot mai greu, mă reîncarc încet, atît de încet, dacă mă mai reîncarc. Totuşi, mi-am făcut gimnastica.

Ieri am spălat perdelele şi ştergarele („cingeauăle“) de pus pe pereţi, am cules ultimele păstăi, am făcut mîncare.

Mama e din ce în ce mai greu de stăpînit. Vrea să se apuce de toate, să spele vase, să pună perdelele, să calce. Dar observ că a reînceput să tuşească. Nu ca înainte, dar suficient ca să mă îngrijorez. Acum am descoperit întîmplător şi că are o iritaţie genitală, despre care nu a vorbit din jenă. Se pudra cu talc, îi erau mîinile pline de praf. Cu greu a spus despre ce e vorba.

Am întins nucile la uscat pe trotuar. Printre ele, boabe roşii de măceş.

Am cules ultimele boabe de zmeură. Le-am împărţit cu mama.

De trei dimineţi se pune o brumă groasă, care arde totul. Frunzele de viţă sînt răsucite, moarte. Ardeii iuţi – opăriţi. Conopida şi varza par a rezista, dar se va vedea.

I-am dat drumul lui Lizi să zburde. A şters-o în mari salturi.

O păsăruică măruntă, cu piept galben, s-a lipit de geam. A zburat.

O ascult pe Maria Răducanu, *pe vale*.

I-am dat un bip Zeldei. A răspuns cu o jumătate de bip. Nu-mi dau seama cum a făcut, dar aşa a fost.

Mişcare dincolo, la mama. O găsesc gîjîind pe întuneric. Aprind lumina: veselă, zîmbăreaţă. Îşi pune proteza auditivă. „M-ai auzit cîntînd?“ „Nu, tuşind.“ „Am dat din cîntec în tuse.“ „Ce-ai cîntat?“ „*Ciobănaş cu trei sute de oi*.“ O întreb ce-a apucat-o. Mi-a răspuns repede, ca şi cum ar fi făcut o piruetă: „Mi-a venit un dor să cînt!“.

Şase şi un sfert, seara. Sfîntul Dumitru. Cînd coboară oile de la munte, dacă nu cumva greşesc. Senin lacrimă. De dimineaţă, de la 6. 30, mi-am făcut gimnastica, apoi

am intrat în treburile zilei, măruntele treburi ale zilei, inevitabilele. A apărut Ştefan cu doi litri de ţuică, pe la zece. Venea de la cazan, sticla era pentru merele pe care i le-am lăsat moca. Drum la alimentare. Spălat tricouri şi alte albituri. Uitînd că e sărbătoare. De fapt, mama le-a spălat, a insistat, vrea să facă şi ea ceva, nu mai poate. Eu doar le-am clătit şi le-am întins. Mîncare. Pentru o zi. Bipuri cu Zelda. Uluitor cum se scurge totul. Îmi scap. Alunec într-o stare fără repere. Mă simt mai nesigur decît oricînd. Suspendat. În spatele meu nu e nimic. Sub picioarele mele nu e nimic. Mă duce – cît mă mai duce – o anumită inerţie. Mama e din lumea concretă. Zelda e din lumea concretă. Toţi sînt din lumea concretă. Eu nu ştiu din ce lume sînt.

Nouă seara. După cină. Mama – bine, azi a bîntuit peste tot, de neţinut în frîu. Eu – cu junghiul meu imprevizibil. Mă simt slăbit, golit de vlagă. Umilit. Mama, aşa bolnavă, îmi pare de o sută de ori mai vitală.

Ieri a trecut tanti Lucreţia, după nişte hrean. I-a adus Andreas un sac de gogoşari şi urmează să-i pună la murat. I-am săpat vreo zece rădăcini. Vînos e hreanul ăsta! Nu se lasă! Cînd am intrat în bucătărie, tanti Lucreţia îşi trăsese taburetul aproape de patul mamei, şopocăiau între ele. „Doamnă Haretă, la anii noşt’ nu mai poţ’ să zîşi nimnic. Dacă Dumnezău vre să-ţ’ iasă còrne, atunşi porţ’ còrne! Le porţ’ şî gata! Că vrei, că nu vrei! Că-ţ’ plaşe, că nu-ţ’ plaşe! Şòni-a’ mneu, bgetu’, înainte de-a muri, să ertaţ’, să pcişa pi el. Vinèm să-l curăţ, cîn’ mă vidè cu ligheanu’ aşa să-nerva, strîga la mine, să ertaţ’: «Lucreţă, du-te-n pcizda mîne-ta!». Şinzăşi de ai cît am fost trăită laolaltă, nu mni-o dat o palmă şî nu mni-o zîs să mă dau mai încolo!“ Îşi aminteşte de tinereţe. Exclamă cu un fel de năduf: „Doamnă Haretă, atunşi vreem să pun torţ’ la lume, s-o poşi apuca mai bine! Astăză…“.

Am fost la morminte, la deal. Am aranjat mormîntul tatei şi pe-al bunicilor. Pe crucea lor, ca o oglindă neagră, nu se mai citeşte nici un nume. De jur împrejur, la liziera păduricii, un galben-roşcat copios, fagi, stejari, plopi, mesteceni. Orfevrerii care m-au lăsat mut şi fără saţiu. Aur şi albastru. Apogeul toamnei.

A apărut pe neaşteptate Motanael. Astă-primăvară era jigărit. Acum i-i blana lucioasă, o duce bine pe unde-o duce.

Nea Ionică, mereu pe bancă. Probabil e mai frig în casă decît afară. Cu piciorul în ghips, cu două cîrje improvizate. Mîncînd mere. Le curăţa în spirale cu briceagul. L-am întrebat dacă nu vrea să-i cumpăr o pîine. Zicea că nu are bani. Am eu… I-am adus o pîine.

Singur, fără reacţie, ghemuit în pat, cu un Miles Davis (voiam să-l mai pun o dată, cînd mi s-a făcut frică de zgomotul de fond), adunat într-un punct ultim al neputinţei, secătuit, cu senzaţia (nu sentimentul, nu gîndul, nu, ohohoho, ideea...) că forţele mele s-au epuizat, că nu mai secret viaţă, că sînt o carcasă goală. Cum să plec? Unde să plec? Mă pufneşte rîsul (nu e chiar rîs...) că fac planuri, că am iluzia că decid în ce mă priveşte.

Mama tuşeşte. Iarăşi. A vrut să se plimbe – a fost o după-amiază călduţă, însorită –, („Doamne, ce aer e-afară!“), am îndemnat-o să iasă, dar să se îmbrace bine şi să nu stea mult. Cînd s-a întors, mi-a spus că a ajuns prin grădină, a curăţat nişte pomişori. Ea nu înţelege că n-are voie. După vreo jumătate de oră a început să tuşească din ce în ce mai des. Ar trebui s-o păzesc. O şi păzesc, dar îmi scapă. Se crede sănătoasă. A uitat că a făcut apă la plămîni pentru că s-a apucat de curăţat via. A uitat ce-au însemnat săptămînile de spital şi de zăcere la pat, nopţile de tuse care-i „dezbărau“ pieptul.

Revolta de la Timişoara din ’89, cu care a început căderea regimului Ceauşescu. Greşeală: nu a regimului Ceauşescu, ci a familiei Ceauşescu. Începuse, de fapt, perpetuarea privilegiilor fără Ceauşescu. Altfel, vorba cîntecului Adei Milea, „Ceauşescu n-a murit!“. Parc-a fost ieri. Toate zilele acelea îmi sînt mai prezente decît anii scurşi între timp. N-am fost fericit, cum se spune că a fost lumea în decembrie. Nu m-am iluzionat cu o schimbare peste noapte. Am intuit – şi-am şi înţeles repede, simţindu-mă extrem de singur, în ciuda excitaţiei generale – că absenţa fie şi a unor rudimente de societate civilă, complicitatea activă sau pasivă a intelectualităţii cu regimul, lipsa de exerciţiu civic a populaţiei vor păstra, sub alte forme, reţelele de putere din comunism, anume Securitatea

şi eşalonul secund al activiştilor. În aproape douăzeci de ani, lucrurile s-au urnit, s-au metamorfozat cu mari rezistenţe într-un soi de capitalism ţopîrlănesc („de cumetrie“, a nimerit-o şi Iliescu; gura păcătosului…), pe care o să-l rafineze probabil racordarea la UE. Cu toate acestea, moralmente România este o ţară învinsă. Încă din 20 mai 1990. Va avea – are – miliardari, malluri, oareşce păpică, o infrastructură mimînd acceptabilul, dar identitatea sa va fi similară unei mutaţii genetice. O ţară fără coloană. Un deficit de verticalitate. Se va tîrî, adeseori abil, va da dovezi de viclenie, se va descurca, dar nu văd cum o să stea în picioare cu o clasă bogată alcătuită din ţoape, cu o clasă de mijloc inconsistentă şi, oricum, sedusă de modelele neamurilor proaste cu bani, cu multă lume săracă în stare de orice şi cu o inteligenţie oportunistă, incapabilă de un minim disernămînt moral. Cazul Goma e revelatoriu. Ironia amară de sub cerul Parisului: Goma în continuare exilat, marginalizat, cenzurat, interzis, terfelit, Manolescu (am spus „ironie“? pe Dîmboviţa?! *băşcălie* a sorţii) – recompensat pentru lunga-i serie de obedienţe cu funcţia de ambasador UNESCO şi, cireaşă pe colivă, preşedinte de scriitori.

Pe ce să mizezi? Sună cinic – e cinic (dar cît de cît pragmatic): pe amnezia generaţiilor viitoare şi pe un *statu quo* global suficient de stabil pentru a se consolida în România o democraţie funcţională. Dar asta înseamnă totodată a te resemna cu aneantizarea memoriei rezistenţei şi a suferinţei şi a recunoaşte că ticăloşii, tîrtanii, ţopăraia, învîrtiţii, securiştii, băieţii din Primăverii, isteţii, pragmaticii, şarlele şi şulfele vor cîştiga partida. Prim-planul politic, economic, în bună parte şi cultural, ocupat de ei în „anii tranziţiei“, consemnează deja instaurarea unei Românii mutante, teratomorfe. Românăria, vorba lui Artemiu. Acum înţeleg mai bine decît oricînd de ce s-a spînzurat Călin Nemeş. De ce nu se întoarce Goma în ţară. De ce Herta Müller, după douăzeci de ani de Germanie, e încă obsedată de Securitate şi de experienţa sa din România. Înţeleg că aproape tot ce-a urmat căderii lui Ceauşescu e un dans drăcesc pe mormintele celor ucişi în decembrie.

Pe drum, nea Ionică, fără cîrje. Şi-a revenit mai repede decît mă aşteptam după fractură. Schimbat cîteva vorbe. E bine să schimbi vorbe. Altfel, întîlnirea cu semenii devine o întîlnire de gradul III.

Unu şi jumătate. N-am reuşit să o contactez pe doctoriţa Ardeleanu pe numărul de mobil pe care ea însăşi mi l-a dat şi la care a răspuns alaltăieri. N-a vrut să răspundă? Şi-a uitat telefonul acasă? Am sunat şi pe numărul de la dispensar, mi-a afişat „număr nefolosit“. Voiam de astă dată să aflu dacă se eliberează reţete compensate. Ce s-ar fi întîmplat în caz de urgenţă?

Nu oamenii sînt semenii noştri, ai mei şi ai mamei, ci vrăbiile.

Cum n-avea rost să mă mai duc la dispensar, am ieşit doar după cumpărături. Ouă, apă, pîine, un baton de salam, o jumătate de kilogram de carne tocată. Din care, la întoarcere, am făcut nici mai mult, nici mai puţin decît şaisprezece chifteluţe.

Şase dimineaţa. După ce am aprins focul şi am terminat gimnastica. Mama – şi ea matinală. Pe la cinci am auzit-o tuşind uşor. Pe la cinci şi zece a aprins lumina pentru cîteva secunde. Am fugit să văd ce-i. Nimic, doar că nu reuşea să mai doarmă şi voia să se uite la ceas.

Am privit-o atent în zilele din urmă. Tenul i s-a împrospătat de cînd se dă cu Apidermin. De obicei are o nuanţă rozalie sănătoasă. Însă după ce face un efort (cînd se spală prelungit sau vine de la veceu sau trebăluieşte prin bucătărie), sîngele îi fuge din obraz, se depigmentează, arată spectral. Parcă i se ascute şi nasul. Capătă o privire dezorientată, îi cade buza. Totuşi nu mai ameţeşte, se poate ţine pe picioare, e departe de vlăguirea preletală de la spital şi din prima lună de după externare.

Mi-o închipui singură, în cazul în care ar trebui neapărat să plec. Momentele critice ale zilei sînt următoarele: trezirea pe frig şi aprinsul focului, mersul la veceu, hrănirea căţeluşei, dimineaţa şi seara (un drum lung pentru paşii ei înceţi, ezitanţi), luarea mîncării din cămară, unde e foarte rece, aruncarea ligheanului cu resturi. Şi, peste toate acestea, singurătatea însăşi. Ar trece Rafila, zilnic, să-i aducă lemne, apă şi pîine, dar altfel rămîne

zeci de ore fără nimeni. Va vorbi singură. Unica ei ocupaţie. De citit nu poate citi, că o ustură ochii, la radio, nu aude, televizor nu avem şi, oricum, nu s-ar uita, o dor ochii.

Ora unu. Soare. Am găsit-o pe mama măturînd trotuarul. Simte nevoia să iasă la aer. Mi-e teamă să nu răcească. Dar nici n-o pot ţine închisă toată ziua.

Am spălat-o pe mama pe cap, am şters-o. Părul moale, subţire, al bătrînilor, pe care-l atingi cu teama să nu se desprindă. Şi, printre firele rărite, ţeasta ca de copil, fragilă.

Mama n-a mai tuşit, e vioaie. Prea vioaie, suspicioasă pe recomandările doctorului Kopacz: „Cum să fac jumătate din ce pot? Orice doctor îţi spune să faci ceva în plus. Ăsta vrea să rămîn amorţită şi să mă tot cheme la control ca să-mi ia banii.“ Am certat-o: „Cum vorbeşti aşa?! Fără doctorul Kopacz acuma erai acolo!“– i-am arătat în direcţia mormintelor de pe deal.

La radiojurnal, o ştire despre dezamorsarea CNSAS-ului de către Curtea Constituţională. După aproape douăzeci de ani, Securitatea îşi arată muşchii din însuşi buricul justiţiei.

Eu, care mă plîng de absenţa locului şi dreptăţii, ar trebui să mă mut lîngă Vatra Dornei, la... Ortoaia.

Laß der Stille mich dann in deiner Tiefe gedenken.

Ieri, de ziua ei, am sunat-o pe Zelda şi i-am urat la mulţi ani. Rugînd-o să aibă grijă de ea. A zis „Mulţumesc. Bine“. Acum, tot ceea ce am însemnat noi doi nu este nici măcar trecut.

Învîrtind în oală, am ascultat-o pe mama. Nu se mai putea opri. Povestea cu voluptate, termina una şi începea repede alta. A vorbit despre bărbatul Nastasiei (sora Tatianei, pe care cred c-o s-o rugăm să ne-aducă lapte, că Rafila trimite vacile la munte). Sălăvăstru Buieu ar fi fiind un ins violent („Să nu te pună păcatul să-ţi pui în cîrd cu dînsul!“), cică la podul Gărînii l-a luat la bătaie pe veterinarul Hubălu, care nu dăduse curs cîndva solicitării de a-i consulta o junincă beteagă. S-au tăvălit prin apă, Hubălu l-a reclamat la poliţie. Partea interesantă e că Hubălu l-ar cam fi-ncălecat pe Buieu, dar s-a

lăsat să încaseze o bleandă-n nas, ca să poată depune plîngere ca parte vătămată. Acelaşi Buieu l-a amenințat pe socru-său, ba' Paramon a Durjî, că unde-l prinde, acolo-l omoară. Totul ar fi pornit de la faptul că ba' Paramon s-a nimerit faţă cînd Buieu o „ucidea" (vorba mamei) pe Nastasia şi i-a strigat să nu mai dea. Buieu i-ar fi răspuns: „Tu şe te baji?! Eş' afară-n pcizda mîne-ta din casa mè!". (Mama nu rosteşte înjurătura, rezumă scandalizată: „L-a dat afară, dragă! Chiar de nu-i era socru, nu vorbeşti aşa cu un om bătrîn!".) Ba' Paramon a Durjî a pus mîna (Mama: „Ca să se apere, zice el şi se jură, dar nu-l cred, că şi ăsta era un nahoi!") pe un şteap rezemat într-un colţ şi, cînd Buieu a tăbărît, l-a trăsnit peste şale, nimerind un nerv, ceva, încît Buieu s-a buşit de duşumea, hîc!, cu răsuflarea tăiată, apoi a prins să urle, să suduie şi să se zbuciume în genunchi şi în coate prin cameră. Tabloul arăta astfel: Nastasia chircindu-se la podea, pocită de Buieu, Buieu zvîrcolindu-se pe jos (Mama: „Se învîrtea ca cînele să-şi muşte coada!"), ba' Paramon a Durjî căutînd acum să-l potolească pe Buieu („No, ho, mă, ho! No, sui în pat, Sălăvestre!"). „Ca la nebuni, dragă!" După întîmplarea cu pricina, ba' Paramon a Durjî umbla peste tot cu sapa la el. „Dacă sare, îl tai cu sapa!" Buieu a oprit-o pe Nastasia să mai treacă pe la tat-su. Abia peste ani, la moartea lui ba' Paramon, i-a îngăduit să se ducă la înmormîntare (el n-a călcat pe-acolo), după ce, zice-se, Nastasia l-a rugat în genunchi („Barăm amu', Sălăvestre, lasă-mă să mă duc!"). Însă Buieu (mamei i se umflă obrajii şi i se bulbucă ochii cînd îi rosteşte numele) i-a interzis Nastasiei să vină cu ceva de la „cînele ăl bătrîn". Nastasia a lăsat la Juli tanti pomenile, ştergarele şi ce i-au mai dat. Tot Buieu l-ar fi stîlcit pe fi-su, Costan. 'Ce că Buieu, băut, sărise ca de obicei la Nastasia. „Îţ' arăt io ţîe, curvă şî rapandulă! Dar ea, săraca, nu-i curvă, e femeie la locul ei, numai nebunul, cînd se-mbată, n-o scoate din curvă!..." Costan s-a băgat între ei. „Nu mai da, mă, -n mama!" S-au împins. S-au probozit. Costan l-a otînjit pe tat-su cu un capăt de lătunoi. Buieu „s-a trezit din bătaie" (vorbele mamei), a smuls un par din gard şi l-a îmblătit mărunt pe Costan. „Io te-am făcut, io te omor, futu-ţ' maica mîne-ta! Dai tu în mine, mă?!" (De astă dată mama rosteşte înjurătura.) L-ar fi lăsat lat în mijlocul tindei. A

fugit Nastasia după salvare. Doctorii nu garantau că mai scapă. După ce-a ieşit din spital, Costan, care stătea pe Răciciş în casa veche a lui Buieu („Decilin, dar tot într-a lui.“) s-a mutat cu chirie în Dirfeld. Cu tătîne-su nu mai grăieşte şi s-a jurat („Să-m’ mòră băeta!“) că n-are să mai grăiască-n veci. Casa din care-a plecat Costan a rămas goală, o ţine Buieu pentru... băetă.

Mama, cu un vis de-a mirare, inclusiv pentru ea. „Doar nu l-am văzut niciodată!...“ L-a visat pe... Cărtărescu. „Părea bătrîn. E bătrîn?“ „Nu chiar. Şi arată tînăr.“ „La mine era bătrîn, stătea singur pe o scenă, nu era nimeni nici cu el, nici în sală, şi dădea din mîini uite-aşa. Nu-mi dau seama dacă avea beţe în mîini.“ „Dirija?“ „Nu, dădea din mîini uite-aşa!“ – mama încearcă să-şi rotească braţele. „Altceva?“ „Atît.“

În camera mea, înainte de a aprinde chibritul, mi-am adus aminte că voiam să curăţ soba. Şi m-am apucat, cu inconştienţă. Nu-mi închipuiam că teracotele astea sînt atît de alambicate. În loc de un simplu pod, am găsit trei straturi de ţiglă, lipite cu lut, greu de scos. Le-am desprins, forţînd cu o dăltiţă rătăcită pe marginea bibliotecii. Dar nu prea intra măturica în burlanul îngust. În fine, a intrat, am ras funinginea, lăsînd-o să cadă. Bănuiam că se duce în interior, pe vatră, de unde o voi trage lesne cu cîrligul. Nici pomeneală! Se aduna undeva deasupra, deoarece fumul urcă sinuos, printr-un fel de labirint. Ca să scot funinginea şi lutul căzute în interior, a fost nevoie să improvizez, legînd polonicul cu o sîrmă la capătul cîrligului. Am scăpat şi una din măturici, abia am agăţat-o cu un capăt de sîrmă. Iar la final nu dibuiam ordinea ţiglelor şi am dislocat din greşeală o cahlă. Îmi reproşam, ştergîndu-mi cu dosul mîinii sudoarea de pe frunte, că nu m-a răbdat să stau ocoş, mi-a trebuit să mă aflu în treabă! Vorba ceea, ţăranul, cînd n-are ce face, fie îşi bagă un deget în cur, fie se-apucă de semănat pule... Nu trăgeam nădejde s-o mai aud duduind. Iar reparatul s-ar fi urcat la două milioane. Am dat foc cu inima cît un purece. A afumat niţel, apoi a ars curat. Brusc, m-am simţit mîndru şi boroşmîndru.

Atît de mîndru, încît după ce m-am întors de la alimentara, de la Tomoroagă (doamna Tomoroagă a revenit de la Arad, de la fată – unde şi-a făcut ochelari noi) şi după

ce, cu întîrziere, mi-am terminat gimnastica, am mutat buştenii din curte şi din grădină, iar cu crengile am cîrpit gardul spre Niţu. Elan hesiodic. Buşteni căraţi pe umăr, crengi retezate cu securea. Mi-au mai rămas trunchiurile de pe deal. De-acuma, luni. (Ba' Jîbu nu s-a mai arătat, probabil zace pe undeva printr-o crîşmă. Ca un fraier ce sînt, i-am plătit două sute şi am lucrat eu în locul lui. Partea proastă este că nu mă pot bizui pe el nici la curăţatul viei, nici la săpat, în aprilie. Nu-mi închipuiam că a devenit alcoolic. Pe vremuri era parolist.)

Mama şi-a făcut baie. Am spălat-o pe spate, pe picioare. I-am turnat apă să se spele pe cap. „Toarnă-mi apă să mă spăl, nu să mă liciulesc!" S-a mai îngrăşat. Pielea i-a rămas neverosimil de tînără. După baie s-a băgat într-un cămăşoi lung şi s-a întins în pat. „Mă simt atîta de uşoară!" Dimineaţa îmi spusese că bătrîneţea e „dărîmătoare" şi că moartea e cel mai bun prieten al omului. „Dar nu-ţi dai seama decît cînd ajungi la o vîrstă."

Mi-a apărut ba' Jîbu. Cam sfios, dar nu prea de tot sfios. L-am mustrat, i-am zis că, dacă „are curaj" mîine, să vină, dacă nu, mă ocup eu. Povesteşte. Vineri spre sîmbătă, după miezul nopţii, cineva i-a aruncat cu pietre-n geam şi i-a spart trei ochiuri. Cînd a ieşit, n-a găsit pe nimeni. Poliţistul Prohaska zicea că a observat un ins cu fes fugind spre gară. El, poliţistul, l-ar fi prins dacă nu l-ar fi oprit nevastă-sa, atrăgîndu-i atenţia că nu se află în exerciţiul funcţiunii, ci în izmene.

A plouat noaptea întreagă. Burlanele sunau liniştitor. Pe la opt, cînd mă pregăteam să mă bărbieresc, a apărut ba' Jîbu, cu o şapcă în carouri, dăruită parcă de Koroviev, gata de treabă. I-am zis să facă ce mai e de făcut. S-a suit pe coastă, am auzit drujba cîteva minute. Apoi, pauză. Se înteţise ploaia, aşa că ba' Jîbu, pe furiş, s-a întors acasă. Şi dus a fost.

Cinci treizeci, seara. Criză puternică. Mama a intrat pierdută: „Liviu, mi-e tare rău!" De la externare n-a avut niciodată astfel de simptome. O ustură limba, o dor ochii şi spatele. Se simte sleită. Era şi foarte panicată. Mi-a transmis agitaţia. Mi s-au tăiat genunchii. Medic nu am aici, la ora asta. La nici o oră. Am pus-o pe mama să scoată limba,

m-am uitat în gît. Limba e iritată, roşie, iar în fundul gîtului, în partea dreaptă, unde au fost amigdalele, se vede foarte desluşit o pată albă. Întîi am crezut că e un rest alimentar, i-am dat să facă gargară. Nu e rest alimentar, e de-acolo. Să fie o infecţie? Zona respectivă parcă-i fiartă, zdrenţuită. Termometrul arată 37, deci n-are febră. Însă e pe muchie.

Mama s-a mai liniştit, s-a întins în patul meu, dar se poate întîmpla orice. Am pierdut controlul.

Brusc, atmosfera de boală s-a reinstalat.

Frica. Tremurul. Ca atunci cînd doamna doctor Zăganu m-a anunţat că poate chiar în seara aia ar fi posibil ca mama să moară.

Degetele nu sînt prietenele mele. Nici genunchii.

Şapte şi. Situaţia s-a mai echilibrat. Dar nesiguranţa rămîne. Mama are acum 36 cu 9. Recunoşte şi ea că s-a speriat foarte tare cînd a început criza.

Mama, la puţin timp după, cînd s-a mai liniştit (criza propriu-zisă şi atacul de panică), se jeluia că nici Zelda, nici eu nu am stat să ne arate „lucrurile pentru moarte“. „Am de toate, şi ştergare, şi haine aşa de frumoase, dar parcă văd că o să mă îmbrăcaţi în cînepă.“

Opt dimineaţa. Criza nu s-a mai repetat. Mama a dormit bine, nici n-a tuşit. Am verificat-o de cîteva ori peste noapte. Pe la cinci m-am trezit, la şase am aprins focurile şi mi-am executat gimnastica, resimţind o uşoară stare de vomă. Veghe şi alertă. Încerc să mă calmez, să privesc de la „înălţime filosofică“. Organismul însă nu vrea să ia distanţă.

Frica. Tremurul.

Mama s-a trezit pe la şapte şi. Susţine că s-a întremat. Echilibrul ei îmi pare însă, după cele întîmplate ieri, foarte nesigur, înşelător. I-am pus termometrul. E în extrema cealaltă, a urcat doar la 36 cu 3. O ustură limba şi-n gît. M-am uitat: zona aceea albă, ca o floare de bumbac, nu s-a modificat.

Acum am lăsat-o să se spele. Mă duc să pun micul dejun. Mie nu mi-e foame. Ea, de asemenea, afirmă că nu-i e foame.

Vizita medicală de ieri a decurs bine. Mama n-a mai repetat criza. Doctorul Kopacz n-a găsit la inimă decît afecţiunile cunoscute şi un plus de tensiune. Cauza crizei pare a fi infecţia amigdalelor. Am fost la ORL, am dat peste un foarte serviabil doctor Rusalin. Nimic de speriat. A prescris un tratament cu Unasyn, Nurofen, vitamina C, care trebuie înghiţită înainte de masă, şi încă un medicament ca o bomboană mentolată. Peste o săptămînă mergem la control, vrea să-i dea ceva şi pentru polipoză. Mama s-a redresat psihic. Mai bine decît mine – eu încă mai am trepidaţiile şocului de-alaltăieri, cînd credeam că nu mai scapă.

M-am pomenit cîntînd: „Să fie pace-n lume! / Să fie pace-n lume! / Să fie pace, pace, pace tuturor!“. Zic: „Îţi place cîntecul?. „Da.“ „E un cîntec evreiesc.“ „Evreii au lucruri bune.“ „Tu ai cunoscut evrei? Că la voi era patria lor.“ Îmi spune că a cunoscut. „Erau mulţi, şi la Hlipcăuţi, în sat, dar acum nu mai este nici unul. I-a dus la Bug şi i-a omorît, săracii.“ Mi-a povestit apoi de unul Simon, cu casa „pe deal la Hlipcăuţi“, care avea doi băieţi, din care cel mai mare a fost coleg cu moş Andrei. Moş Andrei, la vremea aceea – prin ’40, mai tîrziu? –, făcea armata voluntar la cavalerie. Evreii, în sat, nu aveau ce mînca. Mama: „Andrei l-a recunoscut pe colegul lui, i-a zis pe nume, «Ce faci, măi?!...» – am uitat cum îi spunea… Şlomu? … Şimăl?... – «Andrei, murim de foame!», i-a răspuns şi-a început să plîngă. «Măi, fii atent, acuma nu pot, dar vezi podul ăla?! Să te duci diseară să cauţi, că-ţi las sub pod ce-am să găsesc!»“ Şi, zice mama, i-a lăsat în fiecare noapte orz, grîu, ce reuşea să scoată cu ţuhalii de la unitate. „Numai mie mi-a luat şi hectarul de la mama, soarbe-l-ar groapa!“ adaugă, arţăgoasă. Dar se linişteşte şi continuă. Ai lui Simon au supravieţuit aproape un an cu ce le lăsa moş Andrei. Mai tîrziu, după ce pe moş Andrei l-au luat ruşii prizonier, Şoşana, femeia lui Simon, se ruga pentru sănătatea lui, „Să dea Dumnezeu să vină acasă şi să-i mulţumim!“. Pe alţi evrei „îi mîncau viermii“, zicea mama, „îi măturau de pe ei cu măturile“. Am întrebat-o cum se împăcau românii cu evreii. „Eu n-am auzit vreun român să spună ceva de rău despre un evreu.“ „Dar atunci de ce i-au omorît?“ „Nu în sat. I-a dus acolo, la Bug.“

(Percepţia imediată, nemijlocită de ideologii, rămîne mereu umană. Semenul este real, are nume, are chip, are trup, îl doare, e compătimit şi ajutat în numele – nu, nu „în numele“, ci din reflexul – unei solidarităţi de specie. Cînd intervine ideologia, aproapele e respins brutal şi subsumat unui model abstract. Încît nu se mai vede semenul, nici măcar adversarul, ci doar duşmanul. Care, de obicei, trebuie nimicit. Şi e nimicit cu sentimentul datoriei împlinite... Căznit, lăsat să crape de foame, de sete, de frig, măcelărit, aruncat la fiare, tras în ţeapă, tras pe roată, înecat, spînzurat, căsăpit cu maceta, ghilotinat, ars pe rug, aruncat de viu în cazanele locomotivelor, ras cu mitraliera, pus la zid, împuşcat în ceafă cu pistolul, gazat, aruncat în aer, bombardat cu bombe chimice, batjocorit, reeducat, răstignit...)

O arsură plăcută în trup, după ce am terminat de curăţat coasta. Cu toporul, am ales crengănişul de crengile mai groase, bune pentru foc. M-am căţărat pe povîrnişul abrupt, cu voluptăţi de alpinist, am lovit cu securea, simţind cum muşchii ventrali se contractă şi se arcuiesc. O scurtă întîlnire cu materialitatea mea fizică, dar nu numai atît. Adierea unor atavisme pădurăreşti. Pîlpîitul unor gene recesive. Omul naturii se dezmorţea încet. Respiram, loveam, îmi ţineam echilibrul pe o pantă clisoasă. Ieşeam provizoriu din nevroză. Deasupra – cerul, printre norii căruia răzbătea soarele. Dedesubt – iarba, pămîntul. Înăuntru – un mănunchi de energii telurice, dar şi ecranul unei nostalgii, al unui regret, al unei mîhniri ce aştepta să se răspîndească iarăşi, să mă inunde. Încă nu s-a întors. Dar e aproape (nu „aproape“: consubstanţială…), bine infuzată în celule.

Mama intră tot mai puternic sub influenţa antibioticului. Amorţită, somnolentă, fără vlagă. Din pricina gurii uscate vorbeşte greu, fonfăit. Ceva sinistru în articularea ei stîlcită.

Mama somnolează după medicamente. Din fericire, reacţia sa la antibiotic devine din ce în ce mai bună. În zori, pe la cinci, am auzit-o tuşind. Răceşte peste noapte în cămaşa ei lungă, dar deschisă la gît. I-am cerut să-şi pună ceva pe dedesubt. Şi să-şi prindă mînecile cu un elastic. I-am adus două din punga cu elastice pentru borcane. La

remarca mea că s-a trezit devreme, a replicat, mai mult ca pentru sine: „M-am trezit, dar îmi venea să mai dorm. M-am ridicat, ca să nu mă ia nişte lene“.

Mama, înainte de culcare, ieri. Cu o privire înceţoşată, cu buza de jos răsfrîntă, răsuflînd gîfîit, îşi aranja plapuma şi cearşaful, apoi s-a aburcat cu greu în pat, pe genunchi. Tot n-am înţeles de ce nu se pune pur şi simplu cu şezutul...

Locul în care eşti rupt între moarte şi lumină. Pe de o parte. Şi adus cu picioarele pe pămînt, pe de altă parte, partea de mizerie şi declasare. Uite-aşa seninătatea înţeleptului se amestecă, stupefiant, cu frica viscerală a animalului hăituit.

După prînz, ca să nu mă complac în nevroză, am ieşit la grădină. Am arăcit zmeura, am curăţat aproape toată via. Coardele tăiate au început să picure. Am luat pe limbă cîţiva stropi. Nu au un gust anume.

Nouă fără zece, dimineaţa. Între timp: am făcut gimnastica, am aprins focurile, am fost la alimentară, de unde am cumpărat baterii pentru radio, grepfruturi, roşii, peşte congelat, două cornuri cu dulceaţă, „Pur universal“, cincizeci de suluri de hîrtie igienică, trei gogoşari, o pungă de macaroane cu ou. Am vorbit şi cu Nuţu Checheş, să vină să taie cu drujba butuceii rămaşi de la ba’ Jîbu. Cînd m-am întors, mama s-a trezit cu un prelung şi bizar acces de tuse. Altfel, pretinde că se simte bine. Am lăsat-o să se spele. Trebuie să fug să-i prepar micul dejun.

După micul dejun, ies să mai curăţ prin grădină, prin ogradă.

Azi-dimineaţă, la şase, cînd am intrat în bucătărie să fac focul, am găsit-o trează. Mi-a strigat – cum strigă ea cînd nu are proteza auditivă – să aprind lumina. N-am aprins-o. Apoi soba a început să duduie, s-a încălzit, eu am trecut în camera cealaltă, pentru gimnastică. M-am întors după o jumătate de oră să mai pun un lemn pe foc. Adormise. Dormea lin, nici nu i se auzea respiraţia. De sub baticul de un albastru lăptos îi ieşise un smoc de păr alb. O strălucire fragilă, ca de puf de păpădie. Bătrîneţea în puritatea şi decrepitudinea ei, de nedespărţit. De dincolo de boală, transpărea imaginea naturală a sfîrşitului. Un sfîrşit împăcat, deloc dramatic, epuizare organică a resurselor de vitalitate.

Teama ei este să nu o doară. În timpul crizei de data trecută, cînd au luat-o fierbinţeli şi usturimi, îşi închipuise că o să moară în chinuri. S-a înfricoşat. „Oamenii stau în pat, îi apucă o slăbiciune şi îndată au murit. Numai pe mine să mă muncească?!“ O indigna, o revolta ca o nedreptate strigătoare la cer posibilitatea unui asemenea sfîrşit.

Ieri a trecut Tatiana cu laptele. Povesteşte de ba’ Paramon a Durjî, taică-său. Îi zice mamei: „Trăiè şî az’ dacă să grijă ca ’mnitale!“. Tot o boală de inimă. Nu se putea abţine de la treburile cîmpului. Ieşea la cosit. La insistenţele copiilor de a se odihni, s-a supărat: „Şe-aţ’ vrè, să şăd în cur şî s-aştept să vină mòrtea?!“.

Nouă jumătate, seara. I-am urat mamei noapte bună. În fiecare seară îi spun „Noapte bună!“ şi o sărut pe frunte. Ea mă pupă pe obraji.

Nu-mi place cum arată amigdalele ei. Am remarcat iar albul strălucitor de floare de bumbac. N-o doare nimic. Are 36 cu 5, o temperatură absolut normală. Doar că a transpirat. La masă, mi s-a părut palidă, pămîntie. După ce s-a aşezat în pat, s-a înroşit.

Mîine sper să vină Checheş, să terminăm de tăiat lemnele. Întîmplător, în gară m-am întîlnit cu ba’ Izachil. L-am ajutat să-şi urce în spate un sac de făină de 50 de kilograme. „No, numa’ să mă văd cu el în spate, că după aia mărg io!“ A dat de înţeles că l-ar interesa să sape grădina.

În mare, am salvat aparenţele: am greblat în curte, am tăiat via, am scos tuleii de porumb din pămînt şi i-am clădit sub vie, am cules mizeriile din curte şi grădină: cîteva pungi cu „plastice“, cutii de conserve, sticle, capace şi, mai ales, blistere, blistere, blistere. Spre seară am dus pungile la conteinerul de la gară.

Creanga unui corcoduş de deasupra viei s-a despicat. Poate cădea oricînd. Chiar şi în această noapte. Partea proastă este că se va prăbuşi peste vie.

Mama – în nota ei obişnuită. N-o doare nimic. A mîncat bine. În timpul mesei, nu ştiu cum a adus vorba şi mi-a strecurat un apropou: „Ei, ca singurătatea nimic nu-i mai greu!“.

De dimineaţă am făcut ciorbă şi felul doi, o mîncare de orez cu legume şi salam. După unsprezece şi jumătate m-am uitat peste *Scrisoare despre umanism*. O luptă nespus de tenace a gînditorului, din unghiuri diverse (din toate unghiurile!), cu metafizica. Heidegger, pe care Cioran, în *Caiete*, îl are mai mereu ca referinţă directă ori subînţeleasă, cîrcotăşindu-l, imputîndu-i recursul steril la jargonul filosofic şi considerîndu-l o combinaţie unică de vizionar şi impostor, Heidegger, aşadar, subliniază insistent că se ocupă de ceea ce a fost uitat după presocratici (aceştia, şi ei, abia deschizînd o potecă), anumegîndirea asupra fiinţei. Termenul (dacă „termen“ i se poate spune) îşi dezvoltă sensul (fără a şi-l preciza vreodată – e un sens *in progress*, se nuanţează pe măsură ce fiinţa se retrage, rămînînd însă pînă la urmă neclar – sau să spun „misterios“?) pornind inevitabil, cum recunoaşte însuşi Heidegger, din metafizică, dar împingînd mai departe gîndul spre o reconsiderare a temeiului şi a esenţei în înţeles nescolastic. Fiinţarea capătă adîncimea fiinţei, ceea ce este se prelungeşte în gîndirea esenţială, de la Parmenide citire, *esti gar einai*, „Este într-adevăr fiinţă“. Heidegger o desprinde, cum spuneam, de metafizică, dar şi de religie, de Dumnezeu. Precizare de maximă importanţă, în ciuda faptului că, astfel, reperele devin şi mai greu de identificat: „Însă fiinţa – ce este fiinţa? Ea *este* Ea însăşi. (Dacă mă apucă rîsul, dacă nu trec de tonul ce-mi aminteşte o combinaţie de Chicoş-Rostogan şi Trăsnea, cad în reproşurile logiciste ale lui Cassirer, Adorno sau Revel şi n-am făcut nimic… Gramakica iaşte… Ce iaşte?) Tocmai acest lucru trebuie gîndirea viitoare să înveţe să îl afle şi să-l spună. *Fiinţa* nu este nici Dumnezeu, nici vreun temei al lumii. Fiinţa este prin esenţa ei mai departe decît întreaga fiinţare şi este totuşi mai aproape de om decît orice fiinţare, fie aceasta o stîncă, un animal, o operă de artă, o maşină, fie ea înger sau Dumnezeu. Fiinţa este ceea-ce-este-cel-mai-aproape (*das Nächste*)“. Odată înlăturată primejdia identificărilor neavenite, chiar şi aşa, într-un limbaj cu ecouri de gnoză, ostensiv, şi nu descriptiv şi în nici un cazdefinind (gînditorul străbate la „corzile cuantice“ ale limbii), odată proclamată existenţa fiinţei, aceasta e urmărită în cîteva din manifestările ei ce ţin de simultaneitate, de datul-împreună. Poate cele mai

convingătoare locuri din gîndirea filozofului se configurează în discursul despre ec-stază şi limbă. Ec-staza ca manifestare tipică a *Da-sein*-ului, marcînd umanismul de adîncime al omului, diferit de umanismul înrădăcinat metafizic, pe care Heidegger îl califică drept neesenţial. Animalitatea şi raţionalitatea prin care e definit tradiţional omul sînt respinse în numele *prezenţei*, al *Ereignis*-ului, la care nu se ajunge ca o consecinţă deterministă, ci prin „ascultarea“ limbii, *id est* a fiinţei. (Eminescu: „… Noi sîntem de-acei cu-auzul fin/ Ce pricepurăm şoapta misterului divin“.) Omul are calitate umană în măsura în care se dedică „păstoririi fiinţei“: „Însă omul nu este doar o vieţuitoare care pe lîngă alte capacităţi posedă şi limba. Dimpotrivă, limba este locul de adăpost al fiinţei, în care locuind, omul ec-sistă, aparţinînd adevărului fiinţei, pe care îl veghează. Atunci cînd vrem să determinăm umanitatea omului ca ec-sistenţă, trebuie să ţinem seama de faptul că nu omul este esenţialul, ci fiinţa ca dimensiune a ecstaticului ec-sistenţei“.

Un comentariu e greu de articulat. Pasul „dincolo“, în depărtarea cea mai îndepărtată din cea mai apropiată apropiere, ne refuză orice reprezentare, plasîndu-ne, cu un magnetism al discursului ce ţine, cum recunoştea Cioran însuşi, de vizionarism, în indeterminare. Poţi urmări raţionamentul, poţi însoţi desprinderile de metafizică, înţelegi aventura extremă a gînditorului în orizontul interogaţiei, înţelegi, ca discurs şi relaţii, chiar elementele din analitica fiinţei. Dar cînd ridici capul din pagină, constaţi că nu mai înţelegi nimic. Constat – ca să nu generalizez– că nu mai înţeleg nimic. Ştiu – parafrazîndu-l pe Augustin – ce este fiinţa doar dacă nu sînt întrebat.

Astfel petrecîndu-se lucrurile, mi-am întrerupt lectura pricepînd (şi percepînd) brusc, pe neaşteptate, ca şi cum ar fi sunat alarma, că există un timp pentru semănat care nu se mai întoarce. Aşteptarea seminţelor… Mi-am dat seama că nu voi reuşi să îngrijesc grădina, dar că măcar cîte ceva trebuie să fac. Am sărit din pat, amintindu-mi că am cumpărat pliculeţe de flori şi legume. Voiam să pun flori pe lîngă trotuar. Şi să semăn altele în ghivece improvizate din bidoane de apă de cinci litri. Am tăiat cinci bidoane, urmînd să le umplu cu pămînt. Mama m-a trimis în beci, unde lăsase ea mai multe aseme-

nea ghivece acum doi ani, cînd încă era în putere. Le-am găsit acoperite de un rumeguş fin, căzut din grinzile roase de cari. N-a fost nevoie decît să afînez pămîntul cu un cuţit, cuţitul cel mare, rămas de la bunici (perechea cuţitului furat de „ştiu eu cine“, vorba mamei, la înmormîntarea bunicii). Nouă ghivece. În fiecare am pus trei seminţe de roşii, un soi timpuriu, bun la salate. Seminţe foarte mici, imponderabile, parcă acoperite uşor de puf. Am aliniat cele nouă ghivece în verandă, la fereastră, şi le-am udat. Aş fi vrut să pun şi răsaduri de ceapă, varză şi conopidă, ardei gras şi gogoşari. Nu mai era cum. Mama a insistat să las doar tomatele. Am ieşit şi am aranjat stratul de flori de lîngă trotuar. Am scos cu sapa o mulţime de lăptuci. La sfîrşit, am plantat *Gazonia splendens*. Nouă cuiburi. Dacă nu va da un îngheţ tîrziu, or să iasă. Sînt multicolore, seamănă la petale cu margaretele. Timpul grădinii e un timp real. Măcar pentru puţin, m-am suprapus peste el.

Checheş n-a mai venit cu drujba. Oare din cauză că burează? Greu de tot mă înţeleg cu oamenii din zonă. Explicabil. Şi, în ultimă instanţă, nu e vina lor. Nu ştiu de unde să mă ia. Deocamdată. În general mă evită. E de înţeles. N-au interese, *id est* n-au obligaţii, *ergo* îi doare-n pix. Dac-ar şti, ar fi şi mai rău.

Ploaie. Vînt. Frig. Am pus coada la hîrleţ. Am făcut orez pentru amiază. După ce m-am trezit abia la şapte, cu dureri în umărul drept. Totuşi, gimnastica *da capo al fine*.

Corcoduşii sînt albi de floare. Dalbi. Creanga ce stătea să cadă peste vie a căzut. Dar a căzut lin, n-a stricat nimic. Se-ntinde, colilie, pînă jos în grădină. Pe lîngă trotuar, tufe de flori liliachii. Nu ştiu cum le zice. Şi părul e bine înmugurit. Şi merii. Doar via abia pe ici-colo, după ce am tăiat-o scurt, foarte scurt. Tufele de coacăze au înverzit. Sus, lîngă lemnărie, în jurul butucului de tăiat lemne, au ieşit tufe dese de bureţi.

Mi-a cerut Paracetamol sinus. I s-a înfundat nasul. I-am găsit. A mîncat destul de bine la prînz, acum s-a culcat iarăşi, transpirată. „Îmi iese răceala! Nu da drumul la uşă! De cînd m-am încălzit, pot respira pe nas.“

Peste noapte m-am trezit odihnit, credeam că e dimineaţă. Dar nu era decît ora unu. Şi o linişte desăvîrşită. Nu se auzea nimic, nimic, nimic. Am stat aşa, o vreme, as-

cultînd, cu o mare mulţumire, liniştea. Îndată ce-am adormit, s-a insinuat lent un coşmar, împingîndu-mă în pragul ororii. Se făcea că mă duc spre Zelda. Nu ştiu în ce oraş, dar îmi era limpede unde locuieşte. Ca să nu mai lungesc drumul, am luat-o pe o scurtătură, traversînd un fel de menajerie. Un ins, cam de-aceeaşi vîrstă, s-a oferit să-mi prezinte animalele. Mi s-a încolăcit pe după umeri o maimuţă cu bot de urs şi ochi nespus de isteţi. Mă chinuiam să-i fac o poză. (Temîndu-mă că insul îmi va smulge aparatul şi va descoperi şi cadrele intime cu mine şi Zelda – care în realitate nu există, de fapt.) Apoi am rătăcit prin nişte coridoare, parcă recunoşteam ieşirea universităţii (dar ce universitate?), m-am bucurat că scap din labirint şi ajung acuşi la Zelda. N-a fost să fie. Insul se ţinea după mine, nu mai era nimeni împrejur, mă simţeam ameninţat, deşi acela se purta amabil. Prea amabil. Intuiam, cu viscerele, că am nimerit într-o capcană. Mi-a arătat o cărare pe o costişă, pe sub nişte copaci încărcaţi de maimuţe. Mi-am dat seama, paralizat, că nu mai am putere să urc. Rămăsesem singur şi lipsit de măduvă printre maimuţe. M-am trezit în aceeaşi linişte. Apoi a început să latre gros Lizi. I s-a alăturat, cu vocea lui cristalină, de adolescent, Sam.

Vinerea Patimilor. Măcar dacă aş înţelege că prin Iisus îmi pot asuma corporalitatea credinţei. Indiferent care ar fi aceasta. Creştinismul, paradoxal, a cam exilat corpul, deşi suportul lui rămîne trupul chinuit pe cruce. Fiul e întrupare şi suferinţă, înainte de a fi mîntuire şi duh. E aici şi acum. E filtrul de carne vie. Şi vasul de carne al dumnezeirii. Hristos mărturiseşte şi deşteaptă setea cea mai adîncă din om. Epectaza. Nu trebuie să fii creştin ca să o simţi. Ajunge să fii doar om.

Iisus e cel mai bun însoţitor al limitei. Am nevoie de el. (De „el“ cu minuscule, în realitatea sa nemijlocită, nu de majusculatul anexat de dogmă. Deşi e multă lumină consolatoare în numele Lui.)

(Am căzut în reprezentare. Dumnezeu cu bubă. Dezolant...)

Senin. Un vînt curat, ca o briză, înviorător. Focul. Gimnastica. Micul dejun pentru mama. Mama – foarte crispată, cu o cută între sprîncene, cu o grimasă a buzelor. Nu găsim unda comună.

Cinci fără douăzeci, seara. Ameţeală plăcută. A curăţa din cînd în cînd acest adăpost, a-i aminti despre o altfel de hrană. Şi a-l confrunta cu natura sa de efemeridă. Miercurea de pauză alimentară totală. Ca o punere a lumii între paranteze. Lipsa de putere a sevelor telurice. Mîniile devin tot mai palide. Disperările tot mai limfatice. Fobiile tot mai hazlii. Se trezeşte simţul gustului nestricat. Gustul apei. Gustul fructului. Gustul pîinii. Al mierii. Al laptelui. Savoarea hranei de mîine. Metabolismul curat. Sănătos. *Organismul* hranei. Mîncarea e vie, o simţi din depărtările cele mai adînci ale trupului. Nu e o vorbă mare, dar trăieşti senzaţia că nu mănînci, ci te împărtăşeşti înghiţind apa, mestecînd pîinea cu unt, muşcînd din banană, sorbind ceaiul cu miere.

Am fost „în inspecţie“. Adică m-am apropiat de viţele-de-vie, de aracii de zmeură. Via o să fie rară anul ăsta. Dar poate că şi puţinii ciorchini – mai încărcaţi şi mai zemoşi. Zmeura a dat frunze şi se pregăteşte să înflorească. Arată bine. Mă bucur că am reuşit să o leg de araci. Am respirat aerul abia încălzit, aromat de florile copacilor.

Spre seară, înainte de a-i lăsa mîncarea, am mîngîiat-o puţin pe Lizi. Apoi, păşind spre casă, l-am mîngîiat, în treacăt, şi pe Sam, care dădea mulţumit din coadă. A fost grozav!

I-am făcut baie mamei. Adică am spălat-o pe cap şi pe spate. Şi pe picioare, de la genunchi în jos, unde nu ajunge. Altfel, se descurcă singură şi insistă să fie lăsată să se descurce. Într-adevăr, s-a întremat, nu-i mai atîrnă pielea, a pus carne pe dînsa. Şi are o epidermă uluitor de tînără.

Îmi percep, deodată, pulsaţia organică a trupului şi vacuitatea. Uneori sînt bune un anestezic social, o gîndire consolatoare, un zeu (bine dogmatizat, oficial, aflat „la putere“, altul decît cel aşteptat în „noaptea zeilor“). Mă apucă, aşa, cîte-o dorinţă de ca-

pitulare, de punere la adăpost sub protecţia unei autorităţi, a unui idol. Ba chiar şi a unei „situaţii“.

Cel mai greu de suportat e şocul fizic – fiziologic – al mîniei şi disperării. Mîinile îţi tremură şi nu ai cum să te împotriveşti. Genunchii te lasă. Te invadează greaţa. Te năpădeşte migrena. Conştiinţa încă se opune, îţi spui că nu e bine, îţi spui că e stupid, îţi spui că tu eşti altcineva. Dar tu eşti foarte acolo, în neputinţa şi nimicnicia ta, în spasmele de neoprit.

După aceea am vorbit de problemele noastre, mai cu seamă de întîrzierea săpatului în grădină. Mama şi-a amintit că e unul Truţu, poate chiar fostul meu coleg de generală, care, din vorbele Rafilei, ar lucra pe la oameni. E de găsit la bufet. Şi m-a şi somat să-l caut, pe loc. Am dat enervat din umeri. I-am amintit că nu-mi place să intru în bufetul din gară. Mama a prins a bombăni, „O să săpăm noi la toamnă!“. Am rugat-o să mă lase în pace, o să rezolvăm, doar de-aceea sînt aici. Nu s-a oprit din bombăneală şi grimase. M-am tăiat. A fost nevoie să rămîn lungit o jumătate de oră pînă m-am pus cît de cît pe picioare. Ca să mă liniştesc, am aprins focul în soba de teracotă. În cinci minute s-a umplut toată camera de fum. Am stins focul cu apă şi am frămîntat un lighean de lut cu sare, lipind podul sobei şi îmbinările dintre cahle. N-a mai afumat. M-am urcat după aceea cu scara în pod, să cercetez acoperişul. Am găsit o ţiglă ruptă şi cîteva deplasate. Una din ele chiar jos, lîngă streaşină, încît a trebuit să mă tîrăsc pe burtă, printre cuiburile uscate de viespi. Am verificat şi tabla. Ruginită, dar ar mai ţine un an-doi. Cred. Urcînd şi coborînd scara, mi-am descoperit articulaţii destul de flexibile.

Din ogradă i-am zărit pe Titi Cotroina şi pe Adelin Lemac, şedeau de vorbă-n cur pe marginea şanţului, păzind două cutii de bere. Băieţii s-au oferit ca pentru un milion şi două sute de mii să sape grădina. Mîine. Am fost de acord, deşi e jupeală. Măcar de-ar veni!... Sînt păţit.

Vizavi de casa lui tanti Lucreţia Horşak, într-o grădiniţă amenajată pe un fost loc al nostru de joacă, ba’ Jîbu ieşise la săpat. De fapt, săpa tanti Nicoleta, nevastă-sa, el şedea

pe un scăunel şi se hlizea de sub o pălărie mare de pai. La doi paşi, în picioare, înţepenise nea Ionică, uitîndu-se fix la ba' Jîbu cum se uită la nevastă-sa şi se hlizeşte. L-am chestionat pe ba' Jîbu dacă „are curaj". A ridicat borul pălăriei cu dosul palmei şi a clipit spre mine, cu gura pînă la urechi. Are, afirmă. Şi-atunci ce face, vine să terminăm ce-am început, adică taie lemnele alea? Vine, afirmă. „Numa' că n-am destul benzin." Adică benzină. Şi şi-a lăsat borul pălăriei înapoi peste ochi.

După doisprezece am auzit cucul. Cînta undeva pe deal, la un moment dat foarte-foarte aproape, încît Lizi a început să ciulească urechile ei păroase şi să adulmece intrigată. Am numărat întîi şase, apoi nouă, apoi treizeci şi şase de „cu-cu". În prag, am dat peste mama. Ieşise şi ea să asculte cucul. „Nu l-am mai auzit anul ăsta!" „Ai numărat? Cît ţi-a ieşit?" Mama, coborînd privirea, abia desluşindu-se: „N-am curajul, dragă… Ce să mai număr? …".

Titi şi Adelin au terminat treaba. Dar nu chiar de tot. Au lăsat un pătrăţel de grădină, pretextînd că e prea multă „glie" şi nu se poate săpa. Trebuia să i se-mpulice rumânului… Le-am dat totuşi banii conveniţi, un milion şi două sute de mii. Se poate săpa!... Am săpat eu, spre seară. Bucolicele mele abisale. Apăsam hîrleţul şi mă gîndeam la spaima lui Pascal. Întorceam hîrleţul, mărunţeam şi-mi închipuiam spaţiile infinite şi pustii.

Mama şi-a aprins singură focul.

Azi ar fi urmat să semăn. Dar nu a adus Prăjîncă gunoiul. Mama zice că fără gunoi nu se face nimic. Nu e adevărat. Anul trecut am semănat porumbul şi fasolea fără gunoi şi s-au făcut, totuşi. Am pus gunoi la straturi şi tocmai acelea n-au ieşit, s-au ars. Cred că voi semăna măcar porumbul. Şi-o să înfig „rudele" de fasole. Apoi, am eu fantezia mea: să dau cu var trunchiurile pomilor. Am găsit o perie, însă am nevoie de o bidinea.

Nu reuşesc să comunic cu dînsa. E obositor, toxic de îndîrjită, nemulţumită din orice. O roade povestea cu hectarul ei de la Hlipcăuţi.

Mama s-a întors de-acolo, de departe, din proximitatea morţii, fără pic de seninătate. S-a reinstalat în frustrare. S-a închis din nou în haloul său theta. Aseară se văicărea,

agresiv: „Cînd văd că unora le iese totul, iar eu dau mereu îndărăt ca racul!...“. Sînt clipe cînd a respira lîngă dînsa înseamnă a-ţi umple plămînii cu un aer otrăvit. Mă trage într-un orizont îngust şi meschin. Pentru mama nu e totuşi fals. Ea are vînă de supravieţuitoare, de luptătoare. Acestea – mizeriile *acestea* – sînt datele concrete, de-aici şi de-acum, ale supravieţuirii.

Abia spre douăsprezece am ieşit la deal, la nuci, să încarc doi saci de bălegar. Numai bine am dat peste Niţu pe drum. Cobora cu căţeluşa aceea a lor necrescută, cu figură de liliac. La un an arată ca un pui de cîteva săptămîni. Niţu, ras *à la* Goma (s-a scuzat, cică n-a apucat să termine, a trebuit să iasă la mărhăi – dar îi stătea bine), s-a întors cu mine şi mi-a încărcat cei doi saci menajeri. Pe care i-am băgat, pe amîndoi, într-un singur sac de rafie, legat cu o sîrmă, de care să-l trag după mine pe coastă la vale. Tocmai cobora pe ogaş un om cu o căruţă şi Niţu a pus sacul cu bălegar în căruţă, „ca să-ţi fie mai uşor“. Nu mi-a fost. Cetăţeanul n-avea drum pe la noi pe la poartă, aşa că a lăsat sacul la cotul ogaşului, deasupra casei Minodorei. De-acolo, după o lungă pauză (Niţu nu voia să coboare înainte de a dispărea lumea din zonă: la Minodora se descărcau nişte trunchiuri – i se uscaseră doi pruni în Lazor, cică s-ar fi scărpinat bivolii de ei), după o lungă pauză, aşadar, cînd nu mai rămăsese nimeni, am ajuns şi noi, iar Niţu a tîrîit sacul, trăgîndu-l de sîrma („drotul“) cu care-l legase. Din curte de la el am trecut în grădină şi de-acolo i-am făcut vînt în fundul grădinii noastre. De unde l-am tîrîit singur pînă după casă.

Între timp, mama s-a liniştit, a devenit cooperantă. Ea s-a apucat de gospodărit pentru prînz, eu am făcut cuiburi cu sapa, ca să semăn porumbul. Sute de cuiburi. Unul lîngă altul. În cuiburi am pus, cu mîna, bălegarul adus de la deal. N-a ajuns. Cam un sfert din cuiburi au rămas fără îngrăşămînt. În cuiburile cu bălegar am semănat cîte două grăunţe. Şi am acoperit cu piciorul. Pe rîndul de lîngă gard am semănat porumb zaharat. Mîine de dimineaţă aduc un nou transport de gunoi şi termin. Mai rămîn de semănat fasolea, apoi straturile de salată, ridichi, castraveţi, pătrunjel, pepene galben, ceapă. Cam astea. Pentru

ardei şi gogoşari e prea tîrziu. Ar trebui răsaduri. Roşiile din bidonaşele de pe pervazul verandei încep să se ridice.

Un paragraf din Char, *Aromates Chasseurs*:

Le présent-passé, le présent-futur. Rien qui précède et rien qui succède, seulement les offrandes de l'imagination.

Treaz de la patru. În picioare de la şase fără un sfert. I-am aprins mamei focul, am dat cu coasa prin grădină pe nişte parceluţe pe care le scăpasem din vedere şi am fugit la deal, să mai aduc un sac de gunoi. Răsăritul în faţă. Pădurea. Nimeni. Doar calul Cezar, bălţat ca un ou de prepeliţă. Spre Dirfeld, aburi pe dealuri. Am respirat şi mi-am spus că poate merită.

Sacul cu gunoi l-am tîrît pe coastă la vale. Am săpat cuiburile pentru castraveţi, pe care le-am însemnat cu crenguţe de viţă, cînd a apărut ba' Jîbu cu drujba. Dacă mai întîrzia, se făcea luna… „Io ţ-am spus că am curaj! Amu' am găsît şî benzin la un mecanic de dizăl!" Cam o oră am tăiat lemnele. Trebuia să ţin butucii pe capră şi-mi venea în nas gazul de eşapament. Oricît m-am ferit, am rămas cu o usturime. Mi-am amintit cum tăiam cîndva butucii cu joagărul. Tata striga la mine, din ce în ce mai nervos: „Nu smuci, mă meclece! Ţîne drept!". I-am turnat lui ba' Jîbu o cană de ţuică. Nu s-a dat dus pînă nu i-am întins cinci lei. Deşi, la cum a fuşărit data trecută şi la cum m-a tot amînat, nu l-aş fi avut pe conştiinţă nedîndu-i nimic. (Sau l-aş?...) Regreta că nu e mai tînăr, „Aşa ca dumitale!", ca să se ducă în Spania să cîştige bani. „Io, dom' Liviu, am lucrat în Serbia, la săpat de vie. Am fo' cu cîcatu' esta de veşin a' dumitale, io l-am dus, dacă nu-l luam io, nu eşă nişi piste şanţ. No, după o săptămînă patronu' l-o chemat întîi pe el, i-o plătit, pe urmă m-o chemat pe mine, zîşe – că tăţ' ştieu acolo româneşte – «Vrei bani?». «Pă' dacă mni-i da!» O scos din masă un pistol ş-o strîgat cătă mă-sa pe limba lor, n-am înţăles şe, numa' şe văd că mă-sa esă pe uşă. «Da' une s-o dus bătrîna?» Rîde la mine: «Am trimăs-o dincolo, să nu vadă cum te omor!». Zîc, sîrbgii-s nebuni, esta mă omoră. N-avem pi une fuji. Ai cîcat steagu', Jîbule! «Da' di şe să mă omori, nu ţ-am lucrat bine?!» Îndreapta

amu’ pistolu’ cătă mine, am sărit în pcişiore, «Stai!», strîg, «Mă, nu traje, mă!». Lu’ ăla o-nşeput să-i rîdă musteaţa, o pus pistolu’ pe masă: «Te-ai spăret? Stai jios! Mă, tu ai lucrat bine, da’ tu să nu mai vii cu cîcatu’ ăla după tine, că vă puşc pe amîndoi ca pe cioară! Îţ’ dau numa’ jiumate! Ai şeva-mpotrivă?!». «Dă-m’ cît crez’!» am zîs, numa’ să mă văd eşît. Putè să şî nu-m’ dee nemnică, numa’ să mă văd afară. «Ia, române!» Am băgat banii-n buzunar şî m-am pornit cătă uşă. «Nu-i numeri?» l-am auzît rîzîn’ după mine. I-am numărat în drum, sîrbu’ dracului ş-o făcut pesa, da’ mni-o dat şăpte sute de dinari, în loc de şăsă sute şinzăşi. Lu’ cîcatu’ esta i-o da’ numa’ tri sute.“

Am clădit singur lemnele, o parte lîngă zidul casei, altă parte sub streaşina lemnăriei, iar pe cele mai subţiri pe o podişcă, sub măr. Am măturat talaşul şi-am terminat apoi de semănat. Castraveţii, zamojii, harbujii. Şi o tufă de tarhon rusesc. Şi florile: gladiole albe şi roşii, la poartă, pe lîngă gard şi de-a lungul trotuarului, de asemenea doi bulbi de tuberoză (de tiparoasă) la colţul casei, lîngă burlan, ca să aibă şi soare, să fie şi umezeală.

În sfîrşit, am reuşit ceea ce îmi doream cel mai mult: să dau cu var măcar părul şi mărul din curte şi mărul de la scări. Am amestecat un var ca smîntîna, dens, gras. Cînd am terminat, a început ploaia.

Spre seară n-am mai avut decît de curăţat de mustăţi o ladă de cartofi şi de mutat cartofii în beci. (Niţu, ieri, zicea că beciul e neschimbat, aşa l-a prins şi el, de copil. La fel, stupina. „Scîndurile estea au o sută de ani şî mai bine.“) Abia la şase mi-am bifat gimnastica restantă.

Trei zile, miercuri, joi, vineri, în care am pus în ordine grădina. Trei zile cît un anotimp. Mă gîndeam, cînd ploua, la seminţele din pămînt. La grăunţele de porumb, la boabele de fasole, la puchineii mărunţi de morcov, la granulele de ridichi, la arpagic, la cepele de gladiole şi de chiparoase, la toate. A început lucrarea. Şoptesc din Virgil:

O, voi toţi, veniţi-mi sprijin, zei, zeiţe-a căror grijă

E să ocrotiţi ogorul, să nutriţi de cum se naşte

A pământurilor roadă, de la sine răsărită,

Şi să stoarceţi din tărie, potopind răcoritoare,

Binefăcătoarea ploaie peste lanurile-ntinse.

Duminică dimineaţa. Bat clopotele la biserica de peste calea ferată. Mama: „Clopotele ăstea fac tan-ti, tan-ti!“. „Care tanti?“ „Ştiu eu pe care tanti-o cheamă? Oare nu pe mine?“

Am ieşit să mă spăl în curte. Verdele năpăditor al ierbii. Verdele copacilor. Fîntîna. Pereţii de scîndură veche ai stupinei. Trunchiul tăiat al zarzărelui, maroniu, umezit de bură. Aerul curat. Amrespirat. Am tăcut. M-am bucurat de prezenţa mea în acest peisaj.

Plouă. Se-aud stropii mărunţi pe frunze.

***

Porumbul a ieşit bine. Ceapa, de asemenea. Fasolea arată rău, opărită. Morcovii încă nu au dat colţ. Nici pătrunjelul. Ridichile– pe ici, pe colo. La fel cele două straturi de salată. Pepenii roşii şi galbeni – nici un semn. Au scos cîteva frunzuliţe, foarte timid, castraveţii. Gladiolele de lîngă gardul de la poartă au împuns în sus. Ascuţite. Nu şi cele de lîngă trotuar. Tuberoza nu se vede.

Păsări mici, nu ştiu cum le cheamă, cu cozi maronii, trilure şi zboară agile prin copacii curţii şi prin vie. Căţelul Sam: după ce mănîncă, îşi şterge îndelung botul în iarbă. Se lasă în genunchi pe picioarele din faţă şi se împinge mornăind (chrră-hră-hr) ca şi cum ar rîma. De pe corzile aproape goale de viţă (şi mi se păruse că le-am curăţat mai mult decît trebuie!...) au zbucnit mlădiţe tinere, de-o vitalitate înspăimîntătoare. Rugii de zmeură sînt încărcaţi de flori albe şi bobiţe verzi. La sfîrşitul lunii se coc. Ieri am scos cu sapa buruieni şi bălării obraznice, greu de stăvilit, inepuizabile (acum două săptămîni locul era curat).

Un bondar mare, ghebos, cu elitrele de un verde smaragdiu strălucitor şi profund, metalic şi totodată cald, s-a rătăcit în cameră şi s-a încurcat în perdele.

Contactul cu pămîntul, cu apa, cu plantele. Cum nu aştept recolte record şi nici nu pun la cale afaceri, rămîne plăcerea de a pipăi, în fluxul anamnezelor elementare, natura. De a ocroti, de dragul împlinirii ciclurilor, un rod. Îmi venea să mă dezbrac gol-goluţ, să redevin cît mai nemijlocit o făptură solidară cu aerul, cu pămîntul, cu apa, cu frunzele acelea verzi, atît de vii şi de nepăsătoare. *Days of Heaven*. (*The Thin Red Line*…) Am simţit că mă străbat curenţi buni. Mi-aş fi dorit-o alături, femelă şi femeie, pe Zelda. Noi doi, dragi şi nevinovaţi, cu trupurile iradiind de cea mai curată senzualitate, acordîndu-ne sevele cu preajma. Respirînd la unison cu grădina.

Unsprezece dimineaţa. Plouă. Plouă mărunt, liniştit, de pe la opt. Acum s-a înteţit, sună (încă foşnind) pe coroana deasă a mărului. Înainte de a veni încoace, m-am uitat, de pe prag, la curtea umedă sub bură. M-am uitat e un fel de-a spune. Mai degrabă m-am lăsat pătruns de prospeţimea aerului, de licărul umed al ierbii şi frunzelor. De ţîrîitul burlanului. Undeva aproape de şopron apa făcea cercuri mici în tigaia lui Sam. Un şoarece se furişa agil pe lîngă zidul stupinei. Vrăbii şi păsările acelea agere, cu coadă maro, se îmbăiau parcă, zburînd prin ploaie şi odihnindu-se pe stiva de lemne, pe crengile mărului, în bolta de viţă. Alte păsări, mari şi cenuşii, cu cozi lungi, ţopăiau prin iarbă şi printre răsaduri, scoţînd nişte sunete stridente, ca jucăriile de cauciuc cu şuierătoare. Pereţii şi streaşina casei. Stiva de butuci de sub geamul de la baie.

Mama, cît eu încă îmi făceam gimnastica, s-a şi repezit spre răsaduri. Am zărit-o pe geam şi i-am făcut din deget.

Mama citea dintr-o carte lăsată de iehoviştii care-o vizitaseră cîndva („M-au părăsit“, zice mama). O întreb dacă înţelege ce citeşte. „Citesc că e scris mai mare.“ Citeşte cu lupa, mişcînd lentila pe pagină. „Tot ce se zice aici se zice de bine.“ Îi spun că în toate cărţile evanghelice se zice de bine. S-a legat vorba, m-am trezit făcîndu-i un rezumat al creştinismului, spunîndu-i că Evangheliile au fost scrise tîrziu, că apoi au fost comentate mereu de-a lungul veacurilor, iar cartea iehoviştilor e recentă, am mai amintit de călătoriile Sfîntului Pavel, de persecuţiile creştinilor, de Împăratul Constantin şi oficializarea

creştinismului, despre transformarea creştinilor din prigoniţi în prigonitori sîngeroşi, despre schisme, reformă, biserici, măceluri în numele crucii. „Nu mai ştiu ce să cred“, zice. „Cred că important este să faci binele, să nu-l faci pe celălalt să sufere, să nu-l loveşti. Atunci lucrurile merg cum trebuie.“

Zilele trecute, mama povestea cum, după ce murise tatăl lor (nu l-am cunoscut, nu-mi vine să-i spun „bunicul“), se duceau la prăşit, ele, fetele, pe „pămîntul de la Mohoşanu“. Acolo dormeau „în coliba lui Gorlăceanu“. Brusc, s-a posomorît: „Altceva trebuia să fiu eu acuma!... N-am făcut nimic toată viaţa. Şi nici serviciul nu mi-a fost cu cartea, mi-a fost cu vaca... La treapta asta am ajuns, jos. Cu găinile, cu căţelul, cu purcelul, cu pisica, toate astea...“. „Şi asta înseamnă jos?“ S-a uitat la mine pe sub sprîncene şi mi-a răspuns dezgustată: „Da’ asta-i cultură?!“. „Dar ce-ar însemna după tine *sus*?“ „*Sus*? Om învăţat, care ştie toate şi vorbeşte şi se duce oriunde. Poate să deschidă uşa oriunde. Da’ ăştia care-s oameni simpli, ăştia mai sunt invitaţi şi-afară. Şi, uite, asta-i! Eu, de-o plăcere m-aş fi dus la şcoală, da’ ce să faci?! Pe timpul meu a fost foarte greu să te duci la şcoală, deşi la mine au venit învăţătorii şi au insistat la tata şi la mama să mă deie la şcoală, da’... Ei au avut de toate celea, da’ ce dac-au avut, dacă nu le puteau vinde... Cum a zis tata, dacă mi-ar lua liceul vaci, oi, găini, cereale, *azi* mă duc şi le duc şi-o înscriu la şcoală, da’ cine să-mi deie bani, bani nu-mi dă nimeni, că, dacă nu pot vinde, nu-i... Ei, uite, asta m-a-ncurcat, că eu trebuia să fiu altceva... Dacă nu-s bănuţi, nu-i cultură... Asta-i!“ „Şi cam ce-ar fi trebuit să fii?“ „Ei, ce să fiu!... Eu, după învăţătura mea, ajungeam departe, departe de tot ajungeam!“ „La Paris ajungeai?“ Zîmbeşte. „Ajungeam la Paris şi-l treceam!... Aşa, am ajuns unde-am ajuns. Dacă nu-s bani!... Dacă-ţi spun că s-a-nceput şcolile, săpam cartofii, mi-aduc aminte ca acum, şi copiii se duceau la şcoală. O zi întreagă am plîns. Am plîns că toţi se duceau... copiii... la şcoală, şi eu la săpat cartofi... Eh, ce să fac, tot am sperat că poate, poate, poate... poate face banii şi mă dă... Eee... a fost că... nici o şansă... Şi-am rămas, iat-aşa...“ „Şi-acuma ai dat în plîns! Gata! Linişteşte-te!“ „În ce-am dat?!“ „În plîns!“ „Eee... am dat în plîns, şi asta este ceva!...“

„Dar portocala n-o mai mănînci?“ „Ba mînînc!... Dacă vorbesc, cum s-o mînînc?! Cei mici, nen’tu Valică, Dumnezeu să-l ierte, Teodora, Aneta, s-o ierte Dumnezeu şi pe dînsa, au avut noroc după război, ar trebui să-i pupe tălpile lui Ceauşescu, dacă nu era el, nu făceau ei facultate!“ „Vezi că spui prostii?! Ei au intrat la facultate înainte de Ceauşescu! V-a fost bine cînd v-au luat comuniştii pămînturile? Plîngi şi-acuma după hectarul ăla care nici nu ştii cum arată?!“ Mă scosese din sărite. „Cine ţi-a spus ţie că nu ştiu?! Dar tot Ceauşescu le-a dat servici!“ „Auzi?“ „Ce?“ „Mănîncă mai bine portocala aia!“ „Dac-ai şti cîtă ambiţie aveam ca să mă fac om! Nu m-am făcut. Ia portocala de-aici, nu mai mînînc!“

Georgicele mele nu mă bucură decît epidermic. Da, azi am prăşit bucata rămasă, cuiburile de castraveţi şi cei doi „zămoji“, singurii care au răsărit, cu greu, chirciţi şi cu frunzele mîncate de rugină. Da, am plivit migălos buruienile din jurul lor, după ce grosul l-am tăiat cu sapa. Da, mi-am îngrijit zmeurişul, jumulind ierburile crescute între timp, stîrpind urzicile, desprinzînd gliile şi lăsînd rugii să respire la rădăcină. Da, am făcut mîncare, ciorbă cu afumătură şi pulpe de pui cu cartofi şi un sos în care am tăiat rondeluri de portocală. Da, l-am mîngîiat pe Sam, urîţel ca o *gargouille* şi, poate, ca şi acelea, alungător de duhuri malefice.

Da, dar locul nu este aici. Nu acum. Doar păcălesc, din ce în ce mai greu, paragina. Mă pîndeşte dintre buruienile nemilos de vitale, din gardurile lăsate, din zidurile din care – presate, împinse ca nişte excremente încete – ies pietre, din copacii necurăţaţi, din partea de vie încîlcită, pe care n-am mai apucat să o tai, din lăptucile înflorite între crăpăturile trotuarului, din fîntîna pe care n-am mai acoperit-o, din closetul pe punctul de a da iarăşi pe dinafară, din ţiglele rupte de pe acoperiş, de peste tot. Din vîrsta fără ieşire a mamei.

Am a gusta doar bucuriile fugare, pe care uneori reuşesc să le salvez din cotidianul coroziv ca un acid. Cealaltă vreme a vieţii noastre. Un tril de pasăre necunoscută (nu recunosc decît vrăbiile). Mirosul ridichilor albe. Soarele schimbînd aerul curţii, pe care-l

respir încet, privind copacii, iarba, cerul, savurînd, de pe prag, tihna ogrăzii. A unui familiar de fapt iluzoriu. Nu atît o prezenţă, cît o nostalgie. Parcă viaţa şi moartea, la graniţa ultimilor fermioni, se „dedramatizează“ amîndouă, apropiindu-se, ca într-un armistiţiu, de ritmul deconspirat de tonurile acestor zile.

Aus grauen Zimmern treten Engel mit kotgefleckten Flügeln. / Würmen tropfen von ihren vergilbter Lidern.

Deşteptat după nici cinci ore de somn, mi-a venit să mă culc la loc. Pînă pe la şapte m-am învîrtit de pe o parte pe alta. Apoi m-am dus să-i fac mamei focul. Se trezise, bădădăia prin casă, morocănind. Cum nu avea aparatul acustic, nu ne-am înţeles. Am aprins focul, am pus ibricul de ceai şi m-am înapoiat în camera mea, cu gîndul să mai fur totuşi o oră de somn. În loc de asta, m-am apucat de gimnastică. După o oră, am găsit-o pe mama afurisind în bucătăria plină de fum. Se stinsese focul, a suflat în sobă, avea urme de funingine pe faţă.

De bine, de rău, şi-a luat micul dejun (cerealele puse la înmuiat de aseară, un ochi, salam, brînză cu chimen, ceai, trei boabe de strugure, mari ca nişte prune) şi pastilele.

Atmosfera s-a mai destins. Zice: „N-am dormit toată noaptea. Cînd ai venit de la meci, eram trează, am vrut să te întreb cum a fost, dar n-am mai zis nimic, dacă întrebam, ne luam cu vorba şi mi-ar fi sărit somnul. Nu ştiu ce-nseamnă asta, mi-e somn, dar nu pot dormi noaptea. Am avut o mulţime de gînduri. Mi-am amintit pînă şi de Lojneanu. Pe ăsta îl ştia tot satul de hoţ. Mai era unu, cam tălău, erau vecini de pămînt. Ăsta, tălăul, s-a dus într-o primăvară să-şi are bucata. Da’ Lojneanu i-o arase el înainte şi a lăsat nearată o parcelă de-a lui. Miţu, că Miţu îi zicea tălăului, că nu prea avea minte, a văzut că parcă n-ar fi locul lui, da’ a arat şi el ce-a găsit. Ei erau doi fraţi, Miţu şi sor-sa. Sor-sa, cu minteantreagă. S-a dus să pună fasole şi şi-a dat seama. A venit şi i-a spus lu’ bărbat-su. S-au întors toţi la cîmp, Miţu, sor-sa şi bărbat-su, am uitat cum îl cheamă… Maricel! Lojneanu i-a văzut, că erau cu sapele-n spate, s-a luat după ei. Cumnatu’ lui Miţu, Maricel, s-a enervat. Că dacă murea Miţu, locul i-ar fi rămas soru-sii. Lojneanu semănase popşoi. De-

acuma dădea colţ. Ei au început să pună fasole printre popşoi. Lojneanu i-a ajuns, bună ziua, oameni buni, da' de ce-mi semănaţi fasole printre popşoi? Aşa avem noi obiceiul! îi zice sora lui Miţu. Semănăm fasole printre popşoi! Lojneanu ştia el că l-au ghicit, s-a bătut cu palma peste frunte, măi, ce mi-a făcut el mie Culiţă! Ca să-şi spele obrazul, le-a spus că nu el a arat şi-a semănat, l-a plătit pe Culiţă a lui Brînzăi. Fugi, dom'le, le-a spus devale Culiţă a lui Brînzăi, Lojneanu m-a dus la tarla, el mi-a arătat cu mîna lui, ari de-aici pîn-aici, sameni popşoi!… Aşa că l-am judecat az' noapte şi pe Lojneanu. Cum caută spurcăciunile astea să-şi bată joc de cei care nu există pe pămînt!".

Încep să alunec iarăşi într-o stare de irealitate. Cum mă reconectez la lumea imediată? Ajunge să-mi amintesc ce brînză bună am pus ieri la borcan, delicioasă, presărată cu seminţe de chimen?

I-am dat mamei, care citea cu lupa cărticica aia iehovistă scrisă mărunt, un volum cu caractere mai mari. Îmi ziceam că, oricum, cititul ei este un gest mecanic. Plimbă lupa pe rînduri, dar nu înţelege nimic. Surpriză, ieri, să constat că volumul oferit de mine a prins. Chiar l-a citit cu atenţie. Chiar o interesează. Eu alesesem cartea doar pe criteriul mărimii corpului de literă. Mama devenise foarte prezentă, intrigată şi puternic participativă. „Bătrînul a păţit el ceva, s-a sălbăticit, e un însingurat. O ţine într-una pe-a lui, nu şi nu şi nu şi nu! Dar am văzut că colegii lui se poartă frumos cu el, numai că el, săracul, nu mai poate fi întors." Îmi rămîne, ca un ecou: „Nu mai poate fi întors… Nu mai poate fi întors…". Mama, empatică, îl compătimeşte, presupunînd o biografie plină de traume: „N-a avut, săracul, nici o bucurie în viaţa lui, altfel n-ar fugi de lume. Ai văzut, şi la birou stă după un paravan". Îndată a făcut legătura cu sine însăşi: „Poate că eu sînt aşa cum spui tu". Spusesem că e crispată, plină de resentimente, că nu ştie să se bucure, mă iritase cu grimasele ei. „Dar am stat atîţia ani singură, cu toate pe cap, cu lumea de-aici, care ai văzut şi tu cum e. Singurătate, bucurii puţine, m-am sălbăticit şi eu."

Mama, cu cartea citită. Mi-o înapoiază. Fără să o întreb, cîteva minute bune îmi povesteşte cu lux de amănunte ce s-a mai întîmplat cu „bătrînul". „La început lucra, dar

după aceea s-a enervat şi nu a mai vrut să lucreze. Nici nu mai vorbea. Dădea aşa din mîni. Nu mai vroia nici să mînînce. Avocatul i-a dat mîncare, dar n-a vrut să primească. Dacă spunea «Nu!», nu mai aveai ce să vorbeşti cu el, «nu» rămînea. Îl trimetea pe Peştişor (Eu: „Care Peştişor? Cleştişor“ Ea: „Parcă era Peştişor!“), un coleg mai tînăr, să-i cumpere nişte prăjituri mai ieftine şi le mînca pe acelea. Într-o dimineaţă avocatul s-a dus la biserică, am uitat cum îi spune, şi a intrat la birou, că era în drum. S-a speriat, a găsit o momîie numai zdrenţe, a crezut că-i un duh rău. Era bătrînul, l-a recunoscut cînd s-a întors. Avocatul se temea de el. I-a dat bani să plece în ţinutul natal, dar n-a vrut. S-a mutat iar din biroul avocatului după paravan, lîngă un zid negru, avea numai o ferestruică, se uita pe ferestruică, ce era să vadă? Avocatul a plecat, cînd s-a întors, îl arestaseră pe bătrîn, l-au dus la închisoare. Avocatului i s-a făcut milă, zicea că la început fusese un copist bun. Îi părea rău că nu l-a ţinut. S-a dus la închisoare şi i-a dat pazniculuі nişte dolari ca să-i cumpere să mînînce. Dar n-a vrut să mînînce. L-a lăsat să stea de vorbă cu el, n-a vrut să vorbească, a crezut c-a murit, i-a dat, uite-aşa, cu degetele pe pleoape. Stătea aşa şi nu spunea nimic. A doua zi s-a scris la ziar că a murit. Asta a fost cu el.“

Mă uitam la buzele mamei, la ridurile din jurul bărbiei. De cîteva zile am impresia că i se adîncesc cutele, că îmbătrîneşte. M-a neliniştit frenezia ei. Mi-a cerut o altă carte. „Acum nu te mai ustură ochii?“ „Mă ustură, citesc numai cînd dă soarele, în verandă.“ I-am întins *Colonelului n-are cine să-i scrie*. A silabisit, fără lupă, numele autorului. S-a poticnit la litera „Q“. „Cum îl cheamă, dragă, Mar… ouez?!“ A plecat prinsă de o stranie febră a lecturii.

După baie i-am tăiat unghiile de la picioare şi de la mîini. Tăindu-i unghiile de la mîini, mi-am recunoscut brusc degetul. Arătătorul. Identic cu al meu. Mi l-a dat!

Mama: „Oare Dumnezeu de ce nu opreşte El crescutul unghiilor?!“.

Mîine prăşesc „de-a doilea“ porumbul. Insistă mama. Trebuie tras pămîntul în jurul tulpinilor, „pînă nu dau buruienile“, zice. Mama, care s-a apucat de *Colonelului n-are*

cine să-i scrie. Mai puţin prinsă decît de *Bartleby.* „Colonelul are un cucoş. Nu înţeleg de ce ţine atîta la el.“

Mama: „Să-ţi spun să ştii şi tu“. Eu: „Acuma îmi spui, după ce te-am întrebat în fiecare zi ce mai e nou, cum te mai simţi?“. Mama: „Nu, vreau să te uiţi pe prospectul de la Diurex. Eu m-am uitat ieri, dar e scris prea mic. De cîte ori se ia?“. Mă uit, între una şi cinci pastile zilnic. „Dar tu nu iei în fiecare zi, doar din cînd în cînd.“ Mama: „Da, dar poate ar trebui să iau mai rar. Mă duc la veceu, fac pipi şi, cînd mă întorc, dacă tuşesc îmi curge în chiloţi. Mi-am udat toţi chiloţii.“

Acum, spre seară, am întrebat-o dacă a mai făcut. Zice că nu şi afirmă – credibil: e roşie la faţă, o roşeaţă sănătoasă – că se simte bine. Citeşte în verandă Colonelului... „Deocamdată probleme de familie, cum colonelul nu ştie să scrie şi mîzgăleşte nişte scrisori, iar soţia s-a supărat cînd i-a spus medicul că o să trăiască o sută de ani. Nu prea am ce învăţa, dar citesc înainte.“

Mama nu mai vrea cereale. Acuză dureri de burtă. S-a tulburat iarăşi atmosfera dintre noi. În loc să vorbească direct, avem nevoie de asta şi asta şi asta, mă tot ţinteşte indirect, amintindu-şi de cînd era ea în putere: „Ei, cum făceam eu lucrurile! Acuma ar trebui nişte araci la roşii, dar dacă nu pot, nu pot“.

Plouă în continuare. Văd pe geam, cu coada ochiului, pîlniile mari, zdrenţuite, moi, de un galben intens, ale florilor de dovlecel.

Acum vrea iarăşi să discut cu Costică despre hectarul moştenit de ea la Hlipcăuţi. „Pămîntul meu de la mama!“ scrîşneşte, încrîncenată, strîngînd şi ridicînd pumnul, gata să izbucnească în lacrimi.

Mama, la şapte fără un sfert, se trezise. Cînd am vrut să intru la ea, în bucătărie, am auzit-o făcînd pipi şi m-am întors. Am aşteptat ce-am aşteptat şi, iarăşi, cînd am vrut să intru, se spăla în lighean la subraţ. Cînd am intrat, pînă la urmă, aproape se îmbrăcase. Îşi lega la brîu, peste pieptăraşul de piele, baticul negru.

Ce-a fost asta? Dau nas în nas cu mama între uşi. „Ce faci aici? Încotro?!“ Nu se uită la mine, caută să treacă, împingîndu-se ca la rugby. „Hei, mai uşor!“ Se opreşte, îmi aruncă răstit, privind în jos: „Mă duc să mă culc în ultima cameră! Nu mai suport să stau în bucătărie! Sunt piculiţ de sudoare!“. „Stop! Înapoi! Cînd ai mai dormit în ultima cameră?! Nu ştii că acolo-i frig, e ciment pe jos?! Ţi-i dor de puncţie şi de doamna doctor Rosenzweig?!“ Se încruntă, strînge din buze şi se întoarce fără să ridice privirea. Aruncă perna, apoi urcă în pat în stilul său incomod, întîi cu genunchii, şi se aşază ostentativ cu faţa la perete.

În spatele gesturilor mărunte ale zilei, încă de dimineaţă s-a instalat o stare de disconfort: mama, înainte de a mă duce la magazin, mi-a cerut, pe tonul ei de ceartă şi de exasperare, să-l caut pe Costică şi să-l iau de piept în privinţa hectarului aceluia al ei. I-am spus că o să-i dau un telefon. I-am spus doar ca să-i spun, deoarece, cinstit vorbind, n-o să se rezolve nimic. A prins a se văicări: „Toţi îşi bat joc de noi! Ne iau pămîntu’ ca lui Miţu! Rîd de noi!“. Am întrebat-o: „Cine rîde? Care pămînt?“. „Hoţii rîd de proşti! Pămîntul meu de la mama!“

Momentul straniu, pe care nu l-am înţeles, dar a cărui intensitate m-a covîrşit. Mă retrăsesem în jurul orei trei în camera mea (ce neverosimil sună „camera mea“), mi-am scos pantalonii de lucru, prea murdari ca să intru cu ei în aşternut, şi m-am întins pe pat. Brusc, mi-am amintit-o pe Zelda şi am trăit o durere surdă, grea, sufocantă. Sarka mian. M-am ridicat cu ochii plini de lacrimi. Dacă mi-ar fi spus doar atît: „Vino acasă!“.

O privesc pe mama prin geam. A adormit în şezlong, în verandă. Pieptul i se ridică şi i se lasă uşor, aproape imperceptibil. Fibrele ultime, care, atinse, dau un sunet al lor, suspendat, o muzică a nu ştiu cui, a nimănui... Un fel de artă pentru artă a ultimelor respiraţii.

SFÎRŞIT

Thank you for evaluating ePub to PDF Converter.

That is a trial version. Get full version in http://www.epub-to-pdf.com/?pdf_out